**Комисия за разкриване на документите
и за обявяване на принадлежност на български граждани
към Държавна сигурност
и разузнавателните служби на Българската народна армия
(КРДОПБГДСРСБНА)**

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И ОФИЦЕРИТЕ ОТ БНА (1944-1960)

НИВОТО НА КЛАСИФИКАЦИЯ СЕ ПРЕМАХВА!
КРДОПБГДСРСБНА
Дата.....20.....8
Правно основание:& 17 от ПЗР на ЗДРДОПБГДСРСБНА
Длъжност:секретар на КРДОПБГДСРСБНА

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Committee for disclosing the documents and announcing affiliation of Bulgarian citizens to the State Security and the intelligence services of the Bulgarian National Army
(CDDAABCSSISBNA)

STATE SECURITY AND THE OFFICERS OF THE BULGARIAN PEOPLE'S ARMY (1944–1960)

Documentary volume

**Комисия за разкриване на документите
и за обявяване на принадлежност на български граждани
към Държавна сигурност
и разузнавателните служби на Българската народна армия
(КРДОПБГДСРСБНА)**

Държавна сигурност

И ОФИЦЕРИТЕ ОТ БНА
(1944–1960)

Документален сборник

София, 2014

От архивите на ДС

Комисия за разкриване на документите и за обявяване принадлежност
на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби
на Българската народна армия, 2014 г.

ISBN 978-954-2986-59-1

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

I. Въведение 7

II. Списък на документите с анотация 17

III. Факсимилета на документите 59

1. Промените в армията след 9 септември 1944 г. – основни документи 59

2. Агентурно-оперативната работа по линия на офицерите в областните дирекции на МВР 232

3. Съдбата на част от висшия офицерски състав, отразена в документите на ДС 362

IV. Справочен апарат 517

1. Списък на по-важните съкращения 517

2. Списък на използваните архивни фондове 518

CONTENTS

I. Introduction 12

II. List of documents with annotation 38

III. Facsimiles of documents 59

1. The changes in Army after 9 September 1944 – the main documents 59

2. Intelligence and operational work regarding the officers in the regional directorates of the Ministry of Interior 232

3. The fate of some of the senior officers described in the documents of State Security 362

IV. Reference mechanism 517

1. List of the main abbreviations 517

2. List of the archival funds used 518

ВЪВЕДЕНИЕ

Сборникът „ДС и офицерите от БНА (1944-1960 г.)“ е 23-то издание от документалната поредица „Из архивите на ДС” на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия.

Публикуваните в сборника документи отразяват промените, настъпили в армията непосредствено след събитията от 9 септември 1944 г. и отпечатъка, който те слагат върху съдбата на царските офицери. Политическите събития в страната в първите години след тази дата са тясно свързани с процесите на преструктуриране на армията. На първо място, това е прочистването й от част от офицерските кадри. На второ място, изграждането на нови структури във войската, които да бъдат опора на народната власт. На преден план като основна партийна и държавна задача е поставен въпросът за политико-моралното възпитание на армията, а на органите на Държавна сигурност е отредена ролята на основен двигател при нейното преструктуриране от царска в Българска народна армия.

Хронологическите граници на документите, публикувани в настоящото издание, а именно 1944-1960 г., са обусловени от факта, че към 1960 г., целият контингент от „бивши царски“ офицери е вече установен от органите на ДС, всички се водят на отчет, на голяма част от уволнените офицери са заведени активни разработки, голям брой офицери са в затворите или са изселени. Към 1960 г. от докладите на ДС е видно, че бившите офицери не развиват вражеска дейност, поради напредналата им възраст. Това е и основната причина, поради която мерките, които структурите на ДС предприемат от 60-те години нататък са насочени предимно към наблюдение на контингента.

В документите, отразяващи дейността на структурите на ДС по линия на офицерските кадри, уволнени от армията в периода след 1944 г., съдени от т. нар. Народен съд и разработвани от ДС, се използват основно няколко оперативни термина. Най-отчетливо се откроява терминът „царски офицери“, който се отнася главно за офицерите, завършили Военното училище до 1945 г. Широко застъпен в документите по това направление е и терминът „бивши офицери“. Сред често използваните оперативни термини се срещат още и „стари офицери“, „уволнени офицери“, „реакционно настроени офицери“, „фашистки офицери“ и др.

Включените в сборника материали структурно са обособени в три раздела. Подбраните за първия раздел документи отразяват основните процеси, свързани с преструктурирането на армията – чистката на старите офицери, създаването на нови структури и въпросите, свързани с обучението и политико-моралната подготовка на войската.

Непосредствено след 9 септември 1944 г. армията се оказва в особена ситуация[1]. От една страна старите офицери са неудобни за новата власт, но от друга страна, няма нови офицерски кадри, на които властта да има пълно идеологическо доверие и много от „царските“ офицери са оставени в редиците на войската с отметка ДКВ в досиетата си, което значи „до края на войната“. Към края на 1944 г. обаче съображенията за задълбочаване на чистката в армията излизат на преден план[2]. Опитите на военния министър Дамян Велчев да опази част от офицерите от започналото прочистване с публикуването на IV-то постановление на Министерския свет **(Вж. Док. №7 от сборника)**, с което по преценка на министъра на войната, онези офицери, проявили храброст на фронта да бъдат освободени от т. нар. Народен съд или да получат минимални наказания, са безрезултатни. Скоро това постановление е отменено. Дамян Велчев обаче продължава да настоява да се прекрати арестуването и отвличането по какъвто и да е повод на офицери, които се намират на фронта и дори издава заповед, с която им се разрешава да се противопоставят с оръжие на опитите да бъдат арестувани **(Вж. Док. №5 от сборника).** Данни за броя на уволнените, съдените от Народния съд, излежаващите присъди в затворите и изселените бивши офицери се съдържат в публикуваните в сборника доклади на ДС за всяка година.

---

[1] Александър Везенков, „9 септември 1944 г.“, 2014 г., л. 418

[2] Йордан Баев, „Външни и вътрешни фактори за чистката в офицерския корпус (септември-декември 1944 г.)“ Във Военноисторическисборник, 1994, кн.5, с. 167-178.

Паралелно с изгонването на част от офицерите протича и друг характерен за периода процес – назначаване на нови лица на овакантените командни длъжности и създаване на нови структури в армията. Става въпрос за формирането на гвардейските части и създаването на института на помощник-командирите. Със Заповед на министъра на войната от октомври 1944 г. **(Вж. Док. №3 от сборника)** се разпорежда формирането, попълването и мобилизацията на гвардейските роти. Сформирането на гвардейски части, както е видно от доклада на военния министър **(Вж. Док. №12 от сборника),** е подчинено на целта да се укрепи идейно новата войска в процеса на нейното политическо формиране. Тъй като тези части са изградени изцяло от партизани, то се смята, че те ще бъдат гръбнакът на народната войска и ще са гарант, че армията ще остане вярна на политическата идея. На споменатия вече институт на помощник-командирите се възлага да се структурира като орган на висшето командване, който да отговаря за политическата подготовка във войската **(Вж. Док. №1 от сборника)**. По същото време е създаден и Политическият отдел към Министерството на войната, който от своя страна да ръководи работата на помощник-командирите. От документите се вижда, че на тези постове са назначавани хаотично подбирани лица, повечето без необходимото образование, което в много от случаите води до невъзможност да изпълняват задълженията си. Повечето не са познавали добре организацията в армията и не са се ползвали с никакъв авторитет сред офицерите и войниците. За да се преодолеят тези проблеми и да се дадат насоки в работата напомощник-командиритеза целта е разработена специална Инструкция **(Вж. Док. №13 от сборника).** Съгласно нея именно помощник-командирите са натоварени с морално-политическата подготовка на офицерите и със задачата да следят за благонадеждността на кадрите във войската.

Формирането на гвардейските роти и създаването на помощник-командирския апарат поставят пред Политическия отдел на Министерството на войната и пред Държавна сигурност въпроса за липсата на способни и добре обучени кадри. В свой доклад началникът на Разузнавателния отдел (РО2) Ал. Починков заявява, че възможностите за подбор сред отечественофронтовските офицери са много малко, а „по-образованите и издигнати в интелектуално отношение хора“ отказват да бъдат ангажирани с по-високи постове **(Вж. Док. №17от сборника)**. Основният проблем с офицерските кадри във войската, според него, се дължи на факта, че значителна част от новоназначените са бивши затворници, криминални елементи или партизани.

Липсата на добре подготвени и обучени офицери, които да поемат командните постове във войската, освободени след уволнението на част от кадрите й, поставя въпроса за необходимостта от тяхното обучение. Още през 1945 г. министърът на войната Дамян Велчев изпраща на обучение в СССР първата група старши офицери. Втората група офицери е изпратена за обучение в съветските военни школи през 1947 г. от новия военен министър Георги Дамянов. През 1947 г. всички офицери на Народно освободителната войска (Н.О.В.) са изпратени на обучение във Военното училище. Поради факта, че повечето от тях нямат дори начално образование, те са върнати обратно от Военното училище **(Вж. Док. №30 от сборника).**

Въпреки усилията на Държавна сигурност и на Политическия отдел на Министерството на войната в кратки срокове да подготви и обучи необходимите офицерски кадри, в по-голямата част от годишните доклади на ДС за състоянието на БНА като основен проблем се посочва слабата политико-морална подготовка на състава. Това се вижда и от доклада на началника на III Управление – ДС до министъра на вътрешните работи относно взетите на разработка офицери в народната войска и тяхната политическа принадлежност (**Вж. Док. №64 от сборника**). Данните от доклада показват, че само за 1951 г. разработваните от ДС офицери, членове на БКП в армията, са 125. Проблемът с обучението на офицерските кадри в армията и политико-моралното им възпитание е дотолкова сериозен, че с Решение на ПБ на ЦК на БКП за несправяне с работата си във войската се освобождават Иван Кинов и Боян Българанов **(Вж. Док. №38 от сборника).**

Във втория раздел на настоящото издание са представени оперативни документи, свързани с предприетите от ДС мерки от началото на 50-те години за обезпечаване на агентурно-оперативната работа по линия на бившите офицери в България. Редица мероприятия по това направление са набелязани в Заповед №5531 от 30 март 1951 г. на министъра на вътрешните работи (**Вж. Док. №40 от сборника**). Главната задача, поставена за изпълнение от органите на ДС, е наблюдението и разработването на неудобните за народната власт офицери и тяхното отстраняване от

армията. От последвалите доклади става ясно, че най-сериозни затруднения в изпълнението на тази задача са имали областните структури на ДС. За да се реши ефективно проблемът с изоставането в работата им, ръководството на МВР взима решение за командироване в областите на оперативни работници, които да подпомагат дейността по места.

Целта е да се контролира разстановката на бившите офицери на територията на всеки окръг, като преди това те трябва в ускорени темпове да бъдат картотекирани с данни за техния социален произход и настояща месторабота. Това, което интересува най-вече органите на ДС, е въпросът за концентрацията на бившите офицери по места. Изясняването на този аспект е важен, защото дава ясна представа къде структурите на ДС могат да очакват групиране и активизиране на вражески действия на бивши офицери и съответно чрез изселване на част от контингента да се предприемат превантивни мерки за недопускане на подобна заплаха.

Показателна в това отношение е Заповед №10 на министъра, по силата на която на областните структури на ДС е наредено да се преразгледат материалите на целия контингент по линия на бившите офицери, тъй като съдържат различни данни за действителния им брой, като в повечето случаи в тази цифра се включват и запасните офицери. В края на 1954 г. се извършва пререгистрация на офицерите. Тогава е свикана и Комисия на военните управления, в която участват оперативни работници от всички околии. Взето е решение да се уточни действителният брой на царските офицери, като плътно се следват указанията в заповедта на министъра да се има предвид, че „бивши царски офицери“ са само тези, които са завършили Военно, Военноморско или Военно-техническо училище преди 9 септември 1944 г. и са служили в царската армия **(Вж. Док. №77 от сборника).** В заповедта изрично се посочва, че в контингента по линия на бившите царски офицери не бива да се включват завършилите Школата за запасни офицери (ШЗО), независимо че са вражески настроени. Те е трябвало да бъдат водени на отчет по други линии – например по месторабота. От докладите на окръжните началници за работата по това направление се вижда, че към края на 50-те години вече е приключило изпълнението на тези мероприятия по Заповед №10 и Заповеди №276, №308 и №402 на министъра на вътрешните работи за преустройство на работата по вражеския контингент. Преразглеждането на активните разработки и пререгистрацията на царските офицери води до значително намаляване броя на контингента. Това се обяснява с прочистването на оперативния отчет от голям брой неправилно заведени дела – предимно на офицери, завършили ШЗО, които съгласно заповедта на министъра вече не се смятат за вражески контингент.

Документите, отразяващи работата на регионалните структури на ДС по линия на бивши царски офицери, са показателни в няколко отношения. На първо място, със закриването на много от делата по оперативния отчет от средата на 50-те години, работата в централните структури на ДС е облекчена и усилията са изцяло пренасочени към окръзите. На второ място, от публикуваните в сборника документи се вижда, че усилията на централното ръководство на ДС и съвместната работа на Управление III (За борба с контрареволюцията) и Управление V (ВКР), след като са изпълнени разпорежданията на ръководството на МВР по окончателното установяване и картотекиране на вражеския контингент, се насочват в разработването вече на перспективни планове и конкретни мероприятия по работа с него. Не случайно, първите по-мащабни планове за работа по контингента се появяват именно в края на 50-те години. До тогава планове и мероприятия са разработвани само за конкретни личности.

Една от водещите причини двете управления съвместно да разработват част от контингента се обяснява с факта, че част от бившите офицери се интересуват живо от състоянието на армията и поддържат добри отношения с офицери на действителна служба. Ето защо в първите планове за работа по тази линия, за периода след средата на 50-години, главните задачи се свеждат до: установяване на връзките на царските офицери с представители на капиталистически страни, с бивши лидери на опозиционни партии и изменници на родината **(Вж. Док. №133 от разширеното електронно издание).** От документите личи, че от средата на 50-те години започва процес на мащабно изучаване на онези от бившите царски офицери, които поддържат връзки с действащи офицери от БНА, които продължават да проявяват интерес към армията, към поделенията, към въоръжението, към цивилни лица, които работят в близки до армията учреждения и предприятия **(Вж. Док. №51 от сборника).** Задачата на тези мероприятия е да се установи дали с тези връзки не се цели създаването на контрареволюционни организации **(Вж. Док. №40 от сборника).**

Въпреки съвместните усилия и активизиране на работата на централните и местните структури на ДС по посока разкриване или предотвратяване на контрареволюционна и вражеска дейност от страна на контингента, протичащ по линия на бившите царски офицери, докладите на окръжните началници на ДС са категорични, че в нито един окръг няма данни за развивана вражеска дейност от страна на „бивши офицери". Основни форми и методи на подривна дейност сред тези среди, според ДС са вражеската агитация и пропаганда, изказвания против правителствените и партийните мероприятия. Агентурно-оперативните данни сочат, че опити за създаване на вражески групировки няма, данни за връзки с изменници на Родината също. Всички окръжни началници на ДС докладват, че концентрация на бивши офицери в различните отрасли на селското стопанство и промишленото производство не се засичат. Отсъствието на активна работа по линията, наличието предимно на НД (наблюдателни дела) по контингента и на присъди, издадени главно за извършена минала дейност, се обяснява с факта, че към средата на 50-те години водените на отчет и установените лица от контингента „бивши царски офицери" са в пенсионна възраст, което не им позволява да извършват активна вражеска дейност.

В третия раздел на документалния сборник са представени част от офицерите, които са били наблюдавани и разработвани и за които в Централизирания архив на Комисията се откриват съхранени материали. Това са основно офицери, заемали високи и отговорни длъжности в българската армия. Поради твърде големия им брой са подбрани тези, който имат най-висок военен чин, а именно генералите. Повечето от тях участват най-активно в събитията на 9 септември 1944 г. и дори са повишени в генералски звания след тази дата. Част от тези генерали участват във войната срещу Германия, бидейки ръководители на армии, други заемат постове във Военното министерство, както и ръководни длъжности в Щаба на разузнавателния отряд. Част от офицерите обаче, са били изправени да отговарят по двата процеса на Четвърти върховен състав на Народния съд. Там подсъдими са не само висши военни, но и офицери с по-ниски чинове. По този начин се обезглавява и обезсилва целият команден състав на Българската армия, заварен при промяната на 9 септември 1944 г[3].

В тази връзка и с демобилизацията на Първа българска армия и предвид на това, че част от офицерите подлежат на санкция, включително и по Наредбата-закон за съдене от Народния съд, нейният началник ген.-лейтенант Владимир Стойчев пише доклад до министъра на войната. Отнася се за възмездяване заслугите на чиновете от Първа българска армия, взели участие в похода срещу Германия. Предлага се военните с чиновете да не бъдат задържани под стража, въдворявани на ново местожителство, поставяни в трудови, възпитателни и други общежития или лагери, уволнявани от държавна или обществена служба, както и да се отменят наложените до 1 юни 1945 г. наказания за извършените престъпни деяния **(Вж. Док. №100 от сборника).**

Има още една категория преследвани военни офицери - онези, които са били свързвани със „заговорническата организация" на Трайчо Костов. На тях Държавна сигурност обръща специално внимание. По тази линия удари понася генерал Петър Вранчев, който е арестуван и подведен под следствие, а преди това изключен от партията. Натискът на който той е бил подложен от страна на Държавна сигурност е видим в (**Вж. Док. №128 от сборника**). Там дори се споменава, че при определени обстоятелства се разрешава отношението към него да бъде „грубо". От следствието по Петър Вранчев като бивш началник на Разузнавателния отдел при Щаба на войската не може да се направи извод, че са налични каквито и да било преки доказателства за негово участие в „заговорнически организации". Въпреки това, се препоръчва срещу П. Вранчев да продължи да се работи, тъй като Следственият отдел е убеден в неговата вражеска дейност **(Вж. Док. №129 от сборника)**.

Като офицери от армията някои попадат под ударите на Държавна сигурност за това, че са ръководители или поддържат връзки с Военния съюз след 9 септември 1944 г., поставил си за задача насилственото сваляне на властта с познатите му вече похвати. В Специално съобщение до Вълко Червенков се разяснява вражеската дейност във войската и се дава информация за следствените участници в антиправителствената левосектантска троцкистка организация около Трайчо Костов, за която следствието имало данни, че целта им била

---

[3] Семерджиев, Петър, Народният съд в България 1944-1945, л. 236-260.

завземане на властта с въоръжена сила. За предпазване на своите членове от удари от страна на РП (к), ръководството на Военния съюз, по-скоро за прикритие, ги съветва да се влеят в Комунистическата партия, като успоредно с това да се направи опит да се влезе в контакт с опозиционните организации за създаване на Общ блок срещу същата тази партия **(Вж. Док. №135 от сборника)**.

Намесата на съветническия апарат и на старши съветника при МВР по делото Военен съюз е светкавична. В специален документ **(Вж. Док. №132 от сборника)** се дават насоки по работата, свързана със следствието, с цел постигане на успешни резултати. Препоръчва се работната група, на която е възложена тази задача, да бъде комплектувана от опитни и политически грамотни следователи. Вниманието им е трябвало да бъде съсредоточено към най-важните участници във Военния съюз и към осъдените през 1947 г., както и към арестуваните по-късно. Предвижда се те да бъдат разпитани за съществуването на нелегалния център на Военния съюз и за неговите членове, провеждали вражеска дейност в армията и в страната. Предвид на това се изготвя план за водене на следствие на членовете на Военния съюз **(Вж. Док. №136 от сборника)**, с цел изясняване участието на Съюза при завземането на властта на 9 септември 1944 г.; разкриване на вражеската му дейност в армията и отношенията му с другите организации на офицерите, както и вредителствата му във военната промишленост. Докато се води следствието срещу офицерите от Военния съюз, Държавна сигурност предприема специални действия към камерната агентура на ген. Тодор Тошев **(Вж. Док. №134 от сборника)**, на когото трябва да се внуши, че ДС е всесилна и рано или късно тя ще изтръгне необходимите й признания. На него трябва да се оказва психически натиск в килията, за да се държи в напрегнато положение, като не му се позволява да спи, а да бъде ангажиран непрестанно да участва в разговори.

В този раздел са включени и други документи, които разкриват например какво е положението на офицерите, изтърпяващи наказание в затвора. Свидетелство за това е документ, в които е представен разговор на ген. Кирил Станчев със съпругата му. В прав текст той предупреждава своята съпруга, че ако тя не получи от него писмо, да го потърси чрез главния прокурор на Народна република България, защото всичко се случвало **(Вж. Док. №117 от сборника)**. След излизането му от затвора генералът е реабилитиран **(Вж. Док. №118 от сборника).**

От полезрението на Държавна сигурност поетапно отпадат водени от тях дела на бивши офицери, преди всичко на такива, които са се издигнали като обществено положение и за тях няма засечена информация, че развиват вражеска дейност. Такъв е случаят с о. з. генерал Христо Мархолев, който е избран за народен представител в III-то Народно събрание и за член на Законодателната му комисия (**Вж. Док. №139 от сборника).**

По друг начин обаче стоят нещата с някои офицери също с партийни книжки. Във връзка с провежданата чистка в БКП се отчита например, че ген. Христо Стойков, бивш възпитаник и началник на Военното училище, е опасен. Нещо повече, смята се, че оставането му в партията е предпоставка за „свиване на змийско гнездо на врагове" и затова не е добре да продължава да бъде неин член **(Вж. Док. №141 от сборника).**

Книжното тяло на сборника „ДС и офицерите от БНА (1944-1960)" включва 142 фототипни документа, а неговото разширено електронно издание – 325. Архивните материали са структурирани по тематично-хронологичен принцип. При съставянето на сборника са прегледани над 380 архивни единици. Документите са подбрани от архива на ПГУ-ДС (АКРДОПБГДСРСБНА – Р) и от Служебния архив на МВР (АКРДОПБГДСРСБНА – М). В анотацията на документите, на които липсва датировка, съставителите са поставили в скоби пояснителна бележка. Същото важи и за документите, на които не е указано мястото на съставяне. В изпълнение изискванията на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и Разузнавателните служби на Българската народна армия, в документите, в които се съдържа информация за трети лица, тя е заличена.

КРДОПБГДСРСБНА

INTRODUCTION

The collection 'State Security and the officers of the Bulgarian People's Army (1944-1960)' is the 23rd issue of the documentary sequence „From the archives of State Security" of the commission for disclosing of the documents and announcing affiliation of Bulgarian citizens to the State Security and intelligence services of the Bulgarian National Army.

Published in the collection the documents reflect the changes in the army immediately after the events of 9 September 1944, and the imprint that they put the fate of the tsar's officers. The political events in the first years after that date are closely related to the ongoing restructuring of the army. First, it is its clearance by a part of the officers. Secondly, this is the construction of new structures in the army to be the mainstay of the people's government. The question about the political and moral education in the army is put the foreground and the organs of State Security are assigned the role of a key driver in its restructuring in royal Bulgarian People's Army.

The chronological limits of the documents published in this volume, namely, the 1944-1960 are explained by the fact that up to 1960, the entire contingent of "former royal" officers is already established by the authorities of the State Security, all of them are reported, and a large part of the dismissed officers were brought active development, a large number of officers are in prison or deported. To 1960 the reports of the State Security show that former officers do not develop hostile activity due to their advanced age. This is the main reason why the measures that the State Security undertakes from the 60s onwards are aimed primarily at monitoring the contingent.

In the documents reflecting the activities of the State Security regarding the officers fired by the army in the period after 1944, judged by the so called People's Court and developed by State Security, several operational terms are mainly used. The term 'royal officers' is most clearly outlined and refers mainly to officers who have completed military school by 1945. Widely spread in the documents in this direction is the term "former officers". Among the commonly used operational terms are also "old officers", "officers fired," "reactionary officers," "fascist officers" etc.

The materials included in the collection are structurally divided into three sections. The selected document for the first section reflect the basic processes associated with the restructuring of the army - the purge of the old officers, the creation of new structures and issues related to training and political and moral readiness of the army.

Immediately after 9 September 1944 the army appears to be in a particular situation. On the one hand, the old officers are uncomfortable for the new government, but on the other hand, there are no new officers who have ideological confidence and many of the "tsarist" officers are left in the ranks of the army with 'ДКВ' note the files, which means "till the end of war." At the end of 1944, however, the reasons for the deepening of the purge in the army came to the foreground[1]. The attempts of the Minister of Defense Damyan Velchev to keep part of the officers from the purge by the publication of the IV Decree of the Council of Ministers (see. Document No. 7 from the collection), which at the discretion of the Minister of war, those officers who showed bravery of front to be released from the so called People's Court or obtain minimum penalties appeared ineffective. This Ruling is canceled soon. Damian Velchev, however, continues to insist on the termination of the arrest and kidnapping on any occasion of officers who are on the front and even issued an order authorizing them to resist with arms the attempts to be arrested (see. Document No. 5 of the collection). Data about the number of redundancies, the judged by the People's Court, those servicing their sentences in prisons and the interned former officers are contained in reports of State Security for each year.

---

[1] Yordan Baev, 'Inner and outer factors for the purge in the officers corps (September - December 1944)' In the military historical collection, 1994, b.5, p. 167-178.

Parallel to the expulsion of some of the officers another characteristic for the period process takes place – appointing of new people at the vacant command posts and the creation of new structures in the army. It is about the formation of guard groups and as well as the establishment of the institute for assistant commanders. By Ordinance of the Minister of War from October 1944 (see. Doc. No. 3 of the collection) forming, filling and mobilization of Guard companies are laid down by the law. The formation of the guard groups, as evidenced from the report of the Minister of Defense (See. Doc. No. 12 of the collection) is subject to the goal of boosting new ideological army in the course of its political formation. Since these parts are made entirely of partisans, it is believed that they will be the backbone of the army and the will of the people guarantee that the army would remain loyal to the political idea. The already mentioned Institute of assistant commander is assigned to structure a body of higher command, responsible for the political training in the army (see. Doc. No. 1 of the collection). At the same time the Political Department to the Ministry of War is established, which in turn directs the work of the assistant commanders. It is evident from the documents that randomly selected people are appointed to these posts, most of whom without proper education, which in many cases leads to an inability to perform their duties. Most are not well aware of the organization in the army and have not benefited from having authority among officers and soldiers. To overcome these problems and to provide guidance in the work of the assistant commander a special Instruction was developed (See. Doc. No. 13 of the collection). Pursuant to it precisely assistant commanders are charged with moral and political training of the officers and with the task to ensure the reliability of staff in the army.

The formation Guard companies and the creation of assistant commander apparatus placed in front of the Political Department of the Ministry of War and the State Security the issue of the lack of capable and well-trained staff. In a report, the Chief of the Intelligence Department (PO2) Al. Pochinkov states that opportunities for selection among officers of the Fatherland front are very few, and „more educated and intellectually elevated people" refuse to be involved in higher positions (See. Doc. No. 17 of the collection). The main problem of officers in the army according to him is the fact that a significant proportion of new hires are former prisoners, criminals or guerrillas.

Lack of well-prepared and trained officers to occupy command positions in the army, released after the dismissal of some of its staff, raises the question of the necessity for them to be well trained. Already in 1945 the Minister of War Damian Velchev sent the first group of senior officers to study in the USSR. The second group of officers was sent to study in Soviet military schools in 1947 by the new defense minister George Damianov. In 1947, all officers of the People's Liberation Army (НОВА) were sent for training in the Military School. Due to the fact that most of them do not even have primary education, they are returned from the Military School (See. Doc. No. 30 of the collection).

Despite the efforts of State Security and the Political Department of the Ministry of War in the shortest time to prepare and train the necessary staff officers, in the greater part of the annual reports on the state of State Security on the state of the Bulgarian People's Army, as a main issue is pointed out the weak political and moral training of the personnel . This is evident from the report of the Head of III Office – State Security to the Minister of Interioron the development taken officers in the people's army officers for development and their political affiliation (see. Doc. No. 64 of the collection). Data from the report show that only developed in 1951 by the State Security officers, the members of the Bulgarian Communist Party in the army, are 125. The problem with the training of officers in the army and their political moral education is so serious that a decision of the Political Bureau of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party for failing to deal with their tasks in army, Ivan Kinov and Boyan Balgaranov are released (See. Doc. No. 38 of the collection).

In the second section of this publication operational documents relating to measures taken by the State Security since the early 50's fit for securing intelligence and operational work under former officers in Bulgaria are presented. A number of activities in this respect are outlined in Ordinance No. 5531 dated 30 March 1951 of the Minister of Interior (see. Doc. No. 40 of the collection). The main task set for the implementation by the State Security authorities is monitoring the development of embarrassing for the people's government officers and their removal from the army. From the subsequent reports is evident that reports show that the most serious difficulties with regard to this task encounter the regional structures of the State Security. To effectively solve the problem of backlog in their work, the management of the Ministry of Interior decides on the commissioning of operational workers to support field activities in the areas.

The aim is to control the arrangement of the former officers in each region, as before, they should in short terms be filed with evidence of their social background and current employment. What interested State Security more is the issue of concentration of former officers in various locations. Clarifying this aspect is important because it gives a clear idea where the State Security can expect clustering and activation of hostile actions of former officers and respectively by displacement of part of the contingent to take preventive measures to prevent a similar threat.

Indicative in this respect is the Ordinance No.10 of the Minister, under which the regional structures of the Sate Security are ordered to review the material on the entire contingent under former officers because they contain different data for the actual number, in most cases this figure includes Reserve Officers. At the end of 1954 a re-registration of the officers was implemented. Then the Commission of the military departments is summoned, involving operatives of all districts. It was decided to specify the actual number of the royal officers, and closely follow the instructions in the Ordinance of the Minister to bear in mind that „the former tsarist officers" are only those who have completed the Military, Naval and Military Technical School before 9 September 1944 and served in the royal army (see. Doc. No. 77 of the collection). The order specifically states that the contingent under the former tsarist officers should not include graduate the School for reserve officers (ШЗО), although they are hostile. They had to be led to report on other issues - for example, employment. The reports of the district chiefs in this direction can be seen that at the end of the 50s the implementation of these events on the Order No. 10 and Orders Nos. 276, 308 and 402 of the Minister of Interior for reconstruction work on the enemy contingent already completed. Review of active development and re-registration of the king's officers resulted in a significant reduction of the contingent. This is explained by the cleansing of the operative report from a large number of incorrect lawsuits - mostly of officers, graduates from the School for reserve officers, which according to the order of the Minister is no longer considered enemy troops.

The documents reflecting the work of the regional structures of the State Security with regard to former tsarist officers are indicative in several respects. First, the closure of many of the cases in the operating statement from the mid 50's, working in the central structures of the State Security is relieved and efforts are all directed to the regions. Secondly, from the documents published in the collection it is evident that the efforts of the central leadership of the State Security and collaboration of Office III (to combat counterrevolution) and Office V (Military Counterintelligence), once the orders of the leadership of the Ministry of Interior in the final establishment and filing of the enemy troops, directed the development of longer term plans and specific events for working with it. Not accidentally, the first large-scale plans to work on contingent appear exactly at the end of the 50s. Until then, plans and activities have been developed for specific individuals.

One of the leading reasons for both offices to jointly develop part of the contingent is explained by the fact that some of the former officers are strongly interested in the condition of the army and maintain good relations with officers on active service. Therefore, the first plans to work on this line, for the period since the mid 50 years, the main tasks are as follows: establishing links to the royal officers with representatives of the capitalist countries, former leaders of the opposition parties and traitors to the home (see. Doc. No. 133 expanded electronic edition). Documents show that from the mid-50s a process of extensive study of those persons of the former royal officers who liaise with existing Bulgarian People's Army officers who continue to show interest in the army, to divisions, to weapons to civilians working in close to military establishments and enterprises (see. Document No. 51 of the collection). The task of these events is to determine whether those links are not intended to create counter-revolutionary organizations (See. Doc. No. 40 of the collection).

Despite the joint efforts and strengthening the work of the local structures of the State Security towards uncovering or preventing hostile and counter-revolutionary activity by the contingent flowing through the former tsarist officers, the reports of the regional heads of the State Security are adamant that in no region there is any evidence of enemy activity developed by the „former officers". Basic forms and methods of subversive activities in these environments, according to State Security, are hostile agitation and propaganda speeches against the government and party events. Intelligence and operational data suggest that there are no attempts to create groups of enemies, and there are no contact details of traitors to the motherland too. All district heads of State Security reported that the

concentration of former officers in the various branches of agriculture and industrial production is not detected. The absence of active work on the line, there are mostly OC (observation cases) and a contingent of sentences issued mainly carried past activity can be explained by the fact that in the middle of the 50s led to the report and set of criminals "former tsarist officers "are of retirement age, which does not allow them to perform active hostile activity.

The third section of the documentary collection presents some of the officers that were observed and developed and for which stored materials are found in the centralized archive of the Commission. These are mainly officers who occupied high and responsible positions in the Bulgarian army. Because of the great number those are selected who have the highest military rank, namely generals. Most of them participate most actively in the events of 9 September, 1944 and even increased in the generals' ranks after that date. Some of these generals involved in the war against Germany, being leaders of armies, others occupy positions in the War Department and leadership positions in the headquarters of the intelligence squad. Some of the officers, however, were brought to meet both the process of the Fourth Supreme People's Court. There, defendants are not only senior military officers but also with lower ranks. Thus the entire command of the Bulgarian army beheaded and invalidated, as was before the change 9 on September, 1944[2].

In this context and with the demobilization of the First Bulgarian Army and given that some of the officers are subject to a penalty, including the Decree-Law on trial by the People's Court, its chief Lieutenant General Vladimir Stoytchev wrote a report to the Minister of War. It refers to the consideration of merit of the ranks of the First Bulgarian Army, took part in the campaign against Germany. It is proposed that the military servicemen with ranks to not be detained in custody, regaining new residence, placed in employment, educational and other hostels or camps, fired from government or public service, and to repeal the imposed until June 1, 1945 penalties for the execution of criminal acts (see. Doc. No. 100 of the collection).

There is another category pursued military officers and that they were those who were associated with the „conspiratorial organization" of Traicho Kostov. State Security pays special attention to them. In this respect, General Peter Vranchev experiences a blow being arrested and indicted due and previously expelled from the party. The pressure to which he was subjected by the State Security is visible in (See. Doc. No. 128 of the collection). It is even mentioned there that in certain circumstances "rude" attitude to him was allowed. From the investigation into Peter Vranchev as a former head of the Intelligence Department at the Headquarters of the army it can not be concluded that available any direct evidence of his participation in "conspiratorial organizations." However, it is recommended that it is continued to work against P. Vranchev since the investigating department is convinced of his hostile activity (see. Doc. No. 129 of the collection).

As some army officers fall under the blows of State Security that are leaders or have links with the military alliance after 9 September 1944, which aimed at the forcible removal of power to its already known methods. In a special message to Valko Tchervenkov the enemy activity in the army is explained and information given for investigation involved in anti-government left-sect Trotskyist organization around Traicho Kostov, which investigators had evidence that their goal was the seizure of power by armed force. To protect its members from the blows by the RP (k), the leadership of the military alliance, but rather to cover, advise them to flow into the Communist Party, in parallel, to attempt to contact the opposition organizations to create common block against the same party (see. Doc. No. 135 of the collection). The intervention of the advisory apparatus and a senior adviser at the Ministry of Interior in the case of Union Military lightning. In a special document (see. Doc. No. 132 of the collection) guidance is given with regard to work related to the investigation, in order to achieve successful results. It is recommended that the working group, which is responsible for this task to be fitted by experienced and politically savvy investigators. Their attention should be focused on the most important players in the Military Union and the convicts in 1947, as well as arrested later. It is envisaged that they will be questioned about the existence of illegal Centre Military Union and its members held enemy activity in the army and in the country. Considering this is a plan is worked out for the conducting of an investigation of members of the military alliance (see. Doc. No. 136 of the collection) in order to clarify the participation of the Union in the takeover on 9 September

[2] Semerdzhiev, Peter, The People's Court in Bulgaria 1944-1945, p. 236-260.

1944; detection of enemy activity in the military and its relations with other organizations officers and sabotage its military industry. While leading the investigation against the officers of the Military Union, State Security is taking specific actions to ventricular agency of General Todor Toshev (see. Doc. No. 134 of the collection), who must be persuaded that State Security is omnipotent and sooner or later it will squeeze its required testimonials. It must be given psychological pressure in the cell to behave in a tense situation by not being allowed to sleep, and be continually committed to participate in the conversations.

This section also includes other documents that reveal, for example the position of the officers serving a sentence in prison. Evidence of this is a document which is presents a conversation between General Kiril Stanchev his wife. As he bluntly warned his wife that if she received a letter from him, looking for him by the Prosecutor of the Republic of Bulgaria, because everything happened (See. Doc. No. 117 of the collection). After his release from prison the general is rehabilitated (see. Doc. No. 118 of the collection).

Of sight of the State Security cases of former officers gradually drop out, especially of those that were built as social status and will not intercepted information that develop enemy activity. Such is the case of the reserve officer General Hristo Marholev who was elected MP in the III National Assembly and a member of its Legislative Committee (see. Doc. No. 139 of the collection).

The things are not the same way, however, with some officers with party cards. In connection with the ongoing purge of the Communist Party Consider, for example, that General Hristo Stoykov former student and head of the Military School, is dangerous. Moreover, it is believed that becoming a party is a prerequisite for „making a snake's nest to enemies" and so it is better to continue to be a member (see. Doc. No. 141 of the collection).

The paper version of the collection „State Security and officers from the Bulgarian People's Army (1944-1960)" includes 142 facsimile documents and its advanced electronic edition - 325. Archival material is structured thematically on chronological basis. In the compilation of the book over 380 archival units have been reviewed. Documents are selected from the archives of the First General Directorate – State Security (AKRDOPBGDSRSBNA - R) and the official archives of the Ministry of Interior (AKRDOPBGDSRSBNA - M). In the annotation of documents that lack dating, compilers have put in brackets explanatory note. The same applies to documents that are not indicated the place they have been composed. In compliance with the Law on Access and Disclosure of Documents and Announcing Affiliation of Bulgarian Citizens to the State Security and Intelligence Services of the Bulgarian army in the documents that contain information about a third party, it is deleted.

CDDAABCSSISBNAF

СПИСЪК НА ДОКУМЕНТИТЕ С АНОТАЦИЯ

I. Промените в армията след 9 септември 1944 г. – основни документи

1. **Заповед на министъра на войната, София, 20 септември 1944 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - Р, ф. 2, а.е. 7747, л. 49-51
Заповядва се съставянето към щабовете на дивизионните области на следствени комисии. Всички началници да издирят и задържат военни чинове, които с миналата или настояща дейност са допринесли за разколебаване на войнишката вяра в командването. Задържаните следва да се разделят в групи: за съд; за уволнение; за преместване в друга част; за освобождаване и връщане в същата част. Уведомява се, че предстои назначаването на помощник-командири, които ще бъдат с политическо възпитание. Засяга се въпросът за българския трикольор, като се забранява поставянето му на друго знаме, освен българското.

2. **Заповед на министъра на войната, София, 13 октомври 1944 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а.е. 13, л. 69
Във връзка с ускоряване работата на следствените комисии по издирване на провинени военни чинове се предвижда създаването на още една или две комисии в същата дивизионна област. За провинените военни чинове да се направят дознания и предадат на народния обвинител на областта.

3. **Писмо на министъра на войната, генерал-лейтенант Дамян Велчев и командира на Н.О.В. войски, генерал-майор Б. Иванов относно формирането на гвардейските роти и доброволните отряди, София, 21 октомври 1944 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10(ТК), оп. А25, а. е. 3, т. 6, л. 67-68
С това писмо, министърът на войната дава разпореждане към всеки пехотен полк да се сформира гвардейска рота от бивши партизани и бойни групи. Съгласно нареждането на генерал-лейтенант Д. Велчев, гвардейските роти са поставени на пълно подчинение на командирите на частите, но запазват своя началнически състав.

4. **Сведение за задържаните за разследване в дивизионната област чинове, София, октомври 1944 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а. е. 13, л. 2
В табличен вид са изброени офицерските звания и броя на задържаните.

5. **Заповед от министъра на войната, София, 18 ноември 1944 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп.А25, а. е. 3, т. 3, л. 2
Заповедта на министъра на войната генерал-лейтенант Дамян Велчев цели да се прекрати арестуването и отвличането по какъвто и да е повод на военнослужещи - офицери, подофицери и войници, намиращи се на фронта или завърнали се от фронта. Разрешава се на офицерите да се противопоставят с оръжие на опитите да бъдат арестувани.

6. **Доклад от подполковник Ал. Починков, началник РО2, до Главния щаб на Н.О.В. войска относно покровителстването на фашистите офицери, [София, след 19 ноември 1944 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 3, т. 6, л. 60-60 гръб
В доклада до народните обвинители при Министерството на войната подполковник Починков констатира многобройни случаи, в които от ръководството на министерството на войската покровителстват бивши и действащи офицери, уличени в престъпления срещу народа.

7. **Препис от Четвъртото постановление на министерски съвет, взето на заседанието му от 23 ноември 1944 г., София, 25 ноември 1944 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а. е. 11, л. 401-402
Одобрява се всички офицери, подофицери и войници от действащата войска и запаса, които се уличават в извършване на престъпления и подлежат на съдене от Народния съд да могат да се изпратят във войскови и, вземащи участие във войната. Тези от тях, които проявят старание, ранените и наградените с орден за храброст да се считат за невиновни. Други, които само вземат участие и имат примерно поведение, прилежание и старание да се наказват с минимално наказание. Предвижда се наказателното преследване да се осъществи след участието във войната, а там, където има такова, то да бъде прекратено. Правото да определя кои от тях могат да се възползват от това определя министърът на войната.

8. **Радиограма до областните директори с копие до народните обвинители и директора на милицията,[София, след 1 декември 1944 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп.1, а. е. 39, л.1
Съобщава се, че 4-то постановление на МС от 23 ноември 1944 г. е отменено и да не се допуска освобождаването на офицери.

9. **Протестна резолюция във връзка с 4-то постановление на Министерския съвет от 23 ноември 1944 г., [община Елена], 10 декември 1944 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп.1, а. е. 39, л. 46
Иска се незабавната смяна на старите офицери с доблестни партизани; да се вземат бързи и неотложни мерки за заздравяване на положението в страната.

10. **Декларация от Народното антифашистко офицерство при ОФ, Б. м., [декември 1944 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 3, т. 3, л. 58-61
Декларацията представлява опит да се изрази пълна подкрепа от страна на офицерството при О.Ф. към събитията след 9 септември 1944 г. и политиката на правителството. Като основна слабост се констатира незавършената чистка в министерствата и факта, че много подсъдими успяват да избегнат наказателните присъди на Народния съд.

11. **Окръжно от Министерството на правосъдието, София, 20 януари 1945 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а. е. 11, л. 166
Съобщава се на народните обвинители в страната за това, че до 1 февруари 1945 г. могат да бъдат привличани за обвиняеми офицери от армията.

12. **Доклад относно необходимостта от сформирането на отделен команден апарат на гвардейските части – помощник командирите. Този команден апарат се предвижда да бъде подчинен на висшето военно командване, Б. м., [преди февруари 1945 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 3, т. 6, л. 69-71
Документът обосновава нуждата от изграждането на един нов команден състав в лицето на помощник командирите. Тяхна основна задача е укрепване на новата войска през процесите на нейното политическо оформяне и нейното правилно военнополитическо възпитание.

13. **Инструкция за задачите на помощник-командирите във войската, Б. м., [преди февруари 1945 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М,ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 3, т. 3, л. 72-73
С Инструкцията се очертават основните направления в работата на помощник-командирите във войската. Акцентът в така формулираните им задачи е поставен върху политическата и културно-възпитателната работа сред офицерския състав. Съгласно

тази Инструкция помощник-командирите отговарят преди всичко за морално-политическото състояние на войската.

14. **Доклад относно състоянието, духът и дисциплината в I-ва Българска армия и мерките, които трябва да се вземат, [София, преди юни 1945 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 4, т. 2, л. 83-86
За успешното изпълнение на задачата на I-ва армия във войната срещу Германия е необходимо нейното състояние да е на висота, за което се предвиждат мерки за повдигане на духа и дисциплината.

15. **Писмо до министъра на вътрешните работи Антон Югов, Пазарджик, 6 юли 1945 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 147, л. 39
Съобщава за изпълнение на присъда на осъден от Народния съд офицер.

16. **Отговор на писмо на Министерството на вътрешните работи, София, 17 юли 1945 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 147, л. 40
Във връзка с изпълнение на присъди, произнесени от Народния съд на офицери, които са участвали във войната.

17. **Доклад от Ал. Починков, началник РО2, относно организацията и дейността на вътрешното разузнаване във войската, [София, след 2 февруари 1946 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 2, т. 6, л. 42-51
В документа е дадена структурата на вътрешното военно разузнаване при щаба на войската с информация за организацията и личния състав по секции. В доклада се обръща внимание на слабата подготовка и лошите резултати от работата на помощник-командирите, както и на факта, че първата половина от 1945 г. работата на РО2 е била почти изключително в услуга на Народния съд.

18. **Доклад до началника на поделение 50200 относно саботирането на работата на Военното разузнаване, София, 23 март 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 2, т. 3, л. 1-1 гръб
Документът предоставя възможност да се проследят последиците от взетото от политическото управление на войската решение помощник-командирите да не дават никакви сведения на разузнавателните органи от щаба на армията.

19. **Агентурно донесение от „Рилски", София, 5 април 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 273, л. 13
Доклад за среща на 49-и випуск на Военното на Н. В. училище, на която присъстват Дамян Велчев и Крум Лекарски. Част от разговорите се водят по линия на помощник-командирите и материалното положение на офицерите.

20. **Доклад от оперативен работник - инспектор при отделение „А", София, 23 април 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 101, л. 1-2
Докладва се за състоянието на Софийския гарнизон, отношението на офицерите към мероприятията на ОФ, дисциплината, политико-просветната подготовка и партийните прояви във войската.

21. **Сведение от щаба на войската за следствието по разкритата конспирация в Ямболския гарнизон, [София, след 26 юни 1946 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 325, л. 1-3
Отнася се за военна организация от противници на отечествения фронт в гарнизона, чиято цел е с преврат да се извади от строя партията на левите и да се вземе твърдо властта.

22. **Доклад относно изпълнението на задачите, поставени на войската от първия конгрес на Отечествения фронт, състоял се през м. март 1945 г., Б. м., [след 2 юли 1946 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 3, т. 3, л. 113-118
Направен е преглед на състоянието на войската към началото на 1945 г., и постигнатото към този момент от народната власт за ликвидиране на офицерските конспиративни организации и резултатите от работата на специално създадената комисия за прочистване на войската от царските офицери.

23. **Доклад за състоянието в командния и политическия кадър във войската към 1-и юни 1946 г., Б. м., [след 2 юли 1946 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 2, т. 4, л. 73-75
В доклада се прави анализ на влиянието, което оказват върху офицерския състав промените, настъпили във войската след 9 септември 1944 г., опитите да бъдат запазени от сътресенията в армията царските офицери. Обръща се внимание и на опитите за ограничаване на дейността на офицерите по политическото възпитание.

24. **Радиограма до Дирекцията на народната милиция, Варна, 15 август 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 97, л. 25
Съобщава се, че във връзка с чистката в армията са арестувани офицери.

25. **Доклад от оперативен работник за извършената работа по военна линия в София и провинцията от 1 януари до 15 август 1946 г., София, 20 август 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 101, л. 39-41
Сведение за наличните осведомители във войската, данни за техния брой и изградената агентурна мрежа. На базата на получените от тях информации са предложени за уволнение определен брой офицери.

26. **Доклад относно конспиративните организации на Военния съюз и Организацията на неутралните офицери – във връзка с признанията и самокритиката на някои от членовете на същите през време на следствието в Разузнавателния отдел, София, 4 ноември 1946 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 2, т. 3, л. 3-4
В доклада си генерал-майор П. Врачев – началник Р.О. при Щ.В. изтъква факта, че по-голямата част от задържани офицери, които членуват в организациите Военен съюз и Неутрален офицер са направили пълни самопризнания. Като изтъква факта, че става въпрос за едни от най-добре подготвените щабни офицери, генерал-майор П. Врачев апелира към снизходителност и помилване на част от тези офицери.

27. **Доклад относно войската, София, 10 май 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 2, т. 1, л. 55
Отчита се засиленото разложително влияние сред офицерите, което се провежда по организиран начин, и се изразява в насаждането на несигурност в засилване омразата към помощник–командирите в напускане на службата. Прави се всичко възможно да се смути младото офицерство в работата му.

28. **Доклад относно евентуалното помилване в бъдеще на осъдени офицери от процеса срещу „Военния съюз", София, 25 октомври 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 1, т. 7, л. 45-48
Докладва се за група офицери, които са осъдени по делото срещу Военния съюз, като се излиза с предложение те да бъдат изцяло или частично помилвани.

29. **Доклад относно книжарница „Алма матер", София, 18 декември 1947**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 2, т. 1, л. 11-14
Сведение за това, че книжарницата е място за срещи на офицери от най-различен

ранг, където те водят разговори с притежателя на книжарницата, който е брат на ген. Попов.

30. **Доклад от инспектор в под. 57800 при МНО, София, 1947 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 1а, т. 2, л. 61-64
Основава се на лични впечатления относно процесите срещу офицерските конспирации. Изразява мнение, че идеята за преврат съзрява в почти всички стари офицери. Споменава, че военните конспирации и свързаните с тях цивилни ръководители на опозицията е голям успех за РО, признавайки, че това е удар по периферията, а не по самия център. Съществуването на такъв център се свързва с имената на генералите Дамян Велчев, Кирил Станчев, Крум Лекарски, Христо Стойков, Стоян Трендафилов, Тодор Тошев и други опозиционни лидери.

31. **Доклад от началника на под. 57800 – Работата на отдел РО, [София, след април 1948 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а. е. 67, л. 3-7
Сведение за чистката в армията и в частност в РО. Времето от 1945 г. до юли-август 1946 г. се определя като най-тежкия период от развитието на войската след 9 септември 1944 г. Отбелязва се, че голямата чистка в армията е дело почти и само на политическите офицери и бившите партизани, както и с дейната помощ на партийните организации и ДС. Ролята на РО в тази работа е определена като техническа – да подреди и представи списъци на комисията.

32. **Справка относно обединението на отд. „Б" и РО3, София, 29 май 1948 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 787, л. 1-3
Доклад във връзка с първата година от обединението на двете отделения. Обръща се внимание на факта, че от РО3 са постъпили много малко агенти и кадрови потенциал.

33. **Решение на Политбюро на ЦК на БКП, София, 7 юни 1948 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 1а, т. 2, л. 50
Определя комисия, която да изясни действията на ген. Врачев като началник на РО с агентурата „Х-11" и да излезе с конкретни предложения и изводи.

34. **Доклад от министъра на вътрешните работи до председателя на Министерския съвет, София, [28 юни 1948 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 752, л. 1-5
Отнася се за прехвърляне сумите, ценните книжа и недвижимите имоти на бившите ликвидирани съюзи на запасните офицери, бойците от фронта и запасните подофицери в полза на държавата.

35. **Доклад за работата в РО след 9 септември 1944 г., София, юни 1948 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 1а, т. 2, л. 53-54
Сведение, даващо информация за кадрите в отдела. Отбелязва се, че при освобождаването на ген. Врачев като началник на РО, той не предава никаква агентура.

36. **Доклад от директора на Държавна сигурност до Антон Югов и ПБ при ЦК на БКП, София, 1948 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 787, л. 4-6
Третира отношенията между ДС и РО в частност с ген. Врачев, възникнали около агентурата „Х-11".

37. **Изложение от Петър Врачев за пакостната намеса на ДС в хода на разследванията на военните конспирации и извършените от ДС преждевременни и вредни арести, София, 18 август 1949 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 1, т. 4, л. 126-129
Описва случаите на арести извършвани от страна на ДС без никаква съгласуваност с

РО, които арести са груби, несъстоятелни и пакостни. С тях се нанася тежък удар на разузнавателната система и план на РО. Дават се примери от различни гарнизони в страната. Описва случая с опозиционера Петър Коев и полковник Марко Иванов.

38. Протокол „А" №45 на Политбюро на ЦК на БКП от 16 март 1950 г.
ЦДА, ф. 1Б, оп. 6, а. е. 752, л. 1-4
Взема се решение за приемане на постановление по състоянието, възпитанието и обучението на войската; освобождава от ЦК на Иван Кинов и Боян Българанов за несправяне с работата във войската.

39. Писмо от Министерството на народната отбрана до МВР и Министерския съвет, София, 14 октомври 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1260, л. 92
Известява се, че предстои проверка на запасните офицери, целта на която е да се приведат в известност и заведат на отчет за изясняване на тяхното политическо положение. Иска се ДС да окаже съдействие на началниците на военните окръжия.

40. Заповед №5531 от 20 март 1951 г. на Министерството на вътрешните работи, София, 30 март 1951 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 8, оп. 1а, а. е. 63 (Мх), л. 40-41
За вземането на решителни мерки по разкриването и вземането на оперативен отчет всички бивши офицери от царската армия, уволнени от Народната армия при чистката и намиращи се в запас. Участниците на нелегалните организации Цар Крум, Неутрален офицер и Военен съюз да се вземат на активна агентурна разработка. Вземане на активна разработка всички бивши офицери имали и имащи връзки с капиталистическите страни. Особено внимание да бъде обърнато на тези, които поддържат връзки с военнослужещи в Народната армия.

41. Доклад от началника на III-то управление ДС до министъра на вътрешните работи, София, 28 април 1951 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а. е. 128, л. 1-2
Във връзка със заповед се докладва за броя на разработваните офицери в народната войска, тяхната политическа принадлежност и място на служба.

42. Доклад за агентурно-оперативната работа в РУ-МНО, [София, след февруари 1952 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а. е. 158, л. 3-3гръб
Описва структурата на РО от преди 9 септември 1944 г. и осъществените реформи през 1947 г. и след това.

43. Доклад за състоянието на агентурно-оперативната работа по линия „бивши офицери" към 10 март 1952 г., София, 13 март 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 910, л. 1-7
Сведение за броя на уволнените офицери след 9 септември 1944 г. и тяхното съсредоточаване в страната и установените като врагове, включени в оперативния отчет; данни за разкритите по-важни нелегални организации – Военен съюз; Неутрален офицер и Цар Крум; данни за водените разработки и проведените следствия и други мероприятия.

44. Докладна записка относно недостатъците в състоянието на Народната армия,[София], 24 юли 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2305, л. 1-10
Отчитат се тревожното положение и слабите резултати в различните родове войски. Пропуски в отбраната на страната и слабости в отчетността и пазенето на секретните документи и бойни припаси, случаите на кражби на оръжие и повреди на техника. Информира за слабата военна дисциплина и най-разпространените форми на подривна дейност. Всичко това е във връзка с ниското ниво на политическа и възпитателна работа.

45. **Проявите на врага в народната армия, София, 23 септември 1952 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 5, а. е. 13, л. 8-11
Сведение за бягствата и дезертьорствата в народната армия, които се обясняват с незадоволителната политико-възпитателна работа и лошата дисциплина; споменават се съществуващите по места извращения в дисциплинарната практика.

46. **Справка относно разкритите СС на полицията и РО при щаба на царската армия и изпратени специални съобщения до ЦК на БКП от отделение „П" и отдел II-ри – ДС от 1951 до 1953 г., София, 14 октомври 1953 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 18, оп. 1, а. е. 68, л. 1-3
Сведение за боя на разкритите, осъдени и разследвани лица, разкрити като агенти на царската полиция.

47. **Справка относно развитието на Българската народна армия след 9 септември 1944 г., София, 20 май 1954 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а. е. 198, л. 1-4
Сведение за създаване на помощник-командирския институт в армията; изграждане на войскова организация на Отечествения фронт – ВООФ, заменени от партийните организации. Данни за изграждането на Военния съюз, Неутрален офицер, Цар Крум и др.; информация за разузнавателната и контраразузнавателната работа във войската. Споменава се за офицерската чистка и провеждането на политически занятия за целия личен състав и превъоръжаване на армията.

48. **Докладна записка относно концентрацията на неподходящите и стари офицери в частите, обслужвани от поделението, [Пловдив], 29 септември 1954 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а. е. 209, л. 1-4
Кратката информация за офицерите, попаднали в полезрението на ДС и длъжностите, които заемат.

49. **Справка за вражеската дейност на царското офицерство и агентурно-оперативната работа на ДС в борбата с него, София, 26 май 1955 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1260, л. 11-19
Информация за състоянието на работата по контингента; представят се примери за характерни вражески прояви; отбелязва се, че в средите на офицерството има и не малко патриоти, които оценяват политиката на партията. Оценя се работа по линия на царски офицери като незадоволителна, като причина за това се изтъква подценяването на опасността, която офицерите представляват.

50. **План за усилване на агентурно-оперативната работа по основните изменници на Родината – бивши царски офицери, София, април 1957 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 1, а. е. 529, л. 1-12
Планът предвижда активна разработка на най-важните изменници на Родината, за да се узнаят намеренията и действията им, насочени срещу страната. Предвиждат се мероприятия с основна цел разлагане и компрометиране на изменниците на Родината.

51. **Докладна записка относно взаимодействието с Управление III – ДС, предимно по царските офицери на Отдел IV, Управление V – ДС, София, 29 септември 1959 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а. е. 390, л. 2-3
Предвижда се по линия „царски офицери" предоставяне на документи и изготвяне на съвместни планове за работа с агентурата.

52. **Писмо до началника на Управление V – ДС, Варна (Сталин*), 29 септември 1959 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а. е. 390, л. 4-5
Прави се предложение за обща работа на Управление III с териториалните дирекции на МВР.

---

* Днешен град Варна, носи името Сталин от 1949 г. до 1956 г.

53. Докладна записка относно взаимодействието, което е установило отделение I-во с Управление III – ДС в общата работа по старите офицери, [София], 15 октомври 1959 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а. е. 390, л. 9-10
Във връзка с взаимодействието се набелязват задачи за работата.

54. Справка относно разработките от обкръжението и работата по царски офицери от поделенията на ПВО и ВВС, [София], 11 ноември 1959 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а. е. 390, л. 15-18
Сведение за броя на живеещите в София бивши офицери, служили във въздушните и зенитни поделения. Отбелязва се, че работата по тях досега не е на необходимата висота.

II. Агентурно-оперативната работа по линия на офицерите в областните дирекции на МВР

ОД на МВР Благоевград

55. Списък на бившите фашистки офицери, взети на оперативен и списъчен отчет и предвидените мероприятия по същите, Б. м., [1950 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а.е. 213(Бл), т. 1, л. 28-29
Разгледана е концентрацията на бивши царски офицери по околии. За повечето от тях се докладва, че няма засечени по нелегалните офицерски организации като Цар Крум, Неутрален офицер и др.

56. Писмо до началника на ДС Благоевград относно неизпълнение на Заповед 5531 от 30 март 1951 г., София, 3 юли 1951 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 213 (Бл), т. 1, л. 31
Началникът на отделение „Фашистки организации и бивши хора“ при ДС нарежда в най-кратки срокове изпълнението на Заповед №5531 на министъра на вътрешните работи по линия на уволнени офицери. Нарежда се също така незабавното изготвяне на справки за всички уволнени офицери.

57. Писмо до началника на ДС Благоевград във връзка с изпълнението на част от мероприятията по заповед №5531 от 30 март 1951 г., София 16 юли 1951 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 213 (Бл), т. 1, л. 32
Във връзка с работата по линия на уволнени офицери началникът на отделение „Фашистки организации и бивши хора“ при ДС, напомня при воденето на следствието на задържаните царски офицери да се концентрира върху установяването на връзките им с капиталистическите страни.

58. Доклад за състоянието на агентурно-оперативната работа по линия на бивши офицери в отделение ДС гр. Разлог за времето от 1 април до 30 юли 1951 г., Разлог, 28 юли 1951 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 2, а. е. 63 (Бл), т. 1, л. 38
Направена е констатация, че работата по линия на бивши офицери не е на ниво, тъй като в отделение ДС гр. Разлог не разполагат с качествена агентура, която да обезпечи работата по това направление. За изпълнение на задачите по линия „царски офицери” се използва агентура от други отдели, която в повечето случаи не е подходяща.

59. Писмо до окръжния началник на МВР Благоевград, София, 14 октомври 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 213 /Бл/, т. 1, л. 41
Изисква се в срок да бъдат изпратени справки по всички активни разработки водещи се по линия „царски офицери, полицаи, фашистки организации и бивши хора”.

60. Справка относно състоянието на работата по линия на бившите царски офицери в Благоевградски окръг, Благоевград, 8 октомври 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1674, л. 2-3
Сведение за контингента по линия на царски офицери, информира се, че няма данни за наличие на организирана вражеска дейност и концентрация по учреждения и предприятия, както и връзки с действащи офицери.

ОД на МВР Бургас

61. Опис-сведение за членовете, движимите и недвижимите имоти, влогове и ценни книжа на запасното подофицерско дружество „Капитан I ранг Д. Добрев“ – Созопол, 31 декември 1944 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 19, оп. 1, а. е. 27 (Бс), л. 2 неномерирани листа
В описа са изброени всички активи, принадлежали на дружеството. За някои от тях е споменато и каква е съдбата им – на кого са предадени и къде се съхраняват.

62. Препис от окръжно писмо до околийските началници на Народната милиция в страната, София, 31 декември 1945 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 19, оп. 1, а. е. 27 (Бс), л. 1 неномериран лист
Нарежда се незабавно да се направят описи на движимото и недвижимото имущество на разтурените дружества на запасните офицери, на запасните подофицери и на бойците от фронта.

63. Справка за състоянието на агентурно-оперативната работа по линия на царските офицери в Бургаски окръг към 1 октомври 1958 г., Бургас, 7 октомври 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1674, л. 5-10
Отбелязва се, че царските офицери представляват сериозен контингент за разработка и наблюдение, отчита се като грешка допускането на голяма част от тях на ръководни длъжности по предприятия и учреждения. Основната форма на противодействие от тяхна страна е вражеската агитация и пропагандата. Съдържа данни от оперативния отчет и социалното положение на царските офицери.

ОД на МВР Варна

64. Справка за работата по линия на царските офицери във Варненски окръг през 1958 г., Варна, 25 септември 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1674, л. 20-24
От направения анализ на постъпилите материали се стига до заключението, че към момента няма данни за обособяване на отделни групи офицери за провеждане на борба против народната власт. Няма данни, които поддържат връзки с лидери и членове на бившите опозиционни партии. Отбелязва се, че доколкото има срещи между бившите царски офицери те се събират за почерпка или игра на карти.

ОД на МВР Велико Търново

65. Справка относно състоянието на агентурно-оперативната работа по линия на царските офицери в Търновски окръг, Велико Търново, 29 септември 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1674, л. 71-74
От получените данни и материали за дейността на царските офицери се констатира, че част от тях продължават да са на вражески позиции, а сред други има известно колебание. Отбелязва се, че няма данни за съществуването на организации между царските офицери, връзки с изменници на Родината и членове на бившите опозиционни партии. Информация по оперативния отчет.

ОД на МВР Видин

66. Писмо от заместник-началника на ДС капитан Р. Аврамов до зам. околийския началник МВР на гр. Кула, Враца, 19 май 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 9, оп. 1, а.е. 176 (Вд), л. 1
Във връзка с работата по разработките е необходимо да се установят и вземат на списъчен отчет всички царски офицери, да се изготвят справки за всеки от тях, да се установи кои от тях поддържат връзки с представители на капиталистическите страни и др.

67. Писмо до околийския началник на МВР гр. Кула във връзка с работата по линия „царски офицери", Враца, 29 май 1954 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 9, оп. 1, а.е. 176 (Вд), л. 11
От МВР настояват за вземане на енергични мерки за засилване и обезпечаване на агентурното наблюдение върху бившите генерал-щабни офицери. Нарежда се да бъде изготвена справка за всеки един от тях с обозначение кой на какъв отчет се води.

68. Предложение относно отнемане офицерското звание на запасните офицери от района на с. Градец, Видинско, Враца, 14 октомври 1954 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 7, оп. 1, а.е. 497 (Вд), т. 3, л. 35-36 гръб
Предложенията за отнемане на офицерските звания на лицата, посочени в списъка, се базират основно върху агентурни донесения за направени вражески изказвания против властта, близките им са религиозни или изменници на родината.

69. Писмо до околийските началници на МВР в окръга с приложен Въпросник за изготвяне на информации по линия на „царски офицери", [Видин], 24 май 1955 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 9,оп. 1, а. е. 176 (Вд), л. 16-18
Въпросникът третира подробно всички аспекти, свързани с въпросите за военната кариера, ежедневието, вражеската дейност, връзки с изменници на родината и др., отговорите, на които следва да бъдат включени в справките, изготвяни за всеки един от царските офицери.

70. Справка за вражеската дейност на царските офицери в Кулска околия, Кула, 30 май 1955 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 9, оп. 1, а. е. 176 (Вд), л. 20-22
Даден е броят на царските офицери, месторабота им и кратки сведения за тези, които са се присъединили към ОФ. Посочено е колко от установените царски офицери се водят на ЛАР и за кои от представителите на контингента не разполагат с данни за извършване на вражеска дейност.

71. Справка относно състоянието на агентурно-оперативната работа по линия „царски офицери" и концентрацията им в окръга, Враца, 28 януари 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10, оп. 1, а.е. 119 (Вд), 8 неномерирани листа
Информацията за контингента по линия „царски офицери" е разбита и представена по околии, по брой на установените лица, такива, които се водят на отчет и такива, за които е подсигурена агентура. С цел подобряване на работата по линията и след окончателното уточняване на контингента е предвидено реализирането на конкретни мероприятия.

72. Справка относно състоянието на агентурно-оперативната работа по линия „царски офицери" в Белоградчишка околия, Белоградчик, 18 септември 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10, оп. 1, а.е. 119 (Вд), 5 неномерирани листа
От проведените агентурно-оперативни мероприятия в околията е видно, че не съществуват обособени отделни групи от контингента и не извършват вражеска дейност. Като слабост е отчетена липсата на донесения за всички лица, взети на отчет от контингента.

73. Писмо до околийския началник на МВР Белоградчик, Видин, 10 януари 1959 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10, оп. 1, а.е. 119 (Вд), 2 неномерирани листа
На проведеното в окръга съвещание на заместник околийските началници на МВР са набелязани редица мероприятия за преодоляване на слабостите в работата по линия на царските офицери. В доклада се акцентира върху необходимостта да се прави разлика и в справките да влизат данни само за офицери, които са завършили военно училище до 9 септември 1944 г.

74. Обзор относно състоянието на агентурно-оперативната работа по линия „царски офицери“ във Видински окръг, Видин, 5 ноември 1959 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 7, оп. 1, а. е. 498 (Вд), л. 41-48
В началото на документа е направена кратка историческа справка за произхода, характера, дейността, и състоянието на контингента като цяло. Следва преглед на контингента по участъци. С цел подобряване работата по линия на бивши царски офицери се предвижда провеждането на редица агентурно-оперативни мероприятия.

ОД на МВР Враца

75. Справка относно състоянието на работата по линия на бивши царски офицери, София, 29 септември 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1001 (Вр), л. 123-125
Основната слабост в работата с царските офицери е свързана с вербовката на агентура от техните среди, поради което по това направление се използват агенти от други линии. Вражеската дейност на царските офицери според изнесените в справката данни се изразява единствено в направени по-остри изказвания.

76. Справка относно състоянието на агентурно-оперативната работа по линия на царските офицери във Врачански окръг, Враца, 2 октомври 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1674, л. 25-32
От получените данни и материали за царските офицери се констатира, че няма обособени групи, които да развиват съвместна вражеска дейност. Отбелязва се, че някои царски офицери поддържат връзки с изменници на Родината и членове от бившата опозиция. Изнесени са данни за длъжностите на месторабота на бившите офицери и е включена информация за оперативния отчет.

ОД на МВР Кърджали

77. Писмо до околийските началници на МВР в окръг Кърджали във връзка с направените констатации на проведеното в края на 1954 г. съвещание на Комисията на военните управления, Кърджали, 6 юни 1955 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 2, т. 5, (Кж), л. 1-1 гръб
Основният проблем, който занимава членовете на свиканата в края на 1954 г. Комисия на военните управления, е необходимостта окончателно да се установи броят на царските офицери. Объркването в отчетността на БЦО идва от различните данни за действителния им брой, тъй като в него се включват и всички запасни офицери. Поради това, че не се прави разграничение между запасни и царски офицери се допуска да се правят изводи за вражеската дейност сред БЦО по изказвания на запасните офицери.

ОД на МВР Кюстендил

78. Справка по линия на царските офицери в окръг Кюстендил, [Б.д.]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 1в, а. е. 10, (Кн), л. 67-69
Направена е оценка на дейността на царските офицери от региона. Основно изражение вражеската им дейност намира в коментари по международното положение. Документът съдържа предимно изказвания на някои от офицерите, обекти на наблюдение.

ОД на МВР Монтана

79. Окръжно до областните и околийски началници на народната милиция в страната, София, 29 юли 1946 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 8, оп. 1а, а. е. 11 (Мх), л. 102
Забранява се напускането на страната на всички уволнени офицери.

80. До всички окръжни началници на МВР, София, 16 септември 1954 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 8, оп. 1а, а. е. 11 (Мх), л. 145-147
Предвижда се в Здравното министерство да се проведе цялостна проверка на всички запасни офицери, сержанти и войници. Целта е подробно да се изучи всеки офицер и съобразно неговите политически и делови качества да се определи подходящата военно-отчетна специалност (ВОС). Съгласно новата ВОС, ако е необходимо да бъде осъществена преподготовка.

81. Справка относно протичане работата на комисията по проверка на офицерите от запаса в Михайловградска околия, Михайловград*, 10 декември 1954 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 8, оп. 1а, а. е. 10 (Мх), л. 13
Информира се за участието на ОР от страна на ДС в Комисията, давали мнения по предложенията за промяна на ВОС, които са приети и прокарани. Отбелязва се, че промените на ВОС са направени и на сътрудници на ДС.

82. Информация за състоянието на работата по линия „царски офицери" при отделение ДС, [Михайловград, след 19 май 1955 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 8, оп. 1а, а. е. 11 (Мх), л. 84-85
Данни за броя на царските офицери и по-характерните моменти в поведението им и осъществявана от тях вражеска дейност.

ОД на МВР Плевен

83. Отчетен доклад по линия „царски офицери" за Плевенски окръг за 1954 г., Плевен, 29 декември 1954 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 1, а. е. 155-156, т. 2 (Пл), л. 7-10
Данни за броя на лицата от контингента, за социалния им произход и за броя санкционирани от народната власт. Информация по оперативния отчет и набелязани задачи за следващата година.

84. Отчетен доклад за състоянието на агентурно-оперативната работа по линия „царски офицери" през 1957 г. при градско управление МВР – Плевен, Плевен 26 декември 1957 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 29 (Пл), л. 1-6
Информация за оперативната обстановка, където се споменава за вражеската дейност на контингента, която се характеризира с коментари и изказвания по международното и вътрешното положение. Данни от оперативния отчет за делата и изводи.

ОД на МВР Пловдив

85. Справка относно състоянието на агентурно-оперативната работа по линия на царските офицери в Пловдивски окръг, Пловдив, 29 септември 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1674, л. 47-51
Констатира се, че от наличните данни е видно, че царските офицери не провеждат организирана вражеска дейност, доколкото я има, то това са коментари по вътрешните и международните събития. Не поддържат връзки с действащи офицери и изменници на Родината, частични са срещите с бивши опозиционни лица. Няма концентрация на обектите в учреждения и предприятия. Има сведение за оперативния отчет и слабостите, които се допускат в работата.

---

* Днешен град Монтана, носи името Михайловград в периода между 1945 г. – 1993 г.

86. Отчетен доклад за извършената агентурно-оперативна работа на отдел ДС при окръжно управление МВР – Пловдив по линия на бившите царски офицери за периода 1959 г., Пловдив, 25 декември 1959 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 16, а. е. 66, т. 2(Пд), 3 неномерирани листа
Описвайки оперативната обстановка се констатира, че бившето офицерство в окръга е с все по-малко влияние, губят вяра за реставрация и помощ от западните сили. Дейността им се изразява най-вече в коментари по вътрешнополитическото и международното положение. Дава се информация за оперативния отчет и се правят изводи.

ОД на МВР Русе

87. Справка относно състоянието на агентурно-оперативната работа, методите и формите на вражеската дейност сред царските офицери, Русе, 30 септември 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1674, л. 53-58
Данни от оперативния отчет с информация, че няма наличие на обособени групи офицери, които да провеждат вражеска дейност. Няма установени връзки с действащи офицери и изменници на Родината, но за сметка на това има установени срещи с бивши политически и опозиционни дейци.

ОД на МВР Сливен

88. Организация на работата при оперативните работници – планиране, анализ и изпълнение, Сливен, 11 юли 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 2, а. е. 5 (Сл), л. 1-12
Свързан е с работата на ОР във военното контраразузнаване. Представлява инструкция за оперативните работници, които трябва да анализират извършената работа по: разработване и планиране на мероприятия, работа с агентурата и резидентурата, изработване на перспективен тримесечен план. Организиране изпълнението на плановете, месечен разчет и седмичен план и всекидневните мероприятия. Своевременно информиране на ръководството за получените резултати и данни със съответното мнение - предложение.

ОД на МВР Стара Загора

89. Информация относно дейността на бившите царски офицери в Старозагорски окръг, [Стара Загора, след май 1955 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 828 (СтЗ), 5 неномерирани листа
Информация за броя, офицерските звания и изменилите на Родината от царските офицери. Данни за намиращите се в затвор и месторабота им. В направения анализ се отчита, че значителна част от бившите офицери в сектора стоят на вражески позиции. Изказва се мнение, че може да се помисли за провеждане на по-конкретни мероприятия.

90. План за активизиране на агентурно-оперативната работа по „царски офицери", Стара Загора, 9 юни 1955 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 828 (СтЗ), 3 неномерирани листа
В плана са поставени целите и са набелязани конкретни мероприятия, които се свеждат до следното: преглеждане на делата от оперативния отчет и агентурното обезпечаване на контингента. Въз основа на плана редовно да се правят справки за изпълнението на задачите.

91. Писмо до околийските началници на МВР в окръга, Стара Загора, 7 юни 1957 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 834 (СтЗ), 2 неномерирани листа
Бившите офицери са определени като едни от най-опасните врагове на партията и правителството и за това се набелязват няколко точки за подобряване на агентурно-оперативната работа по контингента.

III. Съдбата на част от висшия офицерски състав, отразена в документите на ДС

О.з. генерал-майор Асен Кръстев Ивков

92. Справка за генерал-майор Асен Кръстев, София, 4 април 1951 г
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 5, оп. 2, а.е. 1621, л. 1-2
Справката съдържа кратки биографични данни за ген.-майор Кръстев като акцентът е поставен върху военната му кариера.

93. Постановление за вземане на предварителна разработка на генерал-майор Асен Кръстев, София, 5 май 1955 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 1, а.е. 246, л. 1-2
Постановлението за вземане на генерал Кръстев на предварителна разработка е продиктувано с цел да се изяснят връзките му с Борис Димитров – бивш околийски управител на София.

О.з. генерал Атанас Ватев

94. План за разработването на о.з. ген. Атанас Ватев, София, 20 юли 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а.е. 563, л. 45-45 гръб
По заведената групова агентурна разработка „АМЕРИКАНЦИ" протичат редица обекти, уличени, че работят за американското разузнаване, един от тези обекти е и о.з. генерал Атанас Ватев, за работата по който е изготвен документът.

95. Заключение по разработката на о.з. генерал Атанас Ватев, обект на ГАР „АМЕРИКАНЦИ", София, 19 април 1954 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а.е. 563, л. 2-3
Предвид факта, че ГАР „АМЕРИКАНЦИ" е закрита и че сътрудниците работили по нея не са постигнали успехи в разработването на обекта, генерал Ватев е взет на наблюдателно дело по линия на „уволнени офицери".

О.з. генерал Васил Баларев

96. Постановление за откриване на отчетно дело, Своге, 5 октомври 1956 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 1, а.е. 247, л. 2-2 гръб
Постановлението е издадено във връзка с необходимостта да се вземе на първичен отчет по отчетно дело, като протичащо лице по линия „царски офицери".

97. План относно провеждане на агентурно-оперативни мероприятия по ОНД 18688, Своге, 5 март 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 1, а. е. 247, л. 68-69
Планът съдържа редица агентурно-оперативни мероприятия, с реализирането на които се предвижда да се изясни каква вражеска дейност развива обектът.

98. План по ОНД-заведено на лицето Васил Баларев, Своге, 26 май 1960 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 1, а. е. 247, л. 124-125
На ген. Васил Баларев е заведено оперативно наблюдателно дело във връзка с това, че е о.з. генерал от царската армия. С цел изясняване на вражеската дейност на генерал В. Баларев е изготвен и план за реализирането на група от мероприятия, от резултатите от които ще зависи и линията, по която ще се работи в бъдеще по обекта.

99. Предложение относно свалянето в архив на ОНД-18688, заведено на лицето Васил Баларев, София, 9 януари 1961 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 1, а.е. 247, л. 130-131
Резултатите от работата на агентите по разработката показват, че обектът не раз-

вива вражеска дейност. Поради факта, че вражески настроените елементи се държат изолирано от него и поради това, че обектът е в напреднала възраст, ОНД-заведено на В. Баларев се сваля в архив.

О. з. генерал Владимир Стойчев

100. Доклад от началника на I-ва българска армия ген.-лейтенант Владимир Стойчев до министъра на войната, София, май 1945 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 938, л. 14-16
Отнася се за възмездяване заслугите на чиновете от I-ва българска армия, взели участие в похода срещу Германия. Предлага се военните с чиновете да не бъдат задържани под стража, въдворявани на ново местожителство, поставяни в трудови, възпитателни и други общежития или лагери, уволнявани от държавна или обществена служба. Да се отменят наложените до 1 юни 1945 г. наказания за извършените престъпни деяния; като чинове от състава на I-ва българска армия участвали в похода срещу Германия да се удостоят с правото да носят значка на армията.

101. Атестация – характеристика от ген. Петър Вранчев за ген.-лейтенант Владимир Стойчев, [София], 31 юли 1946 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а.е. 1, т. 6, л. 78-79
Кратки биографични данни, информация за военната му кариера и моменти от отношенията с РП (к). Отбелязва се, че му липсва убеждение, политическа стегнатост и дисциплина. Определен е като голям отечественофронтовски командир заради добротата си към всички, ползва се с твърде голяма популярност сред войнишката маса.

102. Предложение относно вземането на агентурна разработка ген. Владимир Стойчев, София, 11 юни 1951 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 937, л. 1-4
Отчитайки минала дейност на ген. Владимир Стойчев в българската армия и предвид близките му връзки с цар Борис III, чужденци и врагове на властта се предлага да бъде взет на агентурна разработка.

О.з. генерал-полковник Дамян Велчев

103. Кратко изложение за срещата на военния министър Дамян Велчев с група офицери във вилата на генерал Крум Лекарски, София, юни 1946 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф.13, оп. 1, а.е.101, л. 42-46
Целта на срещата е военният министър Дамян Велчев да бъде запознат с политическото състояние във войската. В подробности са пресъздадени разговорите между присъстващите на срещата генерали. Акцентът е поставен върху чистката в армията.

104. Донесение от агент „ГЕРМАНЕЦА" за Дамян Велчев, София, 28 юни 1946 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 5, оп. 3, а.е.1729, л. 70-70 гръб
Обобщени са основните пречки, спъващи процеса на прочистване на войската от част от офицерите. В заключение агентът обобщава, че този процес ще бъде улеснен значително след отнемането на прерогативите, с които разполага Дамян Велчев.

105. Постановление за откриване на лично досие на Дамян Велчев,[София], 21 септември 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 272, л. 1
Откриването на лично досие на Дамян Велчев е продиктувано политическото му минало.

106. Препис от бележника на о.з. ген. Крум Лекарски отнасящ се за тактиката на Дамян Велчев, Б. м., 2 май 1951 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А16, а. е. 8, т. 6, л. 94-95
Описват черти от характера на Дамян Велчев, негови постулати, а мисълта му, че комунистическата партия ще овладее армията го ужасява и по тази причина прави грешки.

107. Постановление за обявяване за общодържавно издирване на Дамян Велчев, София, 1951 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 274, л. 1
За активното му участие в няколко превърата, както и за подписаното от него IV постановление на МС, Дамян Велчев е обявен за общодържавно издирване.

108. Справка за о.з. генерал-полковник Дамян Велчев, София, 7 юни 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 274, л. 197-199
Справката съдържа подробни биографични данни за Д. Велчев, както и интересни факти за политическите му връзки и контакти в страната и извън нея.

О.з. генерал Димитър Айранов

109. Рапорт относно смъртта на генерал Димитър Айранов – началник на ВВС, София, 18 май 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 5, оп. 2, а. е. 1087, л. 209-210
Осъденият от Народния съд и няколкократно помилван, генерал Айранов е трябвало да бъде освободен малко преди един от поредните разпити, но е открит мъртъв в килията си.

110. Справка относно о.з. генерал Димитър Айранов, предложен за изселване със заповед № 658 от 1946 г., Софив 14 юли 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 5, оп. 2, а. е. 1087, л. 1-1 гръб
Въз основа на факта, че генерал Айранов е осъден от Народния съд на доживотен затвор, Комисия от столичното управление на ДС взема решение, семейството му да бъде изселено от София.

О.з. генерал Иван Маринов

111. Атестация-характеристика за о.з. генерал-лейтенант Иван Маринов от генерал Петър Врачев, София 30 юли 196 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а.е. 1, т. 6, л. 81-82
Паралелно с кратките биографични данни, свързани с военната кариера на Маринов, които са представени, генерал Врачев очертава и най-съществените моменти в неговата политическа ориентация по основните външно и вътрешнополитически въпроси.

112. План за провеждане на агентурно-оперативни мероприятия по обекта „ДИПЛОМАТ“ – о.з. генерал Иван Маринов, София, 3 юли 1951 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 1182, л. 11-15
С цел разкриване на Контрареволюционната военна организация, за която се предполага, че е създадена и ръководена от о.з. генерал Иван Маринов, е разработен конкретен план за провеждане на агентурно-оперативни мероприятия.

113. Постановление за вземане на ОНД о.з. генерал Иван Маринов, като се изключи от групова централизирана разработка „Трумановци“, София, 1 юни 1954 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а.е. 1182, л. 144-147
Предвид факта, че първоначалните данни за генерал Маринов, протичащ по разработка „ТРУМАНОВЦИ“, не се потвърждават, е взето решение той да бъде взет на наблюдение по линия на

„уволнени офицери“. Агентурата, която е работила преди по обекта получава нови задачи.

114. Заключение за закриване на ОНД, заведено на о.з. генерал Иван Маринов, София, 8 септември 1960 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 1182, л. 207
Поради факта, че о.з. генерал Маринов от няколко години е депутат в Кирковски РНС и не развива вражеска дейност, делото му е закрито и материалите са предадени в отдел VIII на ДС.

О.з. генерал Кирил Станчев

115. Доклад за поставянето на разположение на РО при щаба на войската на генерал-лейтенантите Кирил Станчев и Никола Генчев във връзка със следствието по разкритата конспирация „Военен съюз”, София, 6 септември 1946 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 1, т. 7, л. 86-88
От разкриването и установяването на конспиративна дейност на Военния съюз, се установява участието в централното ръководство на висши офицери, заемащи отговорни постове във войската като Кирил Станчев и Никола Генчев. Предвид на това се предвижда да бъдат поставени в разположение на РО, което е в интерес на войската и сигурността на страната за завършване на делото.

116. Постановление за откриване на еднолична активна разработка на ген. Кирил Станчев, Плевен, 10 мат 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 3, а.е. 161, л. 1-3
Постановява се откриването на еднолична агентурна разработка „Катил” на ген. Кирил Станчев, водена по линия на бивши офицери с цел установяване на вражеската му дейност в затвора и извън него, за което е съставен план.

117. Рапорт от Секретаря на окръжния затвор гр. Пазарджик за свиданията на ген. Кирил Станчев със съпругата му, Пазарджик, 17 февруари 1959 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 3, а.е. 161, л. 126
От присъствие на свиждането на ген. Кирил Станчев се докладва за водения разговор, в който генералът предупреждава своята съпруга, че ако не получат от него писмо, тя да го потърси чрез главния прокурор на Народна република България, защото всичко се случвало.

118. Справка за о.з. ген. Кирил Станчев, София, 28 май 1960 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 3, а.е. 161, л. 182-185
Изготвената справка се отнася за цялостната дейност на ген. Кирил Станчев, като се отчита, че след излизането му от затвора не са констатирани лоши изяви. В резолюцията на документа е отразено, че по решение на ПБ на ЦК на БКП от 4 август 1960 г. е отменено уволнението за „груби фашистки прояви” и е оставено „по разпореждане”, с което се възстановява пенсията му за прослужено време.

О.з. генерал Крум Лекарски

119. Разговор на министъра на войната Дамян Велчев с генерал Крум Лекарски и генерал Тодор Тошев, София, [след 27 юли 1946 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 5, оп. 4, а. е. 33, л. 32-33
Генерал Лекарски и генерал Тошев при срещата си с военния министър заемат ясни позиции по отношение на разложението в армията, подчертавайки, че вина за това има командването. Застъпват категорично мнението, че министърът не може вече да командва войската, а трябва човек, който да се ползва с доверието на комунистите.

120. Атестация–характеристика от ген. Петър Вранчев за ген.-лейтенант Крум Лекарски, [София], 31 юли 1946 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а.е. 1, т. 6, л. 80
Кратки биографични данни, информация за военната му кариера и моменти от отношенията с РП (к). Отбелязва се, че въпреки липсата на здрав политически мироглед, той е привързан към партията и се отнася с респект към нея и е готов да служи за нейното дело. Известна опасност представлява старото му обществено обкръжение.

121. Предложение за арест на о.з. ген. Крум Лекарски, София, 5 април 1951 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А16, а.е. 8, т. 5, л. 73-78
Във връзка с нелегалното ръководство на „Военния съюз" след 9 септември 1944 г.; участие в заговорническата група на Трайчо Костов; контакти с английското разузнаване и изяви преди 9 септември 1944 г.; вражески прояви и изказвания се предлага да бъде задържан Крум Лекарски и да му бъде проведено следствие.

122. Постановление за откриване на еднолична активна разработка „Конник" на о.з. ген. Крум Лекарски по линия на уволнени офицери, София, 12 април 1951 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 5, оп. 4, а. е. 32, л. 1-5
Изтъкват се редица факти от биографията на о.з. ген. Крум Лекарски, от които се прави предложение да се открие активна агентурна разработка на обекта; посочват се сътрудниците на ДС, имащи досег с него и се представя план за агентурно-оперативни мероприятия.

123. Обвинително заключение по следствието на о.з. ген. Крум Лекарски, протичащ по следствено дело „Военен съюз", София, 13 март 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 5, оп. 4, а. е. 44, л. 141-146
Постановява се прекратяване на следствието и по оперативни съображения о.з. ген. Крум Лекарски трябва да бъде изпратен в ТВО за срок от седем години.

124. Извлечение от протокол за въдворяване в ТВО Белене на Крум Лекарски, София 16 април 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А16, а.е. 7, т. 3, л. 2
Комисия при МВР решава да въдвори о.з. ген. Крум Лекарски в ТВО Белене за срок от седем години, считано от 16 април 1952 г.

125. Справка за о.з. ген. Крум Лекарски, София, 22 май 1954 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 5, оп. 4, а. е. 30, л. 141-145
Биографични данни и сведение за военната му кариера; показания за дейността му в армията и Военния съюз, за което е въдворен в ТВО и освободен през август 1953 г.

126. Препис от камерно донесение за Кум Лекарски, Б. м., б. д.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А16, а.е. 8, т. 2, л. 18
Става ясно, че след издаването на 4-то Постановление на МС и желанието то да бъде отменено, армията е готова да направи преврат и да установи ново правителство начело с Кимон Георгиев. Сигнал за преврата трябвало да бъде даден на митинг, на който Дамян Велчев трябва да изтъкне заслугите на българските офицери.

О.з. генерал Петър Вранчев

127. Изложение от генерал Петър Вранчев, бивш началник на РО при МНО до В. Червенков, В. Коларов, София 2 юни 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 1, т. 4, л. 191-204
Направен е подробен анализ на състоянието на Разузнавателната служба към МНО, процесите довели до прочистването на армията от царските офицери. Без излишни заобикалки генерал Вранчев излага становището си по повод намесата на ДС в ра-

ботата на РС при МНО и целенасоченото унищожаване на офицерския състав на военното разузнаване.

128. Предложение за режима на подследствения Петър Вранчев, София, 31 август 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 2а, т. 3, л. 13
Направено е предложение за тактиката, която да се прилага при разпитите на генерал Вранчев. Изрично се споменава, че при определени обстоятелства се разрешава отношението към него да бъде „грубо".

129. Справка по следствието на Петър Вранчев, бивш началник на Разузнавателния отдел при щаба на войската, София, 31 август 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а.е. 1, т. 1, л. 7-9
Изводът, който прави началникът на отдел следствен на ДС е, че липсват преки доказателства за участието на Петър Вранчев в заговорнически организации. Въпреки това, Н. Дворянов препоръчва следствието срещу П. Вранчев да продължи, тъй като Следственият отдел е убеден в неговата вражеска дейност.

130. Предложение от Руси Христозов, министър на вътрешните работи, относно разкриване на агентурна разработка на Петър Вранчев, бивш началник на разузнаването при щаба на войската, София, септември 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 3а, т. 4, л. 55-58
Въз основа на получените от следствието материали, уличаващи генерал Петър Вранчев като участник в заговорническата организация на Трайчо Костов, Р. Христозов отправя предложение до Политбюро на ЦК на БКП да се открие активна агентурна разработка на П. Вранчев под псевдоним „Враг".

О.з. генерал Тодор Тошев

131. Атестация–характеристика от ген. Петър Вранчев за ген. - лейтенант Тодор Тошев, [София], 31 юли 1946 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а.е. 1, т. 6, л. 77
Кратки биографични данни, информация за военната му кариера и моменти от отношенията с РП (к). Отбелязва се, че му липсва здраво политическо убеждение и мироглед, но той е свързан с партията, предан на нейното дело. Известна опасност представлява средата, в която все още от време на време се движи.

132. Съвети на съветническия апарат и старши съветника при МВР по делото „Военен съюз", Б. м., [б. д.]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А16, а.е. 9, т. 2, л. 5-8
Задава посоката на работа за успешния ход на следствието, препоръчвайки работната група да бъде комплектувана от опитни и политически грамотни следователи; вниманието да бъде съсредоточено към най-важните участници във „Военния съюз" и осъдени през 1947 г. Дава съвет в процеса на разпитите да се разкрива практическата подривна дейност на чуждото разузнаване; да се обърне особено внимание на съвместната работа на „Военния съюз", „Звено" и „Пладне" с организацията на Трайчо Костов. По-голям контрол от страна на ръководството на МВР върху следствената група.

133. План за арест и следствие на ген. Т. Тошев, София, 25 ноември 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А16, а. е. 3, т. 3, л. 1-2
Сведение за операцията по неговото задържане и следствие, предвижда се след ареста към него да се зачисли камерен агент.

134. Инструкции към камерната агентура на Т. Тошев, София, 29 май 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А16, а. е. 4, т. 3 л. 116
Предвижда се да не му се дава възможност да се чувства като генерал; да се отбягват разговори на военна тема, които биха му позволили да изпъкне като авторитет сред тях. Да му се внуши, че ДС е всесилна и рано или късно ще получат признания; да му се внушава, че е отслабнал, блед и през нощта говори несвързани неща, в килията да се държи в напрегнато положение, като умело бъде ангажиран в разговори.

135. Специално съобщение до Вълко Червенков относно: вражеската дейност във войската, София, 4 декември 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А16, а. е. 4, т. 2, л. 56-60
Информира за следствените участници в антиправителствена левосектантска троцкистка организация, за която има данни, че целта и е завземане на властта с въоръжена сила. Тя пристъпва към изграждане на вражеска формация във войската. Отбелязва се, че след разобличаването на Трайчо Костов военната антиправителствена организация преустановява дейността си.

136. План относно следствието на членовете на „Военния съюз", София, 21 юни 1951 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А16, а.е. 9, т. 2, л. 26-34
Предвижда организиране на следствената работа, за това кой следовател за какво ще отговаря, въпросите към следствените. Мероприятия по разпитите - да се водят по десет часа на денонощие, разпит на други следствени, осъдени и свидетели; привличане на нови следствени и агентурни мероприятия.

О.з. генерал Христо Мархолев

137. Справка относно ОНД „МАЛКИЯ", заведено на обекта о.з. генерал Христо Мархолев, София, 21 декември 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 544, л. 83-86 гръб
Документът предоставя подробна информация за ген. Мархолев – биографични данни, по-важни моменти от военната и политическата му кариера, характеристика на работата му като народен представител и др. С цел изясняване и документиране на вражеските му изяви е разработен и план за повеждане на агентурно-оперативни мероприятия.

138. Справка за о.з. генерал Христо Мархолев, обект на НД „Мухльо" по линия на „Звено", София, 27 декември 1955 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 544, л. 142-144
В справката се преплитат данни за политическата дейност на Мархолев в качеството му на член на ЦК на „Звено" и данни за военната му кариера като активен деец на „Военен съюз".

139. Заключение за закриване на ОНД „Мухльо", заведено на о.з. генерал Христо Мархолев, София, 10 юни 1959 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3,оп. 2, а. е. 544, л. 149-149 гръб
Въз основа на факта, че през 1957 г. о.з. генерал Христо Мархолев е избран за народен представител в III-тото Народно събрание и също така за член на Законодателната комисия, ОНД „Мухльо" е закрито.

О.з. генерал Христо Стойков

140. Атестация–характеристика от ген. Петър Вранчев за ген.-лейтенант Христо Стойков, София, 9 март 1947 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а.е. 1, т. 6, л. 54-55
Кратки биографични данни, информация за военната му кариера и моменти от издателската му дейност в сп. „Бразда". Отбелязва се, че има широка обща култура, отличава се

с голяма работоспособност и упоритост в работата. Добър публицист, който изучава марксизъм и комунистическа книжнина. Предан член на партията и ще продължава да служи на нейното дело.

141. Изложение до отдел Кадри при ЦК на БКП във връзка с ген. Христо Стойков, София, 4 февруари 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 3, а.е. 373, л. 166
Във връзка с провежданата чистка в БКП се отчита, че като бивш военен не е добре ген. Христо Стойков да е член на партията.

142. Постановление за откриване на активна агентурна разработка „Смок", водена на о.з. ген. Христо Стойков, София, 19 юни 1951 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 3, а.е. 373, л. 110-113
Изтъквайки миналата дейност на ген. Христо Стойков и това, че продължава да бъде прикрит враг на властта, се открива активна разработка по направление разкриване на неговата вражеска и евентуално шпионска дейност, за което е съставен план.

LIST OF DOCUMENTS WITH ANNOTATIONS

I. The changes in Army after 9 September 1944 – the main documentsI

1. **Ordinance of the Minister of War, Sofia 20 September, 1944**
АКРДОПБГДСРСБНА - Р, ф. 2, а.е. 7747, л. 49-51
The following commissions are ordered to be established to the division areas. All chiefs areto find and retain military ranks that last or current activity contributed to the precarious faith in the command of the army. The arrested persons should be divided into groups: for court; fordismissal; for movement to another part; release and return to the same part. Is informed that the appointment of an assistant – commanders who will be with political education are ensuing. The issue of the Bulgarian flag is also concerned, prohibiting placing it on another flag than Bulgarian.

2. **Ordinance of the Minister of War, Sofia, 13 October 1944**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а.е. 13, л. 69
With regard to the enhancement of the work of investigative commissions for the searching of guilty military ranks the establishment of one or two committees in the same divisional area is foreseen. Police investigations of the guilty military ranks are to be made and submitted to the People's accuser in the area.

3. **A letter of the Minister of War, General – Lieutenant Damyan Velchev and the commander of the People's Liberation and Rebel Army troops, General – Major B. Ivanov with regard to the formation of guard companies and voluntary companies, Sofia, 21 October 1944.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 3, т. 6, л. 67-68
With this letter, the Minister of War gave an order to each infantry regiment to form a Guards regiment of former guerrillas and military groups. According to the order of Lieutenant D. VELCHEV the guard companies are placed in full command of the unit commander, but retain their overbearing structure.

4. **Information about the arrested persons for investigation in the divisional area ranks, Sofia, October 1944.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а. е. 13, л. 2
The officers' ranks and the number of the arrested are listed in a table.

5. **Ordinance of the Minister of War, Sofia, 18 November 1944**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп.А25, а. е. 3, т. 3, л. 2
The ordinance of the Minister of War Lieutenant Damian Velchev aims at eliminating the arrest and kidnapping by any reason of military-officers, NCOs and soldiers being at the front or back from the front. Officers are allowed to resist with arms the attempts to be arrested.

6. **Report of Lieutenant – Colonel Al. Pochinkov, head of Intelligence service 2 to the headquarters of the People's Liberation and Rebel Army troops regarding the protection of fascist officers, [Sofia, after 19 November 1944]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 3, т. 6, л. 60-60 гръб
In the report to the people's accusers to the Ministry of War Colonel Pochinkov found numerous cases in which the leadership of the Ministry of the army patronizes former and active officers charged with crimes against the people.

7. **Copy of the fourth Decree of the Council of Ministers worked out at its meeting on 23 November 1944, Sofia, 25 November 1944.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а. е. 11, л. 401-402
It is agreed that all officers, non-commissioned officers and soldiers of the army and the current

troops and the reserve that are charged with committing offenses and are subject to trial by the People's Court to be able to be send in troops taking part in the war. Those who show diligence, wounded and awarded a medal for bravery to be presumed innocent. Others who only take part and are well-behaved, diligent and assiduous are punishable by a minimum penalty. It is envisaged that the prosecution take place after participation in the war, and where such one exists, it should be discontinued. The right to determine which of them can benefit from this has the the Minister of War.

8. **Radiogram to the regional heads with a copy to the People's accusers and the Chief of the Militia, [Sofia, after 1 December 1944]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп.1, а. е. 39, л.1
It is announced that the fourth Decree of the Council of Ministers dated 23 November 1944 is cancelled and the release of officers to not be allowed.

9. **Protest resolution in connection with the fourth Decree of the Council of Ministers dated 23 November 1944 [Elena municipality], 10 December 1944.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп.1, а. е. 39, л. 46
Immediate replacement of the old officers with valiant guerrillas is required; urgent and immediate measures to be taken strengthen the situation in the country.

10. **Declaration from the People's Anti-fascist officers' corps to Fatherland Front, Б.м., [December 1944]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 3, т. 3, л. 58-61
The declaration represents an attempt strong support to be given on behalf of the officers' corps to the Fatherland Front with regard to the events after 9 September 1944 and the policy of the government. As a major weakness is considered the incomplete purge in the ministries and the fact that many defendants fail to avoid the criminal convictions of the People's Court.

11. **Circular letter of the Ministry of Justice, Sofia, 20 January 1945.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а. е. 11, л. 166
It was announced to the people's accusers in the country that up to 1st February 1945 they can be brought to justice officers from the army.

12. **Report about the necessity a separate commander mechanism to be established of the guard units – assistant commanders. This commander apparatus is foreseen to be subordinate to the senior military command, Б.м., [before February 1945]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 3, т. 6, л. 69-71
he paper justifies the need to build a new command staff in the face of the assistant commanders. Their main task is to strengthen the new army in the process of shaping its political and its military-political education properly.

13. **Instructions for the tasks of the assistant commanders in the army Б. м., [before February 1945 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М,ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 3, т. 3, л. 72-73
The Instruction outlines the main directions in the work of the assistant commanders in the army. The accent of the so formulated tasks of them is placed on the political, cultural and educational work among the officers. According to this instructionthe assistant commanders are primarily responsible for the moral and political condition of the army.

14. **Report on the state of, spirit and discipline in I Bulgarian Army and the measures that has to be taken, [Sofia, Before June 1945]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 4, т. 2, л. 83-86
For successful completion of the task of I-st Army in the war against Germany it is necessary that it is in good state, for which measures are planed to be taken to provides for the morale and discipline.

15. **Letter to the Minister of Interior Anton Yugov, Pazardzhik, 6 July 1945.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 147, л. 39
It announces the execution of the sentence of a sentenced by the People's Court officer.

16. **Reply to a letter of the Ministry of Interior, Sofia, 17 July 1945.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 147, л. 40
In connection with the execution of the sentences handed down by the People's Court of the officers who participated in the war.

17. **Report from Al. Pochinkov, head of Intelligence service 2 regarding the organization of the activities of the internal intelligence in the army, [Sofia, after 2 February 1946]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 2, т. 6, л. 42
The document presents the internal structure of military intelligence at the headquarters of the army with information about the organization and personnel in sections. The report draws attention to poor training and poor performance of the chief commanders, and the fact that during the first half of 1945 the work of Intelligence service 2 was almost exclusively in the service of the People's Court.

18. **Report to the Head of division 50200 regarding the sabotage of the work of the Military Intelligence, Sofia, 23 March 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 2, т. 3, л. 1-1 гръб
The document provides the opportunity the effects of the decision taken by the political leadership of the army chief commanders decision not to give any indication of the intelligence bodies of army headquarters.to be monitored.

19. **Agent's report from „Rilski", Sofia, 5 April 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 273, л. 13
Report on the meeting of the 49th class of the Military of people's military school, attended by Damian Velchev and Krum Doctor. Some of the conversations are led with regard to then the assistant commanders and material status of officers.

20. **Report from an operational worker – inspector at division 'A', Sofia, 23 April 1946**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 101, л. 1-2
It reports on the status of the Sofia garrison, the attitude of the officers to the events of at the Fatherland Front, the discipline, the political and educational readiness and the party events in the army.

21. **Information from the headquarters of the troops for the investigation of the detected conspiracy in Yambol garrison, [Sofia, after 26 June 1946]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 325, л. 1-3
It refers to the military organization of opponents of the Fatherland Front in the garrison, whose goal is a coup to disable the party of the left and strongly take the power.

22. **Report on the implementation of the tasks assigned to the troops by the first congress of the Fatherland Front, held in March 1945, Б. м., [after 2 July 1946]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 3, т. 3, л. 113-118
A review of the state of the army was made at the beginning of 1945, and the reached at the time of the people's power to eradicate officers conspiratorial organizations and the performance of ad hoc committees to cleanse the army of the royal officers.

23. **Report on the condition in the command and political servicemen in the army to 1 June 1946, Б. м., [after 2 July 1946]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 2, т. 4, л. 73-75
The report analyzes the influence of the officers on the changes that happened in the army after September 9, 1944; attempts the turmoil in the royal army to be saved by officers. Attention is drawn to the attempts to restrict the activities of the officers on political education.

24. **Radiogram to the Directorate of the People's Militia, Varna, 15 August 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 97, л. 25
It is reported that in relation to the purge in the army officers were arrested.

25. **Report from an operational worker for the work executed with regard to the military activities in Sofia and the countryside from 1 January to 15 August 1946, Sofia, 20 August 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 101, л. 39-41
Information available about informants in the army, data on their number and established agents network. On the basis of the information they were given a number of officers were proposed for dismissal.

26. **Report on the conspiracy organizations in the Military Alliance and the Organization of the neutral officers – regarding the confessions and the self-critique of some of their members during the investigation in the Intelligence Department, Sofia, 4 November 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 2, т. 3, л. 3-4
In his report, Major General P. Vranchev - Head of Intelligence department to Troops Headquarters highlights the fact that the majority of the arrested officers who are members of organizations Military Alliance and Organization of the neutral officers made a full confession. Stressing the fact that this is one of the most well-prepared staff officers, Major General P. Vranchev appealed to clemency and pardon some of these officers.

27. **Report on the army, Sofia, 10 May 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 2, т. 1, л. 55
The more corrupts influence among officers is noted, which is conducted in an organized manner, and is expressed in instilling uncertainty in strengthening hatred to the assistant - commanders in leaving the service. Everything possible is done to trouble the young officers in the operation.

28. **Report on the possible pardon in future of sentenced officers in the process against the 'Military Alliance', Sofia, 25 October 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 1, т. 7, л. 45-48
A group of officers is reported of being were convicted in the case against the military alliance, given the proposal to be wholly or partially pardoned.

29. **Report on the bookshop 'Alma Mater', Sofia, 18 December 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 2, т. 1, л. 11-14
There is information that the bookshop is a meeting place for officers of various ranks, where they hold talks with the owner of the bookstore, who is General Popov brother.

30. **Report of the inspector at division 57800 to the Ministry of National Defense, Sofia, 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 1а, т. 2, л. 61-64
It is based on personal impressions about the trials of officers' conspiracies. It is believed that the idea of a revolution matures in almost all the old officers. It is also mentioned that the military conspiracies and related civilian leaders of the opposition is a great success for Intelligence squad, recognizing that this is an attack on the periphery rather than the center. The existence of such a center is associated with the names of the generals Damian Velchev, Kiril Stanchev, Krum Lekarski, Hristo Stoykov, Stoyan Trendafilov, Todor Toshev and other opposition leaders.

31. **Report from the Chief of division 57800 – Activity of the Intelligence squad, [Sofia, after April 1948]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а. е. 67, л. 3-7
Information is provided about the purge in the army and in particular in the Intelligence squad. The time from 1945 to July-August 1946 is defined as the worst period in the development of the army after September 9, 1944 noted that the greatest purge in the army was made almost only of political officers and former guerrillas as well as with the active support of the Party organizations and State Security. The role of Intelligence squad in this work is defined as technical - to sort and present lists of the committee.

32. **Reference about the unification of division „Б" and Intelligence squad 3, Sofia, 29 May 1948.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 787, л. 1-3
It is a report on the first year of the unification of the two divisions. Attention is drawn to the fact that very few agents and human potential came from Intelligence squad 3.

33. **Decision of the Political Bureau of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party, Sofia, 7 June 1948.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 1а, т. 2, л. 50
A commission is set up to clarify the actions of General Vranchev as a chief of the Intelligence squad with the agents „X-11" and come up with concrete proposals and conclusions.

34. **Report from the Minister of Interior to the Prime Minister, Sofia, [28 June 1948]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 752, л. 1-5
It refers to the transfer amounts, securities and real estate of the former liquidated unions of Reserve Officers, soldiers from the front and reserve sergeants in favor of the state.

35. **Report on the activity of the Intelligence squad after 9 September 1944, Sofia, June 1948.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 1а, т. 2, л. 53-54
It gives information about the cadres in the squad. It is noted that upon his release from the Intelligence squad General Vranchev does not give any agents.

36. **Report from the Head of State Security to Anton Yugov and the Political Bureau to the Central Committee of the Bulgarian Communist Party, Sofia, 1948.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 787, л. 4-6
It treats the relationship between State Security and the Intelligence squad and in particular Gen. Vranchev arising about the agents ‚X 11'.

37. **Statement of Peter Vranchev about the mischievous intervention of State Security in the course of the investigations of the military conspiracies and the executed from State Security preliminary harmful arrests, Sofia, 18 August 1949.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 1, т. 4, л. 126-129
It describes the cases of arrests carried out by the State Security without any coordination with the Intelligence squad, which arrests are rude, inconsistent and mischievous. They applied severe blow to the intelligence system and plan of the Intelligence squat. Examples are given of the various garrisons in the country. The case of oppositionist Peter Koev and Colonel Marco Ivanov is described.

38. **Minutes „А" No. 45 of the Political Bureau to the Central Committee of the Bulgarian Communist Party, 16 March 1950.**
ЦДА, ф. 1Б, оп. 6, а. е. 752, л. 1-4
A decision is taken for the adoption of a decree on the state, the education and training of the army; release by the Central Committee of Ivan Kinov and Bojan Balgaranov for poor performance in the army.

39. **Letter from the Ministry of National Defense to the Ministry of Interior and the Council of Ministers, Sofia, 14 October, 1950.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1260, л. 92
It notifies of the forthcoming review of Reserve Officers, the purpose of which is to bring them into prominence and to be entered for being reported for the clarification of their political position. State Security is required to assist the heads of the military commands.

40. **Ordinance No. 5531 dated 20 March 1951 of the Ministry of Interior, Sofia, 30 March 1951.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 8, оп. 1а, а. е. 63 (Мх), л. 40-41
It refers to the taking of decisive measures on detecting and making operational report all former officers of the tsarist army, fired by the People's Army in the purge and placed in reserve. The

participants in the illegal organizations Tsar Krum, Neutral Officer and Military Alliance to be taken to an active agents development. To be taken to active development all former officers who had relations with the capitalist countries. Special attention should be given to those who maintain relations with soldiers in the People's Army.

41. **Report from the Chief of III Directorate of State Security to the Minister of Interior, Sofia, 28 April 1951.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а. е. 128, л. 1-2
In connection with an ordinance it is reported on the number of the developed officers in the people's army, their political affiliation and place of service.

42. **Report on the agents and operational activity at Intelligence Directorate – Ministry of National Defense, [Sofia, after February 1952]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а. е. 158, л. 3-3гръб
It describes the structure of the Intelligence Directorate before 9 September 1944 and the implemented reforms in 1947 and onwards.

43. **Report on the state of the agents and operational activity with regard to 'former officers' to 10 March 1952, Sofia, 13 March 1952.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 910, л. 1-7
It provides information about the number of officers dismissed after 9 September 1944 and their concentration in the country and those identified as enemies included in the operative account; data revealed about the important illegal organizations - Military Union; Neutral Officer and Tsar Krum; Facts about the developments and conducted investigations and other events.

44. **Report on the drawbacks in the state of the People's army, [Sofia], 24 July 1952**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2305, л. 1-10
The alarming situation and poor results in different kinds of troops are reported. Lapses in the defense of the country and weaknesses in the accountability and the keeping of secret documents and ammunition, the cases of thefts of weapons and damage to equipment are also described. The report informs about the weak military discipline and the most common forms of subversive activity. All this is related to the the low level of the political and educational work.

45. **The acts of the enemy in the People's army, Sofia, 23 September 1952.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 5, а. е. 13, л. 8-11
Information is provided with regard to the escape and desertion in the National Army, which is attributed to inadequate political and educational work and the poor discipline; some perversions in disciplinary practice on a local level are also described.

46. **Reference on the disclosed Secret Associates of the police and the Intelligence squad addressed to the headquarters of the Tsarist Army and special messages sent to the Central Committee of the Bulgarian Communist Party by division „II" and department II from 1951 to 1953, Sofia, 14 October 1953.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 18, оп. 1, а. е. 68, л. 1-3
Information is provided about the number of the disclosed, sentenced and investigated persons, detected as agents of the tsarist police.

47. **Reference on the development of the Bulgarian People's Army after 9 September 1944, Sofia, 20 May 1954.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а. е. 198, л. 1-4
Information is provided about the establishment of assistan-commander institute in the Army; establishment of Troops Organization of the Fatherland Front (ВООФ) replaced by party organizations. Data about the establishment of the Military Alliance, Neutral Officer, Tsar Krum, etc .; information about intelligence and counterintelligence work in the army. It mentions also the purge of officers and the conducting of political events for all personnel and rearmament of the army.

48. **Report on the concentration of the inappropriate and old officers in the parts, servicing the division, [Plovdiv], 29 September 1954.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а. е. 209, л. 1-4
The brief information about officers who caught the attention of State Security and the positions they occupy.

49. **Reference on the enemy activity in the tsarist officers' corps and the agents and operational activities of State Security in their fight to it, Sofia, 26 May 1955.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1260, л. 11-19
Information is given on the status of work on the contingent; examples are given of typical enemy events; it is noted that among the officers' corps there are a few patriots who appreciate the policy of the party. The working under the tsarist officers is estimated as unsatisfactory, and as the reason for it is highlighted the underestimation of the danger that the officers are.

50. **Plan for the enhancement of the agents and operational activities on the main traitors to the homeland – former tsarist officers, Sofia, April 1957.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 1, а. е. 529, л. 1-12
The plan envisages an active development of the most important traitors to the Motherland, in order to find out know their intentions and actions directed against the country. Activities are envisaged with the main goal of decomposition and compromising the traitors of the motherland.

51. **Report on the interaction with Directorate III – State Security, mainly on the tsarist officers of division IV, Directorate V – State Security, Sofia, 29 September 1959.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а. е. 390, л. 2-3
It is envisaged under „tsarist officers" the provision of documents and preparation of joint plans to work with the agents.

52. **Letter to the Chief of Directorate V – State Security, Varna (Stalin*), 29 September 1959.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а. е. 390, л. 4-5
A proposal is made for mutual work of Directorate III, the regional directorates of the Ministry of Interior.

53. **Report on the interaction which was established by division I with Directorate III – State Security in their mutual work regarding the old officers, [Sofia], 15 October 1959.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а. е. 390, л. 9-10
With regard to the interaction some task of the work are outlined.

54. **Reference on the developments by the encirclement and the work on tsarist officers from the divisions of Air Defense and the Air Force, [Sofia], 11 November 1959.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а. е. 390, л. 15-18
Information is given on the number of former officers living in Sofia who served in the air and anti-aircraft units. It is also noted that working on them so far has the necessary height.

---

* The present city Varna, bore the name Stalin from от 1949 to 1956.

II. Intelligence and operational work regarding the officers in the regional directorates of the Ministry of Interior

Regional Directorate to the Ministry of Interior - Blagoevgrad

55. **List of the former fascist officers taken to operational and list review and the events foreseen with regard to the latter, Б. м., [1950 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а.е. 213(Бл), т. 1, л. 28-29
The concentration of former tsarist officers in districts is reviewed. For most of them it is reported that no officers are intercepted in illegal organizations such as Tsar Krum, Neutral Officer and others.

56. **Letter to the Head of State Security – Blagoevgrad regarding non-implementation of Ordinance 5531 dated 30 March 1951, Sofia, 3 July 1951.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 213 (Бл), т. 1, л. 31
The head of department „Fascist organizations and former people" to State Security puts in the shortest possible terms the implementation of Ordinance No 5531 of the Minister of Interior with regard to the dismissed officers. It also ordered the immediate preparation of reports for all officers fired

57. **Letter to the Head of State Security – Blagoevgrad in connection with the implementation of part of the events under Ordinance No. 5531 dated 30 March 1951, Sofia 16 July 1951.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 213 (Бл), т. 1, л. 32
In connection with the work under the dismissed officers the Head of department „Fascist organizations and former people" in State Security, reminds in the conduct of the investigation of detained royal officers to concentrate on establishing their relations with the capitalist countries.

58. **Report on the state of the agents and political work regarding former officers in division of State Security – Razlog for the period from 1 April to 30 July 1951, Razlog, 28 July 1951.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 2, а. е. 63 (Бл), т. 1, л. 1
It was concluded that work under the former officer is not at the level as in division State Security in Razlog they do not have quality agents, to ensure the work in this division. For the tasks under „Tsarist officers" agents from other divisions are used, which in most cases is not appropriate.

59. **Letter to the regional chief of the Ministry of Interior – Blagoevgard, Sofia, 14 October, 1952.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 213 (Бл), т. 1, л. 41
It is required that reports are sent on time to all active development leading to under „tsarist officers, policemen, fascist organizations and ex people."

60. **Reference about the state of the work of the former tsarist officers in the region of Blagoevgrad, Blagoevgrad, 8 October 1958.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1674, л. 2-3
Statement about the contingent of tsarist officers informed that there is no evidence of organized hostile activity and concentration in offices and activities, as well as links to active office.

Regional Directorate to the Ministry of Interior - Bourgas

61. **Inventory - information about the members, movable and immovable property, deposits and securities of the reserve NCOs organization 'Captain I rank D. Dobrev' - Sozopol, 31 December 1944.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 19, оп. 1, а. е. 27 (Бс), л. 2 unnumbered pages
In the inventory all assets owned by the organization are listed. For some of them mentioned and what is their fate – whom they are betrayed to and where they are kept.

62. **Copy of circular letter to the district chiefs of the People's Militia in the country, Sofa, 31 December 1945.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 19, оп. 1, а. е. 27 (Бс), л. 1 unnumbered page
It is immediately ordered an inventory to be made of the movable and immovable property of the broke up companies of reserve officers on reserve, reserve NCOs and soldiers from the front.

63. **Reference about the state of the agents and operational activities related to the tsarist officers зin the region of Bourgas to 1 October 1958, Bourgas, 7 October 1958.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1674, л. 5-10
It is noted that the tsarist officers represent a serious force for development and monitoring and the admission of many of them on leadership positions in organizations and institutions is reported as a mistake. The main form of opposition from their side is the enemy agitation and propaganda. It contains data from the operational reporting and social situation of the tsarist officers.

Regional Directorate to the Ministry of Interior - Varna

64. **Reference about the work related to the tsarist officers in the region of Varna in 1958, Varna, 25 September 1958.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1674, л. 20-24
Considering the analysis of the submitted material it can be concluded that at present there is no evidence for the formation of separate groups of officers to fight against the people's power. There is no evidence that relationships are maintained with leaders and members of the former opposition parties. It is noted that as far as there are meetings between the former tsarist officers, they gather for a treat or a game of cards.

Regional Directorate to the Ministry of Interior – Velico Tarnovo

65. **Reference about the state of the agents and operational activities with regard to the tsarist officers in the region of Velico Tarnovo, Velico Tarnovo, 29 September 1958.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1674, л. 71-74
It can be ascertained from the obtained data and materials on the activities of the tsarist officers that some of them are still on the enemy positions, and among others there is some hesitation. It is noted that there is no evidence of the existence of organizations between the tsarist officers, relations traitors to the Motherland and members of the former opposition parties. Information on the operational report.

Regional Directorate to the Ministry of Interior - Vidin

66. **Letter to the Deputy Head of State Security, Captain R. Avramov to the deputy chief constable of the Ministry of Interior – Kula, Vratsa, 19 May 1953.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 9, оп. 1, а.е. 176 (Вд), л. 1
In connection with the work on the developments it is necessary to identify and make a list of all statements tsarist officers to prepare reports for each of them to determine which ones liaise with representatives of the capitalist countries and others.

67. **Letter to the chief constable of the Ministry of Interior – Kula in connection with the work on the 'tsarist officers', Vratsa, 29 May 1954.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 9, оп. 1, а.е. 176 (Вд), л. 11
It is insisted on behalf of the Ministry of Interior on the taking of vigorous measures to strengthen and ensure the monitoring of agents on the former General staff officers. It is ordered a reference to be made to each one of them with any indication of what the report is kept.

68. **Proposal regarding the taking of the officer rank from reserve officers form the region of the village of Gradets, Vidin region, Vratsa, 14 October 1954.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 7, оп. 1, а.е. 497 (Вд), т. 3, л. 35-36гръб
Proposals for the taking of the officers ranks of the persons mentioned in the list are based mainly on reports about the agents who made hostile statements against the government, their relatives are religious or traitors to the homeland.

69. **Letter to the district constables of the Ministry of Interior in the region with a questionnaire list attached for the preparation of informational notes regarding the 'tsarist officers', [Vidin], 24 May 1955.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 9,оп. 1, а. е. 176 (Вд), л. 16-18
The questionnaire deals in details with all aspects related to the issues of a military career, daily, enemy activity, relations with traitors of homeland and others, the answers to which should be included in reports prepared for each of the tsarist officers.

70. **Reference about the hostile activity of the tsarist officers in the region of Kula, Kula, 30 May 1955.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 9, оп. 1, а. е. 176 (Вд), л. 20-22
A number of the tsarist officers is given, their workplace and concise information for those who have joined the Fatherland Front. It is pointed out how many of the established tsarist officers are lead in LAR and which representatives of the contingent does not have any data for the enemy activity.

71. **Reference about the state of the agents and operational activities regarding 'tsarist officers' and their concentration in the region, Vratsa, 28 January 1958.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10, оп. 1, а.е. 119 (Вд), 8 unnumbered pages
The information on contingent regarding „tsarist officers" is broken down and presented by regions, by the number of identified persons, those who are accounted for and those for whom agents is provided in order to improve the work on the line and then finalize the contingent the implementation of certain events is foreseen.

72. **Reference about the state of the agents and operational activities regarding 'tsarist officers' in Belgradchik region, Belogradchik, 18 September 1958.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10, оп. 1, а.е. 119 (Вд), 5 unnumbered pages
It is evident from the executed agents and operational activities in the region that there are distinct separate groups of contingents do not exercise hostile activities. As a weakness is considered the lack of reports about all persons taken on record by the contingent.

73. **Letter to the chief constable of the Ministry of Interior – Belogradchik, Vidin, 10 January 1959.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10, оп. 1, а.е. 119 (Вд), 2 unnumbered pages
At a meeting held in the region of the deputy chief constables of the Ministry of Interior a number of actionswere identified to address the weaknesses in the work regarding the tsarist officers. The report emphasizes the need to make a distinction and in the references to enter data only for officers who have completed military school not later than September 9, 1944.

74. **Survey about the state of the agents and operational activities regarding 'tsarist officers' in the region of Vifdin, Vidin, 5 November 1959.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 7, оп. 1, а. е. 498 (Вд), л. 41-48
At the beginning of the document, a short historical reference is made to the origin, nature, activities, and status of the contingent as a whole. A review of the contingent areas follows. In order to improve the work under the former tsarist officers will be provided for a number of intelligence and operational activities.

Regional Directorate to the Ministry of Interior - Vratsa

75. Reference about the state of the activities regarding former tsarist officers, Sofia, 29 September 1958.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1001 (Вр), л. 123-125
The main weakness in the work with the tsarist officers is linked to recruit agents from their circles, so in this respect agents from other lines are used. Hostile action of the tsarist officers, according to the data in the report is only expressed by made more rhetoric statements.

76. Reference regarding the state of the agents and operational activities regarding the tsarist officers in the region of Vratsa, Vratsa, 2 October 1958
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1674, л. 25-32
From the data obtained and the materials about the tsarist officers it can be concluded that no separate groups are found to develop joint enemy activity. It is noted that some tsarist officers liaise with traitors to the Motherland and members of the former opposition. Data is exported concerning the positions of employment of former officers and includes information about the operating report.

Regional Directorate to the Ministry of Interior - Kardzhali

77. Letter to the chief constable of the Ministry of Interior – Kardzhali region in connection with the findings made at the meeting of the Commission of the military offices held at the end of 1954, Kardzhali, 6 June 1955.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а. е. 2, т. 5, (Кж), л. 1-1 гръб
The main problem that concerned the members of the convened at the end of the 1954 Commission of the military offices is the need to definitively establish the number of the tsarist officers. The confusion in the reporting of the former tsarist officers comes from different data about the actual number, since it includes all reserve officers. Therefore, no distinction is made between reserve the formers tsarist officers which allows conclusions to be made about the enemy activity among the former tsarist officers according to Reserve Officers.

Regional Directorate to the Ministry of Interior – Kustendil

78. Reference regarding the tsarist officers in the region of Kustendil, [Б.д.]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 1в, а. е. 10, (Кн), л. 67-69
Evaluation is made of tsarist officers in the region. Their enemy activity is mainly reflected in the comments the international situation. The document contains mainly statements of some of the officers, objects of observation.

Regional Directorate to the Ministry of Interior - Montana

79. Circular letter to the regional and chief constables of the people's militia in the country, Sofia, 29 June 1946.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 8, оп. 1а, а. е. 11 (Мх), л. 102
Dismissed officers are prohibited from leaving the country.

80. To all regional Chiefs of the Ministry of Interior, Sofia, 16 September 1954.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 8, оп. 1а, а. е. 11 (Мх), л. 145-147
It is planned in the Health Department to be conducted a thorough examination of all reserve officers, sergeants and soldiers. The aim is each officer to be examined and according to his political and business skills the appropriate military reporting specialty (BOC)to be determined. According to the new military reporting specialty, if it is necessary a pre-preparation has to be performed.

81. **Reference about the course of the work of the commission on the examination of the reserve officers in Mihailograd region, Mihailovgrad*, 10 December 1954.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 8, оп. 1а, а. е. 10 (Мх), л. 13
Information is provided about the participation of operational worker on behalf of State Security in the Commission, who gave opinions on proposals to change the military reporting specialty, which were adopted and enacted. It is noted that the changes in the military reporting specialty are made by State Security fellows.

82. **Information about the state of activities regarding the 'tsarist officers' to division State Security [Mihailovgrad, after 19 May 1955]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, -ф. 8, оп. 1а, а. е. 11 (Мх), л. 84-85
Information is given about the number of tsarist officers and the more characteristic moments in their behavior and hostile activity carried out by them.

Regional Directorate to the Ministry of Interior - Pleven

83. **Accounting report regarding 'tsarist officers' for the region of Pleven for 1954, Pleven, 29 December 1954.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 1, а. е. 155-156, т. 2 (Пл), л. 7-10
Data is provided on the number of persons from the contingent, about their social origin and the number of those sanctioned by of People's Power. Information is given also on the operational report and the identified tasks for next year.

84. **Accounting report about the state of the agents and operational activity regarding the 'tsarist officers' in 1957 at the city directorate of the Ministry of Interior – Pleven, 26 December 1957.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 29 (Пл), л. 1-6
It contains information about the operating environment, where the enemy activity contingent is mentioned, which is characterized by comments and statements on the international and domestic situation. There is data from the operational report on the cases and conclusions.

Regional Directorate to the Ministry of Interior – Plovdiv

85. **Reference about the agents and operational activities regarding the tsarist officers in Plovdiv region, Plovdiv, 29 September 1958.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1674, л. 47-51
It was found that on basis of the available data it is evident that the tsarist officers do not conduct organized enemy activity, to the extent it exists, and these are comments on the domestic and international events. They do not maintain relationships with existing officers and traitors to the Motherland, and the meetings with former opposition parties are not regular. There is no concentration of objects in institutions and enterprises. There is information about the operating report and the weaknesses that allowed in the work.

86. **Accounting report on the executed agents and operational activities of division State Security to the regional directorate to the Ministry of Interior – Plovdiv regarding the former tsarist officers in 1959, Plovdiv, 25 December 1959.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 16, а. е. 66, т. 2(Пд), 3 неномерирани листа
Describing the operational situation it is found that the former officers in the region has less influence, they lose faith in restoration and support from the Western powers. Their activity is expressed mostly in the comments on the domestic and the international situation. Information is provided on the operating report and conclusions are made.

---

* The town of Montana today, in bore the name Mihailovgrad in the period 1945 – 1993.

Regional Directorate to the Ministry of Interior - Ruse

87. Reference about the state of the agents and operational activities, the methods and forms of hostile activity among the tsarist officers, Ruse, 30 September 1958.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1674, л. 53-58
Data from the operating report with information that there is no formed group of officers to conduct hostile activities. There are no established links with active officers and traitors to the homeland, but it was established that there were meetings with former political and opposition activists.

Regional Directorate to the Ministry of Interior - Sliven

88. Organization of the work of the operative officers – planning, analysis and implementation, Sliven, 11 June 1958.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 2, а. е. 5 (Сл), л. 1-12
It is connected with the work of the operative officer in the military counterintelligence. It is an instruction to the operative officers who need to analyze the work done on: developing and planning of events, working with the agents and residency, making perspective quarterly plan. Organizing the implementation of the plans and monthly estimate and weekly plan as well as the everyday events. Timely information has to be given to the management about the results and data with relevant statement - a proposal.

Regional Directorate to the Ministry of Interior – Stara Zagora

89. Information regarding the activity of the former officers in the region of Ztara Zagora, [Stara Zagora, after May 1955]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 828 (Ст3), 5 unnumbered pages
Information is given on the number, the officer ranks and the traitors to the Motherland among the tsarist officers. Data is given for those in prison and their workplace. In the analysis it is stated that a significant part of the former officers in the sector stand on enemy positions. It has been suggested that it may be considered more specific events to be held.

90. Plan for the intensification of the agents and operational activities regarding the 'tsarist officers', Stara Zagora, 9 June 1955.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 828 (Ст3), 3 неномерирани листа
The plan sets the goals and specific activities are outlined , which come to the following: review of cases by providing operational report and agents compensation of the contingent. Based on the plan regular references to be made with regard to the implementation of the tasks.

91. Letter to the chief constables of the Ministry of Interior in the region, Stara Zagora, 7 June 1957.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 834 (Ст3), 2 unnumbered pages
The former officers have been identified as one of the most dangerous enemies of the Party and the government and that is why several points are identified to improve the intelligence and operational work in the contingent.

III. The fate of some of the senior officers described in the documents of State Security

Reserve Officer Major General Asen Krastev Ivkov

92. **Reference about Major General Asen Krastev, Sofia, 4 April 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА –М, ИФ 5, оп. 2, а.е. 1621, л. 1-2
The report contains a brief biography of the major General Krastev focusing on his military career.

93. **Decree for taking preliminary development of Major General Asen Krastev, Sofia, 5 May 1955.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 1, а.е. 246, л. 1-2
The decree of taking general Krastev for a preliminary development is dictated to clarify its relations with Boris Dimitrov - a former chief constable of Sofia.

Reserve Officer General Atanas Vatev

94. **Plan for the development of Reserve Officer General Atanas Vatev, Sofia, 20 July 1953.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а.е. 563, л. 45-45гръб
Upon the reported group agents development 'AMERICANS' run a number of persons that work for the US intelligence, one of these objects is Reserve Officer General Atanas Vatev to work on that transmission.

95. **Conclusion on the development of Reserve Officer General Atanas Vatev, an object of the group agents' development 'Americans', Sofia, 19 April 1954.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а.е. 563, л. 2-3
Given the fact that GAR „Americans" was abolished and that employees worked on it are not successful in the development of the site, General Vatev is taken on observational case under the „dismissed officers."

Reserve Officer General Vassil Balarev

96. **Decree for the opening of accounting report, Svoge, 5 October 1956.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 1, а.е. 247, л. 2-2 гръб
The decree was issued in connection with the need to be taken on primary report on the accounting case on Accountable case as a person in progress under „tsarist officers."

97. **Plan about the holding of agents' operational events on the Operational Observation case 18688, Svoge, 5 March 1958.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 1, а. е. 247, л. 68-69
The plan contains a number of intelligence and operational activities, the realization of which is planned to clarify what kind of enemy activity is developed by the object.

98. **Plan on Operational Observation Case – entered about the person Vassil Balarev, Svoge, 26 May 1960.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 1, а. е. 247, л. 124-125
General Vassil Balarev has brought operational observational case in this connection that he is Reserve Officer.general at the tsarist army. In order to clarifythe enemy activity General V.Balarev prepared and plan for the realization of the group events, the results of which will depend on the line at which the work will be done in the future on the object.

99. **Proposal about the withdrawer in archive of the Operational Observation Case - 18688, entered about the person Vassil Balarev, Sofia, 9 January 1961.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 1, а.е. 247, л. 130-131

The results from the work of agents in development show that the object does not develop hostile activity. Due to the fact that hostile elements are kept isolated from him and because the subject is elderly, the Operational Observation Case -registered on C. Balarev is remove from the archive.

Reserve Officer General Vladimir Stoichev

100. Report from the Chief of the Bulgarian Army I General Lieutenant Vladimir Stoichev to the Minister of War, Sofia, May 1945.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 938, л. 14-16
It refers to the consideration of the merits of the ranks in I-st Bulgarian army, who have taken took part in the march against Germany. It was proposed the military men ranks to not be detained in custody, regaining new residence, placed in employment, educational and other hostels or camps fired from government or public service. To be repealed the imposed to June 1, 1945 penalties for criminal acts performed; ranks as the composition of the I-st Bulgarian army who participated in the march to Germany to be awarded the right to wear the badge of the Army.

101. Attestation – characterization by General Peter Vranchev for General Lieutenant Vladimir Stoichev, [Sofia], 31 July 1946.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а.е. 1, т. 6, л. 78-79
It contains brief biographical data about his military career and of the relations with RP (k). It is noted that it lacks conviction and political firmness and discipline. He is defined as a great Fatherland Front commander because of his kindness, he benefits form too great popularity among the soldiers.

102. Proposal about the taking of agents' development of General Vladimir Stoichev, Sofia, 11 June 1951.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 937, л. 1-4
Taking into account the past activity of General Vladimir Stoychev in the Bulgarian army and the close ties with Tsar Boris III, it is proposed that foreigners and enemies of the power to be taken of Agents' Development.

Reserve Officer Colonel - General Damyan Velchev

103. Brief exposition about the meeting of the military Minister Damyan Velchev with a group of officers in General Krum Lekarski's villa, Sofia, June 1946.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф.13, оп. 1, а.е.101, л. 42-46
The meeting aims at the Defence Minister Damian Velchev to be familiar with the political situation in the army. Conversations between generals attending the meeting are recreated in details. Emphasis is placed on the purge in the army.

104. Report from the agent „THE GERMAN" about Damyan Velchev, Sofia, 28 June 1946.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ5, оп. 3, а.е.1729, л. 70-70 гръб
The main obstacles hindering the process of purging the army of part of the officers are summarized. Finally, the agent concludes that this process will be greatly facilitated after the withdrawal of the prerogatives available with Damian Velchev.

105. Decree for the opening of personal file of Damyan Velchev, [Sofia], 21 September 1948.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 272, л. 1
The opening of personal file of Damyan Velchev is driven from his political past.

106. A copy of the notes of Reserve Officer General Krom Lekarski referring to the tactics of Damyan Velchev, Б. м., 2 May 1951.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А16, а. е. 8, т. 6, л. 94-95

Some of Damian Velchev's traits are described, his postulates and the thought that the Communist Party will take control over the army terrify him and thus he makes mistakes.

107. Decree for the announcement of a nationwide search of Damyan Velchev, Sofia, 1951.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 274, л. 1
For active participation in several coup, and for the signed by him IV Decree of the Council of Ministers, Damian Velchev was announced for a nationwide search.

108. Reference of Reserve Officer Colonel – General Damayn Velchev, Sofia, 7 June 1952
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 274, л. 197-199
The report contains detailed biographical data about D. Velchev, as well as interesting facts about his political connections and contacts in the country and beyond.

Reserve Officer General Dimitar Airanov

109. Report about the death of General Dimitar Airanov – Head of the Air Force, Sofia, 18 May 1953.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 5, оп. 2, а. е. 1087, л. 209-210
Convicted by the People's Court and repeatedly pardoned General Ayranov is to be released shortly before one of the serial interrogation, but was found dead in his cell.

110. Reference about Reserve Officer General Dimitar Airanov, proposed for investigation by order No. 658 dated 1946, Sofia 14 july 1953
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 5, оп. 2, а. е. 1087, л. 1-1 гръб
Based on the fact that General Ayranov was sentenced by the People's Court to life imprisonment, Committee of the Sofia Directorate of State Security decides his family to be deported from Sofia.

Reserve Officer General Ivan Marinov

111. Attestation-characteristic about Reserve Officer Lieutenant - General Ivan Marinov from General Peter Vranchev, Sofia 30 July 1946 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а.е. 1, т. 6, л. 81-82
Parallel with the short biographical data, which were presented, related to Marinov's military career, General Vranchev outlines the most significant moments in his political orientation on the main external and domestic issues.

112. Plan for the conducting of agents and operational events under the subject „DIPLOMAT" – Reserve General Ivan Marinov, Sofia, 3 July 1951.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 1182, л. 11-15
In order to detect a counter-military organization that is supposed to be created and run by retired General Ivan Marinov, for which it is supposed that has developed a specific plan to conduct intelligence and operational activities.

113. Decree for the taking of Operational Observation Case Reserve Officer General Ivan Marinov, and his exclusion from the group centralized development 'Trmanovtsi', Sofia, 1 June 1954.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а.е. 1182, л. 144-147
Given that the initial data about General Marinov flowing for development „TRUMANOVTSI" is not confirmed, he was decided to be taken to monitoring under the „dismissed officers." The agents who worked on the site before received new tasks.

114. Conclusion for the closing of the Operational Observation Case, entered by Reserve Officer General Ivan Marinov, Sofia, 8 September 1960.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 1182, л. 207

Due to the fact that Reserve Officer General Marinov has been a member of the Kirkovski PHC for several years and no enemy activity is developed and no hostile activity, the case is closed and the materials are submitted to section VIII of the State Security.

Reserve Officer General Cyril Stanchev

115. Report on the decree at the disposal of the intelligence squad to the headquarters of the troops of Lieutenant – General Kiril Stanchev and Lieutenant – General Nikola Genchev in connection with the investigation on the conspiracy found under „Military alliance", Sofia, 6 September 1946.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 1, т. 7, л. 86-88
Of detection and identification of conspiracy of the military alliance, established participation in the central leadership of senior officers in positions of responsibility in the army as Kiril Stanchev and Nikola Ganchev. Given intended to be placed in the location of the RO, which is in the interests of the army and security for completion of the case.

116. Decree for the opening of sole active development of General Cyril Stanchev, Pleven, 10 March 1952.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 3, а.е. 161, л. 1-3
The opening of sole agents Development „Cathy" General Kiril Stanchev is stipulated, led under the former officers to establish enemy activity in prison and outside, for which a plan has been drawn up.

117. Report for the Secretary of the regional prison in the town of Pazardzhik for the meetings of General Cyril Stanchev and his wife, Pazardzhik, 17 February 1959
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 3, а.е. 161, л. 126
From a presence of the visit General Kiril Stanchev it is reported about the conversation led, in which the General warned his wife that if she did not receive a letter from him, she has to look for him through the Prosecutor General of the Republic of Bulgaria, because everything happened.

118. Reference about Reserve Officer General Cyril Stanchev, Sofia, 28 may 1960.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 3, а.е. 161, л. 182-185
The reference made refers to the overall activity of General Kiril Stanchev, taking into account that after his release from no bad acts were established. The resolution of the document reflected that by decision of the Political Bureau of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party dated 4 August 1960 dismissal „harsh fascist manifestations"is set aside and left „in order", which restores his pension for retirement.

Reserve Officer General Krum Lekarski

119. Conversation between the Minister of War Damyan Velchev and General Todor Toshev, Sofia, [after 27 July 1946]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 5, оп. 4, а. е. 33, л. 32-33
General Lekarski and General Toshev in their meeting with the Minister of Defense take clear positions on the corruption in the army, stressing that blame of the command. They strongly advocate the view that the Minister can no longer command the army, and there is a need for someone who can be trusted by the Communists.

120. Attestation – characteristics of General Peter Vranchev about Lieutenant – General Krum Lekarski, [Sofia], 31 July 1946.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а.е. 1, т. 6, л. 80
Short biographical data about his military career and of the relations with RP (k). It is noted

that despite the lack of strong political worldview, he is attached to the party and concerns with respect to it and is ready to servefor its cause. His old social environment represents some risk.

121. Proposal for arrest of Reserve Officer General Krum Lekarski, Sofia, 5 April 1951.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А16, а.е. 8, т. 5, л. 73-78
In connection with the illegal leadership of „military alliance" after September 9, 1944 .; participation in a conspiratorial group of Traicho Kostov; contacts with British intelligence and appearances before September 9, 1944 .; hostile acts and statements are proposed to be retained Krum Doctor and investigation to be conducted.

122. Decree establishment of sole active development „Horseman" of Reserve Officer General Krum Lekarski regarding the dismissed officers, Sofia, 12 April 1951.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 5, оп. 4, а. е. 32, л. 1-5
A number of factsare highlighted from the biography of the reserve officer general Krum Doctor, from where it is proposed active agents development of the object to be established; Indicated are the collaborators of State Security having contact with him and submit a plan for intelligence and operational activities.

123. Indicative conclusion of the investigation of Reserve Officer General Krum Lekarski under investigation case 'Military alliance', Sofia, 13 March 1952.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 5, оп. 4, а. е. 44, л. 141-146
It is ruled that the investigation is to be closed and according to operational considerations reserve officer general Krum Lekarski should be sent in Labor correction centre for a period of seven years.

124. Excerpt from a report for the return of Krum Letarski to Labor correction centre Belene, Sofia, 16 April 1952.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А16, а.е. 7, т. 3, л. 2
Committee to the Interior Ministry decided to incarcerate Reserve Officer General Krum Doctor in Labor correction centre - Belene for a period of seven years from April 16, 1952.

125. Reference about Reserve Officer General Krum Lekarski, Sofia, 22 May 1954.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 5, оп. 4, а. е. 30, л. 141-145
Biographical data and information about his military career; Indications for his work in the army and the military alliance, for which he was confined to the Labor Correction Centre and released in August 1953.

126. A copy of report about Krum Lekarski, Б. м., б. д.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А16, а.е. 8, т. 2, л. 18
It is clear that after the release of the fourth Council of Ministers decree and wish it to be revoked, the army is ready to make a coup and establish a new government headed by Kimon Georgiev. Signal for the coup to be a rally at which Damian Velchev must highlight the merits of Bulgarian officers.

Reserve Officer General Peter Vranchev

127. Statement of General Peter Vranchev, former chief of the RD to the Ministry of Interior to V. Chervenkov, V. Kolarov, Sofia 2 June 1949.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 1, т. 4, л. 191-204]
A detailed analysis of the Intelligence Service of the Ministry of National Defense is made, the

processes leading to purge the army of the king's officers. Without unnecessary circumlocution General Vranchev state his views on the occasion of the intervention of State Security in the work of regional structures of the Ministry of National Defense and deliberate the destruction of the officers of the military intelligence.

128. Proposal for the regime of the Peter Vranchev, who is under investigation, Sofia, 31 August 1950.
ДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 2а, т. 3, л. 13
The tactics to be used in the interrogation of General Vranchev is proposed. It is also mentioned that in certain circumstances it is allowed his treatment to be „rude".

129. Reference about the investigation of Peter Vranchev, former Head of the Intelligence squad to the headquarters of the army, Sofia, 31 August 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а.е. 1, т. 1, л. 7-9
The conclusion made by the Head of the State Security Investigation is that there is no direct evidence for the involvement of Peter Vranchev in conspiratorial organizations. However, N. Dvoryanov recommended the investigation against P. Vranchev continue as the Investigation Department believes in his hostile activity.

130. Proposal Rusi Hristov, Minister of the Interior with regard to the disclosure of agents development of Peter Vranchev, former Head of the Intelligence to the Troops headquarters, Sofia, September 1950.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а. е. 3а, т. 4, л. 55-58
Based on the investigation of materials incriminating General Peter Vranchev as a participant in a conspiratorial organization of Traicho Kostov, R. Christozov submit a proposal to the Politburo of the Central committee of the Bulgarian Communist Party to detect active agents of development P. Vranchev pseudonym „enemy".

Reserve Officer General Todor Toshev

131. Attestation – characteristics from General Peter Vranchev about Lieutenant - General Todor Toshev, [Sofia], 31 July 1946.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а.е. 1, т. 6, л. 77
Short biographical data about his military career and of the relations with RP (k). It is that he lacks a healthy political beliefs and worldview, but he is connected with the party, devoted to her work. Some risk represents the environment in which he can be occasionally found.

132. Advice of advisory apparatus and the senior adviser at the Ministry of Interior upon the case 'Military alliance', Б. м., б. д.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А16, а.е. 9, т. 2, л. 5-8
It sets the direction of work for the successful progress of the investigation, recommending the task group to be fitted by experienced and politically savvy investigators; to focus on the most important participants in the „Military Union" and sentenced in 1947. It gives advice in the process of questioning to reveal practical subversion of foreign intelligence, to pay particular attention to the joint work of „military alliance" „Unit" and „Noon" with the organization of Traicho Kostov. Greater control of the leadership of the Ministry of Interior on the investigation group.

133. Plan for arrest and investigation of General T. Toshev, Sofia, 25 November 1949.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А16, а. е. 3, т. 3, л. 1-2
Information about the operation of his arrest and investigation, provides after arrest a chamber agent to be enrobed to him.

134. Instructions to the chamber agents of T. Toshev, Sofia, 29 May 1950 .
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А16, а. е. 4, т. 3 л. 116
It is planned not to give him the opportunity to feel like a general; to avoid conversations on military theme, which would allow him to stand out as a prestige among his them. To be implied that State Security is omnipotent and sooner or later will get confessions; to be suggested that he is thin, pale and at night he talks unrelated things in the cell, to be held in a tense situation, skillfully be engaged in conversations.

135. Special message to Valko Chervenkov regarding: hostile activity in the army, Sofia, 4 December 1950.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А16, а. е. 4, т. 2, л. 56-60
It informs about the investigating participants in antigovernment left-sect Trotskyist organization for which there is evidence that the goal is the seizure of power by armed force. It proceeded to build the enemy formation in the army. It is noted that after exposing Traicho Kostov military antigovernment organization suspended its activities.

136. Plan regarding the investigation of the members of the 'Military alliance', Sofia, 21 June 1951.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А16, а.е. 9, т. 2, л. 26-34
It provides for the organization of investigative work, an investigator and what he is responsible for, the questions to the investigated. Events related to the interrogations - to be kept ten hours a day, questioning of other investigative convicted and witnesses; attract new investigative agents and events.

Reserve Officer General Hristo Marholev

137. Reference regarding the case „The small one", submitted by Reserve Officer Hristo Marholev, Sofia, 21 December 1950.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ3, оп. 2, а. е. 544, л. 83-86 гръб
The document provides detailed information about General Marholev - biographical data, important moments of his military and political career, characteristic of his work as an MP and others. In order to clarify and document his hostile acts and a plan is developed and intelligence and operational activities performed.

138. Reference about Reserve Officer General Hristo Marholev, an object of the case 'Nincompoop' related to 'Unit', Sofia, 27 December 1955.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 2, а. е. 544, л. 142-144
In thereference there is various data about the political activity of Marholev as a member of the Central Committee of the „Unit" and details his military career as an active worker of „Military Union".

139. Conclusion for closing of the case 'Nincompoop' submitted Reserve Officer General Hristo Marholev, Sofia, 10 June 1959.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3,оп. 2, а. е. 544, л. 149-149 гръб
Based on the fact that in 1957 Reserve Officer General Hristo Marholev was elected MP in the III-th National Assembly and also a member of the Legislative Committee, the case 'Nincompoop' is closed.

Reserve Officer General Hristo Stoikov

140. Attestation – characteristics of General Peter Vranchev about Lieutenant – General Hristo Stoikov, Sofia, 9 March 1947.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а.е. 1, т. 6, л. 54-55

Short biographical data about his military career and moments of publishing activity in the magazine „Brazda". It is noted that there is broad general culture, distinguished by its great performance and perseverance in work. Good publicist who studied Marxism and communist literature. Loyal party member and will continue to serve its cause.

141. Exposition to department Cadres to the Central Committee of the Bulgarian Communist Party in connection with General Hristo Stoikov, Sofia, 4 February 1950.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 3, а.е. 373, л. 166
In connection with the purge of the Communist Party it is recognized that as a former military it is not good for General Hristo Stoykovto be a member of the party.

142. Decree for the opening of an active agents' development 'Adder' lead by Reserve Officer General Hristo Stoikov, Sofia, 19 June 1951.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ 3, оп. 3, а.е. 373, л. 110-113
Highlighting the former activity of General Hristo Stoykov and the fact that he continues to be disguised enemy of the authority, an active development is opened with regard to the disclosure of his hostile and possibly espionage activity, for which a plan is worked out.

800 III у. 1 ф. 0 бр. оп. Препис

МИНИСТЪРЪ НА ВОЙНАТА
№ 350.
ст.София, 20.септемврий 1944.г.

З А П О В Ѣ Д Ь

Последнитѣ четири години на потисничество на всѣко народническо и своболюбиво чувство натрупа много огорчения и негодувания,които се разразиха въ открита борба срещу фашисткитѣ правителства.

Българското офицерство по принципъ действува по заповѣдь срещу тази родолюбива борба, като въ много случаи превиши формата "действие по заповѣдь" и заангажира името на армията въ противонародни прояви. Отдѣлни лица излѣзоха даже и отъ човѣшкия си образъ и въ стремежа си да засвидетелствуватъ своята фашистка принадлежность извършиха деяния,за които ще трѣбва да отговарятъ.

За да се спаси армията отъ престжпния пжть,въ който я заангажираше висшето командуване, тя, заедно съ народноосвободителнитѣ войски, нанесе на 9.септемврий ударъ на фашизма въ България и го погреба.

Днитѣ следъ 9.септемврий бѣха дни на борба за укрепяване на властьта на О.Ф.

Като естествена последица, резултатъ на избликъ на революционно настроение и на загриженость за укрепяване на властьта се явиха действия, регулирането и отстраняването на които наложи настоящата заповѣдь, целещи успокоение на духоветѣ,както на смутената войнишка душа, така и на командния съставъ.

За цельта заповѣдвамъ:

1. Командиритѣ на дивизиитѣ веднага да съставятъ къмъ щабоветѣ на дивизионнитѣ области "следствени комисии" въ съставъ: 1/ единъ съдия-следователь отъ военния съдъ, въ чийто районъ попада дивизионна областъ; 2/ единъ представитель на областния комитетъ на О.Ф.,назначенъ отъ последния; 3/ офицеръ отъ Р.О.къмъ щаба на дивизията и 4/ представитель на възстаническитѣ отреди.

Всички началници съ чувство на отговорность да издирятъ военнитѣ чинове, които съ миналата си или настояща дейность сж допринесли или допринасятъ за разколебаване на войнишката вѣра въ командуването и ги задържатъ по установения въ войската редъ.

Из архивите на ДС

~~207~~ 50

Всички задържани въ връзка съ промѣната отъ 9.септемврий военни чинове и тѣзи, които се задържатъ въ изпълнение на настоящата ми заповѣдь, да се изпратятъ незабавно, заедно съ събранитѣ за тѣхъ сведения на следственитѣ комисии, които следъ разпитъ и провѣрка на събранитѣ доказателства да разрешаватъ бързо случаитѣ като раздѣлятъ задържанитѣ военни чинове на следнитѣ четири групи

а/ за сждъ;

б/ за уволнение;

в/ за премѣстване въ друга часть и

г/ за освобождаване и връщане въ сжщата часть.

Освобождаването да става отъ самитѣ следствени комисии.

Случаитѣ за премѣстване и уволнение да бждатъ докладвани веднага въ Министерството на войната - Р.О.,за провѣрка и изпълнение.

Ония военни лица, които подлежатъ на сждъ, да бждатъ задържани въ съответнитѣ гарнизонни затвори, а преписките имъ представени въ съответнитѣ военни сждилища.

Задържанитѣ отъ V.армия, I и II корпусъ военни чинове да бждатъ представени на следствената комисия при Министерството на войната - Военно комендантство.

2. Предстои назначаването на "помощникъ-командири" които ще бждатъ политическо възпитание лица. Сжществуването на войнишкитѣ комитети става не само излишно, но и вредно. За уреждането на този въпросъ ще последва нарочна заповѣдь.

3. Командиритѣ на частитѣ да донасятъ по каналенъ редъ за всѣки случай на неподчинение или за спѣване на командната дейность на командира. При много важни случаи да се донася телеграфически направо въ Щаба на войската - Р.О.

4. Командиритѣ на частитѣ съ всички разполагаеми срѣдства, да се противопоставятъ на всѣки опитъ, отъ идето и да идва той, за арестуване на военни чинове не по установения начинъ въ войската, съ изключение на случаи, когато военно лице е извършило престжпление отъ вулгаренъ характеръ и трѣбва да се вематъ мѣрки за неотстраняването на това лице. Въ такъвъ случай задържаното военно лице трѣбва да се предава веднага на най-близката военна часть.

5. Българскиятъ трикольоръ не е компрометиранъ и съ гордость трѣбва да бжде предпочитанъ, предъ каквито и да е други знамена. Подъ българския трикольоръ, въ името на О.Ф.,новото българско правителство съ пълна сигурность ще изгради бждещата сво-

Из архивите на ДС

бодна,благоденствуваща и демократична България.

6. Забранявамъ поставянето на казармитѣ и превознитѣ срѣдства друго знаме — освенъ трикольора.Когато се прави посрѣщане на освободителнитѣ руски бойски, задължително да се украсяватъ казармитѣ съ български и руски знамена.

Забранявамъ на военнитѣ чинове да носятъ ленти и значки, които не сж въведени въ войската.

Да не се забравя,че подъ лентитѣ и знацитѣ много често се крияТъ провокатори.

Честната идеология се носи най-добре подъ простата войнишка униформа.

7. Да не се забравя,че нашиятъ хубавъ войнишки поздравъ е въведенъ и строго спазванъ и отъ великата руска армия. Строго забранявамъ на военни чинове въ униформа, и когато сж съ шапки на главата, да поздравляватъ по другъ начинъ, освенъ съ установения воененъ поздравъ.

8. Най-късно до 22.септемврий вечерьта да се освободятъ всички военни чинове, срещу които нѣма тежки и доказани обвинения. Най-късно до 21.септемврий вечерьта да се изпрати мотивиранъ списъкъ на офицеритѣ подлежащи на премѣстване.

Веднага да се прекжснатъ всички отпуски изобщо.

Най-късно до 22.септемврий вечерьта всички офицери да застанатъ твърдо на мѣстата си и да поематъ здраво частитѣ въ ржката си.

9. Всички командири, които не проявяватъ максимална енергия и тактъ при изпълнение на настоящата ми заповѣдь,ще държа строго отговорни.

10. Настоящата заповѣдь издавамъ въ името на върховни отечествени интереси,затова строгото и съзнателното и изпълнение да се счита отъ всички военни чинове като въпросъ на лична честь.

Офицери, подофицери и войници, дошълъ е върховниятъ моментъ да дадемъ всичко за отечеството си.

/п/ Велчевъ
Генералъ-майоръ

Вѣрно,

Тр.капитанъ - Адютантъ Командира на трудовитѣ войски

Р С

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Повѣрителна.

МИНИСТЪРЪ НА ВОЙНАТА
№ 292
13.октомврий 944 година
София

69

ЗАПОВѢДЬ

За да се ускори работата на следственитѣ комисии при дивизионнитѣ области по издирване на провинени военни чинове, да се има за изпълнение следното:

1.Въ ония дивизионни области, кадето една комисия не е въ състояние да се справи въ кратко време съ разследване на всички обвиняеми военни чинове, да се назначатъ по прещенка на началника на дивизионната область още една или две въ съставъ споредъ заповѣдь № 350 отъ 20.септемврий т.г. съ единъ общъ началникъ - съдебенъ офицеръ отъ съответния военен съдъ, който да разпредѣля работата и да следи за правилното и бързо действие на комисиитѣ.

2.За обвиненитѣ въ престапления военни чинове, да се направятъ дознания и за ония за които комисията реши, че трѣбва да се предадатъ на Народенъ съдъ, да бъдатъ предадени съ списъхъ и срещу подписъ на Народния обвинитель въ областьта, като за случая се донесе въ Министерството на войната - отдѣление анкети съ кратко изложение за обвиненията.

3.За контроленъ органъ съ право да анкетира действията на следственитѣ комисии се учреждява при Министерството на войната анкетна комисия въ съставъ:

единъ представитель на войската
единъ военен съдия
единъ представитель на Н.О.В.А. и
единъ представитель на Дирекцията на Народната милиция.

/п/ Велчевъ

ГЕНЕРАЛЪ-МАЙОРЪ - Министъръ на войната

Вѣрно,

ПОЛКОВНИКЪ - Началникъ отдѣление анкети при кабинета на г.Министъра на войната

Препис.

МИНИСТЕРСТВО НА ВОЙНАТА
ЩАБЪ НА ВОЙСКАТА
№ IV -орг. 209
21.X.1944
София

Бързо. Лично повърително.

Довж, Ов., Ив., Рв., Св., Ги.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

По формирането, попълването и мобилизацията на гвардейскитѣ роти, както и за попълването и подготовката на доброволческитѣ части, да се има за изпълнение въ бъдеще и следното :

А. Гвардейски роти

1. Гвардейскитѣ роти се формиратъ къмъ всѣки пехотенъ полкъ отъ бившитѣ партизани и партизанки и бойни групи постжпили до 19. IX.т.г. Гвардейскитѣ роти формирани до сега къмъ полковетѣ и другитѣ родове оржжия, оставатъ да сжществуватъ. За тѣзи роти дивизионнитѣ области да донесатъ до 1.XI.т.г. въ Министерството на войната - отдѣлъ IV-орг. къмъ кои части сж формирани и какъвъ е тѣхния съставъ. Ще последва допълнително нареждане, което ще уреди въпроса за размѣстването на тѣзи, които не сж къмъ пехотнитѣ полкове.

2. Съставътъ на гвардейскитѣ роти е споредъ щатоветѣ за военно време въ ударна пехотна рота, а именно - 158 бойци.

3. Ротитѣ се снабдяватъ съ облѣкло, снаряжение и оржжие отъ наличното на войсковитѣ части. Недостигащитѣ предмети да се искатъ отъ командиритѣ на войсковитѣ части по съответния каналенъ редъ. Да се положатъ най-голѣми усилия отъ командиритѣ, да се преодолеятъ всички затруднения, съ огледъ тия роти да заминатъ за фронта веднага и догонатъ войсковитѣ части.

4. Гвардейскитѣ роти влизатъ въ пълно подчинение на командиритѣ на частитѣ, като запазватъ своя началнически съставъ.

5. Всички закони, устави е правилници уреждащи службата въ войската /права, задължения, дисциплина, начинъ на поздравъ и пр/ сж задължителни за чиноветѣ отъ гвардейскитѣ роти. Тѣ носятъ установената военна униформа на която ще се постави една специална значка. Въпросната значка ще се изработи и изпрати допълнително.

Б. За доброволцитѣ.

При настаняването на доброволцитѣ и при тѣхната подготовка да се спазва следното :

1. Срока за постжпване на доброволци въ войската де са сиита до 15.октомврий т.г. вкл. Постжпилитѣ следъ тази дата да се освободятъ.

Из архивите на ДС

2. Младежитѣ и девойкитѣ постѫпили като доброволци да не сѫ по-млади отъ навършени 18 години.

3. Постѫпилитѣ доброволци до 15.Х.т.г. да се зачислятъ на всѣкакъвъ видъ довольствия отъ деня на постѫпването имъ, наравно съ редовнитѣ военни чинове.

4. Постѫпилитѣ доброволци до 15.Х.т.г. въ разнитѣ части на армията да останатъ при сѫщитѣ и да се считатъ като предварително постѫпили отъ наборъ 1924 година. Следъ приемането на младежитѣ войници отъ наборъ 1924 година, тия доброволци да се влеятъ въ редовната войска.

5. Поради липса на достатъчно облѣкло, оржжие и др. да не се приематъ въ частитѣ други доброволци следъ 15.т.м. вкл. Изявилитѣ желание следъ тази дата за постѫпване да бѫдатъ само записвани, като за приемането имъ въ казармитѣ ще последватъ допълнителни нареждания.

6. Доброволцитѣ да се сведатъ въ отдѣлни взводове и роти /батареи и ескадрони/. Тѣхното обучение да продължи при подходящи началствуващи лица, избрани при най-дейно участие на пом. командира на частьта.

Девойкитѣ-доброволки да формиратъ отдѣлни взводове съ свои командири. При липса на такива да се назначаватъ за командири и мжже.

7. Началницитѣ на дивизионнитѣ области да представятъ до 1.XI.т.г. сведение по части за числото на постѫпилитѣ до 15.Х.т.г. младежи и девойки, по години на раждането. Да се представи сведение и за числото на записалитѣ се доброволци и доброволки следъ тази дата, съгласно приложения образецъ.

Да се положатъ максимални грижи отъ страна на командиритѣ и пом. командиритѣ на частитѣ относно прехраната, обличането и въоржжението на доброволческитѣ подѣления.

Съ последователното изготовляване и разпредѣление на облѣклото по частитѣ, да се сѫкмяватъ най-напредъ явилитѣ се доброволци. При липса на достатъчно облѣкло за сѫкмяване на всички явили се до 15.Х.т.г. доброволци, нестѫкменитѣ отъ тѣхъ съ военно облѣкло да останатъ съ цивилното си такова, и водятъ занятия подходящи за тѣхъ.

Изобщо, да се укрепи вѣрата на доброволцитѣ на новото командване и за да се запази ентусиазма, съ който тѣ се явиха въ казармата, дългъ е на всички командири да проявяватъ непрестанни грижи и умение за подготовката и възпитанието имъ.
ЗАПОВѢДЬ.

/п/ Д. Велчевъ
ГЕНЕРАЛЪ МАЙОРЪ МИНИСТЬРЪ НА ВОЙНАТА

/п/ Б. Ивановъ
ГЕНЕРАЛЪ МАЙОРЪ КОМАНДИРЪ НА Н.О.В.ВОЙСКИ

Вѣрно,
ПОРУЧИКЪ - Адютантъ Главенъ Щабъ Н.о.в.войска.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Бързо-лично-повѣрително.

2

Т У К Ъ- Министерство на Войната-Канцеларията.

На № 1747. Представлявамъ исканото сведение.

Приложение: 1.сведение и 1.таблица.

№-V- 1084, октомврий 1944 г.ст. София.-

п. Гзовчевъ

ПОЛКОВНИКЪ- Началникъ на I.дивизионна область.

Я/Н.

Къмъ №.....

С В Е Д Е Н И Е

На задържанитѣ за разследване въ дивизионната область чинове до 25.т.м.

№ по редъ	ЧИНЪ	БРОЙ			Категории на разпитанитѣ до сега.			
		Разследвани.	Неразследвани	Всичко	За схдъ.	За увол.	За премѣств.	За освобожд.
1	Генерали.....	2	8	10	2			
2	Полковници.....	2	11	13	2			
3	Подполковници...	1	1	2	1			
4	Майори.....	2	6	8	2			
5	Капитани.....	2	25	27	2			
6	Поручици.....	6	24	30	6			
7	Подпоручици.....	2	26	28	2			
8	оф.кандидати....	-	9	9	-			
	Всичко	17	110	127	17			

ЗАБЕЛЕЖКА: 1. За фелдфебелитѣ, подофицеритѣ и войницитѣ ще се донесе допълнително, поноже следствената комисия нѣма дани за тѣхъ.
2. Числото на задържанитѣ отъ разнитѣ части е показано въ приложената таблица.

п. Гзуровски

ПОДПОЛКОВНИКЪ- Началникъ Щаба на I.дивизионна область.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

За Р.О.З

МИНИСТЕРСТВО НА ВОЙНАТА
ЩАБЪ НА ВОЙСКАТА
№ IV Орг.8060
18 ноември 1944 год.
София.

Препис
Тв.бързо

О К Р А Ж Н О

Съ огледъ запазване духа на войската при тежкитѣ изпитания, при които изпълнява бойнитѣ си задачи, ЗАПОВѢДВАМЪ:

1. Да не се допуска арестуването по каквито и да е поводи на военнослужащи – офицери, подофицери, чиновници и войници – намиращи се на фронта, въ връзка съ разни разследвания и др. Ако по важни причини се налага задържане на нѣкои отъ тия лица, това може да стане само съ изрично писмено нареждане отъ менъ.

Командиритѣ на частитѣ сж длъжни да вематъ всички необходими мѣрки, за да не допуснатъ арестуване или отвличане на своитѣ подчинени, като при нужда попречатъ на такива произволи и съ оржжие.

2. За да се избѣгнатъ нежелателни сътресения, задължавамъ сжщо така командиритѣ на частитѣ, да не позволяватъ каквото и да е задържане или отвличане на завърналитѣ се отъ фронта тѣхни подчинени офицери, подофицери, чиновници и войници, отъ каквито и да е служебни и други лица, като при нужда, за да предотвратятъ подобни произволи употрѣбятъ и оржжие.

3. Вмѣнявамъ въ дългъ на началницитѣ на дивизионнитѣ области и на командиритѣ на частитѣ да вематъ нарочни мѣрки за запазване на всичкото оржжие, материална часть, облѣкло и други стъкмителни вещи, като предварително обмислятъ добре начина, по който ще става сдаването на тия вещи отъ завръщащитѣ се отъ фронта ваинни чинове, както и отчитането имъ, за да не се допусне разпиляване, подмѣняване или укриване.

4. Командиритѣ, които не изпълнятъ задълженията си въ връзка съ горното, да бждатъ сждени за неизпълнение на заповѣдь и бездействие съ власть.

/п/ Велчевъ
ГЕНЕРАЛЪ ЛЕЙТЕНАНТЪ – Министъръ на войната.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

60

Подполковникъ Починковъ

Повѣрително

ТУКЪ-Главния щабъ Н.О.В.Войска
Народнитѣ обвинители при
Министерство на войната

ДОКЛАДЪ

относно покровителствуването на фашиститѣ-офицери

Съ моя докладъ отъ 14 т.м.относно режима въ затвора при столичното военно коменданство,крайно вреденъ за воденото следствие,посочихъ по отношенъ начинъ обвиненитѣ фактически биватъ покровителствувани и изтъкнахъ,че трѣбва да се тури край на всѣко покровителство.За съжаление това не се прекрати,напротивъ напоследъкъ все по-ярко проличава че се върши системно и организирано.

Константирвамъ многобойни и най-разнообразни прояви отъ отговорни и официални мѣста и органи въ Министреството на войната,съ които се указва помощь и покровителство на бивши и действуващи офицери уличени въ кървави престѫпления срещу народа ни и подлежащи на предаване на народния сѫдъ.

За да илюстрирамъ по-конкретно това покровителстуване,ще си послужа като посоча конкретни случаи.Но трѣбва да подчертая,че това не сѫ вече отдѣлни случаи,а възприета система.

1.Пор.Иванъ Пенджерковъ - лично разстрелялъ безъ сѫдъ и присѫда по най-жестокъ начинъ 5 души партизани въ Рила и пор.Вичо Козловъ-сѫщо уличенъ въ убийство и побойща,биватъ премѣстени като " неудобни" отъ военно полицейската дружина при щаба на войската.Първиятъ- въ Македонската освободителна бригада,а фактически и досега въ бѣгство, втория - въ 46 полкъ въ Добричъ.Козловъ е пѫтувалъ отъ с.Продановци Самоковско до София съ фалшива легитимация подъ името Александъръ Василевъ,съ обръснати мустаци и като подпоручикъ- съ свалена едната звезда отъ пагона.

Въ самото министерство сѫ мобилизирани или преместени мнозина отдявлени фашисти.

Преместватъ се въ отдалечени части,непознати тамъ за да се укриятъ злостни врагове на българския народъ.Други се мобилизирватъ за да намерятъ защита подъ военния пагонъ.

2.Арестуванитѣвъ гр,Плѣвенъ 19 офицери-убийци на наши и югославски партизани,издавателствували надъ мирното население биватъ освободени по нѣкакъвъ начинъ.Тѣ всички бѣгатъ на фронта.

Таки мнозина се мъчатъ да избѣгатъ отъ ржката на правосѫдието. Тѣ разчитатъ,че могатъ да се представятъ за патриоти,за борци срещу хитлеровия фашизъмъ и обратно,отъ тамъ да обвиняватъ въ престѫпление, за нанасяне ударъ срещу фронта,срещу Отечеството,~~срещу~~ всѣки,който би дръзналъ да посегне и ги вземе отъ тамъ,за да ги постави на мѣстото имъ-на подсѫдимата скамейка.

3.Нѣкои отъ укрилитѣ се на фронта престѫпници отъ Плѣвенъ биватъ представени за награждаване съ ордени.Комадира на дивизията твърди, че той непознава миналото имъ,че той знае само тѣхния куражъ и доблесть предъ противника.Командира неможе да не знае,ако пожелае ~~това~~, винаги може да узнае престѫпника,тъй като това не е останало укрито отъ войницитѣ му.

Покровителитѣ на укрилитѣ се на фронта престѫпници ги величаятъ като командири и героитѣ биватъ представяни за награждаване съ ордени за отличия.Престѫпника бива награждаванъ съ орденъ,за да бѫде оправданъ.

4,Съ писмо № 180 отъ 7.X.944 год.на министерството на войната-отдѣление анкети,се нарежда действующитѣ и запасни чинове да не се препращатъ за разпитъ въ други дивизиони области, а да се разпитватъ по делегация отъ следственитѣ комисии,кадето служатъ.

Разпитванетоподелегация е въведено изобщо при следствието като изключение и то се прави само по отношение на свидетелитѣ. Обвиняемитѣ,особено тѣзи,които ще отговарятъ предъ народния ождъ въ интереса на следствието е да бждатъ разпитвани на ~~мѣстоизвършване на~~ престѫплението,въ близость до жертвитѣ и пострадалитѣ.Ако се разпитватъ другаде по делегация,значи да се подпомогне отклоняването имъ отъ отговорность,да не може да се събератъ обвиняващитѣ ги доказателства,значи да бждатъ покровителствувани.

5.Съ писмо № 11-130 отъ 9.X.944 год,командира на 11 армия уведомява повѣренитѣ му части,че по заповѣдь на министрътъ на войната не се разрешава изпращането на офицери и подофицери, искани отъ началницитѣ на дивизионитѣ области и комитетитѣ на О.Ф.за следствие.

Нарежда да се предупредятъ всички чинове,че проявената отъ тѣхъ бойна дейность ще бѫде единственото мѣрило,което ще опредѣли собствената имъ сждба като офицери.

Командирътъ на 11 армия устно ми каза,на 19 т.м.,че задържането на офицери отъ частитѣ на фронта можело да става само по личното нареждане на министъра на войната.

Прилагамъ преписи отъ цитиранитѣ по-горе писма.

Подполковникъ

Р С ~~Вх. №3795~~
29.XI.44 г. 401

Преписъ.

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТЪ

На № 463/23.XI.944 г.

До Министерството на войната.

4-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 23 ноемврий 1944 год., протоколъ № 217.

ОДОБРЯВА СЕ СЛЕДНОТО:

Всички офицери, подофицери и войници отъ действуващата войска и запаса, които сж извършили или се уличаватъ въ извършване на престжпление по наредбата-законъ за сждене отъ народенъ сждъ виновницитѣ за въвличане България въ Свѣтовната война срещу съюзенитѣ народи и за злодеянията свързани съ нея и изявятъ желание, могатъ да се изпратятъ въ войсковитѣ части, вземащи непосрѣдствено участие въ воденето на войната.

Тѣзи отъ тѣхъ, които въ частитѣ си сж проявили храбрость, особено старание и прилежание и сж подчертали принадлежностьта си къмъ целитѣ на воюването на демократична България, се третиратъ така: раненитѣ или награденитѣ съ орденъ за храбрость се считатъ напълно невиновни за миналата имъ дейность по наредбата-законъ за сждене отъ народенъ сждъ виновницитѣ за въвличане България въ Свѣтовната война срещу съюзенитѣ народи и за злодеянията свързани съ нея и се освобождаватъ отъ всѣкаква отговорность; тѣзи, които само сж вземали участие въ войннитѣ действия съ примѣрно поведение, прилежание и старание, се наказватъ съ минимума наказание, предвидено въ закона, по който се наказватъ.

Участието въ военнитѣ действия и проявената храбрость, особено старание и прилежание ще се установятъ при всѣки случай съ удостовѣрение отъ командира на дивизията, въ която сж действували.

Наказателно преследване срещу сжщитѣ докато взематъ непосрѣдствено участие въ водене на войната, не се възбужда, а тамъ кждето е възбудено се спира.

Правото да опредѣли, кои военнослужащи трѣбва да се възползуватъ отъ това постановление, опредѣля Министра на войната, за всѣки отдѣленъ случай.

Началникъ на канцеларията: /п/ М. Стефановъ.

До

Главнокомандващия
Началникъ-Щаба на войската
Командиритѣ на армиитѣ
Командиритѣ на дивизиитѣ
Началницитѣ на дивизионнитѣ области.
Началницитѣ на службитѣ при Министерство на войната.

Съ предложение разпоредбитѣ на горното постановление да бждатъ незабавно направени достояние на лицата задържани въ връзка съ посочения въ сжщото законъ: на задържанитѣ въ войсковитѣ части - отъ тѣхнитѣ командири, а на тѣзи задържани другаде - вмѣнявамъ въ дългъ на началницитѣ на гарнизонитѣ, съ огледъ на мѣстнитѣ условия, да влѣзатъ въ връзка и да разпоредятъ до органитѣ на съответната власть, за да имъ бжде съобщено сжщото.

Задържанитѣ лица на действуваща военна служба, които желаятъ да

Из архивите на ДС

се възползуватъ отъ разпоредбитѣ на това постановление, подаватъ служебни писма до командиритѣ на частитѣ си, които по каналенъ редъ ги представятъ въ Военното министерство - Военно-съдебна служба, като офицеритѣ посочатъ випуска си и отъ кой родъ войска сж, а подофицеритѣ и войницитѣ - година на раждането, въ коя войскова часть служатъ и родъ войска. Задържанитѣ цивилни лица - подаватъ молба до г.Министра на войната, чрезъ началника подъ чиято власть се намира мѣстото на задържането имъ, като въ сжщата посочатъ: година на раждане, родъ войска, окржжието въ което се числятъ, какъвъ чинъ притежаватъ и нумера на отетната имъ карта ако го знаятъ.

Въ надписа за препращането на служебнитѣ писма, подадени отъ военнослужащитѣ, командиритѣ на частитѣ да посочватъ накратко и сбито въ какво се обвиняватъ и тѣхното мнение /на командиритѣ на частитѣ/ - смѣтатъ ли за умѣстно изпращането имъ на фронта, като иматъ предвидъ обвинението, миналото и настояще поведение и личнитѣ и служебнитѣ имъ качества.

Началницитѣ на гарнизонитѣ да направятъ такова донесение, съ сжщото съдържание за задържанитѣ цивилни лица.

Подаденитѣ служебни писма и молби се препращатъ още въ сжщия день на подаването или получаването имъ.

Върху началницитѣ на дивизионнитѣ области тежи задължението за изпълнението на тѣзи нареждания въ района на цѣлата имъ дивизионна область. ЗАПОВѢДЬ.

№2521, 25 ноември 1944 год., ст.София.

ГЕНЕРАЛЪ-МАЙОРЪ - Началникъ на военно-съдебната служба:

ДТ.

РАДИОГРАМА.

ДО ОБЛАСТНИТѢ ДИРЕКТОРИ
КОПИЕ: Гл.НАРОДНИ ОБВИНИТЕЛИ И ДИР.МИЛИЦИЯТА

Да се даде веднага нареждане на народнитѣ обвинители и началника на мили ията,че изпълнението на 4-то постановление на Министерския Съветъ отъ 23.XII.944 година въ Д.В.брой.267 отъ 1. XII.944 година спира. Да не се освобождаватъ нито праща на фронта нито едно лице отъ посоченитѣ въ постановлението по искане на кого то и да било.

ГЛАВЕНЪ СЕКРЕТАРЬ:
/Ас.Георгиевъ/.

46

Р е з ю л ю ц и я

НА КОМИТЕТА НА ОТЕЧЕСТВЕНИЯ ФРОНТЪ ПРИ СТЕВРЕШКА ОБЩИ НА ЕЛЕНСКА ОКОЛИЯ ДЪРЖАНА ВЪ ЗАСЕДАНИЕТО МУ НА 10 ДЕКЕМВРИЙ 1944 ГОДИНА

Комитета на отечествения фронтъ при Стеврешката селска община се събра днесъ въ 9 часа на заседание въ канцеларията на общинското управление.

Присѫтствуватъ всички членове на комитета.

Председателя на комитета докладва на г.г.членоветѣ,че отечествения фронтъ който дойде на 9 септемврий т.г.дойде не да облагодетелствува свои близки и свои партизани,а дойде да спаси Българската държава която на 8 септемврий т.г.вечерьта бѣше заличена по картата. като самостоятелна държава отъ фашиститѣ.Днесъ се налагатъ да се взематъ БЪРЗИ И НЕОТЛОЖНИ И НАВРЕМЕННИ МѢРКИ.МѢРКИ КОИТО ДА ЗАЗДРАВЯТЪ ВЪНШНО И ВЪТРЕШНО СТРАНАТА НИ,за да не изпаднемъ при положение каквото имаме на лице въ миналото,а следва отъ него да вадемъ поука и заключение.

Комитета като изслуша доклада на председателя и като взе предвидъ че следва въ това направление да се взематъ сериозни и бързи и неотложни мѣрки,

Р Е Ш И

1.Офицерството въ казармитѣ останали и следъ 9 септемврий т.г.да бѫдатъ веднага уволнени,тъй като тѣ сѫ най-голѣмитѣ фашисти и тѣ-утре могатъ да изправятъ страната ни предъ една голѣма революция и че тѣ сѫ галенитѣ чеда които сѫ готови и могатъ да си служатъ съ всички средства за да имъ бѫде на тѣхъ угодно,а безъ да се замислятъ за българското работничество.Офицеритѣ такива останали отъ миналото ВЕДНАГА ДА БѪДАТЪ ЗАМѢНЕНИ СЪ ИСТИНСКИ НАШИ ЧЕСТНИ И ДОБЛЕСТНИ ПАРТИЗАНИ.

2.Всички партизани участвували въ борбата за свободата на народа противъ фашизма да имъ се дадатъ съотвѣтнитѣ мѣста за да могатъ тѣ отъ тамъ най-добре да контролиратъ останалия още тукъ тамъ мръсенъ фашизъмъ за да неможе той наново да повдига счупената си вечъ глава.

3.Да се взематъ бързи мѣрки всички фашиски чиновници да бѫдатъ веднага остранени отъ служба и замѣнени съ изпитани наши борци партизани за да немогатъ фашиститѣ да правятъ каквито и да било подготвителни акции,а не да бѫдатъ премествани отъ едно мѣсто на друго.

4. Всички наши партизани водили борбата за свободата на народа противъ фашизма и всички наши чиновници отъ отечествения фронтъ които сѫ поели известни отговорни служби да бѫдатъ въоражени съ най-добро оръжие за да сѫ готови за всѣкаква изненада каквато за сега нѣма[illegible] но при случай.

5. Относно капиталиститѣ нека нека спрямо тѣхъ се действува бързо и не имъ се правятъ никакви отстѫпки защото капиталиститѣ тѣ сѫ хората които най-много и най-голѣмата покрепа даватъ на тия които ние день и нощ преследваме.

6. Нека горнитѣ точки изложени въ настоящата резюлюция бѫдатъ най-добре проучени и взематъ бързи мѣрки по тѣхъ за да не изпаднемъ като въ дни въ каквито много пѫти се изпадали като напримѣръ 9 ЮНИЙ 1923 ГОДИНА.

Преписъ отъ настоящата да се представи на г.г.Министра на Вътрешнитѣ Работи и Народното Здраве и на Областния и Околийски комитети,за сведение.

Председатель: [signature]

Членове: [signature]

38

Д Е К Л А Р А Ц И Я

отъ народнитѣ антифашистко единство при О.Ф.

Отъ 21 години българския народъ води геройчни борби срещу насилническитѣ,противонародни и фашистки правителства. Въ тѣзи борби той даде десѣтки хиляди же[р]тви. Други стотици хиляди минаха презъ затворитѣ,концлагери и инквизиционнитѣ полицейски мазета. Особено жестоки и садистични бѣха преследванията,на които бѣше подложенъ българскиятъ народъ отъ села и градове,презъ последнитѣ три години. Паметни ще останатъ извършенитѣ звѣрства по цѣлата българска земя. Нѣма село и градъ в[ъ]в които да не се разнасяха отрѣзани глави на геройчни пар[т]изани и партизанки;да не се въдаляха обезобразенитѣ трупове на мирни селяни и граждани,да не се привеждаха въ изпълнение-хиляди смъртни присади "законно"произнесени. Изъ цѣлата страна въ казарми и полицейски учреждения,хиляди и десятки хиляди са били тѣзи,които бѣха сказвани и убивани съ мачения и инквизиции,непознати и въ най-мрачнитѣ епохи на историята .Споредъ приблизително събранитѣ данни,броя на избититѣ презъ последнитѣ три години далече надхвърля числото 30.000 души.; броя на политзатворницитѣ,концлагеритѣ и изпратени въ трудови дружини "Д.О." е много по голѣмъ; броя на арестуванитѣ и инквизираните обема нѣколко стотици хиляди души. Съ една дума,огромна часть отъ българския народъ позна кървавата фашистка диктатура въ позорнитѣ клането,палежи,инквизиции,затвори,концлагери и т.н.

Отъ друга страна стопанската политика на самитѣ продатели и антинародни правителства,презъ всичкитѣ години на фашистка власть,е била решително противъ интереситѣ на българския народъ отъ села и градове. Самата политика даваше неограничени възможности за натрупване на несметни богатства и лудо пилеене народни пари отъ една незначителна тъмно-реакционна,дворцово-монархическа клика и продажници - хитлерови агенти и гестаповци. Това докара българския народъ до невиждано осиро[м]ашаване,изгладняване,оголяване и обосяване,а държавнитѣ финанси- до пълно разстройство и зависимость отъ Хитлерова Германия.

На трето мѣсто външната политика на държавата въ противоречие съ здраво разбиранитѣ настоящи и утрешни интереси на българския народъ,противно на волята му,бѣ насочена отъ самата властвуваща клика къмъ Хитлерова Германия,за да обслужва открито и цинично велико-германскитѣ интереси и завоевателнитѣ имъ напъни на Балканитѣ и въ Европа. Тази политика доведе отново българския народъ до кървава враждебность съ нашитѣ съседи, доведе на ,безъ никаква нужда за България,до война срещу великитѣ демокрации- Великобритания и С.А.Щ. Въ продължение на повече отъ три години по пътя на тази политика,България подпомагане активно Хитлерова Германия въ войната ѝ срещу Съветския съюзъ,като се стигна въ първитѣ дни на м.септемврий т.г. и до открита война срещу братскитѣ намъ народи на С.С.С.Р. Тази политика доведе страната въ надвечерието на 9.септемврий до не-

Из архивите на ДС

посрѣдствена катастрофа - до пълна окупация отъ съветски и съюзнически войски съ всички конкретни последици отъ това.
Презъ тази тъмна епоха на кърваво фашистко господство, обезправения български народъ поведе тежка, упорита и мжествена борба, за възстановяване отнетитѣ му права и свободи, за жизнените му интереси и спасяване на Родината отъ ясно очертаващата се катастрофа. Отъ градове и села, млади и стари, мжже и жени, подеха борбата за смазване фашистското господство, за смазване вътрешния фашистки врагъ, за прогонване хитлеристкитѣ завоеватели и бандити, както отъ родната ни земя, така и отъ земитѣ на останалитѣ балкански народи. Борбата на българския народъ бѣше по съдържание недвусмислено антифашистка борба и борба за нова, демократична и антифашистка България Тази борба сплоти българския народъ отъ села и градове, ясно и опредѣлено, на антифашистки позиции. Та не може и другояче : десеткитѣ хиляди жертви, пролѣтата кръвь, затворитѣ, концлагеритѣ, инквизициитѣ и т.н., нагубната и съсипваща народа ни стопанска политика, както и авантюристичната външна политика, категорично опредѣлиха характера на борбата - пълното разгромяване на фашизма и изкореняването му до последното дамарче отъ нашия общественъ и политически животъ.

Въ тази единна борба се изгради политическото единство на българския народъ въ непознати до сега размѣри и съдържание. Работници и селяни, честномислящи граждани и интелектуалци, народното потриотично офицерство и войнство си подадоха рака, и, стъпили здраво на антифашистки позиции, изградиха най-мощната, до сега въ политическия ни животъ, сила - Отечественния фронтъ.

Патриотичното народно офицерство, поучено отъ опита на недалечното минало, добре разбираше вече, че всѣка негова акция безъ народъ е логически срещу народа. То ясно и опредѣлено схващаше, че само съвмѣстната и единна борба съ борческия български народъ, групиранъ и обединенъ въ антифашисткия О.., е въ състояние на дѣло, да изгради Нова демократична и антифашистка България. Това офицерство и войска, въ създалитѣ се условия въ надвечерието на 9.септемврий - настъплението на Съветскитѣ войски, широка разрастналата се партизанска борба, масовитѣ демонстрации и митинги изъ по-голѣмитѣ градове въ страната - на дѣло съедини силитѣ си съ народно-освободителната борба на българския народъ и осигури успѣха на народното възстание на 9.септемврий.

На 9.септемврий, за пръвъ въ нашата най-нова история, войска и народъ се братимиха по улици и площади, по казарми и фабрики, по митинги и демонстрации, въ името на своята ненавистъ и умраза срещу позорния фашизъмъ и въ името на неразривно единство между народъ и войска.

Така, на 9.септемврий Народъ и Войска нанесоха смъртоносенъ ударъ на фашиститѣ продажни управления у насъ - установиха власть на народа - власть на отечественя фронтъ.

9.септемврий е завършекъ на първия етапъ на народната антифашистка борба - смъкването отъ власть на престъп-

нитѣ фашистки правителства.
9.септемврий откри нова епоха,

- епоха на безусловна ликвидация на всички фашистки методи на потисканѣ с управление;

- на радикално прочистване на цѣлия държавенъ апаратъ, войсково командуване и общественъ животъ отъ всички палачи и убийци, отъ всички предатели и гестаповци, отъ всички активни фашисти и проводници на фашизма, вървдъ високитѣ командни и ржководни постове по разнитѣ министерства и други държавни служби;

въ стопанско отношение :

категоричент повратъ въ защита на икономически слабитѣ и натискъ срещу заможнитѣ слоеве, спекулантитѣ, незаконна забогателитѣ и т.н.,

въ външната политика :

братски отношения съ съсѣднитѣ намъ народи, единство и федериране съ славянскитѣ народи на Балканитѣ на първо време, вѣчна дружба и приятелство съ Великия Съветски Съюзъ.

Ето, това са една часть отъ основнитѣ програмни начала, въ името на които на 9.септемврий бѣше установена властьта на Отечествения Фронтъ, въ лицето на настоящето правителство.

Въ продължение на три месеца ние следимъ провеждането на казанитѣ програмни начала и съ болка установяваме, че нѣкои срѣди отъ О.Ф. и неговото правителство, явно и предумишлено отстъпватъ отъ тѣхъ, отстъпватъ отъ дѣлото на 9.септемврий, отстъпватъ отъ антифашистките позиции, които спечелиха въ кървава и местока борба, въ продължение на две десетилетия, българския народъ. Правятъ се опити да се разруши борческото единство на българския народъ, неговата войска и патриотично офицерство.

Ние констатираме следното :

1. Чистката въ министерствата и другитѣ държавни служби и до сега не е проведена. Подъ едно или друго прикритие на високи постове и до сега са оставени отявлени фашисти и народни врагове. Не може ржководни органи на бившитѣ фашистки правителства и сега да възглавяватъ същитѣ или други, пакъ ржководни служби по разнитѣ министерства.

2. Нѣкои отъ партиитѣ влизащи въ О.Ф., ржководени отъ дребни користни и други смѣтки, отвориха широко вратитѣ и подкрепиха безогледно много реакционери, фашисти и престъпници, като за спасяването имъ ги снабдиха съ партийни билети и индулгенции.

3. Още следъ 9.септемврий и до сега нѣкои отъ партиитѣ на О.Ф. се стремѣха, явно и прикрито, подъ различни форми и съ различни срѣдства, да разединятъ и разрушатъ борческото единство на българския народъ, въ лицето на О.Ф.

4. Опити за спотяване на всички отстъпници отъ дѣлото на 9.септемврий съ най-тъмнитѣ и реакционни сили

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

за обща борба срещу най-активнитѣ и последователни антифашистки срѣди и срещу българския народъ, обединенъ въ своя борчески О.Ф. На дѣло това значи неизбѣжно смущение въ мирното развитие на страната ни, това значи понататъкъ и опити за контрареволюция.

5. Въ пълно противоречие съ програмата на О.Ф., се дава възможность на всички убийци на българския народъ и престѫпници да избѣгнатъ справедливото и законно възмездие на Народния сѫдъ, съ което всѫщность се бравира и самия законъ. По сраненъ начинъ се кощунства съ най-искренитѣ чувства на българскитѣ бойци, съ тѣхната слава и честь, като въ редоветѣ имъ се вмѫкватъ убийцитѣ на българския народъ.

6. Нищо, или почти до сега не е направено на стопанския фронтъ. Напротивъ, трѣбва да се подчертае главоломното поскѫпване на всички продукти, неуредици въ снабдяването, разстройство въ транспорта, ширене на черната борса, спекулата и т.н., съ което материалното положение на народа ни се непрекѫснато влошава.

Заключителната ни констатация е, че твърде малко се е направило въ провеждане на основнитѣ програмни начала на О.Ф. и 9.септемврий; че, въ известна смисъль, се е отстѫпило отъ тѣзи позиции, въ резултатъ на което отстѫпление е окопитването на тъмнитѣ и кървави фашистки сили и полти. или доближаване до нѣкои О. . срѣди.

Ко ние трѣбва да подчертаемъ, че борческото единство между народъ и войска е дълбоко зациментирано и е сигурна гаранция за изграждането на Нова отечественофронтовска, демократична и благоденствуваща България.

За

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

2

166

Преписъ.

ПОВѢРИТЕЛНО.

До ДРУГАРИТѢ НАРОДНИ ОБВИНИТЕЛИ
ВЪ ЧЕЛАТА СТРАНА

МИНИСТЕРСТВО
на
П Р А В О С Ъ Д И Е Т О
№ 547
20 януарий 1945 год.
София

О К Р Ъ Ж Н О.

Съгласно споразумението, постигнато съ Министъра на войната, съобщаваме Ви за сведение и строго изпълнение следното:

Най-късно до 1 февруарий т.г. можете, съгласно чл.8 ал.II отъ Наредбата законъ за народния съдъ, да направите искането си до Военния министъръ, чрезъ народния обвинитель при Министерството на войната другаря Георги Станкуловъ, да Ви бъдатъ предадени привлѣчените при Васъ като обвиняеми военни чинове. Касае се за такива, които не съ били поискани до сега. Тази дата бѣ опредѣлена по взаимно съгласие и въ духа на декларацията на Министерския съветъ, за да се даде най-после успокоение на ония офицери, подофицери и войници, които на фронта трѣбва да устояватъ съ рискъ на живота си интереситѣ и честьта на България. Психологически невъзможно ще бъде за офицеритѣ на фронта да изпълнятъ тази първостепенна за момента задача, ако се намиратъ подъ постоянната угроза да бъдатъ всѣки моментъ изтеглени отъ тамъ и изпратени въ затвора. Отъ друга страна намѣри се, че народнитѣ обвинители имаха до сега предостатъчно време за да направятъ искането си за задържане.

Следъ 1.II.т.г. искания за ПРИВЛИЧАНЕ подъ отговорность на военни чинове ще се отправятъ направо до Министерството на правосъдието, като едновременно съ това се изпраща пълно дознание за извършенитѣ деяния на лицето, привличането на което се иска. Въ зависимость отъ характера на тѣзи деяния и въ споразумение съ Военния министъръ ще се взема решение дали трѣбва да бъде привлѣчено военното лице и по какъвъ начинъ може да стане неговото задържане и предаване. Всичко това, обаче, ще става само въ случаитѣ, когато бъдатъ констатирани особено тежки провинения.

Апелираме къмъ другаритѣ народни обвинители да се проникватъ отъ голѣмата историческа задача, която нашата народна войска има да разрешава на фронта и да дадатъ всичкото си съдействие за разумното провеждане на настоящата директива.

МИНИСТЪРЪ НА ПРАВОСЪДИЕТО: /п/ Д-ръ М.Нейчевъ.

Вѣрно,

СЕКРЕТАРЪ на Военно-съдебната служба.

69

Главния Щабъ на н.о.в.войска има извоюванъ голѣмъ обществен престижъ,той има извоювани здрави морални позиции и команденъ авторитетъ всрѣдъ войската и нейното висше командване. Сѫществуването му не е оспорвано отъ никого. Въ случай на затруднения по вѫтрешно и външна политическа линия,които ще предизвикатъ колебания,Главния Щабъ може веднага да поеме командването на въоръжената сила. Ако Главния Щабъ се слѣе съ войсковия щабъ съ огледъ офицеритѣ,които го формиратъ да добиятъ командни постове и материална сила въ войската,но поради това,че тѣ сѫ малко, щабътъ ще бѫде почти погълнатъ и ще загуби своето влияние,вмѣсто той да влияе като отдѣлно цѣло. И при това положение,че никой не повдига въпроса за сѫществуването на утвърдения вече Главенъ щабъ на н.о.в.войска,смѣтамъ,че не е необходимо ние да го разформироваме,съ което доброволно ще изоставимъ едни завоювани вече здрави позиции.

Борбитѣ,които нашитѣ народни възстаници водиха преди 9.IX.освенъ многото слава имъ създадоха голѣмъ обществен престижъ и довѣрие. Тѣ се издигнаха въ съзнанието на нашия народъ като истински народни борци,които безкористно му служатъ съ цената на толкова много жертви.Отъ тука и формираните отъ народнитѣ възстаници - народо-освободителни гвардейски войски се наложиха като една държавна и обществена необходимость. Сѫществуването на гвардейскитѣ части не само че не разединява войската,а напротивъ създава по-голѣмо сцепление въ нея. Гвардейскитѣ части сѫ носитель на доблестно изпълненъ дългъ къмъ народа и ще обединяватъ въ името на тоя дългъ. Гвардейскитѣ части още дълго време ще играятъ ролята но мораленъ ферментъ въ войската. Още дълго тѣхното присѫтствие въ войската ще бѫде примѣръ за подражание отъ всички и увличайки тѣ ще създаватъ войсковото единство.

Затова,тѣзи гвардейски части ще трѣбва да продължатъ своето сѫществуване,да продължатъ и своето развитие. Но затова пъкъ е необходимо тѣхно отдѣлно камандване,подчинено на висшето военно командване -подобно на командването на родоветѣ войски и инспекции.

По тоя начинъ тѣ ще укрупватъ новата войска презъ процеситѣ на нейното политическо оформяване. Свързани здраво съ народнитѣ стремежи тѣ ще останатъ и занапредъ като гръбнакъ на народната войска. Войската така ще отговори тя на най-важното условие,да остане винаги вѣрна на народната политическа идея - инструментъ на народната власть.

За правилното военно-политическо възпитание на новата войска въ духа на народнитѣ идеали се създаде помощникъ-командирския апаратъ. Като органъ на висшето командване той трѣбва да бѫде ржководенъ отъ единъ центъръ. Това ржководство обхваща на първо мѣсто установяване на методитѣ за насаждане на политическа просвѣта въ войската,като се съгла-

суватъ съ политическия моментъ и като се поставятъ съответни задачи; на второ мѣсто военна и политическа подготовка на самитѣ помощникъ-командири, за да осигури тѣхното развитие и на трето мѣсто, като се разрешаватъ възникналитѣ въпроси въ взаимоотношенията съ командиритѣ. Това ржководство не може да се извършва само отъ пом.Главнокомандующия, необходимъ е и единъ щабъ за военно-политическо ржководство и възпитание въ войската.

Организацията на гвардейскитѣ части и доброволцитѣ още не е завършена. Стъкмяването имъ съ всичко необходимо за животъ и бой ще продължава още за дълго време и за напредъ. Още за дълго време ще се изпращатъ искания за отпускане на имущества, ще бѫде необходимо да се разпореди за предаването имъ.

Обстоятелствата, че се утвърдиха производствата направени отъ Главния Щабъ на н.о.в.войска поздоли да се създадатъ значителни нови командни кадри отъ офицери и подофицери. Тѣхната бѫдеща подготовка може най-целесъобразно и резултатно да се ржководятъ само отъ Главния Щабъ на н.о.в.войска, който добре познава условията при които сѫ се създали тия млади командири и какво имъ липсва. Този въпросъ е сериозенъ и ще изисква ангажирането на Щабъ за продължително време.

Въпроси около производството на младитѣ командири отъ възстаническитѣ войски ще има и за въ бѫдеще да се повдигатъ. Така вследствие на неточнитѣ донесения сѫ допуснати пропуски като непроизведени хора, които явно сѫ се отлибили и сѫ утвърдени като командири, а отъ друга има произведени такива, които не сѫ много подходящи. Повдигнатитѣ въпроси следва да се проучватъ и разрешаватъ отъ Главния Щабъ като единственъ компетентенъ органъ.

Предстоящо е да се преустрои основно учебната система въ Ш.З.О. Военното училище и Военната академия, като основнитѣ линии на тия реформи ще се установятъ отъ Главния Щабъ на н.о.в.войска.

Следъ 9. Септемврий държавата взе покровителствено становище спрѣмо народнитѣ борци-партизани. Сега се намираме въ периода на законодателно уреждане на много въпроси въ връзка съ възстаницитѣ. Така, подготвя се законъ за раздаване еднократна помощь и награди за живитѣ възстаници. Сѫщо така даване на възможность за добиване на образование и занаяти на живитѣ възстаници. Отпущане на народни пенсии на загубилитѣ работоспособность народни възстаници и даване пенсии и еднократни помощи на пострадалитѣ семейства на партизанитѣ. Уреждането на всичко това изисква много време и не може да се извърши между другата работа. Необходимо е Главния щабъ на н.о.в.войска да поеме и тая дейность като единственъ органъ който познава нуждитѣ на своитѣ хора и компетентно може да ги освѣтли.

Агитацията и пропагандата въ войската, а така сѫщо и противо-

Из архивите на ДС

пропагандата трѣбва да се ржководятъ отъ едно централно мѣсто - Главния Щабъ на н.о.в.войска.

Общото ржководства на военния печятъ може правилно да се извършва отъ Главния Щабъ. Специално ржководството на в. "Народна войска" да се издигне като авторитетенъ военненъ вестникъ, за да може да се направи военно-политическото възпитание на войската най-целесъобразно, трѣбва да се извършва отъ Главния Щабъ на н.о.в.войска.

Събирането на документитѣ и материалитѣ за проучване на народно-освободителното възстаническо движение и неговитѣ борби естествено трѣбва да става отъ Главния Щабъ на н.о.в.войска.

Действията по вътрешното разузнаване въ войската ще бѫде най-резултатно и най-добре направлявано, ако се прехвърли къмъ Главния Щабъ на н.о.в.войска, който има по правиленъ военно-политически погледъ.

Отъ една страна при вътрешното войсково разузнаване Главния щабъ по на време и по-правилно ще разкрие общитѣ посоки на вреднитѣ влияния отъ вътрешни и външни политически причини и за да събере именно даннитѣ, които сѫ необходимо и отъ друга страна той има възможность по-правилно да ги прецени, категоризира и предприеме конкретни противодействия.

Проектъ

Бл. Иванова

ИНСТРУКЦИЯ.

за

ЗАДАЧИТЪ НА ПОМОЩНИКЪ-КОМАНДИРИТЪ ВЪ ВОЙСКАТА.

1. Помощникъ-командира е най-близкия сътрудникъ и боенъ съратникъ на командира. Той участвува при изработването на всички планове за предстоящитѣ военни операций, както и при приемането на всички по важни решения отъ командира. Той участвува най-активно при провеждането на приетитѣ отъ командира решения и носи, наравно съ командира, пълна отговорность за провеждането на приетитѣ решения. Командира е главата, а помощникъ командира-душата на войсковата единица.

   Помощникъ-командира носи най-голѣма отговорность за довеждането до край дѣлото на обновлението на българската войска.

2. Помощникъ командира отговаря преди всичко за морално-политическото състояние на офицеритѣ, подофицеритѣ и войницитѣ. Той ржководи и организира цѣлата политическа и културно възпитателна работа всредъ войската. За тази цель:

   а/ той съставя плана отъ беседи за войницитѣ и подофицеритѣ, както и планъ отъ лекции за офицеритѣ и организира провеждането на тѣзи планове.

   б/ Грижи се за доставянето на вестници и списания за войската, организира четенето на тѣзи последнитѣ, както и събеседването около новинитѣ и въпроситѣ, който поставятъ вестницитѣ.

   в/ Организира и контролира издаването на стенни вестници, въ частитѣ на печатни вестници и списания за войската.

   г/ Организира радио слушането и радиоинформацията за войската.

   д/ Организира културно увеселителната деиностъ всредъ войскитѣ: създаване на хорове, оркестри, увеселения и др.т.

   е/ Организира кратки курсове за ликвидиране безграмотностьта всредъ неграмотнитѣ войници.

   ж/ Организира военни клубове, читалища или др.п, както въ страната, така и близко до фронта въ които се съсредоточава и провежда цѣлата просветно-културна и масова деиностъ всредъ войската.

   з/ Организира издаването на спец. военно-техническа и военно-политическа литература, както и преработването на учебнитѣ планове и цѣлата учебно-възпитателна система въ военнитѣ школи, училища и т.н.

3. Помощникъ-командира подържа и издига авторитета и едноначалието на своя командиръ и работи неуморно за усилване на дисциплината, както и за всемѣрното повдигане боеспособностьта на войската.

4. Помощникъ-командира лично проверява подготвеностьта на своята вое-

нна часть/съединение/ въ материално-техническо отношение за предстоящата военна операция, взема бързи мѣрки за отстранението на забелѣзанитѣ слабости и недостатъци, подготвя я морално-политически къмъ нея, грижи се за това щотѣ бойната задача да бѫде доверена до боеца, а следъ завършване на военната операция да организира разборъ на цѣлата военна операция: планъ, подготвяне и провеждане на операцията съ отбѣлѣзване на положителнитѣ страни и отличилитѣ се войни и части, както и на слабоститѣ и грешкитѣ.

Презъ време на боя помощнекъ-командиритѣ въ ротитѣ, дружинитѣ и т. н. трѣбва съ своето поведение да служатъ като примеръ на бойцитѣ.

5. Помощникъ-командира помага на командира за подобрение работата на вспомагателнитѣ служби, на интенданството, на санитарната служба, контролира получаването и разпредѣлянето на продоволствието, облеклото, обувкитѣ, както и работата на кухнята, навременното доставяне на топла храна за войницитѣ и въ случаи на забѣлѣзани ненормалности или злоупотребление сигнализира това предъ командира или взема непосредствени мѣрки въ съгласие съ командира за тѣхното отстранение.

Помощникъ-командира се грижи за чистотата и хигиената всредъ бойцитѣ и въ тѣхнитѣ помещения, за предотвъртяване на въшсването и появяването на епидемически болести всредъ тѣхъ, като за цѣлта иска отъ медицинския персоналъ вземането на съответни мѣрки.

6. Помощникъ-командира следи за благонадежностьта на командиритѣ, както и на цѣлия личенъ съставъ и въ случаи на подозрителни и предателски прояви постжпва съгласно правителственитѣ разпоредби.

СЪСТАВИЛЪ: Р. Леви.

Из архивите на ДС
82

Лично-поверително.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д

Относно: състоянието,духът и дисциплината в I.Българска армия и мерките,които трябва да се вземат за потягане на същите.

Първа Българска армия продължава борбата си срещу германците,в резултат на което напоследък тя зарегистрира значителни победи.Но войната още не е свършена.По всичко изглежда,че при предстоящата нова офанзива на войските от III.Украински фронт, на I.Българска армия ще бъде дадена важна и отговорна задача,изпълнението на която ще изисква нови усилия и нови жертви.

За да може армията успешно да изпълни тази задача,необходимо е нейния дух да бъде на нуждната висота.А сведенията,с които разполага Щаба на войската говорят за едно отслабване както на духът, така и на дисциплината.Констатирани са случаи на нежелания войскови части да изпълнят своите задължения и поставени задачи, като са отказвали да настъпват срещу противника, с което са станали причина смели командири,помощник командири и бойци,които оти ват напред, за да увлекат частите с личния си пример,да станат безполезна жертва на противника.В други части е константирано съществуването на тайни кръжоци работящи под фашистко знаме,чиято задача е да разлагат духът на войската и насаждат пасафистични идеи.Разпръсквани са позиви между войниците с лозунги подканващи ги за прибиране към домовете и пр.

Като се има предвид, че от успехите, които ще зарегистрира нашата I.Българска армия в войната срещу общия враг,зависи до голяма степен съдбата на нашето отечество,особено при предстоящата конференция за мир,налага се вземането на всички необходими мерки за повдигане духът и дисциплината в частите от същата армия с което ще им се създадат условия за резултатен край на похода към Берлин.За целта предлагам следните мерки:

1. Да се внуши на всички командири на части,че те са отговорни за духът и дисциплината на същите.Помощник командирите са длъжни да съдействуват на командирите по подържане на този дух и дисциплина,като работят неуморно и непрекъснато в това направление;

2. Да се създаде в най-скоро време пълно разбирателство и доверие между командири и пом.командири,като последните съдействуват на командирите при провеждане на командните им функции, стремейки се с всички средства да подържат авторитета на първите, без да се месят в същите функции, тъй като не всякога ще бъдат подготвени за това;

Да се успокоят офицерите,подофицерите и войниците,че тяхната съдба е осигурена от правителството на О.Ф.България, като ще се ползуват и с известни привилегии след свършване на вой-

Из архивите на ДС

84

ната.Ще се предпочитат при заемане на държавни и общински служби и при авансиране;

Право за избиране на служба; зачитане времестоянето на фронта за двойно прослужено време и пр.

4. На онези офицери,подофицери,войници и чиновници върху съвестта на които тежат някакви престъпления от миналото ще се даде възможност да изкупят греховете с своите героични дела пред Родината,като им се внуши,че при завръщането им ще се считат като хора допринесли за закрепване на О.Ф.България.

5. Онези чинове,които поради своите голями престъпни деяния в миналото са неудобни за околните и своите другари, да се изтеглят от частите и от тях формира отделно поделение,което командувано от изпитан командир се възлагат самостоятелни задачи, като се държи точна сметка за делата на всеки един, по които ще се иска тяхното оправдаване или реабилитиране след завръщането им;

6. Непоправимите военни чинове ,които с престъпните си идеи и дела продължават своята противанародна дейност и спомагат за отслабване на духът и дисциплината,да се изтеглят веднага от частите,като от тях се формира специално поделение, в което под най-строг контрол от сигурни командири и бойци се възлагат предимно тежка физическа работа на фронта в услуга на военните действия;

7. Да се засилят разузнавателните отделения, секции и войскови части на армията,корпусите,дивизиите и войсковите части с добре подготвени офицери по вътрешното разузнаване,които да следят непрекъснато за духът и дисциплината в войсковите части,като се стремят бързо да разкриват и своевременно да донасят за причините и подбудителите;

8. Да се обърне особено внимание върху дейността на частите и службите в тила на армията,където условията за отслабване на дисциплината са най-благоприятни.За целта да се създаде към Щаба на войската инспекторат от няколко изпитани,добре подготвени и енергични инспектори,на които да се дадат голями права и пълномощия.Същите да обикалят непрекъснато тилните части и проверяват дейността им.Да обърнат особено внимание на санитарните учреждения като се разпитват болните за добросъвестността на санитарните органи.При установе недоволство, веднага да извършват необходимото следствие,да задържат виновните и ги предават на съдебните власти. В помощ на същите да се дадат добре подготвени и подбрани бойци от Военно-охранителната дружина,подофицерски и офицерски патрули, които да се движат по смени в тила на армията от София до предната граница на армейската етапна зона,които да проверяват документите и багажа на всички войници и други военни чинове отиващи към фронта или завръщащи се към Родината.Докладите си за констатираното да правят веднага след завръщането в Щаба на войската - Р.О.

9. На изпратения разузнавателен екип воглавяван от Полковник Главинчев да се даде и пропаганден характер,като на група изпратена не само да търси виновни военнослужащи, а като и такава

която ще следи дейността на провинените в миналото военни чинове, с оглед на тяхното оправдаване след завръщането им в Родината;

10. Да се засили пропагандата пред всички войскови поделения от състава на армията,като се използуват за това освен помощник командирите,но и пътуващи театри,радиото и пресата.Последната да се активизира до такава степен, че да се популялизира водената война не само всред войската, но и населението от вътрешността;

11. Като се има предвид, че една от главните причини за отпадане на духът и дисциплината в армията е егоистичното чувство на българския войник, че той е изпратен на фронта да защищава отечествените си интереси, а много негови другари стоят в вътрешността и подобряват материалното си положение, налага се да се увеличат парите на ръце на долните чинове, за да могат при завръщането си в Родината да разполагат с спестени суми които ще им дадат възможност да покрият направените в тяхно отсътствие разходи от семейството. Тези средства могат да се вземат като данък от онези,които по една или друга причина са оставени в вътрешността на страната и използуват благоприятните условия за забогатяване.

12. Да се вземат ефикасни и бързи мерки за създаване на социална справедливост в вътрешността.На първо място да се издирят и мобилизират незабавно всички ония,които по разни причини, както при миналите режими, така и понастоящем, се укриват от военно обучение.Ако те са неподготвени за фронта, от тях да се формират трудови групи.Тук се отваря широко поле за действие на Инспектора по мобилизацията в Щаба на войската,който трябва лично да надникне и провери дейността на всички военни окръжия.На О.Ф.местни комитети да се възложи да издирят и посочат имената на такива запасни,за да бъдат веднага мобилизирани;

13. Да се полагат непрекъснати грижи за задоволяване всички нужди на семействата на бойците от фронта,като: увеличаване издръжката по военни причини на бедните войнишки семейства; осигуряване навременно снабдяване семействата на мобилизираните с нарядни стоки; мерки за безплатно и своевременно обработване имота на мобилизираните; безплатно снабдяване бедните войнишки семейства с отоплителни и осветителни материали; мерки за даване безплатна медицинска помощ на членовете от войнишките семейства;

На О.Ф.комитети да се възложи важната и отговорна задача да контролират и провеждать тези мерки,като тук не трябва да се държи смятка за миналата дейност на запасните.

14. На семействата на бойците от фронта и на загиналите чинове да се дава необходимата почит и уважение в населените места.За целта О.Ф.комитети да не пропускат никога случая и при най-обикновени тържества да канят тия семейства,да им дават почетни места и да използуват това за пропагандиране на грижите, които държавата полага за тях.Уместно ще бъде да се подновят

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

по радиото часовете на селото,особено от населените места,които са комплектували части от I.Българска армия,като за тия предавания се подирят близките на мобилизираните, за да се обадят и похвалят с грижите,които О.Ф.власт полага към тяхи;

15. Да се увеличи размера на помощта на загиналите на фронта,като определената сума се връчва при тържествена обстановка едновременно с съобщението за техната геройска смърт.

16. Да се определи парична награда на тежко раненитe военнослужащи,които са загубили 100% работоспособност.На всички ранени и инвалиди от отечествената война да се указва необходимата почит и уважение от цялото население,особено от държавните и общински власти.Чрез пропаганда да се внуши на всеки български граждани и селянин, че българския войник който е оставил част от своето тяло е народен герой и заслужава почит и уважение от всички.Същите да бъдат канени и нареждани на почетни места при всички тържества; да бъдат предпочитани при снабдяване с продукти и други наряди.Да се полагат грижи за обработване на земята им от О.Ф.комитети.Да им се дадат безплатни билети за пътуване по влакове,автобуси,трамваи; безплатно лечение в болници,бани и курорти.Всичко това да се разгласи широко всред населението и чиновете от I.Българска армия, за да знаят, че държавата полага грижи за тяхната съдба.

17. Да се успокоят бойците от фронта,като им се внуши, че тяхните семейства ще бъдат под закрилата на О.Ф.власт и че никой няма право да посяга върху същите,щом които са приобщени към новата власт и не работят против нея.

Войната крачи бързо към своята развръзка.Победните армии на съюзниците нанасят удар след удар върху общия враг и умаломощават неговата съпротива.Едновременно с подготовката за нанасяне решителния удар срещу врага,свободолюбивите народи се ботвят усилено за мирната конференция,където ще бъдат съдени силите от остта и тяхните сателити.

Съдбата на всички държави ще се определи от тяхния принос за крайната победа.Активът на България ще зависи от успехите на I.Българска армия, затова налага се усилия от всички за осигуряване и осъществяване на гореказаните мерки,които ще й дадат възможност да осигури по-добри бъднини на Родината.

ГЕНЕРАЛ-МАЙОР - Началник Р.О.при Щ.В.

Околийско управление
НАЧАЛНИК ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
№ 997 от 6 VII 194 г.
гр. Пазарджик

39

До др. Антон Югов
Министър на Вътрешните работи

Донасям, че от Народния съд-Пазарджик е осъден на смърт подполковник Георги Иванов, бивш командир на ловна дружина в Чепинското корито. През времето на процеса той бе на фронта и присъдата не е изпълнена. Писах две писма на 1[illegible] май и 4 юний т.г. до Щаба на войската да ми се изпрати, за да бъде изпълнена присъдата, обаче все още нема резултат.

Съгласно надпис на Началник Д.С. Пловдив под № 2437 от 25.VI.т.г. върху окръжно на Началника Д.С.-София присъдите на чинове от 1 Българска армия подлежат на ревизия.

Моля, да ми се укаже как да постъпя спрямо въпросното лице.

Началник Държавна сигурност

40

Настоящето се връща на Министерството на вътрешните работи, съгласно резолюцията на г.Министра, с съобщение, че с окръжно предписание № 2834 от 5.VI.945 год. е направено разпореждане до председателите на обл. съдилища и прокурорите в цялата страна да не изпълняват неприсътствено издадени смъртни присъди от съставите на Народния съд срещу лица, за които съществуват каквито и да било сведения, включително и писменни или устни заявления от самите лица, че са били на фронта.

До разрешаване на въпроса от правителството такива лица би следвало да бъдат задържани в затвора.

3566

София 17.VII.945 год.

НАЧАЛНИК НАКАЗ.ОТДЕЛ:

п.НАЧАЛНИК НАКАЗ.ОТДЕЛ:

Препис.

ОРГАНИЗАЦИЯ И ДЕЙНОСТ НА ВЪТРЕШНОТО РАЗУЗНАВАНЕ ВЪВ ВОЙСКАТА.

Органи на вътрешното военно разузнаване са: второто отделение от Разузнавателния отдел при щаба на войската /накратко РО2/, Разузнавателните отделения при щабовете на армейските области, Разузнавателните секции при щабовете на дивизионните области и офицерите-разузнавачи - в частите.

I. ОРГАНИЗАЦИЯ И ЛИЧЕН СЪСТАВ.

А. РО2 при Щаба на войската.

На отделението вътрешно разузнаване - РО2 - е възложено разузнаването и проучването на истинското морално състояние и дисциплина на войската и на нейната верност към народната власт, както и даване мнение за целостните мерки, които трябва да бъдат взимани за осуетяване и ликвидиране на противонародните прояви в войската и заздравяване на морала и дисциплината в нея.

Началник на Отделението - командир на полк - е подполк.Александър Георгиев Починков. Той е членувал в Комсомола през годините 1927-28 и е член на РП/к/ от 1929 година.Произведен е в чин подполковник заради сътрудничеството му в Главния щаб на Н.О.В.Войски и участието му в удара на 9.септември 1944 година.

Отделението се разделя на 5 секции:

1. Секция Б1 - Политическа.

Временен началник на секцията е кап.Димитър Митов Колев. Произведен е от подпоручик в чин капитан заради връзките му с югославянските партизани, датиращи от 1941 год.,а по-късно и с отряда на Славчо Трънски. Присъединил се е към югославянските партизани на 6. септември 1944 год. и на 9.с.м. е ранен при сражение в двата крака.

2. Секция Б2 - Пронард.

Началник на секция - командир на дружина - е генерал-щабния майор Антон Денев Цанев. Главния щаб на Н.О.В.Войска е установил контакт с него от началото на 1944 год. посредством генерал Илиев и е указал някои услуги на Щаба. Веднага след 9.IX.1944 год. е бил привлечен като сътрудник на Главния щаб на Н.О.В.Войски, където е изпълнявал с вещина и успех възлаганата му работа. Сега членува в РП/к/.

Подпомага се от прикомандирования към отделението ген.щабен майор Златан Петров Златанов, който,заедно с майор Цанев, бе привлечен към Главния Щаб на Н.О.В.Войски след 9.IX. Членува в РП/к/.

Други офицери в секцията са кап.Александър Атанасов Велинов,

симпатизант на РП/к/, произхождащ от бедно чиновническо семейство и пор. Пею Карамунчев, офицер дкв., безпартиен, инвалид от Отечествената война.

Тримата разузнавачи и машинописеца са членове на РП/к/. Единият от тях е бивш политически затворник с смъртна присъда.

Офицерския кадър, както и разузнавачите, са подбрани добре и работят успешно.

3. Секция Б3 - Саботажи.

Началник на секцията - командир на рота - е пор.Петко Станчев Дончев, съмишленик на РП/к/.

4. Секция Б4 - Информационна.

С своя апарат от инспектори, групови началници и разузнавачи провежда активно разузнаване и проследяване на набелязаните обекти. Поддържа контакт и разузнава в частите на Софийския гарнизон.

По щата в нея е предвидено един началник - командир на дружина пом.началник - командир на рота, 3 инспектори, 3 групови началници и 40 разузнавачи.

Началник на секцията е майор Кирил Димов Косев, бивш член на Окръжния комитет на РМС и негов секретар от 1943 год., член на ОК на РП/к/, партизанин от м.юни 1943 год. и командир на Горно-Оряховския партизански отряд от м. юли с.г.; осъждан на смърт три пъти, произведен в чин майор след 9.IX.1944 год.

Пом.началник на секцията е кап.Коце Банов Бановски, участник в септемврийското въстание 1923 година, политически емигрант в Югославия и Съветския Съюз, бил последователно член на Червено-брежкия окр.комитет на партията, секретар на Окр.комитет в Варна, секретар на партийните комитети в V. и II. район в София през годините 1940-41 и 42 години и през 1943 година секретар на железничарския партиен комитет. Произведен е в чин капитан след 9.IX.1944 година.

Всички инспектори, групови началници и разузнавачи са членове на РП/к/ с едно единствено изключение.

5. Секция Б5 - Следствена.

Състои се от началник на секцията - командир на група или дружина и деловодител. Длъжността началник на секцията е вакантна.

Б. Разузнавателни отделения при щабовете на армейските области.

Състоят се от началник на Отделението и началник на Разузнавателна секция.

Между другите задачи възложени на началника на Отделението е и ръководството на вътрешното разузнаване в армейската област. Началник на Разузнавателната секция води вътрешното разузнаване /и противоразузнаването/.

/

Из архивите на ДС

В. Разузнавателни секции при щабовете на дивизионните области.

Състоят се от един началник на секцията - командир на дружина, негов помощник - командир на рота или взвод, и двама разузнавачи.

Разузнавателните секции при щабовете на дивизионните области, също и отделенията при армейските области, са подчинени в разузнавателно отношение на Разузнавателния отдел в Щаба на войската.

По вътрешното разузнаване те извършват разузнавателната работа в територията на своята област и изпълняват задачите както те са определени за РО2 при щаба на войската.

Те се грижат и за подбора и ръководството на офицерите-разузнавачи в частите.

Началниците на Разузнавателните отдели при армиите и на секциите при дивизиите са подбрани измежду най-добрите генерал-щабните офицери, които са обичани и ценени в средата си и се отличават с своята обективност и честност. Подбирани са и като добри отечественофронтовци и се е обръщало внимание да нямат престъпления през време на фашистките режими преди 9.септмеври.

С рядки изключения, обаче, те все още не са се заангажирали в активна разузнавателна дейност.

Помощник-началниците на Разузнавателните секции при дивизиите са всички партизански офицери. Всички са много млади и имат чин поручик. Макар и нови офицери, непознаващи добре живота и организацията на войската и намиращи се все още в чужда за тях среда, може да се каже, че общо взето, не се справят успешно с работата си. Трима от тях се проявиха като много добри.

Разузнавателските длъжности все още не навсякъде са заети. Всички назначени разузнавачи са членове или съмишленици на РП/к/.

Г. Офицери - разузнавачи в частите.

Назначават се от командирите на дивизиите по представление на началниците на Разузнавателните секции при дивизионните области, на които са подчинени в разузнавателно отношение.

Те са изключително млади офицери - взводни командири. Трябва особено да се подчертае тяхната неподготвеност. От направените ревизии в 2, 3, 7 и 8. дивизионни области, по наша преценка, добрите офицери - разузнавачи не надминават 20% от общия брой, средните са около 30-40% и слабите - 40-50%. На много места са назначени неподходящи лица.

Изобщо, въпроса за офицерите-разузнавачи в частите се намира още в своя организационен стадий.

Из архивите на ДС

92

45

II. ДЕЙНОСТ.

В течение на първите 4 месеца на 1945 год. работата на Отделението беше почти изключително в услуга на Народния съд.В връзка с военните действия,особено през втората фаза на войната,отделението вършеше контрола на всички заминаващи за фронта военни и цивилни лица В един доста продължителен срок от време,особено в течение на второто тримесечие на 1945 год. в връзка с преминаването от военновременния към мирновременния щат в войската,значителна част от силите на Отделението бяха заангажирани с проучване и проверка на новоназначените чиновници към в войската. В течение на втората половина на 1945 год. се пристъпи към системно и организирано проучване на кадрите в войската, задача която не е привършена.

Едва в последното тримесечие на 1945 год. на Разузнавателния отдел бяха подчинени преко Разузнавателните отделения в армиите,Разузнавателните секции в дивизиите и офицерите-разузнавачи в частите. Поради това проучването на кадрите в частите от провинцията може да се охарактеризира само като постановка на задачата и слагане основа на по-нататъшната работа.

Отделението допринесе за разкриването на няколко опити за конспиративна дейност вред войската, на извършени злоупотребления и кражби и за изясняване на някои прикрити саботажи.

III. СРЕЩНАТИ ЗАТРУДНЕНИЯ И ПРЕЧКИ.

А. ЗАТРУДНЕНИЯ.

1. Липса на приемственост.

След 9.IX.1944 год. службата трябваше да се преустрои изцяло. Служащите, поради своите престъпления в миналото, бяха или арестувани или избягаха и впоследствие всички бяха осъдени от Народния съд.Следствието им се води в Дирекцията на милицията и никой от Отделението нямаше възможност да се ориентира върху работата даже и чрез разпит на задържаните бивши служители.

Цялата архива по вътрешното разузнаване - ръководства,планове, доклади, картотека, кореспонденция и пр. бе унищожена изцяло.

Изобщо,службата бе поета след 9.септември при пълна липса на приемственост.

2. При подбора на кадъра.

Срещнаха и се срещат значителни трудности при подбора на служителите в отделението и офицерите-разузнавачи в частите.

а/ При подбора на чиновниците.

Поради специфичните тежести на службата някои по-образовани и издигнати в интелектуално отношение хора отклоняват заангажирането им в Отделението. При това от страна на партията се дава предимство на

милицията и Политическия отдел, а нуждите на вътрешното военно разузнаване до известна степен се пренебрегват.

Поради това много от службите в Отделението се заемаха от слаби и неподходящи хора,които в течение на работата трябваше да бъдат сменявани или напускаха сами.Така разузнавачите и др. ръководни лица бяха подменяни на няколко пъти и едва в последно време можа да се създаде едно ядро от разузнавачи утвърдени като добри.

Все пак, въпроса за кадъра не е разрешен задоволително.И в настоящия момент службата се нуждае от квалифицирани инспектори и групови началници.

Една значителна част от разузнавачите са бивши политически затворници или партизани, които не са служили в войската и не познават нейния живот, нейната организация и нейните особенности.Нямат и връзки с офицерския и подофицерския кадър в войската. Поради всичко това, трудностите, които срещат в работата си са особено голями. И се случва,че иначе и по-образовани хора да не могат да преодолеят тези трудности и да изпаднат в отчаяние. На тази основа самочувствието на известна част от разузнавачите, както и на някои от ръководния кадър, е понизено. Давайки малки резултати, бидейки сами недоволни от работата си те се обезкуражават бързо, разслабват се, започват да манкират от задълженията си, стават непослушни и недисциплинирани.

б/ При подбора на офицерите началници на РО в армиите, РС в дивизиите и офицерите-разузнавачи в частите.

Офицерите завеждащи разузнаването в войската и заварени на 9. септември по ред причини бяха напълно негодни да пристроят поновому работата си.Въпреки това болшинството от тях останаха да заемат същите длъжности без да водят, естествено,каквото и да е разузнаване.

Едва след излизането на министерската заповед № 397 от 28.VIII. 1945 год., която подчини офицерите завеждащи разузнаването на Разузнавателния отдел при Щаба на войската,се даде възможност да се срожи основата на изграждането поновому разузнаването в войската.

Действително,войската и кадрите могат да бъдат разузнавани успешно само отвътре,чрез разузнавачи от същата среда при едно централизирано и здраво ръководство.

Явиха се обаче,много трудности при подбора на офицерите завеждащи разузнаването.Все още броя на истинските отечественофронтовци,които могат да бъдат използувани в разузнаването е малко измежду садровите офицери и има малка възможност за подбор.Но даже и за искренно приобщените офицери заангажирането им в активна разузнавателна дейност е свързано с специфични трудности. Макар и идейно еволюирали и спечелени, за тях е все още трудно да разузнават и донасят за кадрите, с кои-

Из архивите на ДС
94

то те са били свързани между другото и с еднакви схващания и разбирания в твърде близката още минало.

Въпреки това, изграждането им като добри ръководители и изпълнители по разузнаването е възможно. Има вече отбелязяни напредък в това отношение, но е нуждно повече време.

Б/ ПРЕЧКИ.

1. По организацията.

При уреждането на щатовете за 1946 год. изграждането на мрежата от офицери-разузнавачи в частите срещна противодействие, може да се каже дори и враждебност от страна на отдел IV. при Щаба на войската. Така:

а/ Подцени се много силно значението на разузнавателната работа в частите и служебното положение на офицерите-разузнавачи бе уредено по начин, който сериозно спъва разузнавателната им работа.

На офицерите-разузнавачи в частите се даде взводна длъжност. Това подбива силно престижа на разузнаването, възможностите на офицера-разузнавач както и приемствеността на службата.

Въз основа на обработените от Отдел IV щатове почти навсякъде офицерите-разузнавачи са подпоручици. Като такива те са най-младшите офицери в частите, още са нови офицери в войската, не познават кадрите, не притежават служебен опит и още при първото им следващо производство и повишение трябва да напуснат разузнаването за да се поеме то от също така неподходящ офицер и т.н.

Колко неправилно и тенденциозно е решен в щата въпроса за разузнавателните органи в частите става явно при едно само сравнение на щатовете в сила за 1944 и 1946 години. Така, в щаба на един полк е предвидено в 1944 година:

1. Командир на полка.
2. Зам.командир на полка.
3. Адютант.
4. Началник на мобил. бюро /взводен командир/.
5. Офицер-разузнавач /взводен командир/.
6. Домакин и т.н.

В 1946 година:

1. Командир на полка.
2. Началник щаба /дружинен командир/.
3. Началник оперативно-учебна секция /дружинен или ротен к-р/.
4. Началник строева секция /дружинен или ротен командир/.
5. Началник на мобил.-организационна секция /ротен командир/.
6. Началник разузнавателна секция /взводен командир/.
7. Домащин и т.н.

48

Вижда се,че зам.командира на полка и адютанта от 1944 год. се заместват в 1946 год. от трима души: началник щаба, началник оперативно-учебна секция и началник строева секция - и тримата с длъжност до дружинен командир.Началника на мобилизационната секция е повдигнат от взводен командир до ротен командир.В така силно развития щаб на полка в 1946 год.само офицера-разузнавач остава с длъжност взводен командир! Оправданието с липса на офицери е несъстоятелно.

Щата за 1945 год. е почти същия както за 1946 година.

б/ Но даже и така силно урезаната длъжност на офицера-разузнавач не е предвидена в болшинството от частите.В следващата табличка са дадени по вид и брой частите от полк включително нагоре /Военно училище, Школа за запасни офицери и др./, в които е предвидено или не е предвидено офицер-разузнавач, а именно:

Вид на частите	Предвидени в щата	Непредвидени в щата	Предвидени в щата но изпълняващи и др. длъжности.	Всичко
Общовойскови части	5.-	12.-	- -	17.-
Армейски части	8.-	12.-	-	20.-
Дивизионни части	32.-	1.-	-	33.-
Конница	1.-	-	8	9.-
Бронирани войски	6.-	-	-	6.-
П.В. отбрана	-	6.-	-	6.-
Въздушни войски	1.-	6.-	3.-	10.-
Морски войски	-	6.	2.-	8.-
Гранични войски	1.-	5.-	-	6.-
Трудови войски	1.-	10.-	-	11.-
Всичко	55.-	58.-	13.-	126.-

Или общо,предвидени по щатовете в 55 части - полкове и по-голями части, непредвидени в 58 части и в други 13 части са предвидени но изпълняват и други длъжности, т.е. в повечето от частите офицери-разузнавачи не са предвидени. Извинението с липса на офицери е несъстоятелно.

Корекцията, която се направи от началник щаба на войската с неговото писмо № 3980-30 от 2.II. т.г. не може да озправи щатовете,защото назначаването на офицери за разузнавачи, които имат една или повече други длъжности поставя Отдела в невъзможност да изисква от тях по-активна разузнавателна дейност.Недобросъвестните ще се извиняват винаги с липса на време поради тяхната даетост другаде,а добросъвестните офицери разузнавачи ще се претоварят с значително много повече работа отколкото останалите офицери, което сигурно ще им тежи.

Още по-незадоволително е разрешен въпроса за офицерите-разузна-

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

вачи в самостоятелните части по-малки от полк. В болшинството от тях изобщо не са предвидени офицери-разузнавачи, а в останалите са предвидени такива но винаги натоварени с една или повече други длъжности.

2. Враждебно отношение към органите на разузнаването.

Офицерите завеждащи разузнаването в армейските и дивизионни области и в частите се намират в атмосфера на недоверие и върху тях се упражнява силен натиск и гнет от страна на командирите к останалите офицери.В настоящия момент те разузнават в една среда повече или по-малко враждебно надтроена. При нашата обиколка в дивизионните области в Южна България ние можахме да срещнем много малко офицери-разузнавачи,които да не се оплакват или да не се страхуват от своите командири,от началник-щабовете или останалите офицери.Ето защо иначе добри офицери-разузнавачи устроили в частите си добра разузнавателно мрежа и събрали внимателно по-пълни данни за кадрите,се въздържат да ги донесат по-нагоре.

3. Недоверие или враждебно отношение от страна на милицията.

Отделението в цялост, а също така и всички негови разузнавателни органи поотделно винаги са се натъквали на недоверие от страна на Дирекцията на милицията и нейните органи.

И до настоящия момент между Отделението и Дирекцията на милицията не е постигнато действително сътрудничество.Въпреки неколкократните мои опити за получаване на информация от страна на Дирекцията такава не съм получавал.Такава информация на Отделението е много необходима при изготвянето на ежемесечните разузнавателни известия, издавани от Отделението, които винаги се препращат на Дирекцията.Обаче и до днес не сме получили никаква публикация на Дирекцията,никаква нейна преценка или доклад,никога на тяхна конференция не е бил викан представител на Отделението и пр. Никога досега Отделението не е било уведомявано за взети от страна на Дирекцията в София на мерки за сигурност при някои по-особени събития.

Предполагам това да се дължи на липса на доверие към Отделението от страна на Дирекцията.При много конкретни случаи това недоверие е било изразявано по-открито и съвсем недвусмислено.В отделно приложение тук давам някои примери.

В Дирекцията на милицията съществува убеждение от ненуждността на Разузнавателния отдел при Щаба на войската.Това е било неколкократно изразявано пред мен, а също и пред други органи на Отделението и е било изтъквано,че Разузнавателния отдел ще бъде разпуснат,като неговите функции щели да се заемат от Държавната сигурност при Дирекцията. И някои от чиновете на Отделението са убезени в това.

В Дирекцията на милицията винаги се е подчертавало,че Разузна-

вателния отдел не бил прочистен,че в него се намират на служба фашисти и,че е невъзможно запазването на тайната и пр.Опровергавар съм винаги това,канел съм тяхни органи да проверят при мен състава на Отделението и лично да се убедят,че в него няма чужд елемент.

Това свое отношение Дирекцията внушава и в партийните среди и дред помощник командирите в войската.Така се идва до подчертано недоверие към Отделението и до отказване на сътрудничество и на услуги на неговите органи при изпълнение на тяхните служебни задължения,което сериозно спъва работата на Отделението, смущава и разколебава неговите органи.

IV. З А К Л Ю Ч Е Н И Е .

Отделението се нуждае от помощ за да може да се справи с възложените му задачи.

Необходимо е:

1. Помощ относно кадри.Отделението се нуждае остро от квалифицирани инспектори,един групов началник,разузнавачи,от няколко души добри канцеларисти и машинописци и от значителен брой офицери завеждащи разузнаването в войсковите части.

Необходими са няколко души инспектори офицери,които да поемат ръководството на разузнаването в частите от Софийския гарнизон,както и проверките и ревизиите ва разузнавателните органи в провинцията.

Отделението чувствува остра нужда от един офицер,военен юрист, който да възглави следствената секция и от един офицер - командир на дружина,политически подготвен,който да възглави Политическата секция.

2. Помощ за ликвидиране нелоялното отношение от страна на Дирекцията на милицията.

Ако опитите за злепостаняне на военното разузнаване от страна на милицията и опитите за завербуване на наши разузнавачи и други ръководни органи на Отделението на служба в Дирекцията не бъдат преустановени, това неминуемо и в недалечно бъдеще ще доведе до разложение и сериозна криза цялото Отделение.

3. Морална подкрепа. Трябва да се внуши на партийните органи,на членовете и съмишлениците на партията да обкръжат с внимание и готовност за услуги органите на военното разузнаване.

Това е необходимо за офицерите завеждащи разузнаването предвид на обстоятелството,че те са изложени на гнета и гнева на значителна част от тяхните командири и останалото офицерство.

Това е необходимо за разузнавачите,груповите началници и инспекторите предвид на обстоятелството, че работата им е нова за тях,срещат много трудности,поради което се обезкуражават и падат духом.

97

Из архивите на ДС

51

Трябва да се сложи край на подозренията и недоверието от страна на милицията, помощник-командирите и партийните органи и сред по отношение на военното разузнаване. Ако затова е необходимо да бъ дат извършени персонални промени в Отделението готов съм да ги обе служа.

Началник РО2
/Ал.Починков/

Приложения: Доклад за нелоялните действия от страна на милицията към военното разузнаване, три доклада на майор Косев, едно писмо на инсп.Гръбчев от Дирекцията до Ц.К., доклади на разузнавача П. и гр.н-к Л.

ВЕРНО С ОРИГИНАЛА:

Секретар - Поделение 78200 - Г.Щ.
/Г ю р о в/

Т у к - Началнику поделение 50200. 1

Донасям,че от около десетина дни работата на органите от службата ми е силно спъвана и на път да бъде прекратена.Причината за това е следната: По сведения политическото управление на войската е провело конференция на помощник командирите на която е решено за в бъдаще да не се дават никакви сведения на каквито и да било разузнавателни органи от щаба на войската.Също така на помощник командирите е заповядано да забранят на своите хора - офицери,подофицери и войници да обслужват каквито и да било разузнавателни органи.

Това решение е започнало да се провежда в изпълнение.По този начин органите на службата ми са откъснати почти от всички части на Софийския гарнизон,с изключение на ония части,където секретните сътрудници не са провели в изпълнение заповедта.

Известно е,че ние извършваме своето разузнаване в частите посредством нашите секретни сътрудници.Те в повечето случаи са честни и преданни Отечествофронтовци и почти винаги под влияние на помощник командирите и в случая не може да не се подчинят на тяхните нареждания.

Помощник командирите обясняват това си решение,че по този начин те са искали да освободят офицерството от неговите съмнения,че помощник командирите са шпиони в казармата и по този начин засилят сработването между тях и останалите офицери.А неофициалното им обяснение на поведението им спрямо разузнавателния орган в войската е,че последния не е прочистен от фашисти и,че е дори фашистки.И че ако те дават сведения на нас,то ние ги даваме на фашистките си чиновници и по този начин проваляме източниците на сведенията и тях.В най-добрия случай получените сведения ние сме ги слагали "под миндера",където потъвали в прах.Това се дължало на нашата некадърност.

Помощник командира на бронираната бригада подполковник Дамян Барнаков е заявил пред чиновника Лазаров,че той не само няма да дава на нас сведения,но ще спре всеки,който върши това и ще го накаже.В този смисъл той вече дал заповед.Същото нещо са заявили и пом.командирите на 1.арм.арт.полк и 4.гвард.арт.полк.

Смятам,че горното решение на пом.командирите е неправилно.

1.Ние никога не сме искали и не сме мислили да правим от тях разузнавателен апарат,отчитайки тяхното положение в войската.Нещо повече.Ние забраняваме на нашите сътрудници да се разкриват пред тях - защото ако това стане достояние на другите офицери ще ги изложим,а и често пъти те с своята неопитност и прибързаност ни пречат на работата.

Смятам,че решението им трябваще да се отнася до спиране от тяхна страна на разузнавателната работа/ако това въобще е необходимо/, но не и да забраняват на чиновете от частите да вършат това.Офицерство-

то знае много добре,както и помощник командирите,че всяка войска си има разузнаване и че то си подбира органи и сътрудници от където намери за добре.Дейността на разузнавателните органи е напълно различна от тая на помощник командирите.Затова неможе последните да се чувствуват отговорни за разузнаването и да го саботират.Обратно - доколкото силите и възможностите им позволяват,то офицери и пом.к-ри, като добри Отечествофронтовци са длъжни да съдействуват на разузнаването като народополезна дейност.

2.Ако в нашия апарат има фашисти или хора на които не може да се гласува доверие,то има си установен ред по който помощник командирите и други заинтересовани лица са длъжни да донесат на ръководството на този апарат и да искат да бъде направено необходимото, но не и да саботират функционирането му.А може и по неофициален път да се направи внушение на ръководни лица от службата и се иска необходимото.

Намирам за необходимо час по-скоро да се премахне това ненормално положение,което може да доведе службата до невъзможност да работи.

23.III.1946 год.

НАЧАЛНИК секция Б-4.

София [redacted] април 1946 година.

13 ~~47~~

РИЛСКИ, донася:

Донасям Ви за сведение, че на I т.м. се е събрал в София по случай некаква си годишнина на 49 випуск на Военното на Н.Величество училище и са имали другарска вечеря в банкетната зала на Военния клуб.

49 випуск е в чин подполковници. Випуска от II3 човека понастоящем брой 80 човека от всички родове оръжия. На вечерята е бил поканен Дамян Велчев който е изкарал тоя випуск от Военното училище, като последен випуск през време на неговото стоене като Началник на Военото у-ще

През време на вечерята ген.полковник Дамян Велчев е държал следната реч/в резюме/:

Драги офицери,

Аз бех строг към Вас и затова Вие излезохте добри бойци. Дисциплината и чинопочитанието са първите неща в войската/говори за дисциплината, чинопочитанието и иерархията в войската/след което продължава/

Офицерите партизани които се намират помежду Вас на тех не требва да гледате с лошо око, а да ги имате като ваши другари, макар, че не са завършили Военното училище.

Голема част от тех сега следват курсове и ще получат нуждната военна подготовка. Дръжте се другарски и некой от тех които не знаят упътвайте ги и им показвайте вашите военни познания.

След завършване официалната част на вечерята Дамян Велчев си е отищъл.

На същата вечеря е присъствал официално помощник военния м-р генерал-лейтенант Крум Лекарски, който след излизането на генерал Дамян Велчев е образувал интимни групички около себе си между офицерите с които е водил разговори. С започването на разговорите си, той им е казал следното:-Аз, желая да чуя от Вас вашите желания и болки. За мене се говори и ме обвиняват, че съм бил комунист, член на Р.П., обаче това не е верно./не е казал към коя политическа групировка принадлежи/. Затова можете да имате пълното доверие като към по-старшия ваш другар и да си поговорим.

Голема част от офицерите са подигнали въпроси за заплатите и материалното положение на офицерите в връзка с поскъпване индекса на живота, други са подигнали въпрос за помощник-командирите, трети са говорили в връзка с дисциплината и отношенията им към войниците.

След като е изслушал разни групи Крум Лекарски е заявил:-Материалното положение на офицерите вероятно в скоро време ще бъде подобрено. По въпроса за помощник-командирите, тоя институт според него бил вече изиграл своята роля и войската в скоро време ще се освободи от тех, като остане само един отдел при Щаба на войската за морална и политическа подготовка.

По въпроса за отношенията с войниците, както много офицери са се изразили, че голема част от войниците са опозиционери с оглед на това, че бащите и братята им са опозиционери, че това което се пише в вестниците срещу опозицията създава лошо настроение сред войниците голема част от които четат "зеленото знаме" и "Свободен народ" и както за външното и вътрешно политическо положение, генерал-лейтенант Лекарски е казал, че външно ние оставаме с Съветска русия, но, че вътрешно положението може ~~[illegible]~~ или щело да се измени в скоро време, че Р.П./к/ ще направят още отстъпки и опозицията щела да влезе отново в управлението на страната.

Специално за себе си е заявил, че той мрази англичаните, но е за едно разбирателство с Англия и Америка.

-

В пояснение на последното донасям, че генерал Крум Лекарски е женен за еврейка на име Диди Алкалай, бащата на същата в миналото си е бил Председател на еврейската масонска ложа КАРМЕЛ в София, като ложата КАРМЕЛ е поделение на английската масонска ложа "Сън /Слънце/" на която ложа е Председател самия английски крал.

31

До Господина Началника
на отделение "А" при Д.С.

Д О К Л А Д

от Любомир Ант.Пентиев, инспектор при отделение "А"

Господин Началник,

Довеждам Ви дознание сведенията с които разполагам, за състоянието на частите на Софийския гарнизон, към настояща дата.

Както изложих в подробния си доклад от месец март т.г., в голямата си част офицерите от войската, в частност тези от Софийския гарнизон, са настроени враждебно към О.Ф.власт. Нямам основание в настоящия си доклад до поддържам друго становище. Специално в София това настроение се по силно изразява. Причините за това са ясни. Както и в миналия доклад донесах, това отрицателно отношение към О.Ф.власт намира израз в: критикуване мероприятията на О.Ф.власт, саботиране културно-просветната работа в казармата, съзнателно неполагане грижи за укрепване на дисциплината, враждебно отношение към завеждащите политическата подготовка в войската, пренебрежително и нехайно отношение към служебните задължения, удобряване поведението на опозиционните групи, демонстративно четене на опозиционната преса, изказване неблагоприятно за водачите на О.Фронт и пр. На почти всички от тази категория офицери е присъщо и враждебно отношение към пребиващите у нас чинове на червената армия. До този момент поне, обаче, нямам сведения за съществуването на нелегална военна организация за борба против О.Ф.власт. Не са на лице и данни за съществуването на един център, който да ръководи тези прояви, като форма на противодействие срещу О.Ф.власт. Недоволните офицери остават изолирани в тесните граници на частта в която служат. В изолирани случаи се наблюдават само опити на известни офицери за установяване контакт с такива от други части-близки по разбиране и отрицателно отношение към властта. Вън от казармата почти всички от поставените под наблюдение реакционно настроени офицери, както и тези от тях, които при случай са попадали под погледа на нашите осведомители и разузнавачи, поддържат връзки с лица с опозиционно настроение. В групата на отрицателно настроените към О.Ф.власт офицери са и тези, които след 9.IX.44 бяха задържани, съдени или привлечени да отговарят пред народния съд и вследствие на ред причини са могли да се отскубнат от осъдителна присъда и се възстановят отново в войската. В по-голямата си част, обаче, тази категория офицери са много предпазливи и сдържани в манифестирането на отрицателното си отношение към власта.

В по вечето части на Софийския гарнизон се наблюдава една недостатъчна работа на лицата завеждащи политическата подготовка в войската по отношение организирането на системно заздравяване на честно-мислящите отечествено-фронтовски офицерски, подофицерски и войнишки кадри. Голяма част от зав.полит.подготовка лица не се ползват с авторитет всред офицерската и войнишка маси.

Между прогресивните и отечествено-фронтовски чинове не е налице здрава връзка, такава каквато наблюдаваме между военните чинове/главно офицери/ настроени враждебно към О.Ф.власт. Особено офицерите партизани мъчно могат да намерят подход към оная категория честномислящи офицери, които при указана им помощ биха се прибщили към отечественофронтовската

Из архивите на ДС

действителност.

Дисциплината в частите на Софийския гарнизон не е на особено голяма висота. Една от главните причини за това е, липсата на смелост у някои офицери и подофицери да провеждат с нуждната твърдост заповедите и наре жданията и явното намерение да се нагаждат спрямо желанията и настроенията на войниците. От друга страна много от враждебно настроените към О.Ф. власт офицери умишлено рушат дисциплината, вършейки по този начин своего рода саботаж. В много части съзнателно не се доглеждат груби нарушения на дисциплината, които редовно би трябвало да имат за последствие предаването на провинилия се военен чин на съд. Благодарение на подобно едно отношение в казармата се отварят вратите за проникване на злостната опозиционна агитация. На дяло се получава еднакво отношение към противоотечественофронтовските прояви с тези против дисциплината.

В този момент моралната и политико-прросветна подготовка в казармата се води изключително от зав. полит. подготовка лица и съзнателните отечествено-фронтовски офицери, докато непосредствено преди 9.IX.44 год. в тази подготовка са участвували всички офицери. Офицерите настроени отрицателно към О.Ф. власт явно саботират моралната и политико-прросветна работа, като невземат лично участие в изнасяне на беседи, неприсътствуват на такива и доколкото им е възможно пречат на своите подчинени да присътствуват. При всички случаи се стремят да подчертаят едно пренебрежително отношение към вършената работа в това отношение.

По отношение строевата подготовка в частите на Софийския гарнизон може да се каже, че тя не се провежда особено задоволително. Една от причините затова е и намаления брой войници, поради уволнение на стария набор и големия разход за наряди. Голяма част от частите на Софийския гарнизон са настанени в неподходящи здания, някои от които са били засегнати през време на бомбардировките. В връзка с възстановяване на разрушените здания войниците са били използвани, което естествено е отнемало възможността за провеждане на системна строева подготовка. Разбирасе това не е било решителна причина за да не се води подобна подготовка, обаче, е било удобен мотив за прикриване нежеланието си да работят в тази насока онази категория офицери, които търсят най-малкия повод за да саботират в казармата. Изобщо при провеждане на строевата подготовка в казармата офицерите противници на О.Ф. власт саботират така, както при работата по затягане дисциплината в казармата, провеждане просветната работа и пр.

До този момент не сме установили съществуването на партийни организации на "Звено" в войската, въпреки указанията, които говорят, че подобни организации съществуват. Характерно е, че голяма част от офицерите, които по един или друг път са се спасили от народния съд и са останали на служба, чувствувайки положението си несигурно, желаят да се презастраховат, като декларират при всеки удобен случай, че политически принадлежат към "Звено". Както писах по-горе, обаче, до този момент не разполагам с положителни сведения, за съществуване на партийна организация в войската на "Звено". Предполагам, че съществуващата такава, защото за мен е сигурно че съществува, е много внимателно законспирирана и не обхваща голям брой от офицери. Всички опити, които съм правил в насоката-да се добера до положителни данни за съществуването на такава организация, са били безуспешни.

До този момент нямам също така сведения за възобновяване в войската на стария военен съюз. Продължавам да следя в тази насока.

Конкретни сведения за състоянието на отделните части на Софийския гарнизон могат да се намерят в подробния ми доклад от м.март т.г.

Занапред ще давам редовно месечни сведения за състоянието на частите при Софийския гарнизон, на всяко пето число на месеца.

23.IV.46 год.
С о ф и я

И н с п е к т о р:

Кратко 1.

Т у к - НАЧАЛНИКА НА ПОДВ...НИЯ 50200

Донасям, че от воденото следствие по разкритата конспирация в Ямболския гарнизон до сега се установи следното:

В същия гарнизон са организирани две групи, тази на подофицерите, в която членуват уредници и подофицери, открити противници на О.Ф.власт, напълно оформена и с напълно определени задачи и тази на офицерите. Подофицерската група се ръководи от уредника Рафаил Младенов Пуев, а офицерската от капитан /ротмистер/ Падарев.

Ето как се идва до формирането на тези конспиративни групи:

1/ Ротмистер Падарев през м.февруарий 1946 година се среща в кафене сладкарница "Луксор" с полковник Ценов, с когото се познават още от 1936 година. Повеждат разговор в който полковник Ценов поставя задача на Падарев да организира офицерите и подофицерите в гр.Харманлий, очертали се като противници на отечественофронтовската власт. Същите да създадат връзки с войнишката маса, като използуват всички средства в тази насока. Крайната цел на всичко това е:" при така лошото създадено положение" с преврат да се извади вън от строя партията на левите и да се вземе твърдо властта"."На всека цена намери тези офицери и подофицери" това са поръченията на полковник Ценов.

В изпълнение на така поставената задача ротмистър Падарев се спира на следните офицери от Харманлийския гарнизон, при съдействието на подпоручик Кючюков: майорите Юрданов и Сирманов, ротмистър Атанасов, поручик Матеев и подпоручик Кипров, но тъй като Падарев бива преместен в Ямбол особена работа не бива извършена.

Тук в Ямбол бива извикан от подполковник Томов, военен комендант в същия град, който му поставя задачата, да организира офицерите и подофицерите на които може да се има доверие, като му посочва някои от тях, като ротмистър Петров, майор Стоев и др.които трябва да организират от своя страна подофицерската и войнишката маса на която може да се има доверие и може да се разчита и всички тия лица да имат готовност при даден парол от подполковника за действие или преврат, като разпределят и местата за действие на всяка част. Ротмистър Падарев ще държи връзка с майор Стоев, ротмистер Петров и уредника Рафаил Младенов Пуев, отговорник за подофицерската група.

2/Разпитан подполковник Томов призна, че задачата за организиране на Ямболския гарнизон била му дадена от подполковник Златарев, който е бил на служба в Ямболския гарнизон преди два месеца, понастоящем на служба тук в гр.София.

В изпълнение на така поставената задача ротмистър Падарев се спира на следните офицери: майор Стоев,командир на инжинерно-свързочния дивизион, съден от народния съд и оправдан, ротмистър Петров от 4.конен полк, поручик Адриян Страшимиров Табаков, който става и отговорник на дивизиона, поручик Михаил Ненчев Пъков, подпоручик Анко Николов Анков, подпоручик Терзиев, който държи връзка с майор Стоев. Предава задачата за организирането и провеждането на работата за овла дяване на дивизионите и полковите, като редовно той се е срещал с майор Стоев и поручик Табаков, уредника Пуев за получаване сведения и даване на нови инструкции. От своя страна двете конспиративни груп продължават да живеят своя организационен живот, като подофицерската прави три събрания с поставени задачи и отчет за постигнатото. Били са четени позиви: " Ни потомците на...

В подофицерската група са участвували следните лица: уредника Рафаил Младенов Пуев, уредн. Цоню Зашев, подоф. Йончо Николов Ненов, Цветко Лазаров Иванов, подоф. Атанас Димитров Атанасов, уредн. Кирил Лозев Иванов и Гетов.

Ротмистър Падарев възлага и задачата на уредника Пуев да влезе в връзка с уредници и подофицери от летището и противовъзд.полк.

./.

Из архивите на ДС

3/ Подполковник Томов направо е държал връзка с капитан Попов от Противовъздушния полк. В тази насока още нямаме напълно положителни данни.

В подофицерската група се замисля и бягане в гората и образуване на партизанска група. Изработва се план за разбиване на оръжейния склад и на 26.юний т.г. преминават в изпълнение на същия, но биват заловени в момента когато се отправят към склада.

На ротмистър Петров се възлага задачата при превратът да блокира старата част на гр.Ямбол, като той бива посочен като отговорник за целия 4.конен полк, което Петров не приел, а приел да отговаря само за ескадрона си.

Нямаме още положителни данни, но може да се допусне с сигурност, че подполковник Томов има връзка и с Началника на Гарнизона полковник Йонов, който веднага след извършване на арестите заминава за гр.София.

Може също с положителност да се допусне, че някои от офицерите в заговора имат връзка и получават също инструкции от о.з.полковник Георги Кръстев, о.з.полковник Сарафов и от полковник Петър Добрев. Кръстев преди две седмици е бил в гр.Ямбол, а Сарафов днес пристигна в гр.София. По неположителни данни Кръстев живее на ул. " 11 август № 5

Може също да се допустне, че в течение на заговора е и майор Николов завеждащ Р.С. в гр.Ямбол, на когото е бил даден един от позивите. След прочитането му заявил, че е много постен и по боек трябва да бъде. Същия е чел и разпространявал статията " Защо ме изкушавате лицемери".

Преди две седмици е станала една среща в домът на известния голям легионер-водач Джоро Кьосев, на която среща е бил и началника на гарнизона полковник Йонов, подполковник Бояджиев, индустриалеца Иван Хаджи Петров, майор Михайлов и др. Също такава среща е станала в домът на най-голямия опозиционер Сирманов на която е бил пак началника на гарнизона и генерал Любенов.

На 15 юний подполковник Томов в един кратък разговор с Падарев му съобщава, че действие ще се извърши с даване на "парол", частите ще се изнисат в района на плацовете си и от там ще се насочват за блокиране частите на града, а моторните части ще се [illegible] отправят към гр.Елхово, където те трябва да действуват. Дивизионна ще блокира квартала около казармата. 4.конен полк старата част на гр.Ямбол и пр. Още същата вечер Падарев се среща с майор Стоев и му предава нуждните сведения.

Ето накратко установеното до сега, изнесено крайно бегло.

Донася:/п/ не се чете.

Изпраща: РО, Щ.В.

До сега са задържани следните лица:

1/ Подполковник Томов
2/ Майор Владимир Владимиров СТОЕВ
3/ Ротмистер Иван Петров ПАДАРЕВ
4/ Ротместер ПЕТРОВ
5/ Поручик Адриян Страшимиров ТАБАКОВ
6/ Поручик Михаил Ненчев ПЪКОВ
7/ Подпоручик Анко Николов АНКОВ

8/ уредника Рафаил Младенов ПУЕВ
9/ ур.школн.Васил Димитров ЯНАКИЕВ
10/ Уредн.Кирил Лозев ИВАНОВ
11/ Подоф. Цвятко Лазаров ИВАНОВ
12/ " Йончо Николов НЕНОВ
13/ " Атанас Димитров АТАНАСОВ
14/ канд.подоф. Богдан Спасов ТОМОВ
15/ редн. Йордан Стоилов ИВАНОВ
16/ мл.войник Иван Д[illegible]шков ИВАНОВ
17/ " " Диньо Желев ПЕТРОВ
18/ " " Ганчо Стоилов ГЕОРГИЕВ
19/ " " Ангел Деянов НЕНЧЕВ
20/ " " Борис Григоров ЦАНОВ
21/ " " Георги Стоянов МУТАФЧИЕВ
22/ уредн.школн. Цоню ЗАШЕВ

Д О К Л А Д 18 11

ОТНОСНО: Изпълнението на задачите поставени на войската от първия конгрес на Отечествения фронт,състоял се през м.март 1945 г.

1/ В първият исторически конгрес на Отечествения фронт от 9 до 12 март 1945 г. се подчерта повелителната необходимост от изграждането в най-къс срок на една силна, боеспособна, добре въоръжена и добре командувана армия, като се мобилизират всички сили на народа и народната младеж за победоносното завършване на Отечествената война под всенародния лозунг:"Всичко за фронта, фсичко за победата" и се води най-решителна борба срещу вражеската пропаганда и пораженството, под каквато и форма да се прояват те.

За да разберем огромната работа извършена във войската по провеждане на горните препоръки, нека хвърлим бегъл поглед върху състоянието на войската в началото на 1945 год.

2/ ~~Епохалното~~ Народно,историческо възстание на 9.IX. 1944 год. събори монархо-фашистката диктатура и изтъкна властта на народа,ръководена от Отечествения фронт. Новата народна О.Ф.власт предприе решителни мерки за изкореняване на фашизъма и за затягане дисциплината във войската, с цел да се заздрави последната и приобщи усилията си към армиите на Великия Съвтски съюз и Титова Югославия в борбата им против хитлеристкия окупатор на Балканите. В редовете на войската се вляха жизнените борчески струи на народните партизани и доброволци, които с живия си пример вдъхновиха народните войскари и до края на 1944 год.,в епичните сражения при Ниш, Страцин, Куманово и Подуево разгромиха хитлеристките пълчища и дадоха кървавата си дан за окончателното им изгонване от Балканите.

Монархо-фашистката реакционна клика във войската, разгромена организационно, демаскирана пред цялия народ, за престъпната си предателска и противонародна дейност, бе разстроена и напълно дезорганизирана. Една част,обаче, от фашизираните офицери успя да се прикрие в различните войскови щабове и части. Тяхното число бе значително увеличено и от отявлени фашисти-запасни офицери, които подгонени от народните съдилища, използваха проведената мобилизация и връзките си с някои О.Ф. среди, навлязоха във войската и се спотаиха. Така те се при-

./.

Из архивите на ДС

криха, но запазиха в себе си враждебното отношение към народната власт и нейните мероприятия. Те зачакаха благоприятен политически момент, за да съберат отново сили и преминат в открита борба за събаряне властта на Отечествения фронт и връщане на мрачното минало.

3/ При това положение във войската се започна формирането на Първа българска армия за борба срещу фашистките остатъци и вън от границите на Балканския полуостров.

Възползувани от създаденото убеждение, че българската войска не трябва и не може да се бие вън от границите на страната, фашистките и противонародни елементи започнаха безогледна пропаганда против понататъшното ни участие във войната, като преминаха и в активна разложителна дейност във войсковите части, влизащи в състава на Първа българска армия. Тяхната дейност бе улеснена и ръководена от известния чужд агент Д-р Г.М.Димитров и неговите съмишленици.

Още с връщането си в България,Гемето, застанал на чело на Земедлския съюз, отвори вратите му за фашистки и вражески елементи, организира разложителна пораженска дейност в тила и на фронта. Той и неговите хора, започнаха нескрита борба против общонародното напрежение за реализиране лозунга:"Всичко за фронта, всичко за победата",като известиха и разпространиха провокаторските и пораженски лозунги,като:"Мир, хляб, народовластие","Върнете ни мъжете" и др.,целещи разложението на войсковите части и разстройство на отечествената база. По пътя на тази си дейност, се достигна до отказване на някои части да заминат за фронта и до бунта на 24.п.п. Това даде повод за бързо справяне с авторите им и другите чужди агенти във войската.

За предотвратяване на нови сътресения във войската, активизира се дейността на Р.О. при Щаба на войската, като специално негово поделение бе изпратено на фронта при Първа българска армия,което с умела и непрекъсната разузнавателна дейност, успя в скоро време да разкрие и обезвреди конспиративната организация:"Обществото на добрите българи",комплектувана от офицери-фашисти,представляващи военния център на гемето-вската разложителна дейност на фронта. Дейността си на фронта специалното разузнаване провеждаше настойчиво и твърдо,вследствие на което и своевременно бяха разкривани зачатъците на

./.

всяка противонародна дейност. От друга страна,обаче,дейността на специалното разузнаване бе чувствително спъвана и от двуличието на върховната военна власт- респективно- Военния министър Дамян Велчев.

От една страна същият даваше вид, че напълно удобрява и подкрепя дейността на Разузнавателния отдел, от друга страна, с действията си,целящи да прикрият и запазят известни фашистки елементи, които изпращаше в Първа българска армия, далеч от обсега на народните съдилища, той умишлено саботираше и поставяше в трудно положение органите на Р.О.

Независимо от предпазната дейност на Р.О.,политическото управление на войската, разшири разяснителната си дейност в Първа българска армия, създаде института на ротните помощник-командири, които изиграха голяма рол в изграждане духа на бойците от Първа българска армия. В резултат на съвместните им усилия Първа българска армия запази боеспособността си и с достойнство изпълни възложените й задачи.

4/ Реакционните и фашистки елементи не намериха прикритие само в редовете на Първа българска армия, една част от тях, неразкрити още от народните съдилища, продължаваха противонародната си дейност във вътрешността на страната, подготвяйки нови конспирации във войската. Те се свързаха с реакционната група не Гемето, а в последствие и с неговия приемник Никола Петков и обединени в общата си омраза против творческото дело на О.Ф., започнаха подготовката на нови преврати, като смятаха, че решителната роля и тук ще изиграе пак войската.

И още в края на 1944 год.- се извърши оформяването и изграждането на първата фашистка офицерска конспиративна организация "Цар Крум",ръководена от палача на големия земеделски водач Александър Стамболийски и активен член на терористичната организация на Ванче Михайлов- подполковник Антон Кръстев.

Организацията "Цар Крум" по ръководство, по устав и по твърде многобройните печатни материали, които тя издаде е типична фашистка организация. Но това не пречи на Гемето и първите му сподвижници да подържат идеен контакт с нея. От своя страна и ръководството на тази организация в "Окръжните си известия" № 3 и 4 изтъква идейния си допир с Гемето, а в последствие и с Никола Петков и тяхните сподвижници.

./.

От архивите на ДС

Из архивите на ДС

След напускане правителството на О.Ф., Н.Петков, успоредно и независимо от връзките си с "Цар Крум" се заема да подготви, убеди и укрепи политически, в духа на своите превратаджийски и реакционни концепции, по-подходящи офицери, които не носят клеймото на открити фашисти. И в скоро време, в втората половина на 1945 год. по негово внушение и под негово политическо ръководство във войската се създават конспиративните групи на "Военния съюз"/през м.август 1945 год./и тази на ~~организацията на~~ "неутрални офицери"/през м.декември 1945 г./

Целите, легнали в уставите на двете конспиративни организации са идентични и ясни- насилствено сваляне народната О.Ф. власт и поставяне правителство, което би променило външната политика, водена от О.Ф.правителство и което би ~~повело борба~~ ~~против Работническата партия~~ и ~~против~~ завоюваните от народа позиции след 9.IX.1944 год.

Но тези конспиративни групи не бяха подкрепяни само от реакционната и предателска опозиция на Н.Петков, те бяха импулсирани и закриляни от самият ръководител на войската- Дамян Велчев. Това обстоятелство още повече затрудняваше борбата с фашистките и противонародни елементи във войската.

Д.Велчев, който бе активен участник в царския преврат на 9.VI.1923 год.и като непосредствено ръководеше превратата през м.май 1934 год.,след 9.IX.1944 год.,давайки вид, че изпълнява програмата на О.Ф.- започна систематично да я нарушава и да подкопава устоите на народната власт. Същият, още в 1944 год. се опита да запази от справедливото възмездие на народните съдилища голяма група офицери, като даже в домът си дълго време криеше полковник Гологанов, който в последствие избяга в Гърция и там бе призован като свидетел пред Анкетната комисия на О.О.Н. от гръцките монархо-фашисти, за да свидетелствува срещу своя народ.

Дамян Велчев, лично постави началото на първата конспирация- със създаването на 4-о Министерско постановление, срещу което се вдигна цялия български народ. В последствие, с негово съдействие, една голяма част офицери, уличени в престъпления против народни борци, се изплъзна от народните съдилища, като се вляха в редовете на Първа българска армия и там, участвувайки в бойните операции, избягаха Народния съд. След завършването на Отечествената война, Д.Велчев, всячески се стремеше да под-

./.

Из архивите на ДС

111

копава авторитета на пом.командирския институт и да намалява сектора му за дейност, а от друга страна, с двусмислените си изказвания импулсираше съзаклятниците във войската и им откриваше добри перспективи. Но той не спираше до тук, с отрицателното си становище към исканията на Р.О. за уволнение на провинени офицери, той минираще дейността му и усилията му да ликвидира с конспирациите във войската.

За да се ликвидира с [redacted] подмолната дейност на този, който в същност трябваше да пази интересите на войската и за да се проведат на дело препоръките на първия конгрес на О.Ф., XXVI Обикновено народно събрание гласува на 2.VII.1946 год. "Закона за ръководство и контрол на войската", с който закон ръководството и контрола на войската премина в ръцете на правителството. Създадена бе комисия за чистка във войската, която със съдействието на Р.О., Политическото управление на войската, и отечественофронтовските комитети, с упорита и настойчива работа, проведе прочистване на войската от реакционните и фашистки елементи, като бяха уволнени над 2000 души офицери.

Тази чистка заздрави ~~кадрите на~~ войската, но все пак разколническия бацил не бе напълно отстранен от ~~войската~~, органите на Р.О. след систематична, настойчива и упорита работа, успяха да разкрият напълно конспиративната организация на "Военен съюз", ръководена от генерал Кирил Станчев и други висши офицери, чиито пипала бяха разпространени почти във всички по-голями гарнизони на страната, като Пловдив, Плевен, Варна, Ст.Загора, Шумен и други, а в София е разполагала със свои хора във Военното министерство, Военната академия, Артилерийската школа и др. осем войскови части.

Организацията е била в ~~идеен~~ контакт с противонародната опозиция, начело с Н.Петков, като одобрението на последния са публикувани в в."Народно земеделско знаме" и три статии, в които положението във войската се разглежда от враждебни позиции и чиято задача е била да подкопае дисциплината във войската, да отслаби бойната й стойност и да подрони авторитета и престижа на народните командири в нея.

В процеса воден срещу членовете на тази конспирация се изнесоха изобилни данни, които очертаха и широката подкрепа, която организацията е имала в лицето на бившия военен министър Д.Велчев.

./.

Из архивите на ДС

Паралелно с разкриването на "В.С", бе разкрита от Р.О. и конспиративната организация на "Неутрален офицер" - ръководена от зап.генерал Ив.Попов и други старши ген.щабни офицери. В съдебния процес и тук ясно пролича тясната връзка,която е съществувала между нея и предателската опозиция на Н.Петков.

Процесите на тези две заговорнически организации във войската, за лишен път изтъкнаха престъпните и пораженски замисли на опозицията д а използува войската срещу интересите на българския народ.

Своевременното разкриване на тези организации,обаче, лиши опозицията от реалната сила за провеждане на пъклените й замисли, от друга страна пък напълно бяха разкрити останалите и неразкрити още реакционни офицери, с чието излизане,редовете на войската бяха прочистени и тя стана истинска опора на народа и на правителството на Отечествения фронт, способна да осигури напълно свободата. независимостта и държавния суверенитет на нашата Родина против всяко посегателство и всяка опасност от където и да иде тя.

112

Д О К Л А Д

За състоянието в командния и политически кадър във войската към 1-и юний 1946 година.

Положението в средата на офицерския корпус е неблагополучно. Речите на Министър-председателя, на Георги Димитров и Дамян Велчев в Военното училище, както и речта на последния пред Пловдивския гарнизон, можеха да изиграят решителна роля в делото на оздравяването във войската и сплотяването на офицерския корпус около О.Ф., при условие, че след думите последваха дела. Такива, обаче, не последваха. Тъкмо наопъки - с поемането на канцеларията от генерал Генчев почва една системно провеждана политика на фаворизиране и подръжка на реакционните и фашистки елементи в армията. Последните се убедиха на дело, че думите за несъвместимост на вражеска, чужда на Отечествения фронт, проповед във войската със състоянието в последната, са действително само думи. По такъв начин временния ефект, който произведоха на офицерството поменатите речи биде сведен на нет и сега положението в офицерския корпус е много по-лошо, от това до 17 февруарий. Реакционната част от офицерството разбра, че никой няма намерение да държи сметка за тяхното държание и активизираха своята враждебна дейност. По такъв начин ние имаме вече не отделни, а многобройни случаи на дръзки и открити вражески проявления като: закани по отношение на О.Ф., и главно по отношение на Р.П./к/, в смисъл, че тяхните дни са преброени и скоро щели да се търкалят глави, закани по отношение на офицерите по политическото възпитание, монархически манифестации, безцеремонно своеволие и гавра с портретите на Сталин, Димитров и Тито, шумно и дръзко пеене на шовинистически маршове, антисъветски демонстрации, саботаж и не взискване срещу нарушаване на дисциплината от страна на реакционни елементи, менажиране на последните, открито неудобряване политиката на Отечествения фронт, демонстративна дружба с реакционните елементи и водачи на опозицията по местата, конспирации и т.н.

С какво се обяснява тая дързост на реакционните и фашистки елементи в армията. Вътрешните и външни политически причини не са се изменили в полза на реакцията, за да се предполага, че те са именно, които повлияха на офицерския корпус да даде чувствително крен в десно. Наистина офицерската маса е твърде чувствителна към изменението на взаимоотношенията между великите държави и това оказва безспорно влияние на нейното настроение, но не това в настоящия момент е решаващо за тия настроения.

Главното е - безнаказаността с която се ползуват реакционните и фашистки елементи в своята враждебна дейност и опората, която те намират в канцеларията. Последната се е превърнала в център и организатор на реакцията във войската.

Цяла система от действия от страна на Министъра и канцеларията в последните месеци окрили още повече убеждението сред реакционното офицерство, че във войската вее вече друг ветър - "връщат се старите порядки и се възстановява стария дух". Такива действия, като възстановяването на молитвата и връщането на уволнените в безсрочен отпуск войници - реакционери, преместване и назначаване на реакционери и монархисти на отговорни служби, държане във войската на доказани престъпници и даже връщане на такива от запаса - преследване или изпращане на Отечественофронтовски елементи в глухи линии, неуреждане положението на офицерите по политическото възпитание и систематичен тормоз над тях и пр. и пр., всичко това не може да не се таксува иначе освен като съзнателна политика, целяща прераждането на войската.

Из архивите на ДС

Тоя нов реакционен курс, не само че затвърдява положението и авторитета на реакционните и фашистки елементи, но той оказва отрицателно въздействие върху неутралната част на офицерството, каквато беше голямата маса от последното до неотдавна и която решително се ориентираше на лево. Сега напротив - болшинството от неутралните и колебливи - някои по-бързо и открито, други по-бавно но всяки случай - общо се ориентират към новия курс. Последното се отнася в известна степен даже към определена част от отечественофронтовските офицери. И тук има вече случаи на свиване и даже на преориентиране и нагаждане.

Трябва да се отбележи, че не малка роля за това състояние в офицерския корпус има и усилената кампания на звенарски елементи, вън и вътре в армията, за вербовка на партизани сред офицерите. Под формата на "Звено" днес се групират в армията всички реакционни, монархически и фашистки елементи, които обединяват едно - ненавистта към О.Ф.,Р.П./к/, Съветския Съюз и Югославия. Много малко са идейните, леви звенари сред офицерите. От новите "Звенари" се чуват подобни заявления:"Звенар съм - какво ще ми направите". И под тая марка се върши в настоящия момент безнаказана, дръзка реакционна дейност във войската, подравя се дисциплината в последната и руши нейното единство и боеспособност.

Прилагам оценка на пом.командира на II армия генерал Копчев за офицерския корпус в последната.

Сметам, че при сегашната обстановка, процента между "неутралните" и "враговете" не всекога и точно може да се проведе резка граница.

Един решителен, обаче, обрат на политиката във войската отгоре ще измени бързо и решително настроението в армията. Офицерството като правило върви с ръководството. При една твърда линия и ръка - ще бъде безболезнено отсечено гнилото, а здравото спечелено и крепко приобщено към народната власт.

II.

Самия закон, както и редица последвали след него министерски наредби, окастриха твърде много правата и ограничиха възможностите за широка дейност на офицерите по политическо възпитание. Въпреки това, обаче, последните работят с себеотрицание, независимо от всички спънки, които ежедневно срещат отгоре до долу и въпреки моралния тормоз, който се упражнява систематически върху тях по всекакъв повод и даже без такъв.

Имайки достатъчен опит на политическа работа сред войската от една страна и поради това че Политическия отдел при войската успе да прокара планирането с заповед на целокупната дейност на политическите офицери, работата на последните стои днес на значителна по-висока степен от преди. Навсякъде почти офицерите по политическо възпитание са успели да привлекат като сътрудници честни офицери, подофицери и войници, най-добрите от които са включени в културно просветните комисии.

Трябва да се има предвид, че политическата работа днес в армията се извършва само с две трети от предвидения по щата кадър - - общо 474 души. Една трета от този кадър в течение на две години ще бъдат заети в учеба. Освен това, не ни достигат по щата 20 души. Министъра отказа, обаче, да ги назначи под предлог, че "не назначават по принцип от запаса". Като се изяснява, обаче, последното е само претекст, тъй като офицери от запаса той назначава, и то като правило - от изгонените по-рано за престъпления и противонародна дейност. Така че в частите и щабовете, включително и Министерството на войната, в настоящия момент работят 343 офицери по политическо възпитание. Освен това, положението на офицерите по политическо

възпитание, както е известно не е уредено и до днес, въпреки че закона излезе ето вече повече от половин година. Въпреки постановлението на закона, военния Министър иска да удари още веднаж по политическите офицери и заради това тормози и не урежда тяхното положение. След като ги лиши от всякаква дисциплинарна власт министъра иска една част от тях да разжалва, въпреки закона, а друга да превърне в обикновени военни чиновници. Това обстоятелство не може да не влияе на тяхната работа по тая проста причина, че те не могат да намерят своето място в служебната йерархия, а от тук и в строевата и бойна подготовка на войската. Да не говорим, че това неопределено положение ги угнетява и едно временно с това - подрива тяхния престиж във войската. Офицерите - реакционери много добре използуват тоя факт, за да затрудняват още повече работата на политическите офицери, излагат техния авторитет пред войската.

Ако към всичка това се прибави и факта, че в последно време канцеларията сама, или с знанието на министъра, се разпорежда произволно с офицерите по политическо възпитание, като ги премества, уволнява или наказва без знанието и даже въпреки протеста на Политическия отдел, то картината за положението на политическите офицери във войската изпъква още по-ясно.

Въпреки всичко, обаче, политическите офицери, както се каза и по-горе се справят задоволително с всички задачи които стоят пред тях.

Така например, те успешно извършиха задачата във връзка с разпускането половината от стария набор, при подбора на кандидатите за В.З.О. и академията, при атестациите на офицерите и т.н. Офицерите по политическо възпитание от друга страна проявяват сравнително не лоша бдителност по отношение вражеските проявления във войската. Те винаги и първи са сигнализирали за такива в частите си. Тяхната бдителност и сега стои много по-високо от тази на специалното разузнаване.

Наистина в работата на офицерите по политическо възпитание има още редица слабости и недостатъци, но основно и в голямата си част те правилно провеждат своята работа. Чувствува се все още известна слабост при изнасянето на беседите. Последните се изнасят понякога на тежък за средния войник стил, или пък не се достатъчно подготвят. Но и в това отношение има вече напредък. Има, обаче, все още такива офицери по политическото възпитание, които поради своята нетактичност или слаба подготовка са без авторитет Политическия отдел прави всичко да ликвидира тия недостатъци.

Сегашното състояние във войската изисква час по-скорошното уреждане и затвърдяване положението на офицерите по политическо възпитание. В съществуващия закон трябва да се внесат съществени изменения в смисъл на разширяване правата на полит. офицери,

Прилагам кратко сведение за числото, партийността и борческия стаж на офицерите по политическо възпитание.

Из архивите на ДС

25

ОБЛАСТНО УПРАВЛЕНИЕ НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ
Държавна сигурност
№ 9143
03 VIII 1946 г.

ДИРЕКЦИЯ НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ
ОТДЕЛ ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ "А"
С О Ф И Я .-

Вх. № 16883 24.VIII.1946 год.

НА РАДИОГРАМА N-Р -II-9902 /15.VIII.1946 Г.

ПО ВРЕМЕ НА ЧИСТКАТА В АРМИЯТА В ГР. ДОБРИЧ БЯХА АРЕСТУВАНИ ЧЕТИРМА ОФИЦЕРИ - ДВАМА ПОДПОРУЧИЦИ, ЕДИН ПОРУЧИК И ЕДИН КАПИТАН.

КАПИТАНЪТ ГОВОРИ ЗА ПОДГОТОВКА И СЪСТАВЯНЕ ПЛАНОВЕ ЗА ПРЕВРАТ - ПОЛУЧИЛ ДИРЕКТИВИ ОТ ПОЛКОВНИК СТАМБУЛДЖИЕВ КОЙТО ОТКАЗВА ДА ГОВОРИ.

СЛЕДСТВИЕТО ПРЕДАДЕНО НА Р.О.

В БАЙЧИК, ПАК ПО ВРЕМЕ НА ЧИСТКАТА, ЗАДЪРЖАНИТЕ ОТ Р.О. 6 ДУШИ - 5 ПОДПОРУЧИЦИ И 1 ШКОЛНИК НЕ ДАДОХА ОСОБЕНИ ПОКАЗАНИЯ - СЛЕДСТВИЕТО НЕ ДОВЕДЕ ПОЧТИ ДО НИКАКВИ РЕЗУЛТАТИ. - ТРИМА ОТ ТЯХ ОСВОБОДЕНИ И ТРИМА ПРЕПРАТЕНИ В СОФИЯ - Р.О.

В ШУМЕН, ПАК ПО СЪЩОТО ВРЕМЕ, ЗАДЪРЖАНИ: 21 ОФИЦЕРИ - БОЛШИНСТВОТО ПОДПОРУЧИЦИ. СЛЕДСТВИЕТО ВОДИ Р.О. СЕГА СА ОСТАНАЛИ 11 ЧОВЕКА, МЕЖДУ КОИТО ПОДПОЛКОВНИК КАЛИЦИН.

СЛЕДСТВИЕТО НЕ ДОВЕДЕ ДО НИКАКВИ РЕЗУЛТАТИ.-

НАЧАЛНИК БЮРО "А"

39

До Господина Началника
на отделение " А "-Д.С.

10

Д О К Л А Д

от Любомир Ант.Пентиев,инспектор при отделение "А "-Д.С.

за извършената работа по военна линия в София и провинцията от I.I.46 год.,до I5.VIII.46 год.

Работата по военна линия в отделението започна от I.I.46 год. Определената група за работа в Софийския гарнизон имаше към I.I.46 год. седем разузнавача,а тази за провинцията пет разузнавача.Групата работяща в Софийския гарнизон постепенно се попълваше с разузнавачи и в този момент броя на разузнавачите към групата възлиза на I5 души,като има за обект цялия Софийски гарнизон.Тъй като работенето по военна линия в провинцията,посредством разузнавачи изпращани от София,се указа неудобно,то тази група в момента фактически е разформирована,като една част от разузнавачите от същата група бяха придадени към групата за София,а само един продължава да работи по военна линия в провинцията.

Частите на Софийския гарнизон/на брой 45/ са всички обхванати в наша осдомителна мрежа.Всеки един от разузнавачите има за обект известен брой от частите на гарнизона.При разпределението на частите на някои от разузнавачите са дадени по-голям брой части,докато на други само по една две.Това е направено с оглед тези разузнавачи да могат да бъдат използвани повече за оперативна работа.

За всяка една част на Софийския гарнизон имаме резидант/отговорник/,който от своя страна е създал мрежа от осведомители в самата част.Независимо от това сме вербовали секретни сътрудници в военни и цивилни среди.Връзката между нас и войсковите части поддържаме посредством съответния резидант на частта,без да имаме пряка връзка с отделните осведомители от частите.

В този момент разполагаме с една мрежа от резиданти и осведомители за Софийския гарнизон от 380 души,секретни сътрудници военни по различни части-29 и такива цивилни-I5.

Напуснали ни през този период от време секретни сътрудници нямаме.Има само един който е преместен на служба в гр.Сливен,обаче същия продължава да работи там,след като му дадохме връзка с Д.С.-Бургас.

През посочения период отвреме чрез резидантите и сътрудниците в София сме проучили и събрали сведения за:офицери-I506,подофицери-62I,военни чиновници-259,войници-93 и военно технически началници-50.

За същия период от време сме получили от провинцията сведения за по-вече от 2,500 военни чинове.

Проучени лично от разузнавачите по задачи в София военни и цивилни лица-I43.

Представени доклади и донесения от резиданти и сътрудници в София-2,028.

Представени донесения за различни обекти от разузнавачите в София-339.

През посочения период от време бяха задържани лица-обекти по военна линия-в София към 60 души.На 32 души от тях е водено дознание.

Извършени проследявания на лица-36

./.

Из архивите на ДС

118

Извършени специални задачи и проучвания-52.

По прилагане чл.4-и от закона за контрол и ръководене на войската от Софийския гарнизон сме представили за ~~[illegible]~~ уволнение проучени 480 души офицери.От провинцията сме представили 720 души.Общо от войската сме представили за уволнение I200 души офицери и военно технически началници и административни офицери.От представените I200 души всички,с изключение на около 50 души,са уволнени.

В този момент имаме досирани военни чинове 2,042

Направени през този период от време I4 доклада от които:I общ доклад за състоянието на войската,3 месечни доклади за състоянието на частите от Софийския гарнизон и останалите сведения за отделни офицери,известни събития и пр.

Въпреки че работата по военна линия започна сравнително отскоро/I.I.т.г./ резултатите специално за София могат да се отчетат като сравнително добри.Както казах и по-горе обхванали сме всички части на Софийския гарнизон и проявите и поведението на военните чинове в казармата своевременно са ни ставали достояние посредством донесенията на резидантите и осведомителите.Че действително сме били добре информирани относно поведението на военните чинове и отношението им към О.Ф.власт говори най-добре факта,от представените от нас офицери за уволнение са уволнени почти всички.Сведенията ни за представените офицери се покриват с тези представени от РО и политическото ръководство при щаба на войската.

Работата по военна линия в провинцията не е била проведена с същата последователност и резултатност.Опита тя/работата/ да бъде ръководена и непосредствено контролирана от София,претърпя неуспех.Изпращаните от тук разузнавачи за даване указания и подпомагане работата по военна линия ненамериха съответен прием и се наложи,едва ли не още в самото начало,да се прекрати изпращане на разузнавачи в провинцията.Сведенията които сме получили от провинцията са били откъслечни и недостатъчни.Почти никъде в провинцията в частите няма сформирани осведомителни мрежи по подобие на тези,които имаме в частите на Софийския гарнизон.По време на чистката в войската сведенията от провинцията получихме с закъснение,като по-голяма част от тях са добити от офицерите полит.ръководители.От проверката която на някои места лично сме направили,както и от сведенията които сме получили от разузнавачите,които ходяха в провинцията става ясно,че с работа по военна линия са натоварени разузнавачи,които имат и други ангажименти по служба.Естествено при подобно положение неможе да се очаква особено резултатна работа.

Като се има предвид,че голяма част от най-злостните офицери противници на О.Ф.власт,особено с последната чистка,са уволнени,че същите продължават да поддържат връзка с своите колеги в войската и да упражняват влияние върху тях,както и че ако и вън от казармата те остават и трябва да останат обекти на работата ни по военна линия,то налага се да се сформира отделна група,която да има за главен обект запасните офицери.Обекти на такава евентуално сформирана група могат да бъдат и подофицерите и уредниците в войската.Същите поради невъзможност,досега,не са били сериозен обект на работата по военна линия.

При вербоване на С.С.сме изхождали главно от партийната принадлежност на лицето,което желаем да привлечем като такъв.По-голямата част от секретните ни сътрудници са партийци,които поради официалната забрана за съществуване на партийни групи в войската,не са били известни на офицерската маса като такива.Останалите секретни сътрудници са били завербовани след внимателно тяхно проучване,използване тяхни провинения в миналото срещу народоосвободителното движение като средство за натиск при склоняването им за работа,сегашни провинения пред властта и др.Поели сме анга-

./.

жимент пред някои от тях за гарантиране служебната им работа.При нужда указваме дребни услуги на някои от тях.Позволили сме си да обещаем материално подпомагане на някои от сътрудниците,но в същност досега имаме само един платен сътрудник,като друг един подпомагаме месечно с малка сума.Налага се някои от сътрудниците ни,които са дали сравнително качествена работа да бъдат подпомагани периодически с по 1000 или 2000 лв.

Доскоро предаване на материалите и сведенията от резидантите в София се извършваше сравнително бавно и в някои случаи сведенията ни се явяваха остарели.В тази насока се направиха подобрения посредством изменение начините за връзка между разузнавачите и резидантите и сега резултатите са по-добри.

Проявили се разузнавачи работящи по военна линия през периода от започване работа по военна линия досега:

1/ групов началник Боян Трифонов Цапалов
2/ Таско Цонев Тасков-разузнавач
3/ Любен Петров Филипов "
4/ Марин Делчев Уливеров "
5/ Мара Стоянова Гръбчева "
6/ Стефан Гурков Стефанов "
7/ Колю Иванов Маринов "
8/ Боян Александров Михалков
9/ Стойко Димитров Николов

20.VIII.46 год.
С о ф и я

И н с п е к т о р:

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Лично- Поверително.

3

Д О К Л А Д

Относно конспиративните организации на Военния съюз и Организацията на Неутралните офицери- в връзка с признанията и самокритиката на някои от членовете на същите през време на следствието в Разузнавателния отдел.

От досегашното развитие и резултати на следствието по разкритите конспиративни организации в войската- на "Военният съюз" и тая на "Неутрален офицер"- се констатира следното:

1. Всички задържани офицери, като членове и ръководство на "Неутрален офицер", още в първия ден след задържането им, минаха по свой почин на пълни признания, без никаква принуда от наша страна, освен даването им възможност да подразберат данните и фактите с които разполага следствието за тяхното участие и дейност в конспирацията, както и очертаване пред тях на перспективи за спасяване и завоюване отново позиции в нашето общество и живот само по пътя на пълното им конспиративно разоръжаване. Действително, те всички минаха на пълни признания, самокритика, декларации и заклинания, че, стига да им се даде възможност, те ще служат от тук нататък само верно и преданно на нашата Народна република и народ. Особено характеристични са показанията на подполковник ЖЕЧЕВ/ който минава за най-добре подготвения генерал-щабен офицер в нашата войска/ член на ръководството. Интересни са държанието и показанията още на генерал ИВ.ПОПОВ, подполк.К.ПЕТРОВ и др.

2. Болшинството от задържаните офицери, като членове и ръководство на "Военния съюз" също така минаха на пълни признания и самокритика. Само отделни единици от тях продължават да се държат упорито- да признават само това и толкова, което и колкото предварително знае следствието за тях, активно подпомагано от тяхните другари- съконспиратори, минали на нови позиции.

Тук особено характерно е държането на полк.МАРКО ИВАНОВ, полк. Б.ГЕРГОВ, майор СТОИМЕНОВ, кап.ТАРАЛЕЖКОВ и много други.

Моето твърдение е, че когато бъдат изправени на съд, те и там ще имат същото държание: на признания, на самокритика, на идейно-политическа критика и бой срещу всякакви конспирации против народната власт,/ особено такива в войската/; срещу чуждите попълзновения и разложителна дейност, чиито оръдия обективно те са се явявали; срещу домогванията на тъмните реакционни и опозиционни сили и фашистки остатъци да използуват наново войската за реставраторските си планове и т.н.

./.

4

Доколкото познавам идейно-обществената физиономия на нашия офицер от стария режим и на основата на опита който имам до сега, аз искам да вярвам, че, ако утре, съда намери основание за оправдаване на някои от тях, и ако някои от оправданите бъдат върнати отново в войската, то те ще бъдат спечелени за каузата на народната ни република и особенно- за нуждите на нашата войска. Но това им връщане в войската ще има, освен благоприятните отражения върху останалите офицери/ в смисъл- ще съдействува за успокояването и стабилизирането им, срещу широко разпространеното и подържано убеждение, че в войската няма да има място за стари офицери/ още и непосредствена полза за самата разузнавателна служба.

Поради посочените по-горе политически съображения и такива на Разузнавателната служба, можем ли да очакваме, че съда и върховната власт на Републиката утре, когато бъдат съдени и получат присъди, ще се отнесат, и едната инстанция и другата, политически- снизходително към тези от подсъдимите, които с държанието си застанат и там на нови позиции; с други думи: можем ли да очакваме съгласуваност между посочените инстанции на нашата република и следствената политика на Разузнавателната служба?

София, 4.ноември 1946 год.

ГЕНЕРАЛ-МАЙОР- НАЧАЛНИК Р.О.ПРИ Щ.В.
/ В р а н ч е в /

Из архивите на ДС

КЪМ 10 МАЙ [redacted] ГОДИНА

55

Д О К Л А Д

<u>ОТНОСНО ВОЙСКАТА.</u>

ОТ ВОДЕНИТЕ ОТ МЕН РАЗГОВОРИ С МЛАДШИ ОФИЦЕРИ ОТ РАЗЛИЧНИ ВОЙСКОВИ ЧАСТИ,ОСТАВАМ С ВПЕЧАТЛЕНИЕ ЧЕ РАЗЛОЖИТЕЛНОТО ВЛИЯНИЕ ВСРЕД ТЯХ Е ЗАСИЛЕНО.ТРУДНО Е ДА СЕ КАЖЕ ЗА СЕГА ВСЕ ОЩЕ ТОЧНО ОТ КОИ СРЕДИ СЕ ПРОВЕЖДА ТОВА ВЛИЯНИЕ,НО С ПОЛОЖИТЕЛНОСТ МОЖЕ ДА СЕ ТВЪРДИ,ЧЕ ТОВА ВЛИЯНИЕ СЕ ПРОВЕЖДА ПО ОРГАНИЗИРАН ПЪТ.

ТО СЕ ИЗРАЗЯВА В НАСАЖДАНЕ НЕСИГУРНОСТ КЪМ СЛУЖБАТА;В ВНУШАВАНЕ,ЧЕ ПРЕД ОФИЦЕРИТЕ ОТ СТАРИЯ КАДЪР НЕ СЕ ОЧЕРТАВАТ НИКАКВИ ПЕРСПЕКТИВИ,ЧЕ БЪДЕЩЕТО ПРЕД ТЯХ Е ЧЕРНО,ЧЕ ТЕ САМО ВРЕМЕННО СА НА СЛУЖБА И СЛЕД ТОВА ЩЕ ИМАТ УЧАСТТА НА ВСИЧКИ ПРЕДИ ТЯХ;ЧЕ ЩЕ БЪДАТ ДЪРЖАНИ ОТГОВОРНИ ЗА ТОВА ЧЕ ОБСЛУЖБАТ С СТОЕНЕТО СИ В ВОЙСКАТА ДНЕШНИЯ РЕЖИМ;ЗАСИЛВА СЕ ОМРАЗАТА КЪМ ПОМОШНИК-КОМАНДИРИТЕ И НАЙ-ВАЖНОТО КОЕТО Е-ВНУШАВА ИМ СЕ ДА НАПУСКАТ СТРОЕВИТЕ СЛУЖБИ,ОТ КЪДЕТО БИХА БИЛИ ПОЛЕЗНИ НА СЛУЖБАТА, ДА ЗАЕМАТ НЕСТРОЕВИ ТАКИВА И ПРИ ПЪРВАТА ВЪЗМОЖНОСТ ДА НАПУСКАТ СЛУЖБАТА;ЧЕРТАЯТ ИМ СЕ ПЕРСПЕКТИВИ ЗА ЕДИН СКАРОШЕН КОНФЛИКТ И ЗА НЕМИНУЕМА ПРОМЯНА НА ПОЛОЖЕНИЕТО В НАС;СЪВЕТВАТ СЕ ДА БЪДАТ ДРЪЗКИ КЪМ ПОМОЩНИК-КОМАНДИРИТЕ И ДА ГЛЕДАТ НЕСЕРИОЗНО И ДА ЗАНЕМАРЯВАТ ПОЛИТИЧЕСКАТА ПОДГОТОВКА.ВЪОБЩЕ ПРАВИ СЕ ВСИЧКО ВЪЗМОЖНО ДА СЕ СМУТИ МЛАДОТО ОФИЦЕРСТВО В РАБОТАТА МУ,ДА СЕ ДЕМОРАЛИЗИРА,ДА БЪДЕ НЕСИГУРНО И НЕСПОКОЙНО ЗА СВОЯТА БЪДЕЩА КАРИЕРА,ДА БЪДЕ ОТКЛОНЕНО ОТ СЛУЖБАТА И ВЪОБЩЕ ДА БЪДЕ РАЗБИТО И НЕГОДНО ДА ИЗПЪЛНИ СЛУЖЕБНИТЕ СИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ,ДА БЪДЕ НЕМЪРЛИВО И НЕСЕРИОЗНО КЪМ ПОЛИТИЧЕСКИТЕ СИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ В ВОЙСКАТА И ДА СЕ ДЪРЖИ ГРУБО КЪМ ПОЛИТИЧЕСКИТЕ КОМАНДИРИ.

ТАКА НАПРИМЕР:

ИНСПЕКТОРЪТ НА КЛАСОВЕТЕ,МАЙОР СТОЯНОВ,ПОРУЧИК КОЛЕВ,ЧИНОВНИКЪТ СПАХИЙСКИ ПРИ ВЪЗДУШНОТО ВОЕННО У-ЩЕ НЕПРЕКЪСНАТО ВНУШАВАТ НА НАШИЯ ПОР.Д.М.ДА НАПУСНЕ СЛУЖБАТА,ДА ПРЕМИНЕ В ГРАЖДАНСКОТО ВЪЗДУХОПЛАВАНЕ,КЪДЕТО НЯМА ПОЛИТИЧЕСКА КОНТРОЛА И ИМА МНОГО ТЯХНИ ПРИЯТЕЛИ,ВНУШАВА МУ СЕ НЕНАВИСТ КЪМ ПОМОЩНИК-КОМАНДИРА,ДА БЪДЕ ДЪРЗАК,ДА НЕ СЕ ПРЕСТАРАВА В СЛУЖБАТА СИ И ТАКА НАТАТЪК.

КОМАНДИРА НА 4 АРТ.ПОЛК Е УВЕЩАВАЛ ЛИЧНО В КАБИНЕТА СИ НАШИЯ ПОДПОР.Ц.Ц.,ЧЕ ПОНЕЖЕ ПРЕДСТОЯЛ ВЪОРЪЖЕН КОНФЛИКТ НА БАЛКАНИТЕ И КАТО СПОСОБЕН ОФИЦЕР ПРИ ТАКЪВ ЕВЕНТУАЛЕН КОНФЛИКТ ТОЙ ТРЯБВАЛО ДА СЕ ЗАПАЗИ И ДА НЕ УЧАСТВУВА В СТРОЯ И ГО НАЗНАЧАВА НА НЕСТРОЕВА СЛУЖБА-ЗАВЕЖДАЩ ПРЕХРАНАТА В ПОЛКА.

ВСИЧКИТЕ ТЕЗИ НЕЩА ИЗИСКВАТ ПО-ТОЧНО ,ЯСНО И СИСТЕМНО ИЗЯСНЯВАНЕ.ЗА ТАЯ ЦЕЛ НАСОЧИХ ПОДГОТВЕНИ ПРЕДВАРИТЕЛНО ХОРА КЪМ СЛЕДНИТЕ ОФИЦЕРИ:

1.ИНСПЕКТОРЪТ НА КЛАСОВЕТЕ ПРИ ВЪЗД.ВОЕННО У-ЩЕ.
2.ПОРУЧИК ЛЕТЕЦ КОЛЕВ ПРИ ВЪЗД.ВОЕННО У-ЩЕ.
3.ПОРУЧИК СИРАКОВ-АРТИЛЕРИСТ СОФИЯ
4.ПОРУЧИК/КАПИТАН/ФИЛИП ГАНЧЕВ-АРТИЛЕРИСТ СОФИЯ
5.КАПИТАН ВИДРАРСКИ-АРТИЛЕРИСТ СОФИЯ
6.МАЙОР ПОПОВ-АРТИЛЕРИСТ СОФИЯ
7. <u>МАЙОР КОНСТАНТИН РАЧЕВ</u>-ВОЕННА АКАДЕМИЯ СОФИЯ.
8.КОМАНДИРА НА 4 АРТ.ПОЛК
9.ПО ЛИНИЯТА ДИМОВ-ПЛЕВЕН
10.РАЗНИ ДРУГИ УВОЛНЕНИ ОФИЦЕРИ.

ГОРНИТЕ ЛИЦА СМЯТАМ ЗА ИНТЕРЕСНИ.РАЗГОВОРИТЕ С ТЯХ ЩЕ СЕ ВОДЯТ ПО ОПРЕДЕЛЕН ПЛАН.ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ВЪЗЛОЖЕНИТЕ ЗАДАЧИ И ЗА ТЯХНОТО ОТОЧНЯВАНЕ ЩЕ МИ СА НЕОБХОДИМИ НАЙ-МАЛКО ДВЕ СЕДМИЦИ.С НАРОЧЕН ДОКЛАД ЩЕ ДОНЕСА ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ.

Х-11

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

ТУК - НАЧАЛНИКУ ПОДЕЛЕНИЕ 78.200.

Д О К Л А Д

ОТНОСНО ЕВЕНТУАЛНОТО ПОМИЛВАНЕ В БЪДЕЩЕ НА ОСЪДЕНИ ОФИЦЕРИ ОТ ПРОЦЕСА СРЕЩУ "ВОЕННИЯ СЪЮЗ".

СЛЕДСТВИЕТО СРЕЩУ "ВОЕННИЯ СЪЮЗ" ПРОДЪЛЖИ, ПО НЕЗАВИСЕЩИ ОТ ПОДЕЛЕНИЕТО ПРИЧИНИ, ОКОЛО 15 МЕСЕЦА.ПОВЕДЕНИЕТО НА НЯКОИ ОТ УЛИЧЕНИТЕ, ВПОСЛЕДСТВИЕ ОСЪДЕНИ, ОФИЦЕРИ В ТЕЧЕНИЕ НА ТЕЗИ ТОЛКОВА ДЪЛЪГ ПЕРИОД ОТ ВРЕМЕ БЕШЕ ТАКОВА, ЧЕ ТО МОЖЕ И ТРЯБВА ДА БЪДЕ ВЗЕТО ПРЕД ВИД ПРИ ЕВЕНТУАЛНИ ПОМИЛВАНИЯ.ОСВЕ ТОВА, ФАКТИЧЕСКОТО УЧАСТИЕ НА НЕКОИ ОТ ОСЪДЕНИТЕ В "ВОЕННИЯ СЪЮЗ" НЕ СЪОТВЕТСТВУВА ТОЧНО НА НАЛОЖЕНОТО ИМ НАКАЗАНИЕ; РАЗ КАЯНИЕТО У ДРУГИ Е ТОЛКОВА ДЪЛБОКО И ИСКРЕННО, ЧЕ ТЕ МОГАТ Д ПОЛУЧАТ СНИЗХОЖДЕНИЕТО НА НАРОДНАТА ВЛАСТ И ДА БЪДАТ В БЪДЕ ЩЕ ПОЛЕЗНИ ГРАЖДАНИ.НЯКОИ МОГАТ ДА БЪДАТ ИЗПОЛЗУВАНИ И КАТО СЕКРЕТНИ СЪТРУДНИЦИ.

МОЛЯ, ПРОЧЕЕ, ПРИ ЕВЕНТУАЛНИ ПОМИЛВАНИЯ ДА БЪДАТ ВЗЕТИ ПРЕД ВИД ТЕЗИ СЪОБРАЖЕНИЯ ЗА ЛИЦАТА КАКТО СЛЕДВА:

1/ КАПИТАН

ПОЛУЧИЛ ПРИСЪДА КАТО ЕДИН ОТ АКТИВНИТЕ ЧЛЕНОВЕ НА "В.С."

СЛЕД НЕГОВОТО ЗАДЪРЖАНЕ, ОБАЧЕ, НАПРАВИ ВЕДНАГА ИСКРЕННО И ПЪЛНО ПРИЗНАНИЕ.

ТОЙ СЕ ПОСТАВИ ИЗЦЯЛО В УСЛУГА НА СЛЕДСТВИЕТО И ГО ПОДПО МОГНА КАТО УСЪРДЕН И ВЕРЕН КАМЕРЕН АГЕНТ.БЕХА МУ ВЪЗЛАГАНИ ПО-ЗНАЧИТЕЛНИ ЗАДАЧИ, КОИТО ТОЙ ИЗПЪЛНЯВАШЕ (И ВИНАГИ ДОБРОСЪ ВЕСТНО.

ДЪРЖАНЕТО МУ В СЪЗА БЕШЕ МНОГО ДОБРО, КАКТО СЕ И ОЧАКВАШ ИМЕННО ПОРАДИ ТОВА ТОЙ БЕ РАЗПИТАН ЕДИН ОТ ПЪРВИТЕ И ТОЙ СЪ ДЕЙСТВУВА ДА СЕ СЪЗДАДЕ В СЪДЕБНАТА ЗАЛА АТМОСФЕРА БЛАГОПРИЯ СТВУВАЩА ЗА САМОПРИЗНАНИЕ И РАЗКАЯНИЕ НА ДРУГИТЕ ПОДСЪДИМИ.

КАТО ЧОВЕК Е МНОГО РАБОТЛИВ, ДОБЪР МАТЕМАТИК И С УСПЕХ ВЗЕМАШЕ ИЗПИТИТЕ СИ В ТЕХНИЧЕСКИЯ ФАКУЛТЕТ.ОСТАВА МУ САМО ЕДИН КУРС И МАЛКО ИЗПИТИ ЗА ДА ЗАВЪРШИ И СТАНЕ ИНЖЕНЕР.ЩЕ БЪ ДЕ ДОБЪР ИНЖЕНЕР И ПОЛЕЗЕН ЗА СТОПАНСТВОТО НИ КВАЛИФИЦИРАН ТЕХНИЧЕСКИ РАБОТНИК.

НЕГОВОТО САМОПРИЗНАНИЕ, РАЗКАЯНИЕ И ЦЕЛОТО МУ ПОВЕДЕНИЕ ПРЕЗ ВРЕМЕ НА СЛЕДСТВИЕТО И СЪДЕБНИЯ ПРОЦЕС СА ГАРАНЦИЯ, ЧЕ ТОЙ НЕМА ДА ПРЕДСТАВЛЯВА ОПАСНОСТ АКО БЪДЕ ПОМИЛВАН.

ТЪЙ КАТО МУ БЕХА ВЪЗЛАГАНИ МНОГО И ЧЕСТО ЗАДАЧИ В ТЕЧЕНИ Е НА СЛЕДСТВИЕТО, ТОЙ, КЪМ КРАЯ, БЕ РАЗКРИТ КАТО СЪТРУДНИК. В НЕГОВО ЛИЦЕ ВСИЧКИ ДРУГИ ПОДСЪДИМИ ВИЖДАТ ЧОВЕК ОТ ТЯХНАТА СРЕДА, КОЙТО ЖЕЛАЕ ДА СЕ ПРИМИРИ С ВЛАСТА, ДА СЕ КОРИГИРА И ДА СЪТРУДНИЧИ.СНИЗХОЖДЕНИЕТО КЪМ НЕГО, АКО СЕ ОКА ЖЕ, ЩЕ ИМА БЛАГОПРИЧТЕН ЕФЕКТ И ВЪРХУ ТЯХ И ЩЕ СПОСОБСТВУ

ЗА ФОРМИРАНЕ И У ТЯХ НА ПОДОБНИ СТРЕМЕЖИ.

ЖЕЛАТЕЛНО Е ДА БЪДЕ ПОМИЛВАН ИЗЦЯЛО.

2/ КАПИТАН

КАТО КОНСПИРАТОР Е БИЛ ПАСИВЕН И НЕ Е ПРОЯВИЛ НИКАКВА ОРГА НИЗАЦИОННА ДЕЙНОСТ.

СЛЕД АРЕСТУВАНЕТО МУ НАПРАВИ ВЕДНАГА ПЪЛНИ ПРИЗНАНИЯ.

ПОСТАВИ СЕ В УСЛУГА НА СЛЕДСТВИЕТО И КАТО КАМЕРЕН АГЕНТ.КА-ТО ТАКЪВ БЕШЕ НАПЪЛНО ВЕРЕН И ДОБРОСЪВЕСТЕН.

ОСОБЕННО ЦЕННИ БЕХА НЕГОВИТЕ УСЛУГИ НЕПОСРЕДСТВЕННО ПРЕДИ ПРОЦЕСА.БЛАГОДАРЕНИЕ НА НЕГО БЕХА ДОЛОВЕНИ ОПАСНИТЕ КОЛЕБАНИЯ І ВРАЖЕСКИ НАСТРОЕНИЯ, КОИТО БЕХА ЗАВЛАДЯЛИ ЕДИН ОТ ГЛАВНИТЕ ПОД-СЪДИМИ И ОРГАНИЗАТОРИ – ПОЛКОВНИК МАРКО ИВАНОВ, КОИТО МОЖЕХА СЕ РИОЗНО ДА СМУТЯТ СЪДЕБНИЯ ПРОЦЕС.НАВРЕМЕ ИНФОРМИРАНИ ОТ НЕГО ЗА ТОВА, МОЖАХА ДА СЕ ВЗЕМАТ СЪОТВЕТНИ МЕРКИ ЗА ДА БЪДАТ ЛИКВИДИРА НИ.

В ТЕЧЕНИЕ НА СЪДЕБНОТО ДИРЕНЕ СЕ ДЪРЖА МНОГО ДОБРЕ.

НЕ Е В СЪСТОЯНИЕ В БЪДЕЩЕ ДА НИ НАВРЕДИ.ВЕРОЯТНО ЗА НАПРЕД ЩЕ БЪДЕ НАПЪЛНО ЛОЯЛЕН ГРАЖДАНИН.

ЖЕЛАТЕЛНО Е ДА БЪДЕ ПОМИЛВАН С ЦЕЛИЯ ОСТАТЪК ОТ НАКАЗАНИЕТО МУ.

3/ КАПИТАН

ПОСТАВИ СЕ НАПЪЛНО В УСЛУГА НА СЛЕДСТВИЕТО И ДОПРИНЕСЕ СЪЩЕ СТВЕННА ПОЛЗА ЗА УСПЕШНОТО МУ ЗАВЪРШВАНЕ.

ВЪЗЛАГАНИ СА МУ МНОГО ЗАДАЧИ, КОИТО ИЗПЪЛНЯВАШЕ ДОБРОСЪВЕСТ НО И С УСПЕХ.

В СЪДА СЕ ДЪРЖА МНОГО ДОБРЕ И ОБСЛУЖИ ПРОЦЕСА.

МАКАР И ЕДИН ОТ ПЪРВИТЕ ЗАВЕРБУВАНИ В КОНСПИРАЦИЯТА ОЩЕ ПРЕ МЕСЕЦ СЕПТЕМВРИ 1945 Г. ТОЙ СЕ ОТКЪСВА И ПРЕЗ 1946 Г. ПОЧТИ НА-ПЪЛНО СКЪСВА.НЕ Е ПРОЯВИЛ ОРГАНИЗАЦИОННА ДЕЙНОСТ.

ЩЕ ПРИЕМЕ СЪТРУДНИЧЕСТВО И ЗА НАПРЕД И ПРИТЕЖАВА ДАННИ ДА СЕ ИЗГРАДИ КАТО ЕДИН ОТЛИЧЕН И ПОЛЕЗЕН СЕКРЕТЕН СЪТРУДНИК.ИНТЕ-ЛИГЕНТЕН, РАБОТЛИВ И СПОСОБЕН ЧОВЕК, ПОЛЗУВАЩ СЕ С ДОВЕРИЕ СРЕД ФАШИСТКИЯ СВЯТ.

МОЖЕ ДА СЕ ОПРОСТИ ЦЕЛИЯ ОСТАТЪК ОТ НАКАЗАНИЕТО МУ И ДА СЕ ПРИВЛЕЧЕ ВЕДНАГА НА РАБОТА.

4/ МАЙОР

ВЕДНАГА СЛЕД АРЕСТА МУ ДОПЪЛНИ СВОЕТО ПРИЗНАНИЕ, КОЕТО БЕ-ШЕ НАПРАВИЛ ПРЕДВАРИТЕЛНО.

В ТЕЧЕНИЕ НА ЦЯЛОТОСЛЕДСТВИЕ – БЛИЗО 15 МЕСЕЦА – БЕШЕ НАПЪЛ НО В УСЛУГА, ПРИЕМАШЕ И ИЗПЪЛНЯВАШЕ ВСИЧКИ ВЪЗЛАГАНИ МУ ЗАДАЧИ.

ПОЖЕЛА ДОБРОВОЛНО ДА СЕ ЯВИ КАТО СВИДЕТЕЛ СРЕЩУ НИКОЛА ПЕТ-КОВ И ОБСЛУЖИ ПРОЦЕСА.

ПРИ СЪДЕБНОТО ДИРЕНЕ СРЕЩУ ЧЛЕНОВЕТЕ НА "ВОЕННИЯ СЪЮЗ" СЕ ДЪРЖА ДОБРЕ.

АКО БЪДЕ ОСВОБОДЕН ЩЕ СЕ ПОСТАВИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА РАЗУЗНА ВАТЕЛНАТА СЛУЖБА И, ДОБРЕ РЪКОВОДЕН, МОЖЕ ДА БЪДЕ ЦЕНЕН СЪТРУД-НИК.

ЖЕЛАТЕЛНО Е ДА БЪДЕ ПОМИЛВАН ИЗЦЯЛО.

5/ МАЙОР ГЕОРГИ КИРИЛОВ СТОИМЕНОВ.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

БЕДЕН, НЕ РАЗПОЛАГА С НИЩО ДРУГО ОСВЕН С РАБОТНАТА СИ РЪКА НЕЩАСТЕН В ЛИЧНИЯ СИ И СЕМЕЕН ЖИВОТ - ОЖЕНИЛ СЕ Е БЕЗ ДА ЗНАЕ, ЗА ЖЕНА БОЛНА ОТ ЕПИЛЕПСИЯ, ОТ КОЯТО ИМА ДВЕ ДЕЦА.

ОТЛИЧНО ПОДГОТВЕН КАТО ОФИЦЕР, УМЕН И МНОГО ТРУДОЛЮБИВ И РАБОТОСПОСОБЕН.

ПРИ СЛЕДСТВИЕТО СЕ ДЪРЖА МНОГО ДОБРЕ.ПРЕД СЪДА ДАДЕ ИЗКЛЮЧИТЕЛНО ИНТЕРЕСНИ И ЦЕННИ ПОКАЗАНИЯ.НАПРАВИ ДЪЛБОКО ВПЕЧАТЛЕНИЕ НА СЪДА, ПУБЛИКАТА И ПОДСЪДИМИТЕ СЪС НАПРАВЕНИЯ ОТ НЕГО АНАЛИЗ ЗА ХАРАКТЕРА НА ОФИЦЕРСКИТЕ КОНСПИРАЦИИ СЛЕД 9 СЕПТЕМВРИ, ПРИЧИНИТЕ, КОИТО СА СЪДЕЙСТВУВАЛИ ЗА ТЕХНОТО СЪЗДАВАНЕ, КАКТО И ЗА ВРЪЗКИТЕ, КОИТО СЪЩЕСТВУВАТ МЕЖДУ РАЗЛИЧНИТЕ КОНСПИРАЦИИ.

ЧЕСТТА И ДОСТОЙНСТВОТО, КОИТО ЗАПАЗИ В СЪДА, ИСКРЕННАТА МУ ИЗПОВЕД, НЕГОВОТО ДЪЛБОКО РАЗКАЯНИЕ, СИЛНИТЕ ИЗРАЗНИ СРЕДСТВА, КОИТО ПРИТЕЖАВА, ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНИЯ АНАЛИЗ И СТРОГАТА ЛОГИКА, КАКТО И ДЕЙСТВИТЕЛНО СТЧАЕНОТО МУ И ВЕДСТВЕННО И МАТЕРИЯЛНО И СЕМЕЙНО ПОЛОЖЕНИЕ ПРЕДИЗВИКАХА СЪЛЗИ.ЗАЩИТНИКЪТ МУ , Д-Р САВА ИОП АВРАМОВ, СЕ РАЗПЛАКА КОГАТО ПРОИЗНАСЯШЕ РЕЧТА СИ.

ПРИТЕЖАВА ВСИЧКИ ДАННИ ДА СЕ ОСЪЗНАЕ НАПЪЛНО, ДА СЕ КОРИГИРА И ПРЕОРИЕНТИРА КАТО ВЕРЕН СИН НА СОБСТВЕННИЯ СИ НАРОД, ОТ НЕРАТА НА КОЙТО ПРОИЗХОЖДА И ТОЙ.

ПОРАДИ ЕДНО НЕДОРАЗУМЕНИЕ, ТОЙ ПОЕ ВЪРХУ СЕБЕ СИ ВЪ-ГОЛЕМИ ОТГОВОРНОСТИ, ОТКОЛКОТО СА В ДЕЙСТВИТЕЛНОСТ.ТОВА СЕ ИЗЯСНИ В ПОСЛЕДНО ВРЕМЕ И НЕ МОЖАХМЕ ДА ГО КОРИГИРАМЕ.ЛИЧНО ТОЙ ПРОЯВИ РАЗБИРАНЕ И СЕ ДЪРЖА НАПЪЛНО КОРЕКТНО И СЪДЕЙСТВУВА ЗА УСПЕШНОТО РАЗВИТИЕ НА ПРОЦЕСА.

ЖЕЛАТЕЛНО Е ПРИ ПЪРВОТО ПОМИЛВАНЕ ДА ИЗЛЕЗНЕ НА СВОБОДА.

6/ КАПИТАН ЛАЗАР ВЕЛИЗАРОВ ЛАЗАРОВ.

ОСЪДЕН КАТО ЕДИН ОТ ПО-АКТИВНИТЕ ЧЛЕНОВЕ НА "В.С.".ПРЕЗ ВРЕМЕ НА СЛЕДСТВИЕТО СЕ ДЪРЖА МНОГО ДОБРЕ.

УМЕН, ИНТЕЛЕГЕНТЕН, СПОСОБЕН ЧОВЕК, ОТЛИЧНО ПОДГОТВЕН КАТО ОФИЦЕР.

СИН НА ПРОСЛОВУТИЯ ГЕНЕРАЛ ВЕЛИЗАР ЛАЗАРОВ.

СЪДЕЙСТВУВА ИСКРЕННО ЗА БЛАГОПРИЯТНИЯ ХОД НА ДЕЛОТО.В СЪДА ДЕПОЗИРА РЕДКО ЦЕННИ ПОКАЗАНИЯ И ДАДЕ КРАСНОРЕЧИВ ИЗРАЗ НА СВОЕТО РАЗКАЯНИЕ.

МОЖЕ ДА СЕ ПОМИЛВА С ЧАСТ ОТ НАКАЗАНИЕТО МУ.

7/ МАЙОР БОРИС НИКОЛОВ ДИНОВ.

МНОГО ТРУДОЛЮБИВ И РАБОТОСПОСОБЕН, ОТЛИЧНО ПОДГОТВЕН ОФИЦЕР И ИНЖЕНЕР.

СИН НА СТАРИЯ УЧИТЕЛ ПО МАТЕМАТИКА ДИНОВ, КОЙТО Е СЪТРУДНИЧИЛ НА ДЕЙЦИ ОТ Р.П./К/ /НАПРИМЕР ИЛИЯ ТИМОВ - ГЛ. СЕКРЕТАР НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ПРАВОСЪДИЕТО/.

ПРЕЗ ВРЕМЕ НА СЛЕДСТВИЕТО ВИНАТА МУ БЕШЕ ПРЕУВЕЛИЧЕНА.КЪМ НЕГО СЕ ИЗВЪРШИ ГРЕШКА.НЕКОИ ОТ ОРГАНИТЕ НА ПОДЕЛЕНИЕТО, КАТО НЕ ЖЕЛАЯТ ДА ПРИЗНАЯТ ГРЕШКАТА СИ, СЕ ОПИТВАТ ДА ДЪРЖАТ НЕГО ОТГОВОРЕН И ЗА СВОЯТА СОБСТВЕННА ГРЕШКА.

БЕШЕ ПРИНУДЕН ДА ОБВИНИ НЕВИННИ ХОРА.ИЗКЛЮЧИТЕЛНО ЧЕСТЕН ПО НАТУРА, ТОЙ РЕАГИРАШЕ.ТОВА ДАВАШЕ ОСНОВАНИЕ ДА СЕ ДОКЛАДВА ЗА НЕГО И СЕ ПРЕДСТАВЯ ЕДВА ЛИ НЕ КАТО НАЙ-ОПАСНИЯ ВРАГ.СЛЕД КАТО

МУ СЕ ДАДЕ ВЪЗМОЖНОСТ ДА КОРЕГИРА ПОКАЗАНИЯТА СИ И ДА ИЗХВЪРЛИ НАБЕДЯВАНИЯТА НА НЕВИННИТЕ, ВИДИМО ОБЛЕКЧЕН И РАДОСТЕН, В СЪДА СЕ ДЪРЖА ПО ЗАБЕЛЕЖИТЕЛЕН НАЧИН И ДАДЕ ИНТЕРЕСНИ &И ЦЕННИ ПОКАЗАНИЯ, НАПРАВИ СИ ИСКРЕННА САМОКРИТИКА И ТЕЖКА, ВНУШИТЕЛНА КРИТИКА НА ФАКТОРИТЕ И ПРИЧИНИТЕ ТЛАСНАЛИ ОФИЦЕРИТЕ КЪМ КОНСПИРАЦИ

ЖЕЛАТЕЛНО Е ДА БЪДЕ ПОМИЛВАН С ЗНАЧИТЕЛНА ЧАСТ ОТ НАКАЗАНИЕ ТО МУ.

8/ ПОРУЧИК ЛЮБОМИР ХРИСТОВ ВИДИНСКИ.

ВИДИНСКИ Е НЕВИНЕН.НЕГОВИЯ СЛУЧАЙ Е ГРЕШКА И СЛАБОСТ@ НА СЛЕДСТВИЕТО.МНОГО МЛАД, НЕОПИТЕН, НАИВЕН И СТРАХЛИВ, УПЛАШЕН, МАКАР И БЕЗ НАСИЛИЕ, А САМО С ЗАПЛАХА, ТОЙ "САМОПРИЗНАВА".

ГРЕШКАТА СТАНАЛА С НЕГО СЕ РАЗКРИ КЪСНО И ВЕМАШЕ ВЪЗМОЖНОСТ ДА СЕ ОТКЛОНИ ОТ СЪДА.ТОЙ БЕ СЪДЕН И ОСЪДЕН.ТРЯБВА ДА СЕ ПОМИЛВА.

МАКАР И ДА НЕ Е КОНСПИРИРАЛ ТОЙ Е ИМАЛ ЛОШО ДЪРЖАНИЕ КАТО ОФИЦЕР ОТ АРТИЛЕРИЙСКАТА ШКОЛА, ЗЛОСЛОВИЛ Е И Е КЛЕВЕТИЛ ВЛАСТТА, ДЪРЖАЛ СЕ Е ЗЛОСТНО И ВРАЖЕСКИ, КОЕТО, ВПРОЧЕМ Е ПРИЧИНА ДА СЕ СГРЕШИ С НЕГО.КАТО ЗАДЪРЖАН, ОБАЧЕ, ТОЙ СЕ ПРОМЕНИ.В СЪЩНОСТ ТОЙ Е ЕДНО ДОБРО, МЛАДО МОМЧЕ, КОЕТО МОЖЕ ДА СЕ ПОПРАВИ.

ДА СЕ ПОМИЛВА ИЗЦЯЛО.

9/ ПОДПОРУЧИК ДИМИТЪР ИВАНОВ КУШЕВ.

СЪЩО КАКТО ПРИ ВИДИНСКИ.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

ДА СЕ ПОМИЛВА ИЗЦЯЛО.

10/ КАПИТАН

ДА СЕ ПОМИЛВА С ЧАСТ ОТ НАЛОЖЕНОТО МУ НАКАЗАНИЕ.ИЛИ ИЗЦЯЛО, ВЪПРЕКИ ВСИЧКО, ВСЕ ПАК, ТОЙ НАПРАВИ ИЗВЕСТНИ УСЛУГИ, КОИТО ТРЯБВА ДА СЕ ЗАЧЕТАТ.МИСЛЯ, ЧЕ МОЖЕ ДА СЕ ИЗПОЛЗУВА КАТО СЕКРЕТЕН СЪТРУДНИК.

11/ КАПИТАН ИВАН ВАСИЛЕВ МАНДИКОВ.

ДА СЕ ПОМИЛВА ИЗЦЯЛО.

ПО ОБВИНЕНИЕТО В КОНСПИРАЦИЯТА Е НЕВИНЕН.НЕГОВИТЕ РАЗГОВОРИ ЗА ОРГАНИЗИРАНЕ НА ОФИЦЕРИТЕ И БОРБА СРЕЩУ ВЛАСТТА СА СЕ ОСНОВАВАЛИ САМО НА СЛУХОВЕ И ПРЕДПОЛОЖЕНИЯ; В ДЕЙСТВИТЕЛНОСТ ТОЙ НЕ Е БИЛ В ОРГАНИЗАЦИОННА ВРЪЗКА С"ВОЕННИЯ СЪЮЗ".

АКО НЕ СЕ ПОМИЛВА ИЗЦЯЛО, ДА МУ СЕ ДАДЕ НАЙ-МАЛКО ТОВА НАМАЛЕНИЕ НА НАКАЗАНИЕТО, КОЕТО ЩЕ СЕ ДАДЕ НА КАПИТАН ПАДАРЕВ.

12/ КАПИТАН ~~ВАСИЛ~~ Асапчук ИВАНОВ ГРИГОРОВ.

ДАДЕНОТО МУ НАКАЗАНИЕ ОТ СЪДА Е ТЕЖКО И НЕ СЪОТВЕТСТВУВА НА ДЕЙСТВИТЕЛНАТА МУ ВИНА.

ПРЕЗ ВРЕМЕ НА СЛЕДСТВИЕТО СЕ ДЪРЖА ИСКРЕННО И НАЙ-ДОБРОСЪВЕСТНО.

ЖЕЛАТЕЛНО Е ДА СЕ ПОМИЛВА С ЧАСТ ОТ НАКАЗАНИЕТО МУ.

СОФИЯ, 25 ОКТОМВРИ 1947 ГОД.

Ал. Починков

ПОЛКОВНИК-НАЧАЛНИК ПОДЕЛ. 78.200
/ АЛ. ПОЧИНКОВ /.

"Х-II"

18.XII.1947 г.

Д О К Л А Д – К О М Е Н Т А Р

ОТНОСНО КНИЖАРНИЦА "АЛМА МАТЕР".

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

КЪМ КНИЖАРНИЦА "АЛМА МАТЕР" СЪЩЕСТВУВАТ ТРИ ФИРМИ:"АЛМА МАТЕР","КНИГРА" И "АКАДЕМИК"–КНИЖАРНИЦА, ИЗДАТЕЛСТВО И БЮРО ЗА СТУДЕНТСКИ УСЛУГИ.

ШЕФ НА ЦЯЛОТО ПРЕДПРИЯТИЕ Е ДОКТОР ТОДОР ПОПОВ–БРАТ НА ГЕНЕРАЛ ПОЛКОВНИК ПОПОВ.

ОСВЕН ТОВА КНИЖАРНИЦАТА РАЗПОЛАГА С СОБСТВЕН СКЛАД ЗА КНИЖНИ МАТЕЛИАЛИ НА УЛ."БАЧО КИРО",КНИГОВЕЗНИЦАТА "КАРАКАШЕВ"НА УЛ."ЦАР СИМЕОН" И "БЕНКОВСКА"СЕ НАМИРА ПОД РАЗПОРЕЖДАНЕТО СЪЩО НА Д–Р ПОПОВ.

ЕДНО ПО–ВНИМАТЕЛНО НАБЛЮДЕНИЕ ЛЕСНО ЩЕ УСТАНОВИ, ЧЕ КНИЖАРНИЦАТА "АЛМА МАТЕР" НЕ Е САМО КНИЖАРНИЦА.

ДЕЙСТВИТЕЛНО НА ПРЪВ ПОГЛЕД КНИЖАРНИЦАТА ПРАВИ ВПЕЧАТЛЕНИЕ НА ЕДНО ДОБРЕ РАЗРАБОТЕНО ТЪРГОВСКО ПРЕДПРИЯТИЕ.ДОРИ ЦЕННО СЪДЕЙСТВИЕ НА ТАЗИ АКТИВНА ТЪРГОВСКА ДЕЙНОСТ УКАЗВАТ ВИДНИ ПАРТИЙЦИ КАТО СИМЕОН РУСАКИЕВ –ВИСШ ЧИНОВНИК ОТ МИНИСТЕРСТВОТОТ НА ПРОСВЕТАТА И ПАРТЪЧЕВ–ЧИНОВНИК ОТ ВЪРХОВНИЯ СТОПАНСКИ СЪВЕТ.СИМЕОН РУСАКИЕВ ИЗВЪРШВА РАЗЛИЧНИ МАЛКИ И ГОЛЯМИ УСЛУГИ В ПРОСВЕТНОТО ВЕДОМСТВО НА СТУДЕНСКОТО БЮРО "АКАДЕМИК" КЪМ КНИЖАРНИЦАТА,СРЕЩУ КОЕТО ИЗДАТЕЛСТВОТО КЪМ СЪЩАТА ИЗДАВА НЕКОИ НЕГОВИ РЪКОВОДСТВА ПО ЛИТЕРАТУРА,РЕДАКТИРАНАТА ОТ НЕГО КНИГА:"СЪВЕТСКАТА СОЦИАЛИСТИЧЕСКА РЕВОЛЮЦИЯ",РАЗБИРА СЕ,СРЕЩУ ВСИЧКО ТОВА РУСАКИЕВ ПОЛУЧАВА ЕДИН СОЛИДЕН ХОНОРАР,МАКАР И ВЪПРОСНАТА КНИГА ДА СТОИ ОЩЕ НЕРАЗПРОДАДЕНА В КНИЖАРНИЦАТА.ПАРТЪЧЕВ,КАТО ЧИНОВНИК ОТ ВЪРХОВНИЯ СТОПАНСКИ СЪВЕТ ПЪК СЪДЕЙСТВУВА ЗА ДОСТАВЯНЕТО НА ГОЛЕМИ КОЛИЧЕСТВА ХАРТИЯ.ВЪОБЩЕ КНИЖАРНИЦАТА "АЛМА МАТЕР" ПРАВИ ВПЕЧАТЛЕНИЕ С ДОБРИТЕ СИ,СОЛИДНИ И ШИРОКИ ВРЪЗКИ С МНОГО ВЛИЯТЕЛНИ И АВТОРИТЕТНИ ЛИЦА И УЧРЕЖДЕНИЯ.ПРАВИ СЪЩО ТАКА ВПЕЧАТЛЕНИЕ И ОГРОМНИТЕ ПАРИЧНИ СРЕДСТВА,КОИТО СЕ ХВЪРЛЯТ В РАЗЛИЧНИ НАЧИНАНИЯ И КОИТО НЕ ВИНАГИ ЗАВЪРШВАТ С ПЕЧАЛБА.СИНЪТ НА Д–Р ПОПОВ ПИЛЕЕ ПО РЕСТОРАНТИ И ЛОКАЛИ ГОЛЕМИ ПАРИЧНИ СУМИ,КАТО НЕЩО ОБИКНОВЕННО Е НА ДЕН ДА ХАРЧИ ПО 2–3000 ЛЕВА.

НО ВСИЧКО ТОВА Е САМО ВЪНШНАТА ПОСТАНОВКА НА ВЪПРОСА.

ОТ НЯКОЛКО МЕСЕЦИИТЕ НАБЛЮДЕНИЯ НА ИЗПРАТЕНИЯ ОТ НАС С НАРОЧНА ЗАДАЧА В ТАЗИ КНИЖАРНИЦА U–I,СПИРАМ ВНИМАНИЕ НА СЛЕДНОТО:

КНИЖАРНИЦАТА СЕ ПОСЕЩАВА ЧЕСТО ОТ ДОСТА УВОЛНЕНИ ОФИЦЕРИ.ТОВА ЛИЧИ ОТ ТЯХНОТО ОБЛЕКЛО,ДЪРЖАНИЕ,ОБНОСКИ И ПОЗДРАВИ.ИДВАТ И ДЕЙСТВУВАЩИ ОФИЦЕРИ,МЕЖДУ КОИТО И ПОРУЧИК ГЕОРГИ ДАВИДКОВ,ЖИВУЩ НА УЛ." НА СЛУЖБА В ШЗО,СЕГА УВОЛНЕН,СИН НА ЗАПАСЕН ОФИЦЕР,

ИНДУСТРЕАЛЕЦ,ОСЪДЕН КАТО НЕЗАКОННО ЗАБОГАТЯЛ И СРОДНИК НА ФРЕНСКИЯ ПРОФЕСОР ЖОРЖ АТО.СЪЩИЯ ДАВИДКОВ Е ВОДЕЛ НАШИЯ ПОР.П.А.ЕДИН ПРАЗНИЧЕН ДЕН В КНИЖАРНИЦА "АЛМА МАТЕР",КЪДЕТО В ПРИСЪСТВИЕТО НА ИВАН ПОПОВ,СИН НА Д-Р ПОПОВ,БИВШ ПАИСИЕВЕЦ И ЗАПАСЕН ОФИЦЕР,И ТОДОР ДРАГИЕВ-СЪДРУЖНИК,БИВШ РАТНИК,СИН НА ПОЛКОВНИК О.З.ДРАГИЕВ И ЗАПАСЕН ОФИЦЕР,СА РАЗИСКВАЛИ ЗА ПРЕДСТОЯЩАТА ВОЙНА И КАКВО ТРЯБВА ДА ПРАВИ ОФИЦЕРА В ЕДНА ВОЙНА СРЕЩУ АМЕРИКА.

В КНИЖАРНИЦАТА РАБОТИ ЗАПАСНИЯ ПОЛКОВНИК СТОЯН СТОЯНОВ, БИВШ НАЧАЛНИК ЩАБ НА II КОРПУС В БЕЛОМОРИЕТО И БИВШ ПОМОШНИК НАЧАЛНИК НА ВОЕННАТА АКАДЕМИЯ.КОМАНДИР НА II КОРПУС ПО ТОВА ВРЕМЕ Е БИЛ ГЕНЕРАЛ СИРАКОВ.ЖИВУЩ НА УЛ. .В СЪЩАТА КООПЕРАЦИЯ ЖИВЕЕ ГЕНЕРАЛ ПОЛКОВНИК ПОПОВ,КАКТО СПОМЕНАВАМЕ БРАТ НА ШЕФА НА КНИЖАРНИЦАТА Д-Р ТОДОР ПОПОВ.КУЛТУРЕН И ИЗТЪКНАТ ОФИЦЕР.ЛИГАР-ЛИЧЕН ПРИЯТЕЛ НА ДАМЯН ВЕЛЧЕВ И ГЕНЕРАЛ КРУМ ЛЕКАРСКИ.ТОЙ САМ КАЗВА: "АКО НЕ БЯХ СЕ СКАРАЛ С ДАМЯН И КРУМ,ДО СЕГА ЩЯХ ДА СИ СТРОША ГЛАВАТА" ПО ПОВОД НА ПОСЛЕДНИТЕ УВОЛНЕНИЯ В ВОЙСКАТА.

ТОВА КОЕТО НАПРАВИЛО СИЛНО ВПЕЧАТЛЕНИЕ НА U-I Е ГОЛЯМАТА ОСВЕДОМЕНОСТ НА ПОЛКОВНИК СТОЯНОВ ЗА ГОЛЯМА ЧАСТ ОТ НАШЕТО ВИСШЕ ЦАРСКО ОФИЦЕРСТВО.ТАКА НАПРИМЕР ПОЧТИ ВСИЧКИ ОФИЦЕРИ,ЗА КОИТО U-I ГО ПИТАЛ СЛУЖЕЩИ В РАЗЛИЧНИ ЧАСТИ НА СТРАНАТА,РАЗЛИЧНИ ВИПУСКИ И РАЗЛИЧЕН РОД ОРЪЖИЕ СЕ ОКАЗАЛИ НЕГОВИ ПОЗНАТИ,НО И ЛИЧНИ ПРИЯТЕЛИ, КАТО:ПОЛКОВНИК СЪБЕВ-БИВШ НАЧАЛНИК НА ШЗО В.ТЪРНОВО,ПОЛКОВНИК СЪБЕВ БИВШ КОМАНДИР НА 1 И 6 ПОЛКОВЕ,МАЙОР РАНКОВ-БИВШ КОМАНДИР НА ДРУЖИНА В КОРПУСА-СЪРБИЯ,ПОЛКОВНИК БЪЧВАРОВ НА СЛУЖБА В ВОЕННОТО ИНТЕНДАНСТВО И ДР.А ВСИЧКО ТОВА ГОВОРИ ЗА СТАБИЛНИ ВРЪЗКИ В ВИСШЕТО ОФИЦЕРСТВО,КОИТО НЕ СА СЛУЧАЙНИ.

В КНИЖАРНИЦАТА ПОЛКОВНИК СТОЯНОВ СЕ ПОСЕЩАВА РЕДОВНО ОТ РАЗНИ ВИСШИ УВОЛНЕНИ ОФИЦЕРИ,ЕДНИ ОТ КОИТО ГО ПОЗДРАВЛЯВАТ:"ЗДРАВЕ ЖЕЛАЕМ,НАЧАЛСТВО",А ДРУГИ ТОЙ ПОЗДРАВЛЯВА "ЗДРАВЕ ЖЕЛАЕМ,НАЧАЛСТВО", КОЕТО ГОВОРИ,ЧЕ СТАВА ДУМА ЗА ПО-ВИСШИ И ЗА ПО-НИСШИ ОТ ПОЛКОВНИК СТОЯНОВ ОФИЦЕРИ.КОНКРЕТНО МОЖЕМ ДА СПОМЕНЕМ ИМЕНАТА НА:ГЕНЕРАЛ ПОЛКОВНИК ПОПОВ,ГЕНЕРАЛ СИРАКОВ И ГЕНЕРАЛ БАНОВ.ЯСНО Е КАТО БЯЛ ДЕН,ЧЕ ТИЯ ИЗТЪКНАТИ РЕАКЦИОНЕРИ И ОТ ВИСОКА КЛАСА "ЦАРСКИ ГЕНЕРАЛИ" НЕ ИДВАТ В КНИЖАРНИЦАТА "АЛМА МАТЕР",ЗА ДА КУПУВАТ ПЛИКОВЕ И ХАРТИЯ ЗА ПИСМА,А ОЩЕ ПО-МАЛКО ДА ЧЕТАТ КНИГАТА "50 ГОДИНИ ВЕЛИКАТА ОКТОМВРИЙСКА РЕВОЛЮЦИЯ".С ТЯХ ПОЛКОВНИК СТОЯНОВ ВОДИ ПРОДЪЛЖИТЕЛНИ РАЗГОВОРИ НА САМЕ,НА ПО ОТДЕЛНО.ПОСТАВЯ СЕ ВЪПРОСА ЛИЧНИЯ ПРИЯТЕЛ НА ДАМЯН ВЕЛЧЕВ,А ИЗГЛЕЖДА И НЕГОВ БЛИЗЪК СЪТРУДНИК В МИНАЛОТО,ЛИГАРЯ ПОЛКОВНИК СТОЯНОВ САМО ПРОДАВАЧ ЛИ Е В КНИЖАРНИЦА "АЛМА МАТЕР". ЯСНО Е,ЧЕ НЕ Е САМО ПРОДАВАЧ.ЗАЩОТО ПО ВЪПРОСА ЗА ПРЕДСТОЯЩЕТО ПРОЧИСТВАНЕ НА ДЪРЖАВНИЯ АПАРАТ И УВОЛНЕНИЯТА В ВОЙСКАТА ПОЛКОВНИК СТОЯНОВ КАЗВА НА U-I,ЧЕ НА ТОЗИ ВЪПРОС НЕ ТРЯБВА ДА СЕ ГЛЕДА МНОГО ТРАГИЧНО,ЗАЩОТО НАЙ-КЪСНО СЛЕД 2-3 ГОДИНИ ЩЕ СЕ ДОЙДЕ ДО ВОЕНЕН КОНФЛИКТ И ПРИ ИДВАНЕ НА АНГЛО-АМЕРИКАНЦИТЕ У НАС ВСИЧКИ ПОСТРАДАЛИ ЩЕ БЪДАТ РЕАБИЛИТИРАНИ И ВСИЧКО ЗАГУБЕНО ЩЕ БЪДЕ ПРИЗНАТО.ИНАЧЕ ПОЛКОВНИК СТОЯНОВ ВЪНШНО Е МНОГО МЪЛЧЕЛИВ,ЗДЪРЖАН И ПРЕДПАЗЛИВ.

КРДОПБГДСРСБНА по чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 04.11.2014г. Секретар:

ПО ОТДЕЛНО ЗА ВЪПРОСНИТЕ ТРИМА ГЕНЕРАЛИ МОГА ДА ОТБЕЛЕЖА СЛЕДНОТО:

1. ГЕНЕРАЛ ПОЛКОВНИК ПОПОВ - БРАТ НА Д-Р ПОПОВ,БИВШ КОМАНДИР

НА АРМИЯ,БИВШ КОМИСАР НА ДОБРУДЖА,БИВШ ЧЛЕН ДЕЛЕГАТ ПО ПРИМИРИЕТО И НАЧАЛНИК НА ОТДЕЛ VI ПРИ МИНИСТЕРСТВОТО НА ВОЙНАТА,АНГЛОФИЛ,ДЕМОКРАТ, ГОТВЕН ЗА МИНИСТЕР НА ЖЕЛЕЗНИЦИТЕ В КАБИНЕТА НА МУРАВИЕВ,С ОТЛИЧНИ ВРЪЗКИ МЕЖДУ ВИСШИ ВОЕННИ АНГЛИЧАНИ И АМЕРИКАНЦИ.ДАВАЛ ОБЕД НА ГЕНЕРАЛ РОБЕРТСЪН ПРЕДИ ЗАМИНАВАНЕТО ОТ БЪЛГАРИЯ НА ПОСЛЕДНИЯ.ДОМЪТ МУ СЕ ПОСЕЩАВА ОТ НЯКАКЪВ СИ АМЕРИКАНСКИ ПОЛКОВНИК ИЛИ ПОДПОЛКОВНИК ОТ ВЪЗДУШНИТЕ ВОЙСКИ,ПРИЯТЕЛ НА ДЪЩЕРЯ МУ И КОЙТО ЧЕСТО ПЪТУВАЛ ИЗ ЕВРОПА И АФРИКА "С СПЕЦИАЛНИ ЗАДАЧИ".ТОЗИ ОФИЦЕР Е ЧЕРТАЛ ПО АТЛАСА НА ГЕНЕРАЛА СХЕМИ ОТ ВОЕНЕН ХАРАКТЕР.ВЪНШНО ГЕНЕРАЛ ПОПОВ ДАВА ВПЕЧАТЛЕНИЕ НА СМАХНАТ И ЗАНЕСЕН СТАРЕЦ,НО В ДЕЙСТВИТЕЛНОСТ Е ХИТЪР,ПРИКРИТ,ШКОЛУВАН ОФИЦЕР.

2.ГЕНЕРАЛ СИРАКОВ - БИВШ КОМАНДИР НА II КОРПУС В БЕЛОМОРИЕТО, БИВШ КОМАНДИР НА IV АРМИЯ И БИВШ ВОЕНЕН АТАШЕ В БЕРЛИН.В КНИЖАРНИЦАТА ГЕНЕРАЛ СИРАКОВ ИДВА ОБИКНОВЕНО САМО СУТРИН И ВЕЧЕР,КАТО ОСТАВАТ СЛЕД РАБОТНОТО ВРЕМЕ С ПОЛКОВНИК СТОЯНОВ ПОД ПРЕДЛОГ ДА ОПАКОВАТ ПАКЕТИ С ХАРТИЯ ЗА ЕКСПЕДИЦИЯ В ПРОВИНЦИЯТА.ПОНЯКОГА ТАКА СА ОСТАВАЛИ ДО 1 ЧАСА СЛЕД ПОЛУНОЩ.ПРАВИ ВПЕЧАТЛЕНИЕ,ЧЕ ПРЕЗ ДЕНА СИРАКОВ Е В НЕПРЕКЪСНАТО ДВИЖЕНИЕ.ВИЖДАЛИ СА ГО ПО РАЗЛИЧНИ УЛИЦИ,УЧРЕЖДЕНИЯ,А ЧЕСТО И В ВОЕННО МИНИСТЕРСТВО.ИМА СИН ОФИЦЕР.ВЪНШНО ИЗГЛЕЖДА ТИХ,ХРИСИМ,НО ТАВА Е САМО ВЪНШНО.

3.ГЕНЕРАЛ БАНОВ- БИВШ КОМАНДИР НА 6 ДИВИЗИЯ,ОСЪДЕН ОТ НАРОДНИЯ СЪД НА СМЪРТ И СЛЕД ТОВА ОТМЕНЕНА ПРИСЪДАТА.

ГЕНЕРАЛ ПОЛКОВНИК ПОПОВ СЕ ИНТЕРЕСУВА ЖИВО ОТ ИЗТЕГЛЯНЕТО НА РУСКИТЕ ВОЙСКИ В БЪЛГАРИЯ.ТОЙ РАЗПОЛАГА С МНОГО ТОЧНИ ДАННИ ОТНОСНО ТОВА ИЗТЕГЛЯНЕ.ТОЙ ГОВОРИ ЗА "ОСВЕЖАВАНЕ" НА АНГЛИЙСКАТА ДИПЛОМАЦИЯ В БЪЛГАРИЯ СЛЕД ИЗТЕГЛЯНЕТО НА РУСКИТЕ ВОЙСКИ.

ГЕНЕРАЛ СИРАКОВ ПРОЯВЯВА НЕ ПО-МАЛЪК ИНТЕРЕС В ВРЪЗКА ТОВА ИЗТЕГЛЯНЕ.ТОЙ Е ДОРИ ОСВЕДОМЕН ТОЧНО КОЛКО ВАГОНИ СА ОТПУСНАТИ ЗА ИЗТЕГЛЯНЕТО НА РУСКИТЕ ВОЙСКИ.ТОЙ ГОВОРИ,ЧЕ АНГЛИЧАНИ И АМЕРИКАНЦИ ПРЕДСТОЕЛО ДА ПРЕДПРИЕМАТ ЕНЕРГИЧНИ МЕРКИ,ЗА ДА ПОДОБРЯТ СВОЕТО ПОЛИТИЧЕСКО ПОЛОЖЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ.ТОЙ КОНСТАТИРА С ГОЛЯМА ОБЛЕКЧЕНИЕ ИЗТЕГЛЯНЕТО НА РУСКИТЕ ВОЙСКИ.ТОЙ ГОВОРИ ЗА СЛАБИТЕ СТРАНИ НА НАШАТА ВОЙСКА В МОМЕНТА, КАТО ПРАВИ АРГУМЕНТИРАНА КРИТИКА СЛУЖИЙКИ СИ С КОНКРЕТНИ ДАННИ,ПОДЧЕРТАВАЙКИ ОСОБЕНО НА ОБЛЕКЛО,СВЪРЗОЧНО И ИНЖИНЕРНО ИМУЩЕСТВО,РАДИОАПАРАТИ И КАБЕЛИ,МОТОРНИ КОЛИ И ДРУГИ.ПО ТАКЪВ НАЧИН ТОЙ ПОДЧЕРТАВА НЕВЪЗМОЖНОСТТА НА НАШАТА ВОЙСКА ДА ВОЮВА И ПОРАДИ ЛИПСА НА КАДЪР.ГЕНЕРАЛ СИРАКОВ ГОВОРЕЙКИ ЗА ДЕЙНОСТТА СИ В БЕЛОМОРИЕТО КАЗАЛ,ЧЕ ТАМ БИЛ ИМАЛ ВРЪЗКА И С ПАРТИЗАНИТЕ КОМУНИСТИ И С ПАРТИЗАНИТЕ НАЦИОНАЛИСТИ-АНДАРТИТЕ ТОЙ ИЗПОЛЗВАЛ ТЕЗИ ВРЪЗКИ,ЗА ДА СЕ РАЗКРИВАТ ВЗАИМНО ПОЗИЦИИТЕ И СЛЕД ТОВА ДА ГИ ЛИКВИДИРВАЛ.ГЕНЕРАЛ СИРАКОВ КАЗАЛ ЗА ГЕНЕРАЛ ТОШЕВ,ГЕНЕРАЛ МАРКО АТАНАСОВ,ГЕНЕРАЛ СТАНЧЕВ,ЧЕ НЕ БИЛИ ПОДГОТВЕНИ ЗА АРМЕЙСКИ ГЕНЕРАЛИ.

ГЕНЕРАЛ БАНОВ ГОВОРИ ЗЛОБНО,ЧЕ ВЛАСТТА НА ОТЕЧЕСТВЕНИЯ ФРОНТ КАСТРИРВАЛА ОФИЦЕРСТВОТО И СЛЕД ТОВА ГО КАРА ДА РАЖДА ДЕЦА,СПОМЕНАВАЛ САРКАСТИЧНО,ЧЕ КОМУНИСТИ МУ ТЪРСЕЛИ РАБОТА И КАЗВАЛ,ЧЕ СЕГА ЧОВЕК НЕ ТРЯБВА ДА ДРУЖИ С ХАЙ-ЛАЙФА И С БОГАТИТЕ,А ТРЯБВА ДА Е В ДОБРИ ОТНОШЕНИЯ С КОМУНИСТИТЕ.

ВЪПРЕКИ,ЧЕ СЕ КАСАЕ ЗА ОТДЕЛНИ СЛУЧАИ ТРЯБВА ТУК ДА СЕ ОБЪРНЕ ВНИМАНИЕ И ВЪРХУ ПОСЛЕДНИТЕ ДОКЛАДИ ЗА ГЕНЕРАЛ ЯНЧУЛЕВ И ГЕНЕРАЛ РА-

ФАИЛОВ, КОИТО ПРОЯВЯВАТ НЕОБИЧАЕН ЗА ОБСТАНОВКАТА ИНТЕРЕС КЪМ ВОЕННИТЕ ПРОБЛЕМИ И ПО-СПЕЦИАЛНО КЪМ ВЪПРОСИ ОТНАСЯЩИ СЕ ЧАСТНО ЗА НАШАТА ВОЙСКА.

ДРУГО ЕДНО ЛИЦЕ ВЪРХУ КОЕТО ИСКАМ ДА СПРЕМ ВНИМАНИЕТО ТОВА Е ГЕРМАНЕЦА Д-Р КЛАЙН-ЛЕКАР. ТОЙ ПОСЕЩАВА С ЛЕКА КОЛА КНИЖАРНИЦА "АЛМА МАТЕР" И ВОДИ ПОВЕРИТЕЛНИ РАЗГОВОРИ В ЗАДНАТА СТАИЧКА НА СЪЩАТА С Д-Р ТОДОР ПОПОВ. КОГАТО ГОВОРЯТ В ЗАДНАТА СТАИЧКА ПЕРСОНАЛА СЕ ПОКАНВА ДА Я ОСВОБОЖДАВА ПРЕДВАРИТЕЛНО. ВИЖДАЛИ СА Д-Р КЛАЙН С ГЕНЕРАЛ ТРЕНДАФИЛОВ.

В КНИЖАРНИЦАТА РАБОТЯТ И ДВЕ ИНТЕРЕСНИ ЧИНОВНИЧКИ. ЕДНАТА ГОСПОЖА СТАРИРАДЕВА, РУСА, ДЪЩЕРЯ НА СЛУЖАЩ В ЦАРСКАТА ЗООЛОГИЧЕСКА ГРАДИНА И ЖЕНА НА ОСЪДЕН НА СМЪРТ ОТ НАРОДНИЯ СЪД ОФИЦЕР. ДРУГАТА ГОСПОЖИЦА ЛЮСИ СИМЕОНОВА, ДЪЩЕРЯ НА ОПЕРЕТНИЯ АРТИСТ СИМЕОН СИМЕОНОВ.

ИНТЕРЕСНИ СА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАПРАВЕНИТЕ ОТ НАС НАБЛЮДЕНИЯ ВЕЧЕР ПРЕД КНИЖАРНИЦАТА. ИЗЛИЗАТ КЪСНО СЛЕД РАБОТНОТО ВРЕМЕ ОТ КНИЖАРНИЦАТА ЗАЕДНО ПОЛКОВНИК СТОЯНОВ И Д-Р ТОДОР ПОПОВ, КАТО СЕ ДВИЖАТ ЕДИН СЛЕД ДРУГ НА РАСТОЯНИЕ ОТ СТО КРАЧКИ, НА ВСЕКИ ЪГЪЛ СЕ ОГЛЕЖДАТ ВНИМАТЕЛНО И ОТИВАТ В ДОМЪТ НА ПОЛКОВНИК СТОЯНОВ НА УЛ. "СОЛУН" 29. ДРУГА ВЕЧЕР ПЪК СЛЕД РАБОТНОТО ВРЕМЕ ОТ КНИЖАРНИЦАТА ИЗЛИЗАТ ДВЕ ДАМИ НЕПОЗНАТИ С ЧЕРНИ КОЖЕНИ ПАЛТА, ОГЛЕЖДАТ СЕ ВНИМАТЕЛНО НА ВХОДА, ВРЪЩАТ СЕ ОБРАТНО В КНИЖАРНИЦАТА И СЛЕД ТОВА ИЗЛИЗАТ С НЕПОЗНАТ МЪЖ С ЧЕРНА БОРСЕЛИНОВА ШАПКА И ПРОДЪЛЖАВАТ КЪМ МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ. И ТАКА, КАТО ЦЕНТРАЛНИ ФИГУРИ В СЛУЧАЯ ИЗПЪКВАТ: ГЕНЕРАЛ ПОЛКОВНИК ПОПОВ, ПОЛКОВНИК СТОЯНОВ И Д-Р КЛАЙН. НЕПОСРЕДСТВЕНО СЛЕД ТЯХ СЛЕДВАТ: ГЕНЕРАЛ СИРАКОВ, Д-Р ТОДОР ПОПОВ И ГЕНЕРАЛ БАНОВ.

ТОВА СА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАШИТЕ ДОСЕГАШНИ НАБЛЮДЕНИЯ И СВЕДЕНИЯ.

ИЗБЯГВАМ ДА ПРАВЯ ЗАКЛЮЧЕНИЕ, ЗА ДА НЕ НАПРАВЯ ГРЕШКА, ПОНЕЖЕ ДАННИТЕ СА ПОВЕЧЕ ВЪНШНИ И НЯМАМЕ ОЩЕ СЕРИОЗНИ ЗАДЪЛБАВАНИЯ. ТОВА МОЖЕ ДА СТАНЕ, СЛЕД КАТО ВСИЧКО ПО-ГОРЕ ИЗБРОЕНО БЪДЕ СЪПОСТАВЕНО С ДРУГИТЕ ДОКЛАДИ, БЪДЕ ВЪОБЩЕНО И СЕ ДАДАТ НАРОЧНИ ЗА СЛУЧАЯ ЗАДАЧИ.

Х-11

З АБЕЛЕЖКА: ПРОПУСНАХМЕ ДА СПОМЕНЕМ, ЧЕ МАСОВОТО ПОСЕЩЕНИЕ НА УВОЛНЕНИ МЛАДИ ОФИЦЕРИ ИЗГЛЕЖДА ДА Е НАПРАВЛЯВАНО. НАШ ПРИЯТЕЛ УВОЛНЕНИЯ ОФИЦЕР КАПИТАН ГОЕВ ПРЕДИ ДА ДОЙДЕ ПРИ НАС БИЛ ВЕЧЕ В КНИЖАРНИЦА "АЛМА МАТЕР". ОСЪДЕНИЯ ПО КОНСПИРАЦИЯТА "НЕУТРАЛЕН ОФИЦЕР" ПОДПОЛКОВНИК АВРАМОВ ВЕДНАГА СЛЕД ИЗЛИЗАНЕТО СИ ОТ ЗАТВОРА БИЛ ПОСЕТИЛ ПОЛКОВНИК СТОЯНОВ В КНИЖАРНИЦАТА.

Х-11

ТУК-Началнику подел.57800 М.Н.О.

Лични впечатления на подполковник Радонов,относно процесите срещу офицерските конспирации.

През 1946 год.бях курсист в старши офицерския курс при Н.В.У-ще.След завършването на теоретическите занятия,през м.юли всички курсисти бяха изпратени на практически занятия по частите на софийския гарнизон.Аз бях изпратен в Р.О.и назначен за следовател по офицерската конспирация в 8-ма див.област-Стара Загора.

Още до моето отиване,там бяха арестувани около 15 човека. Арестите бяха извършени по подозрение,без да е имало конкретни данни уличаващи ги в конспиративна дейност.Имаше и някалко души,които бяха арестувани в връзка с разкритата тогава легионерска конспирация.Един цивилен легионер посочил имената на офицери,които са били посветени в конспиративната организация "Цар Крум";но от тях почти нищо не излезна.

Аз продължих разпита на арестуваните и въз основа на тяхните показания,задържах други.В резултат на направените разкрития дадох на прокурора 14 човека,които бяха съдени,някои изпратих в лагер, а няколко човека освободих.

При следствието се установи;1/Че идеята за превърата е била напълно съзрела в почти всички стари офицери и кой повече,кои по-малко са проявявали дейност по психологическата и практическа подготовка на превърата,който са смятали за предстоящ.

За създаването на такова настроение са способствували,как-настъплението на реакцията в международен мащаб и у нас и опозиционната преса,така и най много реакционните мероприятия в войската.Всички са б били уверени,че Д.Велчев и приближените му генерали,заедно с опозицията,готвят превърат,който ще бъде подпомогнат от англоамериканците. Почти всички разследвани говореха за заповедите на Д.Велчев,който са им им давали основание да мислят,че в войската се отива към старото.За генерал Лекарски казваха,че на някаква среща на съвипустници,устроена в военния клуб в София,пред интимен кръг,се е изказал за ограничаване правата на помощник командирите,че е имал връзка с англоамериканците. За генерал Стойков,че провеждал курс на гонене на офицерите от Н.О.В. За ген.Кирил Станчев,че открито заобикалял пом.командирите и по този начин давал пример и на другите как да правят и пр.

През това време почти всички офицери от Н.О.В.бяха събрани на курсове в Н.В.У-ще,част от които бяха освободени поради малкото им образование.Останалите,макар и малко офицери добри отечественофронтов-

Из архивите на ДС

ци бяха разместени из по незначителните гарнизони.Правта на пом.команд
дирите бяха отнети и се биеше непрекъснато по тяхния авторитет.

През същата година са били свикани на курс за РоВ.Е.к-ри в Търново 6 випуска.Там е била създадена такава вражеска атмосфера,че по запалените от тях са почнали да правят публични демонстрации,като снемането на югославянското знаме от един хотел,пеенето на шовинистични песни в присъствието на югославянски гости,саботирането на лекциите по политическите предмети ипр.На този курс е била проведена широка дейност за окуражаването,сплотяването и подготовката на старите офицери за предстоящия преврат.

2.Установи се съществуването на конспиративна организация сред офицерите "военен съюз",която си е поставила за задача да смъкне властта на О.Ф.чрез преврат.Там тя е имала ръководство от 3 души за дивизията и ограничен кръг от посветени.Сред останалите е действано по линията на внушението,без да са им давани организационни връзки или пък да им е говорено конкретно за съществуването на организацията.

В Стара Загора се преплетоха две организационни връзки, една по чисто военна линия представлявана от кап.Витанов и друга по линията на опозицията,чрез кап.Апостолов.Подполковник Топалов пък сочеше друга връзка чрез полк.Джувков-к-р на 2 арм.бронеизтреб.полк.

Аз изпращах преписи от показанията на онези,които говореха за връзки с по голями офицери и цивилни.Кап.Апостолов призна,че докато е бил в София е бил в ръководството за въздушни войски.Той е бил завербован от Иван Гладнишки от сектор военни въпроси при Б.З.Н.С. НиПетков.Същия го свързал с Недко Ботев и Асен Павлов,от които той получавал политическа информация и инструкций.Същия сочи и среши на оф офицери с опозиционни водачи,като полк.Никола Петков н-к щаба на в.в. Недко Ботев му бил казал,че те работят заедно с Д.Велчев.Същото му бил потвърдил и майор Икономов-тогава офицер в 2 бр.бригада Пловдив.

Подполковник Топалов сочи полк. Джувков,като човек който е бил между него и Кирил Станчев.Същия сочи полковниците Христов от арт.отдел и Дейнов и двамата от военото министерство,които при всяко отиване са му говорили за необходимоста и неизбежноста на преврата.

Аз съм искал да бъдат арестувани посочените лица,които биха могли да дадат по ценни показания за участието на големците,но под предлог,че данните за тях не са достатъчни,не бидеха задържани. Предполагам,че и другите разкрития в Сливен,а особено в София,са дали известни указания,че съществува ръководещ център около Д.Велчев и другите генерали и опозиционните водачи на чело с Н.Петков,както и връзки с англоамериканците.

Процесите срещу военните конспирации и свързаните с тях цивилни ръководители на опозицията е безспорно един голям успех на Р.О. с голямо политическо значение.Но наред с това трябва да се признае,че това беше удар по периферията,а не по самия център,въпреки че всички данни говореха за съществуването на такъв център в лицето на военния министер Д.Величев,неговия кръг генерали,като К.Станчев,Лекарски,Хр. Стойков,Трендафилов,Тошев и др.и опозиционните лидери.Ако този център беше разкрит,това щеше да бъде пълен разгром за конспираторите в войската,това щеше да бъде страшен удар срещу опозицията.Нейното участие в превратаджийската шайка щеше да бъде по убедително показано на народа.Ако връзките им с чужденците бяха напълно разкрити,щеше да стане ясно на всички,че вотвения преврат е насърчаван от вън.

Дали е имало някакви по голями политически съображения да не се изнесе всичко това не зная,но надпен и до сега не ми е ясно, защо Кирил Станчев,срещу когото имаше неоспорими данни,не биде разследван,защо следствието спре до тук.

Аз мисля,че за да не се постигнат най-добрите резултати се дължи на следните причини:

1.Р.О.нямаше никакви предварителни данни за съществуването на тези конспиративни организации или до колкото ги имаше,те бяха общи,не конкретни.Когато бях изпратен РО не можа да ми даде поне малко ориентировачни данни.Почти целия кадър на РО се състоеше от стари офицери,които сами се оказаха конспиратори.

2.В момента на разкритията силите на РО бяха малко.РО работеше мудно и не беше в състояние да обхване и задвижи цялостно следствието.

3.Между РО и органите на държавна сигурност имаше един антагонизъм.Трудно е да се каже кой беше вината.Органите на Д.С. не оказваха достатъчно помощ на РО.Те дори някъде бързаха да си разделят лаврите.Такъв е случая с о.з.майор Икономов и Иван Гладнишки,които ние разкрихме,а те въз основа на тези данни побързаха да ги приберат.Органите на Д.С.дадени ни в помощ,гледаха на работата,като на чужда и не по полагаха достатъчно старание.

При всички случай се забелязваше,че те нямат вяра на РО.Това аз смятам за напълно основателно.РО гъмжеше отвврагове.Няма офицерска конспирация в която да не са били замесени и органи на РО.В такъв случай РО е служело повече на враговете от колкото на нас.Въпреки това РО си остана не прочистено и до сега.

4.В РО конспирацията не беше залазена добре.Началника генерал Врачев беше пре много близък с генералите:Лекарски,Стойчев,Тошев, Трендафилов.Винаги когато съм идвал в София и съм искал да влезна.,

Из архивите на ДС

или е имало някой от тях и съм го чакал да излезне или след като аз влезна е идвал някой от тях.Предполагам,че генерал Врачев им вярваше и ги осветляваше относно хода на разкритията,а те от своя страна са вли влияели на тяхната насока.Тези който през това време са били в София сигурно знаят за проявено вмешателство от страна на посочените генерали.Предполагам,че по такива пътища беше услужено на подполковник Златев с морфин,а може би и същите оказаха давление за да бъде поставен Кирил Станчев не като арестант и да не бъде сериозно разследван.

1947 год. Радонов

Подполк.-Инспектор при подел.57800

Д О К Л А Д

Генерал ПЕТЪР ВРАНЧЕВ бе началник на РО от месец декември 944 г. до април 948 година.В началото на 47 година от отдела се отдели $РО_3$, кат премина към ДДС, ликвидира се с $РО_2$ и се създаде Специалния отдел при МНО.

Времето от 945 година до юлий-август 946 година – голямата чистк по чл.4.-бе най-тежкия период в развитието на нашата войска след 9.септември 944 година.Дамян Велчев и неговата реставраторска клика от известните лигари,служещи на чуждата агентура у нас,като използуваха старите офицери,голямата част от които бяха врагове на ОФ,с престъпно минало,извършиха голямо морално-политическо опустошение в войската.Изгониха много партизански и политически офицери,под предлог,че имали малко образование,удариха и непрекъснато биеха по авторитета на партизанските и политически офицери;вършеха вредителства в голями размери/генерал Томов и др.Създаваха и ръководеха конспирации,готвеха се за въоръжен преврат срещу ОФ.

В това време отдела на генерал ВРАНЧЕВ беше попълнен изключително с стари офицери.По-голямата част от тях бяха с престъпления от преди 9. септември 944 година,други макар и без престъпления бяха врагове на ОФ и трета група стари офицери,които се мъчеха да се приобщат,но най-малко им беше мястото в разузнавателния отдел,защото нямаха елементарно чутие на антифашисти.Оказа се дори,че няколко от офицерите на РО бяха активни участници в конспирациите.

При такъв състав,отдела не можеше да бъде и не беше действителен страж на сигурността в войската,не водеше и не можеше да води последователна принципална борба срещу враговете на войската.Беше откъснат от новите офицери.Последните не му гласуваха доверие,защото хората му не заслужаваха такова.

Обратно:лошият състав на РО,липсата на каквото и да е сериозно ръководство от страна на генерал ВРАНЧЕВ,и на трето място класическата липса на бдителност у ВРАНЧЕВ спрямо офицерите лигари,бяха едно от основните условия,които дадоха възможност на Дамян Велчевци да ударят по демократичните придобивки в войската и да се готвят да я използуват за преврат.Те не се страхуваха от РО.Гледаха на генерал ВРАНЧЕВ като на човек наивурен,който ги познава добре и при много случаи търсеха негова защита.Затова,когато започна разкриването на конспирациите и процесите по тях,РО се каза с твърде слаби и то общи факти за конспираторите. Работата се ограничи с удар по периферията,по дребните.Асовете останаха не засегнати.Нещо повече:известните генерали Лекарски,Стойков,Трендафилов и Тошев постоянно киснеха в кабинета на ВРАНЧЕВ за да изкарват невинни своите приятели.По този начин например,Ямболската конспирация и процеса по нея несмалко щяха да се провалят.Лекарски,Тошев и др.внушаваха на ВРАНЧЕВ,че ръководителя на конспирацията полковник Йонов,техе стар приятел,произведен за заслуги на 9.септември 944 година в чин полковник,бил невинен,прогресивен човек,нямало смисъл да го задържат. Последният дълго време не бе задържан,а след като въпреки всичко се наложи да бъде задържан,не бе разпитан.ВРАНЧЕВ до последния ден от процеса не бе убеден,че полковник Йоновое конспиратор и че в Ямбол изобщо има конспирация.

Генерал Станчев може да се каже,че не бе разпитван.

Генерал ВРАНЧЕВ гласуваше твърде голямо доверие на генералите – членове на бившия военен съюз.Доверяваше им доста неща с което подриваш авторитета на РО,защото те в същност бяха врагове.Особено това беше характерно с генерал Стойков.Доклад,който другаря полковник Огнянов – бивш по.командир на Н.В.У-ще е дал на ВРАНЧЕВ последният го дава обратно на генерал Стойков.Неща,които са говорени от отговорни наши другари на генерал ВРАНЧЕВ за Стойков,ВРАНЧЕВ му ги е казвал.

Голямата чистка на офицерите през 946 година легна почти изключително на гърба на политическите офицери и такива бивши партизани при помощта на партийните организации и ДС.РО в Министерството извърши само

Из архивите на ДС

техническата работа - да ги подреди и представи на комисията.

През есента на 946 година в РО влезоха няколко наши добри другари-бивши партизани, но те не решиха въпроса с кадъра на отдела. В него продължаваше да има врагове и други неподходящи офицери и чиновници. В края на 947 година и началото на 948 година бяха уволнени от войската значителен брой офицери, в това число и 10-12 от РО. Генерал ВРАНЧЕВ, така както не взе открито и ясно становище спрямо тази чистка, отнесе се напълно пасивно към уволнението на офицерите от неговия отдел, за да не кажем отрицателно. Ние не сме сигурни дали ВРАНЧЕВ и понастоящем е убеден, че о.з.генерал Стойков и някои други генерали като последния са били врагове на народната войска и е трябвало да бъдат уволнени. Едва след идването на полковник Ботев за началник на военното разузнаване, последното се попълни с добър наш офицерски кадър.

Тези и някои други принципни слабости в работата на ВРАНЧЕВ, като началник на РО, които по резултат граничат с вредителство по пътя на прочистването на нашата войска от врагове/РО още не се е очистило от такива/, ни накараха да потърсим и научим нещо за работата му преди 9. септември 944 година. Специалния отдел в кръга на своите служебни задължения, без да увреди на авторитета на ВРАНЧЕВ като началник на РО, проучи дейността му в част от периода 941 -944 година преди 31септември. Установи следното:

През май 941 година ПЕТЪР ВРАНЧЕВ е бил мобилизиран в Беломорието в щаба на 11.пехотна дивизия. В същата дивизия са били мобилизирани другарите Добри Джуров/сега командир на 3-а пех.дивизия/, Железко Колев/сега пом.столичен милиц.комендант/ и Борис Калайджиев/обущар от София/. Там се е намерил "мобилизиран" и Георги Кръстов Милков/установено от нас, че той е агент-провокатор от 939-40 година/. Бил образуван нелегален войнишки комитет под ръководството на ВРАНЧЕВ. В него влезли горепоменатите другари и агент-провокатора Милков, с когото ВРАНЧЕВ се е запознал тогава. Някаква особена дейност комитета не е проявил. Веднаж Милков отишел при Вранчев, казал му, че бил изпратен от Добри Джуров. Заговорил, че трябва да вдигнат въстание в дивизията, време е било вече, че и Добри бил на същото становище. ВРАНЧЕВ не се е съгласил. Милков се върнал "разочарован". Демобилизиравт ги през есента на 941 година. По това време ВРАНЧЕВ се свързва с партията. Тук в София са били другарите Цветко Радионов, Емил Марков и др. Те се събират през декември 941 година в дома на ВРАНЧЕВ и образуват първия военен център, начело с Радионов. На ВРАНЧЕВ била дадена задача да поддържа връзки с звенарите и да разузнава по всички министерства След това ВРАНЧЕВ решава да събере у дома си същите хора с които влизали в войнишкия комитет в 11.дивизия - другарите Добри Джуров, Железко Колев, Борис Калайджиев и провокатора Милков. На тази среща били поставени на всеки един задачи да работят в дадени части на софийския гарнизон.

По-нататък у дома на ВРАНЧЕВ редовно са идвали Радионов и Емил Марков, особено последния. Провокатора Милков ходил по веднаж, някога по два пъти в седмицата у ВРАНЧЕВ.

Другарите Радионов и Емил са посещавали дома на др.Любен Карталев /Любо сърбина/-улица "Враня" № 105. Използували са Любен за установяване връзка с югославските партизани и югославската партия. Чрез него другаря Емил е получил от югославските другари материали за първото учредително събрание/вече/ и изготвил статия за вестник "Работническо дяло". Любен е бил обущар, занимавал се е и с черна борса на дребно, ходил редовно в Пирот за стока и се е връщал, затова бил удобен да се използува за връзка. Понеже ходенето на Радионов и Емил Марков у дома на "Враня" 105 било трудно, те са били нелегални и е трябвало да обикалят дълго из града докато стигнат, престанали да ходят там и връзката с Любо изцяло поел ВРАНЧЕВ. ВРАНЧЕВ ходил много често у Любови и му носел материали за югославските партизани/самобръсначки, ножчета за бръснене и др./. Изобщо Любен Карталев е свършил известна работа по поддържане връзката с Пиротските партизани от Нишавския отряд, командир на който бил Жика Антич/Ботев/.

Провокатора Милков на свой ред, като ходил често у ВРАНЧЕВ, завоювал доверието пред него и започнал да го използува. Преди да отиде в окупационния корпус по нареждане на РО и дирекция на полицията/Милков е бил агент на РО и полицията/с агент-провокаторска цел, взема предварително

от ВРАНЧЕВ парола и явка, чрез които я трябвало да се свърже с комунисти войници или други такива от корпуса. Това става през месец април 942 г. Връща се през м.май същата година и след разговор с шефовете си е имал два срещи с ПЕТЪР ВРАНЧЕВ на когото е направил лъжлив доклад. Искал е от него да му даде пряка връзка с хората в Югославия. ВРАНЧЕВ определил задачата му за корпуса - инструктаж и ръководство. На 18.май 942 година той прави доклад до РО и ДП/доклада е намерен след 9.септември 944 година/ в който, като дава отчет за извършената работа в корпуса го ори и за ПЕТЪР ВРАНЧЕВ. Казва, че ВРАНЧЕВ се е страхувал известно време от провал по случай ареста на Радионов, но че бил сигурен в него. ВРАНЧЕВ му е разказ правил как е бил провален Радионов и мн. други неща. Милков съобщава в доклада още, че се е срещнал с Желязко Колев с когото предстояло да се види тази вечер/18.май 942 год./. На срещата щел да бъде и избегалия от лагер Добри Джуров. ВРАНЧЕВ възложил на провокатора Милков да проучи дали в това бягство няма нещо не в ред.

По това време на ВРАНЧЕВ е било казано от другаря Карагутев/сега в войската/, че Милкове провокатор, проследил го веднаж когато влизал в ДП, след като се разделил с него. ВРАНЧЕВ не е повярвал на това, като казал на Карагутев, че той познавал Милков от Беломорието и там той имал светла страница от живота си/касае се за участието на провокатора Милков в войнишкия актив в 11.дивизия/. ВРАНЧЕВ не къса с Милков и не взема никакви мерки. Когато Желязко Колев бил провален от Милков, от затвора той можал да изпрати до ВРАНЧЕВ е но писмо в което мотивирано доказвал провокаторството на Милков. ВРАНЧЕВ/според негови думи/ споделил това с др. Емил Марков. Последния му казал, че Милков трябва да бъде ликвидиран незабавно. ВРАНЧЕВ не възприел това решение, не бил убеден, че така трябвало да се постъпи. Решил да изпрати Милков на Витоша в хижа "Планинец" при наши другари, да бъде наблюдаван/той е смятал Милков за твърде прост, за да не открие целта на това му изпращане/. Милков отишел на Витоша, но се указало, че цяла седмица не бил в хижата, а скитал неизвестно къде/вероятно е слизал в София, ходил в полицията и пр./. Когато ВРАНЧЕВ съобщил за тази постъпка на провокатора на др. Емил Марков, последния категорично казал, че Милков трябва да се ликвидира. ВРАНЧЕВ и този път не се съгласил на това. Защо? Вероятно за това, че се е страхувал да поеме ангажимент с ликвидирането на Милков, да премине ако стане нужда, в нелегалност или да иде в балкана. На това той очевидно не е бил готов. Решил да изпрати провокатора Милков в Нишавския отряд за да бъде там не ликвидиран, а под "наблюдение". Това негово понятие под "наблюдение" говори за друго, принципално не се е съгласил с революционното решение за ликвидиране на провокатора, а го е отклонил. 3

За изпращането на Милков в Нишавския отряд ВРАНЧЕВ използувал Борис Калайджиев и Любен Карталев. Борис е трябвало да придружава Милков от Софийската гара с влака до Пирот, а от там Любен, който ще пътува в същото купе, ще поеме провокатора и ще го предаде на партизаните. Това е станало на 23.август 942 година.

Борис Калайджиев и ВРАНЧЕВ се познават много добре от войнишкия комитет в Беломорието, а когато са се върнали в София, те са поддържали връзка. Провокатора Милков поддържал редовни връзки с Борис Калайджиев, ходил често в обущарницата където работел Борис. Последният му давал работническо дяло или някой позив, ако имал. Според думите на ВРАНЧЕВ Милков обичал много Борис. През февруарий или март 942 година Борис Калайджиев бива задържан от органи на РО на улица "Владайска", под претекс, че в обущарницата му е намерен позив и книжката "Сталинската конституция". Бил разпитан от един групов началник. След разпита началника предложил на Борис да стане техен агент, да им носи с кого се среща, от кого къде получава материали и пр. Борис не можал да откаже. Уговорили къде и кога ще се срещат. Веднаж се срещнали и р зговаряли в едно луксозно заведение, втори път в друго, а после в обущарницата, където работил Борис. и т.н. След 9.септември 944 година Борис Калайджиев е изключен от партията за злоупотреба с обущарски материали, като работник в обущарската кооперация "9.септември".

На 27.август 942 година ВРАНЧЕВ казва на провокатора Милков, че смята на другия ден да го изпрати някъде, да бъде готов. Взема му раницата и я предал на Борис. Уговорил среща с Борис и Милков рано сутринта

137
Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

138

за да идат на гарата.Казал и на Любен Карталев,че трябва да пътува за Пирот в едно купе с Борис и след като слезе на Пиротската гара,по установен парол да приеме Милков от Борис и да го предаде на партизаните, катоги предупреди,че Милков трябва да бъде наблюдаван.Това,че на Любен е предадено да предупреди партизаните за Милков го казва ВРАНЧЕВ,но как е точно казано не се знае,защото по-нататък се вижда,че командира на отряда Ботев,както и нито един от партизаните не е предупреден.

Милков още на 27.август вечерта е имал възможност да предупреди шефовете си от полицията,че Вранчев смята да го праща някъде за да вземат необходимите мерки за проследяването им.

На 28.август сутринта се срещат ВРАНЧЕВ,Борис и Милков.Последните двама тръгват към гарата,а ВРАНЧЕВ след тях на известно разстояние,за да провери дали пътя им е чист.На гарата Милков разменя няколко думи с непознато лице.Качват се на влака Борис и Милков.На Пиротската гара Милков пак се заприказвал с едно лице,което той представил като наш симпатизант - учител в Скопие.На гарата слиза и Любен Карталев с детето си. На указаното място и по уговорения начин Борис предава Милков на Любен и се връща веднага за София.Любен предава Милков,чрез ятак от Пирот,на командира на партиз.отряд.Любен Карталев не е предал поръчението на ВРАНЧЕВ,че Милков е трябвало да бъде наблюдаван.Най-вероятното е,че ВРАНЧЕВ не е обяснил на Любен сериозността на случая - че Милков е провокатор и че е опасен човек,а му е говорил просто да бъде предаден и наблюдаван,или нещо и това не му е казал.Дори на Любен му е било казано изрично,че Милков е провокатор или опасен човек,той положително е щял да предаде това на партизаните.

На връщане от Пирот Любен е донесал от провокатора Милков писмо за ВРАНЧЕВ,в което му се хвалел,че е бил посрещнат много добре от партизаните,бил доволен,чувствувал се добре и пр.Милков е минавал в отряда като представител-делегат на нашата партия и е ходил из селата по агитация с Ботев и др.Направили го агит-проп на отряда.Имал е възможност да слиза в Пирот.Положително се е свързал с полицията и с РО в града и им е обяснил цялата работа.Насочил е полицията по Любен.Пишел е често писма до София,вероятно до хората от полицията.

На 13.септември 942 година полицията арестува Любен Карталев в дома му.Естествено той е провален от Милков.Последният,макар и за пръв път да вижда Любен в Пирот е имал възможност да научи кой е този,който го води при партизаните,от последните.

Милков,както е провалил Любен,е могал и този път да провали и Борис и ВРАНЧЕВ,които са му уредили канала.Но и двамата остават не търсени от никого.Защо?Защото и РО и полицията ги е знаяла много добре.Знаяли са с сигурност по какъв канал Милков е отишел в Нишавския отряд.За полицията не е бил известен Любен,човека който поддържа връзката с партизанския отряд и от там командира и някои други партизани от отряда,или ятаци от Пирот и Пиротско.Това полицията този път установява чрез Милков и нанася сериозен удар.След арестуването на Любен него го откарват в Пирот.При следствието в полицията той се е държал крайно лошо и казвал всичко.Не може да не е казал и за канала по който е прехвърлил провокатора Милков/полицията и без друго го е знаела/.Но Борис Калайджиев и ВРАНЧЕВ и сега остават незасегнати.

Връщат Любен Карталев в София в дирекция на полицията. Държали са го там близ 30-40 дена.Понеже в показанията си между другото говори за връзките си с лице под псевдоним "Марко"и с други лица носещи други псевдоними,с едно от които се е срещал в кино Македония,полицията го отвежда в киното на определената контролна среща за да залови този,който ще дойде на срещата.Никой,обаче,не идва.Това лице е трябвало да бъде ВРАНЧЕВ Той наистина се е срещал с Любен в кино Македония и в този ден,когато полицията ще е заведа Любен в киното ВРАНЧЕВ наистина е трябвало да иде на контролна среща.Той не е отишел,макар че не е знаел /?/за арестуването на Карталев.Точно него ден бил болен/?/.На полицията това лице е било напълно известно,разбира се,но е инсценирала търсене,за да даде вид,че й е неизвестно,търси го и не може да го намери.

Любен го връщат нанова в Пирот,там го съдят,осъждат го на смърт и го обесват.Полицията така е нагласила показанията на Любен,особено за

срещите му,че го е накарала да признаекакво оня "Марко"-псевдоним,за който той говори е Марко Добрев Марков - секретар на окръжния комитет на РМС в София.В същност тя е била дълго преди това в дирите на Марко Добрев Марков по съвсем друг път и не е бързала с неговото арестуване. Арестуват го на 21.септемврий 942 година,няколко дни след задържането на Любен Карталев.Без да има нищо общо между дейността на едения и другия,хвърлят върху Марко Добрев Марков вина и по линията на връзки с партизаните,изкарват го,че той е същият Марко за който говори Любен,съдят го,осъждат го на смър и го обесват.

След проваляне то на Любен Карталев и извършените арести в Пиротск на връзки,явяващи и някои партизани другари от отряда започнали да се усъмняват в Милков,че той вършел цялата предателска работа.Изпратили командира на отряда в София за да провери какво има за Милков.Ботев е идвал два пъти в София,по това време,срещал се е с ВРАНЧЕВ и с Борис . Според ВРАНЧЕВ Ботев се е хвалил от Милков,а според показанията дадени от един другар партизанин от същия отряд/сега милиционер в София/Ботев е бил изпратен в София именно тогава,когато другарите от отряда започнали да се съмняват в Милков.Затова не е вероятно Ботев да е хвалил Милков пред ВРАНЧЕВ.

ВРАНЧЕВ,след като е говорил с др.Емил Марков,той за последен път наредил Милков да бъде ликвидиран.Милков е ликвидиран през м.октомврий или м.ноември 942 година в района на Нишавска околия от Божидар Конич /Пуниша/.

По-нататък работите се развиват така,че командира на Нишавския отряд Жика Антич/Ботев/заедно с един свой другар партизан Блъкер,по видимому разложени,напущат отряда и се предават на полицията в Пирот. Последната ги използува доста време като свои агенти.Ботев в София, за да каже връзките си.А този път Борис и ВРАНЧЕВ остават не засегнати. Ботев и негов я другар,след като полицията си е свършила работата с тях биват ликвидирани.

Интересно е следното обстоятелство,като факт.ВРАНЧЕВ през 943 г. е бил задържан в ДП и престоял там 14 или 18 дни.Първата неделя,според него,не е бил разпитван.След това са го питали за съвсем незначителни неща.Например,познава ли Железко Колев.ВРАНЧЕВ отговорил решително - не. /полицията отдавна е знаела от Милков,че ВРАНЧЕВ твърде добре се познава с Железко Колев,за да не му вярва/.Питали ей го защо се е движел толкоз много из града на което той е отговорил,че ходи само от къщи до дюкяна и обратно.Повече не е разпитван.Прехвърлен е бил в гарнизонния затвор и от там освободен.Той казва,че брат му е дал 60,000 лв.на човек от административната полиция и е бил откупен.Досие в полицията за то и разпит няма.

НАЧА НИК поделение 57800
/Игнатов/

От архивите на ДС
139

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата 04.11.2014г. Секретар:

С П Р А В К А
относно обединението на отд."Б" и РОз.

През м.април т.г. се навърши една година от обединението на РОз при Щаба на войската с отделение "Б" при Д.С.
От начина по който се извършваше обединението и от инструкциите които получавахме съществуваше убеждението какво,че РОз е служба която по своя кадър,агентура и работа превъзхожда "Б" отделение. Още първите месеци,след обединението,обаче се убедихме,че тази оценка е неправилна.

Съотношението на численността на кадъра при обединението бе 65:28/"Б":РОз/.На идващите от РОз бяха дадени следните ръководни места:Зам.началник/главен инспектор/,1 началник отделение /от 2/ 3 инспектори /от 7/,3 групови началници /от 9/,1 секретар/от 1/.Главният инспектор Радой Вълков още с почването на работата ме уведоми,че не желае да остане за дълго в отдела, понеже имал намерение да работи по външна линия в чужбина.Същият се оказа и неподходящ за длъжността си и бе отстранен от отдела. От тримата инспектори,единия отказа още в самото начало да се прехвърли при нас и остана на работа във Военното министерство, втория-Стефан Рийчев-политически неукрепнал,като неподходящ за инспектор в отделение бе прехвърлен за инспектор II-ра секция Софийска област и предстои да бъде заменен,третия Димитър Сарафов понастоящем е в ареста на Д.С. секретно задържан.Същия от 1930 г. до 9.9.944 год. е на активна служба на полицията и войската в противоразузнаването като е работел и срещу СССР и БКП.Задържан е поради това,че укри от службата ценни данни по бягството на - -агент на службата ни държан от него.
От груповите началници нито един не можа да се утвърди като такъв,поради което единия Груди Грудев бе понижен на разузнавач другия-Никола Недялков бе преназначен в Гранични войски,а третия-Стефан Иринков бе назначен на подходяща служба в Балкантурист.Секретаря Григор Михайлов се оказа човек напълно неподходящ за тази длъжност,поради политическа неблагонадежност и неподготвеност и бе уволнен.14 от разузнавачите изващи от РОз бяха безпартийни и случайни хора.От тях 6 бяха уволнени за груби дисциплинарни нарушения като:неморален живот,изнуда и користв службата,превишаване на служебните си права,вършене на не-

2

правилни арести и нанасяне тежки побоища.Почти всички назначени по ходатайства на висши военни чинове като ген.Стойчев,Лекарски и др.

Срещу двеста и тримата налични агенти на отд."Б",РОз ни предаде само 39 такива.От тях само двама се оказаха ценни агенти,останалите в повечето случаи бяха или двойници или разкрити вече от обектите ни.11 от получените от РОз агенти сме прекратили за ползуване,поради безполезността им.Трима сме установили,че служат на обектите ни,а не на нас и за още други четирма имаме силни съмнения че са двойници.Агента , който бе окачествен от генерал Врачев пред Р.Вълков като много ценен,избяга зад граница.Следствието разкри,че той бидейки агент на РОз и по-късно на II-ри отдел при ДДС е работел за англичаните,като им разкривал всички задача давани му от нас и същевременно им давал сведения за българската войска.Това се потвърждава и от разговора с при опит за вербовката му.

Ведно с обединението на кадъра и задачите на РОз и "Б" отделение трябваше да се обедини и материялните части на тези две служби,за което е имало съгласието и на др.Г.Димитров.От РОз ние не получихме никаква материяла част,освен временното ползуване на помещението му.Трябваше да получим 6 леки коли,половината от гардероба им,половината от техническата апаратура и др.За получаването на тези извънредно необходими нам вещи правихме няколкократни постъпки пред служебните ни ръководители, но не получихме нищо.

Разкриха се известни прояви на нелоялност от страна на РОз,резпективно по-висшите му ръководители.Освен материялната част,която не ни беше предадена до днес сме разкрили 4 сътрудници- , , и ,на бившето РОз непредадени нам и които са използувани от службите на генерал Врачев за осветляване на наши обекти и след обединението на РОз и "Б" отделение.Генерал Врачев е поддържал скрито от нас редовна връзка с . и след предаването му на Д.С. и му е забранявал по въпроси по които те говорят да уведомява новите си началници.РОз е имала възможностти за секретни обиски в Италиянската и Швейцарска легации.Тези възможности не ни бяха предадени.Не ни бе предаден и резултата от извършените вече обиски/секретни/.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата 04.11.2014г. Секретар:

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

В едногодишната ни дейност след обединението се убедихме,че в РОз са се търпели редица слабостти като:

Назначаване на служба без изучаване на лицето,протежиране и повишаване,поради застъпничество и кумовство,като назначението на разузнавачите Костадин Марков,Михаил Савов,Борис Казаков и др.

Разглезване на служителите посредством незаслужили награди и подаръци,вследствие на което материялните условия при ДС се виждаха много трудни на всички служители дошли от РОз.

Проверката и контрола на служителите и сътрудниците е бил застъпен в много по-малка степен отколкото в "Б" отделение.

142

Опиране при важни и отговорни задачи на случайни лица и даже врагове като за записване на плоча на следствие или за микрофонно подслушване на разговори са използували за постройка на инсталациите лицето инж. -сега американофил в миналото легионер и немски възпитаник,човек с леко поведение и тъмно минало.За отваряне на касите на чуждд легации е използуван -по професия ключар,морално паднал,спекулант и уличен в злоупотреба и др.

Конспиративността не е била винаги спазвана от началниците като например на банкета по случай заминаването на полковник Заимов е присътствувала една секр.сътрудничка на бившето РОз-двойничка-

Притежаваме признания на бивши сътрудници на РОз/ /за съжителството й с началника на РОз полк.Заимов

29.V.1948 год.
С о ф и я.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ II-ри:

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

Р Е Ш Е Н И Е НА ПБ от 7.VI.1958 г.

Присъстствували: Г.Димитров,Тр.Костов,Ант.Югов, Г.Чанков,Г.Дамянов,Т.Черноколев, ген.Кинов,Д.Дичев, Руси Христозов,Н.Павлов,Каприелов,Г.Ганев и П.Вранчев.

1. Натоварва се комисия в състав: др:др.Ант.Югов,Г.Дамянов Г.Чанков,Д.Дичев и Н.Павлов,която в срок до 20 юни т.г. да:

а/доведе до край изясняването действията на др.Вранчев, като шеф на РО с агентурата Х-11 и излезе с конкретни предложения и изводи пред ПБ;

б/разработи начина за използуване опита и тактиката на тая агентура.

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
Т У К

Изх. № 1917
28 VII 948 г.

Относно: прехвърляне сумите, ценните книжа и недвижимите имоти на бившите ликвидирани съюзи на Запасните офицери, Бойците от фронта и Запасните подофицери в полза на държавата.

Д О К Л А Д
От Министра на вътрешните работи

ДРУГАРЮ ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание 1-вото постановление на Министерския съвет от 6.IX.1944 г. за фашистка и противонародна дейност с заповед № 4096/1.XII.1944 г. обявих за разтуряне съюзите на Запасните офицери, на Бойците от фронта и на Запасните подофицери.

Поради известни политически моменти проведох заповедта си в действие на 9.Ш.1945 г., на която дата органите на народната милиция запечатаха касите и канцелариите на споменатите съюзи и на дружествата им в страната и съставиха описи на намереното имущество, пари и ценни книжа.

За издирване и установяване активите и пасивите на съюзите и на дружествата им, както за изплащане на всички безспорни задължения, назначих двама ликвидатори.

Ликвидацията продължи до края на 1947 година, през което време цялото имущество на съюзите и дружествата се приведе в известност и централизира към съюзите в София.

Делата и сметките на ликвидираните съюзи и на ликвидаторите от датата на разтурването на същите - 9.Ш.1945 г. се провериха от вещо лице при Министерството с представител на Министерството на финансите. Установи се, че те са водени правилно. Имуществата на същите са издирени и централизирани. Събрани са всички вземания и са изплатени всички безспорни задължения.

При приключване на ликвидацията след съставяне на приключителните ликвидационни баланси, се установи следното чисто имущество:

2

1.Съюз на запасни офицери

а/ по чек.с/ка	200	
б/ в пощ.сп.каса	4577.035	
в/ценни книжа	1148.160	5.725.395

2.Съюз на бойците от фронта

а/ по чек.с/ка	200	
б/в пощ.сп.каса	11359.524	
в/в ценни книжа /облигации/	138.000	11.497.724

3.Съюз на запасни подофицери

а/на сп.влог в Б.н.б.	8.401.505	
б/на срочен влог в Б.н.б.№2	8.048.144	
в/в ценни книжа /облигации/	4.534.220	20.983.869
	Всичко:	38.206.988

Освен това,съюза на запасните офицери притежава и пет недвижими имоти,а съюза на запасните подофицери - 3 в София и провинцията,които са дадени на временно безвъзмездно ползване на общ.организации и други отделни под наем.

Движимото имущество на разтурените съюзи,главно мобили и инвентарни предмети са описани подробно в констативните протоколи на органите на народната милиция,които се намират към досиетата на съюзите и дружествата,съхранявани в архивите на същите.

Голямата част от инвентаря по мое нареждане е предаден безвъзмездно на С.Б.П.Ф.,на П.О.,на Народния съюз за въздушен спорт,на Българо-испанската общност и на отечественофронтовски организации.Известна част от инвентаря е предаден на някои нуждаещи се от такъв,подведомствени служби на Министерството - главно на Държавна сигурност,който е вписан в инвентарните книги на службите.Една част от инвентаря е на лице,която ще бъде разпределена по моя заповед между споменатите обществени организации.

Съгласно разпорежданията на чл.5 от Закона за юридическите лица,имуществата на ликвидираните съюзи следва да се предадат на държавата,поради което Ви моля,да внесете в Министерския съвет който,ако одобри,да приеме следното

П О С Т А Н О В Л Е Н И Е:

ОДОБРЯВА СЕ да се прехвърли на държавата имуществото: недвижими имоти,пари и ценни книжа на ликвидираните съюзи на запасните офицери,бойците от фронта и на запасните подофицери, съгласно приключителните ликвидационни баланси на същите,както

145

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

3

следва:

1.Съюз на запасни офицери.- В пари - по пощенска чекова с/ка № 3090 - 200 лева,на влог в пощенска спестовна каса по спестовна книжка серия К - № 081853 - 4.577.035 лева,в ценни книжа - /облигации/ 5.5% държавен заем на свободата 1945 г. - 875.000л облигации 5% държавен заем 1941 г. - 271.000 лева;облигации 5% държавен заем от 1921 г. - 300 лева;облигации "Червен кръст" - 1912 г.- 1.860 лева.Всичко в пари - 4.577.235 лева и в облигации - 1.148.160 лева.

НЕДВИЖИМИ ИМОТИ:1.Двуетажно масивно здание с дворно място в София - ул.Раковски № 100 - 448.75 кв.м.;2.Здание,разрушено от бомбардировките с дворно място в гр.София - ул.Ст.Караджа № 4; 3.Дворно място с двуетажна наянтова къща в гр.Габрово - ул.Райчо Каролев № 4.4.Праздно място от 45 кв.м.в Стара-Загора - чаршията.5.Почивен дом - масивно здание в землището на с.Джиново,Сливенско - до Сливенските минерални бани.

2.Съюз на бойците от фронта.- В пари - по чекова сметка № 1300 - 200 лв.,на влог в пощенска спестовна каса по спестовна книжка серия К - № 081854 - 5.359.524 лева и по спестовна книжка серия Л- № 006083 - 6.000.000 лева.В ценни книжа /облигации/ от 5% държавен заем от 1941 г.- 58.000 лева;облигации 5.5% държавен заем на свободата 1945 г. - 80.000 лева.Всичко в пари - 11.359.724 лева и в облигации - 138.000 лева.

3.Съюз на запасните подофицери.В пари на влог в БНБ № 2 по сметка № 427 - 8.401.505 лева,срочни влогове в БНБ № 2 по срочни свидетелства №№ 1010 - 1.000.000 лева,1021 - 500.000 лв., 1026 - 500.000 лева,1086 - 500.000 лева,15775 - 4.000.000 лева, 15787 - 500.000 лева,15796 - 500.000 лева,104447 - 500.000 лева, 64831 - 45 544 лева,66204 - 2.600 лева - всичко 8.048.144 лева. В ценни книжа /облигации/ на депо по сметка № 3917 в БНБ № 1 по депозитни разписки №№ 155/367,885/18404,886/18404,887/18403, 890/18505,884/18406,1146/23531,1143/23530,112/3147,220/3180, 908/18880,909/18881,910/18882,1340/17489,1339/17488,1338/17490, 1341/17487,1258/16625,158/2542,116/1644,1451/18315,1407/18272 общо за 4.534.220 лева.

НЕДВИЖИМИ ИМОТИ:1.Пет етажно масивно здание в гр.София, бул.Хр.Ботев № 48,2.праздно дворно място от 600 кв.м.в София, ул.Манол Тошев 2,3.дворно място с 3- етажна вила в курорта "Костенец парцел IV а/12 кв.10,4.двуетажна сграда в гр.Пловдив - ул.Лява крайречна № 32;5.масивна сграда в същия град - ул.Опълченска № 13;6.дворно място в курорта Хисаря,квартал 92,парцел VIII - 602 при съседи Марин Бакърджиев и улица;7.сграда в гр.Ст. Загора - ул.Ц.Борис 68а;8.магазин в същия град на ул.Ц.Борис 68а;9.праздно дворно място в същия град ул.Безименна № 19;10.Го

рен етаж – салон на ул.П.Р.Славейков № 2 в Търново в съсобственост с дружеството на пенсионерите;11.дворно място от 500 кв.м.в гр.Плевен ул. Дойран № 1;12.двуетажна масивна сграда в гр.Разград – ул.Милиционерска при съседи:ул.Кирил и Методи,училище ул.Цар Асен;13.масивна двуетажна сграда на ул.Д.Благоев № 1 във Варна;14.Масивна постройка – бюфет в гр.Самоков при новия мост с дворно място 150 кв.м. 15.масивна сграда на два етажа в гр.Ямбол – ул.Търговска № 15,кв.133 парцел IV 493;16.здание в гр.Лом на пл.Свободата в съсобственност с дружество Инвалид;17 масивна двуетажна сграда в гр.Видин – ул.Московска № 5;18.сграда в гр.Пазарджик – ул.Димитър Благоев,квартал 78 парцел 126;19.дюкян в гр.Казанлък ул.Търговска № 62;20.сграда от един етаж в гр.Кърджалий на ул.Бяло море.кв.119 при съседи градска градина и военен лазарет;21 лозе в местността "Азаплар- алта" от 2.5 дек.в землището на същия град;22.полумасивна сграда на два етажа в гр.Кюстендил – ул.Янтра № 20;23.сграда – барака в гр.Несебър с незастроено място 1590 кв.м.;24.почивна станция на два етажа с дворно място в курорта сливенски минерални бани,край гр.Сливен;25.летовище в местността при монастиря "Св.Георги" в землището на гр.Сливен;26.празно място от 225 кв.м.в гр.Асеновград,включващо се в парцел XX – кв.231;27.място – празно от 307.50 кв.м.от парцел XVII – кв.231 в гр.Асеновград;28.празно място в същия град от 344.5 кв.м. парцел XVI кв.231;29.празно място също в Асеновград от 365 кв.м. парцел I,кв.320;30.масивна сграда в гр.Пещера ул.№ 1 – № 114 при съседи улици п.п.защита;31.една плевня покрита с керемиди в с.Бродилово,М.Търновско;32.двуетажна масивна сграда в гр.Враца на ул.Бенковски;33.един парцел празно място,в гр.Девин кв.38 при граници река,шосе;34.идеална част в съсобственост с читалището в гр.Тетевен – масивна сграда;35.празно място от 659 кв.м.Красно-село Софийско,парцел VI,кв.№ 7 в.м."Раковец";36.едноетажна сграда в гр.Шумен на ул.Гр.Игнатиев и Ц.Освободител при съседи Никола Бъчваров,наследници на Димитър Кънчев и ул.Ц.Калоян;37.едноетажно здание дом-

паметник гр.Русе – бул.Стефан

Сумите на влог и по чекова сметка да се внесат на приход в държавното съкровище по § 56 от приходния бюджет на държавата за 1948 година.Облигациите да се предадат на Министерството на финансите – Дирекция на държавния бюджет.

Почивните станции в сливенските минерални бани,летовището в м."Св.Георги" край гр.Сливен,вилата в курорта "Костенец",се предоставят на Санитарно-курортната дирекция при Министерството на народното здраве,а останалите недвижими имоти се предават на народните селски и градски съвети в чиито селища и землища се намират,като зданието и дворното място на ул.Раковска № 100 се предоставя за безвъзмездно ползуване от Народния съюз за въздушен спорт и един от етажите на зданието в гр.София на ул.Хр.Ботев № 48 се предоставя за безвъзмездно ползуване на СБПФ.

Из архивите на ДС
147

Из архивите на ДС

Движимото имущество,инвентар и др.предмети на ликвидираните съюзи да се дадат на безвъзмездно ползуване на обществени организации и държавни учреждения с заповед на Министра на вътрешните работи.

Счетоводните и отчетни книжа,протоколни книжа и др.ценни материали да се предадат на съхраняние в Министерството на вътрешните работи до унищожаването им.

Приходите от недвижимите имоти от 17 май 1948 г.- денят на ликвидационния баланс до влизането в сила на настоящето постановление да се внасят в приход на държавното съкровище по § 56 от приходния бюджет на държавата.

Да се считат за държавни и всички други суми,ценни книжа и имоти,принадлежащи на ликвидираните съюзи,които биха се издирили за в бъдаще.

Настоящето постановление да се обнародва в Държавен вестник.

148

М И Н И С Т Ъ Р:

ДХ/Д

Държавна сигурност и офицерите от БНА
35
КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 04.11.2014г. Секретар:

5

Д О К Л А Д.

Работата в РО след 9.IX.1944 година започна и продължи до края на чистката през 1946 година с стар офицерски кадър. От всичко 81 офицери, работещи по разузнаването в ръководството при МНО и щабовете на дивизиите само няколко са постъпили като офицери след 9.IX.1944 год. Такова е положението, и с заведующите разузнаването в частите.

От 81 офицери работещи по разузнаването в МНО и щабовете на дивизиите 29 в последствы са уволнени за престъпна противонародна дейност преди 9.IX.1944 год., 18 са преместени от отдела като политически неудобни и 9 са осъдени по военно-фашистките конспирации "Неутрален офицер" и "Военен съюз".

Осъдените са изпълнявали следни длъжности:

1. Подполковник Чичанов - адютант на генерал Вранчев;
2. Поручик Георги Дим. Батоев - пом. началник секция;
3. Капитан Михаил Таралежков - началник на секция;
4. Подполковник Калицин - от щаба на 3-а армия;
5. Майор Цани Петров - от 6. дивизия;
6. Подполковник Борис Великов - от щаба на 8. пехотна дивизия;
7. Полковник Джонев - началник на $РО_2$.
8. Майор Вълко Андонов Яночков - началник на секция;
9. Поручик Георги Д. Табаков - пом. началник на секция;

В щаба на разузнавателния отдел освен генерал Вранчев, до края на чистката 1946 година, не е имало нито един комунист. От всичко 10 офицери в щаба на отдела, 4 са уволнени като вражески елементи, 3 преместени като политически неудобни и 1 осъден като член на военно-фашистката организация "Неутрален офицер".

В $РО_2$ от всичко 18 офицери 3 са уволнени като вражески елементи, 3 преместени като политически неудобни и 3 осъдени като участници в военно-фашистките конспирации.

В $РО_1$ от всичко 9 човека работили до края на 1946 година като политически неудобни са преместени 3, уволнени за престъпна дейност преди 9.IX.1944 год. 4 и осъден 1.

От всичко 15 офицери работещи в $РО_3$ до края на 1946 год. 10 са уволнени като вражески елементи, 3 преместени като политически неудобни и 1 осъден.

Такъв е политическия състав на щаба на РО и отделенията към него до приключване на чистката през 1946 година. След това в отдела влизат известен брой комунисти, без това да промени напълно съотношението на силите и да му даде нов облик.

В щаба на отдела и отделенията към него останаха много вражески елементи. През време на уволненията в края на 1947 год. и началото на 948 година от тях бяха уволнени 6 офицери:

1. Капитан - работил в фашисткото разузнаване преди 9.IX.1944 год. Замесен е в убийството на английски агент. Корумпиран тип и закоравел фашист;
2. Подпоручик Рахнев - адютант на генерал Вранчев. Неприобщен към ОФ и разложен;
3. Майор - за участие в убийства преди 9.IX.944 год. и вражеско поведение сега;
4. Подполковник - за участие в борбата срещу партизаните. Замесен в убийства, заповядвал палежи;
5. Подполковник - за извършени убийства преди 9.IX.1944 година;
6. Майор К. Трифонов. Произхожда от реакционно семейство. Жена му също. Преди 9.IX.1944 год. отявлен фашист. По време на надигането на реакцията член на ръководството на опозиц. СДП Петко Търпанов заявил пред наш сътрудник, че Трифонов е тяхен човек;

Чиновниците от РО са също чужди на народната власт с изключение само на няколко човека. Личният секретар на генерал Вранчев, който знае всичко което се върши в отдела и чете всички преписки, досиета, материали и др. в миналото се е движил в легионерска среда, дружел е много с един агент от полицията.

Генерал Вранчев не предложи сам нито един офицер или чиновник фашист от служещите при него да бъде уволнен, даже отклоняваше предложения в този смисъл.

Понастоящем, след освобождаването на генерал Вранчев в отдела има 12-14 чиновници врагове и неудобни, които трябва да бъдат уволнени.

Интересно е да се отбележи и следното:

при освобождаването на Врачев от отдела бе му предписано да здаде на мен.

След три години и половина работа като началник на РО той не предаде никаква агентура. Обяснява,че от трите агентури,които имал в войската или с оглед на работата в войската,първата била от офицери,които отдавна са уволнени,втората - също, а хората от третата - "X_{11}" - били задържани в Д.Д.С.

ПОЛКОВНИК - Началник на Спец.отдел при МНО.

/ Игнатов/.

София юний 1948 год.

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата 04.11.2014г. Секретар:

4

157

ДО ДРУГАРЯ ЮГОВ И
ПОЛИТБЮРО ПРИ ЦК НА БРП/к/

Т У К.

Д О К Л А Д

От Руси Христозов – Директор
на Държавна сигурност

В своето изложение до др.Димитров и ЦК по повод освобождението му от поста началник на РО,ген.Вранчев между другото е отправил и две обвинения срещу Държавна сигурност.По повод на тях аз давам настоящия кратък отговор,с приложение на пълни обяснения по повдигнатите от ген.Вранчев въпроси,от другарите Ганев,Каприелов, Задгорски, и Марин Гинев.Прилагам също така последните пълни показания на задържаните , и ,съставляващи ръководството на така наречената от него "агентура х-11".

В своето изложение до другаря Димитров,Вранчев на първо място изказва не само подозрения,но и дълбокото свое убеждение, че неговата "агентура х-11" е неправилно задържана и че обвиненията срещу нея се базират върху материалите,които съставляват преписи от докладите на тази агентура до самия него.С други думи ген.Вранчев все още смята,че неговите сътрудници от агентурата му "х-11" са невинни и са жертва на неприязнените отношения съществуващи между Държавна сигурност и РО при Щаба на войската.Както е видно от цялото проведено дознание и особено от тук приложените показания на главните действуващи лица от "агентура х-11",това убеждение на др.Вранчев,отразено в изложението му до другаря Димитров,не отговаря на действителността и по всяка вероятност се дължи на това,че той не е запознат с материалите на дознанието.Искам да уверя другарите от Политбюро,че следствието на всички задържани по разкрития легионерски център е проведено напълно нормално,по всички изисквания на едно правилно следствие.В проведеното дознание място за подвеждане и заблуждения

не може да има.Ако се прегледа цялото дознание и особено саморъчните показания на ръководителите на легионерския център,ще се види съвършено ясно и безспорно,че така наречената от др.Врачев "агентура х-11" е създание на американската разведка у нас,умело зашифровала се при РО на Щаба на войската.

На второ място в своето изложение др.Врачев отделя специално място на нелоялните и враждебни отношения на ДС към ръководеното от него РО.Той даже изрежда и някои факти в този смисъл.Искам да отбележа,че същото това обвинение и досущ същите факти др. Врачев най-упорито е повдигал почти в същия размер в продължение вече на две години.Доколкото въпроса е много сериозен,смятам че ПБ трябва да се занимае с него по-специално.Като ръководител на Държавна сигурност през този период отхвърлям едно такова неоснователно и лекомислено обвинение.Ръководството на ДС е имало винаги напълно партийно отношение към другарите работещи в РО.Верно е това, че в периода 1945-1946 година,по указание на др.Югов и Политбюро, ръководството на Държавна сигурност е считало нашето положение в армията за несигурно.Това беше периода,когато в армията не беще проведена още никаква сериозна чистка,в нейните редове имаше много ненадеждни и вражески елементи,а начело на нея стоеше като военен министър Дамян Велчев.През този период,по нареждане на др.Югов, ние създадохме специална военна секция в ДС,имаща за задача да разработва армията, мимо апарата на РО,значителна част от който се смяташе също за ненадежден.Това положение продължи до месец май 1946 година когато по решение на ПБ ние престанахме да разработваме апарата на РО,а по-късно,след голямата чистка в армията,в края на 1946 година, и разработването на цялата армия.В изпълнение на това решение на ПБ ние разформировахме и нашата военна секция.Именно през този период когато в Държавна сигурност съществуваше военната секция,както неведнаж до сега в присъствието и на ген.Врачев се е констатирвало, бяха допуснати някои грешки от отделни наши другари/двама/,работещи във военната секция при ДС,които грешки бяха навреме осъдени. Тези грешки др.Врачев няма никакво основание да смята като курс на ръководството на Държавна сигурност. По-подробни обяснения по този въпрос дава др.Ганев в своето изложение.Със същите въпроси Политбюро се е занимавало и има свои решения,затова смятам за излишно да се спирам повече на тях.

От своя страна считам за необходимо да повдигна пред ПБ следните въпроси:

6

1.Създаването и ръководенето на "агентура х-11" от др.Врачев е грубо нарушение на всички принципи на агентурно-оперативната работа:

а/От досегашните данни заключаваме,че такива закоравели престъпници и врагове на народа,каквито са членовете на"легионерския център са били вербовани от др.Врачев без предварително щателно проучване и без надлежна санкция на по-горе стоящето ръководство.

б/В една и съща агентурна разработка,каквато е "агентура х-11 са завербовани едновременно няколко и то най-отговорни агенти,които след това са били свързани помежду им,като с това им се е позволило да се договарят зад гърба на своя ръководител.

в/Такива опасни врагове на народа след вербовката им се оставят без понататъшен контрол и засичане от страна на др.Врачев,въпреки неколкократните тревожни предупреждения на Държавна сигурност.

2.В специално заседание през месец май 1946 година Политбюро на партията се занима с отношенията между РО и ДС и разграничи обектите на тяхната бъдеща дейност.На това заседание се реши $РО_2$ да ограничи своята работа само вътре в армията,като се задължи при всяка засечка или разработка,излизаща извън редовете на армията да уведомява органите на ДС с които съвместно да продължава разработката,или изцяло да им я предава.Въпреки това решение на ПБ ген.Врачев,като ръководител на РО не е предал своята "агентура х-11" на ДС,нито е уведомил последната за действията й.

3.По решение на ПБ и изричното нареждане на др.Димитров се нареди пълното обединение на $РО_3$ с отделение "Б" при ДС.От подробната справка,която дава др.Задгорски за това обединение се вижда,че др.Врачев не е изпълнил нареждането на др.Министър Председател като не е предал напълно агентурата на $РО_3$ на ДС.

Приложение: доклади от другарите Ганев,Каприелов и Шар.Гинев
справка от др.Задгорски за обединението между $РО_3$ и отделение "Б" - ДС.
преписи от последните пълни показания на
, и

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

ДИРЕКТОР ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ:

Към ИЗЛОЖЕНИЕТО от 2.юни 1949.год.
/Други обвинителни материали/

ЗА ПАКОСТНОТО ВМЕШАТЕЛСТВО НА ДС В ХОДА НА РАЗКРИВАНЕТО НА ВОЕННИТЕ КОНСПИРАЦИИ И ИЗВЪРШЕНИТЕ ОТ ДС ПРЕЖДЕВРЕМЕННИ И ВРЕДНИ АРЕСТИ!

През месеците юли и август 1946.година,поради прекомерното заангажиране на службата $РО_2$ в разгромяването на военните конспирации в София,тя не бе в състояние да отдели достатъчно свои органи,които да проведат арестите и следствията срещу съществуващите военни конспирации в няколко провинциални гарнизони.При това,на мястна почва,БЕЗ НИКАКВА СЪГЛАСУВАНОСТ С СЛУЖБАТА,нито в София,нито в самите провинциални гарнизони,органи на ДС,в единодействие с някои политически офицери,ИЗВЪРШИХА БЕЗОГЛЕДНИ АРЕСТИ И ПРОВЕДОХА КРАЙНО ГРУБИ,НЕСЪСТОЯТЕЛНИ И ПАКОСТНИ ~~следст~~ АРЕСТИ И СЛЕДСТВИЯ.Това бе направено в Шумен,Добрич,Сливен,Ямбол,Стара-Загора и т.н.ПО ТАКЪВ НАЧИН СЕ НАНЕСЕ ТЕЖЪК УДАР НА НАШАТА РАЗУЗНАВАТЕЛНА СИСТЕМА И ПЛАН,ЗАЩОТО ТАКА ИЗВЪРШЕНИТЕ АРЕСТИ БЯХА СЛУЧАЙНИ И СТИХИЙНИ,а като такива,ОБЕКТИВНО,ТЕ ИЗИГРАХА РОЛЯТА НА ДИВЕРСИОННИ,ОТКЛОНЯВАЩИ ДЕЙСТВИЯ...Така създаденото положение беше още повече отежнено от извършените насилия,които на някои места доведоха и до жертви...

а/<u>В Шумен.</u> Политически офицери и органи на ДС бяха извършили масови арести на офицери от гарнизона,скрито от военно-разузнавателните органи в дивизията.Още в първите дни бяха зарегистрирани жертви...Случая беше скандален.Изпратих инспектор от РОз,който да внесе възможен порядък,облекчение всред войската и гражданството,както и да издири отговорности...В обширен доклад,той изнасяше целия скандал и отговорности на произволно действуващите там политически офицери и органи на ДС.Този доклад представих на др.Г.Дамянов,който тогава ръководяше Военния отдел при ЦК на партията.Той поиска да редуцирам доклада в по-малко страници,та тогава да го докладва пред Политбюро.Такъв доклад аз му представих.Копие от него държа и сега на разположение.С случая в Шумен е добре запознат др.инспектор от РОз, който проведе там анкетата,както отчасти и др.др.Йонко Панов и Ф.Козовски.

б/<u>В Балчик.</u> Бяха проведени масови арести всред ВОЙНИЦИ и офицери,пак от политически офицер,от авиацията,и органи на ДС.Арестуваните бяха дадържани в мил.управление.Извършиха се брутални насилия, жертва на които станаха и двама войника.Сериозно се попречи обществено на нашите възможности за пълното разкриване на конспиративната офицерска група,по линията на "Военният съюз"...

в/<u>В Сливен и Ямбол.</u> И там бяха извършени арести по същия начин.Изпратих пак инспектор от РОв и двама офицери-другари,току-що завършили курс във Военното училище,които ми даде Военния отдел при ЦК на партията.Към тази група причислих и инспектора от ДС Н.Петков/?/ който,заедно с един или двама още,ми бяха дадени в помощ от ДС,по моя молба.

Изпратеният инспектор от службата-П.Райковски-не можа да

овладее и подчини водението на следствието и в двата съседни града.И тук се стигна до престъпления...Стигна се и до нещо по-лошо:инспектора от ДС,за който споменавам по-горе,след като по пътя на следствието срещу подполковник Стефан Аврамов,узнава за съществуващите връзки между подполк.Аврамов и Петър Коев,веднага напуска Сливен,като изоставя задължението си-да продължи да участвува във водените следствия в Сливен и Ямбол-и се завръща в София,за да докладва в ДС за връзката между подполк.Аврамов и Петър Коев.Последва арестуването от ДС на П. Коев.Последво изискването на подполк.Аврамов от ДС,за нуждите на следствието срещу Петър Коев.

Знае се,че П.Коев бе задържан 93 дни в ДС.През това време станаха изборите за Велико народно събрание.Той бе избран за народен представител и,поради недостатъчни и несигурни обвинения срещу него, той беше освободен.Знае се по-нататък,че случая П.Коев бе използуван нашироко,както от опозицията вътре в България,така и от реакционните кръгове в чужбина.

А през това време при нас,в РО,по пътя на следствието срещу разкритата офицерска конспирация "Неутрален офицер",бяха набрани достатъчно и категорични обвинения срещу Петър Коев,реализиращ връзките и ръководящ политическото оформяване на тази конспирация,от името на Никола Петков.Знае се по-нататък,че през февруари или март 1947.година,ВЪЗ ОСНОВА НА ПРЕДСТАВЕНИТЕ ОТ НАС ОБВИНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ СРЕЩУ ПЕТЪР КОЕВ ПРЕД ПРОКУРОРАТУРАТА,ПОСЛЕДНАТА ИЗИСКА ОТ ВНС ДА СНЕМЕ ДЕПУТАТСКИЯ ИМУНИТЕТ ОТ ПЕТЪР КОЕВ.ТОВА СТАНА.ПЕТЪР КОЕВ БЕ ЗАДЪРЖАН, СЪДЕН И ОСЪДЕН,ВЪЗ ОСНОВА НА НЕОПРОВЕРЖИМИ ОБВИНЕНИЯ,които и самият той призна.Процеса срещу него бе културен,социалистически процес.Не само това.Той разкри недвусмислено и ролята на Никола Петков.По-късно, при съдебното дирене срещу Н.Петков,Петър Коев,вече като свидетел, изнесе твърди обвинения срещу него.Това обстоятелство,че земеделеца Петър Коев разкрива антидържавната дейност на водача на опозицията Никола Петков,имаше сериозна политическа стойност...

Следва да се постави,обаче,неумолимия въпрос:ЗАЩО,ПО КАКВИ ПРИЧИНИ,КОМУ БЕ НУЖНО И КОГО ОБСЛУЖИ ПРОВАКАЦИОННОТО,ПРЕДВАРИТЕЛНО АРЕСТУВАНЕ НА ПЕТЪР КОЕВ???

За тази връзка-подполковник Ст.Аврамов,Петър Коев и ДС-биха могли да дадат сериозни подробности полковник Починков,сега военен аташе в Москва и подполковник Косев,сега курсант в академия "Фрунзе".

в/ При подготовката и в надвечерието на процеса срещу Петър Коев ни се сервира от ДС един скандал,който скандал чака и до сега своето обяснение.Случая е такъв:

> "Преди да бъде внесено делото срещу П.Коев,се събрахме на конференция при др.Югов.Преди да почнем работа,Р.Христозов ми каза:"имам сведения,че не ще можете да изнесете сполучлива процеса срещу П.Коев;дайте го на нас,ние да го изнесем".Аз се засмях и го уверих,че не съществува подобна опастност.
>
> След тази реплика,аз докладвах пред конференцията всички обстоятелства и данни по процеса и тогава се реши, делото да бъде внесено в съда."

Из архивите на ДС

Едновременно с предаването на следствената преписка срещу Петър Коев на прокурора,последва и неговото прехвърляне в Централния затвор,като подполк.Косев си остана и за напред отговорник по това дело.В тази връзка,подполк.Косев продължи да се грижи и работи с Петър Коев.Два дена преди да започне съдебния процес срещу П.Коев,обаче, подполк.Косев ме тревожно алармира със следното:посещава,както обикновенно е правил това,една сутрен Петър Коев и го сварва в крайно потиснато и угнетено състояние.Помъчил се да узнае от него причините за това.С големи настоявания и убеждавания успял най-после да го склони, да му довери,какво се е случило с него.Петър Коев му съобщил следното: същата сутрин/било неделен ден/ бил посетен на два пъти от инспектора на ДС тогава Георги Милев,който го ругал и заплашвал от името на ДС затова,че дал показания пред РО.Подчертавал му,че ДС е в състояние да го остави жив,или да го качи на бесилката...Поискал да се откаже в съда от дадените при нас показания и т.н. Подробности по този открито враждебен и подривен скандал могат да се видят в нарочния доклад на подполк.Косев,в който той донася на широко за горното невероятно не изстъпление...Тогава аз

> "веднага алармирах Р.Христозов.Отидох и при др.Югов.Оплаках му се и предупредих,че ако Георги Милев не поправи сторената пакост,като възстанови прежното морално състояние на Петър Коев,рискуваме да дочакаме някои неприятности при съденето му.Другаря Югов извика веднага Георги Ганев,и,струва ми се,Христозов,и поиска Георги Милев веднага да отиде при Петър Коев и внесе необходимото успокоение.Това стана-Георги Милев за трети път отиде при Петър Коев."

Горните два цитата са из мой доклад от 27.4.1948.год.,изпратен до др.Г.Димитров.А оригиналния доклад на подполк.Косев се намира в една от папките ми,които ми изве м.г.Никола Павлов.

г/В стара-Загора.И там бяха извършени арести по същия начин. Изпратих група от двама офицери-другари,дадени ми от др.Г.Дамянов,които,също така,бяха току-що завършили курс във Военното училище и един инспектор,даден ми от ДС.Групата беше под ръководството на подполковник Крум Радонов.И там се получиха подобни безобразия,подробности за които сега не мога да си спомня.Но и тук биха могли да хвърлят достатъчно разобличителна светлина полковник Починков и подполковниците Косев и Радонов.

д/Подобни неща се случиха още в Пловдив,Харманли и Ивайловград.Характерен е случая в Пловдив.Той заслужава да бъде проучен,за да се хвърли разобличителна светлина и върху това тъмно дело на ДС. Касае се до цивилното лице от Пловдив Н.Гладнишки и една офицерска група от Пловдив и София,свързана директно с водачите на ВНЗС.И тук могат да бъдат особено полезни полковник Починков и подполк.Косев.

е/На 19.юни 1946.год.ДС арестува полковник Марко Иванов. Като повод послужи гангстерското отиване на М.Иванов при редактора на в."Земеделско знаме".ДС изиска и аз им предадох дневника,съдържащ водените телефонни разговори между М.Иванов и различни други лица,в про-

дължение на няколко месеци,както и дневника,съдържащ сведения за движенията и срещите му,резултат от външното му наблюдение.

На 9.юли с.г.,със съгласието на Политбюро,службата започна разгромяването на "Военният съюз".Бяха арестувани секретариата на съюза и ръководството му на софийския гарнизон,както и трите връзки-адютанти на Марко Иванов.След няколко дни арестите се разшириха-бяха задържаниръководителите на конспиративните групи по частите на гарнизона,както и някои по-изтъкнати обикновенни членове на конспирацията. За по-бързото и успешно водене на следствието,стана нужда да поискаме от ДС да ни предаде полковник Марко Иванов.ДС ни предаде Марко Иванов едва на 24.юли,силно депресиран и с рани...

Пак следва да се постави въпроса:защо,по какви причини и кому бе нужно преждевременното арестуване на Марко Иванов от ДС ?
-Тогава,когато аз предупреждавах многократно ръководните органи на ДС,че при нас има обилни материали срещу конспирация,към която Марко Иванов има отношение.Този въпрос особено тежи за времето след 9.юли, когато ние вече минахме в курс на разгромяване на "Военния съюз" и когато ДС не желаеше да ни предаде Марко Иванов.

Трябва да се подчертае,че Марко Иванов не даде никакви показания в ДС,въпреки тежкия режим на който е бил подложен там.При нас,в крайно благоприятните условия на предварително знаене на всички по значителни моменти из живота и дейноста на конспирацията,направи признания и се разоръжи твърде лесно.

18.8.1949.год.,София. Съобщава: / Петър Ат.Врънчев /

№ 1 6 752

1

ПРОТОКОЛ "А" № 45.

НА ПОЛИТБЮРО ОТ 16 МАРТ 1950 ГОДИНА

ПРИСЪТСТВУВАЛИ: др.др.Вълко Червенков, Георги Чанков, Ант.Югов, Вл.Поптомов, Титко Черноколев, Р.Дамянов, Минчо Нейчев, Димитър Димов,

и др.др.Тодор Живков, Георги Цанков, Рубен Леви, Апостол Колчев, П.Георгиев.

по т. VII - др.др.Ел.Гаврилова, К.Луканов, С.Гановски.

Р Е Ш Е Н И Я:

I. Приема се постановлението на ЦК по състоянието, възпитанието и обучението на народната войска.

За несправяне с работата в народната войска да се извадят от състава на Централния комитет др.др.Иван Кинов и Боян Българанов.

Постановлението да се постави на утвърждение в пленума на ЦК.

След оздравяването на др.Г.Дамянов, Политбюро да разгледа каква е неговата отговорност за недоброто състояние на народната войска.

II. Във връзка с проведените съвещания на окръжните партийни активи по решенията на януарския пленум на ЦК, Политбюро рещава:

1. При провеждане на отчетно-изборните конференции да се вземат организационни мерки за още по-задълбочен анализ на партийната работа. Отчетните конференции трябва да се проведат под знака на решенията на януарския пленум на ЦК. За целта още от сега да се прикрепят членове на ЦК към окръзите и околиите, които да подпомогнат партийните комитети и организации в това от-

БКП ЦК П

ношение и във връзка с пролетната сеитба. Широко да се използува опита на окръжните съвещания, за да не се допускат проявените на тях слабости.

2. Да се обследват от комисии на ЦК ръководящите партийни и административни кадри в градовете: Сталин, Бургас, Ловеч, Павликени, Исперих, Казанлък, Силистра, Берковица, Провадия, Тутракан, Толбухин и Враца.

3. Задължават се селско-стопанския и стопански отдели на ЦК срочно да проучат изнесените данни за стопански нередности и направените по тях предложения на окръжните съвещания и да ги представят ~~за разрешение от~~ в Секретариата на ЦК. за предложение на разрешение в отвечните ведомства.

4. ЦК задължава окръжните и околийски комитети на партията срочно да разгледат всички факти и сигнали за нередности в работата на партийните организации, изнесени на съвещанията и да в вземат мерки за отстраняването им.

5. Политбюро срочно да укрепи апарата на ЦК, като се попълнят отделите на ЦК с проверени, верни и преданни на партията работници.

6. ЦК да обърне внимание на Врачанския, Хасковския и Видински окръжни комитети на партията за това, че на съвещанията е направена слаба критика и самокритика по работата на окръжната партийна организация.

Да се направи бележка на др.Васил Късовски, който, като I секретар на окръж.к-т Видин има прояви на командване и задушване на критиката.

На предстоящия пленум на ЦК да се направи информация как са проведени окръжните съвещания на партийния актив и се утвърдят настоящите решения на Политбюро.

III. Да се направи предложение на пленума на ЦК, да се свика на 10 май т.г. национална партийна конференция, при следния дневен ред:

1. Организационната и политическа работа на Партията.- докладчик др.Георги Цанков.

2. Попълване състава на Централния комитет на БКП - предложението да направи др.Тодор Живков.

БКП П ЦК

Из архивите на ДС

IV. На пленума на ЦК да се постави на утвърждение следния състав на Оргбюро на ЦК: др.др.Вълко Червенков, Георги Чанков, Г.Дамянов, Димитър Димов, Тодор Живков, Георги Цанков, Тодор Прахов, Фердинанд Козовски и Геро Грозев.

В заседанията на Оргбюро да присъстствуват завед.отделите на ЦК.

V. Тъй като за др.Ламбо Теолов има постъпили материали във връзка с неговата дейност, които още не са проучени, същия да не присъстствува на заседанията на ЦК, до като не се изяснят

VI. Поради тежкото състояние, в което се намира бюрото на околийския комитет на партията в София, отменява се решението на Политбюро др.Григор Шопов, I секретар на окол.к-т на БКП София, да премине на работа в апарата на ЦК, като заведующ на финансово-домакинския отдел.

VII. Политбюро, след като изслуша доклада и направените предложения от делегацията на КНИК, която по решение на ЦК и Министерския съвет посети Съветския съюз, за да проучи опита и устройството на учрежденията и службите, които съответствуват на нашия Комитет за наука, изкуство и култура, решава:

1. Задължава се ръководството на КНИК да подготви последователно конкретни предложения по отделни въпроси, относно работата на КНИК и да ги поставя за решение в Политбюро.

Предлаганите нововъведения и осъвършенствувания в работата на КНИК да се правят с оглед на съветския опит и на условията и възможностите, които има в нашата страна.

2. От системата на КНИК да се отдели Главната дирекция на радио-разпръскването и се създаде Радио-комитет при Мин.Съвет.

3. Да се отделят от КНИК книгопечатането и полиграфическото обединение и се създаде при Мин.съвет книгоиздателско и полиграфическо обединение, за внос и превод на чуждестранна литература, разпределение и търговия с книгата и разпределение на хартията по издателствата.

4. Главната дирекция на кинематографията да се отдели от КНИК и се създаде при Мин.съвет - Комитет за кинематография.

5. Висшето-медицинско образувание да се прехвърли от КНИК към Министерството на народното здраве.

БКП ЦК

6. Ръководството на КНИК да обсъди и подготви предложение за отделяне от КНИК на отдела за културни връзки с чужбина и за създаване на специално д-во за тая цел.

7. В щата на висшите учебни заведения да се предвиди заместник на ректора по административно - стопанската част.

8. Ръководството на Комитета за кинематография, на Радио-комитета и на Книгоиздателското и полиграфическо обединение да се провежда непосредствено от ЦК, чрез заведующия АПО на ЦК, който за целта трябва да има необходимите помощници.

БКП ЦК

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ПОВЕРИТЕЛНО
ЕКЗ.№ 2

92

Др. ж. Сотеве, да се приготови нарежданe от н. мено на Министъра 23.X.1950

Т У К - Министъра на вътрешните работи

Т У К - Министерския съвет - Отдел "Управа на Народните съвети"

Предстои проверка на запасните офицери. Проверката ще започне през месец ноември т.г.

Целта на проверката е да се приведат в известност и заведат на отчет неиздирените запасни офицери и изязняване на политическото им положение.

Във връзка с горното моля да се нареди следното:

1.Околийските и градски народни съвети да укажат пълно съдействие на военните окръжия и комисиите, които ще се сформират при тях, като осигурят помещения за заседания на същите, назначат тяхен представител за член на комисията и дадат в нейно разположение 2 до 3 чиновници /машинописци/.

Населените места и датите за заседанията на комисиите ще бъдат указани на околийските народни съвети от военните окръжия.

2.Държавна сигурност и нейните органи по места да укажат пълно съдействие на началниците на военните окръжия, като дадат необходимите сведения и назначат свой представител в комисиите, които ще се създадат при военните окръжия.

№ 8486, 14 октомври 1950 г. ст.София

Вх 5736-II
18.X-950г

ЗА МИНИСТЪР НА НАРОДНАТА ОТБРАНА

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ: [signature] /Михайлов/

Отпечатано в 3 екз.
№ 1-2 за адресанта
№ 3 към дело
ИЗПЪЛНИЛ: _____
/полковник Шиновски/
ВС/ЖК-101.

60 40

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

З А П О В Е Д

№.5531

гр.София,30 март 1951 година

Министерството на вътрешните работи разполага с агентурни и следствени материали за активната антинародна дейност на бившето офицерство в страната.

Както е известно,бившето офицерство се явяваше верна опора на монархията и буржоазно-фашистката власт и беше използвано против БКП за потушаването на народните революционни въстания и прогресивното съпротивително движение.

Разкритите и оперативно реализираните през периода 1944/47 г дела на нелегалните контрареволюционни организации"Цар Кръм","Неутрален офицер","Военния съюз" и др.,а също така намиращите се в работа агентурни р-ки свидетелстват за активната контрареволюционна дейност на бившето офицерство на антиправителствени заговори,шпионаж и друга подривна работа.

Независимо от това,органите на Държавна сигурност до сега не доценяваха важността на агентурно-оперативната работа сред бившето офицерство,което наброява в страната около 10хиляди души.

С оглед разкриване сред бившите офицери разузнавателните агентури на капиталистическите страни,на титовата банда,възможното съществуване на вражески нелегални групи и за пресичане на провежданата от тях антиправителствена дейност,

З А П О В Я Д В А М :

1. Да се вземат решителни мерки по разкриването и вземането на оперативен отчет всички бивши офицери от царската и буржоазно фашистка армия,уволнени от народната армия при чистката и намиращи се в запас,живущи на обслужваните от вас територия.

2. Отдел I-ви да изтегли от архивата агентурните и следствени дела на бившите офицери - членове на нелегалните организации"Цар Кръм","Неутрален офицер" и "Военния съюз".На всеки участник,замесен по тези дела,да се състави справка,да се установи местонахождението му,след което да се даде указание на съответните органи на Държавна сигурност в съответствие с местожителството на тези лица с вземането им на активна агентурна разработка.

3. Да се вземат на активна агентурна р-ка бившите офицери, имали и имащи връзки с капиталистическите страни или с техните представителства в България/легации,консулства и др./уволнени от народната армия,като врагове на власта висши и старши офицери/генерали полковници,подполковници,както и средните офицери,ако последните имат враждебна дейност.

Из архивите на ДС

3941

При разработката на указаните лица особено внимание да се обърне на тези, които поддържат връзки с военнослужещи от народната армия - с оглед да се установи не се ли създават тези връзки с контрареволюционни цели.

Когато бивши офицери в своята дейност се засичат с действащи офицери, разработките винаги трябва да се съгласуват с III-то управление на ДС.

На лицата, които подлежат на активна агентурна разработка да се се съставят справки и планове за агентурно-оперативните мероприятия с разрешенията за завеждането на разработки и с картони за справочните картотеки, които да се изпратят в отдел I-ви за взимането им на отчет контрол и регистрирането им в отдел "Картотека и архив".

Останалата част от бившите офицери, с изключение на упоменатите по-горе категорий, независимо от това, че за тях няма данни за вражески прояви в настоящия период, необходимо е да се вземат по места писмен отчет и да им се обезпечи агентурно наблюдение за разкриване провежданата евентуално от тях антинародна дейност. В зависимо от получените данни за тази категория - да се заведат съответни р-ки.

4. За осигуряване агентурната р-ка и агентурните наблюдения на бившите офицери е необходимо да се използва наличната по места проверена агентура, която има достъп сред указаните обекти, както и да се проведат нови вербовки на агенти и информатори след щателна подработка на кандидатите за вербовка от средата на бившите офицери, а така също и на други лица, имащи връзки с офицери. Материалите за вербовка на агенти от бившите генерали, полковници и подполковници да се изпращат в отдел I-ви за преглеждане и докладване на ръководството.

5. Първото съобщение за проведените от Вас мероприятия и резултати от тях да ми се изпратят до 20 май 1951 година.

Изпълнението на настоящата заповед възлагам на органите на държавна сигурност, както следва: пом.министрите, началниците на управления и отделите към тях, началниците на самостоятелни отдели, както и на столичното и окръжните управления на МВР.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:
Ген.лейтенант: /п/ Г.Панков

Вярно, при Отдел Държавна Сигурност - гр.Враца

ОБЩ. СЕКРЕТАР: /Л.Н.Спасова/

В/Г- 10 екз.

Строго-поверително.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д

от полк. Григор Илиев Стоянов - н-к III-то Управление - ДС относно взетите на разработка офицери в народната войска.

Др.МИНИСТРЕ,

В изпълнение на Вашата устна заповед събрахме данни за водените разработки от органите на III-то Управление с обекти офицери от народната войска. От анализа на данните се вижда, че кадара на нашата народна войска е доста замърсен с враждебни на Партията и народната власт елементи. Нещо повече, същите данни говорят, че и партийните организации в армията са замърсени с прикрили се в Партията злостни врагове.

Ето и някои характерни данни:

От органите на III-то Управление - ДС се разработват едноличо 789 офицери, от които на активна агентурна разработка са 66 души, на предварителна агентурна разработка - 124 и ОНД - 599 офицери. От старшите офицери на разработка са взети 193, от които в армиите - 131 и в останалите войскови поделения - 62. Най-много старши офицери се разработват от I отдел обслужващ някои поделения на МНО и военните училища - 68, от които повечето са преподаватели във военните училища. Не по-малко старши офицери се разработват и от отделите II и III-ти обслужващи също някои поделения на МНО, родовите войски и тила на войската.

От разработваните 789 офицери в народната войска 125 са членове на БКП, което предоставлява 1/6 от разработваните офицери. Най-много офицери членове на БКП се разработват в I-ва армия - 38 следвани от II-ра армия - 21, III-та армия - 15, ВВС - 18, различните родове войски - 12, в МНО - 9, тила на войската - 8 и ВМС - 4 разработки на комунисти офицери.

От 60 активни разработки 12 са заведени през 1949 год., 1 през 1948 год., 23 през първото шестмесечие на 1950 год., 15 през второто шестмесечие на същата година и 15 през 1951 година. От 110 предварителни разработки 18 са заведени през 1949 год., 31 - през първото шестмесечие на 1950 год., 36 - през второто шестмесечие на същата година и 36 през 1951 година.

Какво ни показват тези данни?

1. 78 предварителни разработки не са водени добре и не са доведени до край в рамките на определения срок.

2. Много активни разработки не се водят активно и не са доведени до край. Неоправдано е активна агентурна разработка да се води безрезултатно от 1948 година. Към такива разработки трябва да отнесем и тия заведени през 1949 и в началото на 1950 година, които възлизат към 31 разработки и съставляват повече от половина та активни агентурни разработки.

Срещу тези слабости, които са основни слабости в работата на органите на Управл ението, ръководството взема всички необходи ми мерки за да ги преодолее и постави агентурно-оперативната работа на необходимата висота изисквана от сегашното положение.

София, 28 април 1951 год.

Полковник _____ / Гр. Илиев/

НАЧАЛНИК III-то УПРАВЛЕНИЕ - ДС

К.Д.

3

Д О К Л А Д

За агентурно-оперативната работа в РУ - М.Н.О.

Исторически данни за РУ.

Непосредствено след 9.IX.44 г. в РО при ГЩ е запазена структурата от преди 9.IX.44 г. . В един отдел са били обединени 4 отделения.

-Отделение за задгранично военно разузнаване А - /РО[1]/ с н-к подполк.Борис Тонев Янакиев до 45 г. и полков.Асен Лекарски до 47 г.

Отделението е имало 2 секции /А-1 и А-2/ с н-к майор Ангел Христов Бояджиев и майор Кирил Николов Триханов.

-Отделение Б /РО[2]/ борба с к/р органи в армията с н-к полков. Джонев до 1945 г. и полк.Почивков до 1947 г. В отделението е имало и секция Б-2 с н-к майор Антон Денев Данев до 1947 г.

-Отделение В /РО[3]/ - контраразузнаване за територията на страната с н-к полков.Стоян Владимиров Заимов до 1947 г.

В отделението е имало 2 секции: - В-1 - Външно контраразузнаване с н-к майор Асен Славейков Божинов и В-2 - Вътрешно контраразузнаване н-к майор Кирил Димов Косев.

-Отделение Г /РО[4]/ - контрол на печата и пропагандата /техниката/ с н-к подполк.Цочо Ганчев Маджаров.

В отделението е имало 3 секции:

-Г-1 - преглед и контрол на печата и радиото с н-к о.з.капитан Страшимир Малчев Славчев.

-Г-2 - контрол на външната пропаганда с н-к о.з. кап.Иван Костадинов Кеференов.

-Г-3 контрол на дописките за чуждите кореспонденти в България с.н-к майор Боню Димитров Марков.

Началник на РО от 9.IX.44 до 1945 г. е бил полковник Асен Лекарски - брат на ген.Крум Лекарски - тогава пом.министър на ВНО.

От януари 1945 до 1947 г. н-к на РО е бил ген.Петър Вранчев.

РО е имал свои отделения по армиите, служби, по дивизиите и разузнавачи по частите.

През есента на 1947 г. РО се разделя на две, като в РО се обединяват службите занимаващи се с задгранично военно разузнаване.

До 1949 г. н-к на РО е бил ген.Вранчев, след задържането на който за н-к е назначен ген.майор Здр.Георгиев. Заради сериозни данни, че е бил в услуга на полицията и чуждото разузнаване след 9.IX.44 г. през м.май 1951 г. същия бе задържан от органите на ДС. Освободен през м.февруари 1952 г. по недоказаност.

Един от помощниците му полковник Крум Миланов първоначално н-к на агентурния отдел през 1951 г. беше задържан от органите на ДС. По време на следствието се доказа неговата агентурна провокационна дейност и работа в полза на английското и югославско разузнаване, поради което бе осъден на смърт.

След арестуването на Здравко Георгиев за временен изпълняват длъжността н-к РУ бе назначен полк.Велко Гатев - сега н-к ВВА "Г.С. Раковски".

Докумнет № 37

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително!

1

Д О К Л А Д

За състоянието на агентурно-оперативната работа по линия "БИВШИ ОФИЦЕРИ" към 10 март 1952 год.

Непосредствено след 9 септември 1944 г. над 500 бивши царски офицери бяха осъдени от Народния съд. Друга част от подлежащите на наказание офицери успяха да се укрият от Народния съд поради участието им в Отечествената война и активното им покровителствуване от ДАМЯН ВЕЛЧЕВ и н.петковци, които изпълняваха директива на американската разведка за запазване фашистките кадри във войската.

До 1946 г. бяха уволнени от Народната армия над 3.000 бивши царски офицери и по-късно още 500. Уволнените от Народната армия за груби фашистки прояви до сега са над 4.000.

В страната има и други 40.000 запасни офицери, значителна част от които са врагове.

Установените до сега вражески настроени офицери - 5.500 - са разстановани:

в София	1.800	в затвори	303
в страната	3.700	в ТВО	10

По-значителни концентрации на бивши царски офицери има: в градовете Сталин, Видин, Коларовград и др.; в Горско стопанство - Велинград, където над 50 бивши офицери са шофьори и работници; в предприятие "ГОРУПСО" - Кърджали и др.

Установените над 5.500 врагове сред бившите офицери в страната са включени в оперативния и помощен отчети:

135 - в 86 активни разработки
71 - в 56 предварителни разработки
304 - в отчетно-наблюдателни разработки
4.900 - в помощния отчет

5.410 - общо включени в отчета.

За разработване и наблюдаване на вражеския контингент сред бившите офицери в страната работим с 273 с.с., от които

181 агенти и 92 информатори.

Вражеската дейност на бившите офицери след установяването на народната власт се изрази в създаване на нелегални контра-революционни организации за въоръжена борба срещу народо-демократичния строй, сътрудничество с другите контра-революционни групи в страната - главно с н.петковци, подриване трудовия подем на масите чрез пропаганда за война и превъзходство на военната техника на Атлантическия блок, и др.

До началото на 1952 г. са разкрити и разгромени следните по-важни нелегални организации на бивши офицери:

1. "ВОЕНЕН СЪЮЗ" - оглавен от о.з. полковник МАРКО ИВАНОВ, о.з. полковник БОРИС ГЕРГОВ, о.з. подполковник СТОЯН ЗЛАТЕВ и о.з. генерал КИРИЛ СТАНЧЕВ, ръководени пряко от тогавашния министър ДАМЯН ВЕЛЧЕВ. Строго конспиративна нелегална офицерска организация изградена през есента на 1945 г., която е имала устав и действала в услуга на НИКОЛА ПЕТКОВ. За членовете на организацията са били вербовани 38 царски офицери ръководени от правителен съвет от 5 члена.

През 1946 г. е реализирана. Осъдени са 33 обекта, от които 7 - в затвора, 26 са вече на свобода. От последните на разработка на 10 обекта, а останалите са включени в П.О. Агенти на ДС са 6 обекта.

Нямаме данни понастоящем за възстановяване на реализираната нелегална организация./Набелязани са мероприятия в приложената справка/.

2. "НЕУТРАЛЕН ОФИЦЕР" - създадена през 1945 г.от о.з. подполковник АЛЕКСАНДЪР СКОЛЯНОВ и о.з. подполковник ЛЕЧЕВ, с цел обединяване на царските офицери за организирана контра-революционна дейност. Ръководството на организацията е било съставено от 5 души начело с о.з.генерал ИВАН КОПОВ. В организацията са членували 27 души. След реализацията са били осъдени 22, от които 8 понастоящем в затвора и 14 - на свобода. От намиращите се на свобода 6 обекта се разработват, а останалите са включени в П.О. 1 е вербован.

Нямаме данни понастоящем да развиват организирана вражеска дейност./ Набелязани мероприятия в приложената справка/.

3. "ЦАР КРУМ" - създадена през 1945 г. от о.з.подполковник АНТОН КОНОВСКИ КРЪСТЕВ, който изработил устава и инструк-

Из архивите на ДС

ция за подривната дейност на организацията, която си поставяла за цел събаряне на народодемократичния строй у нас чрез въоръжен преврат. В организацията са членували 12 души, от които 7 - осъдени. Понастоящем в затвора са 2, един е екзекутиран, трима на свобода и един починал. Нямаме данни намиращите се на свобода бивши членове на организацията да развиват организирана вражеска дейност. /Набелязани мероприятия в приложената справка/.

Бившите царски офицери взеха участие като членове и ръководители в нелегална н.петковистки и фашистки организации по места. Отделни техни представители бяха разкрити и разобличени като агенти на капиталистическите разузнавания, прехвърлени в страната с шпионски и диверсионни задачи, включени в активна бандитски групи и др.

Понастоящем в страната са изградени и развиват подривна дейност нелегални контра-революционни организации из бивши офицери, които подпомагат антинародната дейност на н.петковистското подполие и др. фашистки нелегални организации. Бивши офицери - изменници на Родината биват вербовани от вражеските разузнавания, подготвят ги за шпионска и диверсионна работа и ги прехвърлят през граница и по въздуха.

Някои бивши офицери вършат вредителство и саботаж в редица стопански предприятия където работят като специалисти и обши работници.

Горните данни за формите и методите на подривна дейност вършена от царските офицери се потвърждават от материалите по водените р-ки, проведените следствия и др. мероприятия:

1. Групова централизирана р-ка "ТРУМАНОВЦИ" е заведена на 7 май 1951 год. на 24 обекта уличени в участие в нелегална офицерска организация със централно ръководство в София и поделения в цялата страна - оперативни зони, бойни отделения, групи и ядра. По агентурни данни организацията е била замислена от нейния главен ръководител - о.з. генерал ИВАН КРЪСТЕВ МАРИНОВ - още в навечерието на 9 септември. За нейни членове били привлечени предимно бивши офицери, юнкери и активисти от бившите фашистки организации.

Организацията си поставя задачи: а/ до избухване на война - вербовка на нови членове, организационно потягане, "подготовка и възпитание на членовете"; б/ при интервенция - преминаване в нелегалност и организиране погроми срещу органите на народната власт по места, отслабване боеспособността на Народната армия.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

По агентурни данни генерал МАРИНОВ бил сътрудник на френското разузнаване от което получавал средства чрез френска легация в София, а посредством тях поддържал връзка с американски щаб. /Прилагаме справка с мероприятия/.

2. Групова централизирана р-ка "ЧАКАЛИ" - ДС Пловдив, по линия на II-ри отдел, на контра-революционна нелегална организация от царски офицери и фашистки елементи със централно ръководство и поделения в цялата страна. Поддържат връзка със задгранични централи посредством канал. Организират се на тройки. Очакват прехвърлянето в страната на бандити, обучени от вражеската разведка. Целта на организацията е: активна борба срещу народната власт и подпомагане на евентуална интервенция.

Предлагаме разработката да мине по линия на отдел първи /приложение-справка/.

3. Групова централизирана р-ка "ОРГАНИЗАТОРИ" - заведена на 24 октомври 1951 г. на 3 обекти уличени в участие в нелегална организация, поставила си задачи: събиране сведения за активни комунисти от гр.Враца, опит за вербовка на разузнавач от ДС обслужващ дивизията във Враца. Поддържат връзка с о.з. офицер СТАМАТОВ /неустановен/ от София, който се очертава като ръководител. /По разработката прилагаме справка с мероприятия/.

4. Групова активна р-ка "ТАПИРИ" - ДС Сливен - на 8 обекти ръководители и членове на контра-революционна организация, която си поставя диверсионни задачи: хвърляне с взрив парните котли на завод в гр.Сливен, писане и разпространяване вражески листовки. Ръководители се очертават: о.з. капитан ЛЪБЕН РАФАИЛОВ СТОЯНОВ и о.з. капитан БОРИС НИКОЛОВ ПАРУШЕВ. Разработката се води от началото на декември м.г. /Дадени са указания за реализация санкционирани от др.Министър. По разработката прилагаме справка/.

5. Групова активна р-ка "МЪРЗАВЦИ" - ДС Кнежа на обекти, които си поставят задачи: да организират бойна група от 30 души, да я въоръжат и прехвърлят в Югославия, от където, след подготовка, да се върнат в страната и организират бандитска дейност. Имали "хора, които ще се грижат"за тяхните близки, по време на тяхната нелегалност.

6. Лична активна р-ка "ОТРЕЧЕН" - заведена на 14 февруари 1952 г. на о.з. поручик ВАСИЛ АЗЕНДУЛОВ КАСАВОВ, уличен като организатор на нелегални групи, предимно с разузнавателна цел, в околните села на гр.Попово. Търси оръжие и подготвя групите за оказ-

ване помощ на врага при интервенция. /По разработката прилагаме справка с мероприятия/.

7. Лична предварителна р-ка "ПЪТНИК" - заведена на 2.II.1952 г. на о.з. полковник ПЕТЪР ТРАЙЧЕВ ШАМУТКОВ, уличен в вражеска агитация, подбуждане селяните към саботаж. Заканва се че "ще дойде ден, когато всичко ще погине под сабята" му. Изказал съжаление, че не се възползувал от връзките си с ДАМЯН ВЕЛЧЕВ, за да избяга от България, но и това ще сторел "при първия удобен момент". /По разработката прилагаме справка с мероприятия/.

8. Лична предварителна р-ка "ПАТКА" - на ЙОНА ДОБРЕВА КОЛАРОВА, заведена през януари 1952 г. По разработката разполагаме с агентурни данни, че в гр.Плевен съществува нелегална организация с връзки с "ръководство в София". Бивш офицер /неустановен вен/ провел на 23 януари т.г. събрание и изнесъл доклад за международното и вътрешно положение. Уверил е присъстващите, че войната е предстояща. Дал им указание да търсят и подкупват органи на ДС, които, при интервенция да им помагат и не допуснат избиването на близките им в ТВО./По разработката прилагаме справка с мероприятия/.

Разработваните по останалите разработки бивши царски офицери развиват вражеска дейност със сходни форми и методи.

Тази оперативна обстановка се потвърждава и от получените следствени данни:

1. Задържаните от IX-ти отдел ДС: ИВАН ХРИСТОВ ПАПАЗОВ и бившия служител в ДС-ИВАН ГЕОРГИЕВ УЗУНОВ, говорят, че още през Отечествената война изградили нелегална офицерска организация във втора свързочна дружина. Саботирали са осигуряването на редовна връзка между поделенията на дивизията, при производството в техническата работилница и ремонта на свързочните уреди. Ръководител на групата бил о.з. офицера ПАПАЗОВ, който и след демобилизирането си поддържал връзки с нея, провеждал нелегални заседания и я подготвял за активна вражеска дейност, особено при интервенция./За разкриване на цялостната им дейност ще бъде заведена групова р-ка от I-ви отдел. Прилагаме справка/.

2. ДИМИТЪР ВЪТАНОВ СТАНКОВ, задържан по реализираната р-ка "ИЗМЕННИЦИ", протичаща по н.петковисти, говори, че съществувала нелегална офицерска организация, предимно от о.з. офицери, поддържащи връзка с действуващи такива и с бандит идващ от Югославия, който престоявал по няколко седмици в София и се връщал обратно.

За установяване истинността на горните данни ще бъ-

Из архивите на ДС

дат набелязани оперативни мероприятия - вербовка.

3. Подследственият СТОЯН ДОБРЬВ СТАНКОВ в ДС - вен, говори, че през март 1951 г. се срещнал с о.з. подпоручик ЦВЯТКО ГОРАНОВ СТАНКОВ, живущ понастоящем в София, комуто доверил че е член на нелегална организация и му изложил целите и задачите ѝ. ЦВЯТКО СТАНКОВ му съобщил, че такива организации били изградени навсякъде и лично той имал връзка с организация в с.Черни-вит, Тетевенско, която очаквала нареждане за минаване в нелегалност. Инструктирал СТОЯН СТАНКОВ да се организират и подготвят за нелегална борба, защото имали централно ръководство, от където ще получат нареждане за "излизане в Балкана". Той щял да предаде чрез куриер това нареждане, когото ще изпратят да се свърже с тях.

/Ще бъде заведена разработка/.

II.

За подобряване агентурно-оперативната работа сред царските офицери, за разкриване и пресичане вражеската им дейност, ще бъдат проведени следните основни мероприятия:

1. Да продължи установяването на всички реакционно настроени бивши царски офицери и сродни на тях прослойки и съобразно получените данни, бъдат набелязани съответни оперативни мероприятия.

Отговорник н-р В.Маринов

2. Ще се прегледат всички получени сигнали по линията и на заслужаващите внимание, ще бъдат открити разработки.

Срок 10 април 1952 г.
Отг.н-к отд.Груди Грудев

3. Активизиране на наличните разработки, чрез провеждане на строг контрол по изпълнение заповедта на др.Министър за подобрение работата сред бившите офицери, като за целта последователно ще бъдат викани на доклад в отдела началниците на първите отделения в окръжните отдели заедно с водещите линията оперативни работници, които да отчитат състоянието на линията и конкретните мероприятия за активизирането на агентурно-оперативната работа по нея.

Срок 30 април 1952 г.
Отг.гл.н-р Р.Чомпалов

7

4. За оказване помощ по водените разработки и активизиране работата по линията, ще бъдат командировани в окръзите както следва:

а/ в окръг ДС - Пловдив: за 10 дни - и-р Борис Маринов.
от 30 март до 10 април 1952 г.

б/ в окръг ДС - Коларовград: за 10 дни - и-р Любен Филипов.
от 10 април до 20 април 1952 г.

в/ в окръг ДС - Сталин: за 10 дни н-к отделение Груди Грудев.
от 20 април до 30 април 1952 г.

Отговорник н-к I-ви отдел
полковник Б. Думков

13 март 1952 год.
С о ф и я

3 екз.
ЧК/ЦГ

Съставил, и-р -
- ст.лейтенант:
/Б.Маринов/

Съгласен, гл.и-р -
- капитан:
/Р.Чомпалов/

ОДОБРЯВАМ!
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ I-ВИ ДС

/полк.Б.Думков/
София,_____1952 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО ДРУГАРЯ
ВЪЛКО ЧЕРВЕНКОВ

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

ОТНОСНО: недостатъците в състоянието на Народната армия.

На 17 март 1950 година ЦК на БКП в своето решение отбеляза:

" Армия като добре организирана сила, добре обучена, политически възпитана и осигурена с мобилизационни запаси засега още няма у нас".

През изтеклите две и повече години е направено много, за да се изведе армията от създалото се тревожно положение,

Обаче и досега в състоянието ~~на войските~~ има сериозни недостатъци.

В много части и съединения е слабо поставена боевата подготовка.

16 стрелкови полк на I армия при инспекторския оглед по боевата подготовка показа слаби резултати.

В 17 стрелкова дивизия офицерският състав показа незадоволителни знания ~~на~~ по строевото дело, а по огневата подготовка 50 % от бойците получиха слаби оценки.

Такива ~~също~~ резултати има и по много други подделения.

На низко ниво е боевата подготовка на военно-въздушните сили.

2

През последните година и половина във въздушните войски са зафиксирани 42 аварии и 21 катастрофи, предизвикали загубата на 13 летци и 21 самолета.

Повечето катастрофи и аварии стават по причина на слабата летателно-техническа подготовка на личния състав и на неспазване дисциплината във въздуха.

Вместо да организира планомерно, настойчиво обучение на въздушни войските и да мобилизира личния състав да повишава пилотажното си майсторство, командуването на ВВС след всяка авария и катастрофа забранява полетите докато завърши разследването на причините за авиационно произшествие, което разследване, като правило, се провежда много бавно.

Командирите на редица части на ВВС избягват да обучават летците да изпълняват сериозни задачи по пилотаж при ~~повече или~~ по-~~малко~~ сложни метеорологични условия, а през есента миналата година поради "лошото време" полетите бяха прекратени дълго време във всички части.

Това довежда не само до снижаване боевите качества на авиацията, но и до увеличаване броя на авариите и катастрофите, тъй като в такива условия на времето, които се отличават от " нормалните", пилотите се ориентират лошо и допускат при пилотирането грешки, които влекат след себе си нежелателни последици.

Слабо е подготвен в боево отношение личният състав на военноморската флота.

В дивизиона на бронираните катери на Дунавската флотилия миналата година, поради лошата подготовка на личния състав от машинните отделения, от 10 нови катера 9 излязоха от строя и бяха дадени на ремонт. .

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

В отредите на стражевите катери и миноловните кораби на тази флотилия през 1951 година ~~в същност~~ беше провалено обучението по артилерийска подготовка, в резултат на което от 10 кораба- 4 показаха лоши резултати.

Сериозни пропуски има в отбраната на страната.

Съединенията и частите на армията ~~лошо~~ не знаят своите отбранителни райони. До пролетта тази година войските нито веднаж не са заемали подготвена за тях отбрана, а през 1952 година те са се намирали на позиции само една седмица ~~и~~ не могли да ги усвоят както следва.

По много от важните оперативни направления войските на противната страна са разположени до отбранителните райони на България значително по-близо, отколкото частите на българската армия.

По Кюстендилското направление югославските войски се намират на разстояние 3-4 километра от зоната на предната укрепена местност и от главната отбранителна зона на българската армия, а български-те части -на разстояние 14-20 километра.

Също такова е положението по Дунавското, Пирот-Софийското, Благоевградското, Струмишкото, Кърджалийското, Мариценското и Тунджанското операционни направления.

Тези обстоятелства, при внезапни военни действия, ще позволят на противника да заеме отбранителни позиции по-рано от българските части.

Много ~~безобразия~~ се наблюдават в отчетността и пазенето на секретните документи. Въпреки сериозните предупреждения, съдържащи се в решението на ЦК на БКП от 17 март 1950 г., Министерството на Народната отбрана на България не е въвело нужния ред по този въпрос.

Из архивите на ДС

179

Както и по-преди в армията грубо се нарушават елементарните изисквания по отчетността и пазенето на секретните документи.

През 1951 година във войските са пропаднали 564 секретни документа; много подобни факти са отбелязани и през текущата година, при което между загубените има важни материали за мобилизационната готовност на армията, инструкции за грижите за реактивните самолети, топографски карти и други.

Особено незадоволително са поставени отчетността и пазенето на секретните материали във военно-въздушните сили, където през последно време са изчезнали два документа по използуване реактивните самолети, които не самогли още да бъдат намерени поради съществуващия безпорядък в отчетността и пазенето им.

Слабо са организирани отчетността, охраната и пазенето на оръжието и бойните припаси.

В 3 батальон на 3 стрелкови полк се оказали неотчетени 10 хиляди патрона.

В артилерийската база в София през декември миналата година са били намерени стотици цеви на оръжие, хиляди снаряди и патрони, които не са били отбелязани в отчетността.

Аналогични случаи са отбелязани в 11 танкова бригада, 29 стрелкови полк, в 1 армейски артилерийски полк и др. части.

Безотчетността и липсата на бдителност при охраната на оръжието позволяват на отделни престъпни елементи да разхищават оръжието.

През януари 1952 година редникът от армейския изтребителен противотанков полк ПАНКОВ е откраднал от оръжейния склад една пушка и е избягал от частта.

През септември 1951 година редникът от 9 стрелкови полк на I армия ЦВЕТКОВ е откраднал една карабина и 120 патрона и ги заровил в земята в района на поделението. След месец и поло-

Из архивите на ДС

180

5

вина той е откраднал един автомат и избягал от частта, ~~за да~~ с цел да премине в Югославия, но бил задържан.

До арестуването на ЦВЕТКОВ никой в подделението не е открил, че са откраднати оръжие и патрони.

Само за 6 месеца през 1952 година в армията са отбелязани 28 случая на откраднване оръжие и бойни припаси.

Има многобройни факти, които свидетелствуват за неблагополучие в политико-моралното състояние на армията.

През 1951 година са осъдени за различни престъпления повече от 1700 военнослужащи, между които 569 души за отклонение от военна служба, 523 - за длъжностни и други углавни престъпления, 114 души - за ~~престъпления против подчинеността~~ политически и т.н.

На низко ниво се намира военната дисциплина.

В 63 автомобилен полк на РГК през 1951 година са извършени 400 дисциплинарни нарушения.

В 5 танкова дивизия за една година са зафиксирани 441 нарушения на дисциплината, от тях 321 случаи са допуснати от членове на БКП и членове на Съюза на Народната младеж.

В Дунавската флотилия през същото това време са отбелязани 497 дисциплинарни простъпки, от които 58 са извършени от офицерския състав.

В Народното военно-морско училище от 80 офицера четирима са били дадени под съд и 19 наказани по дисциплинарен ред.

Най-разпространени видове нарушения на дисциплината са самоволните отлъчвания, неизпълнението на заповедите, пиянството и други ~~неморални постъпки~~ подобни.

Характерни примери на нарушаване военната дисциплина са следните случаи :

6

Редникът от 38 стрелкови полк НИКОЛОВ, който е бил изпратен на лечение, не се явил в болницата, а заминал при роднините си, където прекарал 15 месеца, през което време никой в поделението не е знаел за постъпката на НИКОЛОВ.

Войникът от 46 гаубичен артилерийски полк АНДРЕЕВ, член на Съюза на Народната младеж, през януари 1952 година се е отлъчил самоволно 5 денонощия, за което са узнали в поделението едва след връщането му в казармата.

Както се изяснило впоследствие, АНДРЕЕВ и преди това, не забелязан от никого, не веднаж е напускал самоволно поделението.

През декември 1951 година разузнавателният взвод на 58 стрелкова бригада в пълния си състав се отказал да изпълни нареждането на дежурния по частта за излизане на работа, в резултат на което нарушителите са били отправени на работа с помощта на въоръжени часовои, след което всички били арестувани ~~по административен ред~~.

Случаи на групово неизпълняване заповедите е имало също така в Дунавската флотилия, в 24 стрелкова дивизия и в някои други части.

Нарушенията на военната дисциплина в повечето случаи се обясняват със слабата възпитателна работа сред войските и преди всичко с неправилното прилагане на дисциплинарната практика, с нейното грубо изкълчване.

В редица части и подделения офицерският състав подлага подчинените си на наказания, унижаващи тяхното човешко достоинство.

По указание на лейтенант ЧЕШМЕДЖИЕВ / I-а армия / за невнимателно отнасяне към заниманията един военнослужащ е бил завързан за един стълб, а на друг е бил окачен на шията му един котел, задето го е измил лошо.

181

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Командирът на рота, старшият лейтенант ЯГЛИЧЕВ / 9 танкова дивизия / през март т.г. наказал редника СТОЯНОВ с " бойкот" от страна на другите военнослужащи в течение на 20 дни за това, че СТОЯНОВ поради болест на гърлото не е могъл да отговаря високо на зададените му въпроси.

Младшият лейтенант КОСТОВ от зенитния артилерийски дивизион в Бургас / Военно-морските сили / ~~за наказание~~ за извършени простъпки е поставил на колени за един час трима военнослужащи.

Като наказания в армията все още се практикуват такива позорни мерки като боя. През последните година и половина са зафиксирани 211 подобни случая.

И досега си остават тревожни фактите на бягство на военнослужащи от армията с цел да се отклонят от военна служба и да преминат в чужбина, ~~при което броят на такива~~ расте от година на година.

Ако през 1950 година са избягали в чужбина 5 военнослужащи, то през миналата година - 24 души, а за 6 месеца тази година - 7 души.

През 1951 година от армията са дезертирали 127 военнослужащи, а за 6 месеца през 1952 година - 76 души.

През миналата година от органите на Държавна сигурност са ~~зафиксирани~~ 227 случая на намерение за бягане, а за 6 месеца от текущата година вече са отбелязани 195 подобни ~~изказвания~~.

Една от причините на отбелязаните по-горе недостатъци в политико-моралното състояние на войските е низкото ниво на политическата и възпитателната работа в армията.

Политическата работа в много части и съединения е организирана повърхностно и се води откъснато от ~~насъщните~~ въпроси ~~на живота~~ на войските.

Из архивите на ДС

Съществен порок на политическата работа е също и това,че тя не носи настъпателен характер и се води неоперативно.

Например, в резултат на слабите контрамерки против титовската фашистка пропаганда,сред военнослужащите има немалко изказвания,които показват,че те вярват на тази пропаганда.

В 13 стрелкови полк в началото на 1952 година бе разкрита група военнослужащи от 10 души,членове на Съюза на Народната младеж,които са възнамерявали да избягат в Югославия.Както се изясни впоследствие,участниците в групата са били убедени,че условията на живота в Югославия са по-добри отколкото в България.

В армията живо се коментират всички Закони,постановления и разпоредби на органите на Народната власт,отнасящи се до селото. Обаче поради това,че политическите органи много често закъсняват със своите мероприятия,в редица случаи на вражеските кулашки елементи се удава да създатат по тези въпроси неправилни убеждения,които обхващат значителни слоеве от армията.

Сериозно отражение върху политико-моралното състояние в армията и върху общото положение във войските има вражеската дейност на антинародните елементи.

Най-активен контингент,който най-често се използува от разузнаванията за изпълнение на сериозни задачи в подривната работа, са старите офицери,намиращи се в армията / 1690 души/, а също така уволнените от нея,но запазили във войските здрави и надеждни връзки.

Както показва анализът на съществуващите материали, империалистическите разузнавания развиват дейността си против българската армия по следните основни направления :

1. Шпионаж. През последно време особено внимание се обръща на събирането на данни за съветската реактивна и радарна техни-

Из архивите на ДС

184

ка. На завърналия се неотдавна от Гърция агент на граничните войски на България, внедрен в английския разузнавателен център в Гърция, англичаните са дали задача да събира най-подробни сведения за самолета " МИГ-15".

Наред с това на агента е възложено да завербува пилот, който би могъл да прелети с реактивен самолет в Солун, за което му обещават 30 хиляди златни английски лири и осигурено бъдеще.

2. Създаване в армията нелегални организации и групи с цел да се води разложителна работа сред военнослужащите, насочена към намаляване боеспособността на войските.

Най-разпространени форми на подривна работа в дадения случай са склоняването на военнослужащи към измяна на Родината и към дезертиране, крадене на оръжие и бойни припаси, самоволно отлъчване, неизпълнение на заповедите, саботиране на мероприятията по боевата и политическа подготовка и пр.

3. Разпространяване на провокационни и клеветнически слухове, целещи да компрометират органите на Комунистическата партия и Народната власт и провежданите от тях мероприятия особено по линия на индустриализацията на страната и на кооперативния селски сектор. При това използват се различни методи, между които разпространяване на вражески позиви и лозунги, контрареволюционни надписи и призиви и др.

4. Пускане на всевъзможни клевети по адрес на СССР, целещи да породят сред военнослужащите неверие в искреността на политиката на Съветския съюз по отношение на България и да създадат мнение, че агресивната политика на американските империалисти е правилна, че американската техника превъзхожда съветската.

Контраразузнавателната работа на органите на сигурността в армията все още не отговаря на оние изисквания, които произтичат от оперативната обстановка. Агентурно-оперативната работа засега не е организирана така, че да изпреварва замислите на врага и

10

коренно да парализира неговата дейност.

Най-сериозни недостатъци ~~до последно време имаше~~ по линията на предотвратяване измяна ~~на~~ Родината, дезертьорството и случаите на откраднване секретни документи.

Министерството на вътрешните работи издаде в началото на юли т.г. специални заповеди, предвиждащи обстойни мерки за усилване агентурно-оперативната работа по посочените въпроси.

Едновременно са взети редица организационни мерки, насочени към укрепване работата на 5-то Управление на ДС изцяло.

Като докладва гореизложеното, МВР счита за целесъобразно ~~да бъде~~ изнесем пред Политбюро Отчет ~~на Министерството~~ на Народната отбрана ~~за~~ резултатите от изпълнението на Постановлението на ЦК на БКП от 17 март 1950 година.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

/ Г. ЦАНКОВ /

" " юли 1952 г.

185

Из архивите на ДС

Строго-поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

8

~~Д О К Л А Д~~

К проявите на врага в Народната армия

Най-разпространената и открита форма са бягствата и дезертьорствата в Народната армия.

През първото шестмесечие на 1951 година са извършени 83 бягства, през второто – 56 или общо 139 бягства, от които 54.7% са от пехотни части.

През 1952 година от 1-ви януари до 1-ви септември са извършени 65 бягства, от които 63% от пехотни части.

В сравнение с 1951 година през настоящата година има значително намаление на бягствата. Повечето от бягствата са извършени от пехотни части, където състава е най-многочислен и не се прави подбор на същия.

По социален произход избягалите за двете шестмесечия на 1951 година се разпределя както следва:

От средно-селски – 32.3%
От бедно селски – 31.7%
От работнически – 10.3%
От буржоазен и кулашки – 16 %

През 1952 година от 1-ви януари до 1-ви септември има увеличение на бягствата от бедно селски произход на 40%, от работнически произход – 18.4% и намаление процента на избягалите от средно селски, кулашки и буржоазен произход.

Политическата принадлежност на избягалите за първото шестмесечие за 1951 година е както следва:

Безпартийни – 50
ДСНМ – 31
БКП – 1

През второто шестмесечие:

Безпартийни – 31
ДСНМ – 24
БКП – 1

През 1952 година от 1-ви януари до 1-ви септември политическата принадлежност на бегълците е както следва:

Безпартийни – 32
ДСНМ – 31
БКП – 2

Като социалния произход, така и политическата принадлежност на бегълците говори за незадоволителната политико-възпитателна работа всред военослужащите в армията и слабата дейност на младежките организации.

По данни с които разполагаме от заловените бегълци, както през 1951 год. така и през 1952 год.се вижда,че повече от бегствата имат характер на самоотлъчки и дезертьорства,а по-малък процента на бегствата с цел измена на родината.Например от извършените 139 бегства през 1951 год.20.9% са с цел измена на родината.Останалите са заловени по домовете им или като скитащи из страната.

По данни с които разполагаме от заловените бегълци през 1952 год.бегствата с цел измена на родината са 16.9%.

От горните данни е видно,че както през 1951,така и през настоящата година болшинството от бягствата нямат политически елемент.Това се потвърждава от големия процент заловени по домовете им,скитащи из страната,укриващи се и др.

Бегствата на трудослужащите от ГУТП.

Бегствата от ГУТП са значително повече от тези в армията.През първото шестмесечие на 1951 год.има извършени 147 бегства през второто-73,или общо 220 бегства.От трудова повинност значителен е броя на избегалите турци и цигани.Същия е 27.6 % от общия брой бегалци през 1951 год.

През настоящата година от 1.I.52 год.до 1.IX.52 год. има извършени 104 бегства от трудовите поделения.50 % от избегалите са турци и цигани.

За социалния произход на бегълците за 1951 год.липсват данни,но същия не е различен от този на избегалите за 1952 год. Например от избегалите трудослужащи за 1952 год.,36.5 % са от бедно-селски произход,27.8 % са от средно селски и от работнически-25 %,а от кулашки и буржоазен-едва 10.7 %.

Политическата принадлежност на бегълците от трудовите поделения преобладават безпартийните и членове на ДСНМ.Например от общото число избегали за 8 месеци през 1952 год. 49.2 % са безпартийни,а 47.6 % са членове на ДСНМ.

Целите на бягствата от трудовите поделения имат по определен характер. Преобладават бягства с цел дезертьорство и измена на родината.Например през 1952 година за 8 месеца - 85.6% са с цел дезертьорства и 14.4% с цел измяна на родината.

Бегствата както през 1951 и 1952 год.от Народната армия и ГУТП се извършват най-много през летните месеци,особено месеци-

187

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

те юни,юли и август.Например през 1952 год.бягствата по месеци са се увеличавали както следва:

През месец януари-7бягства,през месец март-14,през месец май-20,през месец юни -27,през месец юли-30,през месец август-45.

Увеличението на бегствата през летните месеци се обяснява с това,че летото създава доб ри условия за бегство и по-лесно се намира прехрана.

Основни причини за извършване на бегствата от Народната армия, и Главно Управление трудова повинност.

1.Състоянието на дисциплината на Народната армия и особено в УТП е незадоволителна. В трудовите поделения не е въведен напълно и не се спазва Дисциплинарния правилник,наложен в Народната армия На лице са много случай,които говорят за лошо дисциплинарно състояни в трудова повинност. В резултат на тази лоша дисциплинарна практика са самоотлъчките и бягствата от трудовите поделения.

2.Друга причина е незадоволителната политико-възпитателн работа в Народната армия,а в ГУТП същата е крайно лоша.За това говорят вече изнесените факти-например за социалния произход на бегълцит политическата им принадлежност.

Особено е незадоволителна политико-възпитателната работа всред турското малцинство,което представлява една четвърт от числото на всички трудослужащи.

Главното политическо управление към ВНО и най-вече политотдела към ГУТП недобре обезпечиха ВВ за удължаване срока на воената служба,в резултат на което има зачестяване на бягствата поради тази причина.

3.В Народната армия,а най-вече в ГУТП по места съществуват редица извращения в дисциплинарната практика,отдавна отречени от дисциплинарната политика в Народната армия.На лице са редица факти,които говорят за безотговорно отношение от страна на командващите поделения,особено към трудоващите.

4.Във войсковите поделения и трудова повиност поради честите случай на самоотлъчки и за други дисциплинарни нарушения се подвеждат под съдебна отговорност военослужащи от строевото командване.Друга част от военослужащите още когато са били вън от казармата са имали криминални прояви,за които са били подвеждани под съдебна отговорност.За горните случай не се вземат мерки за неотклонение и при връчване на обвинението или наближаване срока за делото,военослужащите бегат от поделенията,за да не бъдат наказани.Процента на тази категория бегълци е доста голем.

Из архивите на ДС

189

5.Друга част от бегълците военослужащи макар,че социален произход са средни и бедни селяни,са попаднали под вражеско влияние още от вън преди да попаднат в казармата,друга част-вътре в казармата и извършват бягства с цел измяна на родината.

6.Друга причина е ,че на места в поделенията съществуват редица факти,особено в поделенията на ГУТП,където командирите са се добрали до известни данни за подготовка на бягства или друга вражеска дейност,за което своевременно не се уведомяват нащите органи,не се вземат профилактични мерки и се допущат бягства.

Друг вид вражеска дейност провеждаща се в Народната армия и ГУТП е вражеска агитация и пропаганда,разпространение на листовки писане на лозунги с антинародно съдържание и изграждане на контра-революционни организаций.

Тази дейност се провежда изключително от младежи попаднали под вражеско влияние още от вън и пренасят дейноста си в казармата.

Например за 8 месеца през 1952 г. за вражеска агитация и пропаганда са реализирани 5 единични разработки и 5 групови с общо 17 обекти.

За създаване на контра-революционни организаций са реализирани 4 единични разработки и 4 групови с общо 21 обекти.

Разпространители на листовки и писане на лозунги са реализирани 4 едноличи разработки и 1 групова с общо 6 обекти.

Задържаните по горните окраски 44 обекта по социален произход се разпределят както следва:средно-селски-55%,от буржоазен и кулашки-22%,от бедно-селски-13% и от работнически 5%.

По партийна принадлежност на задържаните по горния вид окраска се разпределят:безпартийни-76%,членове на ДСНТ-24%.По-голема част от тях са развивали активна дейност във ВМС/Сърбински/ или средата с която са се движили е от бивши легионери,активни николапетковисти,засегнати от мероприятията на Народната власт и др.

Като причина за горната дейност на вражеските елементи трябва да се подчертае липсата на настъпателност в политическия апарат,особено в разяснителната работа във връзка с увеличение срока на воената служба по който повод има редица вражески изказвания напоследък.

2?.IX.1952год. НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ V-ДС.
София.

ПОДПОЛКОВНИК: /Аргиров/

Строго поверително! 87
1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Разкритите с.с. на полицията и РО при щаба на царската армия и изпратени специални съобщения до ЦК на БКП от отделение "П" и отдел II-ри ДС от 1951 и 1953 години.

В работата си за 1951 – 1953 години II-ри отдел ДС е разкрил с.с. на полицията и РО при щаба на царската армия, които са работили срещу БКП и изпратил специални съобщения до ЦК на БКП за лица подписали капитулантски декларации, предателствали, имали хулиганско държание и др., както следва:

А. Разкрити с.с. на полицията и РО 123-ма души.

От тях са разследвани от следственото отделение на II-ри отдел и от I-ви отдел 55 души, от които 23 са осъдени, между тях трима на смърт, предстоят да бъдат съдени 23-ма, освободени са по различни съображения 9 души с доказано сътрудничество /поради тежки заболявания, оперативни съображения малки последици от доносите им/.

Между разкритите с.с. са и такива, като СИМЕОН ВАНКОВ, о.з.майор донесал на полицията за военно-революционния комитет 1923 год. – осъден на смърт.

282

НИКОЛА ПЕТКОВ МАЛЕЕВ от гр.Русе, с.с. на полицията от 1934 год., направил е 8 провала, предал е и др.ЙОРДАН ЛЮТИБРОДСКИ - осъден на смърт.

МАРИН НЕДЕЛЧЕВ - предателствал през 1925 год. в Хасковски и Старозагорски окръг. Направил два голями провала с 200 души подсъдими - осъден на смърт.

с.с."МИРЧО" - БОРИС ВАСИЛЕВ ШИШКОВ, донасял редовно на полицията до 9.IX.1944 год. Особено много донесения е правил през 1931-33 години, когато е бил секретар на III-ти районен комитет на РМС - София и деятел на НРПС. По негови донесения са провалени маса акции и демонстрации, организирани от Партията. Осъден е на 15 години.

През 1943 год. ЙОРДАН СТОЯНОВ МАНЧЕВ от село Голямо Конаре - Пловдивско е бил член на РМС на III-ти район гр.Пловдив. При поставена му задача, да премине в нелегалност МАНЧЕВ се изплашил и съобщава на полицията, че Партията готви да изпраща другари за партизанските отряди. С негова помощ полицията на 25.VI.1943 год. успява и залавя на път за Балкана 5 другари, в резултат на което след това са провалени още 22 другари. Само след един месец в резултат на негови донесения, полицията е задържала още 8 другари.

За останалите незадържани, главно с малки поражения и нечленове в момента на БКП, са изпратени специални съобщения до ЦК и справки за оперативно ползване на другите поделения на министерството.

Б. Изпратени са до ЦК на БКП специални съобщения за капитуланти в полицията, подписали декларации, хулиганствали, предателствали и други - 409 броя.

Между тях са:

Специално съобщение за директора на пенсиите ЙОРДАН АНАСТАСОВ КОНСТАНТИНОВ имал капитулантско държание пред полицията, клеветил и хулил Партията.

Специално съобщение за СИМЕОН РУСАКИЕВ - доцент в университета. Като директор на гимназията Димитрово писал писмо до полицията, в резултат на което са задържани ученици.

383

СТЕФАН ДИМИТРОВ АЛЕКСИЕВ, редактор на вестник "Сталинско знаме" за капитулантско държание в полицията, в резултат на което са убити и задържани другари.

БОРИС АЛЕКСАНДРОВ КОЛЕВ - референт ръководител първа категория в Министерство на външната търговия - отдел "Цени", член на БКП. През 1935 год. вербован за с.с. на полицията. По негови донесения бива разкрита ремсова организация в търговската гимназия гр.Сталин.

ИВАН СТЕФАНОВ ПОПОВ - директор на Дирекция внос, подписал капитулантска декларация.

ПЕЙЧО ИВАНОВ ПЕЙЧЕВ - генерал-майор к-р на броне-изтребителни войски, капитулантска декларация.

ПЕТЪР ПЕНКОВ - майор Военния съд МНО, доносчик на полицията.

СТАМЕН МИРЧЕВ ФИЛИПОВ - зам.редактор "Народна младеж", декларация за сътрудничество.

София,14.X.1953 год.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ II-ри ДС:
/подполк.Г.Костов/

Строго-Поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

Относно развитието на Българската Народна Армия от 9.IX.1944 год. до сега.

На 9.IX.1944 год. частите и съединенията на Българската войска не бяха в състояние да окажат съпротива на въораженото Народно въстание и похода на Съветската армия. След обявяването на О.Ф. власт в страната във войската бяха изградени войнишки комитети които фактически решаваха положението в частите. Фашизираните и антинародни елементи от офицерския състав бяха отстранени от командуването и заменяни с по-прогресивни офицери.

През този период България разполагаше с три армии известна част от личния състав на които бе като окупационна войска в Югославия и Гърция.

Освен с тези страната разполагаше и с други въоръжени сили като партизанските отряди и доброволческите гвардейски части под ръководството на Главния Щаб на Народо-Освободителните войски.

След обявяването на войната от България на Германия ръководството на всички въоражени сили в страната бе предадено на Министра на Войната.

След 9.IX.1944 год. освен трите армии бе формирана и 4-та армия с оглед изискванията които предяви Отечественната война. На фронта замина голяма част от онези офицери които имаха престъпления към народа с цел да закрият следите си. Благодарение на това редица престъпници се укриха от Народния съд, а след свършване на войната бяха пръснати в различни поделения, което затрудни издирването им.

С Указ на Правителството в края на месец септември 1944 год в Българската войска бе създаден помощник командирския институт.

Още през време на Отечественната война към Министерството на Войната бе създаден Полит отдел, който да ръководи работата на помощник командирите. Началник на същия бе генерал Фердинанд Козовски. Тъй като конституцията още не бе изменена във войската не се разрешаваха партийни организации и офицерите членове на БКП бяха на отчет към съответните Градски, Околийски и Областни комитети на

БКП. Приемането на същите ставаше също от съответните комитети, а не от войскови партийни организации.

През 1948 год.във войската бе изградена ВООФ /Войскова организация на О.Ф./. В същата членуваха изключително членове на БКП. ВООФ бе закрита през 1949 год. при пререгистрацията на членовете на БКП и във войската бяха създадени официално партийни организации.От тогава в армията има партийни организации които се ръководят от Главно Политическо Управление на Народната Армия. Началници на Главно Политическо Управление на Народната Отбрана са били както следва: Генерал Фердинанд Козовски, генерал Боян Бъчваров, генерал Иван Бъчваров, генерал Методи Христов, генерал Тодор Ненов и генерал Владо Танов.

Непосредствено след 9.IX.1944 год. ръководството на МНО бе оглавявано от Дамян Велчев-Министър на Войната. На ръководни места бяха стари генерали от царската армия или произведени такива на 9.IX.1944 год. - членове на "Звено" и "Военния съюз". Такива бяха: Генерал лейтенант Крум Лекарски-Пом.Министър на Войната,генерал Владимир Стойчев-командир на 1-ва армия по-късно генерал Тодор Тошев, генерал Марко Атанасов командир III-та армия, генерал Трендафилов-командир на бронираните войски; генералите [illegible], Томов,Бояджиев, Кецкаров, Старибратов, полк.Възелов - началник Организационно Обилизационно Управление и други.

Наличието на вражески елементи в ръководството на Министерството на Войната, начело с Министра на Войната -Дамян Велчев благоприятствува редица офицери с антинародни прояви да се укрият от Народния съд участвувайки в Отечественната вайна, а след това да ги разпръснат по различни части.

Това обстоятелство също така позволи във войската да се изградят контрареволюционни организации като "Военния съюз","Неутрален офицер","Цар Крум" и други отделни групи които си бяха поставили за цел да извършат преврат. През лятото 1945 год. бе разкрита организацията " Цар Крум" и членовете й осъдени, през февруари 1947 год. бе процесът на "Неутрален офицер". През септември 1947 год.бе разкрит "Военния съюз". През юли 1948 год. бе процесът на вредителите във военната промишленост на чело с генерал Томов.

Освен това към Министерство на Войната работеше и Съюзната Контролна Комисия /СКК/ с американски, английски и съветски представители. За обслужване на същата в Министерството бе създаден Специален VI отдел-изключително от стари царски офицери. По-късно се оказа, че голяма част от личния състав на този Отдел са били вербо-

вани от англичаните или американците. Американските и английски представители за периода 1945-1947 год. са създали големи връзки сред офицерския състав работещ в Софийския гарнизон,а дори и в други поделения на войската в провинцията.

Разузнавателната и контраразузнавателна работа във войската от 9.IX.1944 год. до 1950 год. се ръководеше от МНО. До 1947 год. в Министерството имаше Р.О. който се занимаваше с разузнавателна и контраразузнавателна работа. Началник на Р.О. от 9.IX.1944 год. до 1947 год. бе генерал Петър Вранчев. Последния в своята работа е използувал и едно частно дедиктивско бюро "Победа" личният състав на което не е известен. Същото е съществувало до края на 1946 год.

Българската войска е прочиствана от отявлените врагове на народа първо през 1944 и 1945 години, от офицери които бяха предадени на Народния съд. През 1946 год. бе проведена най-голямата чистка на фашистки офицери. През 1947 и 1948 год.бяха проведени други частични чистки в резултат на което офицерският състав на войската бе значително прочистен от антинародни елементи.

През 1947 год. за Министър на Войната бе назначен генерал лейтенант Георги Дамянов. От тогава започва и стабилизацията на Българската войска. Министерство на Войната бе преименувано в МНО. За подготовката, възпитанието и въоражението на армията работата бе организирана и провеждана по-добре. На възловите места в М.Н.О. бяха подменени старите офицери.

Относно подготовката на командния кадър във войската след 9.IX.1944 год. ръководството на Министерството на Войната и респективно Дамян Велчев изпрати в СССР през 1945-46 год. първата група от старши офицери - вражески елементи. През 1946 год. есента замина втора група също в такъв политически състав. Едва през 1947 год.бяха подбрани и изпратени за повишаване своята квалификация преданни на народа офицери. От тогава редовно се изпращат такива.

От 1948 год. за целият личен състав на армията се отпочна провеждането на политически занятия.

Също така от 1948 год. се отпочна превъоражаването на армията с ново съветско въоръжение. До сега са превъоражени главно Военно Въздушните сили и отчасти Военно Морските сили. В артилерийските части превъоръжението още не е завършено. В пехотните части превъоръжаването е завършено само по мирновременния щат.

Министър на Народната Отбрана до 1950 година бе генерал лейтенант Георги Дамянов и Началник на Генералния Щаб генерал лейте-

195

Из архивите на ДС

нант Иван Кинов. От 1950 година до сега Министър на Народната Отбрана е генерал полковник Петър Панчевски и Началник на Генералния Щаб генерал лейтенант Иван Бъчваров.

София, 20 Май 1954 год.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ I У -'НИЕ V - ДС

ПОДПОЛК. /Запирев/

Строго-поверително.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

Относно концентрацията на неподходящите и стари офицери в частите обслужвани от отделението.

Към 29.9. 1954 година в частите обслужвани от отделението има всичко 64 стари офицери, които по части се разпределят както следва:

1/ Щаба на 5 Щ А Д - 12
2/ 17 Щ А П - 8
3/ 20 Щ А П - 23
4/ 23 Щ А П - 5
5/ 37 Р А Б - 5
6/ 13 Б А О - 4
7/ 77 Б А О - 4
8/ Школа за авиомеханици - 12
9/ 27 ремонтна база - 11

По служебно положение старите офицери се разпределят и заемат отговорни длъжности на възлови места в поделенията където служат

Разпределението им по поделения и длъжностите които заемат е следното:

1/ ЩАБ НА 5 ЩАД.

Подполковник Иван Георгиев Велчев, бивш активен легионер-ЗКСЧ на дивизията, подполковник Стефан Николов Георгиев, ходил два пъти на специализация в германия и участвал в акции по преследване на партизани - началник щаб на дивизията, подполковник Станчо Иванов Махмудиев, ходил на специализация в германия - инженер на дивизията, майор Найден Георгиев Кончев, баща му съден от Народен съд- инспектор техника на пилотажа при дивизията, майор Петко Радев Митев, бил на специализация в германия - инженер по бордна екипировка на дивизията, майр Димитър Делов Зангеров, бил на специализация в франция аеролог на дивизията, майор Нико Дойчев Грозев, бил легионер, участвал в акции по преследване на партизани - журман на дивизията, капитан Димитър Иванов Икономов, участвал в акции по преследване на партизани - началник свръзки на дивизията, майор Руси Диманов, брат му и сестра му са работили в пловдивското полицейско комендантство- началник секретен сектор на дивизията

Из архивите на ДС

198

От горните данни ясно се вижда,че почти всички отговорни длъжности в щаба на дивизията се заемат от стари офицери.При това положение последните фактически ръководят дейността на щаба и по единиците на дивизията.В резултат на тяхната чисто канцеларска работа много често главните заповеди на командването по подготовката на поделенията закъсняват и се провалят.Така напр.през месец юни т.г. един летателен ден на 20 щурмови авио-полк е бил провален от ЗКСЧ на дивизията подполковник Велчев.Същият е присъствал на предварителната подготовка за летене и вечерта срещу летателния ден вместо да нареди всички летци да се приберат и почиват,той ги завежда в един ресторант,където последните се напиват.На другия ден,поради това,че вечерта летците не са почивали той заповядва летенето да не се провежда./Горният случай е известен на командването/

На 27 VIII т.г.пилота ст.лейт. Марко Марков от 23 ИАГ е катапултирал принудително поради скъсване въздуховода за газ на двигателя.Случаят е бил докладван на инженера на дивизията подполковник Ахмудиев,но той без да изясни причините за скъсването и е констатирал че това е фабричен дефект.Подобни случаи в работата на подполковник Ахмудиев са доста много.Почти винаги при запръжка на материалната част той не търси причината в лошокачествената и подготовка от техническия състав,а я отдава на фабрични дефекти. В резултат на слабия контрол който той упражнява върху инженерите на полковете последните не провеждат заповяданите мероприятия по материалната част.

Аеролога на дивизията майор Зангеров не се интересува от непосредствената си работа,а постоянно говори че ще бъде уволнен и не ще може да си намери работа.

2/ 17 ИАП - Крумово

Командира на полка майор Христо Иванов Добрев,произхожда от вражеско семейство,дружи постоянно с вражески елементи,майор Асен Иванов Костов,преди 9 септември участвал в акции по преследване на партизани,награждаван с немски медал - началник щаб на полка,капитан Ангел Петров Петков,произхожда от вражеско семейство - инженер на полка,капитан Илия Маринов Митков,участвал в акции по преследване на партизани-инженер по въоръжението на полка,ст.лейт. Вачо Котов Вачков участвал в акции по преследване на партизани - инженер на ескадрила в полка.

Горните данни показват че и на полка отговорните и възлови командни сектори са заети от стари офицери.В резултат на това дисциплината в полка не е на нужната висота и командирите не полагат грижи за поотбряването и.

3

По вина на командира на полка майор Добрев, обучението на младите летци тук изостава а се дава предимство на старите такива. Напр. В 17 ЩАП. дошлете в края на 1953 година млади летци Кутев и Ботев още не са преминали всички задачи и не са в състояние да изпълняват самостоятелни такива. Горното е известно на командването и на няколко пъти е нареждана на майор Добрев да подготви младите летци, но и до сега той не е сторил това.

Началник щаба на полка майор Костор роботи много лошо като такъв. Той е испустнал цялата щабна работа и не се интересува от нищо. В резултат на слабата му работа щабът на полка трудно би се справил с бойни задачи.

3/ 20 ЩАП - Крумово

Майор Антон Маринов Вълков, участвал в акции по преследване на партизани, жена му произхожда от вражеско семейство - началник щаб на полка, капитан Йозо Коев Станчев, офицер от преди 9 септември - инженер на полка.

За сега в поделението не са констатирани слабасти в работата.

4/ 23 ЩАП- Пловдив

Майор Асен Петров Гигов, бил на специализация в германия и италия - началник щаб на полка, капитан Иван Петров Хаджиапосталов, бил на специализация в германия, ст. лейт. Христо Павлов Василев, участвал в акции по преследване на партизани - началник свръзки в полка

Аварии и произшествия до сега в полка не са ставали. Дисциплината е слаба което се дължи на лошата работа на началник щаба на полка майор Гигов.

5/ 37 РАБ- Пловдив

Подполковник Петър Иванов Воденичаров, системно прави вражески изказвания по политически въпроси.- началник на РАБ. Останалите стари офицери от РАБ не заемат отговорни длъжности.

По вина на началника подполковник Воденичаров, РАБ като цяло работи лошо. Същият не взема мнението на помощниците си по ръзлични въпроси и не се вслушва в мненията им. Лично по негова вина през зимата на 1954 година поделенията са били оставени около 10 дни без гориво. Системно закъсняват платове и други вещи за снабдяване на офицерит

6/ 13 БАО - Пловдив

Майор Владимир Александров Гачев, бил активен легионер, участвал в бойни групи на обществена сила- командир на батальона. Останалите офицери от батальона не заемат отговорни длъжности.

Дани за слабости и безобразия нама.

7/ 77 БАО - Крумово

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

7/ 77 БАО – Крумово

Майор Иван Петков Иванов, счет от командир на полк гораци лоша работа, майор Иван Тодоров Петков, вражески настроен елемент, поддържа връзки с Англия.– Началник ВТО на батальона.

Гораци лошата работа на командира на батальона майор Иванов в батальона между служителите са създадени лоши отношения и дисциплината е много слаба.

8/ Училище за авиомеханици – Пловдив

Подполковник Петко Авранов Шилегов, офицер от преди 9 септември 1944 година, бил в служба на ВС – началник учебен отдел при училището, майор Тодор Киев Тъпчилецов, бил на специализация в германия – инспектор на класовете, майор Христо Божков Христов, началник цикъл, завършил полицейска школа – бил полицейски началник, капитан Цветан Христов Георгиев, преди 9 септември 1944 година бил легионер – началник цикъл.

Данни за неблагополучие в работата на училището до сега не са получавани.

9/ 27 Ремонтна база.

Подполковник Стоян Кръстев Илиенов, бил на специализация в германия–началник на базата, майор Иван Петров Велков експедитор на базата – бил на специализация в германия, майор Гончо Ночев Петков, бил активен легионер и ходил на специализация в германия – началник ОТК в моторния цех на базата, майор Борис Петков Савов, преди 9 септември бил в много близки отношения с германците – началник планово отделение, капитан Христо Лилов Христозов, бил на специализация в германия–механик на базата, подполковник Илия Гочев Секулов, ходил няколко пъти на специализация в германия–началник производство при базата.

В резултат на голямата концентрация на вражески елементи в базата отремонтирването на машините се извършва лошо.

Така напр. през 1953 година са били отремонтирани 8 мотора, които не са изпратени на поделенията, а са останали и законсервирани в склада на базата. През месеците юли и август тази година 4 от тези мотори са изпратени за експлоатазия и при изпитването се установява че че последните заклинват. Това се дължи на лошия ремонт на моторите. Случаи на недоброкачествен ремонт в базата има много и от разследванията до сега винаги се установява вина имат старите офицери кои о глеждат несериозно на работата си.

29 септември 1954 год.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ 3 ОТДЕЛ V У-НИЕ V ПС

К а п и т а н: _____/Тодоров/

Строго поверително! 58/11

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

За състоянието на агентурно-оперативната работа по линия " царското офицерство".

По линия на " царски офицери" в отделение I, на отдел I работи група от 6 другари- 1 инспектор, 4 ст. разузнавачи и 1 мл. разузнавач, който работи и отговаря по линия на "Звено". Освен за личната си работа по делата които се водят в управлението всеки оперативен работник отговаря за работата в два окръга.

Работата на групата от началото на 1954 година до настоящия момент бе насочена за изпълнението на заповедите на Министерството за почистване баласта в агентурния апарат и разработките, за активизиране агентурно- оперативната работа и привеждане в известност на целия вражески контигент. На лице е картотекирането на по- голямата част от царските офицери, които в последно време с малки изключения са установени и проучени в резултат на което за всеки офицер се узна по нещо за отношението му към властта. Предстои в най- близко време окончателното установяване и определяне на цифрата на царските офицери и вражеския контигент- разстановката му на територията на всеки окръг и по месторабота.С това ще може да се правят изводи и централно да се насочват силите за правилното разработване на този враг. Ще може да се преценят възможностите на наличната агентура и се използуват освен по територията на отделен окръг, за изпращането й в маршут с което работата по линията ще може да се активизира.

В цялата страна по списъци са определени 6,993 царски офицери. От тях установени, проучени и взети на различен оперативен отчет са 2,239 души, от картотекираните 2,857 царски офицери 463 са пенсионери, 1,693 царски офицери са чиновници и слу-

жители в държавния апарат, 232 в кооперативния сектор, 210 частни занаятчии, 36 лекари, 156 общи работници и 67 безработни. За настанилите се в държавния апарат и кооперативния сектор може да се направи извод, че работят предимно като счетоводители, касиери и домакини. Характерна е, концентрацията на царските офицери в трудовопроизводителните кооперации, ДОСО, и спортните организации в София и Търново. Устрояването им на работа като шофьори на камиони, Пазарджик и Велинград, гръцката граница при Мадан- Кърджали Асеновград. В Сталин болшинството от контигента работи в заводите на Корбсо" В.Коларов" и "Карл Маркс".

За цялата страна до настоящия момент са установени 129 царски офицери изменници на Родината от които най- активните- 86 се водят на атчет. В отделението се водят 6 обекта. Работата по тези дела в цялата страна е подценявана и затова същата не отговаря на изискванията в заповедите на Министреството. В началото на тази година се активизира работата по изменниците на Родината и може да се очакват добри резултати.

Намиращите се в затвора 206 царски офицери са осъдени: за минала дейност 128 и за дейност след 9.IX.1944 година,-78,от които 19 за криминални и стопански деяния, 31 за участие в нелегални организации, 15 за шпионаж , 6 за вредителство, 2 за укриване на бандити, 3 за подготовка и опит за бягство и 2 за вражеска агитация. Открити вражески прояви на затворниците не са забелязани.Но в повечето от тях се забелязва лошо отношение към порядките в затвора и мероприятията на властта.

Като се вземат данните на водещите се на различен оперативен отчет от Софийски, Пловдивски, Плевенски и Търновски окръзи се вижда, че обектите към 70 % имат буржоазен и средно селски произход и една малка част бедноселски и работнически.

От гореизложеното се вижда, че органите на ДС правилно са се ориентирали по разработването на истинския класов враг.

Установения вражески контигент се наблюдава и разработва с 211 агента и 79 информатори, или на 1 сътрудник се пада да

68/13

разработва 8 обекти.

С тази агентура, обаче, не се обезпечава цялостно [illegible] агентурно наблюдение на контигента.

Някои разработки са обезпечени с агентура, но по други и особено по НД и ОД голяма част не са обезпечени. За наблюдение на враговете може да се прави извод, че с наличната агентура не наблюдаваме целия контигент, а само една част. Това е така, главно защото все още липсва достатъчно ценна и качествена агентура, а наличната такава не е разстановена съобразно контигента и не се използуват максималните й възможности.

Така например в София от водените на разработки и НД 342 обекти по 63 не се разполага с агентура. В Плевенски окръг от 8 разработки, само 4 са обезпечени с агентура, 11 се наблюдават с агентура имаща ограничени възможности и по 8 НД няма никаква агентура. В гр. Търново при наличието на установен вражески контигент от 92 царски офицери има само 1 агент и 1 информатор. В ДС- Павликени при наличието на 21 царски офицери няма нито един агент. Почти същото положение е и в окръзите: Русе, Сталин, Коларовград и Хасково.

По- добре е състоянието на работата в Бургаски окръг, където установения контигент 85 души се разработват от 20 с.с..

По- добре е състоянието на работата и в околийско управление ДС-Габрово, където 41 царски офицери установен вражески контигент се разработва с 6 с.с.

От установени я и проучен вражески контигент в цялата страна на разработки се водят 89 обекти, на НД- 454 и на ОД- 1117 царски офицери.

Далата водещи се на оперативен отчет и най- вече НД са заведени в болшинството им за минала дейност. Така например заведените 12 активни разработки в управлението 3 са по сигнали за членство в нелегални организации, 7 за шпионаж и 5 за минала дейност. От водещите се 133 НД заведени по сигнали за членство в нелегални организации са 25, за шпионаж 32 и за минала дейност 75. От гореизложеното се вижда, че водещите се разработки и НД 55 % са за минала дейност, 26 % за шпионаж и 19 % за нелегални

203

Из архивите на ДС

организацим, което показва, че органите на ДС са отклонили вниманието си от разкриването на настоящата вражеска дейност, а се занимават с минала такава, което е много сериозна и опасна слабост.

От анализа на данните, които са приблизително точни е видно, че органите на ДС по линия на царски офицери са обезпечили с активно разработване една незначителна част. От 6,933 царски офицери се разработват 543, което означава, че на 100 царски офицери 8 се разработват активно. Това е явен показател, че до сега отделението не достатъчно е ръководело и направлявало агентурно оперативната работа по тази линия. В окръжните управления с изключение на Бургас, до известна степен Пловдив и Плевен, работата по тази линия е дадена на откуп на оперативния работник без да се следи и контролира работата му.

Не може да има съмнение, че при такава организация на агентурно оперативната работа, разкриваемостта на престъпната дейност сред царските офицери е намалена.

Известно е, че след неуспеха на Дамян Велчев да спаси офицерите, извършили престъпления срещу народа чрез IV постановление, около 500 офицери бяха осъдени от Народния съд. Срещу разправата на народа с неговите врагове се надигнаха редица офицери.

През пролетта на 1945 година при излизането на Никола Петков в опозиция бе създадена контрареволюционна нелегална офицерска организация "Военен съюз". Ръководството е било от 5 члена- наречено управителен съвет. За членове на същата са били вербовани 39 царски офицери.

По същото време през 1945 година е била създадена и нелегална офицерска организация -"Неутрален офицер" от о.з. полк. Александър Смолянов и о.з. подполк. Жечев, с цел да организират царските офицери за борба против народната власт. Ръководството на организацията е било от 5 души, начело с генерал Иван Попов. В същата са членували 27 царски офицери.

Все по това време е била създадена и третата нелегална

62/15

Из архивите на ДС

офицерска организация "Цар Крум" от подполк. Антон Кръстев.Крайната цел на организацията е била събаряне на властта, чрез въоръжен преврат. До този момент е трябвало да се разпространяват неверни слухове и се подпомага организацията. За членове на същата са привлечени 12 царски офицери.

Горепосочените нелегални офицерски организации бяха разкрити през 1946 година, от които общо бяха осъдени 62 царски офицери.

Това са първите опити на царското офицерство да се организира и води борба против народната власт, които бяха своевременно разкрити и разгромени.

От реализираните и водените агентурни дела до края на 1953 година е видно, че царските офицери като основна форма на вражеска дейност към която са прибягвали е създаване и участие в нелегални контрареволюционни организации като са влезли в съюз с други вражески елементи- николапетковисти, легионери, лулчевисти и др. Подготвяли са се за преминаване в нелегалност и са се поставяли в услуга на чужди разузнавания.

Типични примери в това направление са:

Реализираната групова активна разработка "Метеж" от която е видно, че о.з. генерал Стефан Даскалов е образувал нелегална организация от уволнени офицери, бивши ратници и др. които са събирали сведения от военен характер.

В началото на 1952година бе реализирана активна разработка " Гъсоци". Участниците в същата са си поставили за цел да се снабдят с оръжие, да преминат в нелегалност и отпочнат въоръжена борба против властта..

От реализираната групова разработка " Окултисти" през 1953 година е видно, че Никола Иванов Гарчев е изградил контрареволюционна организация в София с участието на 32 души царски офицери, легионери, ратници, отецпаисиевци и полицейски агенти. Гарчев се е отчитал пред лулчевиста Калчев, който от своя страна е бил член на "Тайно окултно общество"- английската агентура и от там получавал указания за работа.

Участието и активизирването във вражеска дейност на

63
16

някои царски офицери за периода 1951-53 година е свързано с дейността на задграничните централи в които участвуват о.з. полк. Иван Гологанов и др. Такъв е случая с о.з. поручик Кирил Петрунов спуснат с парашут в България през 1951 година, на когото Гологанов е дал лично указания и инструкции за работа, като му е определил с кои царски офицери да изпълни възложеите задачи. Петрунов бе заловен и осъден с група царски офицери, вербовани от него за подривна дейност.

Васил Михайлов Таралежков- о.з. капитан през 1950 год. избягал в Гърция. Там се е поставил в услуга на американското разузнаване и спомогнал за формирането на бандитски групи. През 1951 година Таралежков изпратил такава група у нас, с задача да вербова членове и да събира шпионски сведения, която бе разкрита и членовете й заедно с нововербованите тук бяха осъдени.

От горните данни е видно, че до средата на 1953 година вражеските елементи сред царските офицери проявяваха до голяма степен активна вражеска дейност, насочена главно към завземане на властта. Съобразно настъпилите външно политически изменения и нанасените множество удари върху контрареволюцията, тази част от царските офицери своевременно промени своите форми и методи на вражеска дейност.

От придобитите налични агентури, следствени и др. данни през 1953/1955 година се вижда, че враговете царски офицери станаха по- предпазливи и мълчаливи, дават вид че са се приобщили, че одобряват правителствената политика, с цел да запазят кадрите си за по- благоприятни за тях времена, тъй като от собствения си опит се увериха, че откритата нелегална дейност против властта без външна намеса е безмислена. Едновременно с това, когато се събират в интимен кръг подържат духът си, подпомагат се и си говорят за предстояща война, особено след ратифицирането на споразуменията в Париж. Злесловят против властта и провеждани те мероприятия. В настоящия момент достатъчно било да подържат връзки помежду си, да си гостуват да обменят мисли, да се срещат по невинни поводи и когато настъпел подходящ момент да са налице и да могат да действуват задружно и активно.

67
17

Характерен е случая в това направление в гр. Бургас където около 20 царски офицери са образували хор и оркестър, сдушили са се така че непозволяват да се назначават други освен тяхни и проверени хора.

По- старите офицери съветват по- младите да дават вид че са се приобщили към властта, да се запазят, тъй като щяли да бъдат необходими при решителния момент, който наближавал.

Бивш полковник казал:" Работя в една кооперация, мълча си и давам вид, че съм се примирил. Пазя си здравето, Вие сте по-млади и утре ще ни потрябвате".

о.з. полковник се изказал:" Американците са вече готови със своите бази и модерни средства за война. За обрат вътре в страната не може да се мисли и затова не трябва да се говори как да е, за да не ни забъркат в някой процес".

о.з. полковник се изказал: " Ние трябва да подържаме връзки и да се подкрепяме".

Генерал Трендафилов в разговор с о.з. офицер е казал: "..... Ти трябва да бъдеш много внимателен в предприятието ,трябва да говориш винаги хубаво за днешната власт и управа, не влизай в пререкания с някои от твоите колеги и началници. Не трябва да говориш против, а винаги се съгласявай с днешната обстановка, защото трябва да знаеш, че от когото най не се надяваш и считаш за свой близък, точно той може да ти направи зло".

Тук му е мястото да се отбележи, че в средата на царските офицери има не малко патриоти, които обичат родината си, виждат обективно и правилно оценяват политиката на Партията и борбата за мир, водена от Съветския съюз. Доволни са от социалистическото строителство, виждат заблудата си и искренно желаят да се преустроят.

Така например: о.з. генерал Недялков казва:"Крайно време е да се насочим и работим активно в ОФ организации, защото там е народа".

о.з. генерал Захариев, о.з. полк. Божков и др. редовно се изказват в полза на властта. Те вярват в победата на социализма, начело със Съветския съюз. Говорят, че англоамерикан - ците търбят само за война, но няма да посмеят да я започнат, защото знаят силата на СССР.

Из архивите на ДС

о.з. поручик Ковачев от гр. Търново на събрание на запасните офицери се е изказал в духът на новото време и е подкрепил изказването на др. Червенков пред VI-ти конгрес, за отношението към царските офицери. Докладчика го поздравил пред всички. Ковачев пред агентурата се изказва: "Не ме интересува вече международното положение. Гледам да изкарам хляба си и толкова".

В Търново и в окръга в същия дух се изказват о.з. подполк. Генчев и Тотев, майорите Цуцев и Куманов.

Заслужава сериозно внимание активизацията на изменниците на Родината от средата на царските офицери. По данните с които разполагаме е видно, че през 1954 година в Париж е основано дружество на бойците от фронта, което обединява всички царски офицери- изменници на Родината и др. националистически елементи. Дружеството се ръководи от о.з. полковник Иван Гологанов, о.з. Сребров, о.з. майор Банковски, Янко Дишлиев и др.

Вражеската дейност сред царските офицери в последно време се характеризира с активизацията на задграничните центрове а вътре в страната вражеските елементи сред царските офицери се стремят да приспят бдителността на органите на народната власт, за да запазят своите кадри, а в същото време дълбоко замаскирано подържат връзка помежду си и създават дух на увереност в скорошна победа и край на народната власт.

Досегашната организация на агентурно- оперативната работа по линия на царски офицери е незадоволителна. Причината за това е преди всичко в подценяването на практика, опастността която представляват царските офицери и занемаряването до известна степен на агентурно- оперативната работа.

В настоящия момент положението се поправя. Взети са сериозни мерки да се подобри организацията на работата като напълно се изясни кои лица са царски офицери. Доуточнява се и действителния вражески контигент. На агентурата се дават по- целенасочени задачи към определени обекти, регистрирани в отчета на ДС. Взети са мерки за придобиване на нова агентура. Вниманието ни се насочва към изясняване дейността и поведението на генера-

литета и висшето офицерство което е ръководело царската армия, а също така и към най- активните вражески елементи.

С засилването на контрола и взискателността за изпълнението на дадените указания на началниците III отделения от окръзите, може да се очаква подобрение в агентурно- оперативната работа по линия на царските офицери.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ
- капитан:

София, 26.V.1955 год.

Из архивите на ДС

Строго секретно! 1

УТВЪРЖДАВАМ
ЗАМ.МИНИСТЪР МВР
Ген.майор:
София,____ 1957 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П Л А Н

За усилване на агентурно-оперативната работа по основните изменници на Родината – бивши царски офицери.

Изменниците на Родината – бивши царски офицери се занимава с активна подривна, шпионско-диверсантска дейност срещу нашата Родина. Така например,през 1951 година бившия царски подполковник ИВАН ГОЛОГАНОВ, подвизаващ се тогава в Гърция и работещ за американското разузнаване, е подбрал, подготвил и прехвърлил в нашата страна група парашутисти-изменници, с шпионски и диверсантски задачи.

През 1953 година друг член на ръководството на емигрантската организация на изменниците царски офицери, бившият поручик ЯНКО ДИМЛИЕВ, в тясно сътрудничество с американското разузнаване, и изменника на Родината ИВАН РАЧЕВ /възглавяващ групата на анархистите във Франция, която стои на позиция за активна борба срещу народната власт/ организира и подготви диверсантска група от трима изменника на Родината – анархисти, която от Гърция чрез самолет с парашути бе прехвърлена в нашата страна.

Ръководството на "Дружеството на бившите бойци" урежда изнасянето на лекции на членовете си по бойна и тактическа подготовка. Създало е свои бази в градовете Стразбург, Лион и Марсилия, в които се извършва подготовка на кадри за диверсионно-терористическа дейност. Пряк отговорник за тази подготовка е бил ЯНКО ДИМЛИЕВ, а негов помощник НЕДЕЛЧО ЧАНЪРОВ.

По време събитията в Унгария и след това "Дружеството на бившите бойци" активизира дейността си срещу нашата страна. Има данни,че във връзка с осъществяване идеята на генерал Андерс за създа-

ване на "Общоемигрантска армия", за главнокомандуващ на "Българските освободителни войски" е бил определен ЛЮБЕН ТОДОРОВ, а за негови първи помощници ГОЛОГАНОВ и ЯНКО ДИШЛИЕВ.

В началото на м.декември 1956 година в Лондон се е състояло съвещание на "Федерацията на бившите бойци от Централна и Източна Европа", председателствувано от генерал Андерс. Представители на българската секция били ЛЮБЕН ТОДОРОВ и ИВАН ГОЛОГАНОВ. На това съвещание било решено да се работи усилено за комплектуване на кадрите на вражеската емиграция, с оглед най-бързото им мобилизиране в случай на евентуална война. В изпълнение на това решение, в края на 1956 и началото на 1957 год. се забелязва особено активизиране на дейността сред изменниците - царски офицери.

Предстои заминаването на ръководни царски офицери-изменници на Родината на специална подготовка в САЩ. В Западна Германия от българската вражеска емиграция вече са създадени части към американската армия, облечени в американски униформи, които освен в парашутизъм, се обучават и в радиотелеграфия.

Анализирайки дейността на изменниците-царски офицери, можем да ги разделим на няколко групи:

Една част от тях - ИВАН ГОЛОГАНОВ, ЛЮБЕН ТОДОРОВ, НИКОЛА КОСТОВ, ДИШЛИЕВ, БАНКОВСКИ, ТАРАЛЕЖКОВ, МУТАФЧИЕВ и др. са ангажирани от вражеските разузнавания в активна противонародна дейност срещу нашата страна.

Друга част от изменниците са концентрирани и провеждат дейност чрез радио "Свободна Европа", Ротата и военните части към американската армия в Западна Германия - ТОДОР ЖИВКОВ, ДАМЯНОВ, ПАЙЧЕВ и др.

Трета част се занимават главно с открита политическа дейност във вражеските емигрантски организации, насочена срещу нашата страна- монархистите МАЛЧЕВ и ГЕНЧЕВ, АЛЕКСАНДРОВ, ЙОРДАН ПЕЕВ, ДИЛОВСКИ и др.

Останалата част от изменниците царски офицери са се установили на различни места /във Франция, Испания, Западна Германия, Австралия, Канада и др./ и няма данни, че провеждат активна вражеска дейност срещу нашата страна.

Целта на настоящия план е да се активизира работата по изменниците на Родината из средите на царските офицери, като:

Из архивите на ДС

1. Чрез активна разработка на най-важните изменници да се узнават своевременно намеренията и действията им насочени срещу нашата страна.

2. На основа добитите данни от разработката им задгранична да се вземат ефикасни и бързи мерки за предотвратяване на тяхната и на техните съобщници конкретна вражеска дейност на наша територия.

3. Да се осигури действително агентурно наблюдение и разработка на връзките на изменниците на Родината в страната, с цел внедряване на наша агентура зад граница, прехвърляне на канали, своевременно откриване и обезвреждане на проникнали в страната изменници и недопускане на провеждане конкретна вражеска дейност.

За постигане на тези цели да се проведат следните мероприятия по изменниците на Родината /посочени са главно тези по най-активните изменници. За останалите сродни мероприятия се предвиждат по съответните разработки/:

I. За своевременно разкриване и парира не вражеската дейност срещу нашата страна на бившите изменници на Родината, из средата на царските офицери и други военнослужещи, ще се използуват възможностите на наличната агентура, придобива нова такава и внедряват подходящи агенти в каналите им за връзка. За целта ще се проведат мероприятия по следните обекти:

1. По разработката на ЛЪВЕН ПЕТРОВ ТОДОРОВ, главнокомандуващ на "Българските освободителни войски" зад граница. Поддържа връзки с близки в страната чрез френската легация. Основна цел на разработката е - узнаване своевременно намеренията и вражеската му дейност, насочена срещу нашата страна.

а/ За разкриване с кои лица поддържа връзка чрез френската легация и използува ли ги в своята разузнавателна и вражеска дейност, да се разработят конкретни задачи на следните агенти:

По идейните връзки на обекта - агент "ЖИВО" и агент "БОЙКО".

По сестрата на обекта - агент "АЛЕКСАНДЪР".

По родителите му - агент "СТРАХИЛ", "ЧУДОМИР" и две доверителни връзки.

По зетя на обекта - агент "АЛЕКСАНДЪР".

Срок: 30.IV.1957 г.
Отг.: Зам.окр.н-к ОВР Пловдив.

б/ Ще се разработят мероприятия, с цел установяване развиват ли понастоящем вражеска дейност лицата засечени в показанията на заловения изменник на Родината МИЛЮ ИВАНОВ, явяващи се негови

От архивите на ДС

връзки.

Срок: 20.IV.1957 г.
Отг.: Зам.окр.н-к МВР- Пловдив.

в/ Ще се издири и най-пълно използува агентурата из средите на бившите десни звенари, бившите дипломати и работници от Външното министерство за най-пълно наблюдение идейните връзки на обекта в страната.

Срок: 20.IV.1957 г.
Отг.: Н-к отдел IV при
II-ро у-ние ДС.

г/ От средите на идейните и други връзки на обекта ще се издири подходяща агентура и вербова нова такава, имаща възможност да бъде използувана като маршрутна. Ще се цели установяване връзка с обекта.

Срок: 10.V.1957 г.
Отг.: Н-к отдел IV, при
II управление ДС.

2. По разработката на КВАН ИВАНОВ ГОЛОГАНОВ, подпредседател на "Дружеството на бойците". Главна цел на разработката е пълно агентурно осигуряване връзките на ГОЛОГАНОВ на наша територия, с цел ако бъде прехвърлен той или от негово име други изменници на Родината, то своевременно да бъдат заловени и обезвредени. Да се получават своевременно и прихващат всички евентуално давани от него указания за дейност в нашата страна. Да се узнава навреме дейността му задгранична, неговите намерения и вземат съответни мерки.

а/ Ще се прегледа и анализира работата на агентите "БАЛКАН", "ДОКТОРА", "ДИНЧЕВ", "МАРИНОВ" и др. работили по него и връзките му в София, Благоевградски и други окръзи, с цел набелязване на задачи за най-резултатно използуване по връзките му в страната.

Ще се проведе комбинация за подставяне на подходящ агент в каналите за връзка между обекта и близките му в страната.

Ще продължи работата по подготовката за вербовка на четири кандидати из средите на най-близките връзки на ГОЛОГАНОВ в страната

Срок: 10.V.1957 г.
Отг.: Н-к отдел I, III у-ние ДС.

б/ Ще се усили разработката на синът му в гр.Казанлък, като в

Из архивите на ДС

целта се разработи нов план на мероприятия.

Срок: 5.IV.1957 г.
Отг.: Зам.окр.н-к МВР
Ст.Загора.

в/ Ще се укаже помощ на място в Благоевград, Петрич и Сандански по установяване на активните ятаци и помагачи на бандата на ГОЛОГАНОВ през 1946-1947 г. и вземе отношение по всеки един.

Ще се издири агентурата, използвана по разгрома на бандата и на най-важните агенти се разработят съответни конкретни задачи.

Срок: 20.IV.1957 г.
Отг.: ст.раз.Ил.Бакърджиев.

3. По разработката на НИКОЛА ЙОРДАНОВ КОСТОВ и НОРА ХРИСТОВА БАКЪРДЖИЕВА - негова жена. Основна цел на разработката ще бъде чрез провеждане на мероприятия да се установи къде ще се установи обекта след завръщането си от САЩ, разкриване на лицата ангажирани в шпионска дейност от тях, създаване на годна агентура за внедряване по тях зад граница.

а/ Ще се разработят задачи за изпълнение на нелегичната агентура и проведат мероприятия за установяване вражеската дейност на връзките на КОСТОВ в страната, които е използвал или използва понастоящем в своята разузнавателна работа срещу нашата страна.

Срок: 20.IV.1957 г.
Отг.: Н-к __ отдел при
V-то у-ние ДС.

б/ Ще се изпрати в маршрут до ГДР или Австрия агент "РИЛСКИ", като предварително оттук се проведат мероприятия, осигуряващи потърсването му от бившите военни негови приятели, намиращи се в Западна Германия и чрез тях се внедри към КОСТОВ.

Срок: 20.V.1957 год.
Отг.: Н-к __ отдел, V-то у-ние ДС
и Зам.н-к Соф.окр.у-ние.

в/ Ще продължи подготовката на 4 кандидати за вербовка по най-важните връзки на обектите и по самите тях.

Отг.: Н-к __ отдел, У-ние V-ДС.

4. По разработката на бившия царски майор, изменник на Родината НИКОЛА РАДОСЛАВОВ МУТАФЧИЕВ, организирал и прехвърлял бандити от Гърция на наша територия. Основна цел на разработката е да бъде открито настоящето му местонахождение и установена противонародната му дейност, с оглед предотвратяването й.

а/ Ще се разработят нови задачи и определи линията на поведение на следните агенти, с оглед тяхното най-резултатно използуване по връзките на обекта в страната - "БОРИС", "ПАНЧО", "ВИДЕЛОВ" "ПАНЧО", "ХРИСТОС" и "ВОЛЧИН".

Срок: 25.IV.1957 г.
Отг.: Зам.н-к отд.Д.Горчев.

б/ По време разработката и ликвидацията на бандата на МУТАФЧИЕВ са работили 32 агента. Ще се издирят най-добрите, които може и понастоящем да се използуват по разработката и наблюдение сто на жената, синът и връзките на обекта - яташи и помагачи, развиващи вражеска дейност понастоящем.

Срок: 20.IV.1957 г.
Отг.: Зам.н-к отд.Д.Горчев

в/ Да се задължат зам.началниците на окр.управления МВР - Бургас и Хасково да изучат връзките на МУТАФЧИЕВ на територията на окръзите им и вземат оперативно отношение по тях.

Срок: 20.IV.1957 г.
Отг.: Н-ци окр.у-ния МВР-Бургас и Хасково.

5. По разработката на изменника на Родината царският капитан ВАСИЛ МИХАЙЛОВ ТАРАЛЕЖКОВ, понастоящем в Канада. Основна цел на разработката ще бъде да установим подържа ли и с кого понастоящем връзки в страната, каква противонародна дейност развива зад граница и чрез връзките си в страната.

а/ По разработката на обекта ще продължи използуването на агент "ДИМОВ", с цел при изпращане зад граница да се сдобие с надежни препоръки и връзки от близките му, за установяване на връзка с него и получаване поръчения за страната.

Срок: 30.V.1957 г.
Отг.: Н-ци I и III отдели при III у-ние ДС.

б/ Ще продължи използуването по връзките на обекта на следните агенти: "САШО", "СТОЯНОВ", "ДОБРИЧ", "ОМАР", "САШО" /от Русе/ и др. Ще продължи подготовката на двама кандидати за вербовка по връзките му в страната.

Срок: 25.V.1957 год.
Отг.: Зам.н-к отд.Д.Горчев

6. По разработката на изменника на Родината ВЛАДИМИР СТЕФАНОВ КАРАБАНОВ, понастоящем в Австрия. Основна цел на разработката понастоящем е, да се установи занимава ли се с някаква конкретна дейност, насочена срещу нашата страна.

а/ Да се излезе с предложение братовчедката му НИНА ВЪЛНАРОВА, понастоящем намираща се в ГДР, да се завърне в нашата страна и се разпита обстойно за срещите и разговорите й с него при посещението й в Австрия.

Срок: 20.IV.1957 год.
Отг.: Н-к отдел IV, у-ние II-ДС.

б/ Да се изучи основно студента занесъл му хранителни продукти в Австрия и ако се окаже подходящ да се вербова.

Срок: 30.IV.1957 г.
Отг.: Н-к отдел IV, у-ние II-ДС.

7. По разработката на изменника на Родината царския офицер ТОДОР НИКОЛОВ ЖЕКОВ, агент на американското разузнаване, член на ръководството на вражеската емигрантска организация "БНФ", от 1952 г. работещ в радио "Свободна Европа".

а/ Ще продължи и използуването на агент "АПРИЛСКИ" по разработката на ЖЕКОВ, с крайна цел установяване лично връзка с него в Германия. Мероприятията ще се провеждат съвместно с I-во управление ДС.

Отг.: Зам.н-к Соф.окр.у-ние МВР.

б/ Из средите на най-близките връзки на ЖЕКОВ в страната ще продължи подготовката за вербовка на 4 кандидати за агенти.

Ще се усили агентурното наблюдение и разработка на връзките му сред инженерите в Министерство на електрификацията, бивши царски офицери, като за целта съвместно с III отдел на III управление ДС се разработят и утвърдят специални планове на мероприятия.

Срок: 20.V.1957 г.
Отг.: Зам.окр.н-к МВР-Софи.

Из архивите на ДС
216

8. По разработката на изменника на Родината ДИКО АДАМОВ ДИКОВ. В Гърция същия е бил един от основателите на т.н. "Български демократичен блок". Като такъв е работил за американското разузнаване, набирал и вербовал изменници на Родината за работа против нашата страна. Лично той участвувал в подготовката и прехвърлянето на изменници на наша територия.

През лятото на 1955 година са постъпили данни от завърнал се изменник на Родината, че ДИКОВ е назначен за чиновник в полицията за чужденци в гр.Атина.

Тъй като досега по изменника не е работено активно и не са изяснени редица въпроси по него, то в срок до 20.IV.1957 г. ще се изложе с подробен план на мероприятия за активната му разработка.

Отг.: Н-к отдел IV, у-ние II-ДС.

9. По разработката на изменника на Родината бившият царски майор ТОДОР ХРИСТОВ ДАКЯНОВ. От 1951 година е в Западна Германия и работи в българския отдел на радио "Свободна Европа". Един от най-доверените хора на американците. Има много връзки сред ръководителите на "ЕНК" и "ЕНЯ".

Ще се усили агентурното наблюдение на връзките на изменника в страната, като за целта се разработят задачи на агентурата, а по най-важните от тях разработят планове на мероприятия.

Срок: 20.IV.1957 г.
Отг.: Н-к отдел IV, у-ние II-ДС.

10. По разработката на изменника на Родината бившия царски офицер-летец МАНЮ КОЕВ ПОПОВ. През 1949 година е бил прехвърлен от Гърция на наша територия с шпионски и диверсионни задачи.

а/ Ще се доустановят и проучат връзките на обекта в страната. Към най-активните ще се проведат мероприятия за агентурното им обезпечение.

Срок: 15.V.1957 г.
Отг.: Н-к отдел IV, у-ние II-ДС.

б/ От връзките на обекта ще се подберат двама най-подходящи и отпочне подготовката им за вербовка, с перспектива да установят връзка с него.

Срок: 30.V.1957 г.
Отг.: Н-к отдел IV, у-ние II-ДС.

Из архивите на ДС

II. Ще се провеждат мероприятия с основна цел разлагане последните изменници на Родината.

1. По царския офицер ИВАН МИНЧЕВ БАНКОВСКИ, подпредседател на "Дружеството на бойците", един от най-активните изменници на Родината.

а/ Ще продължи по-системно, обмислено и целенасочено да се води разложителната работа над БАНКОВСКИ, чрез майка му и брат му. Разлагането ще се провежда съгласувано с I управление ДС, като се използуват и някои авторитетни негови връзки, понастоящем на отговорна работа в страната.

Отг.: Н-ци I и III у-ния ДС.

б/ Ще се прегледат отново личното и работно дела на агент "ВИХЪР" и обмислят начини и задачи за най-резултатно използуване по най-близките връзки на БАНКОВСКИ. Съвместно с I управление ДС ще се преценят възможностите за работа на агента пряко по БАНКОВСКИ задграница.

Срок: 20.IV.1957 г.

Отг.: Н-к отдел I, у-ние III-ДС

в/ Ще продължи използуването на следните агенти за наблюдение връзките на обекта в страната: "ЯНКО", "ПЪРВАНОВ", "МИЛЕН", "ОМАР", "ВИДЕЛОВ", "ДЪБ" и "КАМЕН".

Отг.: Зам.н-к отд.Д.Горчев.

2. По разработката на ВЛАДИМИР АСЕНОВ ПЕТРОВ, понастоящем взводен командир в Ротата в Западна Германия.

По тази разработка II управление ДС провежда съвместно с I-во управление ДС мероприятия по специално утвърден план.

3. По разработката на изменника на Родината царски офицер ИВАН ГЕОРГИЕВ ДИЛОВСКИ, понастоящем в Англия. Има данни, че работел в редакцията на в-к "Възраждане" и вербовал хора за подривна дейност против нашата страна.

а/ Ще се обмислят и предложат за утвърждение мероприятия за водене разложителна дейност над ДИЛОВСКИ от нашата страна.

Срок: 25.IV.1957 г.

Отг.: Н-к отдел IV, у-ние II-ДС

б/ Тъй като агентурата по връзките на изменника е недостатъчна, то ще се издирят подходящи кандидати и проведат мероприятия за подготовката им за вербовка.

Срок: 25.V.1957 г.

Отг.: Н-к отдел IV, у-ние II-ДС

4. По разработката на изменника на Родината ЯНКО ДИМИТРОВ ДИШЛИЕВ, един от ръководителите на "Дружеството на бойците", агент на американското разузнаване.

а/ Ще се обмислят и предложат за утвърждение мероприятия, съвместно с I управление ДС, за водене разложителна дейност за завръщане в страната на ДИШЛИЕВ.

Срок: 15.IV.1957 г.
Отг.: Н-к отдел IV,у-ние II.

б/ Ще се отпочне подготовката за извеждане задграница, с цел внедряване към ДИШЛИЕВ в военния център, на агент "ОРЛОВ".

Отг.: Н-к ___ отдел, при V-то управление ДС.

в/ Ще се активизира работата по връзките на ДИШЛИЕВ в страната, като по най-важните се разработят планове на мероприятия.

Срок: 25.IV.1957 г.
Отг.: Н-к отдел IV,у-ние II и Зам.окр.н-к НВР-Пловдив.

5. По разработката на невъзвърненеца царския полковник ИВАН ТОДОРОВ БОЯДЖИЕВ, понастоящем в Швеция. По същия се насочват, с цел да го ангажират в активна работа против нашата страна, ръководители на "БНК", "Дружеството на бойците" и чуждите разузнавания.

Съвместно с I управление ДС, по се разработят мероприятия за разложителна работа над БОЯДЖИЕВ.

Срок: 20.IV.1957 г.
Отг.: Н-к отдел I,у-ние III-ДС

III. Ще се проведат мероприятия, с основна цел компрометация на следните изменници на Родината:

1. По царския офицер-летец БОРИСЛАВ ПАНАЙОТОВ БАЙЧЕВ, активен изменник на Родината, командир на Ротата от изменници на Родината в Западна Германия.

а/ Ще се използуват установените връзки на Гемето в страната и от тяхно име се съобщят някои работи за БАЙЧЕВ задграница. За целта ще се излезе с предложение.

Срок: 10.VI.1957 г.
Отг.: Н-к отдел IV,у-ние II-ДС.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

б/ Ще се активизира агентурната работа около връзките на изменника в страната. По на.-важните от тях ще се разработят мероприятия.

Срок: 20.V.1957 г.
Отг.: Н-к отдел IV,у-ние II-ДС.

2. По разработката на царския офицер СТЕФАН ВАСИЛЕВ БОЙДЕВ. Задграница е заемал ръководна работа сред изменниците на Родината, като командир на Ротата в Западна Германия, секретар на "БНК" в Рим - Италия, а напоследък е кандидат за работа в радио "Свободна Европа".

По връзките на БОЙДЕВ в страната не е работено досега активно и целенасочено. Не са провеждани мероприятия за компроментация. С цел активизация на разработката и компроментирането му пред американското разузнаване и изменниците на Родината, тъй като е готов на всякаква вражеска дейност, до 20 април 1957 година ще се разработи подробен план на мероприятия.

Отг.: Н-к отдел IV,у-ние II-ДС.

IV. ДРУГИ МЕРОПРИЯТИЯ.

1. От управление II, III и V-ДС, съгласувано с I-во управление ДС, ще се подготвят определени агенти за постоянно и временно извеждане на работа по изменниците на Родината.

Ще се използуват естествените възможности за легално излизане задграница и осъществяване връзка с изменниците за организиране и прихващане на канали и др. чрез водния и ж.п.транспорт.

Срок: 20.V.1957 г.
Отг.: Н-ци управления.

2. Констатира се, че редица активни изменници на Родината, бивши царски офицери, не се разработват в страната. Такива са: ВЪНЧО ДИМИТРОВ ХРИСТОВ, ЙОРДАН ПЕЕВ, ГАНЧЕВ, МАЛЧЕВ и др. За някои от тези изменници се реши на място кой да отпочне разработката им. В срок до 20 април т.г. II и III управления ДС ще представят конкретни планове на мероприятия по тяхната разработка.

Отг.: Н-ци управления.

3. Особено внимание да се обръща на връзките на изменниците на Родината сред командния и друг състав на армията, важните промишлени и индустриални обекти и транспорта. За целта своевременно ще се размяна информация между съответните управления и провеждат мероприятия по обезпечаване с активно агентурно наблюдение на обектите.

Отг.: Н-ци управления.

4. С цел усилване работата по изменниците на Родината и техните връзки в цялата страна, ще се подготви и пусне подходящо писмо до всички окръзи в страната.

Отг.: Н-ци I и II у-ния ДС.

5. I-во управление ДС да осигури доставянето по един екземпляр от пресата на вражеската емиграция за II, III и V-то управления ДС.

Отг.: Н-к I управление ДС.

__ април 1957 г.
София

ПРЕДЛАГАТ:

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ I-ДС
полковник:

НАЧАЛНИК III УПРАВЛЕНИЕ ДС
Ген.майор:

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ II-ДС
Полковник:

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ V-ДС
Полковник:

3 екз.
ИМ

Из архивите на ДС

Строго секретно. 2
Екз.№ 1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д Н А З А П И С К А

ОТНОСНО-взаимодействието с Управление-III-ДС,предимно по царските офицери на Отдел-IV,Управление-V-ДС.

Взаимодействието между управление III-ДС и отдел IV-V-ДС се е осъществявало предимно в София с отделение 1-во.Работата по старите офицери е провеждана с наличната агентура в отдела и не се е налагало да бъде използувана такава на управление III-ДС.Така ва агентура е използувана по обекти от трудовашкия състав.

През 1958 година успешно бе използуван агент"Николай" - ръководен от управление III-ДС,който се ползуваше с доверие пред обекта на ЛАР"Глупак".Агента че изпращан в маршрут при обекта в резултат на което бяха изяснени интересуващите ни въпроси и разработката бе прекратена.

През 1958 и 1959 година е провеждана съвместна работа с управление III-ДС по обекта на ЛАР"Мерзавец" с окраска "измяна на Родината".Неговият баща изменник на Родината се води на издирвателно дело, от управление III - ДС.

Активно са използувани агентите "Съби","Иван" и "Али Баба", ръководени от управление III-ДС, за връзките на обекта с баща му посредством негови приятели и роднини в София. Със същата агентура е установено,че нашият обект получава писма и подаръци от баща си посредством лице,което е посетило Франция и друго,което е било в ГДР и посещавало Западен Берлин.

Провеждано е съвместно мероприятие"9" на връзките на бащата на обекта,чрез които взаимно си кореспондират. Провеждано бе комбинация чрез което се целеше обекта да посети едно аптекарско семейство,член на което заминаваше за Германия, с цел да се установи обекта ще даде ли поръчение лицето да се свърже с баща му от Западен Берлин. За да бъде принуден обекта да посети аптекарското семейство, на наш резидент"Георгиев" бе поставена задача да помоли обекта да му намери лекарството"неутрацит", за болният му брат от

язва. Обекта заяви, че има познат аптекар и по този повод пуснат в отпуск. Обаче обекта не посети аптекарското семейство, а е донесъл "неутрацит" от друг аптекар, с което комбинацията не се проведе.

За работата по царските офицери предлагаме, управление III - ДС, редовно да изпраща всички донесения, от които е видно, че уволнени царски офицери се интересуват от живота и работата на поделенията и подържат връзки с офицери от същите. За някои от тях предлагаме разработките или ОНД да чи бъдат предадени за работа от нас, а за други да се изготвят съвместни планове.

До сега не сме получавали данни, че уволнени царски офицери се интересуват от поделенията на Трудова повинност.

ЗА НАЧАЛНИК ОТДЕЛ IV, У-НИЕ V-ДС
ПОДПОЛКОВНИК: [signature]
29 септември 1959 година, С о ф и я.

№ 1200
29.IX 1959 г.
СТАЛИН

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно!
Екз.№

3245 30 IX 9

С О Ф И Я -НАЧАЛНИК У-НИЕ V-ДС

На № 2059/25.IX.год.

Във връзка с искането на мнение и предложение за взаимодействие с управление III-ДС и по конкретно по царските офицери, донасям следното:

До сега неколко кратно отдела и отделение III при градско управление на МВР-Варна сме се занимавали с тоя въпрос, но сериозни практически мерки не са взети за подобряване съвместната работа по царските офицери. През м.март т.г. бяха взети от градско у-ние за разглеждане от ръководството на отдела около 20-дела на царски морски офицери с цел да се вземат на производство от отдела перспективните такива. Бяха взети три такива дела на бивши офицери, които понастоящем имат някакви връзки с армията. Други някакви резултати по тая линия не са получени.

В гр.Варна има много царски морски офицери, по които работят другарите от градско у-ние МВР, но до сега сериозно не сме се заели заедно с тях да установим всичките им връзки с настоящи военнослужащи или с лица, които от своя страна контактуват с военнослужащи; не сме обмисляли никакви конкретни комбинации по тях за внедряване на наша агентура и пр. Често пъти от страна на другарите от Градско управление се изразяват мнение да се дадат всички царски офицери на отчет при нас.

За работата в бъдаще предлагам следното:

1. Съвместно с ръководството на отдела и ръководствата на Управление III при териториялните органи на ДС да се разгледат най-важните дела на царските офицери, като се почне от тия, попадащи по втора линия и тия, които след 9.9.44 год. по-активно са се проявявали. Също така да се имат предвид и такива, които работят в близки до армията учреждения и предприятия.

2. По конкретните дела да се набележат мероприятия, в изпълнението на които да се включат наши и тяхни оперативни работници. Работата да се насочи към установяване на връзки - пряки или косвени - с военните поделения и военнослужащи и към внедряване на агентура по тях.

3. Да се установят тия военнослужащи, които са работили в поверителни сектори и обекти и сега са уволнени, за да се види какво е обкръжението и поведението им сега и съответно вземат профилактични и други мерки.

4. Някои дела по взаимна преценка да се вземат за водене от

5

оперативния състав на отдела.

5.Периодично под ръководството на Окръжните началници на МВР да се отчита изпълнението на заплануваните съвместни мероприятия и набелязват нови такива.

За изпълнението на тези мероприятия смятам,че е удачно да се натовари отделен работник,които по-малко да бъде заангажиран с обслужвани поделения.За отдела такъв може да бъде зам.началника на отделение I,който да обслужва само щаба на ВМС.

Същевременно да се задължат другарите от териториялните органи на МВР да насочват вниманието си към установяване на връзки на тяхните обекти -царски офицери- с настоящи военнослужащи,тъй като до сега нито едно донесение не ни е изпратено за такъв случай,освен отделни общи приказки в разговорите между тях и нас.

В тая връзка могат да станат някои прехвърляния на дела и агентура о т нас на тях и обратно.

Отпечатано в два екз.
№ 1 адресанта
№ 2 към дело
Изпълнител:Бъчваров
Написал:Петров
29.IX.59 год.

ВРИД НАЧАЛНИК ОТДЕЛ IX У-НИЕ V-ДС
ПОДПОЛКОВНИК: [signature]
29 септември 1959 год.

/1

Строго-секретно!
Екз.№ 1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д Н А З А П И С К А

Относно взаимодействието което е установило отделение 1-во с управление III-ДС, в общата работа по старите офицери.

Общо взето, допирът ни с управление III-ДС е незначителен. Имаме само някои отделни, нехарактерни случаи на взаимодействие, а именно:

При нас се води на отчет един войник, чийто вуйчо е стар офицер, водещ се на активна разработка в управление III-ДС У нас разработката е възникнала поради това, че нашият обект е писал до обекта на управление III-ДС писмо, в което между другото пише, че "тяхният род е призван да направи нещо велико". Другите двама вуйчовци на нашият обект са изменници на родината, единият от които се е завърнал.

Някои постъпки за координация на работата ние направихме, но другарите не ни помогнаха с нищо. По тяхни сведения, тяхният обект временно се намирал в Асеновградско. Ние бяхме замислили една комбинация и изпращахме майор Попов да издирва тяхният обект в Асеновградско. Оказа се, че не е там, където твърдят другарите. Ние на свой ред повече нищо не направихме.

През зимата на 1958 г. наш агент "Войнов" установи случайно връзка с един бивш изменник на родината, към когото имаше отношение управление III-ДС. С тяхно съгласие беше проведена комбинация и тяхният обект бе запознат с наш агент, който предстоеше да замине за Виена, където по-рано е бил изменник обекта на управление III-ДС. Обекта на управление III-ДС поиска да даде на нашият агент една бележка до изменника на родината д-р Донев, но нашият агент, който същевременно разработвахме, не прие такава бележка-писмо, а остави в бележника му обекта

на управление III-ДС да напише няколко реда.

Нашият агент "Войнов" имаше добри възможности за работа по обекта на управление III-ДС, но другарите, поради някои свои съображения, не поискаха използването на агент "Войнов". Няколко месеца по-късно обекта на управление III-ДС отново измени на родината.

По горният случай смятам, че беше извършена известна работа, но ми се струва, че можеше да се направи много повече, дори да се предотврати бягството на този обект.

Наши агенти като "Калин" при Иванов, "Соколов", "Антонов", "Стефанов" и "Владимиров" при Калоянов, "Калайджиев" при Добрев, "Кумир" при Владимиров и др. са донасяли понякога по нещо за обекта на управление III-ДС - бивши офицери. Донесенията своевременно са били изпращани. Рядко, ние все пак сме получавали от управление III-ДС донесения отнасящи се до наши обекти, като "Нерон", "Лабиринт" и др.

Необходимо е:

1. Агентурата на управление III-ДС из средата на запасните офицери трябва по-системно да получава задачи да изяснява кои бивши офицери проявяват интерес към армията и са осведомени за нейният живот.

2. Агентурата на управление III-ДС из тия среди трябва да получава задачи да разкрива кои бивши офицери, водещи се на разработка, по един или друг повод подържат връзки с военнослужащи.

3. Агентурата на управление III-ДС трябва да получава задачи по изясняване разчитат ли контрареволюционните елементи в страната на някакъв контингент в армията в случай на усложнена обстановка. Изобщо имат ли активните вражески елементи някакви връзки в армията на които да разчитат.

4. Да се обмисли въпроса за оказване съдействие на управление III-ДС по разработката на тяхни обекти, които проявяват интерес към войската. При нужда на такива обекти може да се подхвърли агентура из средата на военнослужащите.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ 1-I-V-ДС
М А Й О Р: Калоянов
15. октомври 1959 г.

Отпеч.в 2 екз.
разм.№ 1651/59 г.

Строго секретно.
Екз.№ 1

15

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

Относно разработките от обкръжението и работата по царските офицери от поделенията на ШВО и ВВС.

Към 1.6.1959 год. оперативния състав на отдела водят на разработка ЛПР 2 и на ОНД 6 цивилни лица от обкръжението на поделенията, а именно:

1. ЛПР"Херсон" с обект Видин Томов от гр.София баща на ст. лейт. Илия Томов от 1 РТП-София.

Разработката е заведена за това,че обекта до 1941 год. е работил в акционерно дружество"Сампатак".Собствениците били еврей от които наследил капитал.Освен това поддържа връзки с братя Асен и Петър Турсанови-уличени в услуга на гръцкото разузнаване.Водят се на разработка от ДС-Петрич.

Из средата на връзките му беше издирен изключения агент "Орлов" с които се възстанови връзка.Чрез същия се установи,че обекта разполага с много средства,а така също,че има връзки с лице в Швейцария,където той е ходил през 1956 год. и престоял два месеца.

Издирен е също агент по месторабота на обекта.

2.ГПР"Търгаши",с обекти сержанта Иван Софониев Алексиев и баща му Софонии Алексиев-цивилен.

Същата е възникнала на основание на това,че през 1957 год. в домът им е идвал на гости от Белград югославския дипломат Шулайков ски,а също,че са засечени като връзка на дипломата от югославската легация Синджич.Последния преди идването му в нашата страна е работи в УДБ и е прехвърлял у нас изменници на Родината.

ПО обектите работи агент"Николов" на управление II ДС и агент"Кулски".

По разработката се провеждат мероприятия съгласно утвърдения план.

3. ОНД"Матор" с обект цивилното лице Недялко Стаматов,живущ в с.Кумарица,в съседство на аеродром Доброславци.

Делото е заведено на основание на данни от агент"Щерева", че обекта се стреми да създава връзки с военнослужащи,посреща и изпраща влаковете с които пътуват военнослужащите от аеродрома.

Същия до 1941 год. е бил офицер.След това се пенсионира и открива магазин за авточасти. След 9.9.44 год. е отявлен враг на

Народната власт.Засегнат е от Народната власт,като му е национализирал магазина,апартамент и вила в София.

Изселен е от София в Кумарица като вражески елемент.

Същият поддържа връзки с лица в Америка,Австрия и Западна Германия.Има връзки с бивши офицери и обекти на ДС.

През 1955-56 год. е правил опит да внедри жена си сред военнослужащите,като е предлагал да стане ръководителка на хор в поделението или в авиоградчето.

Същия се наблюдава чрез агент"Щерева" и двама доброволни заявители.

Подготвя се кандидат за вербовка от средата на връзките му.

4.ОНД"Бохем"с обект о.з. кап. Пенко Атанасов.Същия е съкратен през 1957 год..Служил е в аеродром Доброславци.Поддържа близки връзки с югославски политемигрант.По него се използва агент"Вася" ръководен от отдел I-ви при управлението.Към него ще бъде внедрен агент"Атанасов".

5.ОНД"Чакал",с обект цивилното лице Игнат Божилов от с.Доброславци.Открито е затова,че системно посещава домовоте на дипломати от капиталистически легации.Установи се,че това той прави с търговска цел,като ги снабдява с продукти.

При направения му обиск,бяха намерени около 20000 лева и от проверката в БНБ се установи,че парите изхождат от капиталистически легации.

Поради горното обекта беше въдворен в ТВО-Белене за 1 год.

Към синът му е насочен агент"Йордан".

6.ОНД"Подлец" с обект цивилното лице Иван Петров Гълъбов от гр.София е открито въз основа на следните данни:

Преди 9.9.44 година е бил член на фашистката организация "Отец Паиси" в която е работил активно.Завършил е висше образование в Германия. Произхожда от вражеско семейство..Дружи с вражески настроени лица.

През 1955 год. е поддържал връзки с професор Фесмер от Западна Германия и лицето М.Вентрис от Англия.

Към обекта е насочвана много агентура,обаче особенни резултати не са получени.Понастоящем по обекта не се ползва агентура.

Жена му служи в аеродром Равнец и също е обект на ОНД.

Делото на обекта е получено от управление III ДС на 8.V.т.

Изготвен е план за работа по него.

Из архивите на ДС

7. ОНД"Венера" с обект цивилното лице Иванка Димитрова Сариева от гр.Пловдив,родена в Ксанти,Гърция.

През м.април т.г. е взета на ЛПР въз основа на следното:

Произхожда от богато търговско семейство.Баща й е бил търговец на тютюн.

Обекта е завършил френски колеж в Атина. Владее няколко езика.

За участие в контрареволюционна организация след 9.9.44 г. е била въдворявана в ТВО.

По агентурни данни,същата се изказала,че ще дойде време когато ще се освободи България и ще си замине за Гърция.

Поддържала е връзки с гръцкия консул в Пловдив.

В процеса на воденето на разработката не се установи да върши вражеска дейност поради коеторазработката премина в ОНД.

Чрез комбинация към обекта е внедрен агент,чрез когото ще се проведат мероприятия за подхвърляне на"секретни документи" с цел да се провери дали ще прояви интерес към тях.

8.ОНД"Одеколон" с обект съпругата на кап.Кръстю Кочев от 2-ра ЗНЕАБр-Пловдив.

Същата беше заведена на ЛПР през 1958 год. тъй като поддържа не връзки с изменник на Родината.

Беше установено,че има връзки с лица от Англия и Западна Германия.

Поради това,че изменника с когото поддържаше връзки се завърна в страната предварителната разработка премина в ОНД.

Същата е обезпечена с агентурен контрол.

В резултат на проведените мероприятия бяха установени и други вражески настроени лица живущи в близост до поделенията на ПВО и ВВС.Към някой от тях е насочена агентура,но до сега не са получени данни да проявяват интерес към живота на поделенията.Поради това,че те се явяват база на врага,по по важните от тях ще се набележат,съвместни агентурно оперативни мероприятия с териториалните органи на ДС

От горните данни е видно,че разработките в отдела от обкръжението са малко.Такива водят само отделение 4-то и 7-мо.Останалите 6 отделения няма обекти от цивилното обкръжение,което говори,че агентурно оперативната работа сред обкръженията на поделенията и обектите не е на необходимата висота.

Бившите царски офицери служили в поделенията на ПВО и ВВС са установени.Така например в поделенията на ВВС в София са служили 447 царски офицери повечето от които са уволнени до 1947 год.За всички

18

4.-

беше направена проверка в отдел VIII ДС,при което се установи,че за 128 души има архивни материали или се водят на отчет.По 26 от тях е координирана работата с териториалните органи на ДС.

В зенитните поделения-София са служили 76 царски офицери. От направената проверка по централния отчет се установи,че 4 от тях са изключени сътрудници.Материалите за тях ще бъдат прегледани,след което ще се проведат по няколко срещи с тях с цел да се разбере някой от бившите офицери поддържат ли връзки с военнослужащи.

Установи ха се също така няколко агента бивши офицери в зенитните части в София.Разработени са задачи на същите да проверят има ли от техните познати бивши офицери,които да поддържат връзки с военнослужащи и характера на същите.

По обектите на отчет-бивши царски офицери в зенитните части в София сме се договорили със съответните управления на МВР при получаване на данни представляващи оперативен интерес за нас да ни уведомяват.

От посоченото е видно,че в София живеят 523 бивши офицери служили във въздушните и зенитни поделения.

Трябва да се каже,че до сега слабо се е работило по тях. Слаба е била работата ни със съответните органи на ДС водещи обекти от тази категория.Недостатъчно сме използвали нашата агентура,а и тази на териториалните органи на ДС,поради което не сме на ясно дали същите се интересуват от обслужваните от нас поделения, имат ли връзки с военнослужащи и т.н. Също така не са проверени възможностите на изключените агенти от средата на царските офицери за работа по последните.

До сега е установено само един бивш офицер-от зенитната дивизия,а именно о.з. подп.Маргеров да поддържа връзки с военнослужащи.Така например офицери от 69 ЗЕНАП-София го посещават в домът му.

За изясняване характера на връзките му с тези военнослужащи е вербован агент.

В други населени места където има поделенията на ПВО и ВВС също са установени бившите офицери.Независимо,че там концентрацията им в сравнение със София е съвсем незначителна,работата ни по тях има същите слабости.

В отделенията не се водят на разработка царски офицери.

От правените проверки до сега в управление III-то ДС и териториалните органи на ДС,а и по наш път не сме получили данни някой от царските офицери да провеждат шпионска дейност по отношение на армията.

ЗАМ. НАЧАЛНИК ОТДЕЛ V УПРАВЛЕНИЕ V ДС:

ЛТ / Разм. № ___ .

ПОДПОЛКОВНИК: _____

28

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П И С Ъ К

НА БИВШИТЕ ФАШИСТКИ ОФИЦЕРИ ВЗЕТИ НА ОПЕРАТИВЕН И СПИСЪЧЕН ОТЧЕТ И ПРЕДВИДЕНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ ПО СЪЩИТЕ.

I.ГОЦЕ ДЕЛЧЕВСКА ОКОЛИЯ.

В гр.Гоце Делчев и околията,бивши офицери не са засечени по нелегалните офицерски организаций "ЦАР КРУМ","НЕУТРАЛЕН ОФИЦЕР"и др.Също така няма такива имали и имаци връзка със капиталистическите държави.

Понастоящем в тази околия се намират следните лица служили като офицери ДКВ в фашистката войска:

1.Никола Илиев Сотиров – уволнен по разпореждане.
2.Александър Илиев Червенков–уволнен за груби фашистки прояви.
3.Васил Атанасов Вангелов–уволнен за груби фашистки прояви.
4.Стоил Стойчев Шуларков–уволнен за груби фашистки прояви.

До сега за горните лица няма данни да са развивали някоя вражеска дейност.Но за да не се допусне активизирането на същите и извършване на каквато и да е антинародна дейност,ще се проведат следните мероприятия:

1.Всички ще бъдат взети на списъчен отчет,като към лицето СТОИЛ СТОЙЧЕВ ШУЛАРКОВ е насочен информатор "ЖЕЛЯ" и "КАТЯНА",за установяване неговите записки и действия.

2.Към лицето АЛЕКСАНДЪР ИЛИЕВ ЧЕРВЕНКОВ е насочен инф."БОР" с цел установяване неговите връзки и извършване навербовка подходящ от тях.

3.Лицето ВАСИЛ АТАНАСОВ ВАНГЕЛОВ ще бъде основно проучен и ако се окаже подходящ вербован по линия набивши офицери.

II.РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ.

В Разложка околия също няма засечени участници в бившите нелегални офицерски организаций.

Понастоящем в града околията се намират следните лица:

1.СЛАВЧО БЛАГОВ ДАСКАЛОВ – бивш полковник,който е взет от по-рано на ОНД-но сега от един месец се намира в гр.София.За същия е съобщено на отдел ПЪРВИ да бъде поставен под наблюдение,тъй като имахме данни,че може да замине зад граница.

За същия ще изготвим постановление за вземане на активна агентурнаразработка.

2.ИВАН ГЕОРГИЕВ КОНДЕВ – бивш капитан,уволнен за груби фашистки прояви.

Същия е завършил американски колеж и има връзка с хора от американската легация,като ДАРК ЕЛРИЧ.Имал връзка също с Дамян Велчев и др.бивши фашизирани офицери.Същия е ходил на специализация в Германия.

Семейството на Кондев е силно рейкционно.Баща му е председател на евангелистите в Разлог,а майка му също завършила американски колеж е била председателка на дружеството "МАЙЧИНА ГРИЖА",която е получавала колети и пари от Америка преди 9.IX.44 год.

Иван Георгиев Кондев е взет на предварителна агентурна разработка по линия на отдел ВТОРИ-американско разузнаване под псевдоним "ОСОЛНИЦА"

3. ИВАН ПЕТРОВ ИКОНОМОВ – уволнен по разпореждане.Същия има братовчед избягал непосредствено нелегален след 9.IX.44 год. и сега се намира в Америка.

Има друг братовчед осъден на 10 год.затвор,за шпионска дейност.

Горното лице е взето на активна агентурна разработка"БУРЕНАЦИ" по линия на отдел XII-ти под псевдоним "ЛЕБЕК".

От Разложка околия са взети на списъчен отчет следните лица:

1.ЛАЗАР ИВАНОВ РАЧЕВ - къ същия е насочен инф."ОНЕГИН"бивш офицер ДКВ.

2.ЛЕОНИД ДИМИТРОВ СТЕФАНОВ - уволнен за фашистки прояви.Същия е бил с.с.на службата,но поради болест е отпаднал.Стефанов има бълдъза в Америка,която е в кореспондентски връзки с неговата жена.Към него е насочен инф."ОНЕГИН".

3.ВАСИЛ АЛЕКСАНДРОВ ЧОМАКОВ - За същия до сега няма данни уличаваци го във връжеска дейност.Къ него е насочен инф."КОСТОВ".

4.ГЕОРГИ КОСТОВ ТОДОРОВ- Същия е и ал брат с.с.на полицията, който още преди 9.IX.44 год.избягал в Германия.Жена му е от прогресивно семейство.До сега не е констатирана вражеска дейност.Към него е насочен инф."МИЛКОВ".

5.ГЕОРГИ НИКОЛОВТЕНЯНОВ - В миналото се е очертавал и с анархистични разбирания.Жена му произхожда от силно ракционно семейство,което от миналата годинае изселено във вътрешността на страната.До сега няма данни да е развивал вражеска дейност.

Към него са насочени информаторите "ПУМА" и "ВАСИЛ".

Освен тези мероприятия,ще се извърши основно проучване и набере компра материал за лицето ЛАЗАР ИВАНОВ РАЧЕВ и вербова за агент по бившия полковник Даскалов под псевдоним "ЛАКЕЙ"

III.ГРАД ПЕТРИЧ.

В гр.Петрич има само един бивш офицер,който е вербован за с.с.на службата под псевдоним"ИВАНОВ".

IV.ГРАД САНДАНСКИ.

В гр.Сандански също има само един бивш офицер,който е взет на ОНД под псевдоним "[illegible]ОР".

V.БЛАГОЕВГРАДСКА ОКОЛИЯ.

До сега в града и околията няма засечени участници в бившите нелегални офицерски организаций"ДАР КРУ[illegible]","НЕУТРАЛЕН ОФИЦЕР" и др.

Понастоящем се на ират в Благоевград 10 бивши офицери, като от тях двама са с.с.на службата ни.От същите ще бъдат взети на списъчен отчет следните лица:

1.ЕФТИМ КИТАНОВ ИВАНОВ -

2.СТАНКЕ ФИЛИПОВ ГЕОРГИЕВ - Към когото ще насочим с.с. "КОСТОВ",който е също бивш офицер.

3.БОРИС АТАНАСОВ НИКОЛОВ.

На ОНД ще бъдат взети следните лица:

1.~~ЖИВЕЛ АРГИРОВ АНАСИЕВ~~- Къ него ще насочим с.с."СЪРНА",също бивш офицер.

2.На активна агентурна разработка щевземем лицето ДИМИТЪР ТРАЙКОВ ПАЛАНКАЛИЕВ - който е въдворяван в ЛВС и въпреки това развива вражеска дейност.Същия щеразработваме първоначално със с.с."КОСТОВСКИ".

След изваршване основно проучване и при подходяща възможност ще извърши вербовка по линия на бившите офицери следните лица:

Из архивите на ДС

233

29

1. СТОЯН СЛАВЕВ БЕРАЗОВ.
2. ЙОРДАН ИВАНОВ ГАВРИЛОВ.
3. КОСТА ТОДОВ МИНЧЕВ.

Горното Ви донасяме за сведение и на разпореждане.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ Д.С.: /К. Мирчев/

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ ПЪРВО: /Йор. Пехливанов/

Стоян Ан Созов.

Из архивите на ДС

Строго поверително! 31

М. В. Р.
ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
№1- 89621
3.VII 1951 г.
София

НАЧАЛНИК ОКРЪГ ДЪРЖ. СИГУРНОСТ
VII - Пловдивски...

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Във връзка с неизпълнените мероприятия по заповед 5531 от 30.III.1951 год. на др. Министър МВР, за работата по линия на уволнени офицери извършете следното:

1. До 28.VII т.г. окончателно установете и изпратете справки в отдела на всички бивши офицери, които имат или са имали връзки с капиталистическите страни /военни аташета, ходили на специализация и др./

Изпратете кратки доклади за състоянието на оперативния /разработки и ОНД/ и пом. отчет и новопридобитата агентура за времето от 1.IV.51 г. до 30.VII т.г.

Освен това отпочнете установяването и изготвянето справки за всички уволнени офицери завеждали разузнавателната работа във войсковите части и такива служили в гранични войски, като се обърне особено внимание на онези служили по турската, гръцка и югославянска граници, с оглед тяхното завършване до 10.VIII т. г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ-ВИ ДС: /Б.Думков/

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ
"ФАШИСТКИ ОРГАНИЗАЦИИ И БИВШИ ХОРА" /Ст.Караджов/

14 екз./ЕП/

32

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

М. В. Р.
ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
№ 1- 9683
16 VIII 1951 г.
София

Строго поверително!

17. VII. 1951 г.

НАЧАЛН К ОКРЪГ ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

..Благоевград..

В връзка с изпълнение мероприятията по заповед 5531/30.III.1951.г. на др.М-р. МВР. за работата по линия на уволнени офицери извършете следното:

Следствието на всички задържани в поверените Ви, служби да се води в насока за установяване на всички бивши офицери които имат или с имали връзки с капиталистическите страни от преди 9.9.1944.г. и ~~от~~ тази дата- военни аташета, ходили на специялизация, участвали в делегаций, завеждали разузнавателната работа в войсковите части, тогава служили в гранични войски, като се обърне особенно внимание на онези служили по Турската , Гръцката, и Югославската граници.

Своевременно изпращайте добития материял.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ I-ВИ ДС:

полк/Б.Думков/

Н-К.ОТД.ФАШ.ОРГ.И Б.ХОРА:

кап/Р/Чомпалов/

15/окв/И/С.

ЛИЧНО СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д

ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА АГЕНТУРНО ОПЕРАТИВНАТА РАБОТА ПО ЛИНИЯ НА БИВШИ ОФИЦЕРИ В ОТДЕЛЕНИЯ Д.С.гр.РАЗЛОГ. ЗА ВРЕМЕТО ОТ 1 IV ДО 30 ЮЛИ 1951 ГОДИНА.

На действителна военна служба от окалията ни сме имали само двама офицери а именно:Полковник Славчо Благоев Даскалов от гр.Разлог и капитан Иван Георгиев Кондев също отгр.Разлог.Останалите старши лейтенант Иван Петров Икономов,от гр.Разлог,старши лейтенант Лазар Иванов Рачев,старши лейтенант Леонид Димитров Стефанов старши лейтенант Васил Александров Чомаков,Старши лейтенант Георги Тодоров Веселинов,старши лейтенант Георги Николов Терянов и лейтенант Георги Николов Пелимеров от с.Дюринище са били офицери ПКВ.От тях активна вражеска дейност са развивали Полковник Славчо Даскалов и капитан Иван Г.Кондев от които първия е взет на активна агентурна разработка от м.май 1951 година,а Иван Г.Кондев от м.февруари 1950 година на предварителна агентурна разработка по линия на американско разузнаване.Останалите изброени бивши офицери са взети на списачен отчет към които сме насочили агентура от другите линии.

Активна агентурна разработка"[illegible] "Лакей"-Славчо Благоев Даскалов.От агентурата която насочваме към обекта научаваме,че обекта в настоящия момент не развива вражеска дейност и се е привикнал,като е изказал опасенията си пред информатор"Роза" и информатор"Стоян",че не смее да излиза дори и по града за да не го подозрат,че върши някаква дейност.Към обекта смятахме да вербуваме за агент Лазар Иванов Рачев също бивш офицер,но рапорт плана ни не беше утвърден поради това,че компроматериала не беше достатъчно силен.Продължаваме да набираме компроматериал за кандидата и сигнализираме от ново да го предложим за вербовка.

По предварителната агентурна разработка"Усойница"-Иван Георгиев Кондев също сме насочили агентура която обаче поради това, че не произхожда от неговите делови връзки не е в състояние да разкрие вражеската му дейност.Напоследък обекта получи писмо от лицето Ваня Димитрова Ненкова живуща на ул."Сталин" № 8 в гр. Стара Загора която пише от името на мъжа си на обекта да ги посети и действително от 13 юли до 20 юли т.г.обекта [illegible] беше в Стара Загора.Пред информатор"Бойка"обекта се е изказал,че в Стара Загора имало некакъв приятел бивш офицер който бил технически отговорник в някое предприятие и щел да намери работа и на Кондев.Обекта се изказал,че му е омръзнало вече да живее в гр. Разлог където постоянно го преследват,а като отиде в вътрешността на страната там никой не го познава и щел да живее спокойно.Началник на Народна просвета гр.Разлог ни донесе,че съпругата на обекта е подала заявление да бъде назначена за учителка в с.Белезем Пловдивско поради това,че семейството им щело да се изсели от гр Разлог.Проучени са някой от деловите връзки на обекта,но компроматериала за същите е много слаб и още повече се уличават в шпионаж в полза на чуждото разузнаване поради което до сега не сме се спрели за вербовка на някой от тях.

Общо взето по [illegible] линия на бившите офицери не разполагаме с качествена агентура която да ни обезпечи нашата агентурно оперативна работа,а използваме агентурата от другите линии които е не напълно подходяща.

28 юли 1951 година гр.Разлог

ЗАМ НАЧАЛНИК ОКОЛИЙСКО УПРАВЛЕНИЕ НА МВР
/Тончев/

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ ДС: /Тончев/

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително!

М.В.Р.
ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
№ III-16092
14-X-1952
София

ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК М.В.Р.
/Н-ОЛ III отделение ДС/
Благоевград.

41

Получено на 15 X
Вх. № 6760 Дело №

До 15.XI. т.г. изпратете ни справки по всички активни разработки водещи се по линия " царски офицери, полицай, фашистки организации и бивши хора ". В справката да се отрази, кога е открита разработката, въз основа на какви данни, на колко обекта се води/ да се дадат поименно обектите с кратки установъчни данни /, какво е установено, каква агентура работи по тях и се набележат нови мероприятия, които да осигурят разработването на обектите и довеждането им до реализация.

За в бъдаще при завеждане активни разработки по горните линии своевременно ни уведомявайте, а за по-важните ни изпращайте препис от предложенията и постъпващите материали. При провеждане на по-важни мероприятия по същите съгласувайте ги с нас.

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ III-ТО ДС-
- полковник:
/Б. Думков/

ЗАМ.НАЧАЛНИК ОТДЕЛ I-III УПРАВЛЕНИЕ
- капитан:
/Ив.Димитров/

Написано в 12 екз.
11 екз. адресанту
12 екз. към дело
Изпълнител- Грудев
Написала-Меджидиева

2

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: състоянието на работата по линия на бившите царски офицери в Благоевградски окръг.

Контингента по линията в окръга е напълно установен.От насочване на наличната агентура и външното наблюдение не е установено наличие на организирана вражеска дейност и концентрация на контингента по учреждения и предприятия.

Дейността на контингента се изразява предимно във вражески изказвания по отношение на правителствените и партийни мероприятия и коментарии по развиващите се политически събития в близкия и далечния изток.

Така например от донесенията на агент "Румянцев" от м. Май т.г. е видно,че обекта ВАСИЛ КРЪСТЕВ от гр.Петрич - бивш запасен офицер е казал; "Комунистите организират поход със запасните офицери със задача да могът да ни привлекат на на своя страна,но не ще успеят.Сега ние ще трябва да се подчиняваме,друг изход нема,а при обстановка ще видим тогава като пипнем оръжието,от тези които го държат и после по техните глави".

От донесенията на агент "Валери"е видно,че обекта на ЛАР - КОСТА ТОМОВ МИНЧЕВ от Благоевград се е изказал във връзка с намесата на САЩ във вътрешните работи на отделните страни така:"Когато американците заангажират авторитета си в дадена акция то успеха на тази акция е сигурен.Би ми се искало и в нас да стане нещо,но за комунистите да дойде такъв удар,че да не могат да се съвземат никога".

Пред агент "Вихър" същият обект се е изказал:"Аз имам свое верую и не мога да вярвам на тези,които взеха властта в името на справедливостта и хуманността,а излезнаха най-безчестни

Обекта АНДОН ЧАВДАРОВ от гр.Благоевград - бивш царски фелдфебел,пенсионер постоянно възхвалява американската мощ и предвещава скорошен край на социалистическия строй.

Във връзка със събитията в близкия и средния изток и вътрешното полежение обекта ЛАЗАР ИВАНОВ РАЧЕН от гр.Разлог е казал пред агент "Янтра" следното:"Не ме е страх ако ме мобелизират,там е лесно,има и други като мене и ще се справи някак

човек,може да бега,защото нема балами,които да воюват за чужда сметка.Страшното е,че ще ни приберат предварително в някой лагер". По нататък е казал,че редовно слуша чуждите радиостанции и за сега нема нищо страшно.За сега е требвало да слушат и чакат.

Идентични изказвания е направил и обекта ЛЕОНИД Д.СТЕФАНОВ от гр.Разлог,видно от донесението на аг."Коста".

Общият брой на контингента в окръга е установен - 30 души, от които 26 души са на отчет,а останалите четири души не се водят на отчет като непредставляващи интерес за службата ни. Целия контингент е обезпечен с агентура и могат да се делавят всички негови замисли.

На мобелизация подлежат 28 души.

От разработваемите обекти 7 души са предложени и утвърдени по окръжно 155.

Концентрация на контингента по учреждения и предприятия ни нема.

Връзки на контингента не са констатирани с действащи офицери.

8 X 1958 год.
Благоевград.

ЗАМ.НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ ТРЕТО
СТ.ЛЕЙТ.:

ОПИС-СВЕДЕНИЕ

За членовете,движимите и недвижими имоти,библиотеката,влогове,ценни книжа и др. на запасното подофицерско дружество "Капитан I ранг. Д.Добрев"-Созопол към 31.декември 1944 година:

I. Ч Л Е Н О В Е	Брой на членовете на дружеството - към общият съюз ст.София.-	Брой на членовете на дружеството към взаимоспомагателната и посмъртна каса	До кога са отчетени членовете в д-вото
Към 31.декември 1944 година	48	48	48

II. Движими и недвижими имоти - дружеството не е имало недвижими имоти,а движими е имало само 1 маса,2 стола и 1 библиотечен шкаф. Масата и столовете са дадени при сформирането на ОРПС в града,а шкафа бе даден на Съветските части чрез общината и последния не върнат вече.-

III. Библиотека - дружеството не е имало никаква библиотека.-

IV. Парични средства - дружеството към горната дата е имало следните парични средства:

а/ Внесени в Созоп.поп.банка с сп.книжка № 028373	3,675	лв.
б/ Пари в значки на съюза: 10 броя по 30 лв	300	"
в/ Членски книжки..... 16 броя по 10 лв	160	"
г/ Лични карти ..... 30 броя по 15 лв.	450	"
Всичко нар.наличност	4585	лева

V. Архива - разни преписки на дружеството завързани в шест отделни папки и всичките опаковани в една обща връзка с надпис върху нея "архива на запасното подофицерско дружество "Капитан I ранг Д.Добрев" - гр.Созопол".-

VI. Ценните книжа /лични карти,членски книжки и значките са опаковани отделно в пакет и привързани към общата папка.

VII. Спестовната книжка № 028373 издадена от Созополката популярна банка на дружеството бе предадена,заедно с всичката архива на дружеството веднага след разтурването на същото на народната милиция в гр.Созопол. Архивата се върна за съставяне на настоящия опис,а книжката - липсва.-

ОПИС-СЪБЕЛЕНИЕ

За броя на членовете на дружеството,на посмъртната каса и на движимото и недвижимо имущество на дружеството на Бойците от фронта в гр. Созопол - към 1.I.1945 година:-

А. Състав на дружеството:

1. Брой на членовете на дружеството от основаването му до сега.....	напуснали до 31. XII.44 година;- 9 броя	Починали до 31.XII.44 г. 8 члена	На лице към 1.I.1945 год. 29 члена	Отчетени до 31.XII.944 г. 29 члена
2. Брой на членовете в взаимоспомагателната и посмъртна каса при сдва	-	3	24	отчетени само за първото полугодие.-

Б. Инвентар,имущество и архива:

I. Устави - три броя; Правилник - 1 брой; разпоредби - 2 броя; Партидна членска книга - 1 брой; Протоколна книга - 1 брой; Касова книга - 1 брой; Квитанционна книга - 1 брой; Бланков печат - 1 брой; Кръгал печат - 1 брой; Папка съдържаща разходо-оправдателни документи за 1942,1943 и 1944 година; Входящи и изходящи писма за 1942,1943 и 1944 година;

II. Библиотека - 1 роман "Един от първите" от Ст.Георгиев.-

III. Средства парични - остатъци от сключени бюджети към 1.I.1945 година ..... 993 лева - вложени в Созополската популярна банка по спестовна книжка № 205-П. издадена на 6.VIII 43г.

Извънбюджетен приход - през 1944 година от дар не минат в приход по книжата,предназначен по решение на управата за подпомагане бедни членове или за други евентуални нужди на дружеството,вложен в популярната банка в Созопол на обща сума ..... 3000 лева.-

Всичко пари наличност - влог ..... 3998 лева.- като към горната сума книжката в влоговата книжка има още сумата 257 лева в повече,която сума е лична на касиера на дружеството Тодор Янков Лямбов - жител на гр.Созопол.-

Препис

М.В.Р.
Дир.на Административната
служба "Дружества"
№ 6963
31.XII.1945 година
С о ф и я

До г.г.околийските началници на Народната
Милиция в страната
Копие: Областните директори
дирекция на Народната Милиция
Комендантството на народната милиция
Околийските управители

Наредете веднага до подведомствените Ви органи и до кметовете на селските общини/където няма милиционерски участъци/веднага да направят опис на движимото имущество на разтурените дружества на Запасните Офицери, Запасните подофицери и Бойците от фронта и на техните взаимноспомагателни и посмъртни каси в всяка община, за всяко дружество по-отделно. да се извършат опис и съберат сведения за недвижимото имущество на горепосочените организация и за начина по които се стопанисват.

Описите да съдържат: сведения за броя на членовете на тия дружества, каждения броя на членуващите към съответните взаимноспомагателни и посмъртни каси, обозначени на инвентара движимото и недвижимо имущество, влогове, ценни книжа, налични суми и къде се намират те.

Описаното имущество, както и канцеларните на д-вото/където има такива/да бъдат запечатани. Ако някои дружества са функционирали след разтурването им, да предадат на Ваш орган точните списъци на членовете изплатили членските си вноски, както и вноските за съответните каси за 1945 година.

Сумите да се внесат, както следва:

За Съюза на Запасните Офицери и касите им в пощенска чекова сметка № 3090.

За Съюза на Бойците от фронта и касите им в пощенска чекова сметка № 1300 и

За Съюза на Запасните подофицери и касите им в пощенска чекова сметка № 951.

Описите, заедно с съответните списъци за изплатени вноски за 945 год. да се изпратят най-късно до 30.I.946 година в М.В.Р.-служба "Дружества".

За неизпълнение на горното ще бъдат наложени най-строги санкции.

Главен секретар: /п/ Ас.Георгиев

Главен Инспектор: /п/ Йорд.Стефанов

В е р н о,
пом.началник: /п/ Г.Караманов

ДО Г.Г.КОМЕНДАНТИТЕ И ОКОЛИЙСКИТЕ НАЧАЛНИЦИ
НА НАР.МИЛИЦИИ О Б Л А С Т Т А

Изпращаме Ви окръжно № 6963 от 31.I.945 г. на М.В.Р., издадено в връзка с ликвидацията на имуществата на разтурените дружества на Запасните Офицери, Запасните подофицери и Бойците от фронта за надлежно най-бързо изпълнение.

№ В-1455 Бургас 24 Януари 1946

ОБЛАСТЕН НАЧАЛНИК НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ:
/Т.Ф.Николов/

ИНСПЕКТОР ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ:
/В.Чанков/

За бързо изпълнение
Изпратете
Околийските управители
3/10

Строго секретно! 5

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

За състоянието на агентурно оперативната работа по линия на царски офицери в Бургаски окръг към 1.X.1958 г.

От наличните материали по делата на оперативен отчет,по линията се вижда,че основната форма на вражеска дейност провеждана от царските офицери е вражеската агитация и пропаганда.Тази форма на вражеска дейност се особено засилва по време на събития от международен характер,каквито бяха унгарската контрареволюция през 1956 г.,агресията в Египет,Сирия,Ливан и Йордания и сега в Далечния изток.Докато преди събитията в Унгария се чувствуваше известно затишие сред тази категория обекти и по-голяма част от тях превидно да се примиряваха към народната власт,с появата на горните събития се констатирва раздвижване на духовете придружено с редица изказвания,характеризиращи реставраторските надежди на някои царски офицери.Така например на такива позиции застанаха царските офицери НИКИФОР КОНСТОНТИНОВ ПОП НИКОЛОВ- о.з.майор,СТОЯН НЕДЯЛКОВ БРАДИЧКОВ, ИВАН РУСЕВ ЧАНЕВ- о.з.капитани,ИВАН ХРИСТОВ,ИВАН КРЪСТЕВ ПЕТКОВ,ИВАН НИКОЛОВ ИЛИЕВ,СЛАВЧО ИВАНОВ СТЕФАНОВ,ГЕОРГИ НИКОЛОВ ЛЯПЧЕВ - о.з.поручици,ГЕОРГИ ВЕЛИКОВ ПОПОВ,СТЕФАН ДОНЧЕВ ХАНДЖИЕВ - о.з. подполковници и др. такива.

Намесата на Съветската армия при потушаването на контрареволюцията в Унгария и взетите мерки у нас,отново поставиха същата категория обекти в положение да си затворят устите.Арестуването на двама царски офицери в Бургас по време на същите събития-/СТЕФАН ИВАНОВ МЪНДЕВ и КОСТАДИН АТАНАСОВ СТАНИШЕВ,от които първия беше осъден на 5 години лишаване от свобода за притежаване на оръжие, а втория освободен/ оказа респектиращо влияние по отношение на някои обекти развързали езиците си по това време.Така например,царските офицери-ИВАН НИКОЛОВ ИЛИЕВ,ХРИСТОФОР ИВАНОВ ПОП САВОВ,ДИМИТЪР ЛАЗОВ ЛАЗОВ,СТОЯН ДОБРЕВ СТОЯНОВ и др. се изказаха,че трябва да се мълчи,защото се следели навсякъде.Други,като БОГДАН МАТЕВ ГЕНЧЕВ, НАУМ ГРИГОРОВ СТОЙЧЕВ,ВЕЛЧО МИХАЙЛОВ ВЕЛЧЕВ,ИВАН АТАНАСОВ ВОНЕВ и др.още по време на най-развилнялата се вражеска агитация застанаха на позиция да не се говори нищо,защото чувствуваха необходимост-

Из архивите на ДС

та от вземане на профелактични мерки от страна на народната власт с цел да не възбудят подозрение върху себе си,като репресирани лица.Основното в поведението на тази категория обекти беше"да си гледат работата,семействата и по-малко да се занимават с политика"

По-нататъшния развой на международната политика и особено агресията на САЩ и Англия в Ливан и Йордания,отново раздвижи царските офицери.Отново онези царски офицери,които бяха заявили,че спират да се занимават с политика,започнаха да предричат скорошния край на комунизма и в тази връзка да изразяват упоритата си надежда за реставрация.Например НАУМ ГРИГОРОВ СТОЙЧЕВ се изказа,че не можело да се размине без война.Трябвало да се сложи край на това напрегнато положение и този тежък живот,при който за едно парче хляб,човек трябвало да продаде баща си и брат си.НЕНКО ХР. ДИРЕКОВ се изказа,че положението е много сериозно.Той слушал радио то,всичко знаел,но всякъде,където стане дума за политика се правял че всичко чува за първи път.По повод същите събития ИВАН НИКОЛОВ ИЛИЕВ разви теорията,че след един успешен десант по море,подкрепен със силна въздушна охрана,още със стъпването на българска земя, комунистите ще сложат оръжие.Чувствута си на радост,подхранвана от надежда за скорошна реставрация изразил с маршировка из склада, където работил."На другарчетата не им е много розово положението"- заявява ИВАН РУСЕВ ЧАНЕВ.Имало голяма вероятност да го мобилизират но това щяло да стане като започне войната.При такова положение трябвало да се бяга в балкана докато мине самутохата.Накрая съветва агента,че е необходимо да бъдат нащрек.ВАСИЛ РАЙКОВ ВАСИЛЕВ се изказал,че скоро ще се ликвидира тази власт и щял да сложи лъскавите пагони.За сериозността на положението съдел от поведението на някои големи хора,които започнали да интимничат с него,защото той после щял да стане голям човек и можело да го търсят да ги спасява Подобен реставраторски дух обхващаше още редица царски офицери, каквито бяха МАНЮ ПАНАЙОТОВ МАВРОВ,НИКОЛА ГЕОРГИЕВ КУРНАЗОВ,АНДРЕЙ ЯНКОВ АБРАШЕВ и др.

Други царски офицери,настанили се на ръководни длъжности или по силата на обстоятелството,че децата им следват във висшите учебни заведения,проявяват известно примиренчество и привидно са се приобщили към народната власт.Макар с думи и изказвания да не изразяват нищо,същите все още стоят на колебливи позиции и допущат,че е възможно избухването на война,която да завърши с победа на Запада,но това те приемат,като обстоятелство,което в последна смятка ще е само добре дошло,а за сега считат за необходимо да си гледат работата и семействата.

Из архивите на ДС

Например,ДИМИТЪР ПЕНЧЕВ ХАНДЖИЕВ се страхува от войната,като опасно средство за разрешаване на спорните въпроси и въпреки това,той мисли,че тя ще му върне загубеното минало.СТОЯН СТАНЧЕВ МЪНГЪРОВ търси връзка с отговорни ръководители и привидно стои на правилни позиции, а едновременно с това е против редица правителствени мероприятия и ехидно потрива ръце по повод развиващите се събития.Подобно е положението и със царските офицери АТАНАС ПРОЙКОВ ПРОЙКОВ, ТОДОР СТОЯНОВ СТРЕШКОВ,НИКОЛА ДИМИТРОВ ВАСИЛЕВ и др.

Някои царски офицери и особено единствения генерал в окр га ТРАЯН НЕДЯЛКОВ ДРАГАНОВ,макар да се изказва негодуващо по някои въпроси отнасящи се до уреждането на лично негови въпроси,какъвто е въпроса с пенсията му,за която говори,че била равна на пенсия на един лейтенант,по политическите въпроси стои на правилни позиции.Редовно следи събитията и ги коментира в полза на социалистическата система.ХРИСТОФОР ИВАНОВ ПОП САВОВ,по повод събитията в Близкия изток се изказа така:"Не ни вярват и ни преследват.На мен ми е обидно,че според тях аз като бивш офицер немога да бъда патриот,като че ли ние не сме българи,като, че ли ние не сме родени на тази земя,като че ли сме готови за паница леща да продадем Отечеството си,като че ли ние нямаме право,както всички българи да защищаваме Отечеството си."С подобно родолюбиво поведение,може да се характеризира и о.з. подполковник ГЕОРГИ СТЕФАНОВ ДОБРИНОВ-награждаван с български и съветски ордени за храброст по време на Отечествената война.

Редки са случаите при които царски офицери публично да застават на вражески позиции,но въпреки това намират се и такива. Например ВАСИЛ РАЙКОВ ВАСИЛЕВ от с.Черноморие,Бургаско публично водил агитация против ТКЗС,проявите му в това отношение са документирани.ТОДОР СТЕФАНОВ ИВАНОВ-бивш майор,сега адвокат в качеството с си на такъв по време на съдебни заседания умело се стреми да доказ ва насилието,което съществува в МВР,или че признанията били резултат от особената обстановка при която са били поставени задържаните и пр. забележки,които по съвкупност характеризират отрицателното му отношение към народната власт.

За царският офицер БОРИС НИКОЛОВ ГИНОВ,инженер в солодобивното предприятие Поморие,има сигнали,че в качеството си на такъв предлага неудачни мероприятия,които ще се изразходват неоправдано големи средства,а за СТОЯН ДОБРЕВ СТОЯНОВ-началник планов отдел в завод "Толбухин" има сигнали при извършване нереално планиране и нереално отчитане изпълнението на плановете с цел да се изплащат премиални възнаграждения.Сигналите за първия и за втория не са

окончателно изяснени.

През 1957 год. постъпиха данни,че царският офицер ЯНКО ТОДОРОВ ЯНКОВ,зъболекар в Бургас,възнамерява да замине на екскурзия заедно с жена си до ГДР и от там да избяга в ГФР.Намеренията му в това отношение бяха осуетени,като не му се разреши да замине за ГДР. През настоящета година същият установи кореспонденция с жена от ГДР която в писмата си нарича леля и която моли да подаде декларация,че ще поеме разноските му там с оглед по-лесно да разреши въпроса със заминаването си в ГДР.Взетите са необходимите мерки за недопущане заминаването му в ГДР.За същият обект разполагаме с данни,че е установил контакт с втория капитан на гръцкия танкер "Виктория"-ЛОЛУДИС за когото се разполага с данни,че се занимава с разузнавателна работа.От извършените проверки до сега не се е установило връзките му с ЛОЛУДИС да имат престъпен характер.

Общият брой на царските офицери в окръга е 131 души.От тях 101 се намират в гр. Бургас и 30 в околиите на окръга,като в отделна околия нямаме повече от 8 души,колкото се намират в Котел например.При това положение става ясно,че основната маса от контингента по линията се намира в гр. Бургас.В града от своя страна някаква концентрация на царски офицери по предприятия,учреждения или обекти не се забелязва с изключение на работящите четирма души на ръководни длъжности в завод "В.Коларов",за които от досега извършените проверки не сме установили да съществува някаква идейна спойка или събирането им тук на работа да е станало поради такива причини.

От общото число царски офицери 10 души не подлежат на мобилизация поради напреднала възраст.Други трима се намират в затвора, от които единият осъден за груби фашистки прояви в миналото,вторият за притежаване на оръжие и третия за проявена небрежност при изпълнение на служебните си обязаности.

По социално положение царските офицери в Бургаски окръг се разпределят така:инженери -2;конструктор-чертожник - 1;лекари-6; счетоводители-22;финансови изпълнители - 2;началници на складове-7; плановици-4;началници на отдели-2;инспектори по кредита и инспектор контрольори - 5;доставчици-3;началници на служби-6;касиери-4;домакини-2;нормировчици-5;магазинери-2;артисти-1;адвокати - 2;кореспондент - 1,лесовъд - 1;агроном -1;технически ръководители на отдели-2; аптекари- 1;диспечер - 1; музикант - 1;бригадири =2;земеделски стопани - 2;книговодители и деловодители -5; работници 21 и пенсионери 15.

От горните данни се вижда,че само 16% от царските офицери са заети с физическа работа плюс 11% пенсионери,а останалите се

247

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

248

намират на ръководни и материално отговорни длъжности в различните отрасли на народното стопанство.В това отношение особено впечатлени ние прави броя на счетоводителите,нормировчиците ,лекарите,начални= ците на служби и др.

От общото число на цалските офицери 73 се водят на ОНД. Същите се разработват от 24 агенти,произтичащи от тяхните среди. Останалите 31 царски офицери не се водят на отчет поради пределна възраст,други поради това,че са се приобщили към народната власт, в това число и 7 души изключени агенти без възможности за по-нататъшно използуване като такива.

От броя на обектите на оперативен отчет 9 души са съдени от народен съд за груби фашистки прояви в миналото;3 души за подготовка и опит да изменят на Родината;1 за саботаж; 1 за вражеска агитация;2 за стопански престъпления;2 са задържани по процеса "Неутрален офицер" от които единия съден,а втория освободен поради недоказаност и 3 са въдворявани в ТВО на различни срокове.Единият от намиращите се в затвора в момента е задържан по католическия процес и е въдворяван в ТВО.

За репресираните от народната власт царски офицери и особено съдените от Народен съд,трябва да отбележим,че при всички случаи са проявявали въздържаност или изобщо са отбягвали да вземат отношение по политически въпроси.Такива са например царски офицери: ПЕТЪР КРЪСТЕВ ЖЕЧЕВ,съден по "Неутрален офицер",КОСТАДИН СТАНИШЕВ, МИНКО АБАДЖИЕВ,ПЕТКО НИКОЛОВ и ИВАН БОНЕВ-съдени от Народен съд, ВЕЛЧО МИХАЙЛОВ-въдворяван в ТВО,като застъпникн на опозицията по време на изборите за ВНС и МИХАИЛ АЛЕКСИЕВ ПОПОВ-съден за стопански престъпления.

От водените на ОНД 73 души царски офицери за 65 постъпват периодично агентурни донесения.По същото число ОНД- 21 обекта са по заповед 155 на др. Министър,от тях само за един не са постъпили агентурни донесения.Причина за това е обстоятелството,че делото на същия обект е получено в Градско у-ние МВР -Бургас на 12.IX.т.г. изпратено от ДС- Нови-пазар.

От досега постъпилите агентурни и други материали по линията не сме получили такива,които да уличават или да сочат обекти проявяващи интерес към състава,въоръжението или снаряжението на Нарадната армия. През 1957 год. от мероприятие "9" постъпиха данни че наш обект- ИВАН КРЪСТЕВ ПЕТКОВ- съден от Народен съд,подържа връзки с офицер от Народната армия - НИКОЛА ДИМИТРОВ ЗДРАВЧЕВ-София От проверката се установи,че двамата са бивши съграждани и връзките им почиват на приятелска основа.В последствие тази връзка прекъсна

и до сега не сме получили данни да съществува такава.През 1957 г. дъщерята на бившият офицер ИВАН ИВАНОВ КАНЕВ - подполковник,съден от Народния съд се омъжи за офицер от ВМС.В последствие последния беше освободен от армията.Намиращият се в затвора царски офицер, СТЕФАН ИВАНОВ МЪНДЕВ,на няколко пъти по устроения от нас канал за връзка с жена му я съветваше да потърси офицера от ВВС-майор ИВАН КЪНЕВ за ходатайство и превличането му на дело като свидетел. Последният отказа да свидетелствува на обекта.Други данни за подържане на връзки,между царски офицери с настоящи такива няма.

С данни за подържане на връзки с изменници на Родината, разполагаме само за обекта АНДРЕЙ ЯНКОВ АБРАШЕВ,същият подържа връзка с изменниците на Родината ГЕОРГИ САРАЧЕВ от Сливен намиращ се в САЩ и с ТОДОР ПАНАЙОТОВ ОВЧАРОВ намиращ се в ГФР.Характера на връзките на обекта с горните двама изменници не е известен.

Друг от обектите ДИМО МИХАЙЛОВ ДИМОВ има сестра в Белград, която подържа връзки и се изказва пред аг. " Найденов",че възнамерявал да изпрати момчето си при нея,защото тук нямало да може да му даде възпитание.

Други данни за връзки на царските офицери с изменници на Родината или с лица от капиталистически страни освен горепосочените нямаме. Нямаме данни за връзки на царски офицери с бивши лидери от опозицията или опозиционери.

Като извод за контингента по линията можем да отбележим, че царските офицери продължават да представляват сериозен контингент за разработка и наблюдение.

Основна слабост по линията ние считаме обстоятелството, че сме допуснали голяма част от царските офицери да се настанят на ръководни длъжности по предприятия и учреждения,от където в даден момент да спъват провеждането на важни правителствени и партийни решения и мероприятия.

В областта на разработването и наблюдението на контингента по линията,като слабост може да се посочи недостатъчното използуване на маршрутна агентура.

С цел да се подобри работата по линията в бъдаще ще се набележат мероприятия за по-активното им агентурно обезпечаване, за изучаване на връзките им и начина на живот,с оглед на време да разкриваме евентуално замислена вражеска дейност.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ I-III: Г. Стефанов
/Капитан/

7.X.58 г.Бургас.

249

Из архивите на ДС

Лично строго секретно!

20

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ЗА РАБОТАТА ПО ЛИНИЯ НА ЦАРСКИ ОФИЦЕРИ В ВАРНЕНСКИ ОКРЪГ през 1958год.

От анализа на агентурните и други материали получавани за бившите царски офицери, водещи се на оперативен отчет в окръг Варна можем да направим следните констатации:

В настоящият момент нямаме данни за съществуване на отделни вражески групи от царски офицери, които да са си поставили за цел провеждане борба против народната власт.

От агентурните данни получени от агентите "Тенев", "Петранов" "Бойчев" и "Бойчо" е видно, че в гр.Варна бившите царски офицери са се обособили в няколко групи и общуват помежду си, като се събират често на почерпня или игране на карти. При всички случаи на събиране трябва определено да се каже, че наред с общите приказки и закачки се коментират и политически въпроси и то винаги в полза на западните сили що се отнася до борбата между двата лагера и против народната власт, когато се коментира положението в нашата страна.

Такива групи са се уформили както следва:

Първа и най-многобройна група има оформена около о.з.ст.л-нт Боян Харизанов-обект на ОНД завършил американски колеж и уличаван в услуга на чуждо разузнаване. При него се събират о.з. офицерите обекти на службата; Альов, Сарайдаров, Кукенски, Сяров, Провадалиев, Папазов предимно младши офицери, като в компанията им се включват и други лица обекти на службата протичащи по други линии.

Друга група също от младши офицери има оформена около о.з. л-нт Марин Марков обект на ОНД, при когото ходят о.з. офицерите Илчев, Тороманов, Иванов, Марков и други вражески елементи обекти на службата.

Трета група о.з. офицери предимно старши такива се събират при о.з. подполковник Стефан Василев. Тук идват о.з.полковниците Станчев, Кожухаров, Георгиев, подполковниците Ковачев и Павлов и други вражески елементи от квартала в който живее Василев.

Обстоятелството, че при събирането си горните групи освен общи коментарии, коментират и политическите събития, се потвърждава при всяко отделно събитие, като при изказванията си правят еднакви преценки по отделните въпроси, което се потвърждава от аг.донесения получавани за същите обекти. Такива случаи имаше по време на събитията в Франция и в връзка с събитията в Близкия изток, а такива единтични изказвания и преценки се правят и сега по отношение положението в

Из архивите на ДС

251

далечният исток. Горните факти потвърждават още веднъж получените данни, че при събирането на отделни лица от групите, винаги се коментират политическите събития.

От аг.донесение на агент "Петранов" от 15.IX.1958година е видно, че през месец август о.з. подполковник Атанас Ковачев от София, при пребиваването си вгр.Варна е направил опит да събере на сбирка царските офицери /приморци/, като за целта е посетил 6души от тях, но поради преждевременното му повикване в София срещата се усоетила, като е обещал да следващата година това да стане.

Дейноста на бившите царски офицери против народната власт в настоящият момент се характеризира главно в провеждане вражеска агитация и пропаганда - изразяваща се във възхваляване силата и мощ на западните капиталистически страни и хули по адрес на страните с народна демокрация и мероприятията провеждани в страната ни от Партията и Правителството.

Най-характерни за тактиката на царските офицери в настоящия момент, а и при отделни събития, са изказванията на обекта на лична активна р-ка "Касаба". Същият е направил изказване пред агент "Колев" на 4.V.1958година, че у нас е възможно сега по примера на Левски да се изгради нелегална организация, която да работи в две насоки:

а/Чрез влияние над подрастващото поколение, което след като порастне и вземе високи държавни постове да вземе власта чрез преврат

б/ Да бъдат готови при благоприятна обстановка да вземат власта, чрез помощ от вън.

На същият агент обекта дава указания, как да подхожда към отделните хора, да ги проверява и никога при разговор с тях да не споменава за организация, а да казва, чух от "наши хора", така мисля по въпроса", тъй като в противен случей има опасност от провал.
Същите изказвания обекта е направил и пред агент "Бойчев" на 30.VIII 1958година. Като в разговор с същият му е дал указания как да се пречи за правилното провеждане на мобилизация, като за тази цел всеки о.з. офицер често да си мени адресите и дава неверни такива, което в последният момент ще затрудните срочното формиране на частите.

При отделните събития възникващи в различните части на света, по голямата част от царските офицери правят изказвания в полза на западните сили, като желаят и предричат скорошна война, която ще ги спаси от комунистите. Така например:

Обекта на ОНЦ-о.з. ст.л-нт Чалъков се е изказал пред агент "Петранов", че далечният исток сега трови комунистите и дано там си счупят главата. Същият очаква с радост войната, за да може да си отмъсти за нанесените му унижения.

Из архивите на ДС

252

22

Обекта на ОНД Георгиев о.з. подполковник от гр.Толбухин е направил изказване пред агент "Марко",че не ще мине много и света ще осъмне в нова война,която ще сложи край на всичко. В такъв момент и ние ще си кажем тежката дума,колкото и малко сили да имаме.

Друга част от царските офицери,като о.з. генерал Антонов и о.з.адмирал Вариклечков обекти на ОНД.коментирайки събитията винаги дават оценка в полза на САЩ и Англия,под претекс ,че те били с висока техника и богати страни. Ако американците започнат войната,то те неминуемо ще победят се изказал о.з. генерал Антонов.

През годината нямаме получени данни за връзки на царски офицери с изменници на Родината.

Не са получени данни,от които да се вижда съществуване на ня каква връзка на царски офицери с лидери на опозицията.

От агентурно донесение на агент "Войчев" от 2.IX.1958година е видно,че обекта на л.акт.р-ка "Касаба" е направил следното изказване пред него,в връзка с изграждане на нелегална организация. " И в България сега се налага да има един щаб на опозицията,който да си има в всеки град и всеко село по един човек,който от своя страна да ръководи дадено населено място.Всички директиви от щаба ще се предават само на това лице и при провал няма да може да се разкрие организацията".-Лошо е,че англичаните не ни вярват и за това не може да се разчита на помощ от вън.Англичаните имаха доверие само в екзарх Стефан,но той умря. Същият обект говори за лидера на опозицията в гр. Варна хаджи Атанас Попов,който е бил много измъчван,но те "утре" ще го направят генерал. Обекта е доверил на агента,че той за всеки случай си е направил скривалище в мазата.

В връзка с наличие на данни за подържане връзка на царски офицери с действуващи такива,бе установено,че само обекта на ОНД Харизанов е в интимни приятелски връзка с капитан Никола Ранков от ВМС гр.Варна.От получените данни е видно,че същите двама ходят заедно по жени и компании,където гулят,като обекта за тази цел си е преотстъпвал вилата на Ранков няколко пъти. Данни за ползване Ранков за придобиване сведения от военно естество нямаме. Понастоящем Ранков е уволнен от армията и работи в ДОСО-София.

В връзка с събитията в близкият изток,по характерни за повеждението царските офицери са изказванията на обекта на л.акт.р-ка "Касаба",който е дал указания на агент "Колев",който бе войник по това време,какво да бъде отношението на "нашите"хора при една война че те трябва да се предават когато наближат бойната линия и веднага да заявят,че желаят да бъдат изпратени в националната армия която ще се сформира в една от западните страни,за борба против комунистите.

23

В болшинството си царските офицери обекти на службата в своите изказвания говорят,че щом САЩ се намесиха ,то те не ще отстъпят, всички те вярваха в победата на САЩ и в своите коментарии и изказвания винаги изтъкваха мощта на западните сили -тълкувано по техному /военно/. Съвсем малка част от офицерите започнаха напоследък,да говорят,че помощ от вън не може да се чака и да няма доверие в САЩ и другите капиталистически страни. Така например-в изказванията си пред агент "Петранов" на 3.IX.58година о.з.полковник обект на ОНД-Николов,обрисувайки положението в нашата страна лошо,накрая казва:-нищо няма да излезе от никаква авантюра на западните държави,видяхме какво стана в Египет,сега и в Ливан и Йордания-нищо! така ще бъде навсякъде. Ние не трябва да се отдаваме на такива уловки,ако до сега сме грешили, то спасението трябва да чакаме от провидението.

Съвсем малка част от царските офицери в изказванията въпреки че критикуват известни порядки в нашата страна се изказват определено,че не щат войната. Такива изказвания са правили о.з. Арабов, Филов",Кожухаров и др.

Вражеският контингент по линията наброява 169 души. От тях на лична активна р-ка се води-1 и останалите 168 на ОНД.
Царските офицери в окръга са концентрирани главно в гр.Варна,където се водят на отчет 144 души,а останалите 25 души в другите околийски центрове. В гр.Варна същите работят в различните предприятия,като концентрация на същите има главно в КНЗ "Г.Димитров"работят 27души. в строежа на циментовия завод и содовия завод "К.Маркс"с Девня Вар-ненско,в кооп "Устрем"гр.Варна,където работят около 10 души обекти царски офицери. Концентрация на офицерите в гореспоменатите обекти е в резултат на техната квалификация.Данни за организирана вражеска дей ност между отделни офицери и групи по заводите не сме получавали.

От вражеският контингент са репресирани 51 човека. Същите и понастоящем продължават да стоят на вражески позиции,като в изказванията са по предпазливи.

От общият брой обекти 169 с агентурно наблюдение са обезпечени 132 /76%/,за които има получени агентурни донесения през годината. Няма получени аг.донесения само за 34 души /24%/,за които не може да са каже на какви позиции стоят понастоящем. Най голям процент на необезпечени с агентурно наблюдение обекти има в гр.у-ние МВР-Варна, където не се наблюдават 30 души от 119 обекта или 25% са без наблюдение.

От вражеският контингент на мобилизация подлежат 156души при пределна възраст 65години,но като се има предвид,че предвидените по окръжно 155 също няма да бъдат арестувани на брой 52 души,то броя на подлежащите за мобилизиране остава 104 души.

Из архивите на ДС
253

Из архивите на ДС

По окръжно 155 са предвидени 52 души. С агентурно наблюдение са обезпечени 47 души /90%/ и само 5 човека не се наблюдават /10%/.

Общо за работата по линия на царски офицери в окръга трябва да кажем,че все още е незадоволителна. Недостатъчно активно и разностранно се работи по делата. Недостатъчно се ползат маршрутните възможности на агентурата.Комбинации по линията с изключение по активната р-ка "Касъба" не се провеждат. В резултат на слабата активност при водене на делата по царски офицери в гр. у-ние МВР гр.Варна няма нито една активна р-ка,при наличие на контингент от 119 човека,които в болшинството си са посещавали капиталистически страни в миналото, или пък са подържали връзки с лица от тия страни.

Недостатъчна е помоща от страна на окръжно у-ние МВР на останалите поделения в окръга,що се отнася до даване насоки за линията на врага в отделни периоди от време и не се изпраща агентура до околиите. Предимно се помага на гр.у-ние МВР,но и там това става главно по наблюдение на контингента.

Макар и да има вече 76% наблюдение на обектите по линията, то това не е достатъчно,като се има предвид,че агентура има достатъчно особено в гр.у-ние МВР за пълното обезпечаване с агентурно наблюдение всички обекти по линията.

Като препоръка за бъдищата работа по линия на царски офицери, може да се каже,че се налага периодически,а и по отделни събития от страна на центъра да се информират окръжните у-ния за линията и тактиката на царските офицери в момента,които от своя страна съобразно наличните данни за проявите в окръга ги конкретизират и доведат до знанието на съответните околийски у-ния,с указания за насочване на агентурата към обекти провеждащи или годни в момента да провеждат линията на врага.

Друга препоръка считаме, че трябва да бъде подобрение на работа по отношение маршрутиране агентурата по линията от центъра по места и особенно през лятото когато в гр.Варна идват много агенти,без да бъдат проверени възможностите им и евентуално ползвани. При един опит с Коларовско районно у-ние МВР София,които изпратиха това лято агент "Бойчо"в гр.Варна с подработени задачи от нас,можахме да изясним дейноста на 4 обекта разработвани по линията.Ако същият през този месец бе предаден на ръководство към нас и резултатите щяха да бъдат далеч по добри.

25.IX.1958год.
гр.Варна

Изготвил зам.н-к отд.I-III
Ст.л-нт:.....

Строго секретно!

Н

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

Относно изпълнение писмо № 11581/30.8. 1958 година на Управление III ДС за състоянието на агентурно-оперативната работа по линия на "царски офицери" в Търновски окръг.

От получените агентурни и други материали през настоящата година за вражеския контингент от средите на бившите царски офицери е видно, че една част от контингента стои на вражески позиции, а друга малка част виждайки успехите на народната власт и тези на социалистическия лагер започна да отбягва да коментира по политически въпроси, настъпва сред тях известно колебание, а някои започват да се приобщават.

Характерно което може да се отбележи, че няма данни за организирана дейност, а напротив, отбягват да се събират на групи и да дават преценка на международната обстановка или да замислят някакъв друг вид вражеска дейност.

Контингента който стои на твърди вражески позиции използува главно следните форми и методи на подривна дейност: вражеска агитация и пропаганда изразяваща се в недоволство от партийните и правителствени мероприятия, надеждата им за реставрация на фашистския режим в резултат на една война, като победата очакват на империалистите, окуражават се един друг и пр.

В процеса на разработването и наблюдението на контингента по линията нямаме данни за създадени връзки на обектите с изменници на Родината и с лидери и членове на бившите опозиционни партии.

Също така не разполагаме с данни бившите царски офицери да проявяват интерес към въоръжението на народната армия и да създават връзки с действуващите офицери, с цел провеждане на контрареволюционна дейност.

По-характерни изказвания на обектите по линията във връзка със събитията в Близкия изток са:

На 27.VIII.1958 година обекта на ОНД Николай Николов Стан-

Из архивите на ДС

...ев пред агент "Асенов" се изказал: "Положението не е толкова опасно понастоящем със събитията в Йордания и Ливан. Американците няма първи да почнат войната, но и няма да отстъпят от Близкия изток. То нашето робство е много по-черно от това на народите от Близкия изток но те още не са изпитали сладостта на социалистическото робство."

Ангел Николов Ангелов на 40 години от гр.Разград, живущ и жител на кв.Калтинец,Г.Оряховица, изселен от София по унгарските събития, бивш офицер в царската армия, уволнен през 1946 година, сега на работа във вагонно-ремонтно депо гара Г.Оряховица, в миналото и сега безпартиен, обект на ОНД, на 22.VII.1958 година пред агент "Пею" е направил следното изказване: "Ще им дойде изневиделица. Недей да мислиш, че и онези нямат техника, само че си мълчат, не са като нашите алармаджии. После и друго - Англия и Америка не са побеждавани никога и няма да бъдат победени. При днешната война на техника бъди сигурен, че ще разсипят Русия. Даже на Ленин и Сталин ще им стане тясно в мавзолея. Ще знаеш, че народите които са под руско владение всичките им е дошло до гуша. Ти поне си свидетел на събитията. Нас няма да ни бутнат защото няма да им остане време, макар че ни имат в тяхните списъци."

Обекта на ОНД Кръстю Миланов Костадинов на 46 години, работник-дърводелец в ТПК "Единство"-Габрово, на 8.IV.1958 година пред агент "Иванов" се изказал: "Борбата между двата лагера е напрегната. Същите се дебнат. Конфликта може всеки ден да избухне, може и по-късно не се знае кога точно това ще стане. Свободния свят трескаво се готви за война, която ще бъде и последна. Конфликта между двете системи ще избухне когато се организира всичкия свободен свят и се натрупат неограничени резерви от бойна техника за по-сигурна победа. Това вече е към края. Какво направиха и прави другия лагер /съветите/. Те вече са заковани и не може да се очаква никакво разрешение в смисъл за превличането на някоя друга държава към себе си."

Обекта на ОНД Петър Петров Калчев на 9.III.1958 година пред агент "Борислав" се изказал: "Ти не се отчайвай. Няма да мине колкото е било до сега. Нали слушаш новините от Америка и Англия, какво казва и радио "Свободна Европа". Какво се плашиш, я се виж какъв човек си, другите да ги е страх от теб, кураж. Въжето се нави краят му се вижда. Не чуваш ли какво става в арабските страни. Руснаците се опитват да наложат техните влияния там, но на байно ти Айзенхауер не му минават такива руски маневри и скоро ще играе огънят над тях. Само гледай каква весела ще стане."

Контингента по линията е установен и взет на оперативен

Из архивите на ДС

отчет.

Общо контингента в целия окръг се състои от 89 души, които са взети на съответен вид оперативен отчет. По околии контингента се разпределя: Градско управление МВР – 29, ДС Габрово – 21, ДС Севлиево – 14, ДС Г.Оряховица – 7, ДС Дряново – 6, ДС Павликени – 6, ДС Елена – 3 и околийско управление МВР Търново – 3.

От посочения по-горе наличен контингент по-голямата част от обектите се намират в градовете на окръга, а именно: 73 души, а останалите 16 души са по различните села на окръга. От общия контингент 67 души са служащи и са настанени на работа в различни учреждения и търговски организации, като предимно счетоводители, касиери, домакини и други длъжности, 20 са пенсионери, 4 общи работници, 3 работят земеделие и 1 частник.

Данни за концентрация на тоя контингент няма.

От наличния контингент има репресирани 24 души, които са взети на оперативен отчет и са подсигурени с агентурно наблюдение. От разработването на същите не е установено да развиват някаква особена дейност, която да се различава от останалите обекти.

От разработваемите обекти са предвидени по окръжно 155 25 души, които всички са обезпечени с агентурно наблюдение.

Подлежат на мобилизация при нужда 35 обекти. Останалите не са включени в мобилизационния отчет при военните управления, тъй като са вражески елементи, а само една малка част са минали пределната възраст.

Общото агентурно наблюдение на контингента е 89% или от 89 обекта не са обезпечени с агентура 10 души, като повечето от тях са пенсионери, които трудно се разработват, тъй като повечето от времето си прекарват по домовете си.

По-сериозна слабост в нашета работа по разработването на царските офицери е тази, че не са покрити с агентурно наблюдение всички обекти, а именно 10 от наличния контингент не се наблюдава.

Придобитата агентура от средите на бившите висши царски офицери е недостатъчна, което важи най-вече за Градско управление МВР гр.Търново.

По-сериозна трудност при разработването на контингента срещаме при разработването на ония бивши царски офицери, които са запознати с разузнавателна работа в миналото. Имайки предвид това те са особено много предпазливи.

Трудно се разработват и ония които са пенсионери, поради това, че прекарват повечето от времето си в домовете си и не изли-

Из архивите на ДС

74

зат навън предвид на което не се създават условия за естествени срещи с агентурата и която трябва да търси постоянно поводи за посещения на домовете им.

Считаме, че значително би се подобрила работата по разработването на обектите ако се използува повече маршрутна агентура от техните среди в страната, тъй като на много от тях интимните им приятели и връзки които са създадени по време на службата във войската се намират понастоящем в различни места на страната.

29.IX.1958 година
гр.Търново

зам. Н-К ОТДЕЛЕНИЕ III: В. Руив
- капитан -

Отпечатано в 2 екз.
екз. № 1 у-ние III ДС София
екз. № 2 отделение III
изпълнил: капитан Монев
н-ла Рачева

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

№ 4441
19 г. 193
гр. ВРАЦА
Вх.№ 495 20.V.53

ДО
ОКОЛИЙСКА НАЧАЛНИК ТР
Кула

Във връска с заповед 5531 от 30.III.1951 год. на др. Министър по ц. офицери, освен изпълнението на конкретните мероприятия по разработките извършете следното.

1. Да се установят и вземат на списъчен отчет всички ц. офицери и такива от запаса.

2. Да се изготвят справки на установените ц. офицери и тия от запаса и който не са пратени след заповедта в окръга да се пратят

3. Да се прегледат работните досиета на агентурата работеща по тая линия и помощният отчет и за ония който има данни, че развиват вражеска дейност да се вземат на оперативен отчет.

4. Да се вземат всички ц. офицери имали и имащи връски с капиталистическите страни и техните представителства/консулства легаций/както и ония от средните които имат вражеска дейност.

5. Да се установят кой ц. офицери подържат по настоящем с действуващите офицери от народната армия и чрез агентура и негласно се установят техния характер. След установяването на такива да се изготвят справки и пратят в окръга.

Горните мероприятия изпълнете до 15.VII.1953 год. и за резултата ни уведомете.

написано 11 екз.
по 1 на всека окол.
2 остават към дело
Написал Р.М.

ЗАМ. НАЧАЛНИК ОТДЕЛ ДС:
/капит. Р. Аврамов/

ПОЛУЧЕНО НА 1.VI. 19 5
Вх № 1007 Дело №

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО
ОКОЛИЙСКИ НАЧАЛНИК МВР
гр...Кула...

Министерството разполага с данни, че в последно време зад граница се правят сериозни опити за обединение на контрареволюционните елементи. В това направление замислят организирано извеждане от нашата страна на техни близки и най-вече на о.з.генерал-щабни офицери.

За предотвратяване на тези техни замисли вземете енергични мерки за засилване и обезпечаване, агентурно наблюдение на бившите генерал-щабни офицери и близките на изменниците на родината.

До 15.VI.т.г.изпратете докладна записка какво сте направили и списък на генерал-щабните офицери с обозначение кой на какъв вид отчет се води и обезпечен ли е с достатъчно агентура, а за сигнали веднага уведомявайте окръжното ръководство.

Периодически всеко 25 число от месеца изпращайте справки какво сте направили в работата си с офицерството.

Отпечатено в 11 екз.

Изпълн.Т.Ст.

ЗАМ.ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК МВР:
/Майор Г.Младенов/

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ III-ТО:
/Ст.лейт.Ив.Каменов/

Строго секретно!

35

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

УТВЪРЖДАВАМ:
Подпол. Т. Дянков
ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК М.В.Р.

1954 година
В Р А Ц А.

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

ОТНОСНО: Отнемане офицерското звание на запасните офицери от района на с. Градец Видинско.

ДРУГАРЮ НАЧАЛНИК,

В района има запасни офицери, който при даден момент като такива нема да изпълнат боевата задача на нашата Партия, а можат да се продадът на вражеския елемент и да направат провал в каквато и ще да е операция и като се има впредвид некой характерни данни които ги уличават, като чу ди на нашата Партия следва да им се отнемат офицерските звания. Такива от района са следните:

1. ЛОЗАН ТОДОРОВ НЕДЕЛКОВ-мл. лейтенент роден на 30.I.1927 година в с. Градец Видинско. Българин, български гражданин, неженен, образование средн пройзхожда от средно семейство /свещенническо/ което притежава около 40 дкр. имот. Понастоящем е свободен.

Преди 9.9.1944 година е членувал в организация "БРАННИК" и е дружи постоянно с вражески настроени елементи в селото. Отношението му към СССР и Партизанското движение е било вражеско. След 9.9.1944 година става член на ЗМС-Сърбински и работи активно против РМС. Продължава да дружи също с вражески настроени елементи и се ползва с доверие пред тех.

По характер е страхлив, не е съобразителен, лесно се подава на враж ески слухове и разпространява такива, нема организационен опит в нищо и кадето се е хванал на работа все е провалил плановете на дадено предприя тие, като случая с кооперацията в с. Градец и т.н.

Близки зад границата има негови роднини братя Пантови. Има роднини и близки засегнати от национализацията, като Славчо Кръстов Попов и Панто вите.

Същия се уличава във вражеска дейност по донасението на агент "НЕ ВИН"-София от 25.III.1952 година, че когато е ходил в София при братя си Радко Поп Тодоров обект по р/ка на София е информирал същия в присъствие то на едно непознато лице за положението около границата във Видинско и че се е склонил да окаже помощ на бегълци от София при даден момент за Югославия. Казал е също, че около границата има нови офицери, но и с тех ще ли да влезът във връзка, както и с предишните. За това София нарежда да се вземе на р/ка или отчет.

Лозко пройзхожда от религиозно семейство. Баща му е бил свещенник и крепител на фашистката власт. Мразил е особенно много СССР и народното Партизанско движение. Има брат Радко в София, който също завърши више бог словси факултет и сега е свещенник. Дедото на Лозко Тодор Неделков е бил агент на Полицията и е причина за убийството на 4-рмата патриоти от Град ец Видинско, който са избити най зверски от Полицията през 1925 година.

Като се има впредвид горейзложеното за Лозко и това, че е готов да направи провал всики момент ако му се даде отговорна задача предлагам

Из архивите на ДС

на същия да се отнеме офицерското звание мл.лейтенант като пред комисия
та ще се каже следното за неговото уволнение,че е от свещеническо се-
мейство,провалил е плана на селкопа в Градец и това,че дедо му е преда-
тел на патриоти от 25 година който са избити по негови донесения на По-
лицията.

Имайки впредвид това,че той и брата му Радко свещеника са водят
на разработка и отчетно дело,моля да се приеме предложението за отнема-
не офицерското му звание.

2. ЕВСТАТИ ВАСИЛЕВ ЕВСТАТИЕВ-капитан роден на 30.III.1923 година в
с.Градец Видинско,България,български гражданин,женен с две деца,образов
ание висше-зъболекар.Произхожда от средно селско чиновническо семейств
Баща му е свещеник в Градец,той е зъболекар в същото село,дедото му е
бил също свещеник.

Преди 9.9.1944 година не е членувал в никаква организация,дружи
е с различна среда в селото.Отношението му към СССР и Партизанското дви
жение е [redacted] не е било добро.Ходил е в окупацията като фелдфебел-школи
ик в Серес-Македония и е вземал участие в акций против Гръцките партиз
ани.След 9.9.1944 година става член на БКП но през 1951 година бива из
ключен за извършения в ТКЗС и преместен от селото да изтърпи една годи
на наказание.Завършил е преди 9.9.1944 година зъболекарство в София.

Цялото му семейство е религиозно настроено особенно баща му свещ
еник Васил вражески настроен.Понастоящем Евстати е председател на Оф
в с.Градец,но не провежда активна работа по тая линия.Сега не членува
в БКП.

По характер е пъргав,обича да пие и да се напива,слуги си с лъжа
морално и криминално е запазен.Може да се продаде и да провали Партийна
задача ако се наложи такава,той да изпълни.

Баща му е свещеник голем привърженик на Германските окупатори
за които е водил активна агитация и е убеждавал населението,че СССР ще
падне.В домът на същия Евстати е пребивавал Немски щаб от разузнаването
с който Евстати е общувал постоянно.

Майката на Евстати е била доносчик на Полицията,като е предала
на същата сведения за комунисти и патриоти от селото който работят прот
тив фашистката власт.Такива са случайте с Олга Станкова-учителка от Гра
дец и др.

Дедото на Евстати е бил агент на Полицията и е предал на същата
четири душ патриоти Комунисти и замаделци,който са били най зверски
убити.Това става през 1925 година.

Сестрата на Евстати-Мими и зета му също зъболекар през 1954 годи
на м.Август беха заловени в конспирация за бегство в Югославия и зетът
му и понастоящем е задържан.Целата му род е вражески настроена.

Мнението на Партийното бюро за него е,че не може да бъде и да
изпълни поръчение на Партията при дадена обстановка защото е склонен да
направи провали,както неговото семейство досега.

Пред комисията ще се каже,че сега,когато Народната власт е укреп
нала-неговата сестра и зета му се подготвиха за бегство и беха заловен
от власта и зета му предаден на съдебните власти.Дедо му е бил агент на
полицията и е причина за убийството на четирмата патриоти от Градец,че
майка му е била доносчик на Полицията и е предавала прогресивните учите
ли и това,че неговият баща е Германофилски защитник,поп-лидер който ни-
кога нема да се съгласи с народната власт и че е видил на карта-отбеле
звал успехите на Немците в СССР с карафици и е агитирал хората против
СССР и да подържат Немците.

Излагайки горното и имайки впредвид мнението особенно на Партий-
ните секретари моля да се приеме предложението за отнемане офицерското
звание на Евстати Василев Евстатиев.

Близки и роднини зад границата Евстати има чичеве на неговата
съпруга от с.Плакудър Видинско а именно:Анко Димитров-дейст.изменник,Пе
рко Анков Димитров и Славчо Генов Димитров всички изменници на родината

излагайки горните данни за лицата, моля др. Началник да утвърдит предложението за отнемане офицерското звание на същите.

ПРЕДЛАГА: ЛЕЙТ. СТ. РЖ ЗУЗНАВАЧ:

14. X. 1954 година,
гр. В и д и н

СЪГЛАСНИ: МАЙОР-ОКОЛ-К МВР:

КАПИТАН-ЗАМ. ОКОЛ-К МВР:

ОДОБРЯВАМ: МАЙОР-ЗАМ. ОКРЪЖЕН Н-К МВР:

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ПОЛУЧЕНО НА 24.V. 1955 г.
Вх.№ 1382 Дело №

Строго-поверително!

16

До
ОКОЛИЙСКИ НАЧАЛНИЦИ М.В.Р.
В ОКРЪГА

6156-Вр

Вх. № 5971 от 19.V.955 год.

Приложен изпращаме Ви въпросник, спуснат от у-ние III-то ДС, по които в срок до 27.V.т.г. изгответе информаций за вражеската дейност на царските офицери. Въпросника ползвайте като указание за изготвяне информацията и в никакъв случай не отговаряйте с "да" или "не" на поставените въпроси. Информацията да бъде най-пълна и реално да отразява данните с които разполагате и действителното положение сред царските офицери.

Информацията се иска за информиране ръководството на Министерството и ЦК на Партията.

Приложение: въпросника от 2 листа

Написано в 11 екз.
Изпълнител-Неховски
В.Г.

ЗАМ. ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК М.В.Р.:
-М а й о р-

Строго-поверително!

12

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

В Ъ П Р О С Н И К

За изготвяне информация по линия на "
"Царски офицери".

I. Брой и разстановка на царските офицери.

1. Колко царски офицери живеят в територията на околията Ви. Да се покаже броят им.

2. Колко от живелите в територията на околията Ви са изменили на Родината и в коя капиталистическа страна се намират.

3. Колко са осъдени и се намират в затвора.

4. Къде са настанени на работа царските офицери.

- държавни учреждения -на каква длъжност.
- промишлеността - на каква длъжност.
- търговски организаций
- кооперации и други пройзводствени колективи
- частен сектор
- физически работници
- безработни.

II. Характерно в поведението и вражеските действия на царските офицери.

1. Преориентация сред царските офицери -да се подкрепи конкретни проверени данни.

а/ преминали на о.ф. позиций -открито и активно работещи, каква част, из кои среди, характерни примери.

б/ изчакващи събитията или взели позиция на неутралитет да се подкрепи с конкретни данни.

2. Вражеска дейност сред царските офицери / да се обоснове на следствени, агентурни и други данни, но проверени/. Да се покаже колко офицери са арестувани и какъв е характера на вражеската им дейност.

а/ шпионаж -улики и установени факти.

б/ нелегални групи -улики и наличие на дейност.

в/ вражеска агитация - широко да се обхване този въпрос като се изходи от данните по коментариите на различните международни събития; подготовка за война; правителствени мероприятия и др. Да се покаже как коментират различните чинове, особено генералите.

18

г/ Вредителство и саботажни действия -улики и доказани факти.

д/ Своеобразни форми за свързване на офицерите,с цел регулярно поддържане на връзка помежду си и укрепване на духът си. Да се покаже колко колективи,хорове или други форми на групово събиране са установени за околията Ви.

е/ Връзки с други вражески групировки-характер и начин на свързване. Да се подкрепи с примери.

ж/ Връзки с изменници на Родината-характера на връзките и начина на осъществяване.Да се подкрепи с примери.

з/ Връзки с капиталистически страни и тяхни представители.Характер и начин на свързване.

ЗАБЕЛЕЖКА: По раздел II-ри да се направи анализ и оценка на вражеската дейност,така че да стане ясно,каква е линията на врага в настоящия момент и какви форми и методи на действие се използват в борбата противнародната власт.Всеки пункт от раздел II и особено изводите да бъдат подкрепени с факти,като се посочат източниците.Информацията да не бъде суха и схематична,а наситена с факти и примери.

Из архивите на ДС

20

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

За вражеската дейност на царските офицери в Кулска околия.

На територията на околията живеят 41 царски офицери с различни офицерски звания до капитан=включително.

От същите един е изменик на Родината = лейт.НАЧО ИВАНОВ ПАПАРКОВ от с.Грамада,Кулско,избегал през есента на 1948 г. и един в затвора = СТОЙЧО СТОЯНОВ СТАМБОЛИЙСКИ от с.Цар=Петрово,осъден вечно за участие в масови убийства и палежи в Македония.

Останалите 39 царски офицери се намират на работа както следва:

1.На работа в държавни учреждения	9
2.На работа в РКС и селкоопите	5
3.Физически работници	4
4.Учители	7
5.Адвокати	3
6.Лекари=ветеринарни,медицински и зъболекари	3
7.На работа в МТС	1
8.Следват	1
9.На работа частна практика инжинер	1
10.Свободни = пенсионери и други	5
Всичко	41

Из средата на бившите офицери имаме минали на Оф позиций 3 а именно:

1.ЛАЗАР ПОП ДИМИТРОВ = ст.лейт. от с.Големаново,пенсионер, понастоящем учител и председател на БСД=во в селото,включва се активно в обществена работа.

2.ЙОНЧО ПУЙКОВ ПЪРВУЛОВ = ст.лейт. от с.Извор=махла,бивш партиен член и партийн секретар на организацията в селото,изключван за минала дейност.Понастоящем отново му е разрешено да кандидатства в БКП.Същия се включва активно в провежданите от Партията и Правителството мероприятия.

3.ВЪЛЧО МАРКОВ ВЪЛЧЕВ от с.Шишенци,понастоящем учител,член на Оф и касиер на Оф организация. Взема активно участие в провежданит

Из архивите на ДС

21

от Партията и правителството мероприятия. Има добро обкръжение.

Изчакващи събитията или взели позиция на неутралитет няма=ме установени. Имаме бивши офицери на обществена работа, които добре се справят с работата си и имат добро обществено поведение, в смисъл не се проявяват в политическия живот. Всичкото си внимание насочват към пря=ко поверената им работа, като ДАНКО ЛОЛОВ ГАЧЕВ от гр. Кула на работа в РКС, ХРИСТО ЛАЛОВ БОЧЕВ от гр. Кула секретар на Окол. Прокурор, ПЕТКО ПЕНОВ СТАНКОВ учител от гр. Кула и БОЯН СТОЙКОВ ДАНОВ от гр. Кула = зъб лекар в с. Големаново, Кулско.

Сред бившите офицери имаме установен 27 души вражески контингент, от който двама се водят на ЛАР и 5 са взети на ОД. Остана=лите последователно ще бъдат взети на съответен отчет съгласно запо=вед 276 на Д. Министър.

Обектите по ЛАР са следните офицери:

1. ВЪЛЧО ИВАНОВ МАНЧЕВ от с. Старопатица, адвокат, работи и живее в гр. Кула. За същия разполагаме със стари данни уличаващи го като агент на полицията, пленяван от германските войски при нападение=то на гр. Кула есента на 1944 г. и освободен след това от английските войски в западна Германия. В процеса на разработването му няма устано=вена провеждана вражеска дейност от обекта.

2. ПЕТАН ПЕКОВ ВЪЛЧОВ от с. Грамада, понастоящем учител и следва за агроном. Същия се уличава във вражеска агитация. По донесение на агент "БОРИС" е видно, че обекта възхвалява американската техника и нейното предимство пред техниката на останалите страни. Данните по разработката са недостатъчни, тъй като агентурата е със слаби въз=ожности към обекта, който има висше образование и е много хитър и пред=пазлив.

За останалите 5 бивши офицери взети на ОД нямаме характер=ни данни, от които да е видно, че развиват известна вражеска дейност. Същите са взети на отчет поради тяхна минала дейност и преставляващи интерес за службата.

Подържащи връзки с изменици на Родината имаме установени 2 бивши офицери:

1. НЕОФИТ ПЕТКОВ ГЕРГОВ от с. Грамада, кулак има зет изменик на Родината също бивш офицер = НАЧО ИВ. ПАХАРКОВ. От разработването му до сега не е установена особена вражеска дейност на обекта. Същия подържа връзка с изменика чрез семейството му с писма.

2.ИВАН СТАНКОВ КОНСТАНТИНОВ от с.Шипиково,Югославия,живее от 1923 г. в с.Периловец,Кулско,Сега е член на ТКЗС,пенсионер,без= партиен,особени прояви няма.Същия подържа писмени връзки със свой близки от с.Шипиково,Югославия и своя роднина изменичка на Родината= БЛАГОЯ ПЕТРОВА ЯКОВА в Триест=Италия.

Други данни за вражеска дейност от страна на бивши офице= ри,опити за свързване помежду си,а така също и с други вражески групировки нямаме,получени до момента,а така също и от извършени реализаций и завърнали се изменици на Родината в околията нямаме проверени данни унищожаващи бивши офицери в подривна дейност.

гр.Кула,30 май 1955 г.

Написано в 2 екз.
Екз.№1=ДС=Враца.
Екз.№2 за [illegible]
Изпълнил:Димански.
ХТ.

ЗА.ОКОЛ. НАЧАЛНИК МВР:
=ст.лейт.

ОКОЛИЙСКИ НАЧАЛНИК МВР:
=капитан

От архивите на ДС

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: състоянието на агентурно-оперативната работа по линия на "царски офицери" и концентрацията им в окръга.

Контингента по линия на "царски офицери" във Врачанския окръг по околии е концентриран както следва:

I. Белослатинска околия

В Белослатинска околия понастоящем живеят 24 царски офицери, от които 2 старши и 22 младши офицери. От горния контингент 7 души живеят в града, а останалите 17 в селата на околията. От тях 17 са служащи /5-счетоводители/, 3 лекари и 9 души изпълняват различни длъжности в учрежденията и предприятията, 6 са общи работници в ТКЗС и 1 пенсионер.

На отчет са взети 15 човека, от които един не ЛАР, която се отчита по II-ро отделение и 14 на ОНД по линия на "царски офицери". От горните обекти 9 са подсигурени с агентура и 6 не са. Агентите, които работят по делата се отчитат по различни линии, а само две от тях са по линия на царски офицери. Не са взети на отчет 6 души, поради това, че не представляват оперативен интерес или общо взето 14 души не са подсигурени с агентура.

II. К у л с к а о к о л и я

В Кулска околия понастоящем има 5 царски офицери. Всички са младши. 4-ма живеят в гр. Кула и 1 в с. Грамада. 2-ма са медицински работници, 2 счетоводители и 1 работник.

На отчет се водят 4-ма души, от които 1 на ЛАР "Маскирания" по линия на II-ро отделение и 3 на ОНД по линия на "царски офицери" и един не е взет на отчет. В най-скоро ще бъде изучен и взет на съответен вид отчет. За наблюдение и разработване на обектите

се ползува агентура, вербована по другите линии, а именно: 6. фашисти, 30 и 11-ро отделение.

Агентура из средите на царски офицери отделение ДС-Кула няма.

III. Врачанска околия

На територията на Врачанска околия в настоящия момент живеят 12 царски офицери, от които 4 са старши и 8 младши. Всички живеят в селата на околията. 7 са служащи, 3 пенсионери и 2 общи работници.

На ОНД се водят 6 човека, 5 от които са обезпечени с агентура и 1 не е. По делата работи агентура, която се отчита по други линии, а така също и агентура отчитаща се по същата линия. Не са взети на отчет 3, поради това, че представляват интерес за службата - 2 са стари, а 1 активно се включва на работа по 04 линия.

Из средите на царските офицери са вербовани 3 агенти, от които един се отчита по същата линия, 1 по ТКЗС и 1 по промишленост. Имат изключен 1 агент, тъй като същият се е приобщил към Нар.власт и няма възможност за работа.

IV. Враца - градско управление

В гр. Враца понастоящем живеят 28 царски офицери, от които 1 висш, 9 старши и 18 младши. От горния контингент 9 са пенсионери, 13 служащи /от които 3-ма счетоводители/, 1 лекар и 5 души изпълняват различни длъжности в учрежденията и предприятията, 4 са общи работници и 2 безработни.

На ОНД са взети 15 човека, от които 11 са обезпечени с агентура и 4 не са. Агентите които работят по горните дела в секция 8-ма се отчитат по други линии.

Не се водят на отчет 13 царски офицери, от които 6 души ще бъдат взети на отчет в най-скоро време, останалите 7 човека няма да бъдат взети, тъй като са се приобщили към Нар.власт и не представляват интерес за органите на ДС.

По линията се отчитат 3 агенти

В горния контингент влизат и 4 царски офицери, които в миналото са били агенти на ДС, а сега изключени, 2-ма поради отказ да работят, а другите двама са се приобщили към Нар.власт и нямат възможност за работа.

.Михайловградска околия

Общо в околията живеят 51 царски офицери,от които един старши и 50 младши.От тях 23 живеят в града и 28 в селата.От тях 26 са служащи/5 счетоводители/,22 работят като общи работници в ТКЗС,2 безработни и 1 пенсионер.

На ОНД са взети на 35 души,всички подсигурени с агентура. Агентурата се отчита по различните линии,а само 5 от тях се отчитат по линия на"царски офицери".

Не са взети на отчет 13 човека,8 поради това,че са се приобщили към нар.власт,2 се подработват за вербовка,1 поради старост,а 2 в настоящия момент се изучават с цел вземане на ОНД.

Отделението има 1 изключен с.с.,поради това,че е отказал да работи.Същия ще бъде взет на отчет.

VI.Ломска околия

В ломска околия царските офицери са 29 човека,от тях 9 е старши и 20 младши,21 живеят в гр.Лом и 8 в селата.Същите работят на различни места - 11 души са общи работници,3 души служащи/4 счетоводители/,6 души без работа и 3 пенсионери.

На отчет се водят 22 човека,от които 3 на ЛАР-18 на ОНД и 1 като връзка на изменник на Родината.21 от тях са обезпечени с агентура и 1 не е.По същите работят агенти,които се отчитат по различните линии,а така също и 5 агенти вербовани из средите на царските офицери.Само 2 от царските офицери не са взети на отчет поради това,че не представляват оперативен интерес за органите на ДС.

В настоящия момент отделението по линията разполага с 5 агенти,но не всички в секция 8-ма се отчитат по същата.Имат изключен 1 с.с.,поради това,,че се е оказал предател,но на отчет още не е взет.

VII.Оряховска околия

В Оряховска околия има 47 царски офицери,от тях 6 са старши и 41 младши.18 живеят в гр.Оряхово и 29 в селата на околията и гр.Кнежа.От общия брой царски офицери,23 са служащи/6 счетоводители/,15 работници,7 не работят нищо и 2 пенсионери.

От горния контингент 25 души са взети на ОНД и 4 на ЛАР

или всичко на отчет се водят 29 човека.От взетите на отчет 26 обекти са подсигурени с агентура и 3 не са..Агентурата която работи по обектите в секция VIII-ма се отчитат по различни линии. 12 души не са взети на отчет,като 11 от тях не представляват интерес,а 1 е в процес на изучаване за вземането му на отчет.

От царските офицери са вербовани 7 души,от които 1 е изключен през 1955 г.,поради нечестна работа с органите на МВР и е взет на ОНД. В настоящия момент по линия на "царски офицери" се отчитат 6 агенти.

VIII.Видинска околия

Във Видинска околия в настоящия момент живеят 64 царски офицери.От тях 16 старши и 48 младши.61 души живеят в гр.Видин и 3 в селата.Болшинството от тях са на работа в различните учреждения и предприятия на града.30 души са служащи/6 счетоводители, 14 пенсионери,12 общи работници.7 без работа и 1 в ТВО.

Общо на отчет от царските офицери са взети 41 човека,от които 3 на ЛАР и 38 на ОНД.От общия контингент с агентура са подсигурени 40 човека,а останалите не..Агентурата която работи по горните дела се отчита по различни линии,17 царски офицери не са взети на отчет,от които 13 все още са като ОД за които не е решено ще преминат ли в ОНД или ще бъдат свалени в архив.3-ма не са взети на отчет,поради това,че са се приобщили към Народната власт.

Из средите на царските офицери са вербовани 7 агенти,от които 6 работят и в настоящия момент,а 1 а изключен от агентурния апарат,поради отказ да работи и е взет на ОНД.

Необходимо е в кратък срок околийското ръководство на МВР да прегледа всички отчетни дела и да вземе решение по тях.

IX.Белоградчишка околия

В околията живеят 28 офицери,от които 1 старши и 27 младши.От тях в гр.Белоградчик живеят 14,а останалите в селата.20 са служащи,5 работници и 3 пенсионери.

На отчет са взети 16 човека,от които 14 на ОНД и 2 на ЛАР.Всички са подсигурени с агентура,като агентурата работеща по тях се отчита по различните линии.

Не са взети на отчет 8 царски офицери,които заслужават оперативен интерес и в най-скоро време ще бъдат взети.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Отделението в настоящия момент по линията отчита 4 агенти други 4 са изключени поради нечестна работа с органите на ДС и са взети на съответен вид отчет.

X. Берковска околия

В Берковска околия живеят общо 27 царски офицери, от които 3-ма са старши и 24 младши. От тях 17 живеят в града, а останалите 10 в селата на околията. Почти всички работят - 22 са служащи /4 счетоводители/, 3 частни стопани, 1 пенсионер и 1 общ работник.

На отчет се водят 13 човека. 7 се водят на ОНД по линия на царски офицери, 3 по линия на легионери, 2 като връзки на изменници на Родината и 1 по II-ро отделение. От горните дела 10 са обезпечени с агентура, а останалите не са.

Агентурата която работи по делата се отчита по различни линии.

На отчет се водят 8 човека, поради това че са се приобщили към Народната власт и не представляват интерес за органите на ДС.

Из средите на царските офицери са вербовани 6 агенти, 2 от които се отчитат по същата линия, 1 по 330, 1 по линия на кулаци 1 по здравеопазване и 1 по търговия. Изключена агентура няма.

XI. Окръжно управление МВР-ДС

В Окръжно у-ние на ОНД се водят 2 царски офицери. От тях единят е старши, а другия младши. И двамата са подсигурени с агентура, като агентурата която работи по тях се отчита по линия на полицейски н-ци и р-чи. Единят от тях е пенсионер, а другият счетоводител.

Околии	Общо	ст.оф.	мл.оф.	взети на отчет ОНД	взети на отчет ЛАР	Обезпечени с аг.	агентура	изключени аг.	не взети на отчет	живеят гр.	живеят села
1. Белослат. околия	24	2	22	14	1	9	2	3	7	7	17
2. Кулска околия	5	-	5	3	1	3	-	-	1	4	1
3. Врачанска околия	12	4	8	6	-	5	3	1	3	-	12
4. Враца града	28	10	18	15	-	11	3	4	10	28	-
5. М-градска околия	51	1	50	35	-	35	3	1	13	23	28
6. Ломска околия	29	9	20	19	3	21	5	1	2	21	8
7. Оряховска "	47	6	41	25	1	26	6	1	12	18	29
8. Видинска "	64	16	48	38	3	40	6	1	17	61	3
9. Белоградч. "	28	1	27	14	2	17	4	4	8	14	14
10. Берковска "	27	3	24	13	-	10	6	-	8	17	10
11. Враца окръга	2	1	1	2	-	2	-	-	-	2	-
	317	53	264	184	14	179	38	16	81	195	122

От горния контингент 62% са взети на съответен вид отчет, 26%не са взети,а 12% от тях е агентура.

От взетите на отчет 96% са подсигурени с агентура и 4% не.а от общия брой царски офицери изразено в проценти 68% са подсигурени с агентура и 32% не.

Една част от царските офицери взети на отчет от Михайловградското окол.у-ние,Оряховското и градско Враца не са подсигурени са агентура.Същите управления изостават при придобиване на нова агентура за обезпечаване на обектите с такава.

Като направихме сравнение на справките които ни изпратихте през м.декември с отчетните Ви доклади се установи,че контингента по линията е намалял с 94 човека.В справката където се дават офицерите поименно,контингента е 317 души,а в докладните 223 души.

Така окол.у-ние на ВР Б.Слатина в справката,която ни изпраща отчита 24 царски офицери,а в отчетния доклад дава 15;Оряховски околия в справката дава 47 царски офицери,а в отчетния доклад 23. Подобно е положението и с Видин,които в справката дават64 царски офицери,а в отчетния доклад 39.Градско у-ние на ВР-Враца в справката дава 28,а в доклада 20.Белоградчик и Берковица съответно в справките дават по 28 и 27,а в докладите 24.

На окръжното у-ние не е ясно,кое е истина,ако е вярно това,което давате в справките,то къде тогава за 15 дена отидоха 94 царски офицери,а ако е вярно това в отчетните доклади,от къде взехте тези имена,за даги отчетете като царски офицери.

Такова е положението и с агентурата.Общо за окръга в справките отчитате,че по линията има 38 агенти,а 15 дена по-късно в отчетните доклади се отчитат 28 агенти..Коя цифра следва да се вземе за вярна?

По повод на това,че в справките съобщавате,че някои от царските офицери не са взети на отчет,бе писано писмо до Видин, Михайловград и Оряхово да ни изпратят материалите,с цел да ги прегледаме.Вместо да ни изпратят материалите Видин и Михайловград ни изпращат списъци съответно на по 8 човека и ни съобщават същите за в бъдеще да не се включват във вражеския контингент по линия на царски офицери,тъй като са завършили само ВПО в миналото.Не е ясно защо досега са отчитани като царски офицери,когато не са били такива.Отделение ДС-Оряхово още не е отговорило на писмото ни, с което сме им искали горните материали,въпреки,че срока е бил до 15.1.1958 година.

За подобряване целостната работа по линията и отчитане

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

на контингента веднъж за винаги да се извърши следното:

1.Отново да се прегледат материалите на целия вражески контингент по линия на "царски офицери" и в него да останат само тези,които преди 9.9.1944 г. са били действащи офицери и тези, които са оставени в армията до края на войната,така наречените ДКВ.Да не се включват в контингента завършилите школа запасни офицери,независимо от това,че са вражески настроени.

Същите да се отчитат по другите линии - по месторабота и в зависимост от това,къде са членували в миналото.За лицата, които отпадат от контингента,да се направи необходимото за нанасяне промената в секция 8-ма.

Срок 15.11.1958 год.
Отг.окол.н-к ОВР

2.Ще се изискат от отделение III-то при Окръжно у-ние МВР всички активни р-ки по линията,с цел да бъдат основно прегледани и по същите направи анализ и проследи дали плановете които са правени по тях са целели постигането на целта по разработката.След прегледането по всека една ще се излезе с мнение.По оставащите да се водят ще бъдат набелязани мероприятия за активизиране работата по същите.

Срок 30.III.1958 год.
Отг.н-к отд.III и ОР Диков

3.Околийските н-ци МВР и техните заместници да проведат контролни срещи с всички агенти работещи по делата на"царски офицери",на които да изяснят степента на доверие на агента пред обекта,какви са възможностите на агента,как усвоява задачите,които му се поставят и добият впечатление до каква степен царските офицери са подсигурени с агентура.

Отг.окол.н-ци МВР

4.Да се прегледат всички ОНД по които се получават материали за вражеска дейност и се прецени следва ли да **минат** в по-горен вид отчет.По-интересните ОНД съвместно с о.р. да се изготвят планове за работа.

Отг.окол.н-ци МВР

5.Да се набележат лица из средите на младшите офицери,по които да се работи за вербовка.

Отг.Окол.н-ци МВР

6.Да се прегледат проучванията и другите налични материали на всички царски офицери не взети на отчет,като наново се изучат

техните връзки и се прецени следва ли да бъдат взети на отчет. За целта да се изпрати справка.

Срок - 30.III.1958 год.
Отг.Окол.н-ци МВР

7.Отново да се изучат връзките на изключените агенти по линия на"царски офицери",поради негодност и се направи преценка дали в настоящия момент могат да се използуват.

Срок 30.III.1958 год.
Отг.Окол.н-ци МВР

8.Да се направи преценка кои от царските офицери се ползуват с авторитет пред бившите си колеги и по същите се набележат мероприятия-изразяващи се в заангажираност в обществена работа по Б. линия,а така също и от организациите по месторабота.При други пък да продемонстрираме известна дружба с тях,с цел да ги компрометираме пред бившите им колеги,че са наши сътрудници и др.,като се съобразявате с условията по места.

28.I.1958 година
гр.В р а ц а

ЗАМ.ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК МВР:
полковник

1.II 1958 година

Из архивите на ДС

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО:-Състоянието на агентурно-оперативната работа"по линия на царски офицери"в Белоградчишка околия.

Понастоящем действителния вражески контингент в околията са 21 офицери,от които 1 старши и 20 младши.От тях в гр.Белоградчик живеят 8,а останалите 13 са в различни села на околията.Социалното им положение- 14 са служащи,4 работят в селското стопанство, 2 пенсионери и 1 работник.

На отчет са взети 19 човека,от които 17 се водят на ОНД и 2 на ЛАР.Подсигурени с агентура са 20 души и 1 не подсигурен с агентура.Не взети на отчет са 2 царски офицери които представляват интерес да бъдат взети.

От проведените агентурно-оперативни мероприятия в околията ни не е установено да съществуват обособени отделни групи от наличния контингент царски офицери.Също така неса установени особен случай на вражески проявления от тези среди,освем това,че съществуват отделни случаи на вражески изказвания,изразяване симпатии към капиталистически страни,проява на интерес към политическите събития и изчакване тяхното развитие.

До настоящият момент неса придобити данни за връзка на обектите из средите на царските офицери с изменици на родината.Нее установено да подържат връзки с лидери и членове на бившите опозиционни партии,също така неса получавани сигнали за организирана вражеска дейност от тези среди.

Нямаме придобити данни за връзки на бивши царски офицери с действащи офицери,и не е установено да е проявяван интерес от страна на вражеския контингент царски офицери към състава и въоръжението на армията.

Във връзка със събитията в близкия и среден Изток е установено,че поведението на болшинството от наличния контингент е проявено в изчакване развитието на събитията и коментарии на самите събития,като някои от тях са се изказали вражески,по характерни изказвания от които са,както следва:

По донесение на агент"Бързина" е установено,че по време на събитията в близкия и среден Изток,обекта на ОНД Илия Тодоров

от село Стакевци,Белоградчишко - царски офицер,безпартиен,вражески настроен,който е проявявал голям интерес към тези събития и постоянно е слушал чуждите радиостанции и е правил изказвания в които одобрявал политиката на империалистите в близкия и среден Изток.Между другото същият е заявявал пред агента - "че империалистите имат право да се месят в близкия Изток и неса агресьори,така както Съветскиь Съюз се намеси през 1956 година в Унгария,че политиката на югославяните е единствено правилна,затова,че не вярват слепо на Съветския Съюз".

Обекта на ОНД"ПИЯНИЦА" водещо се на Ценко Младенов Михайлов от серо Репляна,Белоградчишко,а понастоящем счетоводител в"кинефикация" гр.Белоградчик,видно от донесението на агент"КИРИЛОВ" във връзка със събитията в Ливан и Йордания се изказал,както следва:-"Народът ръмжи,а това не е хубаво,събитията са интересни,но откровено казано силата е само в народа,той е всичко,а е недоволен,& то значи всичко което му се възлага не ще го изпълни.Аз съм бил офицер и некога казахме,празна раница не пази граница,а това е приложимо и за момента,какво има зад себе си - зад гърба си,заради кого ще отиде да се бие.Народът е опасно недоволен,но го крие в душата си защото е добър.А в момента ние страдаме само от нашите управници."

От донесението на агент"Любомир" е установено изказването на обекта на ОНД "Палода" Петко Иванов Петков от гр.Белоградчик,офицер от царската армия - летец,който се изказал нъ време на събитията във Франция,както следва:-"Ех,няма ли да дойде време пак да се кача на самолет но личи,че скоро ще дойде защото в Франция де Гол дойде на власт и ще измени всички закони,ще изпрати войска в Алжир да смаже комунистите и ще обяви военно положение.Това положение ще раздруса целия свят,пък и това нашето положение не е живот което го живеем ние."

Във връзка със събитията в близкия и среден Изток същият се изказал - "в Ливан и Йордания много войска и оръжие е натрупано и по всичко личи че няма да се разберът.Но каквото и ще да става,само да се даде оръжие на народа никой няма да отиде да се бие и всичко ще се разбяга с оръжието.Мен и да ме изпратят като летец да хвърлям бомба в целта където трябва,но да несъм луд па баш точно да го изпълним,ако евентуално ме мобилизират в авиационна част,ако ли не,където и да е все ми е едно.

Обекта на ЛАР "Мародер" - Иван Панков Маринов от гр.Белоградчик,понастоящем живущ на гара Орешец,бивш подполковник от царската армия,съден от народния съд,понастоящем утвърден по окръжно 155,е установено,че проявява голям интерес към събитията за който са установени изказвния,както следва:-

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

По време на събитията в Сирия,ведно от донесението на агент "ЛЮБОМИР" същият се изказал "тук в Сирия ще стане нещо,няма така да мине,но Турция е хлабава и все пак ще се държи защото тя не е воювала повече от 16 години,а и в нея не се знае какво оръжие има.Най важното е да се смаже главата /отнася се за СССР/ и тогава нашите марки държави за тях е лесно защото те сами ще капитолират,но без война няма да мине."

В други изказвания пред същия агент",същият е изказа свое мнение за преимуществото и военната сила на американците,като е подчертал,че един американец държи чифлик колкото цяла България и никога няма да се дадът на комунизма и те всичко ще направят и приспособят, но така лесно няма Америка да капитулира.Че Америка имала във всички капиталистически страни бази на самолети и колко друго оръжие се крие в тях което не се знае и те не се плашат от разни спътници и кучета."

По донесение най същия агент"Любомир" е установено изказването му в един неделен ден,когато е наблюдавал пуснатите в градски отпуск войници в гр.Белоградчик и се изказал,"това не прилича на войска гледай какви са им куртките до колене,а и самите войници малки като тумбаци а им далиц голями курки." След като са минали край него офицери от ГВ,Маринов е казал, "Ето гледай какви са им офицерите - прегърбени това неса офицери и този офицер ще ти пази народ и Отечество,стига го е пазил".

От донесението на агент"ИВАНЧО"са придобити данни за изказването на Басил Иванов Неков от с.Бело-поле,Белоградчишко бивш офицер не се води на отчет,който във връзка със събитията в далечния Изток се изказал -" понастоящем около Формоза е навлезъл 7-мия американски флот,изглежда при евентуално нападение от страна на Китай,те американците ще подпомогнат Чан-Кай-Ши". Запитан от агента,как мисли той,какво ще стане според него,Неков е отговорил -"според мене няма нищо да стане тъй като нито едните,нито другите смеят да отворят война,а така положението може да кара много години,само ще се джанката да минава време".

Броя на вражеския контингент по линия на"царски офицери" в околията ни са 21 души,от които 19 се водят на отчет и 2 не се водят на отчет.

Концентрацията на наличния контингент царски офицери е,както следва:-

а/в минната промишленост - работят 2 души,от които 1 като счетоводител и 1 майстор копач в рудник "Зелени - град-" гр?Белоградчик.

б/в селското стопанство работят - 8 души,1 агроном в

района на МТС село Димово,& 1 деловодител в ТКЗС село Салаш и 3 работят в ТКЗС село Плешивец и с.Бело-поле,Белоградчишко.

в/в търговията работят 2 души,1 в наркоп гр.Белоградчик и 1 касиер в селкооп село Димово,Белоградчишко.

г/в здравеопазването - 3 души,1 лекар гара Орешец,1 аптекар в село Ружинци и 1 домакин в болницата гр.Белоградчик.

д/служащи 2 учители в с.Ружинци и с.Стакевци,1 адвокат,в ДЗИ 1 работи като деловодител -Белоградчик,в ДСК 1 работи като операционист,1 счетоводител към кинефикация гр.Белоградчик,1 готвач в гимназията с.Ружинци .

е /пенсионери 2 души - 1 на гара Орешец и 1 с.Рупляна.

От горното е видно,че няма особена концентрация на контингента "царски-офицери",а са разстанени на различни места в околията ни.Позначително число,а именно 8 души от вражеския контингент живеят и работат в гр.Белоградчик на различни места като служащи.

От наличния котнингент царски офицери са репресирани 8 души, от които 4 съдени от народния съд и 4 изпращани в ТВО,всичките от тях се водят на отчет.

От разработването им е установено,че като най-активно проявяващи се от репресираните са 2 души,а именно обекта на ЛАР - Иван Панков Маринов живущ на гара Орешец и обекта на ОНД-Илия Тодоров Цветков от с.Стакевци,които систематически имат вражески изказвания и проявяват своето отрицателно отношение към народната власт.

От наличния контингент 21 души - 20 са обезпечени с агентурно наблюдение.Не е осигурен с агентурно наблюдение 1 лице,тъй като наличния агент се е преместил на работа в гр.Видин за които ще бъде искано с писмо изпращането в маршрут до обекта.

Подлежащи на мобилизация при нужда са 19 души от наличния контингент царски офицери,като се има в предвид пределната възраст 65 г. за офицерите.От направената проверка във военното окръжие се установи че 2 души от наличния контингент не подлежът на мобилизация.

Предвиден по окръжно 155 от наличния контингент царски офицери имаме 1 обект,а именно обекта на ЛАР "Мародер" водещо се на Иван Панков Маринов подполковник от царската армия,съден от народния съд за активно участие в преследване на партизаните като командир на ловна дружина.Агентурното му наблюдение е било подсигурено,обаче наличния контингент се е преместил на работа в гр.Видин,искали сме го да бъде изпратен в маршрут но не бе изпратен,поради това че агента е бил извесно време в затвора,а понастоящем излезъл.Ще бъде поискан от Видин за изпращането му в маршрут до обекта.

281

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Като слабост в нашата агентурно оперативна работа по линия на царски офицери е тази,че все още не се получават донесения за всички ~~аа~~ взети на отчет от контингента.Особени трудности при разработване и наблю дението на контингента и работата с агентурата неса установени.

Нашият извод е,че болшинството от ~~ааааа~~ установения контингент са взети на отчет и са подсигурени с агентурно наблюдение,обаче особени прояви неса установени,освем случайте на отделни вражески изказвания от страна на вражеския контингент.С наличната агентура,а именно 5 агенти работещи по линия на царски офицери и другата налична агентура сме в състояние да установим изцяло дейността на наличния вражески контингент по линия на царски офицери.

282

гр.Белоградчик, 18 септември 1958 година.

ПОДПОЛКОВНИК Н-К ОКОЛИЙСКО УПРАВЛЕНИЕ МВР:
18.IX.958 година.

Н-к ДС
направи проверка по предвидените мероприятия и докладвай до 10 II 1959 г. заедно с матреалите.
218
101, 9

Строго секретно!
Екз. №..3...

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО

ОКОЛИЙСКИТЕ НАЧАЛНИЦИ МВР
В ОКРЪГА Белоградчик

На 28.X.1958 година в окръга бе проведено съвещание със зам.околийските началници МВР,на което бе изнесен доклад за състоянието на агентурно-оперативната работа по линия на "царски офицери".

Наред с положителните страни в нашата работа в доклада бяха отчетени и редица слабости по линията.За подобрение на същата бяха набелязани мероприятия,които сега доразработени ги свеждаме за изпълнение.

1. Тъй като в справките,които ни бяхте изпратили през месец септември и годишните отчетни доклади все още се явява разлика в контингента е необходимо същият отново да бъде прегледан и ръководейки се от заповед 10 на МВР в него да останат само тези лица,които преди 9.9.44 година са завършили военните училища и били офицери в царската армия,а така също и тези завършили ШЗО,но останали в армията до края на войната,така наречените ДКВ.В контингента да не се включват завършилите ШЗО, но не били ДКВ независимо от това,че са вражески елементи.

2. При водене на делата на царските офицери особено на тези,които са на по-отговорна работа в предприятията и учрежденията на окръга,оперативните работници срочно да изучат какви са служебните задължения на обектите и проверяват как ги изпълняват,какви неблагополучия има в тяхната работа ,какъв е тяхния дял за тези неблагополучия и правят анализ на какво се дължи това.По същото време да подготвят и дават конкретни задачи на агентурата,с цел узнаване дали обектите не провеждат вредителство или друга вражеска дейност в народното стопанство,като се възползуват от служебното си положение.

3. Да се прегледат всички ОНД по които се получават материали за вражеска дейност и съответно околийското ръководство преценя дали някой от тях не трябва да премине на по-горен вид отчет,ако има достатъчно основание за това.

4. Да се набележат нови лица из средите на младшите офицери върху които да се работи за вербовка.

Получено на 13.I 1959 г.
Вх. № 45 Дело №

5. Да се изучат връзките на всички царски офицери, средата в която се движат, тяхното влияние в същата и какво въздействие оказват на околните, с цел изясняване какво влияние има обекта в средата и от там да се насочим към неговото по-активно разработване.

6. На срещи с агентурата по линията да се изучават връзките на същата не само по местоживеене, а и тези които са имали в миналото с бившите свои колеги, с цел използуването им като маршрутници до тези царски офицери с които в миналото са били в добри -приятелски отношения.

Горното да се отразява в личното дело на агента, а до 25.III. 1959 година в окръга да се изпратят списъци на агентите с маршрутни възможности и лицата към които могат да бъдат маршрутирани същите.

7. Отново да се изучат изключените агенти по линията поради негодност за работа и се направи преценка дали в настоящия момент не могат отново да бъдат използувани.

8. Околийските началници МВР и тяхните заместници да проведат контролни срещи с агентурата работеща по делата на царските офицери на които да изяснят степента на доверието на агента пред обекта, възможностите му за работа, как изпълнява поставените му задачи и придобие преки впечатления до каква степен царските офицери са подсигурени с агентура, тъй като се има в предвид, че не винаги когато към даден обект сме насочили агентура може да се смята, че е подсигурен с такава. За резултата от проведените срещи да се изготвят документи и поставят в личните дела.

9. За по-доброто използуване на наличната агентура и подсигуряване на обектите с такава да се използуват маршрутните възможности на същата и се работи по подбор и изучаване на нови кандидати за вербовка с такива възможности.

10. Да се направи преценка кои от царските офицери се ползуват с авторитет сред бившите си колеги и в настоящия момент стоят на вражески позиции, като по същите се набележат разложителни мероприятия изразяващи се в завангаждиране в обществена работа по линия на ОФ, а също така и от организациите по месторабота. При други пък да продемонстрираме известна дружба с тях, с цел да ги компроментираме, че са наши с.с. и други, като се съобразяваме с условията по места. За целта да се излиза със съответни предложения.

Изпълнението на горните мероприятия и тези залегнали в обзора изпратен Ви през м.февруари 1958 година трябва да отчетете към 25.3.т.г., когато ще бъдат извикани зам.околийските н-ци МВР на съвещание.

ЗАМ.ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК МВР

-Полковник:

Написано 11 екз.
Изпълнител: Д.Ликов

Строго секретно! 41

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д. Пенозов.

О Б З О Р

ОТНОСНО: Състоянието на агентурно-оперативната работа по линия на "царски офицери" във Видински окръг.

Всичко 41 б. окр. 28 - год. 11 - бик. 2 - кула. 41

Бившите царски офицери в настоящият момент представляват сериозен контингент за органите на ДС, като изхождаме от положението, че в миналото за офицери се приемаха изключително проверени и преданни на тогавашната власт хора. Те бяха крепители на фашистката власт, активно участваха в борбата против партизанското движение преди 9.IX.1944 година, активно спомагаха за укрепването диктатурата на буржоазията. Освен това бившите офицери са контингент способен и към които винаги може да се насочи чуждото разузнаване а и те от своя страна да се поставят в тяхна услуга.

Бившите царски офицери въпреки, че живеят 15 години при народна власт още не са забравили миналото си величие и кръвно ненавиждат ~~на~~ народодемократичният строй в страната ни, като винаги при удобни моменти се изказват за реставриране на стария фашистки режим.

Основна форма на вражеска дейност, която е възприета от бившите царски офицери и се провежда това е вражеската агитация и пропаганда. Те неостават безучастни нито по едно събитие, както в международно отношение така и вътре в страната. Разчитат много на Западна Германия като ударна сила на лагера на империализма против Съветския съюз и страните с народна демокрация. Некой от бившите царски офицери говорят непрекъснато за война, като сочат че причините за една нова война ще бъде западен Берлин, че Съветското предложение в никакъв случай няма да бъде възприето от западните страни.

Освен международните събития царските офицери коментират по реорганизацията която стана в административно отношение, по обединението на ТКЗС и мероприятията които се провеждат от народната власт за съкращаване на петилетката.

Така например обекта по ЛАР "Мародер" на участък МВР Белоградчик коментирайки международното положение пред агент "Цветков" се изказал, че международната обстановка е сериозно и въпроса за войната-дали ще има или не ще зависи само от западна Германия и ако нещо се забърка при съществуващото напрежение, то

Из архивите на ДС

42

Западна Германия ще стане причината.По нататъка е продължил,че ако се създаде един съюз между Западна Германия и САЩ,то положението на Русия е застрашено,защото те ще представляват една ударна сила,която ще е в състояние да разгроми Съветския съюз,а други те съюзници на Западна Германия-Америка непредставляват нищо.

Пред лицето Георги Мариновски от гара Орешец,бивш полицай обекта се е изказал,че положението наскоро ще се оправи.Този берекет е казал той получен през тази година предвещава война,а без война няма да се оправи положението.

Обекта по ЛАР "Пагон" на участък МВР-Видин пред агент "Ставрев" във връзка с положението на СССР по въпроса за Берлин е казал: "Помнете господа,това Ви говори Овчаров,че в скоро време ние ще имаме война.НАТО сега на тая конференция която се събира заради Берлин ще разгледа и одобри новите си военни планове".

Почти всички събития от международен характер се коментират от всички царски офицери в полза на империализма,особено те хвалят американската техника,нейното превъзходство над съветската техника,коментират Женевското съвещание на министрите на външните работи на великите сили,като предричаха неуспеха му,че Съветския съюз е принуден да отстъпи и др.

Обекта по ЛАР "Пагон" на участък МВР-Видин по отношение постиженията на Съветския съюз в ракетната техника пред агент "Боев" се е изказал,че не е верно,че американската техника е по назат от съветската.Работата е там е казал той,че американците неискат да издават тайната си.Факта,че американците ежедневно предизвикват Съветскию съюз към война,ясно показва,че не ги е страх от тех,а искат войната.

Във връзка с посещението на др.Микоян в САЩ обекта по Инд Генади Силенов на участък МВР-Видин се е изказал пред агент "Мариус",че в САЩ са му дали да разбере,че капитализма далеч не е в положение на разложение,както това се представя в социалистическите страни.Самите американски работници в болшинството си не са комунисти.Капитализма колкото и експлотаторски да го представят е дал на работниците жилища,покъщнина,мотори и коли,радиопарати и др.домакински потребности.Дори и безработните ако е имало такива получават големи помощи.Казал е,че културата на руския работник е на много по-ниско ниво от тази на американския работник.

Други пък царски офицери очакват и са готови всеки момент при удобен случай който би им се удал при едно напрегнато напрежение при международната обстановка или събитие подобно на това в Унгария,отново да поемат командването за реставриране и укрепване на фашистката власт.При един разговор между обекта на

43

ЛАР "Мародер" на участък МВР-Белоградчик и лицето Георги Маринковски от гара Орешец,когато последният запитал обекта,ако се наложи той ще бъде ли способен да постъпи отново във войската и да командва,той му отговорил,че може.

Обекта по ЛАР "Овен" на участък МВР-Видин се е изказал пред агент "Люляк" по международното положение,че американците са хитри и никога няма да отстъпят на Съветския съюз.Казал е също така,че др.Хрушчов преди да посети САЩ,Айзенхауер му е казал,че ако иска да отиде при него като приятел може,но ако мисли да пръска комунистическа пропаганда не го приема.Изобщо е казал той положението е такова,че скоро ще ни се развържат ръцете да действаме, и всичко е в наша полза.Когато стане нужда аз ще Ви кажа как да действате Вие младите,но още е рано.

Освен по международните събития царските офицери,както казахме коментират и по въпроси за реорганизацията която стана в административно отношение в страната и мероприятията за съкращава не сроковете на петилетката.Всички тези мероприятия те ги виждат като слабост на народната власт и последно изтихание на същата, както те се изразяват.Така обекта по ОНД "Мерзавец" на участък МВР-Видин се изказал пред агент "Стойчев",че тази реорганизация и уедряването на ТКЗС ще донесе в страната още по-голям хаос,което то ще е в тяхна полза.Но колкото е по-лошо е казал той, е толкова по-добре за нас.Запада и изтока се напредварват с по голямата си техника и рано или късно ще избухне войната.

Контингента по линия на царски офицери във Видински окръг по участъци е концентриран както следва:

УЧАСТЪК МВР-ВИДИН.

В района на участък МВР-Видин се водят на отчет общо 28 души царски офицери.От тех 8 души са старши офицери и 20 младши.За отбелязване е,че почти целият контингент е концентриран в гр.Видин.От тех 26 души живеят и работят в града,а само двама в селата.Болшинството от тях са служители в различните предприятия и учреждения,а по малка част са работници-16 души служители ,5 работници и 7 пенсионери.

От целия контингент 3 обекти се водят на ЛАР и 25 на ОНД.

Има и такива бивши царски офицери които се водят на отчет по други линии,каквито са случайте с обекта по ЛАР"Гусла", който се води по линия на "враждебна интелегенция",ЛАР"Джалатин" по линия на "бивши полицейски началници и разузнавачи от фашистката ДС и РО",ОНД"Бацил" по линия на "здравеопазване",ОНД"Подпалвач" по линия на "кредит и размена" и др.

Из архивите на ДС
287

Из архивите на ДС

288

44

По линия на царски офицери участък МВР-Видин разполага с 5 агенти.Същите са бивши царски офицери и имат непосредствен допир с обектите,ползват се с доверие и авторитет пред тях и имат добри възможности и са в състояние да ги разработват.

Освен това за разработване на обектите по линията се използват още 12 агенти вербовани и се отчитат по други линии,които също са с добри възможности да ги разработват.Имат и двама агенти "Захари" и "Огнянов" които са бивши царски офицери,обаче са вербовани и се отчитат по други линии.

Въпреки,че агентурата по линията не е малка и с добри възможности,а освен това се използват и 12 агенти от други линии в участък МВР-Видин е допуснато някой обекти да не се наблюдават с агентура,какъвто е случая с обекта по ОНД заведено на лицето Илия Ангелов Каменов от гр.Видин,който е служил във войската като артелирист до 1946 година,а след това осъден на 12 години лишаване от свобода за участието му в нелегалната организация "Цар Крум" и освободен през 1954 година.Обекта е доста сериозен и крайно засегнат от народната власт,води се на отчет,а не е подсигурен с агентура което е причина,да не се знае поведението му и сега.

Такъв е случая и с обекта по ОНД "Тапир" който е бивш подполковник от царската армия,по който също няма агентура която да го разработва.Не са подсигурени с агентура и обектите по ОНД "Шофьор" и ОНД"Простак".Последния е главен агроном в ОТКЗС с.Димово и винаги злослови по адрес на ръководството на стопанството и комунистите,че получават големи възнаграждения,а никаква работа не вършат,а др.Машински е допуснал и не го е подсигурил с агентура.

УЧАСТЪК МВР-БЕЛОГРАДЧИК.

В района на участък МВР-Белоградчик се водят на отчет общо (11) обекти по линия на бивши царски офицери от които 1 е старши офицер,а 10 са младши офицери.От тех 9 души живеят в гр.Белоградчик,а останалите 2 обекта живеят в селата от района на участъка.От контингента 2 обекти се водят на ЛАР и 9 на ОНД.От тях 9 души са служители,един работник и един пенсионер.

По линия на"царски офицери" участък МВР-Белоградчик разполага в момента с 3 агенти които произхождат от техните среди и са с добри възможности за разработването им.Освен тази агентура за разработването на обекта се използват и 7 агенти вербовани и се отчитат по други линии.

Въпреки,че на пръв поглед агентурата която работи по обектите не е малка,а и възможностите и за работа са добри до сега в участък МВР-Белоградчик не са получени някакви съществени данни

Из архивите на ДС

289

за дейноста на обектите по тази линия с изключение на обекта по ЛАР "Мародер" за който са получени данни за изказванията му по международната обстановка,за предстояща война която щяла да бъде предизвикана от Западна Германия и др.Това говори,че на агентурат или не се поставят конкретни задачи по обектите по тази линия и тя ни донася само това което случайно научи или недостатъчно внимание обръщаме на работата по линия на "царски офицери".

Необходимо е от другарите от участък МВР-Белоградчик да набележат конкретни мероприятия и активизират работата по линия на "царски офицери" поради това,че те са контингент способен вина ги да организират хора около себе си,ползват се с авторитет пред вражеското подполие и винаги при усложнена обстановка са готови да се активизират.Всеко подценяване на работата ни по тази линия е вредно и може да ни донесе известна изненада.

Участък МВР-Кула води на отчет двама обекти по линия на "царски офицери" и двете им дела са изпратени от други служби. В района на участъка няма бивши царски офицери които да живеят и работят и да не са взети на отчет.И двамата обекти се водят на ОНД.Единият от тех е старши офицер и пенсионер,а другия младши и е служащ-учител.

Другарите от участък МВР-Кула са допуснали тази слабост че обектите им са напуснали временно района,а те не са уведомили съответните служби да ги наблюдават през времето когато са там. Така обекта по ОНД "Рогач" е заминал заедно със съпругата си за гр.Берковица за да обработват собственото си лозе,където е престоял през лятото и есента,а участък МВР-Берковица не е уведомен да наблюдават обекта и ние незнаем каква е била дейноста му през това време,въпреки,че знаем,че същият е бивш полковник от царската армия и от материалите по делото му е видно,че същият кръвно мрази народната власт и очаква поврат в събитията.

Обекта по ОНД "Рошавия" отначалото на 1959 година се е разболял и заминал за родното си село.Направено е запитване до участък МВР-Лом,обаче другарите вместо да приемат делото му и се заемат с разработването на обекта са отговорили да не се изпраща делото му,тъй като същият е временно в селото си и щял да се завърне обратно,обаче до сега още не е завърнал и почти цяла година вече не се наблюдава.

Агента по тази линия участък МВР-Кула не води.

Това е накратно състояние ни по линия на бивши царски офицери.

Извода ни за работата по активните разработки е,че с недостатъчно бърз темп сме ги водили,а като се има впредвид,че голяма част от обектите се занимават с вражеска агитация и пропа-

Из архивите на ДС

290

ганда с нищо неоправдано да позволяваме да мърсуват,а е необходим мо бърже да извършваме документация по тяхната дейност и да пристъпиме към реализация.

Недостатъчно и ненавреме се извършват документацията както по активните разработки,така и по ОНД.Не се създават от нас достатъчно условия още при подработването и поставянето на задачите на агентурата да осигуряваме и документацията по изказването на обектите,като след това се прецени кой от присъстващите може да бъде разпитан.

Трябва да се отбележи,че по всички активни разработки и ОНД с малки изключения има изготвени нови планове с подработени добри мероприятия.Все още се закъснява с изпълняването на предвидените мероприятия,особено по ОНД.Необходимо ще е да се активизира работата по изпълнение на предвидените мероприятия и във взависимост от получените резултати да се подработят своевременно нови планове които ще ни осигурят активно разработване на този важен за органите на ДС контингент.

Нужно е да се замислят и провеждат по сложни комбинации особено по активните разработки за изясняване дейноста на обектите.

В работата ни с агентурата е необходимо да се подобри качеството на получаваните донесения за обектите протичащи по тази линия.Да се изяснява при всички случай дейноста на обекта съобразена с целта която сме си поставили по разработката.Това може да стане когато по-дълбоко се мисли по задачите които ще се дадът на агента и да се обмисли как да му се помогне за неинс то изпълнение.

С цел активизиране работата по линия на бивши царски офицери ще бъдат проведени следните агентурно-оперативни,

М Е Р О П Р И Я Т И Я

1.Отделение III-то при Окръжно управление МВР-Видин да изиска всички активни разработки които да бъдат прегледани и се прецени заслужават ли за в бъдеще да се водят като активни разработки.По тези разработки които ще останат да се водят като такива ще се подработят нови планове с конкретни мероприятия за активизиране работата по тях.

Срок 15.I.1960 год.
Отг.Н-к Отд.III-то.

2.Да се прегледат всички ОНД по които се получават материали за активна вражеска дейност на обекта и се прецени след ва ли да минат в по горен вид отчет.По интересните ОНД съвместн с о.р.по места да се изготвят нови планове за активизиране рабо тата по същите.

Срок 15.II.1960 год.
Отг.Началникучастъците.

47

3.Да се активизира работата по документацията на дейността на обекта по ЛАР "Пагон" с оглед до 15 декември 1959 год. да се излезе с предложение за реализация.

Срок веднага.

Отг.Н-к Отд.III-то и о.р.Петров.

4.Да се активизира работата по ЛАР "Овен" с цел довеждането и до реализация.

Срок 1.XII.1959 год.

Отг.а.р.Белински и о.р.Р.Миков.

5.В процеса на разработването на обектите системно да се изучават връзките им,средата в която се движат,да се изучава влиянието което те оказват на околните към които да се насочва агентура за установяване какви изказвания правят обектите пред тех,какви указания им дават,какви коментари правят по международните събития и др.

Срок постоянен

Отг.Н-к участъци и о.р.

6.По агентурен и официален път да се изучават връзките на обектите,както по месторабота и местоживеене,така също и връзките им от миналото от които да се проверява дали няма вербована агентура,която да бъде изпращана в маршрут до нашите обекти.Това да става и по отношение на агентурата вербована от тези среди.

Срок постоянен

Отг.Н-к участъци и о.р.

7.Из средите на младшите офицери да се набележат кандидати по които активно да се работи за създаване на качествена и с възможности агентура по тази линия за разработване на обектите

Срок постоянен

Отг.Н-к участъци.

8.Началник отделение III-то и Началник участъци МВР по места да проведат контролни срещи с целата агентура която работи по делата по линията.На тези срещи да се запознаят с възможностите на агентурата за работа по обектите,как изпълняват поставените им задачи и във зависимост от придобитите впечатления за възможностите на агентурата да набележат и им поставят конкретни задач за изпълнение.

Срок 20.II.1960 год.

Отг.Н-к Отделение III-то
и Началник участъци.

9.Началник участъците съвместно с о.р.да набележат мероприятия за внедряването на агентура с възможности по делата по които до сега не е имало такава.

Срок 15.I.1959 год.

Отг.Началник участъци.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

48

10.При поставяне задачите на агентурата в зависимост от предприятието или учреждението където работи обекта да се поставят такива задачи за установяване какво е отношението на същия към работата която заема,как гледат на същите,не съботират ли изпълнението на поставените им задачи,да се интересуват как се държат обектите и с какво име се ползват пред останалия персонал по месторабота.

Срок постоянен
Отг.Началник участъци.

11.Да се прегледат старите и новополучени материали за невзетите до сега на отчет бивши царски офицери и ако за некой имаме достатъчно данни,че развиват вражеска дейност да се излезе с предложение за вземането им на съответен вид отчет.

Срок 1.III.1960 год.
Отг.Началник участъци.

12.Да се извърши проверка и ако се установи,че некой от бившите царски офицери за които ние разполагаме с материали се е изселил на друго място на работа,своевременно материалите да бъдат изпратени на съответната служба за наблюдението им.

Срок 20.I.1960 год.
Отг-Началник участъци.

13.Да се излезе с предложение за провеждане на мероприятие "9" на обектите на които до сега не е провеждано това мероприятие,с цел установяване връзките им в страната и характера на същите.

Срок 15.I.1959 год.
Отг.Началник участъци.

5.XI.1959 год.
гр.Видин

ЗАМ.ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК МВР:
подполковник

123

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

Относно; Състоянието на работата по линия на бивши- царски офицери.

По линия на царски офицери на отчет водим 21 човек, които по месторабота се разпределят така;

ТКЗС -	2	ДЗИ	1
Ч.зем.стоп.	1	Занкоп	1
служащи -	1	Ел.услуги	1
зър.храни -	1	местни строежи	1
Промкомбинат	1	свободни	7
РКС	1		
МТС	1		
учители	2		

Целият контингент по тъзи линия е изучен и взет на съответен вид отчет. Общо от контингента репресирани от други места в наша околия са 11 човека, които са взети на отчет както следва;

ЛАР	2
ОНД	9

или общо, контингента по тъзи линия е взет на ОНД 17 обекта и на Лична активна разработка 3 човека. 1 не се води като незаслужаващ внимание.

От воденето на делата несме установили да съществуват обособени групи от царски офицери, нито пък има определена линия за организирана [illegible] дейност от тяхна страна, може да се вземе като характерна проява връзката между репресираните в наша околия - царски офицери по които има данни, че разпространяват слухове,

Из архивите на ДС

124

коментират по международното положение и други въпроси свързани с вътрешната политика на Партията и Правителството. При всички по крупни вътрешни и международни събития вземат отношение изказвайки се в полза на империалистическите страни. Така например обекта Борис Николов Панчев въдворяван от народната власт, говори пред агент"Венев" че българския народ не е добре, но е търпел и търпи, че той е много търпелив, но тежко му на този които може да изтърпи при неговото избухване. По въпроса за събитията в Азия, смета че там се мъти нещо, които тъзи есен може да даде резултати, Америка и Англия са започнали по сериозно и открито да работат, както сега във Франция. Въпреки, че има затишие във Франция, но ще знаеш, казва, че грозно ще бъде там. Първата им работа е да отрежат комунистите, аслед това ще решават другите въпроси.

Обекта Александър Иванов Мострев, говори пред агент"Матеев", по повод на това, че неговата дъщеря не е приета в университета, че е хубаво за тези на които са им малки децата, тъй като докато пораснат положението щело да бъде по-друго. Не е установено да съществува писмена и друга връзка между изменниците на Родината и обектите по линия на царски офицери, както и такава с лидери на бившите опозиционни партии. Нема сигнали за организирана вражеска дейност.

Немаме данни да съществува връзка между бившите царски офицери и действуващи такива, нито пък има сигнали за проявен интерес от обектите по тъзи линия към въоръжените сили и въоръжаването на наша армия.

Общо от контингента подлежат на мобилизация-12 човека. От тех 4 човека водим по заповед 155.

Впредвид на това, че агентурата по тъзи линия ни е недостатъчна, то за разработването на контингента ползвам агентурата и от другите линий. Така, че периодично през годината получаваме донесения за 20 човека, или общо 99 процента са подсигурени с агентура. Общо агентурата по тъзи линия наброява 4 човека, от които с много добри възможности са нововербования агент" Орлин", а с маршутни възможности са агентите "Орлин" и "Максимов". Тези двама агенти могат да бъдат използвани както в окръга, така и извън, но най много могат да бъдат ползвани в София.

Взетите по заповед 155 са подсигурени с агентура и съответно се получават материали.

Като слабост в работата е несистемното насочване и маршрутиране на агентурата с възможности или обекти от други околий, които ние незнаем нито пък ние сме дали справка за връзките по наши обекти

между които ако има, евентуално агент да бъде маршрутиран. Така, че ако се сумира една обща справка по линия на царски офицери в окръжно управление в която да се посочат връзките на обектите, а така също и връзките на агентурата, ще може по целостно и по задълбочено да се разработват задачи и използват възможностите на наличната агентура в окръга за маршрутирането и към обектите. Такива справки могат да се разменят между окръзите и София.

Ние смятаме, че работата ни по линия на царски офицери куца главно по вербовката на агентура от техните среди, поради което в перспективните ни планове предвиждаме вербовката на такава.

НАЧАЛНИК ОКОЛ.У-Е МВР;
/ капитан

Лом, 29.IX.1958 год.

Из архивите на ДС

25

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Състоянието на агентурно-оперативната работа по линия на " царски офицери " във Врачански окръг.

От проведените до сега агентурно-оперативни мероприятия по линия на " царски офицери" не са получени сигнали в окръга ни да има обособени отделни групи от царски офицери по места ,които да развиват съвместна вражеска дейност.За отбелязване обаче е,че репресираните царски офицери от Ломска околия,които живеят в гр.Лом поддържат постоянна връзка помежду си и при всяко по важно международно събитие изказват своите становища и ги тълкуват в тяхна полза.За сега обаче не са получени данни и сигнали ,че същите провеждат съвместна организирана дейност,а дейността им се е изразявала в разпространение на вражески слухове,очакване на война,която да ги спаси от комунизма.

Дейността на една част от царските офицери в настоящия момент се изразява предимно в коментиране международните събития в тяхна полза ,възхваляване на западните страни и очакване на трета световна война в която запада ще победи СССР и ще ги освободи от комунизма.

Други които расъждават трезво,говорят за една евентуална война,която обрисуват като много страшна и унищожителна и на която изхода не им е ясен,че ще вземе много жертви и не се знае кой ще остане жив.

Получени са данни,че някои от царските офицери имат близки изменници на Родината и поддържат връзка с тях.Така например царския полковник Владин Добрилов от гр.Видин съден от Народния съд и лишен от пенсия има син ,който понастоящем се намира в ГФР-

Из архивите на ДС

297

западен Берлин .Синът му Иван Добрилов е заминал през 1941 година в Германия,където е завършил инжинерство и отказал да се завърне.Установено е,че е в услуга на американското разузнаване.Обекта Добрилов скрива пред агентурата и близките си,че поддържа връзка със сина си,като официално не кореспондира с него и говори,че синът му е в неизвестност,но е установено,че той е осъществил връзка с него посредством наши граждани отиващи до Берлин.

Царския офицер Стамен Тодоров Стаменов от гр.Кула,а живущ в гр.Видин има братовчед изменник на Родината ,който се намира в САЩ.Същият поддържа официално писмена връзка с него.

Царския офицер Иван Младенов Лилов има брат изменник на Родината,който понастоящем се намира в Канада ,поддържа връзка с него и получава колети с облекло.

Царския офицер Сергей Иванов Керемидчиев от гр.Лом,а живущ в гр.Видин има брат в Испания.Пред агентурата не говори нищо за него и не поддържа официална връзка с него, а такава осъществява посредством майка си,която живее в гр.Лом.

Брат изменник на Родината има и царския офицер Тодор Каменов от гр.Михайловград с когото поддържа връзка.

До сега не са получени други данни от които да е видно,че царски офицери от окръга търсят начини да осъществят връзки с изменници на Родината,с цел провеждане вражеска дейност,а от изложеното по горе е видно,че поддържащите връзки с изменници на Родината са на базата на роднински връзки.

Установено е интимна дружба между царския полковник Асен Василев Дипчев от гр.Оряхово и лидера от БЗО в същия град Христо Димитров Торбов, а така също и с бившия лидер професор Петко Стоянов,които взаимно се посещават по домовете си.Всички лица се разработват,но до сега не са получени данни от които да е видно,че обектите провеждат съвместна вражеска дейност.Установено е по агентурен път,че се оплакват помежду си,състрадават си и коментират международното положение.

Получиха се данни,че обекта по ОНД Цаков понастоящем зъболекар в с.Криводол поддържа връзка с определен кръг членове на БЗО в селото пред които разпространява вражески слухове и вицове, но досега не се получиха сигнали,че същите провеждат съвместна вражеска дейност.

В постоянна връзка по месторабота са царския офицер Петър Василев Иванов от Михайловград и активния легионер в миналото Иван Георгиев Цветков,но от разработването им до сега не са получени дан-

Из архивите на ДС

ни да провеждат съвместна вражеска дейност.

През 1957 година по агентурен път бе установена известна дружба между царския офицер Борис Гатов Минков от с.Алтимир,Белославинско с бившия полицай Цено Манов Райкин.Получени бяха данни, че последния е карал Минков за изборите да напечатят бюлетини с вражеско съдържание и с тях да гласуват против ОФ.Минков не се е съгласил,като казал,че е неправилно и,че по шрифта на машината властта бързо ще ги открие след което са прекъснали всякаква дружба.

За сега в окръга ни не е установено обекти по линия на " царски офицери " да поддържат връзка или пък да имат близки родинински връзки с действащи офицери.Не са получени и данни и сигнали от които да е видно, че обектите проявяват интерес от съвременното въоръжение на нашата армия.

По официален път е установено,че царския офицер Стамен Тодоров Стаменов от гр.Кула ,а живущ в гр.Видин е в добросъседски отношения с чиновничка от секретна служба при гранично поделение 4120 с която често разговаря интимно.Същата е от гр.Кула.За изясняване дали Стаменов не използва чиновничката на тъмно за интересуващите го сведения се работи съвместно с граничното поделение.

Във връзка със събитията в близкия и средния изток и при редица други усложнени международни положения,царските офицери съответно са реагирали и изказвали своите мнения по международните събития.За отбелязване е обаче,че по-нагли и по-дръзки в изказванията и предрицанията си са били младшите царски офицери и еденици от старшите.В болшинството си старшите офицери стоят на изчаквателни позиции.Държат се лоялно с властта и правят патриотични изказвания.Други от тях говорят,че с политика не искат да се занимават,а някои открито търсят начини за приобщаване към Народната власт изразяващо се в търсене на дружба с комунисти.Трети говорят,че силите между двата лагера са изравнени и затова до война за сега няма да се стигне.

Вражеската дейност на активно проявяващите се царски офицери се е изразявала и изразява в разпространяване на слухове, коментиране по международните събития в тяхна полза,очакване на трета световна война в която запада ще победи и ще ги освободи от комунизма.Други говорят,че народа не е доволен и не подкрепя властта,изказват мнение,че при мобилизация народа няма да се бие за властта,а така също,че и те няма да отидат на определените

места.Други от тях пред агентурата се заканват ,че при удобен момент ще си разчистят сметките с комунистите.

Горното се потвърждава от следните изказвания на обектите:

Царския офицер Вълчо Лачев Цаков от гр.Видин на 19.IV. 1958 година във връзка с декларацията на Громико за полета на американските самолети натоварени с ядрено оръжие към границите на СССР е казал " скоро ще е,скоро ще си разчистим сметките с Ахмуд и Менахемов / партийни членове/.Много е далече,но гръмне ли там и тук ще вземат да падат жертви!"

Царския полковник Силенов от Видин във връзка с идването на Де Гол на власт във Франция се е изказал,че това е голям принос за западните демокрации.

Царския офицер Иван Иванов Димитров от гр.Видин на работа в БН Банка Видин пред агент " Стойчев " е казал " Спасението от комунистите ще бъде само по пътя на поголовното им изтребление, както в Унгария,само че с помощ от вън",а Антон Нисторов Антонов пред същия сътрудник ,с цел да унижи и подцени съветската наука е казал:" Третият изкуствен спътник на Русия е паднал в България, понеже се е сблъскал с " високото благоденствие"на трудещите се в България".

Обекта Илия Тодоров от с.Стакевци,Белоградчишко пред с.с. се е изказал,че постоянно слуша западните станции и напълно одобря вя тяхната политика в близкия и средния изток ,като добъвил,че запада има право да се меси в близкия изток и не са агресьори,така както СССР се намеси в Унгария.

Във връзка със събитията в близкия изток царския офицер Борис Гатов Минков от с.Алтимир,Белослатинско се изказал,че той като запасен офицер в случай на мобилизация няма да даде на подчинените си да се бият за властта,а царския офицер Тодор Каменов Тодоров от гр.Михайловград на 25.VII.1958 година пред агент " Соколаров " е казал,че при усложнена обстановка и получаване на повикателна заповед няма да се яви в определената част,а ще мине в нелегалност.

Обекта по ОНД " Палода " Петко Иванов Петков от гр.Белоградчик,бивш летец, във връзка със събитията във Франция е казал: " Ех,няма ли да дойде пак да се кача на самолет,но личи,че скоро ще дойде щом като във Франция на власт дойде Де Гол.Той ще измени всички закони,ще изпрати войски в Алжир за да смаже комунистите и

299

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

300

ще обяви военно положение.Това нашето не е живот".Във връзка със събитията в Ливан и Йордания се е изказал,че няма да се разберат и добавил " каквото ще да става ",но той е уверен,че щом раздадът оръжие на нашия народ ,той няма да се бие,а ще се разбяга заедно с оръжието,а него ако го мобилизират като летец,той няма да хвърля бомбите на посочената му цел.

Обекта по ЛАР " Народер " от Белоградчик във връзка със събитията в Сирия е казал:" Тук ще стане нещо,няма така да мине. Турция е лабава,но ще се държи,защото не е воювала 16 години,а и в нея не се знае какво оръжие има.При една война най-важното е, да се смаже главата- СССР,а след това малките държави,но без война няма да мине!"

Обекта по ОНД " Аргон " на Градско управление Враца, във връзка със събитията в близкия и средния изток е казал:"Силите между изтока и запада са в равновесие и не може да се каже кой ще победи СССР или щатите,като добъвил ,че ще победят тези които съумеят да сплотят по-добре съюзниците си,а през време на война да ги подпомагат ,а не да ги съботират в тила"Казал е,че Германия е щяла да победи във втората световна война,но не е имала здрави съюзници. Според него САЩ са по-богати и ще задоволят свойте народи и съюзници с долари и може би ще победят.Съветският съюз има атомно и водородно оръжие и други средства да уязви запада,но и запада в лицето на щатите и Англия има същото оръжие, а можеби по-могъщо и повече щом не се плашат от съветските предупреждения.

Обекта по ОНД " Пияница " счетоводител в кинефикацията гр.Белоградчик във връзка със събитията в Ливан и Йордания е казал:" Народът ръмжи,а това не е хубаво.Събитията са интересни,но откровено казано силата е само в народа,той е всичко ,а е недоволен,а това значи,че това което му се възлага не ще го изпълни.Аз съм бил офицер ,а някога се казваше празна раница не пази граница, а това е приложимо и за момента.Какво има зад себе си ,зад гърба си народа,за какво ще отиде да се бие.Народа е опасно недоволен , но го крие в душата си защото е добър,а в момента ние страдаме само от нашите управници".

Обекта Васил Иванов Ненов от с.Бело поле,Белоградчишко се изказал,че около формоза се върти нещо и,че при нападение от страна на Китай щатите ще подпомогнат Чан Кай Ши,но според него за сега няма нищо да стане,тъй като нито едните нито другите смеят да отворят война и така положението може да проточи много години.

Обекта по ОНД Ганчо Савчев Иванов на 12.VIII.1958 година

пред агент " Дренски " е казал :" западните страни са велики сили и кой превари той ще натовари".

Обекта по ОНД Трифон Хубев- полковник във връзка със събитията в близкия изток е казал,че е по-добре с политика да не се занимава,тъй като тяхната е вече минала,а политиката може да им навлече само беля,като добавил,че тя е за младите и те да му мислят.

Обекта по ОНД " Гарван " заведено на запасен генерал от гр.Враца пред агент "Коста " се изказал,че е отритнат от Партията, сега не го сферят за нищо и добавил " право да ти кажа стига ми толкова политика,да става каквото ще.Чакам по-добри времена ако дойдат, а до тогава ще пасувам".

Някои от царските офицери във връзка със събитията в близкия и средния изток и опасността от нова световна война проявиха известна загриженост и изказваха мнение да не се стига до война,тъй като според тях тя е щяла да бъде много опустошителна. Така запасния подполковник Никола Кръстев Николов от гр.Враца когато, бил запитан от агента, ако избухне една война какво ще прави, той отговорил: " аз като лоялен гражданин съм длъжен да защитя законната власт независимо от това дали ми вярва или не.С двуличия и хитрувания можем да си строшим главите.С лоялност и съзнателна дисциплина ние ще запазим и себе си и семействата си и народа".

Обекта по ОНД Димитър Пацов Бусерски адвокат в гр.Бяла Слатина не прави никакви вражески изказвания, активист е по линия на ОФ и постоянно търси дружба с партийни членове,както в града, така и по селата където ходи да защитава делата.

В настоящия момент вражеския контингент по линия на " царски офицери " наброява 154 човека.До сега не е забелязана никаква концентрация на контингента по учреждения и предприятия в окръга. Царските офицери са разпръснати навсякъде и работят по единично.Само в БНБ Видин работят двама царски офицери и двама работят в симфоничния оркестър.

В учрежденията и предприятията царските офицери изпълняват най-различни длъжности, а именно: служащи- 51,пенсионери-24, счетоводители -23,свободни- 15,общи работници -13,земеделски работници- 10,работници в ТКЗС- 11 ,лекари- 4,учители- 7,зъболекари- 3,оркестранти- 2,миньор-1,агроном-1,аптекар- 1,адвокат-1, готвач-1,художник-1,МТС- 1,архитект- 1 и един шофьор.

Болшинството от царските офицери живеят и работят в околийските градове,а само една малка част по селата.

301

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

По околии царските офицери се разпределят така: Видин-33 Лом- 21,Белоградчик-21,Враца града - 21,Михайловград-13,Берковица 11,Оряхово- 11,Бяла Слатина- 11,Враца околията- 10, а в Кулска околия понастоящем нямаме нито един царски офицер.

От общия брой вражески контингент 154 човека,123 са подсигурени с агентура и 31 не са.

57 царски офицери са репресирани от Народната власт.Всички репресирани са взети на отчет и подсигурени с агентура.Проявите им са отразени по-горе.

В случай на мобилизация 132 човека от царските офицери ще бъдат извикани в редовете на Народната армия.

20 обекта от царските офицери са предвидени по заповед № 155.Всички са подсигурени с агентура.

Като слабост в работата по линия на " царски офицери " следва да се отчете следното:

1. Все още не е подсигурен целия вражески контингент по линията с агентура.

2. Не се провеждат комбинации за укрепване довѣрието на добрите и проверени наши с.с. към хитрите обекти и тези които разбират от разузнаване.

3. Все още не е достатъчна агентурата за разработването на младшите офицери,които се проявяват вражески.

4. Не се използват напълно маршрутните възможности на наличната агентура въпреки,че тя има такива като се има предвид, че царските офицери са служили на много места и са създавали връзки помежду си.

5. При ръководеното на агентурата,която работа по царските офицери оперативните работници са се задоволявали да поставят задачи на същата да донася за тяхни изказвания във връзка със събитията.До сега обаче не са поставени задачи на агентурата да донася, как обектите изпълняват служебните си задължения по месторабота,дали не провеждат вражеската си дейност именно в тази насока.

6. Особена трудност се среща при документация на вражеската дейност,тъй като почти всички обекти разбират от разузнаване и разговарят само на четири очи.Това е тяхна линия за което сме получили и донесения.

7. Ние от наша страна не сме провеждали агентурни и други комбинации със задача създаване условия за документация.

От архивите на ДС

При работата с агентурата не се срещат особени трудности но като слабост трябва да се отчете, че все още напълно не са изучени връзките и за по-цялостното и използване.

Работата по линията е задоволителна, но има още много да се желае в тази насока.

За подобрение на работата следва да се направи следното:

1. Срочно да се придобие агентура из средите на младшите офицери, с оглед подсигуряване на вражеския контингент с агентура 100 %.

2. Повече да се използват маршрутните възможности на наличната агентура по линията, а така също и на агентурата от други линии имаща възможност към царските офицери.

3. Да се провеждат комбинации, с цел създаване условия за документация вражеската дейност на обектите.

4. Да се подработват комбинации за внедряване на проверена и добра агентура към активно проявяващите се младши офицери и към много-хитрите старши офицери, които за момента не са подсигурени с агентура.

5. На агентурата да се поставят задачи имащи за цел да донасят как обектите изпълняват служебните си задължения и дали не се възползват от местото където работят да провеждат вражеската си дейност, като се знае, че царските офицери са хитри и не прибягват към изграждане на нелегални организации видно от това, че редица години наред нямаме арестувани царски офицери за контрареволюционна дейност.

6. Да се направи преценка кои от царските офицери се ползват с авторитет сред бившите си колеги и в настоящия момент стоят на вражески позиции и по същите се набележат разложителни мероприятия, изразяващи се в заангажиране в обществена работа по линия на ОФ, а също така и от организациите по месторабота. При други пък да продемонстрираме известна дружба с тях, с цел да ги компроментираме пред бившите им колеги, че са наши секретни сътрудници и други подобни, като се съобразяваме с условията по места

ИЗГОТВИЛ -РАЗУЗНАВАЧ: _____
/ ст.лейтенант/

2.X.1958 год.
гр.Враца

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително!

ОКОЛ. НАЧАЛНИЦИТЕ М.В.Р.

В ОКРЪГА

ОКОЛИЙСКО УПРАВЛЕНИЕ М. В. Р.
гр. КЪРДЖАЛИ
Получено на 6.VI 1957 г.
Вх. № 861 Дело №

От изпратените ни до сега докладни и справки за състоянието на работата по учета на царски офицери се вижда, че се посочват различни данни, за действителния брой на бившите царски офицери, а при някои случаи в тия цифри се включват и запасни офицери. Поради това, че не се прави разграничение между запасни и царски офицери се допуска, че се правят изводи за правата и насоката на вражеската дейност сред царските офицери по изказванията на запасни такива.

Някои околийски управления не използуваха участието на тяхни О.Р. във комисиите на военните управления в края на 1954 год. при пререгистрацията на офицерите, за да се снабдят с пълни и конкретни данни, окончателно да установят действителния брой на бившите царски офицери на територията на околията си и качествено да попълнят опустнатите им картони, въпреки, че на О.Р. участвуващи в комисиите бяха дадени конкретни указания.

На бившите царско офицерство трябва да се гледа като на сериозен и опасен контингент, поради което към всеки един следва да се вземе отношение.

За целта срочно да се отчете действителния брой на бившите царски офицери, като резултата от това, се посочи в месечните докладни.

За всеки един ново отчетен офицер следва с пълни данни да се попълнят картони в по 2 екз. като в графата "в кой военни поведения е спрял" се посочва какво военно учебно заведение е завършил, кога и след това в кой части и кога е служил да се отрази кога е уволнен. С молив да се посочва на какъв отчет се водят.

Да се има предвид, че бивши царски офицери са:

а/завършилите военно училище преди 9. IX.44 год. и служили в царската армия.

б/завършилите военно морско училище преди 9. IX.44 год. и служили в царската армия.

в/завършилите военно технически училища преди 9. IX.44 год. и служили в царската армия.

г/завършили школи за запасни офицери преди 9. IX.44 год. и след това останали на служба в царската армия като офицери до края на войната/Н.К.В./. Строго да се разграничават от тази категория за-

пасните, които са били мобилизирани, а не са били Д.И.Р.

д/завършили школи по трудови войски преди 9.IX.44 год. и след това останали на редовна военна служба.

За ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК М.В.Р.

Отпеч. в 12 екз.
Изпъл. П. Пенев
Напеч. С. Петрова

62

X

ЦАРСКИ ОФИЦЕРИ

Оперативна обстановка

Дейноста на бившите царски офицери се изразява в коментарий по военни и международни въпроси. Опитват се да определят "надмощието" на капиталистическия свят над социалистическия, говорят за "превъзходство" в техническо и други отношения на САЩ пред СССР и се надяват в скорашното "сваляне" на власта. Някой от тях правейки помежду си анализ на събитията изпадат в отчаяние и губят надежда за реставрация.

Н якой от ообектите дават реална оценка на събитията.

Така например ообекта на ОНД - Дойчо Димитров Дойчинов от гр.Кюстендил пред агент "Карло" на 2.VI.т.г. се изказал - че никоя държава в света неможе да създаде армия като германската, а той наблюдавал преди 9.IX.44 година в Берлин и София това е било такава сила и мощ, че никоя друга армия няма да ги пооеди. -"Невиждаш ли каква политика водят немците с тази политика без война няма да мине, поставили ултиматум на руснаците, че те от страх за война се видели в безизходно положение и се принудили да оставят германците сами да преговарят".

По донесение на агент "Атанасов" от м.юли т.г. е видно, че ообекта на ОНД - Никола Стефанов Алексов от гр.Кюстендил е казал -"Ние сме свидетели на голям комунистически възход, а историята пред над ще го отчете като единствен най-голям упадък на обществен упадък, за нас това е действителност, налага го живота, а утре за поколението ще бъде всички чудно и смешно. Сега е преходен период много работиш малко получаваш и все си доволен, а после когато стигнем по виш стадии на развитие вече друго няма да можеш да работиш и ако ти дадът ще ядеш".

Ообекта на ЛАР - Асен Симеонов Гошев от гр.Кюстендил, бивш полковник от царската армия пред агент "Атанасов" е казал - " Ти нищо лошо не предприемай, защото си на работа и като вършиш нещо трябва да имаш пълна аргументация, така сега неще шега, няма вече здрави хора, но ако има е на нашите навреме бяха прекалено много доверчиви и какво стана излъгаха ги на публично място. Само един човек можеше да предвиди на време на време какво носеше комунизма - това беше Александър Цанков и той замина - умря. А такива силни хора няма и неможе да има в едно положение като днешното което се води и възпитава от комунизма".

6 р

По донесение на агент "Попов" от 2.V.1959 година е видно че обекта на ОНД - Владимир Йорданов Портокалски от с.Соволяно е казал -"и в момента международното положение е много нагнетато, но повече това положение неможе да продължи. САЩ хвърлят голями средства е едва ли биха се помирили така доброволно да се предадът. Строят военни бази. Според мен Германия ще изиграе най-голяма роля при една евентуална война". Н аправил е сравнение между турското робство и сега -" Преди бея са го носили на специален стол на ръце, а сега председателя на ТКЗС го возят в лека кола. Тогава е имало данък(десетачок) а именно ако имаш 10 кръсци жито ще ти вземат 1 кръстец, а девете ще ти останат за теб. Сега е обратно, ако имаш 10 кръци - 9 ще ти вземат, а 1 ще ти остават".

По донесение на агент "Витанов" от 23.V.1959 година е видно че обекта на ОНД- Любен Иванов Бандарски от с.Соволяно е казал -"Ако не се разберат в Женева големите войната ще започне и няма да кара повече от два часа въсоще СССР е заобиколен с различни бази в Турция, Гърция, Сърбия и чак до Япония. Ще я нападнат от всякъде и ще я унищожат. Френския минъстър на съвещанието каза, че Франция няма да търпи русите да ковът огън в двороветe им. Ако русите не остъпят по всички линий ще бъдат унищожени за 2 часа".

Обекта на ЛАР - Христо Богданов Веселинов бивш майор на 15.XII.1959 година пред агент "Георгиев" е казал, че полошението в България е било обсадно. Трябвало по всеко време да са готови. В България нахълтвали американски филми и литература. Тия промени в министерството били под американска диктовка. Кимеон Георгиев е бил пръв подпредседател и той щел да свърши работа. Тряваше да се пазим да не ни изненадат.

На 22.XI.1959 година пред горепосочения агент обекта Веселинов е казал, че българския народ не се лови на несигурни работи, а сега работата вече била сигурна. Стига само да ударат САЩ по СССР и народа е готов да възстане. Той може и ще се справи да се вдигнат на бунт селата Скриняно, Николичевци, Копилевци и Шишковци Във всичките тези села той е имал свой верни хора. Освен това бил готов да приеме емигранти и да ги пази колкото е нуждно.

По контигента

Контигента по тази линия е напълно установен
Имаме репресирани 15 души
Всички репресирани се водят на отчет

307
Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

308

69

Обекти на обслужване	Водещи се по линията	Работещи по обекти на обслужване.
Селско стопанство	31	3
Финансий		4
Народно здраве		1
Т.П.К.		1
Р а з н и		19

По разработките

В наличност към 1.I.1959 год.
ЛАР - 1
ОНД -30
Получени от други служби-ОНД - 2
Препратени и снети - ОНД - 2
В наличност към 25.XII.1959 г.
ЛАР - 1
ОНД 30

Контигента е подсигурен с наблюдение и се разработва от 3 агента по линията и агенти от други линий.

Агентурата по тази линия е съвсем недостатъчна да разработва и наблюдава обектите. През годината е вербован само 1 агент, което е крайно недостатъчно.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Зам 3 49
18-IX-1946 год
8 VIII 2005

М.В.Р.
ДИРЕКЦИЯ НАР.МИЛИЦИЯ
/Админ.Отдел/
№ 25267
29.VII.1946 год.
С о ф и я

Поверително! Препис.

ДО 102
ОБЛ.И ОКОЛ.НАЧАЛНИЦИ НА НАР.МИЛИЦИЯ
ДО
ОКОЛ.УПРАВИТЕЛИ-НАЧАЛНИЦИТЕ НА ГАРН. ПАСПОРТНИ БЮРА
6 В С Т Р А Н А Т А. 3

К Р Ъ Ж Н О

Всички уволнени чинове от армията и другите ведомства за фашистка дейност или в интереса на службата са запретени да напускат страната.
Набавете си списъците им от вестниците и се водете по тях,до като излезе нашето окръжно със списъка им.

НАЧАЛНИК ПАСПОРТНО ОТДЕЛЕНИЕ: /п/ не четливо

В е р н о,
при Врач.обл. управление на Нар.Милиция
НАЧАЛНИК СЛУЖБА АДМИН.МИЛИЦИЯ: /п/Ив.Тодоров

Настоящето при надпис изпращам на г.Нач.ника на Служба Държавна Сигурност-Т У К,за сведение.
Необходимо е да се нареди на разузнавачите при даване сведения за лица,които са подали заявление за издаване паспорти,да изпълняват нареждането,дадени с лично строго поверителното ми № 2633 от IУ.т.г., а именно в буквите А,до Д и тогава да се съобщава в Админ.служба,да се издаде или не паспорт на заявителя,тъй като в вестниците не се показани от къде са тия уволнения и може да се попадне в грешка.

№ 5119 гр.Враца 2.VIII.1946 год. .

ОБЛ.НАЧАЛНИК НА НАР.МИЛИЦИЯ: /п/Илиев

ДО
ОКОЛ.НАЧАЛНИЦИ НА МИЛИЦИЯТА
/ОБ.Д.С./
В О Б Л А С Т А.

Да се има предвид при изпълнение на инструкцията на Д.Н.М.,изпратена в околиите под Изх.894 от 3.V.т.г.
За изпълнение.

НАЧАЛНИК СЛУЖБА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ: /п/К.Бузов

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ-„ Б" :Р.Анастасов

В Я Р Н О
при Държавна Сигурност-Враца
Д Е Л О В О Д И Т Е Л:
М.И.-12-

Препис: Лично сто.поверително!

145

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МВР
Държавна сигурност
Управление V-
1319/16.IX.954 г.
СОФИЯ

ДО ВСИЧКИ ОКРЪЖНИ Н-И МВР

В изпълнение на министерско постановление от 1.IX.1954 год. Министерството на Народното здраве ще проведе целостна проверка на всички запасни офицери от 1.IX.до 1.II.1954 год.и на всички сержанти и войници през времето от 1.II.до 1.V. 1955 год.

Целта на проверката на запасните офицери е:

1.Подробно да се изучи всеки офицер и съобразно неговите политически и делови качества,гражданска специалност,преминавана на службата в армията и извикването му на преподготовка да му се определи най подходящата военно-отчетна специалност/ВОС/ и длъжност.

2.Изхождайки от определената военно-отчетна специалност да се определят нуждаещите се от преподготовка офицери.

3.Основно да се изучат офицерите определени за допълващи части,техния политически лик и делови качества/как работи в производството,какво участие взема в политическия и обществен живот и пр./и в зависимост от това да се вземе най-правилно решение за неговата военно-отчетна специалност, длъжност и начин за използването му за нуждите на армията,като се ликвидира с формалното определяне на офицерите за допълващите части.

4.Да се изработят правилно и подробно новите отчетни документи на офицерите от запаса.

Проверката ще се извърши от комиси при военните окръжия с председател Началника на окръжието.В тях като членове ще влизат представители на НСДТ,окръжните и околийските у-ния на МВР и министерството на "Народното здраве".До 1.XI.т.г.когато ще започне проверката ще се извършат подготвителна работа по оточняване на списъците на подлежащите на проверка,изясняване на данните за политическия им лик гражданска специалност,местожителство и пр.в които нашите представители ще вземат най-дейнно участие.

Като се има в предвид посочените задачи по проверката на запаса да се направи следното:

Всички окр.н-ци на МВР да определят подходящи о.р-ци/където е възможно и от V-то управление/за членове на комисиите.Да не се допуска включването на мобилизационните работници при окр.у-ния.

Предварително да се влезе във връзка с началниците на военните окръжия и се вземат списъците на офицерите от запаса подлежащи на проверка. За тях да се направи справка в отдел 8-ми ДС/централната картотека и тия при окр.у-ния/. За справката да се дадат трите имена, дата на раждане и месторождение на проверяваните запасни офицери. За засечените лица по Р/ки, за получени разни сигнали и не изяснени серио зни моменти в миналото и трудовата им дейност да се вземе мнението на съответните отдели и у-ния и се направят допълнителни проучвания и проверки. Това да се направи в подготвителния период до 20.X.1954 г

На основание МЗ 211 и 311 да не се дадат справки на комисията без разрешение на ръководството на министерството.

Всяко мнение, което ще даде о.р.член на комисията, трябва да бъде съгласувано предварително с окр.н-к МВР. За лица, които представляват особено важен оперативен интерес да се съгласува с ръководството на министерството чрез съответните у-ния.

В случай, когато при проучването на офицерите от запаса от страна на военните окръжия се получат известни сигнали или неясности о.р. трябва да изтърсят допълнителните проучвания или проверки, като с председателя на комисията се договорят да се отложи за известно време проверката им.

При даване на мненията трябва да се има предвид последното указание на др. ЧЪРВЕНКОВ пред XI-тия конгрес на БКП относно старите офицери, а така също и неговите указания пред ръководния състав на МВР относно бившите опозиционери.

При даването на мнение или нови данни на комисията в никакъв случай да не се съобщават агентурни данни, което може да доведе до разшифроване на наша работа.

При изменение на военно-отчетната специалност на наши с.с. да се дават сериозни аргументи без да се дава възможност на комисията да разбере, че нашите органи имат отношение към тях.

В комисията за проверка на войниците и сержантите от запаса също така трябва да има представители на МВР.

Справки в картотеката на отдел 8-ми ДС и по ВВ да се правят на запасните войници и сержанти от специалните части: въздушни войски, танкови, стрелкови, ремонтни и др.

Тази проверка на запасните чинове да се използва от нашите органи за проверка и до уточняване на оперативния отчет./съпоставяне на нашите данни с данните придобити в комисията, броя на листите на отчет и пр./.

Из архивите на ДС
311

-2-

147

Всички невоеннизирани служители независимо от това дали са забронирани или не,следва да се явят пред протерочните комисии,когато бъдат извикани.Да се усигори своевременното им и без прекъстване явяване пред протерочните комисии.

Да се усигори отделенията "Кадри" при окр.у-ния МТР най-късно до 20.X.т.г.да снемат от отчет при военните окръжия всички военнизирани служители от номенклатурата на окр.н-к МТР които още не са снети.

16.IX.1954 год.

С О Ф И Я

ЗАМ.МИНИСТЪР НА ТЪРГ.РАБОТИ:/п/
-генерал майор/А.КОЛЧЕВ/

Вярно,
при окр.У-ние МТР-гр.София
НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ III-ТО:
/ст.лейт.Тр.Стефанов/

Написано в 11 екз.
Изпълнил:Н-Колов
ТП

Строго Поверително! 13

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: протичане работата на комисията по проверка на офицерите от запаса от Михайловградска околия.

Комисията на проверка на офицерите от запаса в Михайловград отпочна редовна работа от 15.XI.1954 год.а показни занаятия с персонала на комисията бехъ проведени на 9 и 13 XI.1954 год.

От деня на отпочване до завършване работата на комисията непрекъснато присъства наш представител а именно Старши О.Р.Васил Николов Йоцов,чрез когото ние давахме нашите предложения.

Всички предложения внесени от нас в комисията с напълно възприети и прокарани.По време работата на комисията е имало пълно сработване между нашия представител,представителите на ОК на БКП,СНСДТ и Председателя на същата.

За лицата интересуващи службата ни уредихме вземането на необходимите данни и по един брои снимки за което нещо знае само председателя на комисията /началника на военното окръжие/

Предложенията за променяне ВОС на наши сътрудници и използването им там където нас ни интересува беха прокарани много сполучливо без всякаква опасност от разшифровка,тъи като преставителете на военното окръжие се стремеха колкото се може по малък да е працента на офицерите които да не се използват като командири при случеи на нужда,което нещо значително ни подпомогна при тези случеи.

С цел изясняване не ясните моменти от живота на интересуващ ни запасен предварително се набелязваха въпросите които следва да му бъдат задавани и се задаваха само от председателя на комисията,нямаме случеи на противоречия между данните с които разполагаме и тези които получихме от запасните.

Комисията завърши работата си за 20 работни дни или от 15.XI до 8.XII.1954 год.

10.XII.1954 год.
Михайловград.

МАЙОР - ОКОЛИЙСКИ НАЧАЛНИК МВР;

КАПИТАН - ЗАМ.ОКОЛИЙСКИ НАЧАЛНИК МВР;

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

84

И Н Ф О Р М А Ц И Я

За състоянието на работата по линия на "Царски офицери" при Отделение ДС-Мих/град.

I. БРОЙ И РАСТАНОВКА НА "ЦАРСКИТЕ ОФИЦЕРИ".

1. На територията на Михайловградска околия живеят 94 царски офицери.

2. От живелите на територията на Михайловградска околия имаме двама изменици на родината от които един се намира в Италия а другия в Канада.

3. Понастоящем нямаме офицери да се намират в затвора.

4. Царските офицери в околията са настанени на работа както следва;

а/ В държавни учреждения;3 в държавна болница-Михайловград от които 1 лекар,1 зъболекар и 1 домакин;1 в УАТ-главен техник,2 учители; 1 в БНБ-счетоводител и 1 касиер в Проектанска организация.

б/ В промишлеността-6 човека от които 5 в ДИК "Г.Генов" от тех 4 работят в плановия отдел а единия е счетоводител и в 1 в ДМП-Чипоровци, електрошлосер.

в/ Търговски организаций-7 човека от които 5 в РКС-Михайловград, от тех 1 счетоводител,1 плановик,2 н-к отдели и 1 работник болджия;и 1 селкооп и 1 бюфетчик на ЖП-Михайловград.

г/ В ТКЗС общо работят 7 и 1 счетоводител в Занкооп.

д/ 21 ц.офицери работят частно земеделие или пък друг вид работа

е/ 2 работят физическа работа в Стройобединение.

ж/ 1 ц.офицер е пенсионер не работи нищо.

II. ХАРАКТЕРНО В ПОВЕДЕНИЕТО И ВРАЖЕСКА ДЕЙНОСТ НА Ц.ОФИЦЕРИ.

1/ ПРЕОРИЕНТАЦИЯ НА Ц.ОФИЦЕРИ.

а/ Има минали на о.ф. позиций 15 човека, активно се включват в изпълнение на правителствените мероприятия това са синове на бедни и средни селяни и бивши чиновници. Така капитана Атанас Костов Ташков счетоводител в РКС-Михайловград работи активно в кварталната о.ф. организация където е избран и за председател и се стреми да провежда правилно възлаганите му задачи.

б/ Останалите ц.офицери изказват недоволство от това или онова мероприятия, стремят се да са исправени в своята работа и изчакват международните събития.

85

II. ВРАЖЕСКА ДЕЙНОСТ СРЕД Ц.ОФИЦЕРИ.

През 1951 година, Величко Александров Димов като член на нелегална Н.Петковиска организация поставяща се за цел да се въоражи и вземе участие в сваляне на Народната власт бе задържан. По време на следствието се установи че той е ходил на 2 събрания и давал парична помо[illegible] Същия тогава бе освободен и предупреден тъй като е краино беден а сега не развива никаква деиност.

За провеждане на вражеска агитация е взет на едн. акт. р/ка "Троцки" запасния Подполковник Тодор Георгиев Токин от с.Г.Лука=Михайловградско 65 годишен в царската армия е стигнал до чин капитан през 1944 год. се свързва с партизаните, същита година бива задържан от военните и вербован видно от показанията на Живко Марков от с.Г.Лука задържан заедно с него. След това обекта минава в нелегалност като се присъединява към отряда "Хр.Михайлов". След 9.9.44 год. бива пройзведен в [illegible] чин Подполковник. Сащия е член на партията. Възхвалява Троцки, хули Съв. съъз, Народната власт и особено мръсни хули отправяше по адреза на др. Сталин.

След 9.9.44 година на двапъти е съден на по 3 и 5 години запасния офицер Спас Върбанов Оризарски от с.Владимирово=Михайловградско заради черна борса.

Запасния ц.офицер Кръстю Иванов от с.Благово=Михайловградско, се засича като връзка на изменика на родината Крум Александров от същото село воден на И.Д. "Мусорок", което е видно от даните на агент "Симов" и "Благоев", които дават че при идването на изменика на наша територия се е свързвал с Кръстю.

ИЗГОТВИЛ ст.лейт: [signature]

СЪГЛАСЕН-ОКОЛ.Н=К МВР: _____
/майор/

строго поверително!
КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

7

ОТЧЕТЕН - ДОКЛАД

По линия на "царски офицери"-за Плевенск окръг за 1954 год.

1.УСТАНОВЕНОСТ НА КОНТИНГЕНТА.

Към 31.XII.1954 год. в Плевенски окръг са установени общо 192 "царски офицери",от които:

гр. Плевен	- 116	Плевенска околия	- 18
Ловешка	- 28	Луковитска	- 9
Тетевенска	- 10	Свищовска	- 6
Троянска	- 7	Никополска	- 3

От всичко 192

88 - са завършили военно у-ще
104 - са завършили ШЗО

От всичко 192,

56 - са с чинове от подполковник нагоре
136 - са от майор надолу.

Санкционирани от народната власт след 9.9.1944 година се разпределят,както следва:

Съдени от народния съд	- 7
Съдени за деяния след 9.9.1944 год.	- 6
Изпращани в ТВО за дейност преди 9.9.44г.	- 8
Изпращани в ТВО за деяния след 9.9.44 г.	- 4
Общо санкционирани:	25

По произход се разпределят:

Буржоазен	- 48
Кулашки	- 14
Среден	-113
Веден	- 17

По месторабота контингента се разпределя,както следва:

По линия на промишлеността работя 31 човека,от които 1 техник, 11 счетоводители и 19 общи работници.

В областа на строителството работят 12 човека от които 1 ръководител,4 техници и 7 общи работници.

В търговията работят 12 човека,от които 7,като счетоводители и 5,като обикновени работници.

Държавен апарат	- 24
Пенсионери	- 40
Общи работници	- 20
Частници	- 16
Комунални услуги	- 6
Работят в ТКЗС	- 17
Безработни	- 14

8 13

Царските офицери работещи в промишлеността,строителството, търговията и държавния апарат са се ориентирали предимно към счетоводна работа,понеже знаят ,че счетоводния кадър се търси и след уволняване от дадено предприятие или учреждение,веднага биват назначавани на друго място.

В основному контингента по линия на "царски офицери" за о окръга е установен,обаче за 28 човека липсват пълни проучвания.

2. ОПЕРАТИВЕН ОТЧЕТ.

Към 31.XII.1954 год. общо за окръга на различен вид отчет са взети 156 царски офицери,от които:

На активни разработки	- 8
На наблюдателни дела	-34
На отчетни дела	- 114

Най-малък процент от взетите на отчет се пада на гр. Плевен. От установените 116 царски офицери не са взети на никакъв вид отчет 26 човека.До като всички околий показаните,като установени,са взети на отчет.

От общия брой царски офицери на отчет по различните отделения се разпределят,както следва:

Активни разработки.

а/по линия на II-ро отделение	- 2
б/по линия наIII-то отделение	- 6

Наблюдателни дела.

а/по линия на II-ро отделение	- 4
б/по линия на III-то отделение	- 27
в/по линия на IV-то отделение	- 3

Отчетни дела.

а/по линия на II-ро отделение	- 2
б/по линия на III-то отделение	- 85
в/по линия на IV-то отделение	- 27

По украски активните разработки се разпределят,както следва:

а/.заподозрени в контрареволюционна дейност	- 3
б/.заподозряни в шпионаж	- 2
в/.заподозрени във вражеска агитация и пропаг.	- 3

По чиновье на разработваемите.

висши чинове	- 3 - 6 % от тази категория
нисши чинове	- 5 - 4 % от тази категория

Всички санкционирани царски офицери се вадят на различен вид оперативен отчет.

По произход на взетите на отчет.

От буржоазен	- 48
От кулашки	- 14
От среден	- 77
От беден	- 17

Като по сериозни разработки които се водят по тази линия са:

Лична активна разработка "РЕСТАВРАТОР"-заведена на О.з.поручик ПАНТАЛЕЙ ХРИСТОВ ПЕНЕВ от гр. Плевен,открита през м.май 1953 год. Обекта е роден на 29.VIII.1921 год. в гр. Плевен.Уволнен от армията през 1946 година в чин поручик,Понастоящем е учител по математика в МСУ "Йосиф Сталин"- Плевен.

Разработката възникна по повод агентурни данни от аг."СТОЯНОВ" от които е видно,че обекта е бил задържан по конспирацията "неутрален офицер",обаче при следствието не бил признал,че е бил завербован за член на тази организация от дружинния си командир.

В процеса на водене на разработката се установи,че обекта прав вражески изказвания.Пред аг. "СТОЯНОВ" е казал,дословно:"Стеми се по най ловък начин да внуша на учениците си неприязън към сегашния строй но без да може някой да ме улици,внушавам им чувства на чест и доблес по свой начин".Също така пред аг."СТОЯНОВ" е казал,че в Плевен е имал сигурни хора около 200 души на които може да се разчита при един подхо дящ момент.

Говори също пред агентите "СТОЯНОВ" и "МОТОР",че сега неможе д се води борба против народната власт,а трябва да се изчакват събитията да не се дават излишни жертви.Обекта е обезпечен с достатъчно аген тура,която се ползва с доверие пред него и ако реши да провежда организирана вражеска дейност,ще бъдем сигнализирани своевременно за това.

Агентурна обезпеченост на разработките по цялата линия.

От водените 8 лични активни разработки само 4 са обезпечени с достатъчно агентура,ползваща се с доверие пред обектите,а именно:"РЕСТАВРАТОР","КОРОНА" водени от III-то отделение гр. Плевен,"АЙЗЕНХАУЕР водена от ДС-Луковит и "ГОРИЛА"-водена от ДС-Тетевен.

С агентура която не се ползва с достатъчно доверие пред обекти те по които работи има три лични активни разработки,от които "ПРЕДАТЕ водена се от III-то отделение гр. Плевен,а останалите 2 разработки се водят по II-ро отделение.По активна разарбатка "ГРАПАТА" водена от ДС-Плевен околия няма никаква агентура.

Агентурна обезпеченост на наблюдателните дела.

По 15 наблюдателни дела е на лице агентура,която има действите ни възможности да наблюдава обектите,агентурата по тези дела произхож да от средите на наблюдаваните и се ползва с тяхното доверие.

По 11 наблюдателни дела е на лице агентура с ограничени възмож ности.

По 8 наблюдателни дела няма агентура и не се получават донесе ния по същите.

От тук може да се види,че агентурното наблюдение на обектите водени се на наблюдателни дела е не достатъчна.

Агентурна обезпеченост на цялата линия.

Общо в окръга по линията работят:

Агенти - 22
Информатори- 2

Всички агенти и информатори произхождат от средите на царските офицери.

Завършили военно училище:
агенти - 9
агенти с висши чинове- 5

В окръга са вербовани 22 агента и 2 информатора бивши царски офицери,както следва:
от отделение II-ро - 1-агент
от отделение III-то -18-агента и 2 информатори
от отделение IV-то - 3-агента

От водените се 22 агента и 2 информатора-18 агента и 2 информа тори се ползват за разработване на линията,а останалите 4 агента во дени се от II-ро и IV-то отделения се използват за разработване на обекти водени се от тях.

3.Основно направление на вражеската дейност.

Благодарение на правилната политика на Партията и Правителство то,отразени в доклада на др. Червенков изнесен пред VI-и конгрес на БКП и особенно този раздел от доклада,където се говори за по нататъш ното отношение на Партията спрямо "царските офицери",като разграничава същите от бившите индустриалци и търговци-внесе известно успокоение в средите на същите.

10 15

От донесенията на агентурата е видно,че вражеската дейност на около 40% от царските офицери се изразява главно във вражеска агитация и пропаганда и че в настоящия момент е немислимо да се води организирана вражеска дейност против власта,тъй-като същата е достатъчна силна да се справи с тях и нее необходимо да се дават излишни жертви, а трябва да се пазят хората си за по удобен и подходящ такъв,какъвто смятат,че може да настъпи само с помощ отвън.

Общо по линията.

Значителна част от контингента е проучен и взет на оперативен отчет съгласно заповед С-276 на др. Министър,а само за една малка част 15% от установения контингент нямаме пълни проучвания,който живее в гр. Плевен.

Агентурните разработки в по-голямата си част са обезпечени с агентура,ползваща се с доверие пред обектите,обаче по 55% от Н.Д. липсва агентура ползваща се с доверие пред обектите и по същите не постъпват агентурни материали.

Агентурното обезпечения на цялата линия е не задоволително,поради това,че агентурата произхождаща от средите на царските офицери е недостатъчна по количество,една част от нея има ограничени възможности,а плюс това водената от II-ро и IV-то отделения агентура не се използва за цялостното разработване на линията,а се използва,предимно за разработка и наблюдение на водените от тях обекти,поради това,че между отделенията не е имало съгласуваност за използване цялостно възможностите на агентурата.

Основни задачи през 1955 година.

Извършване допълнително проучване,на непроучените напълно до сега царски офицери,след което въз основа на данните ще се вземат на съответен вид отчет.

Като основна задача през 1955 година стои вербовка на нова ценна и качествена агентура произхождаща от средите на царските офицери годна за разработка на активните разработки,обектите на Н.Д. и осталия контингент по линията.

Ще се координира работата между отделенията с цел пълното използване възможностите на агентурата,за разрботка на обектите водещи се по тази линия в отделенията.

29.XII.1954 год.

гр. Плевен.

ИЗГОТВИЛ НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ III-ТО:
/капитан/

ПРЕГЛЕДАЛ ЗАМ.ОКН.НАЧАЛНИК МВР:
/подполковник/

Строго-секретно! 1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

О Т Ч Е Т Е Н Д О К Л А Д

за състоянието на агентурно-оперативната работа по линия на "царски офицери" през 1957 год. при градско у-ние МВР - Плевен.

ОПЕРАТИВНА ОБСТАНОВКА

Вражеската дейност в средите на царските офицери през отчетната година се характеризира предимно в коментар по вътрешното и международно положение, не съгласие с провежданите от Партията и Правителството мероприятия, изказвайки надежда за промена режима в нашата страна чрез външна намеса при една евентуална нова световна война.

Така например обекта на ОВД - о.з. поручик АЛЕКСАНДЪР ХРИСТОВ ИВАНОВ пред аг."СИМЕОНОВ" се изказал, че народа изнемогвал, гладувал и заплатите били много ниски. Съществувала голяма несправедливост и че за да се наредиш добре трябвало да бъдеш комунист. Вътрешното и международното положение казал той било натегнато - просто киприт и че наближило избухване на война в която война Съветския съюз и страните с народна демокрация ще бъдат бити и наново ще възцари капитализма.

Обекта на ОНД - о.з. капитан ЦВЕТАН АНГЕЛОВ ПАЧЕВ се изказал пред аг."ИГНАТОВ", че положението на народа е станало нетърпимо. Хората не могат да дишат и чакат това "утре" да дойде всеки момент. Нещата бавно, но сигурно зреят и че развръзката за нас ще дойде от вън. Имало хора зад океана, които мислят за нас и няма да ни оставят в решителния момент. Америка ще има последната дума, защото в нейни ръце се намират свободните страни и атомното оръжие.

Обекта на ОНД - ПАВЕЛ ХИНОВ КОСТОВ се е изказал пред аг. "КЕНИ": "Ние ходим в ДНА на курсове. Това не е никак лошо. Нека ни обучават, за да можемда овладяваме оръжието сред вътрешните и външни врагове. Бай Добри загази доста, а пък нашия Жиански и Панков искат да се издигнат още повече. Късно живеят. За тези места ще дойнат нови хора - хора,които в момента търпят терора на комунистическия режим. Буря в СССР, буря в България. Това ще рече опъни нишката и кондиката готова".

2

Друга категория царски офицери предимно от средите на възрастните говорят, че връщане на миналото няма да го бъде и че нашата страна ще върви по пътя на демократичното устройство.

Така например обекта на ОНД - о.з. подполковник - СИМЕОН ХРИСТОВ ПОПОВ се изказал пред аг."СТЕФАН", че докато преди няколко години е вярвал, че ще стане нещо и ще се върне старото у-ние, то вече не може да се мисли за такова нещо. Безмислено е казал той да се слушат чуждите радиостанции, защото това е само лъжа и измама и ето защо аз вече търся весели приказки.

Обекта на ОНД- о.з. полковник НИКОЛА ПОПОВ пред аг."СТЕФАН" е казал: "Много се парадира с НАТО, ама от пресата се вижда, че там има недоволство. Франция още не може да се сдобие с кабинет, който то да се задържи за по-дълго време. Там има голямо недоволство от политиката на Америка, която иска да глътне Тунис и Алжир. Голямо е недоволството в Англия от пренасянето на атомните бомби, а в Западна Германия усилено се вършило подготовка за война."

Моето мнение казал обекта, че Франция никога няма да забрави войната с Германия, нито войната в 1871 год., нито в 1915 год., а така също и последната световна война и затова тя е против въоръжаването на Западна Германия. В заключение казал, че възванието на представителите на комунистическите партии направено в Москва ще допринесе много за отдалечаване на войната, за която трескаво се готвят Америка, Англия и Западна Германия.

ОПЕРАТИВЕН ОТЧЕТ

А/ ПО КОНТИНГЕНТА

В началото на отчетната година по линия на "царски офицери" контингента общо е наброявал 69 души. През годината като непредставляващи интерес за органите на ДС са снети в архив 4 дела, и 1 препратено на друга служба. Получени от други поделения - 5 дела Пререгистрирани от други линии по линия на "царски офицери" - 7 дела. Новозаведени през годината няма.

Към 31.XII.т.г. контингента по линията наброява общо 76 човека, от които 3 се отчитат по линия на "вражеска интилигенция"

Санкционирани от Народната власт след 9.9.44 год. - 9 човека, а именно:

а/ съдени от Народния съд - 5
б/ съдени за дейност след 9.9.44г.- 1
в/ изпращани в ТВО за престъп.преди 9.9.-1
г/ - " - за дейност след 9.9.- 2

Из архивите на ДС
321

Из архивите на ДС

322

По образование контингента се разпределя:

а/ завършили военно училище - 39

б/ завършили ШЗО - 37

По чинове се разпределят:

а/ полковници - 16

б/ подполковници - 3

в/ майори - 10

г/ капитани - 16

д/ поручици - 28

е/ подпоручици - 3

По социален произход:

а/ буржоазен - 21

б/ кулашки - 2

в/ средно - 41

г/ бедно - 12

По месторабота контингента се разпределя:

В промишлеността

а/ административен персонал - 11

б/ техници - 5

в/ работници - 1

В строителството

а/ техници - 1

б/ работници - 3

В търговията

а/ административен персонал - 3

б/ работници - 2

Д р у г и

а/ държавен апарат - 8

б/ пенсионери - 19

в/ общи работници - 4

г/ кооперативен сектор - 8

д/ ТКЗС - 3

е/ транспорта - 1

ж/ културни дейци - 4

з/ частен сектор - 3

Изменници на Родината от царските офицери има 1 - о.з.подполковник - НИКОЛА СТЕФАНОВ ЧОЛАКОВ, съден от Народния съд за минала дейност, излязал от затвора през 1949 год. и с.г. избягал в Югославия по-късно се обажда от Италия, където е и понастоящем.

Съдени и намиращи се сега в затвора и ТВО царски офицери от гр.Плевен - 5 души.

а/ о.з. полковник - ТОМА ИВАНОВ ПРЕНДОВ - съден по процеса на генерал ВЪЛКОВ и осъден на 20 год. затвор.

б/ о.з. подполковник - АТАНАС РАШКОВ ДИМИТРОВ - съден през 1948 год. за контрареволюционна дейност.

в/ о.з. поручик - СТЕФАН БОЖЕВ БОТЕВ - осъден през 1953г. на 15 год. затвор за контрареволюционна дейност.

г/ о.з. поручик - СТАВРИ ЯНАКИЕВ МИЦАРЕВ от РО, осъден от Народния съд на 20 години затвор.

д/ о.з. поручик - ПАНТАЛЕЙ ХРИСТОВ ПЕНЕВ - изпратен в ТВО през есента на 1956 год.

Б. ПО РАЗРАБОТКИТЕ

В началото на годината оперативния отчет общо е наброявал 69 ОНД.

Промени през отчетната година

а/ новозаведен отчет през годината няма.

б/ закрити като непредставляващи интерес ОНД - 4

в/ препратени на други служби ОНД - 1

г/ получени от други служби ОНД - 4 и 1 ЛАР.

д/ пререгистрирани по линия на "царски о-ри" - 7 ОНД.

Към 31.XII.1957 год. оперативен отчет

а/ Лична активна р-ка - 1

б/ ОНД - 75

От ОНД - 4 се водят и отчитат по линия на "вражеска интелигенция" и транспорт.

От наличния отчет съгласно заповед № 155 на др.Министър за 5 обекти са изготвени предложения за ТВО, от които 1 е I-ва категория.

1/ Лична акт. р-ка "ВАМПИР" изпратена през м.април т.г. от III-то у-ние МВР - София е заведена на о.з. майор - НАЙДЕН ИВАНОВ ВОЙНОВ въз основа донесенията на V-то у-ние ДС, от което е видно, че контраразузнавателните и разузнавателни органи от Драма - Гърция са се интересували за обекта. При реализацията на групова активна р-ка "БАНДИТИ" през 1952 год. осъдената СЛАВКА ЛОТОВА в показанията си говори, че бандита АНДРЕЙ ИВАНОВ АНДРЕЙКОВ - изменник на Родината е изпращан в нашата страна с разузнавателни задачи и при идването му в София се установява в квартирата на ВОЙНОВ, който го укривал. По повод на тези данни ВОЙНОВ е задържан от ДС-София, вербован за сс, но по-късно изключен, тъй като отказал да работи и заявил, че не може да бъде предател на приятеля си и през 1954 год е взет на активна р-ка.

323

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

От донесенията на аг."ТАРАС", "ГЕРО", "ЖЕКО" и "АНТОНОВ" на ДС-София е видно, че обекта злослови по адрес на Народната власт и очаква реставрация в нашата страна. След изгонването на обекта от София и изпращането на р-ката в Плевен известно време не можахме да намерим агентура, който да работи по същия. В последно време е насочен аг."ВОЙНОВ" пред когото обекта на 21.XI.т.г. е казал: - "Аз станах жертва на унгарските събития, изселиха ме в София и ме установиха на местожителство в Плевен. Страхуват се от нас бившите офицери в София и около 1500 души пръснаха из цяла България, но смятам, че и за нас ще настъпят по-добри дни".

Други агентурни и официални данни не са постъпили за обекта, които да го уличават в активна вражеска дейност и шпионаж.

2/ По ОНД заведено на о.з.капитан ИВАН ХИНОВ КОСТОВ работи аг."ЖЕНИ" с възможности да наблюдава обекта. От получените донесения е видно, че обекта продължава да стои на вражески позиции и очаква връщането на капитализма.

През м.юли т.г. по повод Постановлението на ЦК за снемането на Георги Чанков и Добри Терпешев в разговор със същия агент КОСТОВ е казал: - "Ние ходим на курсове в ДНА, това не е лошо. Нека ни обучават да овладяваме оръжието сред външните и вътрешни врагове Бай Добри загази доста, а пък Жикански и Чанков искали да се издигнат още повече, късно живеят. За тези места ще дойдат нови хора - хора, които в момента търпят терора на комунистическия режим."

По останалите дела са провеждани мероприятия за наблюдение на обектите, в резултат на което 61 обекта са обезпечени с аг. наблюдение и постъпват аг.донесения. По останалите 15 ОНД през годината не са постъпили донесения и наблюдението им е слабо. Причините се крият в това, че наличната агентура е недостатъчна, а освен това не се използуват максималните възможности на агентурата работещи по другите линии.

ПО АГЕНТУРАТА

В началото на годината по линията са ползувани и отчитани 5 агента, изхождащи от средите на царските офицери. През годината е нововербован 1 агент и 1 изключен по негодност. Други промени в агентурния апарат няма.

Към 31.XII.т.г. по линията се ползуват и отчитат 5 агента. Освен това през годината са ползувани 17 агенти, които имат възможност да работят по линия на "царски офицери", но се отчитат по други линии.

Агентурата по род, оръжие и чинове се разпределят:

6

а/ старши офицери - 1
б/ мл. офицери - 4
в/ инженерни - 3
г/ пехотни - 2

И З В О Д И:

През отчетния период работата по линия на "царски офицери" може да се смята за незадоволителна. Това най-ярко се вижда от постъпилите по отчета донесения, от които 15 ОНД въобще не са постъпили аг.данни.

Наличната агентура вербована и отчитаща се по линията е недостатъчна за наблюдение и разработване на обектите, като се има пред вид тяхната разпръснатост.

Мало и недостатъчно се използува наличната агентура водеща се по други линии, но с възможности да работи по линия на "царски офицери".

26.XII.1957 год.
Плевен

НАЧАЛНИК ГРАДСКО У-НИЕ МВР:
-капитан-

Из архивите на ДС

Строго секретно! 47

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

= С П Р А В К А =

ОТНОСНО: Състоянието на агентурно-оперативната работа по линия на "царски офицери" за Пловдивски окръг.

=-=-=-

нелегалност,от където да водят въоръжена борба за сваляне на властта.Групата беше реализирана,като остана само ТРЕНДАФИЛОВ на свобода за изясняване окончателно дейността му.През 1958 год.пролетта същия открито се заканваше на отговорни другари,че времето наближава и,че сам той ще се справя с тях,като ги убива и т.н.По този повод бе задържан и изпратен в ТВО.

По донесение от агент"Хефе"е видно,че по време на събитията в Близкия изток обекта на ОНД НИКОЛА АТАНАСОВ НИКОЛОВ заедно с ЕМАНУИЛ МАДЖАРОВ от София,дошъл на гости в обекта са правили опит да отидат на работа в Родопския минен басейн и от там да минат границата.НИКОЛОВ е казал,че ако не успеят да избягат зад граница преди да се развият събитията и ако ги мобилизират още с влизането в първия бой ще трябва да дезертират.Там/има предвид противната страна/ще има организирана националистическа българска армия и веднага ще ни включат като офицери и когато се завърнем в България ще им докажем,че не са успяли да ни погубят за толкова години.

Обекта на ЛАР"Идиот"-СТОЯНОВ о.з.капитан винаги коментира по международното положение,че при една евентуална война,която е неизбежна ще бъде катастрофална за СССР,а САЩ ще излезе победител В тоя дух са изказванията на о.з.полковник ГЕОРГИ ПАУНОВ видно от донесение на агент"Загоров".

Бившият царски генерал СТРАШИМИР ВЕЛЧЕВ,обект на ОНД е казал на агент"Енчо",че американците и англичаните са много добре подготвени за нова война която е на самия праг и за 24 часа ще пометат социалистическия лагер.Подобни са изказванията на ГЕОРГИ ПЕШЕВ,БОРИС СИМОВ,ИВАН МИЛАНОВ от Пазарджик и други.

ГЕОРГИ ГАРВАНОВ от Пазарджик във връзка със събитията в Ливан и Ирак говори,че това което става е хубаво,една война би разрешила много спорни въпроси,война сигурно ще има,а ние трябва да бъдем на щрек.В тоя дух са изказванията на СТАНКО МАРИНОВ ДАСКАЛОВ от Левскиград,обект на службата.

По донесение на агент"Любчо"е видно,че АТАНАС ХРИСТОВ КОЗАРЕВ от Левскиград,обект,по време на събитията в Близкия и Средния изток се е изказал,че близко е денят в който двата свята ще си премерят силите,но САЩ не ще остави петрола и тя няма да остави другите народи под робство на комунизма,но дано доживеем да дочакаме тази свобода.

о.з.полковник ДУХО КАРОВ пред агент"Николов"и агент "Любен"се изказал,че американската и английската агресия в Ливан и Йордания е била предизвикана от желанието им да спрат надигането на арабския свят и да защитят жизнените си интереси.С тази намеса е бил провален и плана на СССР в Близкия изток въпреки,че е употре-

Из архивите на ДС

327

Из архивите на ДС

328

била всички пропагандни и заплашителни средства. Тези действия според него били предвестник за една нова война, която можела да се изрази в страхотен световен конфликт.

Много от обектите като ИВАН ФИЛИПОВ от Пловдив, МИРЧО МИРЧЕВ от Пазарджик и други възхваляват де Гол и, че след идването му на власт, като способен генерал ще ликвидира всички комунисти във Франция.

Има бивши царски офицери, които дават оценка, че при една война тя ще бъде унищожителна и изказват мнения да се споразумеят великите сили по мирен начин. ЙОСИФ ХИНКОВ от Пазарджик, АЛФРЕД МЪЙКОВ от Пловдив, НИКОЛАЙ ВАСЕВ от Пловдив-съден за контра-революционна дейност, който отказва да говори по политически въпроси и не искал да се занимава с политика защото е лежал в затвора без да знае за какво и имал представа за живота там. Има и такива като о.з. подполковник НИКОЛА ЮЛЕВ, лежал в затвора, който дава съвет на агентурата да не коментират по политически въпроси и да не се събират много защото това буди съмнение във властта и може да ги арестуват както това е било направено с много хора по унгарските събития.

Анализирайки данните постъпили в службата по агентурен и друг път не е констатирано да има бивши царски офицери да подържат връзка с изменници на родината. Има такива, които са служили заедно с изменници на родината и като тяхни познати са взети на отчет, обаче няма данни от които да е видно, че подържат връзка с изменници тяхни приятели с които са служили съвместно във войската преди 9.IX.44 г.

В окръга до сега няма постъпили данни, от които да е видно, че царски офицери подържат връзка с действуващи такива или да проявяват интерес към състава или въоръжението на армията. Постъпвали са данни, от които е видно, че царските офицери смятат като негодни офицерския кадър във войската сега.

Има много царски офицери, които се водят на отчет по II-ро отделение за шпионаж, обаче няма до сега получени материали от тях за някой да се интересува за въоръжението на войската с изключение на ИВАН ВЕЛЧЕВ-обект на II-ро отделение-зет на изменник, който докато е бил във войската е давал сведения от военен характер.

Връзки на царските офицери с разни лидери и членове на бивши опозиционни партий до сега не са констатирани с изключение на о.з. генерал ГЕНЧЕВ-бивш звенар, който през 1957 год. на няколко пъти се е срещал и устройвали гуляй с бивши членове на ЗВЕНО - КАМБАНОВ, ЧОБАНОВ и др.

Из архивите на ДС

1.За концентрация на обектите в учреждения и предприятия не може да се говори,понеже такава няма.Има по няколко души в по-голямите предприятия-ДТН"Марица",ДКК"Първи май","Пренос-превоз",ф-ка "Витамина"-гара Кричим,Пещера и други където са в различни сектори на работа.По местоживеене най-много царски офицери има концентрирани в Пловдив,Пазарджик,Левскиград и Асеновград,докато в другите градове на окръга са по-малко.

2.В окръга имаме установени 520 царски офицери,от които 241 водим на отчет,от които 66 са репресирани,а по окръжно 155 са предвидени 158.От общото число царски офицери 520 имаме вербовани 10 сътрудници,които се използуват по линията.Има агентура изхождаща от средите на царските офицери,които са вербовани и отчитат по други линий-селско стопанство,икономиката и други линий,от които някой са насочени и работят по обекти царски офицери.Независимо от това,че всеки 13-ти човек е агент,все още има царски офицери,които агентурно не се наблюдават и то са такива от тях,които са много пазят,въздържат се да говорят или отбягват да се събират с други.По-добро е агентурното обезпечение на старшите офицери,между които имаме няколко сътрудници и познават почти всички по които могат да работят,докато измежду по-младите чинове до майор независимо,че агентурата от тези среди е повече,то тя не е в състояние да разработва всички понеже по-малко се познават,болшинството от тях работят в различни сектори,а някой от тях посменно и това не позволява редовното им срещане с агентурата,която също работи и ги изпускаме от нашето полезрение.Тази пречка все още не може да преодолеем независимо,че са разпределени някой от тях по родове войски.Издирена е агентурата от тези среди,но все още може да се каже,че желания резултат не е постигнат.

На мобилизация подлежат почти всички царски офицери. Има една малка част,които не подлежат на мобилизация поради това,че са минали пределната възраст или такива,които са съдени за контрареволюционна дейност и по време на процеса съда им е отнел офицерското звание.През 1954 и началото на 1955 година е правено предложение за отнемане офицерските звания на много царски офицери,като вражески елементи,обаче от прегледа ко"то сме направили по кадровите им дела във военните управления не личи званията им да са отнети

Слабости,които се допускат в работата и трудности, които се срещат са тези,че много от царските офицери напускат даден населен район и се заселват в друг,което не позволява обезпечаването им с агентура,а съответните поделения след разкриването на такива,че са се преместили не уведомяват другото поделение,където са се заселили за вземане отношение.

51

По отношение на такива е трудно и обезпечаването им с агентура. Друга трудност е както посочихме и по-горе обезпечаването на по-младите офицери с агентура, понеже едни други същите по-малко се познават. В тази насока се работи за издирване на лица, които са били щабни офицери с цел вербовка, които са имали служебен контакт с повече хора и имат повече познати, които при вербовка ще може да обслужват повече царски офицери.

В заключение като препоръка за подобрение работата по линията, предлагаме ръководството на Министерството да издири всички агенти имащи маршрутни възможности за работа и ги маршрутира, което нещо ще даде по-резултатна работа от местната агентура.

330

29.IX.1953 год.
Пловдив

ИЗГОТВИЛ СПРАВКАТА:
СТ.ЛЕЙТЕНАНТ: _____

Из архивите на ДС

Стр.секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

О Т Ч Е Т Е Н Д О К Л А Д

За извършената агентурно-оперативна работа на отдел ДС при Окръжно управление МВР-Пловдив, по линия на "Бивши царски офицери" за периода 1959 година.

I. ОПЕРАТИВНА ОБСТАНОВКА

От получените материали през отчетния период от време се вижда, че бившето офицерство в окръга все повече губи влияние сред трудещите се маси, а така също виждайки и високите успехи в селското стопанство, силата и мощта на социалистическия лагер изгубиха вяра за известна реставрация и помощ от западните държави. Докато през миналия отчетен период същите бяха убедени, че капиталистическия лагер ще се наложи над социалистическия, то това тяхно убеждение през настоящата година се промени.

От данните с които разполагаме за същите е видно, че дейността им се изразява главно в коментарии по вътрешното и международно положение, като отделни личности използуват това за агитация сред хората. По-характерни случаи са следните:

Обекта на ОНД-ГЕОРГИ ТОДОРОВ СЛАВЧЕВ от гр.Асеновград се изказал пред агент "СОКОЛ", че по-хубаво е, че Асеновград не е станал окръг, защото това създало голямо недоволство, даже и сред неполитични хора и това повлияло на комунистите, които итиват на работа в производството, въпреки, че досега заемали добри служби. Те са,казал,утрешните врагове на властта.

Обекта на ОНД-ТОДОР ХРИСТОВ КАЙМАКОВ от гр.Левскиград, а на работа в ТПК "Г.Димитров" изпращан в ТВО за противонародна дейност е подканвал работниците да не работят поради това, че нормите били големи. Същият отправя разни псувни и закани по адрес на ръководителите, като ги нарича тартарбашии, видно от донесението на агент "СЛАВЧО".

Характерно е изказването на обекта на ОНД-ПЕТЪР СТЕФАНОВ МАРХОЛЕВ от гр.Левскиград, който направил изказване пред агента, "ДРАГАН" и ПЕТЪР ШАПКОВ - вр.елемент, че не бива да се губи

Из архивите на ДС

кураж. Това положение ще продължи най-много един-два месеца и "другарите" ще си отидат. В този разговор казал, че той имал малко пари и като си отидат комунистите ще започне търговия. А ПЕТЪР ШАПКОВ допълнил, че той бил наготвил един сърп, с който ще коли комунистите, а МАРХОЛЕВ му казал, че понеже били охранени нямали да ги заравят, а щели да торят черешите с тях.

От донесение на агент "ИВАН" е видно, че обекта на ОНД-МИНЧО ХРИСТЕВ БУЗДРЕВ от Левскиград, пенсионер казал:"Комунистите дойдоха на власт и толкова години управляват и искат да подобрят положението на народа, а то какво, подобрява се положението само на отделни личности. Болшинството от масите са в икономическо затруднение. Такова е положението в СССР и останалите народни демокрации.

Обекта на ОНД-ДИМИТЪР АТАНАСОВ ГЕНОВ от гр.Чирпан, а живуц в Левскиград се изказал пред агентурата, че ако стане смяна на властта, щял да иска най-напред главите на съдията КИРОВ и прокурора ГЕНЕВ, тъй като те изтрепали много хора.

Бившият полковник ТАНЮ ДАНАИЛОВ РАДОСЛАВОВ от Вазовград е казал пред агент "ХРИСТО", че американците пускали разни слухове, но всичко излизало напразно, затова той вече изгубил вяра в тях.

От до тук изнесените данни се вижда, че известна част от тези среди не са се отказали от своите намерения и не губят вяра за реставрация.

II. <u>ПО ОПЕРАТИВНИЯ ОТЧЕТ</u>

А/ <u>Вражески контингент</u>

Вражеският контингент по линия на "Бивши царски офицери" е установен и проучен. Взети са на отчет лицата заслужаващи оперативно внимание. Няма концентрация от тези среди в отделните предприятия.

От взетите на отчет 24 ОНД, 6 от тях са репресирани от народната власт и 5 са включени по окръжно 155.

Б/ <u>По разработките</u>.

През отчетния период по линия на бивши царски офицери са новооткрити, получени, предадени на други поделения и минали в архив дела както следва:

Вид	Към 1.I. 1959 г.	Ново-открити	Предадени на др.с-би	Получени от др.с-би	Минати в архив	На лице към 31.XII.
ОНД	27	-	2	1	2	24

По тази линия най-важните обекти се водят на отчет. Предвид на това, че няма данни, от които да е видно да провеждат активна дейност, то нямаме открити и активни разработки. Обектите водещи се на отчет са подсигурени с агентура 80%. Има и такива, които не са подсигурени.

В/ Р е а л и з а ц и и

През отчетния период по линията няма извършени реализации.

III. ПО АГЕНТУРАТА

По тази линия през отчетния период се води следната агентура:

Вид	Към 1.I. 1959 г.	Ново-вербо-вани	Предадени на др. служби	Получени от др. служби	Изключени	На лице към към 31.XII.59 г
Агенти	2	1	-	-	-	3

През отчетния период е извършена една вербовка на патриотична база. Нововербования агент произхожда от средно селско семейство със завършено средно образование и има добри възможности за работа по линията. Срещите с агентурата се провеждат в Я/К, обаче не се използуват цялостно възможностите им, което би подсигурило агентурното наблюдение на агентите. Извършена е проверка на един агент.

И З В О Д И:

От данните залегнали в доклада се вижда, че работата по линията е незадоволителна. През отчетния период не са получени данни, характеризиращи линията на врага, а така също не е придобита и агентура с ценни възможности за работа по обектите.

За подобрение на работата е необходимо да се вербоват двама агенти в Левскиград имащи възможност да разработват обектите.

гр.Пловдив,
26.XII.59 г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ III-ДС
МАЙОР _____/

Из архивите на ДС
333

Строго секретно! 53

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Състоянието на агентурно оперативната работа,методи и форми на враж.дейност сред царските офицери.

В окръга са установени 255 души царски офицери, от които 87 са ст.офицери и 168 младши офицери.По голяма част от царските офицери или 69 % са концентрирани в Русе, 16% в Разград, 3% в Силистра, а останалите са разпръснати от 2 до 6 човека в другите околий.От всичко установените царски офицери на отчет се водят 154 души или 60% от тях 10 са ЛАР и 144 на ОНД.В обекти на промишлеността работят 57 царски офицери,строителство 13, комун-стопан. 12,ТПЗК-13,здравеопазването-17,ТКЗС-7, в търговията - 11,учители - 6,финанс.отдели - 6, а останалите 113 са пенсионери, занимаващи се с лозарство,пчеларство и пр
От горните цифрови данни е видно,че по голяма част 25% от работоспособните царски офицери са концентрирани в обекта на промишлеността и заемат по-вече административни длъжности. Известна концентрация на царски офицери има в завод "Г.Димитров" - Русе, където работят - 10 души обекти.

До сега нямаме получени данни за наличие на обособени групи офицери,които да провеждат организирана вражеска дейност. От наличните агентурни данни, с които разполагаме се вижда,че една от основните форми на вражеска дейност,която те провеждат е вражеската агитация.Забелязано е,че в отделни периоди във връзка с усложняването на международната обстановка известна част от царските офицери враждебно настроени се активизират. Тази активизация се изразява в по усилено коментиране на международните събития,събират се помежду си по домовите под форма на гости изказват надежди в близкия край на комунизма,коментират и предават помежду си предаванията на капиталистическите радиомисии,възхваляват американската техника и мощ и подържат духът помежду си.

57

По време на унгарските събития бяха получени 20 сигнала за вражески изказвания из средите на царските офицери.По характерен е случая с изказването на О.З.Полковник Спас Иванов Спасов от гр.Русе,който при искане съвет от страна на вражески елементи за разпространяванена вражески позиви е отказал да вземе участие под претекст,че е бил стар,но удобрил едеята им.Казал е,че в случай на нужда можели да разчитат на него в смисъл,когато бъдели готови за действия да го извикат.Същевременно е изказал мнение,че у нас не било лесно да се повтори това,което става в Унгария,тъй като власта щяла да вземе мерки,за недопускане на такива събития.За вражеските му изказвания Спасов ое изпратен в ТВО.

След разгрома на унгарската контрареволюция сред царските офицери враждебно настроени се получи известно примиряване,изчакване и изказване съжаления за неуспеха.По време на съоитията в Близкия и Средния Изток се забелязва отново активизация на вражеските елементи сред царските офицери.Те с твърде голям интерес следяха съобщенията за дебаркирането на американските и английски войски в Ливан и Йордания.Изказваха увереност, че войната е на дневен ред,величаеха мощта на VI-тия американски флот,разпространяваха клевети по адрес на съветската армия.Има получени агентурни данни за изказвания на царски офицери,че нашата армия е неподготвена със слаби и необучени офицерски кадри. Характерни са изказванията на царския офицер Панайот Панайотов от гр.Русе,който е казал пред наш агент,че в качеството си на ст.лейтенант в афтомобилна част при една мобилизация щял да опознае войниците си и при първа възможност ще преминел с тях при противника.Взети са мерки, чрез военното управление да му се смени ВОС-а.

Запасния царски капитан Атанас Илиев от гр.Русе - обект на ЛАР се е изказал пред агентурата,че убийството на Нури Саид и краля на Ирак било варварщина продиктувана от Съветския Съюз,че американците щели да се намесят във войната,както това са направили на времето германците през главата на ОЗН и ще обявят войната.Ако това не го направят сега и изпуснат положението, както са го изпуснали в Унгария,то значи,че вече няма да има война.Казал е също,че добре би било сега те /царските офицери/ да се опознаят по добре един друг,кой какъв е защото в даден момент можело да им потрябва.При една война щели да останат хора и в

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

тила, а това значи в гърба на комунистите и да знаят какво да правят.По късно след развоя на събитията в Ливан и Йордания е казал,че нищо не станало с тяхните очаквания,но товане значело, че трябва да губят кураж.Напротив точно сега трябва да очакват, че е началото за развой на събитията.Можем дори да кажем, че американците са направили крачка назад за да направят две напред Те много ловко и стратегически са постъпили защото сега докато се протака въпроса за разоражаването и изтеглянето им от Ливан те ще имат време да се приготвят и в даден момент да започнат от всички страни.Подготовката им от към Китай беше слаба и затова сега и там трябва да печелят време.

Цоло Христов Влъчков О.З. подпоручик от гр.Разград във връзка със събитията в Ирак се е изказал,че зад превратата в Ирак стоят американците,че крал Хюсеин и Нури Саид били ликвидирани защото щели да насочат Иракската политика на изток.Според него въоръжен конфликт щяло да има когато германия бъдела напълно готова.По отношение последните съоития около Китай е казал, че 6-тия или 7-мия американски флот щял да си каже думаата,като е говорил с повишен дух и най-вече се възхищавал от това,че Айзенхауер бил върнал нотата на Хрушчов.

Подобни изказвания има зафиксирани и от страна на други царски офицери.Общо във връзка със събитията в средния и близкия изток имаме получени агентурни данни за вражески изказвания и коментарии от страна на 11 царски офицери, 10 от които се водят на отчет.Една част царски офицери са се преориентирали към народната власт, работят съзнателно впроизводството, правилно преценяват и коментират развиващите се събития,подкрепят и активно участват в провежданите от партията и правителството мероприятия.Получени са редица агентурни данни,които потвърждават,че тази част офицери са се приобщили към народната власт.

Известна част царски офицери се държат резервирано, отбягват да коментират събитията,не удобряват някой от мероприятията на народната власт,но не се проявяват вражески. Въпреки насочваната агентура към тях данни за вражеска дейност от тяхна страна не се получава.

Не са установени връзки между царски офицери и изменици на Родината,не са установени такива с невъзвращенци.

Из архивите на ДС

Царския поручик Ивайло Петров Стайков от гр.Русе има брат в западна германия,О.З. полковник Сарачев има брат в Чили, с които са в кореспонденски връзки, а царския капитан Витков има щуря /брат на жена му/ намиращ се във Франция, с когото жена му подържа писменни връзки.

Установени са близки връзки между О.З. подполковник Петър Илиев Войчев от гр.Разград обект на ОНД с Тодор Драганов-бивш народен представител от земеделската опозиция и с Илия Маринов - водач на легиона в Разградско.Трима са били заедно в ТВО,където са укрепили връзките си, а с Маринов го свързват и съвместни производствени връзки,но въпреки използването на 5 агента около горните обекти освен коментарии на събитията данни за провеждане организирана по остра форма вражеска дейност не сме получили.Обекта на ЛАР - Антон Петров Бянов О.З. поручик от гр.Русе е бил член на земеделската опозиция и по време на масовизацията в ТКЗС е подържал тесни връзки с бивши членове на опозицията,като със своя авторитет е оказвал давление да не влизат в ТКЗС,но въпреки това и самият той стана член на ТКЗС, където работи и понастоящем.

Нямаме получени данни за установени връзки между царски офицери и действуващи такива или да търсят начин за установяване на връзки и да проявяват особен интерес към въоръжението на нашата армия.Получен бе сигнал,че царския офицер Владимир Димитров Михайлов от гр.Русе е проявил особен интерес към специалното производство на завод "Георги Димитров",поради което е взет на ЛАР и понастоящем се провеждат мероприятия за изясняване.

От всичко 154 царски офицери водещи се на отчет 38 са репресирани,за които освен данни за вражески изказвания не са получени данни за друга вражеска дейност.Обезпечени са с агентура всичко 129 обекта, а по останалите 15 обекти се ползват д.в.или странична агентура със слаби възможности за работа Из средите на царските офицери разполагаме с 38 агента,които имат добри възможности и поради обстоятелството,че царските офицери се познават помежду си с тая агентура имаме възможност да обхване по голяма част от взетия на отчет контингент.Използва се също агентура прохождаща по други линии с възможности за работа по някой обекти царски офицери.От всичко 154 обекта

Из архивите на ДС

338

129 са обезпечени с агентура, а останалите 15 обекта се наблюдават от доверителни връзки и перефирийна агентура със слаои възможности.За тези 15 обекта почити не се получават материали за проявите и настроението им.

По писмо 155 са предвидени 45 обекта,които са дооре обезпечени с агентура,следи се редовно тяхното поведение,обаче нямаме получени данни за провеждане или подготовка за вражеска дейност, освен обикновените изказвания и коментарии по развиващите се събития.

От общия брой 255 царски офицери на мобилизация във време на война подлежат 234 души, а останалите 21 човека са с напреднала възраст и неподлежат на мобилизация.От подлежащите на мобилизация 118 се разработват.

Сериозна слабост в работата по линия на царските офицери че не се анализират периодически материалите на взетите на отчет царски офицери и да се направят съответни изводи дали обекта заслужава да се води на отчет,или да се снемат от отчет. От проверките,които сме направили в Градско У-ние МВР-Русе,Разградска и Силистренска околии се установява,че за някой царски офицери водящи се на ОНД постъпват данни,че са се пр[illegible]тирали към народната власт не се получават никакви данни за вражеска дейност.Напротив активно помагат на ДОСО,МПВО и продължават да се водят на отчет.Такива са случайте с О.З. капитан Илия Цонев Илиев и О.З. поручик Стоян Маринов Семов от гр.Силистра и др.

Не-достатъчно се използват маршрутните възможности на наличната агентура,особенно това се отнася за Градско У-ние,където имат на връзка най голям брой агентура с най добри възможности за маршрутирането им в други околии и окръзи.Връзките на агентурата в другите окръзи и околии са установени,но не е доведено дознанието на съответните окръзи за възможностите на нашата агентура за работа по техни обекти царски офицери.В това отношение сега се провеждат мероприятия.Това ще даде възможност на съответните окръзи при нужда да поискат маршрутирането на даден агент,към техен обект.

Предлагаме по същия начин да се уреди щото да получим и ние от други окръзи връзки на техните агенти с наши царски офицери за да искаме при необходимост тяхното маршрутиране.

Предлагаме също така ръководството на управление

III-то - ДС периодически да ни изпраща обзори за по характерни прояви и настроения на царските офицери,както за обмяна на опит така и за нацелване вниманието ни за предотвратяването на вражески действия станали другаде в страната.

30.IX.1958 година

гр.Русе.

, НАЧАЛНИК ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ МВР

под Полковник: [signature]

__.IX.958 год.

Из архивите на ДС

ОРГАНИЗАЦИЯ НА РАБОТАТА

ПРИ ОПЕРАТИВНИТЕ РАБОТНИЦИ, ПЛАНИРАНЕ, АНАЛИЗ

И ИЗПЪЛНЕНИЕ

Съгласно утвърдената от Политбюро "Инструкция за работата на органите на военното контраразузнаване при държавна сигурност" военното контраразузнаване има следните основни задачи:

1. Да води борба срещу агентурата на капиталистическите разузнавания, като развива активна контраразузнавателна дейност в Народната армия и обкръжението на военните обекти за разкриване и обезвреждане на шпионите, диверсантите и терористите проникнали в БНА и насочени към същата.

2. Да не допуска създаване на антинародни групи и организации сред военнослужащите, да разкрива и ликвидира в зародиш опитите за създаване на такива.

Да пресича всякакво проникване във войсковите части и военните обекти на антинародни елементи и групи и да не допуска въвличане на военнослужащи в подривната им дейност.

3. Да провежда мероприятия в помощ на командването на войсковите части за недопускане измяна на Родината от военнослужащи и за пресичане намеренията на промъкнали се вражески и престъпни елементи във войската за дезертьорство и друго отклонение от военната служба.

4. Да води решителна борба срещу вредителството, саботажа и всякаква вражеска агитация и пропаганда в БНА. Да разкрива и предотвратява умишленото разхищение и повреждане на оръжието, боеприпасите и бойната техника.

5. Да открива успелите да се промъкнат в поделенията на БНА политически неблагонадеждни лица и да съдействува на командването за тяхното отстраняване от войската или от особено важните и секретни места и длъжности.

6. Съгласувано с командването да извършва специална проверка и изучаване на военнослужащи, волнонаемни и граждански лица, когато предстои да бъдат назначени на секретна, мобилизационна и шифрова работа във войсковите части и щабове, или пък са определени за работа с бойна техника от особена важност. Да съдейства на командването за недопускане в такива органи и места на лица, за които има определени компрометиращи ги данни.

Из архивите на ДС

7. Да провежда широко профилактична работа в помощ на командирите за опазване от кражби и загубване на секретните документи, за не допускане да бъдат разгласявани държавните и военни тайни, за повишаване бдителността на целия личен състав против опитите на врага да разузнава и подрива народната армия."

Както се вижда от горната формулировка, ЦК на БКП е гласувал огромно доверие на органите на ВКР и същевременно е поставил за разрешаване от същото много важни и отговорни задачи, по обезпечаване сигурността в нашата Народна армия.

В ръцете на органите на ВКР и командването на частите, съединенията и обединенията е поверена отговорната задача да се борят с проникналите и опитващите се да проникнат в БНА врагове, да пресичат своевременно вражеската им дейност, да повишават бдителността на личния състав на армията, за да бъде тя винаги в състояние да отбранява нашите родни граници и отстоява интересите на Народната ни република.

Това задължава нас, работниците от ВКР да отдадем всичките си сили, способности, знания и възможности, за да оправдаем доверието на Партията и Народното правителство.

Разбира се само от желанието за работа, безрезервната преданост към Партията, Правителството, към интересите на народа, които са най-важните качества на работника от ВКР, не могат да се получат желаните резултати.

Необходимо е да се проявява умение в работата, умение в анализиране обстановката и преценяване силите, средствата и възможностите ни преди планиране и провеждане на каквото и да е оперативно мероприятие, с оглед да се надхитри врага, да се постигне необходимия в работата резултат.

Необходимо е с други думи оперативния работник от ВКР да умее така да построи цялостната си агентурно оперативна работа, че с най-малко труд, с най-малко изразходване на време, сили и средства да постигне възможните най-добри резултати. Или с други думи, необходимо е да може добре, правилно да построи организацията на работата си.

Като основни елементи в организацията на работата на оперативния работник се явяват анализа на извършената работа и получените резултати, планиране на следващите необходими мероприятия, тяхното умело и докрай изпълнение, своевременно информиране на ръководството за получените резултати със съответно мнение - предложение.

I. АНАЛИЗ НА ИЗВЪРШЕНАТА РАБОТА И ПОЛУЧЕНИТЕ РЕЗУЛТАТИ

Анализа на работата е действие, с което ОР трябва винаги да приключва изпълнението на дадено мероприятие и да планира и провежда

Из архивите на ДС

следващо такава. С него ОР трябва да приключва дадения отчетен период и без него да не запланира работата си за следващия.

С него трябва да завършва получаването на каквито и да са данни, /дори и маловажни/ по всяка разработка, ЗНД или лице представляващо интерес за органите на ТКР и с него да започва планирането и провеждането на всякакво мероприятие по съответния обект.

С него ОР трябва да завърши подготовката си за среща със съответен агент, с него да завърши приемането на донесението от агента и без него да не му поставя следващи задачи.

С най-задълбочен анализ трябва да завърши обработката на полученото донесение и планирането на необходимите, както за документация дейността на обекта, така и за проверка честността на агента мероприятия.

С анализ трябва да започне и завърши работата на ОР по всеки получен сигнал, за да може той да направи правилни изводи и предложи разумни мероприятия по него на своя началник.

Анализа на работата представлява всестранно и задълбочено изучаване на получените материали и данни, вследствие на проведени едно или няколко мероприятия, отчитане силите и средствата, които са използвани за тяхното провеждане, оценяване получените резултати, постигнатите успехи и допуснатите слабости, с оглед отстраняване и недопускане повторно последните и в съответствие със стоящите пред нас основни задачи, преценяване необходимостта от следващите необходими мероприятия.

Задълбоченото изучаване получените материали и данни вследствие проведени мероприятия ще даде възможност на ОР да познава добре обстановката около обекта на разработката/лицето представляващо интерес/ или поделенията, които обслужва. То му дава възможност да оцени същите, да отдели важните от маловажните, осигурява му правилно да насочи по нататъшните си усилия към важните, ведущи мероприятия.

Отчитането на използваните сили и средства ще помогне на ОР сам да види къде правилно или неправилно ги е използвал, къде излишно те са използвани, къде е изпуснал използването на важно наше средство, чрез което по-бързо, по-ефикасно от гледна точка на резултатността в работата е можело да се разреши стоящата пред него задача.

Оценяването на получените резултати, успехи и неуспехи, безспорно ще дадат възможност на ОР сам да обобщава своя опит, да се поучава, както от успехите, така и от неблагополучията и да провежда след това мероприятията така, че да не повтаря последните.

След като ОР е извършил всичко това, съобразявайки се със стоящите по обекта или за правилното обслужване на поделението пред

него основни задачи трябва да пристъпи към планиране на следващите необходими мероприятия.

II.ПЛАНИРАНЕ РАБОТАТА ПРИ ОР :

А.ТРИМЕСЕЧЕН ПЕРСПЕКТИВЕН ПЛАН

В нашето управление за сега се оказва най-удобно и е утвърдено планирането на основните мероприятия по цялостната агентурно оперативна работа при ОР да става за срок от три месеца.

Изготвянето на тримесечния перспективен план е много важна дейност в работата на ОР и той трябва да се отнася към нея с необходимата сериозност.

От това ,дали ОР ще успее да планира най-необходимите съобразно обстановката му ~~най-правилните~~ мероприятия ще зависи и резултатността от цялостната му тримесечна дейност.

Планировката на работата му трябва да бъде предшествувана от внимателен и задълбочен анализ на обстановката,резултатите от изпълнението на плана за предното тримесечие,от където и ще извлече следващите мероприятия,съобразени с основните задачи,които стоят пред него през планирания период.

1.Разработване мероприятия по разработките и ОНД:

Известно е ,че най-активните вражески елементи,съобразно получените за тяхната дейност данни,ние завеждаме на съответна по вид и окраска разработка/ЛПР,ГПР,ЛАР,ГАР,АР,ДД,ОНД/.От това следва, че това са обектите,които представляват най-голям интерес за ОР.От тях може да се очаква най-остра вражеска дейност.

Ето защо,планировката на работата за тримесечието трябва да започне от планировката на мероприятия по разработките и то от най-важните.

За целта ОР трябва да отчете за себе си изпълнението на плана/мероприятията/ по всяка от разработките,като почне от най-важната/активна или предварителна/.Да анализира цялостно получените до момента данни по обекта,да прецени как агентурата работеща по обекта се е справяла със поставяните и задачи,ползвала ли се е с доверие,правилна ли е била линията и на поведение,не се ли е породило някакво съмнение в обекта по отношение на някои от агентите.Няма ли данни за провокация от страна на агентурата,опити за скриване на някои факти, какви са резултатите от проверката и.Може ли да се счита,че с наличната агентура,при дотогавашното и поведение и степен на доверие ще може да разреши докрай стоящите пред разработката задачи,или е необхо

343

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

димо да се проведат мероприятия/комбинация/ за завоюване доверие на някой от агентите, насочване към вербовка на друг агент.

ОР трябва да подложи на анализ характерните мероприятия проведени по разработката, резултатите от тях и прецени кои от тях да продължава да провежда, какви други по-активни трябва да се проведат, като се съобрази с това, до каква степен с досегашните мероприятия се е приближил до основната цел на разработката и до каква степен ще го приближат новите, които набелязва.

Извършвайки всичко това ОР може да пристъпи към написване плана/мероприятия/ по разработката.

След като подработи /допълни/плановете/мероприятията/по разработките, които нямат такива или вече са остарели, ОР трябва да премине към:

2. Планиране мероприятия по сигналите за остра вражеска дейност и отделни лица представляващи оперативен интерес.

Подлагайки на внимателен анализ и строга преценка получените по сигналите/отделното лице/ данни, резултатите от проведените мероприятия и необходимостта от нови такива, ОР трябва да планира.

Тук трябва особено внимание да се отдели на сигналите за остра вражеска дейност/измяна, шпионаж, терор и т.н./.

3. Планиране работата по оперативната база:

След като са разработени мероприятията по разработките и сигналите, ОР трябва да премине към подработване необходимите мероприятия по оперативната база.

ОР трябва да се съобрази с това каква оперативна база има в поделението си, да анализира основно получените по нея данни, да подложи не преоценка по-важните от тях и реши не трябва ли някои да се вземат на съответен вид отчет. За ония, за които счита, че има достатъчно основание, трябва да планира в съответен срок да бъдат заведени и да разработи мероприятия.

Да постави на преценка проявите на лицата от базата, кои категории от тях в каква насока се проявяват, има ли активизиране във вражеските им прояви и какви мерки трябва да се вземат, какви мероприятия да се проведат.

Необходимо е да се прецени какъв процент от базата е осигурена с агентура, какъв не е осигурен и се предвидат мероприятия за обезпечаването ѝ, като се почне от категориите, имащи шпионски и изменнически характер.

Тук също така трябва да вземат предвид проявите на дезертьорства и самоотлъчки и се планират мероприятия за пресичането им.

От архивите на ДС

4.Планиране работата по опазване на военната тайна и материалната част/секретни секции, "М" секции, шифр, складове за оръжие и боеприпаси и др.важни обекти/ и изучаване и наблюдаване на обкръжението:

След като е приключил планирането на работата по разработките сигналите, оперативната база и отделните лица, представляващи интерес за нас, ОР трябва да постави на преценка състоянието на работата си по секретните, мобилизационните и шифрови секции, военните складове и др. обекти. Необходимо е да анализира получените по тях данни, как той е реагирал на тях, докладвал ли е своевременно на ръководството си и командването за получени сигнали за нередности, които могат да доведат до изчезване на секретни документи. Как е работил с наличната агентура, правилно ли е поставял задачите, които са изпълнявани, достатъчна ли е агентурата и ако не, да определи къде, каква агентура е необходима и си определи срокове за вербовка. Да прецени какви още мероприятия трябва да се проведат/агентурно оперативни, профилактични/ с цел осигуряване секциите и складовете и недопускане изгубване, откраднване или повреждане на секретни документи, оръжие и боеприпаси и техника.

По същия начин ОР трябва да прецени състоянието на работата си по обкръжението на поделението и обектите си. Той трябва да анализира внимателно получените по обкръжението данни, да прецени кои са най-важните вражески елементи вън от поделението, засечени като връзки на наши военнослужащи или проявили интерес към поделението. Трябва да помисли какви съвместни мероприятия трябва да се проведат по тях с териториалните органи на ДС, с оглед доизясняване връзките им или проявения интерес. Трябва да се прецени също така, няма ли достатъчно основание за завеждане някое от лицата на съответен вид отчет.

Трябва да се прецени до каква степен е изучено обкръжението, достатъчна ли е количествено и качествено агентурата всред него и ако е необходимо да се планира вербовка на такава.

5.Планиране работата по агентурата:

Следващата работа на ОР е да анализира състоянието на работата си със агентурата.

Преди всичко тук трябва да се постави на преоценка въпроса с количеството, качеството и разстановката на агентурата и съобразявайки се с необходимостта за правилната разработка на вражеския контингент и обслужване на поделенията и обкръжението им да се предвидят мероприятия за преразстановка, пренасочване и разширяване кръга на хората, по които работи същата или вербовка на нова такава.

След това трябва да се постави на преценка състоянието на ръководството и възпитанието на агентурата а именно:

а/По работата с резидентурите:

ОР трябва да анализира внимателно и задълбочено работата на

Из архивите на ДС

всяка резидентура поотделно, като се занимае основно с въпросите: как той е ръководил, възпитавал и подпомагал резидента, как последния е срещал агентурата, успял ли е да им поставя правилни задачи, взискал ли е за изпълнението им, възпитавал ли е агентурата в дух на преданост към Партията, Народното правителство и ДС, внедрявал ли е и развивал ли е у него необходимите лични и разузнавателни качества.

Има ли сигнали за колебание в някои от агентите, на какво се дължи то и какви мероприятия трябва да се проведат за активизирането му. Такива мероприятия трябва да се предвидят и по онзи резиденти, които не достатъчно добре водят работата си с агентурата, която им е предадена.

В отделни случаи, може да се помисли и за изключване на неработоспособен резидент или агент или разшифрирани такива и заменянето им с друг.

След това ОР трябва да постави на преценка въпроса с доизграждането на съществуващите резидентури и изграждане на нови такива. За целта трябва да оцени кои още с.с. е целесъобразно да се предадат на, резидент, на кой от наличните е най-удобно да се предадат и ако резидентите се окажат недостатъчни, да се проведе вербовка на такъв.

Трябва да се оцени още и какви мероприятия е необходимо да се проведат, за да се подготвят за сдаване на резидент и други агенти.

Към въпроса с резидентурите ОР трябва да се отнесе с нужната сериозност и чувство за отговорност. Хората за резиденти трябва да се подберат добре, а на тях да се предава само работоспособна и проверена агентура, без риск за разшифриране резидента пред вражеските елементи и останалите военнослужащи.

ОР трябва да постави на преценка местата, на които резидентите срещат поверената им агентура/какви Я/К имат канцеларии ползват/ и на неудобните или с опасност за разшифровка места да предвиди нови такива.

б/По ръководството и възпитанието на агентурата на лично ръководство:

Тук трябва да се анализира:

-Редовността на срещите.

-Поставените задачи и отчитането им от агентурата

-линията на поведение на агентурата

-Възпитателната работа

-Местата, където се приема същата

-Сигнали е за разшифровка на агентурата и Я/К

-Проведените и необходими мероприятия за проверка на агентурата и Я/К и резултатите от тях

Из архивите на ДС

След анализа трябва да се набележат мероприятия за зачестяване срещите с изоставената агентура,за активизиране и заангажиране в работа с нас колебаещата се агентура.За разработване линия на поведение или провеждане комбинации за завоюване доверие от агентурата,където това се окаже необходимо.

Трябва да се проведат мероприятия за въвеждане в Я/К подготвената за това,а неизвестена агентура,като за целта се предвидят и Я/К.

По сигналите за разшифровка на агентура и Я/К трябва да се проведат мероприятия по изясняване причините за разшифровката,презашифровка,ако има такава възможност и изключването и от апарата ако няма такава възможност.

По агентурата,за която имаме съмнение,че предателства,трябва да се проведат мероприятия за разобличаване.

И накрая да се проведат мероприятия за проверка на част от агентурата и Я/К.

6.Изработване на тримесечния перспективен план:

Обед като всичко това е свършено ОР трябва да пристъпи към изработване на самия перспективен план.Преди всичко той трябва въз основа на направения преди това цялостен анализ на работата си да определи основните задачи за периода,който планира.Определянето на основните задачи ще му позволи да насочи главните си усилия точно там,където съобразно обстановката му е необходимо.

Тук не може да се даде рецепта за основни задачи.При всеки ОР обстановката е различна,специфична и необходимостта от мероприятия разнообразна.Дори при един и същи ОР в различните тримесечия, основните задачи претърпяват известни промени.

И все пак основните задачи при ОР от ВКР се движат приблизително в следните рамки:

1.Работата по контраразузнаването

2.Борбата с измяна на Родината,изменническите тенденции и дезертьорствата

3.Привеждане в известност вражеския контингент и оперативната база и обезпечаването им с агентура.

4.Работата с агентурата.

След определяне основните си задачи ОР трябва да пристъпи към систематизиране на съответните мероприятия в плана.Тук въз основа на предварителния анализ той вече има ясна представа какви общо мероприятия е необходимо да се провеждат.Остава да прецени кои са най-важни,най-актуални,най-необходими и разбира се кои има възможност да изпълни в рамките на планирания период.Тях именно

Из архивите на ДС

348

и ще вмъкне в перспективния план.

При изработването на плана ОР също трябва да почне от най-важното към по-маловажното. Трябва да планира първо мероприятията по най-важната основна задача. И тук трябва да почне от най-важните мероприятия.

Примерно ако първата му основна задача е: "подобряване работата по линия на контраразузнавателната работа" той трябва да планира на първо място основните мероприятия по най-важната разработка по линия на шпионаж най-важния сигнал или лице представляващо такъв контингент.

Така последователно при правилен разчет на времето, силите и средствата ОР планира мероприятията по всички основни задачи и линии на работа.

III. ОРГАНИЗИРАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ТРИМЕСЕЧНИЯ ПЕРСПЕКТИВЕН ПЛАН - МЕСЕЧЕН РАЗЧЕТ, СЕДМИЧЕН ПЛАН, ЕЖЕДНЕВНИ МЕРОПРИЯТИЯ:

Както бе подчертано по-горе изготвянето на тримесечния план е важен момент от работата на ОР от ВКР. Естествено правилния анализ на обстановката, активните мероприятия и правилната им планировка дават добра перспектива за придвижване напред цялостната му агентурно оперативна работа.

Но още по-важно и основно е организирането на изпълнението на добрия план, така, че да не останат неизпълнени важни и решаващи мероприятия.

1. Месечен разчет:

След като ОР е изготвил плана си, трябва отново да го прегледа и прецени съобразно сроковете в него кои мероприятия трябва да се проведат до края на първия месец и какви още трябва да се проведат с оглед подпомагане провеждане до край на мероприятия със срок края на следващия месец.

Да вземем за пример такъв случай:

ОР е планирал вербовка на агент всред определена категория или група от оперативната база към средата на втория месец от тримесечието. Той, обаче, чрез още предвид кандидат за вербовка. За да може да спази срока необходимо е още първия месец да се проведат мероприятия по определяне на кандидати, изучаването и подготовката му.

Това може да изискват и някои важни мероприятия по разработки, сигнали и др. въобще мероприятия, за изпълнението на които се изисква по дълго време.

Мероприятията, които ОР смята, че трябва да проведе в първия месец, той трябва да отбележи в плана, за да не избегнат от вниманието му, или да си направи разчет за мероприятията, които ще изпълнява през първия месец от тримесечието

2. Седмичния /десетдневен/ план.

След като е направил разчета за първия месец от тримесечието ОР следва да изработи план за мероприятията, които ще трябва да проведе през първата седмица на месеца, като пак се съобрази и с мероприятията, провеждането на които ще обезпечи изпълнението на някое важно мероприятие с краен срок следващата или по следващата седмица.

Седмичния план той ежедневно допълва с нови възникнали мероприятия, вследствие на получени донесения, други материали или указания дадени му от ръководството.

3. Ежедневни мероприятия:

След като седмичния план е изготвен ОР трябва да си отбележи кои мероприятия трябва да проведе през първия ден от седмицата /десетдневието/. Тук той също трябва да се съобрази с мероприятията и сроковете им за цялата седмица.

Ако например ОР има готов за вербовка кандидат и е предвидил да го вербува в края на седмицата, но не е изготвил рапорт плана си, естествено е, това да направи в първия ден от седмицата, за да има време да го докладва, да бъде утвърден и проведена в срок вербовката.

Като постоянни ежедневни мероприятия на ОР се явяват: обработка на получените първия ден донесения, докладването им на ръководството според установения ред, подготовка и провеждане на планираните в графика срещи.

Ежедневните мероприятия също трябва да се допълват с нововъзникналите такива, за да не се изпущат.

4. Ежедневен, седмичен /десетдневен/ и месечен анализ на извършената работа и хода на изпълнението на плана:

С отглед да не пропусне изпълнението на важни и срочни мероприятия, сам да се поучава от собствения си опит/успехи и неудачи/, необходимо е ОР в края на всеки работен ден да си даде отчет как е изпълнил планираните за деня мероприятия, какви резултати е постигнал, какви слабости е допуснал, какви мероприятия не е успял да изпълни и отбележи тия за следващия ден.

Такъв кратък анализ няма да бъде направо губене на време. Напротив, той ще помогне на ОР правилно да планира работата си за следващия ден.

По същия начин ОР трябва да прави оценка и анализ в края

Из архивите на ДС

349

Из архивите на ДС

350

на всяка седмица и месец.

Така той ще може да види допуснатите през периода слабости, пропуснатите мероприятия и своевременно да вземе мерки за изправянето и провеждането му.

Това ще му помогне да се яви добре подготвен на седмичното или месечното /според установения от ръководството ред/ съвещание и изнасяйки своя опит да научи и останалите ОР и ръководството.

5.График за срещите с агентурата:

Като друг основен планиращ работата на ОР от ВКР документ се явява графика за срещите с агентурата.

Известно е неговото значение.Той ни дава възможност по договореност с агента или резидента да се срещаме на определено време и място,без да става нужда да го търсим винаги,когато трябва да се срещнем и спомага да не остане дълго не срещан сътрудник.

Ние смятаме,че при изработването на графика трябва да се има предвид период от 15 дни,в който да се планират максимум 2 поредни срещи с един агент.

Това до максимум ще намали вероятността от несъстояла се по разни причини/отсъствие на с.с. или ОР/.

Независимо от това,на всяка среща с агента трябва да се допълнява деня и часа на следващата среща.Ако има някаква промяна в обстановката и насрочената среща се явява неудобна и бъде променета, това трябва да се отбележи в графика.

При ежемесечния анализ на работата си ОР винаги трябва да има предвид и графика за срещи.Това ще го предпази от изоставяне дълго време без среща някой от с.с.

IV.СВОЕВРЕМЕННО ИНФОРМИРАНЕ РЪКОВОДСТВОТО ЗА ПОЛУЧЕНИТЕ РЕЗУЛТАТИ И ДАННИ СЪС СЪОТВЕТНО МНЕНИЕ - ПРЕДЛОЖЕНИЕ :

Така планирана и организирана работата на ОР ще протича ритмично,без задръжки и необходимост от щурмовка,което ще повишава все повече качеството в нашата работа.

Но за по добрата резултатност в нашата работа,за да се допущат все по-малко грешки и неудачи,ОР трябва своевременно да информира ръководството си,за състоянието на работата си,за получените данни в резултат на проведените мероприятия и следващите необходими такива.

За целта в отделенията всеки ОР има определени дни за периодичен доклад.За тоя доклад освен по заповяданите от ръководството въпроси ОР трябва да се подготви и докладва по възникнали и при него такива.Докладването не трябва да минава като съобщаване на данните и чакане указания,а заедно със съобщаването на данните ОР трябва и е длъжен да докладва мероприятията,които смята да проведе.

Освен тоя периодичен доклад и задължителното ежедневно докладване на донесенията от агентурата, при получаване на остър сигнал за вражеска дейност или неудачи в агентурно оперативната работа/предателство, разшифровка на агент и др./ е длъжен веднага да поиска и то настоятелно да се яви на доклад при началника си.

Само по такъв начин ще се избягнат изненадите в агентурната работа и ще се даде възможност и на съответните ръководства да вземат мерки против тях.

Считам, че така организирана работата на ОР от БКР ще му даде възможност с чест да изпълни възложените му от ЦК на БКП и Народното правителство и ръководството задачи и ще оправдае гласуваното му от Партията доверие.

11.VII.1958 г.
С л и в е н

НАЧАЛНИК ОТД.1 ОТДЕЛ 8 У-НИЕ У ДС

МАЙОР:_____

Из архивите на ДС

351

Строго-поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н Ф О Р М А Ц И Я

ОТНОСНО: дейността на бившите царски офицери в Ст-Загорски окръг.

В окръга живеят и работят общо 468 бивши царски офицери разпределени по околии и окръжния център както следва:

Стара-Загора	166
Сливен	132
Казанлък	86
Ямбол	51
Нова-Загора	20
Ст-Загорска околия	11
Чирпан	2

По чинове които бившите царски офицери са заемали преди уволнението им се разпределят както следва:

Висши чинове:

Генерали	7
Полковници	28
Подполковници	57
Майори	50

Низши чинове:

Капитани	57
Ст.лейтенанти	140
Лейтенанти	113
Мл.лейтенанти	16

От направената проверка по II-ро и III-то отделения се установи, че от средите на бившите царски офицери в окръга има 7 изменници на родината, 3-ма от тях се намират в Западна Германия, 2-ма във Франция, а за останалите двама ДРАГИЙ ИВАНОВ ДРАГИЕВ и ИЛИТКО АНГЕЛОВ ДИМИТРОВ от Ст-Загорска околия не разполагаме с никакви данни за местопребиваването им в настоящия момент. Знае се само, че са избягали в Югославия, но от там къде са изпратени това до сега не е установено.

В настоящия момент в затвора се намират 16 души бивши царски офицери. 14 от тях са осъдени за минала фашистка дейност /издевателства над мирно население, убийства на комунисти още от 1923 год./ и само двама, а именно - ст.лейт. ЙОВЧО ДИМИТРОВ НЕДКОВ от с. Ракитница, Ст-Загорско и ЛЮБОМИР ДИМИТРОВ от с. Памукчии, Ст-Загорско са осъдени за контрареволюционна дейност през 1951 год.

68 % от бившите царски офицери работят в обществения сектор, от които 102 като служители в държавния апарат, 76 в промишлеността, 67 в различните търговски организации и т.н.

В частния сектор работят общо 68 души, от които 22 като общи работници, 7 каруцари, частни земеделски стопани - 7 и т.н.

76 от бившите царски офицери са пенсионери.

По характера на сегашната трудова дейност на бившите царски офицери най-голям процент се пада на обикновени служители /деловодители, книговодители, счетоводители и др./, а по-малко са от други специалности, като лекари - 12, плановици и техници 26, инженери - 4 и т.н.

Контингента по тази линия е изцяло установен, като на всички са заведени картони. На действителен оперативен отчет са вземати общо - 158 лица, а именно: -

Едноличка активна р-ка по II-ро отдел.Имбол - 1
Предварителна р/ка гр. Ст-Загора - 1
Наблюдателни дела - 56
Отчетни дела - 93
Издирвателни дела - 7

Едноличната активна разработка се води по линия на II-ро отделение с окраска "шпионаж". Възникнала е на основание анонимно писмо уличаващо обекта в услуга на чуждо разузнаване.

<u>ДОБИТИ ДАННИ ЗА ДЕЙНОСТТА И ПОВЕДЕНИЕТО НА БИВШИТЕ ЦАРСКИ ОФИЦЕРИ.</u>

По лицата от контингента работят общо 91 с.с. от които 62 са били също царски офицери /17 висши чинове и 45 нисши/.

От анализа на получените до сега агентурни данни относно дейността и поведението на царските офицери се вижда следното:

1/ Не са получени данни за организирана провеждана подривна дейност - шпионаж, вредителство, контрареволюционна дейност от страна на царските офицери живеещи и работещи на територията на окръга с изключение на агентурно донесение относно това,

Из архивите на ДС

че обект на Н.Д. "ЧЕРЗАВЕЦ" /бивш царски офицер/ на работа като закупчик на РКС Стара-Загора е казал на агента, че той /обекта/ като закупчик на Съюза, за да настройвал селяните против народната власт щял да тормози хората, като по различни претексти /мокра вълна, нечиста и пр./ ги връщал по няколко пъти при предаване на държавните доставки /сигнала се проверява/.

Получено е донесение от агент "РОМАН" от м. май т.г. относно бившия царски офицер _____ от гр. Сливен живущ в София на отчет в отдел III-ти при у-ние III-то ТС, което донесение може за сега да се счита за по-характерно, за организирана дейност на страна на бившите царски офицери.

Според донесението на "РОМАН", обекта още през 1949-1950 година му е доверил, че единствената най-сериозна сила в страната която е можела да се бори срещу комунистите, това са били бившите царски офицери, и че за успешността на тази борба е било необходимо свързване дейността на офицерите с тази на н.петковистите - по-точно на земеделците. По същото време обекта е доверил на агента че имал възможност да го прехвърли зад граница /тогава агента не се е съгласил, понеже не е бил с.с./.

На последната среда през м. май 1955 година станала в София обекта е казал, че сега обстановката се е изменила, че налагало здравите хора да не излизат извън страната, а да работят тук. Отново е повторил, че бившите офицери са сериозна сила и се изказал остро срещу бившите опозиционери излезли с декларация. Посъветвал е твърдо агента да не излиза в никакъв случай с декларация и му е казал, че предстояли избори и че във връзка с това било необходимо агента да отпочне работа в смисъл, да подработва хората против властта, така, че обезателно с общи усилия на всички да се получели най-малко една трета гласове срещу Партията.

2/ Получени са за 4-ри бивши царски офицери агентурни данни от които се вижда, че същите за сега са с намерение в случай на военно нападение да минат на страната на врага или да му окажат помощ.

Например бившия царски офицер КИРИЛ АТАНАСОВ ПРЕЛЕЗОВ от гр. Стара-Загора, обект на Н.Д. по време на занятията организирани от военното окръжие със запасните офицери слушайки лекциите за атомното оръжие е казал пред с.с. "КОСЮ", че от страна на Правителството се е умаловажавало действието на атомното оръжие защото ги е било страх. Изказал е мнение, че трябва да се изчаква и че те знаели какво да правят когато им дадат оръжие при една

напрегната военновременна обстановка. А о.з. майор БОРИС ГЕОРГИЕВ ТИТКОВ, обект на Н.Д. се е изказал пред с.с. "ЧАНЧО" в следния смисъл: "Аз съм стар македонски комита, знай, че всичко каквото съм изгубил ще си го върна и то в най-скоро време. Не се отчайвай. Всичко ще си придобием макар и с кръв". В същия дух се изказал и о.з. генерал СТЕФАН СОТИРОВ от гр. Сливен, обект на Н.Д. пред агент "МАРКОВСКИ", като го е уверявал, че комунистите няма да управляват безконечно, че техния край идва. " А ако се позволят да мобилизират и да ни дадат пушките, никакви снимки които дадохме в окръжието няма да ги спасят ... Ние дадат оръжието на този гладен народ, че да гледат какво ще стане. Войната ще спечели този който пръв употреби атомното оръжие". Други конкретни указания не е дал за борба против властта, като само е казал, че когато се обявява войната да се действувало съобразно обстоятелствата. О.з. полковник ТЕОФИЛ ХРИСТОВ от гр. Сливен, обект на Н.Д. също смята, че войната е неизбежна и че победата ще бъде на страната на англо-американците. Съветвал е нашия агент да си приготви сабята, да я смаже и наточи, тъй като ще трябва.

3/ За 94 царски офицери са получени агентурни данни за това, че същите в тесен кръг от бивши свои колеги правят систематично вражески изказвания по най-различни поводи.

Общата линия на тези изказвания е, че войната между двата лагера е неизбежна и предстояща, и че в тази война победата ще бъде на страната на американо-английския блок.

Комунистите имали нужда от тях и затова действували по различни начини, за да ги привлекат на тяхна страна. Това потвърждават речта на др. ЧЕРВЕНКОВ пред VI-тия конгрес на БКП, занятията които се водят в ДНА, закона за пенсиите за офицерите и др., като относно отношението което трябва да вземат към тези мероприятия се изказват за "изчакването".

Макар и за сега да не са получени агентурни данни за това, че тези вражески изказвания се провеждат организирано - като се изхожда от факта, че най-активни в това отношение са бившите царски офицери от висшите чинове или от такива ползвали се на времето с авторитет между офицерите, че вражеските изказвания са насочени към създаване на неувереност в силите на демократичния лагер, срещу мероприятията на Правителството за приобщаване на част от бившето офицерство и др., може да се предполага, че тази дейност не е изолирана и че е нацелена главно към недопущане на въздействие върху по-голямата част от бившите царски офицери, силата и успехите на демокра-

Из архивите на ДС

тичния лагер и на нашата Партия.

В резултат на редицата успехи на народната власт и мероприятията на Партията и Правителството известна част от бившите царски офицери показват приобщаване и някои от тях активно се включват в обществена работа. За такова приобщаване са получени агентурни данни за около 8 бивши царски офицери. Извода за приобщаването правим от такива факти /извън положителните изказвания относно политиката на Партията, изказване на увереност в силите на Съветския съюз/ активно включване в производството и в обществено политическата работа на единните организации, положителна оценка на занятията водени в ДНА, правилна оценка на вниманието което им се оказва от страна на народната власт и др.

Получени са агентурни данни за 3-ма бивши царски офицери, които по повод на активното им участие в единните организации обясняват на агентурата, че това те вършат привидно, за да изчезнели от погледа на властта, което се налагало в този период през който те трябвало да "изчакват".

Такива до сега са данните относно дейността и настроението на бившите царски офицери.

От анализа на работата на наличната агентура по линията се вижда, че същата не е използвана изцяло и целенасочено. Редица агенти-бивши царски офицери, ползващи се с авторитет сред бившето офицерство не се използват за разкриване на организираната подривна дейност която вероятно водят някои от бившите офицери.

Не се е работило активно за разкриване евентуална подривна дейност от страна на бивши офицери имащи в момента близки връзки с офицери-изменници на родината.

От анализа на получените агентурни данни се вижда, че все още значителна част от бившите офицери стоят на вражески позиции и могат да представляват сериозен контингент на врага в случай на военно нападение над страната, а и при по усложнена международна обстановка. Считам, че би могло да се помисли за провеждането на по-конкретни мероприятия от страна на съответните органи в духа на отчетния доклад пред VI-тия конкрес на БКП. Предлагам да се обмисли и такова мероприятие - част от нашата агентура да бъде използвана за пропагандиране /по различни начини - доклади, лекции по линия ДНА, обществени организации/ пред бившите офицери, без разбира се да се отслабва агентурно оперативната работа по разкриване организирано провеждана подривна дейност и агентурно наблюдение на царските офицери.

ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК МВР:
подполковник

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М
ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК МВР:_____
полковник / А.Зафиров /
_____1955 година 13. VI. 55 г.
СТАРА - ЗАГОРА

П Л А Н

За активизиране агентурно оперативната работа по "царски офицер!

Ц Е Л:

1/ Разкриване води ли се организирана подривна дейност по линията на бившите царски офицери.

2/ Обезпечаване резултатно агентурно наблюдение върху максимално възможния брой бивши офицери с цел: - определяне кои от тях са останали на вражески позиции, кои се колебаят и кои са минали на отечественофронтовски позиции.

М Е Р О П Р И Я Т И Я:

1/ Да се прегледат основно издирвателните дела на бивши офицери - сега изменници на родината; да се прецени степента на установеността на връзките им и се отпочне активна работа по агентурно обезпечаване на тяхните връзки /ако не са установени, да се установят бързо/.

Отговорници: Н-ци отдел. II и III-то
Срок до 10 юли 1955 год. /за основно установяване на връзките и аг.обезпечаване/.

2/ Да се прегледат основно делата на бившите офицери, за които до сега са постъпили агентурни данни, за това, че същите са направили изказвания от които се вижда, че обектите са готови в случай на военно положение върху страната да действуват в полза на врага. След прегледа да се набележат

и проведат агентурно оперативни мероприятия, чрез които да се установи, дали тези тяхни изказвания не са резултат на организирано провеждана дейност, както и да се обезпечи такова агентурно наблюдение което да гарантира своевременно усвояване от наша страна, евентуално преминаване от същите към организирана подривна дейност.

Отговорник: Н-к отдел. III-то
Срок: - до края на м. юли 1955 г.

3/ Да се отпочне работа по действителното агентурно обезпечаване на контингента - преди всичко на обектите:

а/ правещи вражески изказвания,

б/ на бившите офицери от класово чужд произход,

в/ на тези от висшите чинове,

г/ на санкционираните от народната власт,

д/ на пребивавалите преди 9.IX.1944 година в капиталистически страни /Англия, Германия и др/ и т.н.

За по-успешно изпълнение на задачата по агентурно обезпечаване на бившите царски офицери, ще се приведат в пълна известност и картотекират връзките на агентурата от средата на бившите офицери със също такива офицери независимо къде живеят и работят тези връзки; агентурата с най-големи възможности ще се вземе на ръководство от ръководния състав на поделенията; ще се извършва системна проверка на действуващата агентура; ръководството на проверената агентура ще бъде нацелена към разрешаване задачите по настоящия план.

Отговорник: Н-к отдел. III-то
Срок: за пълно агентурно обезпечаване 3 месеца.

4/ Ще се приведат в точна известност намиращите се в затвора бивши царски офицери и ще се отпочне активна агентурна работа за установяване, не поддържат престъпни връзки навън, не водят ли организирана подривна дейност, настроението и поведението им, като заедно с това се работи и за придобиването на агентура от затворниците бивши офицери.

Отговорник:

Забележка: Мероприятията по бившите офицери ще се провеждат по всички линии, независимо от това, къде, какво работят и живеят обектите.

За общото ръководство по този контингент, ще

Из архивите на ДС

отговаря Зам.началник отдел ДС - майор МАРКОВ.

Ежемесечно, въз основа на придобитите данни, ще се съставя справка както за изпълнението на задачите по настоящия план, така и по добитите резултати.

Отговорник: Зам.н-к отдел ДС - МАРКОВ.

9.VI.1955 год.
Стара-Загора

ЗАМ.ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК МВР:
- майор -

Отпеч. 3 екз.
Написала :МЗ

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно!

ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ
на М. В. Р.
№ 5488
8.VI. 195..
гр. СТ. ЗАГОРА

ДО
ОКОЛИЙСКИТЕ НАЧАЛНИЦИ МВР В ОКРЪГА
НАЧАЛНИК ГРАДСКО УПРАВ.МВР-ТУК.

Бившите офицери са били и си остават едни от най-опасните врагове на Партията и Правителството, те представляват, както здрава опора на вражеските елементи вътре в нашата страна и добър контингент на чуждото разузнаване. От 9.9.944 год. досега са разкрити не малко участници в контрареволюционни организации и шпиони. От данните които получаваме в нашия окръг се вижда,че голямото болшинство си остават на вражески позиции и водят вражеска агитация и пропаганда против правителствените и партийни мероприятия, а някъде говорят и за изграждане на нелегални контрареволюционни организации.

Поради своето минало те са добре подготвени и умело прикриват своята вражеска дейност и в сравнение с другите обекти много трудно се разработват. Докато по време на унгарските събития се получаваха по-редовно агентурни донесения за тях,то през 1957 год., се получават много рядко и без особенно значение. От направения анализ се вижда,че агентурно оперативната работа не е добра. За да се подобри агентурно оперативната работа по бившето офицерство и се отстранят някой наши слабости е необходимо да се има предвид следното:

1. Да се направи отново проверка колко офицери има на местожителство в околията, колко и кои от тях в последните години са си променили местожителството и къде са се установили на ново такова.

2. Колко от тия които се намират в околията не се водят на отчет по линия на "бивши офицери" и по кои линии се водят. Да се направи разстановка,къде и какво работят и какво е тяхното настроение. Тия които не се водят на отчет да се знае защо не се водят и се насочва переодически агентура към тях, за да се знае какво им е поведението и настроението.

3. Да се знае колко стоят на твърди вражески позиции,колко се колебаят и колко са се приобщили.

4. За ония,които от известно време нямаме данни каква дейност развиват да се направи допълнително проучване по месторабота и живеене и да се види какво е тяхното поведение и отношение в настоящия момент.

5. Да се изпращат в Окръжно Управление МВР редовно донесения за по важните изказвания на обектите.

6. Да се набележат комбинативни мероприятия за про-

верка искреността на агентурата работеща по тази линия.

7. При срещите с агентурата да се издирят задълбочено връзките им в страната и какви маршрутни възможности имат, като се изготви списък на тази агентура и се посочи към кои обекти могат да се маршрутират.

8. Да се прегледа отново има ли уговорена бърза връзка с наличната агентура и ако с някой няма такава, да се уреди този въпрос.

ЗАМ.ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК МВР:
6 юни 1957 год. -майор-
НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ III-ТО
7 юни 1957 год. -майор-

Отпечатано в 9 екз.
8 за адресантите
1 към преписка
Изпълнител:Г.Илиев
Написала:Чобанова

Из архивите на ДС

Строго-поверително!

За справка в „КА"

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

1

За ген.майор АСЕН ИВКОВ КРЪСТЕВ-Началник историческия отдел - МНО,роден на 21.9. 1893 год.в с.Видрица - Брезнишко,живущ на ул.Масарик № 22 - София.

Произхожда от средно селско семейство.Няма данни за политическата принадлежност на родителите му.

Завършил военно училище през 1914 год.и Г.Щ.през 1928г

Преди 9.9.1944 год.нямаме данни да е членувал във фашистки партии.

През 1923 и 1934 год.е взел дейно участие в противонародните преврати.При преврата на 19 май 1934 год.е бил деен член на "Военен съюз" и един от най-близките сътрудници на Дамян Велчев.

След 19.5.1934 год,като привърженик на превратаджийския режим бива изпратен за военен аташе в Москва,където е престоял до уволнението му от войската през 1935 год.Уволнен е в чин майор.

След 9.9.1944 год.по настояване на проф.Петко СТОЯНОВ-бивш министър на финансите и деен член на "Звено",Кръстев бива произведен в чин генерал.

От 23.7.1945 до 1947 год.е бил началник тила на войската,през който период бяха разкрити крупни вредителства по линия на тила,за които ген.Кръстев не е реагирал.

През 1947 год.при приемане командването на военна академия "Г.С.Раковски",пред цивилните преподаватели между другото е казал:"Бъдете внимателни и предпазливи,за да не ми създавате неприятности,с политика не се занимавайте.Който се занимава с научна работа,не може да се занимава с политика"!

През 1947 год.е придружавал югославска,културна делегация,която е посетила мострения панаир - Пловдив.При обяснението на др.Коста ЛАМБРЕВ - журналист,че под тепето на Пловдив ще бъде прокарана голяма автострада,ген.КРЪСТЕВ пред цялата делегация с ирония казал:"Това ще стане през двадесет и първи век"!

Като началник на академията не е провеждал никакъв контрол по планирането на подготовката,поради което чести са били случаите да се изменя програмата и да се спъва подготовката.При изнасяне на лекции пред слушателите не е осигурявал време,за задаване на

въпроси,понеже се е страхувал да отговаря на задаваните му въпроси. Често е използвал записки на негови подчинени и това още повече го е характеризирало,като крайно неспособен офицер.

През 1948 год.при атестирането на слушателя в академията - кап.ПЕТКОВ - взел участие в бомбардиране на партизански части преди 9.9.1944 год.при забележката на парт.секретар за тази му дейност, генерал Кръстев казал:"Миналото на Петков няма никакво значение,за оценката на личните му качества"!

През 1948 год.по искане на канцеларията в МНО,да се представят за награждаване офицери от академията,ген.Кръстев не удобрил подбраните от партийната организация офицери и заповядал да бъдат представени за награждаване реакционно настроени офицери като:полк. КИРЧЕВ - взел участие при планирането на акции за масово избиване на партизани,кап.Петков - участник в бомбардировки на партизански отряди преди 9.9.944 год,полк,х.Иванов и др.фашизирани елементи.

През май 1950 год.при подписването на заповед по дисциплината,нарекъл заповедта"партийна",понеже в същата се споменавало за партийна отговорност на провинените и наредил да се изхвърли "партийността" от заповедта.На докладващия заповедта - подполк.Митев казал:"Ти да не си член на партията,та пишеш такива заповеди"!

В близки връзки е с о.з.полк.Георги Иванов ДИЛЧОВСКИ - преподавател във в.академия,с подполк.СУРДОЛОВ - преподавател във в.академия и с о.з.ген.ЦАНЕВ - бивш военен министър,на когото ген. Кръстев е бил началник щаб през 1933/34 год.в гр.Пловдив.

Отделението не разполага с данни за връзките на генер. Кръстев с Николай Суботин Василевич.

4.IV.1951 год.

София.

НАЧАЛНИК ГРУПА,ОТДЕЛЕНИЕ 1-во.

МАЙОР /ЯНЕВ/

Из архивите на ДС

Строго поверително! 1

УТВЪРЖДАВАМ: /генерал майор/

ЗАМ.МИНИСТЪР НА МВР

20 май 1955 год.

София

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

М.В.Р. — VIII отдел — Д.С.
Лична предварителна ...
Зарегистрирано съгласно заповед на МВР № 276 от 10 октомври 1953 год.
Присвоен № 1466
2 VIII 1955 год.
Подпис ... фамилия

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

ОТНОСНО вземане на ПРЕДВАРИТЕЛНА РАЗРАБОТКА генерал майор Асен Кръстев ИВКОВ-старши преподавател по военна история при В.Т. Академия.

Подписаният Подполковник Иван Вапирев Началник Отдел I, У-ние V-ДС, след като прегледах материалите за генерал майор Асен Кръстев Ивков установих;

Роден е на 21.IX 1893 г. в с.Видраре-Брезнишко. Произхожда от земеделско семейство. Завършил е средното си образование в 3-та мъжка гимназия-София. През 1915 г. завършва военото училище и остава като офицер в Българската Армия. Като взводен командир във военото училище е взел участие в преврата на 9 юни 1923 г. Служил е в различни гарнизони на страната. Като началник щаб на 2 пехотна дивизия-Пловдив и член на "Военния съюз" е взел активно участие в преврата на 19 май 1934 год. Личен приятел на Дамян Велчев по чието предложение на 17.X.1934 г. е назначен за военен аташе в Москва и като такъв остава до 8 II 1937 г.

През 1937 г. бива уволнен в запаса като "републиканец" със звание "подполковник".

През 1941 г. завършва свободния универиситет в София-дипломатическо консулския факултет, а до 9.9.44 г. се е занимавал с журналистика.

В автобиографията си от 1950 год. генерал Кръстев пише; "В Москва, като военен аташе подържах връзки с органите на съветското командване и работех в полза на СССР. През 1941 г. подържах връзки с управляващия легацията в София".

След 9.9.44 г. бива произведен в звание "генерал" и назначен за командир на 3-та Армия, с която е участвувал в Отечествената война.

Напоследък се получиха следните данни;

Агент "Владимиров" донася, че по време на Отечествената война, генерал Кръстев, по искане на негов близък приятел Иван Петрунов, е взел със себе си бившия областен полицейски управител на София-Борис Иванов Димитров, осъден по това време на смърт от Народния съд, когото улеснил в укриването си под чуждо име, а в последствие при избягването му от фронта в Австрия-американската зона.

В донесение от 23.3.т.г. същия источник донася, че жената на Борис Димитров е била посетена в последно време от някакъв немец, който й донесъл поздрави от съпруга й. Данните от агента се покриват с данните на Управление III-ДС които разработват Борис Димитров. С мероприятие № 9 са установили, че Димитров е изпратил писмо до жена си, което било пустнато от България.

Агент "Владимиров" донася също така, че когато се бил пустнал слуха, че Борис Димитров е заловен в Пирин, семейство Петрунови изразили голяма загриженост за себе си и за генерал Кръстев.

За сега е известно, че подържа връзки с: о.з.полк. Хаджииванов-обект на разработка, о.з.полковник Ботев-обект. о.з.генерал Крум Колев-обект на разработка, бивш министър и близък приятел на Дамян Велчев и о.з.полковник Борис Димов Рогев-обект на разработка.

По данни от I-во Управление ДС Борис Димитров понастоящем се намира в Западна Германия при американците и се занимава активно с разузнаване на Балканите.

С цел изясняване дали ген.майор Кръстев не е установил престъпни връзки с Борис Димитров

П О С Т А Н О В Я В А М:

Ген.Майор Асен Кръстев Ивков да бъде взет на Предварителна разработка под псевдоним " КОНСУЛА ".

София, 5.V.1955 год.

ПРЕДЛАГА:
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ I У-НИЕ V-ДС
ПОДПОЛКОВНИК:

СЪГЛАСЕН:
ЗАМ.НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ V-ДС
ПОЛКОВНИК:
10 V. 1955 год.

Из архивите на ДС

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

-45-

УТВЪРЖДАВАМ:
Н-К ОТДЕЛ I-ВИ-У-НИЕ III
.....
майор/Д.Златанов/
София ..11.7.1953 год.

П Л А Н

за разработването на о.з.ген. АТАНАС ВАТЕВ ВАТЕВ, протичащ на разработка по гр.аг.р/ка "АМЕРИКАНЦИ"

В отделението ни е заведена гр.аг.р/ка "АМЕРИКАНЦИ" по която протичат редица обекти уличени, че са в услуга на американското разуз название. Един от обектите е о.з.ген.АТАНАС ВАТЕВ. За разработването на същия предлгам следния

П Л А Н

1. Да се насочи към обекта аг."Тончев" който го познава добре и ни донася за неговите връзки, изказвания и начин на живот.
срок 25.VII.т.г.отг.Бакърджиев.

2. Да се провери по линия на бивши офицери на кои други сътрудници обекта се явява връзка и същите бъдат насочени към него.
срок 30.VII.т.г.отг.Бакърджиев.

3. Да се проучи обкръжението на обекта по местоживеене и се вербова информатор квартирник.
срок 15.VIII.1953 г.отг.Бакърджиев.

4. Да се установи къде се намира градината на обекта в която той прекарва по цел ден. Ако във вилата към същата живеят хора същите да се проучат, да се изяснят връзките им с Ватев и се вербова информатор измежду тех. Ако не живее никой да се издири и вербова информатор от съседите, който да ни информира посещава ли там обекта от некого и с каква цел.
срок 15.VIII.т.г.отг.Бакърджиев.

5. Да се установи бившата любовница на обкта, с която той понастоящем не е в добри отношения, да се проучи същата и ако се укаже подходяща да бъде разпитана за връзките и дейността му в миналото.
срок 20.VIII.т.г.отг.Бакърджиев.

6. Да се проведе "Панега" на обекта за срок от 3 месеца.
срок 22.VII.т.г.отг.Бакърджиев.

1 пр. Да се проучи обекта посредством отдел VII-ми ДС.
отг.Бакърджиев.

20.VII.1953 год.
София

Предлага:
р-ч/Ил.Бакърджиев/

СЪГЛАСЕН:
Н-К ОТДЕЛЕНИЕ "ФОБХ"
.....
ст.лейт/Д.Иванов/
София .....№953 год

- 1 -

Строго поверително!

УТВЪРЖДАВАМ:
Н-К УПРАВЛЕНИЕ III-ДС

полк./Б.Думков/
17 V 1954 год.
С О Ф И Я

М. В. Р. — VIII отдел — Д. С.
Наблюдателно дело
Заре[illegible] заповед на МВР № 2[illegible] 1953 год.
Присвоен № 3100
9 VII 1954 год.
Подпис: фамилия

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

З А К Л Ю Ч Е Н И Е

По р-ката на о.з.генерал Анастас Ветюв Ватев обект на центр гр.акт.р-ка"АМЕРИКАНЦИ".

Центр.гр.активна р-ка"АМЕРИКАНЦИ" е открита на 5.III. 1953 год. от о.р. Иван Василев Натов въз основа донесенията на агент"Пиер" от които е видно,че Никола Иванов Ковачев е създал нелегална организация за събиране шпионски сведения в полза на американското разузнаване.

Един от обектите по разработката е о.з. генерал Анастас Ветюв Ватев – „Звенар" Ватев е роден на 22.X.1881 год. в гр.Ловеч, българин,български гражданин,с висше военно образование,неженен, пенсионер,живущ бул."Кл.Готвалд" 59 София.

Произхожда от буржоазно семейство.Завършил е военното училище в София и генерал-щабна академия в гр.Торино-Италия.Във войската е служил до 19 май 1934 год. когато бива уволнен като министър на войната.Последната длъжност е заемал само 8 дни.В края на 1934 год. по искане на М-во на войната е бил екстерниран от страната и отива в Италия,от където се завръща през 1938 год.

След 9.9.44 год. не е членувал в политически организации и не взема участие в обществено-политическия живот на страната

От донесенията на агент"Пиер" е видно,че един от членовете на създадената от Ковачев шпионска организация е обекта. Последния през 1949-1950 год. тайно посетил Ковачев в Ловеч,където обсъдили въпроса какво съдействие може да се окаже на американците при едно нахлуване в България.Според Ковачев обекта имал големи заслуги в областа на военното разузнаване в полза на американците.

В процеса на разработването на обекта и от следствието на задържаните по разработката обекти не са получени данни,пот-

3

върждаващи донесенията на агент "ПИЕР",относно обекта.

Като връзки на обекта,които трябва да се имат предвид при разработването му са: Никола Иванов Ковачев,Николай Стоилов Орловски,Лучия Алфиери Бертоли.

За разработването на обекта досега са използвани агент "Тончев",който не е добър и няма желание за работа и инф."Мария"- добър и честен сътрудник,но без възможност за работа по обекта.

В досегашната си работа горните сътрудници не са постигнали успехи в разработването на обекта и не са в състояние да разрешат стоящите пред разработката задачи.

Предвид на това,че центр.гр.активна разработка"Американци" е закрита и не разполагаме с данни обекта понастоящем да развива вражеска дейност,

З А К Л Ю Ч А В А М:

о.з.генерал АНАСТАС ВЕТЮВ ВАТЕВ да бъде взет на наблюдателно дело,под псевдоним "Рак",което да се води по линия на "Уволнени офицери". 03 генерал

За изясняване дейноста на обекта предлагам да се проведат следните агентурно-оперативни

М Е Р О П Р И Я Т И Я:

1.Да се разпита агент"Волов",за причините поради които е бил екстерниран обекта след 19.V.1934 год.,в кои държави е пребивавал и каква дейност е развивал там. 15 X

Отг.: капитан Ив.Пенчев.

2.Да се проверят възможностите на наличната агентура,по линия на"дъновисти",за изясняване характера на връзките между обекта и Иван Сечанов - дъновист.Да се подработи комбинация за внедряване на агент,посредством Сечанов към обекта.

Срок: 20.V.1954 год.
Отг.: Бакърджиев.

3.Да се разпита Н.Ковачев за изясняване характера на връзките му с обекта.

Срок: 30.V.1954 год.
Отг.: Бакърджиев.

4.Да се подработи и извърши секретен обиск в домът на обекта, х дея?

Срок: 10.VI.1954 год.
Отг.: Бакърджиев.

19.IV.1954 год.
С о ф и я

ПРЕДЛАГА:
ст.раз./Ил.Бакърджиев/

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Обр. № 1п 2
Строго поверително!

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА НР БЪЛГАРИЯ — ДС

Управление ..... Отдел ..... Отделение .....

УТВЪРЖДАВАМ: Болджиски

ОКОЛ.Н-К МВР-СВОГЕ
длъжност

Майор Балжийски
звание презиме

6 - X 1956 г.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
ЗА ОТКРИВАНЕ НА ОТЧЕТНО ДЕЛО

гр. Своге 5 X. 1956 год.

Аз ст.раз. лейт. Стефан Йорданов Жеков -
длъжност звание фамилия

като разгледах материалите по отношение на о.з. генерал Васил Цанков Баларев, който е роден на 13.XII.1893 год. в Карлово, българин, български гражданин, женен с две деца понастоящем безработен.

Софийско ... ДС
о-д
... на
10 октомври ... год.
18688
20-X-6 год.
Подпис: ... фамилия

УСТАНОВИХ:
(съдържание на материалите, източници)

Баларев пройзхожда от дребно буржоазно семейство. Завършил е II-ра мъжка гимназия в гр.София. След завършване на гимназията през 1912 година известно време е работил в окр.инжинерество. През 1913 г. постъпва във военното училище, завършвайки го бива изпратен в 29-ти Ямболски полк, където изкарал до края на Европейската война. През 1919 г. е бил преведин в 6-ти полк. След това е служил на различни местав под ведомството на министерсво на войната. През 1943 г. бива повишен в чин генерал майор, а на 10,IX.1944 год. оволнен от армията.

Както в миналото, така и слад 9-9-44 година Баларев не е членувал в политически организации, но е известен като привърженик на кобургската династия, и с крайно реакциони разбирания след 9-9-44 год.

На 21.IX.1944 г. бива задържан от военните власти разследван и освободен на 21.III.1945 год. без да бъде съден.

След освобождението му то е знаел за местонахождението на търсение по това време о.з. генерал Серафимов, който е бил осъден на смърт от Габровския народен съд. За тоя случаи Баларев не съобщил на власта, но наедно с женаси го снабдили с фалшиви документи и цел да се уйрия в монастира "7-те престола"

За тая проява Баларев е бил вербаван пред месец октомври 1950 г. но по късно Баларев категорично отказал да сътрудничи на ДС, за което е бил осъден на 6 години строг тъмничен затвор, от затвора е освободен пред м.Юли 1956 година. В затвора Баларев е имал крайно лошо отношение, по отношение Народната власт, проявявал е скромност и дисциплинираност, имал е изказвания че никога няма да се отрече от старите си позиции. Това е видно и от донесението на агент "Олга" получено на 28.IX.1956 г.

Предвид горното:

П О С Т А Н О В И Х:

О.з.ген.Васил Цанков Баларев да се вземе на първичен отчет по отчетно дело, като протичащо по линия на "царски офицери"

Подпис: [signature]

Съгласен: Началник отделение ДС.
поделение

Капитан (Георгиев)
звание подпис презиме

68

58

УТВЪРЖДАВАМ:

Началник окол.управление МВР

[signature]

/Майор/

Своге ...5.III...1958 година

П Л А Н

ОТНОСНО: провеждане на агентурно оперативни мероприятия по ОНД 1868

На лицето Васил Цанков Баларев ..... живущ в с.Своге, Свогенско е заведено ОНД. Същото е заведено въз основ на придобити материали, от които е видно че обекта преди 9.IX.44 год. е служил в царската армия. Като едни от най-доверените офицери на царя, той бива назначен за н-к канцелария при царя и произведен в чин генерал майор. На 10.IX.44 год. бива уволнен и арестуван. През 1945 г освободен без да бъде съден, но изселен от София.

През 1945 год. неговата съпруга изготвя фалшиви документи и укрива осъдения на смърт генерал Серафимов, за тоя случай обекте е знаел. По-късно генерал Серафимов беше заловен. Пред вид то обекта през 1950 год. бива задържан и осъден на 6 години и изпратен в ТВО, където е престоял до 18.VII.56 год. След освобождаването му с ТВО до момента не работи нищо. Ат данните на агент "Луканов" и "Олга" е видно че обекта си остава враг на народната власт. С цел изяснява не вражеската дейност на обекта, ще се проведат следните агентурно оперативни

М Е Р О П Р И Я Т И Я:

1. Ще се разработи конкретна задача на агент "Петров" в постоянна дружба и разговор с обекта, да установи дали понастоящем обекта подържа връзки с негови бивши колеги.

Срок.20.III.58г. отг.ОР Жеков. Милев

2. Също така ще се постави задача на агент "Петров" да установи какво възнамерява да върши обекта в една усложнена обстановка и на кои лица в Своге смята да се опре.

Срок.10.IV.58г. отг. Жеков. Милев

69

3. Ще бъде поставена задача на агент "Луканов" в постоян разговори да изяснява настроенията на обекта, как реагира пополити - ческите въпроси от международен и вътрешен характер.

Срок.30.IV.58г.отг.Жеков.

4. Чрез III-то управление и III отдел ще се извърши проверка коя от агентурата работеща по БЦО познава обекта, след което ще излезем с предложение за маршрутиране на ония, който има връзка с обекта.

Срок.20.V.1958 год.отг.Жеков.

5. Да се установи понастоящем при кой ОР е на връзка агент "Пл[illegible], чрез когото да се установи, от кога съществуват връзкит на обекта с някой от английски майор и дали той се намира понастояще у нас.

Срок.30.V.58г.отг. Жеков.

6. Да се установят трите имена на на лицето Орошаков /зет на обекта/ и точния му адрес и след това да се проучи.

Срок.20.VI.58г. отг. Жеков.

7. Да се установят и проучат лицата, живущи около обекта с цел придобиване на ДВ, чрез което да установиме какви лица посещава обекта и по кое време.

Срок.30.VI.58г. отг. Жеков.

8. Да се влезе във връзка с членове на ВКП, лекуващи се в санаториума за възрастни, с цел да се установи проявите на съпругата обекта и как се отнася към лекуващите.

Срок.15.VII.58г. отг. Жеков.

9. Да се извърши негласна проверка, на каква основа почи ват връзките на обекта с Лютов. След това зашифровано да се разпита Лютов, който минава за прогресивен, с цел ползуването му като ДВ.

Срок.30.VII.58г. отг.Жеков.

10. Да се изготви предложения за провеждане на мероприяти ?9", за срок от 6 месеца.

Срок.15.III.58г. отг. Жеков.

ПРЕДЛАГА:
Ст.лейт.
Своге 30.V.1958 год.

СЪГЛАСЕН:
Зам.н-к окол.у-ние МВР
Капитан

У Т В Ъ Р Ж Д А В М:

НАЧАЛНИК УЧАСТЪК МВР
/ капитан/
С В О Г Е / VI 1960.г.

П Л А Н

по ОНД заведено на лицето ВАСИЛ ЦАНКОВ БАЛАРЕВ от с. Своге.

ОНД е заведено на лицето ВАСИЛ ЦАНКОВ БАЛАРЕВ по повод на това че обекта е ОЗ генерал , и крепител на фашиската власт,а освен това през периода на 1945 год.е укривал ОЗ ген.Серафимов.

В настоящия момент живее в Своге,в постоянна дружба е изселените,а на последък по агентурен път се установи,че подържа тясна връзка с ОЗ генерал АЛЕКСАНДЪР П.ДИМИТРОВ-обект по ЛАР.

С цел изясняване вражеската дейност на обекта и характера на връзките му предлагам да се проведът следните аперативни

М Е Р О П Р И Я Т И Я:

1/ На аг."Директора" ще бъде разработена конкретна задача и насочен към обекта,с цел изясняване вражеската дейност на обекта в настоящия момент и връските му с ОЗ генерал ДИМИТРОВ.

Срок 10.VI.1960 год.Отг:Динев

2/ На аг."Луканов" ще бъде разработена задача и насочен към обекта с цел проверка на добитите данни от аг."Директора".

Срок 20.VI.1960 год.Отг:Динев

3/ Чрез Коларовско районно у-ние МВР-София,ще бъде маршрутиран аг."Асенчо" и насочен към обекта,с цел изясняване вражеската му дейност в настоящия момент и проверка на горепосочената агетура.

Срок 20.IX.1960 год.Отг:Динев

4/ На аг."Папазов" ще бъде разработена задача 125 и насочен към обекта,с цел изясняване икономическото му положение,кои дни ходи в София,кои лица го посещават и връзките му с изселените в Своге.

Срок 25.VII.1960 год.Отг:К-н Милев

5/ Поради това,че обекта през периода на 1956 год. е изявил желание да се срещне с човек от ДС!видно от писмо на III-то у-ние ДС,то за целта ще извършим следните подготвителни мероприятия:

а/ Основно изучаване на икономическото му положение,кои лица го посещават от София и в районна на общината,

б/ Отношението му в настоящия момент по международното положение,данните ще бъдат добите по агентурен път.

След извършване на потготвителните мероприятия ще бъде проведена беседа с обекта и ако се окаже подходящ ще бъде използван по обекта о.з.ген.ДИМИТРОВ,който е много-добра връзка.

Срок 10.X.1960 год.Отг:Динев

6/ да се извърши негласна проверка на каква база почиват връзките на обекта с Лютов.След това зашифровано да се разпита Лютов!който минава за прогресивен,с цел ползването му като ДВ.

Срок 25.IX.1960 год.Отг;Динев

7/ Ще бъде проведено техническо мероприятие "9", за проверка на вътрешната кореспонденция на обекта,с цел изясняване характера на връзките му.

Срок 20.XI.1960 год.Отг;Динев

След изпълнение на горните мероприятия и зависимост от резултатите,ще излезем с нов план по обекта или предложение.

ПРЕДЛАГА-Ст.РАЗУЗНАВАЧ-

Капитан:.....

26 V 60г

УТВЪРЖДАВАМ:
ЗАМ.Н-К ОКР.У-НИЕ МВР
- Полковник:
София,..9..1...1961 год.

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

130

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

ОТНОСНО: Сваляне в архив ОНД-18688 заведено на лицето ВАСИЛ ЦАНКОВ БАЛАРЕВ.

ОНД е заведено на лицето ВАСИЛ ЦАНКОВ БАЛАРЕВ по повод на това,че същия е о.з.царски офицер.

От проведени агентурно-оперативни мероприятия по обект се установи следното:

Същият е роден на 18.XII.1893 год./68 год./в Карлово, българи,български гражданин,женен с две деца.Произхожда от дребно буржуазно семейство.Има завършено средно образувание.

През есентта на 1913 год.постъпва в военно училище,което завършва през 1915 год.Непосредствено след завършване на военното училище,същият е бил офицер и стигнал до чин генерал майор Уволнен е на 10.IX.1944 год.и предаден на народния съд,но по недоказателства за неговата престъпна дейност през горния период е бил освободен.

Както преди,така и след 9.IX.1944 год.не е членувал в политически организации,но е бил привърженик на кобурската династия.През периода на 1945 год.същия е знаял,че о.з.генерал СЕРАФИМОВ,който е имал смъртна присъда се е укривал в монастира до с. Левище,но не е съобщил на органите на народната власт.По повод на това,че е знаял и се е срещал с укриващия се о.з.ген.СЕРАФИМОВ на 29.X.1950 год.БАЛАРЕВ е бил вербуван за агент по"царски офицери". Но късно същият отказва категорично да работи с органите на ДС. По повод на което същият бил подведен под отговорност по чл.103-а от НК и предаден на съд.От затвора излиза през 1956 год.и се

От архивите на ДС

установява на постоянно местожителство в Своге.

От донесенията на агент"Петров"получени от 1957-1960г. е видно,че обекта не се занимава с вражеска дейност,признава преимуществата на СССР и въобще на социалистическата система пред западните демокрации.

По донесение на аг."Папазов",получено на 24.IX.1959 г. обекта се е изказал:"В България,който се занимава с политика от нашата среда е глупав,той е пътник за затвора,освен сега да не се надяваме на глупави надежди".

От донесението на аг."Русенски",получено на 10.III.60г обекта се е изказал:"Аз не вярвам в нищо,аз съм се помирил с това положение и не се интересувам от никакви политически събития. Аз ще бъда доволен да ми дадът само 150 лв.пенсия,с която да прживявам.Аз Ви съветвам,гледайте си работата и с вражеска дейност не се занимавайте.

По данни на аг."Директора" е видно,че обекта се въздържа да говори по политически въпроси,човек с изкуфел мозък,с доста напреднала възраст,грохнал,не е годен за никаква вражеска дейност.

От донесение на аг."Папазов",получено на 2.XII.1960 г. е видно,че обекта се е изказал на едно ОФ събрание за задължително откриване на кръжок по Марксизъм-Ленинизма,за издигане на политическия уровен на членовете на ОФ.По този повод всички изселени от София,които са в близки отношения с обекта са му направили много сериозни упреци.Нарекли са го,че той е подлизурка и това,че го подозират,че е агент на ДС.При тези обстоятелства го държат изолиран.

По разработката са работили агентите:"Луканов","Директора","Папазов","Русенски" и "Петров",всички проверени агенти.

От всичко гореизложено е видно,че обекта не развива вражеска дейност,с доста напреднала възраст-грохнал.Освен това вражеските настроени елементи се държат изолирано от него,смятат го за агент на ДС,поради това,че има положително отношение към Народната власт,предвид на горното,

П Р Е Д Л А Г А М:

ОВД-заведено на лицето ВАСИЛ ЦАНКОВ БАЛАРЕВ,да бъде свалено в архив МВР-ДС,чрез VIII-ма секция при окл.у-ние МВР-София.

ПРЕДЛАГА-Н-К ГРУПА ДС-
5.I.61 г. - Капитан:
СЪГЛАСЕН-Н-К УЧАСТЪК МВР-
- Майор:

Лично поверително.

Ген. Сотиров

С О Ф И Я – МИНИСТРА НА ВОЙНАТА.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Ген. Сотиров

Ген. Ив. Маринов

ДОКЛАД ОТНОСНО ВЪЗМЕЗДЯВАНЕ ЗАСЛУГИТЕ НА ЧИНОВЕТЕ ОТ I-а БЪЛГАРСКА АРМИЯ, ВЗЕЛИ УЧАСТИЕ в ПОХОДА и СРЕЩУ ГЕРМАНИЯ.

Войната срещу мракобесието, агресията и фашизма, насаждани от германския окупатор, ЗАВЪРШИ С ПЪЛНА ПОБЕДА. Знамето на свободата се развява над Берлин – бърлогата на звяра! В извоюването на тази победа и ПЪРВА БЪЛГАРСКА АРМИЯ има своя съществен дял. Това е принос на ОТЕЧЕСТВЕНО ФРОНТОВСКА БЪЛГАРИЯ предимно към нашия велик ОСВОБОДИТЕЛ – братския съветски съюз и останалите свободолюбиви народи.

В походът си срещу фашистка Германия и в извоюване на тази победа ПЪРВА БЪЛГАРСКА АРМИЯ пренесе в кървава жертва, може би най-свидните си и геороични синове, а останалите такива проявиха нечуван героизъм, воля за победа, себеотрицание и твърдост, като понесоха безропотно и с ентусиазъм всички лишения, незгоди, опасности и др. тяжести на страхотната война с тъй подлия и до зъби въоръжен противник, при пълното съзнание, че са дошли на фронта на борба срещу фашизама, за да омият със собствената си кръв петното на страната оставено от миналите противонародни правителства – агенти на фашизма у нас, че се борят за свободата си, за правдата и за извоюване с цената на своя живот правото на БЪЛГАРСКИЯ НАРОД – да се нареди заслужено и с достойнство в редицата на свободолюбивите народи. Трябва с гордост да подчертая, че в това отношение еднаква заслуга имат всички чинове от поверената ми армия – от Генерала и до последния войник, защото победата бе извоювана и можеше да бъде извоювана само с усилията на всички. И всичко това стана без каквато и да е проява на саботаж или недоволство срещу тежкия дял на съдбата, която РОДИНАТА ИМ ОТРЕДИ, като най-достойни между синовете и.

Със своята храброст, себеотрицание и устрема победата воля за извоюване срещу фашиста-звяр, чиновете от поверената ми армия доказаха, че са дойтойни братя на славните български партизани и заедно с тях са най-сигурни и вярни синове и крепители на ОТЕЧЕСТВЕНОФРОНТОВСКА БЪЛГАРИЯ и борци

15 ~~53~~ 4

срещу фашизама и подтистничеството, борци за по-вече свобода и правда. Ако някои от тях са имали в миналото известни прегрешения, аз вярвам, че това се дължи на заблуждение, пропаганда или на обстоятелства заплашващи тяхната служба, прехрана и дори живот. Обаче с участието им като народна отечественофронтовска войска в страхотния поход срещу фашиска Германия - те многократно изкупиха миналите си провинения. Едни от тях изкупиха тези свои минали провинения с живота си; макар и осъдени, като виновни по закона за народния съд те се биха срещу фашизама и дадоха живота си в тази борба. Други - пролеха от своята кръв и оставиха части от телата си на чужда земя все в борба срещу кървавия и деспотичен фашизам, на трети пощадени от съдбата, гърдите са украсени с ордени за храброст, чертвърти- макар и без такива ордени, носят в гърдите си пламъка на възродената ни Родина. Българският народ не може да не се преклони пред саможертвата на падналите герои, но и не може да не възмезди живите такива и не може да не им даде своето пълно опрощение. За миналите си провинения живите герои заслужават опрошаване от признателната Родина.

Заслугите на чиновете от I-а Българска армия бяха оценени по достойнство и от ЛЮБИМИЯТ ИМ ВЪРХОВЕН ГЛАВНОКОМАНДВАЩ ВЕЛИКИЯТ МАРШАЛ НА С.С.С.Р.- С Т А Л И Н, който чрез специалните си заповеди и дадените многобройни бойни отличия - призна не само на чиновете от армията, а и на целият Български народ качеството на брат и съратник в борбата срещу фашизма

Аз се надявам, че възродена Отечественофронтовска България ще съумее да възмезди заслугите на чиновете от I-а Българска армия, като поне ги приравни и им признае привилегиите, които е дала или ще даде в бъдеще на която и да е категория свой заслужили граждани, ще им осигори за близко бъдеще спокойното им отдаване на тяхните мирни занятия като по такъв начин те ще допринесат за стопанското възстановяване и издигане на Родината, като хвърли забвение върху миналите грешки на някои от тях - вече многократно изкупени и ги направи войници на мира.

С това бойците от поверената ми армия ще почуствват осезнателно признателноста на възродената си Родина и с още по-голямо въодушовление ще вложат цялата си енергия и сили за защита историческите завоевания на 9-и

Из архивите на ДС
379

Из архивите на ДС

380

16 ~~11~~ 5

септемврий - запазване свободата,независимостта и разцвета на България и ще са готови да изпълнят наново достойно своя дълг,при каквито и да е изненади и възможни заплахи срещу свободата и независимостта на Родината,както иска от тях първожреца на борбата за правда и свобода - великият българин ГЕОРГИ ДИМИТРОВ.

Ето защо,аз Ви моля - да внесете и ходатайствувате да бъде приет от Министерския съвет и удобрен от Регентите следният законопроект:

НАРЕДБА ЗАКОН

За възмездяване заслугите на чиновете от 1-ва Българска армия,взели участие в похода и срещу Германия.

Чл. 1. Чиновете от състава на 1-ва Българска армия,взели участие в похода и срещу Германия,се ползват с всички привилегии,които законите на страната предвиждат или ще предвидят за заслуги на които и да било друга категория Български граждани.

Същите чинове не могат да бъдат задържани под стража,въдворявани на ново местожителство,поставяни в трудови,възпитателни и други подобни общежития или лагери,уволнявани от държавна,или друга обществена служба и лишавани от правото да упражняват занятията си -за дейността им до влизане в сила на тази наредба-закон.

Чл. 2 Отменяват се напълно наложените наказания за извършените до 1 юний 1945 година престъпни деяния по всички наказателни закони,включително и по наредбата-закон за съдене от Народен съд виновниците за въвличане България в световната война срещу съюзните народи и за злодеянията свързани с нея,на чиновете от състава на 1-а Българска армия като недовършените деля и производствата се прекратяват,а нови не се образуват.

Гражданските последици от всички тия престъпни деяния по отношение на държавата се отменяват.

Чл. 3 Качеството на чин от състава на 1-а Българска армия,участавал в похода и срещу Германия,се установява с удостоверението,даващо му право за носене значката на армията.

№ .....,- ...май 1945 година,следа.

Стоичев

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ - Командир на 1-ва Българска армия.

Генерал- лейтенант Владимир Д.СТОЙЧЕВ.

Роден на 24.3.1893 год. в гр.Сараево, Югославия. Завършил Военното училище с 34.випуск; следвал Г.Щ. академия през 1929-1932 г. Владее следните езици: френски, немски, английски, руски, сръбски.

Участвувал в първата световна война като капитан. Взел участие в превратa, извършен на 9.юний 1923 год. като офицер в войската, без да е имал някаква политическа установеност, или да е играл някаква роля в Офицерската лига, която го извърши. Участвувал е в превратa извършен на 19.май 1934 год. като член на Военния съюз, който го извърши, но пак без каква да е ръководна роля в него. Участвувал е активно в подготовката за преврат през м.октомврий 1935 год., която подготовка бе разкрита. Като последствие от това, той бе уволнен.

В годините 1936- 1944 той бе в най-близки връзки с първите хора на възстановения Военен съюз, вече под ново ръководство и с твърде ясна политическа ориентация- към масовите народни движения и тяхните политически партии, и преди всичко- ориентация и връзка с Р.П./к/.

Участвувал е активно и начело на войскова част в превратa на 9.септемврий; той взе участие в завземането на Пощата и Телефонната централа.

Участвувал е като командир на първа армия в първата фаза на Отечествената война и като командир на 1.българска армия през втората фаза на същата война.

Още от 1936 год. той е ориентиран политически прогресивно- твърде несдържан глашатай е на подпомагане и обслужване борбите, които води нашия народ срещу фашизъма, монархизъма и неговите правителства, за народно-демократична власт, за ориентация и близки връзки с Съветския съюз и т.н. Всякога, обаче, тези въпроси той е изнасял твърде леко и отчасти повърхностно. Но въобще, той е известен и познат като човек, който свободно, мимо конкретните обстоятелства, леко и без грижа, някога дързостно и непоследователно, изказва възгледите си по какви да е въпроси. И заради това, за неговите изказвания най-често не се държи сметка.

Липсва му убеждение и политическа стегнатост и дисциплина. Затова, както в миналото, така и сега, той проявява твърде сериозни колебания в отношенията си с хората. Той е добър с всички; той е търсен от всички. Той е голям Отечественофронтовски командир, но това не му пречи да покровителствува, под всевъзможни форми, бивши фашисти, монархисти и др. Той проявява въобще доброта към всички.

./.

79

Притежава твърде висока култура, но без определени идеологически позиции. Всред войнишката маса се ползува с твърде голяма популярност, поради близките, демагогски отношения с нея.

Член е на Р.П./к/ от м. септември 1944 год.

31.7.1946г. гол.

ЗАБЕЛЕЖКА: Поради малкото време, което ми бе дадено да напиша горната атестация- характеристика, възможно е някои думи и изрази да не са удачно подбрани.

сек.

Строго-поверител

УТВРЪЖДАВАМ:.....
/М-р на Вътрешните Работи/
ген. лейтенант Г.Цанков.
....18.III..... 1951 год .
София

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

1

акт. р-ка № 109
25 VI 951.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

Относно: вземането на агентурна разработка ген.ВЛАДИМИР ДИМИТРОВ СТОЙЧЕВ член на БКП и председател на ВКФС.

Генерал ВЛАДИМИР ДИМИТРОВ СТОЙЧЕВ е роден на 7 април 1894 год. в гр. София, българин,български поданик,неженен,живущ на ул. "Тулово" № 7.

Пройзхожда от военно чиновническо семейство.Баща му подполковник СТОЙЧЕВ,покойник е бил Началник школата за запасни подпоручици.Майка му е от хърватски произход,интелегентна и образована жена,знаеща няколко европейски езици.Тя не е живяла много добре с мъжа си и след неговата смърт е живяла известно време в Хърватско заедно с ВЛАДИМИР,а по-късно се завръща в София.Имали са къща с дворно място на улица "Стефан Караджа" № 28.Където са живели до бомбандировките когато цялата къща е била разрушена от бомбите. Брат му ГЕОРГИ известен под името "ДЖОКАТА",авантюрист на разработка в отдел I-ви Д.С.

ВЛАДИМИР като юноша е расъл безконтролно,разполагал е винаги с значителни парични средства и е водил разпустнат живот, завършил е више военно образование -воената академия в София.

По донесение на агента "РУДНЕВ"още млад станал известен на вишето общество,добива достъп до двореца,дори по негови признания той е участвал в пиршества,устройвани от царя.Имал е подарък от царя един златен часовник и нагайка с позлатена дръжка за участие в конни състезания.

През 1927/30 год. когато СТОЙЧЕВ е следвал във военната академия е бил дал под наем къщата си на ул."Ст.Караджа" № 28 на тогавашния сърбски консул който за онова време е плащал доста скъп наем на СТОЙЧЕВ.Това се потвръждава и от показанията на подслествения НИКОЛАЙ ЛЮБАНОВ РОСТОВСКИ.В същия двор,но в по-малка къща са живели СТОЙЧЕВ и майка му.Завързва се интимно приятелство между

СТОЙЧЕВ и КРУМ ЛЕКАРСКИ от една страна, и чиновниците от югославската легация,начело с тогавашния военен аташе ПЕТКОВИЧ.Тук те започват да играят хазарт,а СТОЙЧЕВ все по-често разправял,че губел по няколко десетки хиляди лева,но да е жив вуйчото /вуйчото е брат на майка му,който бил граф в бившата Австро-Унгарска империя/,той ще плати.След известно време СТОЙЧЕВ започва да се оплаква, че му липсват записки по разни поверителни предмети от академията,които са били поверителни не само като материали,но и самото съществуване на школата е било поверително,понеже тогава съгласно мирните договори не сме имали право на подобни учебни заведения.Това губене на записките на СТОЙЧЕВ достига до ушите на Началника на академията,а по сетне и до Началник на РО 2 по това време Полковник КРЪСТЮ МАРИНОВ, но нищо не му е направено.

След завършване на воената академия 1930.година се предвиждало 4 годишен стаж,но СТОЙЧЕВ заминал военен аташе в Париж и Лондон по благоволение на царя, където е водил разгулен живот и задълженията които направил пак били плащани от вуйчо му в Австрия.

ВЛАДИМИР СТОЙЧЕВ не бил и член на воения съюз.Неколко пъти е поставян въпроса за неговото приемане,но е бил отхвърлен поради това,че е имал връзки с дворцовата камарила и лично с царя,дружел е изключително с чужденци,и затова,че не се е интересувал от бъдещето преустройство на страната.Въпреки това схващане което е било дълбоко внедрено във всички съюзни членове,СТОЙЧЕВ е вземал участие в акцията на 19 май 1934 год.,като му е било поставено задача да поеме командването на Гвардейския конен полк.Това е станало по изричното нареждане на ДАМЯН ВЕЛЧЕВ който се мотивирал с това,че СТОЙЧЕВ е голям привърженик на сближението ни с Югославия.Въпреки това участие н на СТОЙЧЕВ на 19.V.1934 год. той не е бил приет за член на Военния съюз,а ДАМЯН ВЕЛЧЕВ престанал да настоява за това.

През 1935 год. когато Военния съюз загубва власта заедно с други офицери СТОЙЧЕВ бива уволнен.От този момент той става противник на царя и минава на страната на "ЗВЕНО".

След уволнението си заедно с брат си Георги ,КРУМ ЛЕКАРСКИ и ТОДОР ТОШЕВ,откриват конна ездова школа при семинарията с 4-5 коня които са давали под наем за езда.Школата е била посещавана много често от чужденци с които СТОЙЧЕВ имал близки връзки -така например:ТЕОФАНА ЕЕСЯКОВА - бивша чиновничка в американската легация, ЖАН ТАЦИС - бивш гръцки военен аташе, турския пълномощен Министър по това време и др.От там те получавали малки печалби и затова ЛЕКАР-

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

Из архивите на ДС

ски започнал да се занимава и търговия,а СТОЙЧЕВ въпреки това продължавал да живее розкошно и да харчи доста пари.

В донесенията на агентите "ВЕЛО" и "ЗАХАРИЕВ" твърдят,че ген. СТОЙЧЕВ е имал близки връзки с НИКОЛАЙ граф ИГНАТИЕВ,който е на разработка в отдела силно подозрян в услуга на фр.р-не,говорил пред агентурата,че е майор от френското разузнаване.Преди заминаването на ген. СТОЙЧЕВ през 1950 год. за Париж,където е присъствувал на конгреса на международния конен съюз,граф ИГНАТИЕВ го е търсил да му даде някакво писмо,а той е искал от него франкове.

По-късно при воден разговор между двамата ген. СТОЙЧЕВ поверително е разказал на графа,че при идването на албанските бокеъ сьори в началото на 1951 год. за България,двама души от тях са се опитали да избегат за Турция.Ген. СТОЙЧЕВ подробно описал на ИГНАТИЕВ за бягството,как от парахода стреляли с шмайзер по тях, наранили единият и го върнали,а другият избягал.Изказал се много лошо за водача на отбора им.

От показанията на _____ дадени на 25.IV.1949 г. се вижда,че като сътрудник на английската разузнавателна служба се е срещнал с УАТСОН за да му предаде някои шпионски материали, между другото той давал сведения за генералите в България,но УАТСОН се отказал от сведенията за ген. СТОЙЧЕВ като казал,че той го познава и били стари приятели.Също така и от показанията на при френската легация се вижда,че ген. СТОЙЧЕВ през пролетта на 1940 год. е получавал пропаганден материал от френската легация,който материал е предавал лично на СТОЙЧЕВ,а когато той отсъства го е оставял в пощенската му кутия. През 1946 -47 год. подържал връзки с фр. пълномощен Министър ЖАК ПАРИС и е присъствал на приеми уреждани в легацията.

На 9 септември 1944 год. СТОЙЧЕВ взема участие в установяването на Народната власт и воювал в двете фази на Отечествената война,като командир на I-ва Българска армия. От донесението на агента "ГОНГ" се вижда,че след завръщането си от фронта ген.СТОЙЧЕВ е говорил с възторг за храбростта на германските войници и е разказал случай когато четиримата германски войници спряли напредването на много наши военни части.

През 1946 год. бива изпратен за временен политически представител в Америка. След завръщането си от там става председа-

Из архивите на ДС

тел на ВКФС,където работи и понастоящем.

В работата си като представител на ВКФС толерира открито АЛЕКСАНДЪР БИЧЕВ - вражески елемент негов личен приятел, държавен треньор по колоездене.БИЧЕВ преди 9.септември е ходил във Франция, а след 9 септември 1944 год. в Америка.През Отечествената война е бил личен пилот на ген. СТОЙЧЕВ,пленяван е заедно със самолета си е от германците и след войната си е завърнал в България през Цариград.Против БИЧЕВ е подадено изложение,че разхищавал държавното имущество,че играел комар със състезателите и пр. При воденето на анкетата лично ген. СТОЙЧЕВ се е занимавал с нея и позволили на БИЧЕВ да чете кой какви сведения е давал за него,като изпратил писмо до Републиканската секция по колоездене в което изтъква, че обвиненията не били верни, всичко било клевета.СТОЙЧЕВ наредил -ГЕОРГИ ГЕШЕВ - състезател от националния отбор по колоездене,който потвърждавал обвиненията да не бъде в националния отбор,което е и направено.

От донесенията на агента "ОГНЯНОВ" се вижда,че СТОЙЧЕВ,много остро се е изказал пред БИЧЕВ по отношение на партийната организация във ВКФС,а БИЧЕВ псувал по адрес на партийците и СТОЙЧЕВ се съгласявал с него.

Затова,че ген. ВЛАДИМИР ДИМИТРОВ СТОЙЧЕВ в миналото е бил в близки връзки с цар БОРИС,подържал е връзки с чужденци и специално чиновниците от югославската легация, с хора от френската легация с НИКОЛАЙ ГРАФ ИГНАТИЕВ,който е уличен в шпионаж в полза на френското разузнаване и това, че той се застъпва за такива врагове като АЛЕКСАНДЪР БИЧЕВ и ги държи на отговорна работа.

П Р Е Д Л А Г А М:

Ген. ВЛАДИМИР ДИМИТРОВ СТОЙЧЕВ да бъде взет на агентурна разработка под псевдоним "КОНЯР".

11.VI.1951 год. Г.Кумбилиев
18.6.51 /ген.майор Г.Кумбилиев/

СЪГЛАСНИ: 2.....
/Началник отдел.. II-ри/
полк. Д.Мурджев.
3.....
/Гл. и-р майор Г.Крушарски/
4.....
/Началник отделение 7-мо/
Л.Драганов.

ПРЕДЛАГА: С.Аджичев
/И-р С.Аджичев/

42

К Р А Т К О И З Л О Ж Е Н И Е

/ По памет /

за срещата на Воения Министър ген.полковник ДАМЯН ВЕЛЧЕВ с група офицери в вилата на генерал КРУМ ЛЕКАРСКИ – Княжево на 13.6.946 г.

ПОЧИН И ЦЕЛ НА СРЕЩАТА:

Почина принадлежи на генерал ЛЕКАРСКИ и генерал ТОШЕВ да има възможност ДАМЯН ВЕЛЧЕВ да чуе мнението и на други офицери – дейни отечественофронтовци по политическото състояние на войската, освен на неговите лични приятели – душеприказчици.

ДАМЯН ВЕЛЧЕВ е приел срещата като е казал:" Добре, дасе срещнем, аз не искам да се деля от моите другари, искам да чуя тяхното мнение – обаче, той иска да чуе мненията по писаното в пресата срещу порядките в войската, а не да се подложи на критика политическият курс, който той и неговите Началник на канцеларията ген.ГЕНЧЕВ и неговите верни приятели офицери звенари държат спрямо офицерите-фашисти и офицерите-активни отечественофронтовци.

Изобщо на тази среща той не желаеше да бъде критикувана неговата политическа линия в войската, а да бъде подкрепен срещу атаките в пресата водени срещу него.

Имайки се предвид тези две цели на срещата бяха поканени две групи офицери:

едната на ДАМЯН ВЕЛЧЕВ:

1.Министъра на индустрията Ген.ЛИЛКОВ.
2.Н-ка на Санит.служба полковник ЕВРУВИМ ПОПОВ.
3.Началник на Военото Училище ген.КРУМ СТАЙКОВ /който играе двойствена роля/.
4.Командира на Въздушните войски – ген.ГАНЧО ГАНЧЕВ.
5.Командира на бронираните бригади полк.КИРИЛ ГЕОРГИЕВ/ бивш адютант на ДАМЯН ВЕЛЧЕВ след 9.9.44 год/.
6.Началник на канцеларията на В.М-во ген.ГЕНЧЕВ.
7.Генерал ГЕОРГИ ИВАНОВ-Началник на пехот.отдел.

ДРУГАТА ГРУПА;се състоеше от:

1.Генерал КРУМ ЛЕКАРСКИ
2.Ген. ТОДОР ТОШЕВ.
3.Ген. ВРАНЧЕВ.
4.Ген. ТОМОВ.
5.Ген. МАРКО АТАНАСОВ-К-р на 3 Армил – Варна.
6.Полк. ВАСИЛ МУТАФОВ – Военен комендант.
7.Полк. НИКОЛА ПЕТКОВ НИКОЛОВ – Н-к Щаб Въздушни войски.

РАЗГОВОРИ ПРИ СРЕЩАТА.

Групата на ДАМЯН ВЕЛЧЕВ бе оформена на две подгрупи: едната от

Из архивите на ДС

388

6-43

Ген.ГЕНЧЕВ,ген.ЛИЛКОВ,ген.СТАЙКОВ и полк.ЕРУВИМ ПОПОВ,която се бе наговорила чрез предварителни срещи да подкрепи всячески ДАМЯН ВЕЛЧЕВ,като отбива атаките на противната група на ДАМЯН ВЕЛЧЕВ и по възможност да запази мълчание,за да остане скрита в мненията си и намеренията си.

Другата подгрупа от генерал МАНЧЕВ,генерал ГЕОРГИ ИВАНОВ и полк. КИРИЛ ГЕОРГИЕВ не бе така подготвена и за това взе участие в разговорите.

Противната група бе отишла с намерение да критикува действията на ДАМЯН ВЕЛЧЕВ,особено на канцеларията на М-во на Войната- в лицето на ген.ГЕНЧЕВ.

С разрещение от ДАМЯН ВЕЛЧЕВ,КРУМ ЛЕКАРСКИ с неколко думи прикани господата да се изкажат по държания официален политически курс в войската и писанията в пресата срещу войската.

Пръв взе думата генерал МАРКО АТАНАСОВ,който каза,че в войската има доста офицери - фашисти,едни по-стари с който е пълен щаба на войската и Министерство на Войната,които ~~ни~~ умело се прикриват и заемат отговорни постове фино саботират провеждането на офтечественофронтовския курс на политика в войската.Така посочи за пример полк.ДУНДОВ,който имал изключителното право да нарежда къде да служат всички генерал щабни офицери от войската.Съдбата но които е в негови ръце.

Други по млади офицери са се вече проявили явно като реакционери и срещу тях ефикасни мерки не се вземат.Посочи пример,представил един офицер за уволнение за доказана груба фашиска дейност,обаче,канцеларият при Министерството му върнала писмото,да дадели мнение и неговите по дони началници.Той счете това за недоверие към него.Генерал ГЕНЧЕВ веднаг му възрази,че това било нареждане на Министъра на Войната и трябвало да се изпълни.Министъра също потвърди,че иска да се събират подробни сведения и дават мнения относно уволненията на някои офицери всички негови командири.Генерал МАРКО АТАНАСОВ също изтъкна,че в последно време реакционите прояви,поради това,че не се вземат достатъчно строги мерки, са се засилили и някои реакционо настроени офицери вършат безнаказана реакциона пропаганда.в войската.

ДАМЯН ВЕЛЧЕВ остана крайно недоволен от тази ~~концепция~~ на генера АТАНАСОВ не се стърпя и го прекъсна с думите:

"Но Вие говорите много общо,Вие критикувате и обвинявате без да посочвате конкретни факти,така не може да се говори.Аз мисля,че ние сме се събрали не да ме критикувате,а да чуя вашето мнение по отправените атаки в пресата срещу войската.

Ген.АТАНАСОВ каза,Господин генерал няма защо да се нервирате,аз мисля,че ние сме се събрали на другарска среща,а не по служба,където да се изкажеме свободно.

ДАМЯН ВЕЛЧЕВ пак го прекъсна като каза:"Добре де нека разгледаме конкретно посочените офицери,имената на които се изнесоха в уводната статия на весник " Земеделско знаме".Подполковник АНТОН КРЪСТЕВ,аз не знам кой го е оставил на служба и преместил от Кърджали в Сливница и Соф.гарнизон.Аз не съм го протежирал,защото ако беше така,той нямаше да поставя в неговия и моето име в неговия списък на лицата срещу които е отправил закани.

забел.По сведения,след 9.9.44 год.по ходатайство неизвестнона кого за подпол.АНТОН КРЪСТЕВ е била подготвена заповед да бъде повишен на длъжност Командир на полк,обаче,тогавашния началник на Р.О.в Щаба на войската полк.АСЕН ЛЕКАРСКИ е измъкнал досие за същия от което се виждало,че подпол.АНТОН КРЪСТЕВ е бил орган на дворцовия военен съветник генерал

Из архивите на ДС

389

ЛУКАШ и е изпълнявал негови задачи.

Така е бил осуетен опита да бъде повишен подполковник АНТОН КРЪСТЕВ.Но все пак неговите ходатаи и закрилници са успяли да го преведат на служба в София.Следва досието на АНТОН КРЪСТЕВ в връзка с ген.ЛУКАШ да се иска и използува при гледане делото му.

Относно полк.ДУНДОВ,ДАМЯН ВЕЛЧЕВ,хвърли отговорността на началник Щаба на войската ген.КИНОВ,по чието ходатайство го е приел повторно на служба.

За полковник АЛЕКСАНДЪР ДИМИТРОВ - К-р 7 арт.полк в Самоков,каза познавам го и знам неговите действия,друго за него нищо не каза,защото и този полковник му е далечен роднина.

За полковник СТАМБОЛДЖИЕВ каза-"не го познавам,не знам неговите дела,ще нареда да се проверят и ако се докаже,че е взел участие в убийството на СТАМБОЛИЙСКИ ще го уволня.

За подполковник Д-р ГИОРГИ ИВАНОВ и майор МЕЧКОВ в бронираните войски - каза,че ги е приел по ходатайството на генерал ТРЕНДАФИЛОВ

Най-важното заяви нервно следното:

" Аз не мога да бъда палач на офицерството,защото то се би,даде много жертви в Отечествената война,аз съм сантиментален човек,не мога за цяло и нецяло да уволнявам,по желанието на този или онзи,без основно да се провери.Аз нямада отстъпя под натиска на устроените митинги сруще мен,под натиска на тълпата от убийците.Защо бе нуждно раздрънкванията в пресата за СТАМБОЛИЙСКИ,той беше враг на Воения съюз и бе повален в борбата.По силни сме били повалили сме го.Нима не знам кой бе СТАМБОЛИЙСКИ,Не се ли намериха в вилата му 120 милиона пари.По-добре е да не раздухваме старите работи щом веднаж сме постигнали съгласие.

Генарал ГАНЧО МАНЧЕВ се изказа срещу писаното от българските писатели относно неговия братовчед кап.ГАНЧО САВОВ и подпор.ПЕЮ ТОДОРОВ Каза,че писаното е неверно,делото срещу ПЕЮ ТОДОРОВ е прекратено и, че той не е с нищо покровителствувал неговия братовчед.В подкрепа на него се обади генерал ЛИЛКОВ.ДАМЯН ВЕЛЧЕВ остана доволен от ген.МАНЧЕВ,но заяви,че атаките са насочени не срещу МАНЧЕВ и ЛИЛКОВ,а срещу него.

Генарал ФОДОР ТОШЕВ - каза,че към него се отнасят с недоверие, както Воения Министър така и ген.ГЕНЧЕВ.

Генерал ГЕНЧЕВ веднага възрази,като каза,че това не е верно.Ген. ТОШЕВ повдигна въпроса за превода на полковник МИНКО х.ЛИЛОВ от Военото училище в Пехотна школа-Търново,защо веднага на неговата и тази на генерал ЛЕКАРСКИ молба той не е оставен в София,където е по-необходим.

ДАМЯН ВЕЛЧЕВ каза,че това направил по доклад на Н-ка на Военото училище генерал СТОЙКОВ,че него трябвало да слуша а не командира на I Армия.Ето тук е генерал СТОЙКОВ нека каже.

Тогава генерал ТОШЕВ изобличи генер.СТОЙКОВ в двуличие,като каза че същият на него казал,че ще ходатайствува за отменяване на заповедта за провеждането на х.ЛИЛОВ.

Ген.СТОЙКОВ през цялото време мълча и дори когато беше разобличен в двуличие не направи опит да се защити,защо той седди на два стола и от двете места чака министерски кокал,по интимно е свързан ДАМЯН това доказват неговите дела.Прогони прогресивните офицери от Военото училище подполковник МУТАФОВ и х.ЛИЛОВ и си докара послушни нему-полковник ВАЛЕВИЧАРСКИ-фашист занегов помощник и за Н-к Щаб на Военото У-ще полк.ВОЗЕЛОВ.

Из архивите на ДС

390

458

Генерал ГЕОРГИ ИВАНОВ – Н-к пехот.отдел-Щаба на войската се изказа, че има офицери фашисти в войската, обаче, е трудно за всеки да се събе рат много и конкретни очебиещи данни, защото се прикриват умело. Не ако се проследи тяхното поведение през цялия период след 9.9.44 год. ще се види, че те не са се променили а обратно сегис-тогис проявяват умело, хитро и невинно фашисткото си убеждение. Така той посочи пример за един поручик от ШЗО, когото той представил за уволнение, обаче, не бил уволнен. Същият пор. отишъл на курс в Пехотната школа в Търново и се сдушил с офицерите фашисти и пак се проявил, въпреки многото съ вети и заплашвания, че ще бъде уволнен, ако придължава така.

Полковник КИРИЛ ГЕОРГИЕВ се изказа, че голяма част от офицерите особено от бронираната бригада, не са приобщени към О.Ф. Те не са убе дени в мощтта на Съветския съюз и мислят, че при един бъдещ конфликт с Англия и Америка – Русия ще бъде бита, затова не трябвало да се дър жим само с Съветския съюз.

Генерал ВРАНЧЕВ обясни на какво се дължи сегашното положение и недоверие на масата към войската, защо се повдигна въпроса за убийстве вото на СТАМБОЛИЙСКИ – всичко това се дължи, че в войската се държат на служба офицери провинени в миналото и сега с същите реакционни схващания и офицери с явни реакционни прояви. Въпреки, че за мнозина от тях ся събрани маса материяли, не се вземат абсолютно никакви мерки Изтъкна, че канцеларията с умишлени размествания на прогресивни офице ри му е разстроила разузнавателната служба.

Ген. ТЕНЧЕВ веднага като ужилен възрази, че това не е верно, че ген. ВРАНЧЕВ му давал сведения за уволнение на някои офицери, без конк кретни данни а било писано само "изобщо" и "въобще". "ВРАНЧЕВ не си само ти отечественофронтовец и аз съм отечественофронтовец, обвиняват ме, че като началник на канцеларията съм обърнал политиката на 180 гр градуса, това заявявам не е верно.

Подковник ДУТАСОВ ВАСИЛ изтъкна, че сега има в войската трите категории офицери: едни действително отчественофронтовци, други по стари офицери – непрогресивни офицери, които са в душата си заклети вра гове, много умело прикриващи се, не говорят абсолютно нищо, но винаги готови при удобни..... да ни забият ножа в гърба. С такива осо бене е пълно Министерството на войната и те са най-опасните ни враго ве.

Трети по млади, които не може да се приобщят и които явно во дят пропаганда в войската срещу О.Ф., – срещу които взетите мерки са много слаби и не дават резултат.

В заключение, необходими са по строги мерки срещу офицерите с реакционни схващания и прояви.

На края генер. ЛЕКАРСКИ поиска ДАМЯН ВЕЛЧЕВ да направи обобщение ДАМЯН ВЕЛЧЕВ направи следното обобщение.

1. Трябва да си имаме доверие помежду си, ако липсва това доверие нищо нямада можем да направим с войската, за да я издигнем.

2. Готов съм да изслушвам мнението на всеки, който дойде при мен и искрено и с факти ми постави някои въпроси. Обаче, трябва да знаете, че това ще бъдат за или само мнения, които не съм длъжен винаги да изпълнявам. Аз съм Военен министър, аз решавам, доколкото само аз нося отговорност.

В войската не може да се меси, кой както иска. Не съм длъжен да изпълнявам заповедтта на Д-р ГЕНОВСКИ, който ми предписва да правя анкета за убийството на СТАМБОЛИЙСКИ

9/46

Един висш началник в Щаба на войската/очевидно направи илюзия за ген.КИНОВ/ми заяви,че при дадените условия не може да работи и поеме отговорност.Въпроса щел да го постави за разрешение чрез Министерски съвет.Отговорих,че това не е въпрос на Министерския съвет,а лично мой ако не може да поеме отговорност да се уволни.За войската аз отговарям Министерския съвет не може да ми се бърка в работата.

Дайте конкретни данни,за да ги прегледаме внимателно и ако полков че действително има някой много провинения,ще го уволня.Но така само под влиянието и искането на този или онзи няма да уволнявам.Нека малко почакаме малко до сключването на мирния договор и при намаляването на войската ще уволним провинените офицери.

Бъдете търпеливи всичко ще се изживее,създаденото положение сега е.....е воледствие външната борба на голямите за.....в нашия живот.

Аз гарантирам,че войската не се готви и няма да прави преврат. Аз случайно отидох в Враца,не преднамерено,защото бяха ме ядосали писаните в вестниците срещу войската.

Сигурно и сегашните му обиколки на гарнизоните в южна България с генерал КИРИЛ СТАНЧЕВ са случайни-но не и преднамерени.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

1.ДАМЯН ВЕЛЧЕВ не ще пристъпи много.Може би той ще се съгласи да уволни неколцина офицери,обаче,не ще се лиши от неговия Началник на канцеларията ген.ГЕНЧЕВ,който с превода засилва.Софийския гарнизон с офицери-звенари и прогонва от София прогресивни офицери.

2.ДАМЯН ВЕЛЧЕВ[illegible]давае-убеди и при най-силни факти.

Даже и да се смени генерал ГЕНЧЕВ с неговия антураж полковник ПЕЧЕВСКИ и др.той ще продължава неговата политика упорито-офицери да не се уволняват да бъдат сигурни в службата.

3.С ДАМЯН ВЕЛЧЕВ трябва да се ликвидира като Военен министър. Пак това ще стане,чрез оставка и гласуване недоверие в камарата и по друг начин е зависи от решението на отговорните лица в О.Ф.

Из архивите на ДС

Доне Д. Велч.

"ГЕРМАНЕЦА" донася: 28-VI-1946 година.

Колкото повече се говори и пише за прочистване на войската от офицери, участвали в 9 юний и тия от воената лига от миналото, толкова повече хората от съюза Звено са в тревога и неспирна агитация. Агитират по между си, за да запазят целостно съюза и се съвещават постоянно главно с демократите и се мъчат да изтъкат свой привърженици от редовете на Н.Петковистите и от остатъците на буржуазните партий. От звенарските среди хората на Д.Велчев, като архитект Стефан Бисолов, доверник на Велчев от миналото, който го беше превозил с своя автомобил до границата/югославската/, както и д-р Рушим Попов и от последно време професор Никола Колепчиев са в непрекъсната връзка с демократите и с петковите хора. Те се мъчат да установят един блок, който да се противопоставя би на комунистическо земеделския блок, който се очертавал като сигурно скорошно бъдещо управление. В този блок, който звенарите целят да установят, разчитат да влязат в него главно те, звенарите, демократите и прилепите се към тях бивши съмишленици на боржуазните партий, съмишленици на Н.Петков и дори някой недоволници на Оббовия съюз. Звенарите агитират, че те са организирани и имали 450,000 членове, организирани в тяхния съюз. Правени са домогвания чрез близки на Оббова като Минчо Стоилов да се сондира Оббов, не би ли желал споразумение с звенарите. Искано е щото Оббов да не се солидаризира с комунистите, защото ако бъдели извадени от управлението, то като останел Оббов само с комунистите, последните като добри организатори щели да смелят обовите кора и той щял да остане сам. Звенарите мислят за Оббови я съюз, че той е една грамадна селска маса, неорганизирана, обаче ако се съединял с тяхния съюз, където била интелигенцията, щяло да се създаде една сила, пред която комунистите – които били много подплашени, щели да се стопят в една бъдеща борба за управление. Оббов се е решително противопоставил да преговаря и въобще не е приел какъвто и да е посредник за едно такова разбирателство. Той е казал, че е достатъчно дете в неговите редове има един другар като министър Г.Дрангнев, който стоял на два стола и бил преговарял с опозицията, и че решението на Оббов е да си остане докрай с комунистите. Колкото се отнасяло за ликвидирането на Г.Дрангнев, то Оббов мислил, че точно сега не е време да се предизвика министерска криза, и че по споразумение с комунистите, кога то се създадел по удобен случай той щял да се освободи от Г.Дрангнев. На предложението на звенарите за съвместна работа, Оббов е казал, че той ще върви рака за рака с комунистите и че звенарите сами ще напуснат власта след като Д.Велчев му се отнемат лека полека всички възможности да конспирторствува, днес с уволнение на конспирторите офицери – звенари, утре с другите офицери от лигата превратаджий, после с прерогативата министерския съвет да има в ръцете си пръчката и по тоя начин всичките хитристики и планове и на Д.Велчев ще пропаднат или ще бъдат под стъклен капак. От звенарски среди се разпространява, че членовеих от Оббовия съюз били приети от Г.Димитров, който им препоръчал да не се делят от Оббов, който бил предан комунистически приятел, когото той ценял и за когото бовревнно държал. Тям станало дума, дали няма да има предстоящи промени в кабинета и Г.Димитров казал, че и дума не може да става за криза сега преди да се сключи мира с България. На това звенарско съобщение се гледа като то на сондаж, дали комунистите в лицето на Г.Димитров не възнамеряват в скоро време да извършат министерска промена, макар че наистина хора от Оббовия съюз са били на посещение при Г.Димитров.

От радио Белград знаят е било съобщено, че Дража Михайлович бил в връзка с Д.Велчев. Тая новина е взета от Д.Велчев и според д-р Николов приятел на Рушим Попов, Велчев е бил навън себе си, когато са му казали това съобщение. Д.Велчев е казал, че това съобщение от Белград е предадено по инструкциите на американците от София и че то цепило да го алепоставят обществено и между другарите му от кабинета, както и между другарите му от Звено.

Има демократи като Слави Константинов, които не вярват в искреността на Д.Велчев и считат, че примиримостта на Велчева и остъпките му, които прави като се съгласява да жертва своя другари офицери и да внася такива закони като тоя, с който се дава право на министерския съвет да разполага с войската, са само едно прикритие да се спрат атаките срещу Д.Велчев, неговите съмишленици военни и изобщо звеньрите, докато мине това настроение на комунистите, за да можел Д.Велчев да се закрепи и да подготви оня блок, който ще се противопостави на силата на комунистите и съюзниците им земеделци.

"РЕПАРАЦИЯ"

ОДОБРЯВАМ:

П О С Т А Н О В Л Е Н И Е

Подписаният Нено Михайлов Михов О.Р.№ 2290 при отдел III, след като разгледах и се запознах с материалите за ДАМЯН ВЕЛЧЕВ ДАМЯНОВ, установих:

Дамянов- е роден на 28.2.1889 г. в гр.Габрово. От 1923 год. той активно участвува в политическия живот на България.

На 9.юни 1923 г. участвува в превратa от страна на военната лига. Като награда той бива назначен за началник на военното училище, длъжност която заема до 1928 година. През 934 година участва в 19.майския преврат, с който се отвориха окончателно вратите за фашизма в нашата страна.

Въпреки влизането му в ОФ и даването му отговорен пост в ОФ правителство- министър на войната, той остава верен на старите свои убеждения- да се бори срещу комунистите.

Под негово пряко и косвено ръководство се създадоха фашистките организации "Неутрален офицер", "Цар Крум" и др. През 946 година започва да подготвя вражеските елементи за нов преврат. Държи пряка връзка с чуждите англо-американски мисии в България.

На 1.януари 947 г. бива освободен от войската като военен министър и изпратен за пълномощен министър в Берн- Швейцария.

От 27.октомври 947 г. Велчев се отказа от поверения му пост, като за последен път потвърди своето антинародно държание.

В дните на фашисткия режим е подържал връзка с Дража Михайлович.

Понастоящем живее в Женева. Навсякъде и на всички говори против ОФ.

Мемурандума на " Селския интернационал" отправен до Съвета на сигурността при ООН е подписан и от Д.Велчев.

Нашият източник предполага, че материалите изнесени в английския парламент за нашата войска е също негово дело.

Въз основа на горното постановявам:

Да се закрие преписка № 1008 и се открие лично досие.

21.9.948 г.
НМ/СД-2 екз.

О.Р:

Препис от бележника на о.з. генерал КРУМ ГЕОРГИЕВ ЛЕВАРСКИ за Д.Велчев, иззет при обиска в къщата му на 2.V.1951г.

ТАКТИКАТА НА ДАМЯН ВЕЛЧЕВ.

Д.Велчев не е идейно последователен.Негов личен двигател е болната му амбиция за власт и чувството му на отмъстителност.

Както проститутката говори винаги за чест и той обича да говори за скромност и милосърдие.

Верно е че той живее скромно/това често го подчертава в разговори/,но в обществения живот без да го казва търси първото място и който му го откаже не му прощава.

В обществената стълба на йерархия той не се задоволява да се качи едно стъпало нагоре щом като има други които стоят над него.Неговото републиканство,умразата към комунистите скритата борба насочена към искрени звенари върви по тази линия на умраза.

Никога в живота си на никой не е казвал какво точно мисли. Считайки че живота е променлив той резчита да мълчи и да изчаква промени за да ги използва.

Това не значи че не себори и не рискува.Има смелост да поеме борба,но в борбата той сам по-малко рискува отколкото близките му, които ги тика в неизвестността,неясна и на самия него.Той използва не здравия разум на хората,а техното недоволство и погрешно формирани идеализъми.

Той израства на гърба на буржоазния шовинистически патриотизъм,като използва умразата на народа към кобургската династия германофилската политика на миналите режими,последиците на народните катастрофи и пропагандата срещу комунизма.

До 9-ти IX осъждане на разстрелване всички фашизирани офицери а след 9.IX не се посвени да разчита на тях в борбата му срещу комунистите.Той не обича никого повече от себе си и не вярва в никого освен в себе си.

На хората с които работи предпочита само да подхранва надеждата им и мълчалино им дава перспективи за хода на борбата.

Изрази като"може да дойде промена","ще дойдат хубави времена" "не се никога заангажирвайте","ние сме славянски народ но живеем на Балкана","България е земеделска страна с патриархални традиции", "СССР е голямя сила,но и западните сили имат неизчерпаеми възможности".

На офицерите казваме:"Вие сте патриоти,вие не пожалихте живота си в Отечествената война,бъдете истински офицери,обичайте войниците си,но никога не им каза грешките от миналото,защото не желаете да признае и своите;не им каза да станат истински прогресивни народни офицери които да се сработят с комунистите,защото ислеше да ги използва при една специална борба срещу комунистите.

Мисълта че комунистическата партия ще овладее казармата го ужасяваше и по тази линия именно направи грешките които го демаскираха.Сега той ще продължава да живее в мъгла,ще се надява да падне мъгла и в България за да се възползва от тъмнината и да се върне за да продължава да смущава обществения живот.

Той не обича и англо-американците а и те не го обичат. Англо-американците обичат хора с капиталистически манталитет които лесно да им се подчиняват или авантюристи които за пари да са готови да рискуват за тяхната кауза.

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително. 1

УТВЪРЖДАВАМ
Пом. министер ДС-МВР
ген.маиор Г.Кумбелиев
София.....1951 год.

30.XII.51

СЛУЖБА "ИНФОРМАЦИЯ И АРХИВ"
РАЗПОВЕРЕНО
по Рег. № 1751
от 24.08.2004 г.

П О С Т А Н О В Л Е Н И Е

за обявяване на общо държавно издирване лицето Дамян Велчев Дамянов

Дамян Велчев Дамянов е роден на 20.II.1883 год. в гр.Габрово,българин, женен за Цветанка Иванова Бобевска има две дъщери на име Анка и Ангелинка, бивш министер на воината,живел на ул. Буда пеща 9.

Дамян Велче произхожда от бедно градско семеиство. Родителите му са починали отдавна.

След завършване на V клас постъпва като кадет в воен ното училище.След завършване на същото бил откомандирован като студент в юридическия ф-т които завършил.След неговото завръшване е останал офицер като н-к на военното у-ще а след 19 маи военен министер през 1935 год. Заради подготвяне на преврат бил снет от поста си и избегал в Югославия.След два месеца престои там се върнал нелегално и организирал бунта в 25 пех. полк.Бунта бил потушен а Велчев осъден.В затвора е лежал до 1944 год. В надвечерие то на 9.9.944 година е бил въдворяван в Тетевенско. След 9.9.944 год. назначен за Военен министер, която длъжност е изпълнявал до 1946 год. През същата година бива назначен за пълн.министър в Швеицария.При разкриване на нелегалните организации Неутрален офицер и Ц. Крум в които тои е бил съучастник бива отзован,обаче отказал да се завърне.

В миналото Дамян Велчев е защищавал интересите на бужуазията.Така през 1923 година в качеството си на н-к военно у-е е взел активно участие в девето юнския преврат на реакцията.

От 1928 година и след 9.9.944 година е бил член на Звено . С указ на президиума на НРБ №т 1167 от 4.8.1948 год. му е отнето българското поданство.

Като военен министър в процеса на отечествената воина тои издаде и прокара IV министерско постановление с което тои закриляше враговоте на народа проявили се в борбата против партизанското и прогресивно движение в България.

Отличителни белези:
тело -едро- ръст висок, лице продълговато
чело високо,очи-сини, коса прошарена.

Връзки на Велчев

дедо му-Стоян Иванов Бобевски- ул. Буда пеща 13-София
Спас Мулешков- родиина ул. Буда пеща 12- София,семеиство Плочков ул. Янко Забунов 15-София.

Ръководен по инструкцията на ДС-МВР.

П О С Т А Н О В Я В А М

Да се отпочне общо държавно издирване на лицето Дамян Велчев Дамянов.

При откриване на лицето да се предаде на Началник Столична управление ДС.

Предлага:
л.лит. / П.Л...ов

СЛУЖБА "ИНФОРМАЦИОНЕН АРХИВ"
РАЗСЕКРЕТЕНО
по Рег. № 4751
от 21.08.2004г.

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

274

19

С П Р А В К А

За ДАМЯН ВЕЛЧЕВ ДАМЯНОВ о.з.ген.полковник бивш военен министър,чл.на военния съюз и "Звено",понастоящем невъзвращенец,намира се в Швейцария.

ДАМЯН ВЕЛЧЕВ ДАМЯНОВ е роден на 20.II.1883 год.в Габрово, българин,женен за Цветанка Иванова Бобева от който брак има две дъщери,бивш министър,живял на ул."Буда Пеща"№9 София,понастоящем невъзвращенец,живее в Швейцария.

След първата световна война всред офицерството бе подета инициативата за образуване "ВОЕНЕН СЪЮЗ" който да бъде опора на тог вашната власт.

През есента на 1919 г.в квартирата на артилерийския полк. КАБЛЕШКОВ се формира така наречената "ВОЕНА ЛИГА",а през 1920 г. нейни ръководители са ген.Иван Вълков и полк.ДАМЯН ВЕЛЧЕВ.

Първоначално удара на "В.Лига" бе насочен главно срещу растящото влияние на БКП,а по късно и срещу режима на Ал.Стамболийски. "Лигата" и лично ДАМЯН ВЕЛЧЕВ взеха активно участие в разгрома на Септемврийското въстание 1923 год.,като орядия на кървавия проф.Ал. Цанков.

По късно след настъпили идейни различия между ген.Вълков и Д.Велчев,"Лигата" се разцепва на две крила,като крилото на Д.Велчев взима надмощие и се преименува "ВОЕНЕН СЪЮЗ".Главните цели и задачи остават нейзменни-Борба срещу комунистическата партия.Под ръководеството на Дамян Велчев и Кимон Георгиев,"В.С" отпочва активна нелегална подготовка за завоюване самостоятелна власт в резултат на което идва 19-то майския превратт 1934 година имащ за политическа база кръга"ЗВЕНО".Бе създаден режим от военно фашиски тип,който за демагогия установи дипломатически връзки с СССР а подложи на терор и изтребление активните дейци на БКП.Не малък дел в това има и Д.Велчев.

За отбелязване е преобладаващото влияние на международното масонство над политическия облик на "ВС"ръководителите на който са видни масони,като Д.Велчев,Кимон Георгиев,П.Мидилев и др.

275 2
198

След 1935 година външната политика на "ВС" начело с Д. Велчев и кръга "Звено" начело с Кимон Георгиев клони към пригаждане с тая на Франция и Англия,а от друга страна за тясно сътрудничество и разбирателство с Югославия.Даже лидерите на "ВС"и"Звено" изявиха желание България да се присъедини към Югославия под провокаторския лозунг "обединение на южните славяни" с външна ориентация разбира се към Франция и Англия.Дамян Велчев и Кимон Георгиев подготвяха да проведат това след като те станат "хомоген" в управлението на България а в Югославия бъде английския агент Драха Михайлович/ръководител на сръбския военне съюз наречен"Черна рука"/.За да се домогнат до власта Дамян Велчев и Кимон Георгиев са разчитали предимно на офицерството организирано във "ВС"и политическата и физическа подкрепа на БЗНС/пладненци/ и ренегиралите членове на ВМРО.Връзките на Д.Велчев и К.Георгиев датират по активно с БЗНС/пладненци/,респективно Г.М.Димитров/Гемето/ от 1934 г. който връзки в следващите години се задълбочават и заздравяват.Д.Велчев и К.Георгиев са подържали непрекъсната връзка с Драха Михайлович чрез специални куриери едни от който са замадалците пладнари Ангел Пеков от Кулско и Младен Костов от с.Търняне Видинско./според показанията на Б.Бумбаров от VII.951/

Пред периода 1934-1941 годинаД.Велчев е подържал връзки с Гемето а след бягството на последния в Югославия връзката между "ВС"/респективно Д.Велчев и К.Георгиев/ и пладне е продължила с Н.Петков/според показанията на Б.Бумбаров/

През август 1944 година Н.Петков е осведомил съмишлениците си/според показанията на Хр.Стратев/,че е постигнал споразумение с Д.Велчев и К.Георгиев да се потърси връзка с кабинета Муравиев без знанието на БКП.

След 9.9.44 год.Д.Велчев продължана подмолната си заговорническа дейност против власта на ОФ,съвместно с Гемето и Н.Петков

В показанията си от юли 1951 г. Бумбаров сочи,че през ноември 1944 г.Гемето докладвал пред нелегалното ръководство на БЗНС/о/,че Дамян Велчев и К.Георгиев щяли да внесът в Мин.Съвет предложение за защита на провинените във фашиска дейност офицери, който щяли да вземат участие в отечествената война където да изкупят престъпленията си.Апелирал е да се подкрепи от страна на земеделските депутати.Такова нещо от страна на Д.Велчев действително е станало,който прокара така наречното 4-то министерско постановление без знанието на БКП,подкрепен от опозицията.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

400

276

През декември 1944 г.Гемето е уведомил съмишлениците си,че постигнато споразумение между "Звено","ВС" и тях за борба протиз власта на ОФ и главно против БКП.За целта Д.Велчев бил натоварен от така формиралия се заговорнически център да организира офицерството и армията с помоща на който,след свършване войната и изтегляне съвеските войски да ее извърши преврат и свали народната власт.Новото правителство щяло да бъде в състав:земеделци,звенари и широки социалисти.Това правителство щяло да се опира на Америка и Англия който били готови да окажат всекаква помощ.За вътрешния успех на заговора Гемето е разчитал изключително на Дамян Велчев и съмишлениците му от "ВС"/същото се потвърждава от показ.на Асен Павлов/

Дамян Велчев в разговор с Борис Бумбаров през 1945 г.че казал,че по време на обиколката му на фронта/втората фаза на отечествената война/ действително видял разпръснати поръжански позиви от нелегалното ръководство на БЗНС/о/,но това нещо укрил и не потвърдил когато е бил запитан в Министерски съвет.

През Декември 1945 г. Д.ВЕЛЧЕВ казал на БУМБАРОВ да предаде на Н.Петков,че въпреки всички трудности организирането на ВС и подготовката на замисления заговор против власта на ОФ започнала. И кагота съветските войски напуснат България,а ВС бъде здраво организиран,което щяло да бъде преценено от Д.Велчев,К.Георгиев,Н.Петков англичаните и американците които са у нас,само тогава могло да се действува и извърши успешен преврат.

На процеса срещу титовските и англо-американски шпиони през неомври 1951 г.подсъдимия Иван Милчев Милчев/роднина на Д.Велчев/ признава че сведенията от военен характер които е предавал на УДБ вземал с помоща на Д.Велчев,който му бил казал,че вместо при събиране на тези сведения да разчита на разни хора,по добре било да разчита на него/По същото време Д.Велчев бе военен м-р/

По време на отечествената война Д.Велчев е давал сведения на БАРНС за хода на военните действия,за количеството на войската и родовете оръжие участвуващи във войната,за духа на войниците и продоволствието на фронта,чрез ХРИСТО СТРАТЕВ-видно от показанията на Стратев.

През 1947 г. Д.Велчев бива отстранен от поста м-р на войната и изпратен пълном.м-р в Швейцария,от където след отзоваването му отказва да се завърне.

София,7.VI.1952 г.

Съставил:
ст.р-ч/Ив.Вачев/

Лично поверително
Екземпляр единст

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО ДРУГАРЯ

НАЧАЛНИК НА УПРАВЛЕНИЕ V-ДС

Т У К.

Р А П О Р Т

ОТ МАЙОР ИВАН ИЛИЕВ ХАНЪМОВ, ЗАМ.Н-К ОТДЕЛ IV, У-НИЕ V-ДС.

ОТНОСНО смъртта на бившия генерал ДИМИТЪР АЙРАНОВ - [illegible] на ВВС до [illegible].9.1944 година.

ДРУГАРЮ НАЧАЛНИК,

В изпълнение на устната Ви заповед донасям:

В първата половина на 1950 година, във връзка с показанията на задържания бивш майор Алайков и въз основа на данните по разработката на майор Николов - бивш началник щаб на ВВС, бе изискан от Софийския централен затвор и взет на разпит осъдения от Народния съд бивш генерал и началник на Военно-въздушни сили до 9.септември 1944 година - ДИМИТЪР АЙРАНОВ, когото впоследствие разпитвах аз. Беше ми известно, че същият на няколко пъти е бил помилван и към края на същата година трябваше да бъде освободен от затвора. Поради това и поради обстоятелството, че трябваше да бъде разпитан като свидетел, а не като обвиняем, разреших на Айранов да внесе в килията си личните си вещи /кърпа за лице и др./ с които е бил в затвора.

В процеса на разпитите Айранов даде редица ценни данни за връзките на германските полковници от разузнаването - Шонебег и Шонброн и за някои тяхни секретни сътрудници от ВВС. Постепенно, в продължение на около един месец, се стигна до въпроса за хората от дворцовото разузнаване. След един разпит по този въпрос Айранов бе отведен в килията. На следния ден вечерта, доколкото си спомням през месец юни 1950 година, наредих на дежурния по ареста - о.р. Михаил Грозданов да го изведе за разпит. След малко

Из архивите на ДС

- 210

той се върна и ми доложи,че Айранов се обесил.Веднага изтичахме заедно в килията му и отрязох кърпата за лице,с която се беше обесил,като я завързал за решетката на електрическата лампа.Сложих го на гръб и започнах да му правя изкуствено дишане.През това време в ареста дойдоха другаря полковник Куманов,който тогава беше началник на Управлението,тогавашния директор на милицията генерал Благой Пенев и доколкото си спомням др.подполковник Борис Киров.Реши се,незабавно да бъде уведомен Военния прокурор,което беше сторено.Той нареди на един военен следовател да разследва случая.След огледа следователя изказа мнение,че трябва да се повика и лекар,какъвто дойде.Последния извърши оглед на трупа и констатира самообесването,за което беше изготвен протокол,подписан от военния следовател и лекаря,без да се споменава в него името на самообесения,защото не им беше известно.

След един или два дни ми беше наредено да заровим трупа,което беше извършено.

За случая е бил известен и тогавашнкя министър на Вътрешните работи - др.генерал Руси Христозов.

През есента на 1950 година,когато за началник на следственото отделение беше назначен подполковник Хинков,му сдадох протокола за смъртта на Айранов,който и сега вероятно се намира там.

18.май 1953 година,София.

МАЙОР /Ханъмов/

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

УТВЪРЖДАВАМ:
Н-К СТОЛИЧНО У-НИЕ МВР
Полковник/В.Райков/
София, 14.7.953 година

1

160

С П Р А В К А

ОТНОСНО: лицето о.з. генерал ДИМИТЪР ВАСИЛЕВ АЙРАНОВ предложен за изселване с заповед № 658 от 1946 година.

Роден е на 5.IX.1893 година в гр.Ст.Загора,живял в София ул.Артилерийска -36.Произхожда от богато градско семейство,понастоящем се намира в ТВО.

Жена му Екатерина е родена на 21.VII.901 год.живуща на ул. Цар Шишман-27-в .През 1946 година същата е била предупредена от кв.отговорник да напусне София без да й връчи заповед за изселване и тя се заселва в с.Своге-Софийско.През 1947 година постъпва на работа в Музикалния театър като си извадила необходимите документи от София понеже жителството й не е било отнето.От 1.IV.953 година живее в София като работи като болногледачка на горния адрес.

Дъщеря му Йорданка Айрамова по мъж Стефанова жив.на ул. Камчия-11,понастоящем безработна.До 1.I.953 год. е работила като к кореспондентка в ДЗИ от където е уволнена по съкращение.

От 22.VIII.941 година до 11.IX.944 година Айранов е бил командир на въздушни войски в България.На 13.X.942 год. е бил лично при Гьоринг-при когото престоял 3 часа по поръчение на Царя и М-ра на войната под предлог да се засилят доставките на материална част за нуждите на въздушни войски.По този повод същият е посещава два пъти Германия.

По донесение на Илия Маринов и други служащи при летище Г.Оряховица,генерал Айранов като командир на въздушни войски наредил да се бомбандират възбунтували се села в беломорието където били избити старци,жени и деца.Тези данни не се потвърждават от други документи.

Из архивите на ДС

След 9.IX.944 година е бил осъден от Народния съд на доживо
тен затвор,но по-късно помилван и изпратен в ТВО.

Въз основа на горното считаме,че семейството на същият тряб
ва да бъде изселено от София.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:.....
/майор-Ст. Николов/

КАМИСИЯ:

ЧЛЕНОВЕ:

1.....
/капитан-Ем.Даскалов/

2.....
/лейт.- Г.Стойков/

СЪГЛАСЕН:
Н-К СТОЛИЧНО У-НИЕ ДС:
Подполковник/Г.Минев/

81

Генерал-лейтенант Иван Кръстев МАРИНОВ

Роден е на 6.I.1896 год. в гр.Оряхово. Завършил е Военното у-ще с 39 випуск и Г.Щ.Академия въздушни войски.
Участвувал е в първата световна война като офицер.

От 13.октомврий 1936 год до 14.август 1939 год. е бил военен аташе в Франция.

От 15.август 1939 год. до 1.X.същата година е бил началник щаба на III.армия/ Варна/.

С упредяването на Дирекцията на Гражданската мобилизация, той е бил назначен за началник на снабдителното отделение в същата,където остава до 26.октомврий 1940 год.

От 27.октомврий 1940 год. до 17.юний 1942 год. е бил командир на 6.пех.дивизия/ Враца/. През този период дивизията му през пролетта на 1941 година влиза в Македония, а през първата половина на 1942 год. /15.I.1942 г.- 17.VI. с.г./ е бил командир на същата дивизия от състава на бившия I.български окупационен корпус в Югославия, с щаб в гр. Кюприя.

От 17.6.1942 год. до 4.9.1944 год. е командвал 15.дивизия в Битоля. През това време е водил твърде жестока и упорита борба с партизанските отреди в Македония. Издавал е множество заповеди по организац та и провеждането на тази борба. Като резултат от изпълнението на тези заповеди са извършени много жестокости... Не малко офицери от 15.пех. дивизия бяха изправени пред народните съдилища и мнозина получиха смъртни присъди. Имаше няколко драматични моменти при разглеждането на тяхните дела, в които бе призован като свидетел и генерал Маринов. Той бе твърде тежко изобличаван от подсъдимите.

На 2.IX.1944 год. той беше привлечен като военен министър в кабинета Муравиев, който кабинет също бе съден от Народния съд. Едно от тежките обвинения срещу този кабинет беше и това, че той допусна изтеглянето на германските войски от България в пълно бойно въоръжение, като тенденциозно се заблуждаваше обществото, и в България , и в чужбина, че германските войски се обезоръжават и т.н. Не малка отговорност за това има и ген.лейтенат Маринов.

След въстанието на 9.септ. 1944 г. той бе оставен като главнокомандуващ на българските войски, поради незначителната услуга, че към 4 ч.през нощта, когато министерството на войната бе напълно овладяно, той бе принуден да се съгласи да съобщи по телефона на войсковите част в Столицата да се подчинят на новата Отечественофронтовска власт.

След излизането му от войската бе изпратен за пълномощен министър в Париж, където се намира и сега.

./.

Известен е в миналото като приближен в Двореца, като офицер-монархист. След 9.IX. тръгна по линията на приспособяване и нагаждане, ту към нашите среди, ту към Д.Велчев и Звенарските среди и кокетиране едновременно с всички, които той мисли че имат власт и влияние. Успоредно с това, той се стреми да подържа близки връзки, и с Съветските хора тук, и с англоамериканците. Същественото в неговата политическа ориентация е: по вътрешно-политическа линия, въпреки кокетиранията му, пасивен привърженик на монархо-буржоазната власт; по външно-политическа линия, пак въпреки видимите му колебания- сторонник на англо-американската ориентация.

Умен, хитър, ловък, той е в състояние в всяко обстановка и среда да създаде благоприятна атмосфера за себе си.

30.X.1946г. ген. [signature]

ЗАБЕЛЕЖКА: Поради малкото време, което ми бе дадено да напиша горната атестация-характеристика, възможно е някои думи/и изрази да не са удачно подбрани.

ген. [signature]

Държавна сигурност и офицерите от БНА
II2
Из архивите на ДС

Строго - поверително!

УТВЪРЖДАВАМ
Началник Отдел I - вн:
/ Б. Думков /
София 3 VII.1951 год.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П Л А Н

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

за провеждане на агентурно - оперативни мероприятия по обекта "ДИПЛОМАТ" - о.з.генерал ИВАН КРЪСТЕВ МАРИНОВ, протичащ по централизираната активна разработка "ТРУМАНОВЦИ"

Обекта "ДИПЛОМАТ" - о.з.генерал ИВАН КРЪСТЕВ МАРИНОВ - роден на 6.I.1896 год. в гр. София. Женен. Живущ на ул. Гурко № 37 - София. Произхожда от буржоазно семейство. Образование висше - военно. Понастоящем преподавател в военната академия "Г.С.РАКОВСКИ".

Завършил военното училище с 36 випуск. Първоначално е бил пехотен офицер, а от 1916 год. авиатор. През 1927 год. следва военната академия - генерал щабния отдел, а по късно авиация в Италия. Участва в преврата 9-ти юний 1923 год. Взима участие и в преврата 19-ти май 1934 год. като член на "Военния съюз". През 1935 год. назначен за началник на разузнавателния отдел при МНО. По късно 1936 год. изпратен от двореца за военно аташе в Париж и Лондон, където поддържа тесни връзки с английски и френски реакционери. През 1939 год. се завръща в страната и заема длъжността началник степанския отдел при Гражданска мобилизация. Като такъв проявява голяма активност за извеждане германския износ от България. Събира сведения за работници - комунисти, които предава лично на тогавашния директор на полицията - полковник ПАНТЕВ.

През 1941 год. назначен за командир на VI-та пехотна дивизия с която заминава в състава на българския корпус - Македония. Там се проявява като голем организатор и ръководител на маса акций за унищожаване на партизанското движение. Установява личен контакът с щаба на генерал ЛИСТ.

При сформиране кабинета на МУРАВИЕВ заема поста военен министър. След 9-ти септември 1944 год. назначен за главнокомандващ българските войски през време на Отечествената война. Поддържа лично връзка с английската и американската военни мисии. Едновременно с това е в връзка с френската легация - КОЛОН и БЕВЪЛЕР.

През 1946 год. назначен за пълномощен министър в Париж по ходатайство на ДАМЯН ВЕЛЧЕВ и ПЕТКО СТОЙНОВ. Поддържа връзка с - работил с английското военно разузнаване, - агент на генерал АНДРЕС

12 45

НАСЛЕДНИКОВ - агент на американското разузнаване и др. През това време се развежда с първата си жена, която остава с сина му в Париж, а той се завръща в страната. През 1950 год. се оженва за ЕЛЕНА НИКОЛОВА АНТОНОВА. Като преподавател в воената академия разпространява вражески слухове за престояща война. Особено голем интирес проявява за изселени бивши офицери, къде се намират, техните адреси.

По централизираната активна разработка "ТРУМАНОВЦИ", разполагаме с данни, че в страната е организирана контрареволюционна нелегална офицерска организация с централно ръководство начело на която стой генерал ИВАН КРЪСТЕВ МАРИНОВ. Страната е разделена на 6 оперативни зони, които се ръководят от комитети. Организацията има за цел: въоръжена борба през време на война, съвместно с настъпващите чужди войски за сваляне комунистическия режим. Задачи: през довоения период организиране и проучване на хора и през време на война втори период - въоръжена борба. До сега е установена следната практическа дейност на организацията: проучване на хора, вербовка на нови членове, сработването им след вербовката и преустановяването на връзките. Сведенията за вербованите се предават по канален ред на ръководителя - генерал ИВАН КРЪСТЕВ МАРИНОВ. Предават му се също така сведения от политическо, военно и стопанско естество. Същия е свързан с френското разузнаване. Дава нареждане член от нелегалната организация да използва връзките си с нелегалния м.петковиска такава и се прехвърли зад граница, където да установи връзка с ГЕМЕТО, да разузнае за положението и резултата му съобщи с шифър.

С цел установяване и разкриване целата контрареволюционна нелегална офицерска организация, ръководство, членски състав, връзки на същата с френското или друго разузнаване, конкретната подривна дейност и специално тази на генерал ИВАН КРЪСТЕВ МАРИНОВ, като ръководител и организатор на организацията, ПРЕДЛАГАМ да се проведат агентурно - оперативни мероприятия по следния:

П Л А Н

№ по ред	М е р о п р и я т и я	Срок	Отговорник
	А. ИЗПОЛЗВАНЕ НАЛИЧНА АГЕНТУРА.		
1.	Агента "РОМАН" работещ по линия на "ОБХ" нововербован, непроверен. Има възможност около ръководителя - ген. ИВАН МАРИНОВ. Ще се определи линия на поведение за спечелване доверие и стане един от първите му помощници. Ще му се постави задача да установи ръководството на организацията, структора, конкретна настояща дейност, както и бъдеща такава. След проверката му ще се изготви конкретна комбинация за изпращането му зад граница от името на организацията за установяване връзки с за-		

Из архивите на ДС

№ по ред	М е р о п р и я т и я	Срок	Отговорник.
	дграничми централи. Чрез него ще се установи укритото оръже, медикаменти, източници на същото, финансови такива на организацията.....		Н-к Отдел I В. Думков.
2.	/Агента "ДЪБ" работещ на линия на уволнени офицери на връзка в Столично управление ДС, о.з.капитан, бивш адютант на о.з.генерал МАРИНОВ, пред който се ползва с доверие. Вербован през 1948 год. при излизане от ТВО на компраматриял. Проверен. Притежава добри разузнавателни качества. След като се преценят възможностите му и даните който е дал за ген.МАРИНОВ, ще се излезе с конкретна комбинация за внедряването му в организацията. Ще се вземе на връзка в Отдела.....	5 20.VIII.51 г.	Л. Филипов.
3.	/Агента "ТРИНОВ" работещ по линия на интелегенция. На връзка в Столично управление ДС, о.з.капитан, бивш адютант на ген. МАРИНОВ, като военен м-р. Знае много работи за обекта, в течение на всички преговори около 9.IX.44 г. Бивш член на организацията "Ц.Крум". Вербован През 1949 год. на компраматриял. Проверен Притежава доори разузнавателни качества, ползва се с довериехпред ген. МАРИНОВ.След като се преценят възможностите му ще се излезе с конкретно предложение за внедряването му в организацията. Ще бъде взет на връзка в Отдела.....	10.VIII.51 г.	И. Филипов.
4.	Агента "РУДИЕВ" на връзка при Н-к II-ри Отдел др. Мурджев ще бъде насочен към обекта, като му се даде линия на поведение за спечелване доверие с който са познати от дълго с цел установяване конкретно каква дейност развива обекта.....	Да се направи предложение за предаване на II отдел 5 10.VIII.51 г.	Мурджев. В. Дончев.
5.	Агента "НАДЯ", близка на обекта, ползва се с доверие, подържа връзка. Ще бъде насочена към ообекта, като ѝ се определи линия на поведение с цел установяване връзките му с фрейската легация и характера им...	Да се изпрати от II отдел 10.VIII.51.	~~Раз. II Отдел~~ Л. Филипов
6.	Агента "ВЕЙГАН", о.з.полковник, бившо военно аташе, нововербован, не проверен, подържа връзка с ообекта, ползва с с доверие и авторитет пред същия, работят заедно в воената академия. След проверка ще бъде насочен към обекта с цел установяване каква дейност развива в академията.....	20.VIII.51 г.	Л. Филипов.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

№ по ред	М е р о п р и я т и я	Срок	Отговорник.
	Б. ПРИДОБИВАНЕ НОВА АГЕНТУРА.		
1.	Ще се изучи основно и набере допълнителен компра-матриял и се излезе с предложение за вербовка на о.з.поручик , засечен като много близък на ген.МАРИНОВ, към когото в последствие ще бъде насочен, познаващ целестно нелегалната организация.....		Б. Думков.
2.	Ще се изучат най-основно матриялите за о.з.полковник , излежаващ присъдата от Народния съд в затвора, много близък на ген. МАРИНОВ и чрез комбинация ще бъде внедрен в организацията след провеждане на вербовката му.....		Р. Чомполов.
3.	Ще се изучи най-основно и се събере компра-матриял за о.з.майор , много олизък на ген. МАРИНОВ, след което ще бъде представен за вербовка и чрез конкретна комбинация внедрен в организацията главно около ръководителя - генерал МАРИНОВ.....	28.VIII.51 г.	Филипов.
4.	Ще се изучат основно матриялите за о.з.поручик , излежаващ присъдата си от Народния съд в затвора, олизък на ген. МАРИНОВ, завеждал разузнаването в дивизията командвана от последния и като затворник дава подробни дани за дейността му като такъв, след което ще се излезе с предложение за вербовката му и след излизане насочен за разработване на ген. МАРИНОВ.....	20.VIII.51 г.	Л. Филипов.
5.	Посочване, проучване и вербовка на информатор - квартирник с цел установяване лица който го посещават и характера им.....	22.VIII.51 г.	Л. Филипов.
6.	Посочване, проучване и вербовка на секретарката на катедрата завеждана от ген. МАРИНОВ с цел установяване, какви матриали получава, от какви се интересува, колко време ги задържа при себе си, от кой лица се посещава в кабинета си - академията, време на престояване и пр.....	30.VIII.51 г.	Ст.лейтанант Бецински
7.	Посочване, проучване и вербовка на агент с цел установяване каква дейност развива като преподавател в Воената академия..	30.VIII.51 г.	Бецински. Л. Филипов.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

№ по Ред	Мероприятия	Срок	Отговорник.
	В. ОБЩИ МЕРОПРИЯТИЯ.		
1.	Ще се направи проучване за възможностите и се излезе с предложение за поставяне техническото мероприятие "МЕСТА" в домът на ген. МАРИНОВ, а така също и в кабинета му - воената академия, където в една стая работи с близък негов приятел от минало - о.з.ген. ВЛАДИМИР КЕЦКАРОВ.....	18.VIII.51 г.	Л. Филипов.
2.	Поставяне техническите мероприятия "ТОПОЛНИЦА" и "ПАНЕГА" с цел установяване лица с който подържа връзка.....	5.VIII.51 г.	Л. Филипов.
3.	Ще бъде поставен под външно наблюдение в срок от 15 дни с цел установяване лица с който се среща, а така също и места който посещава.....	10.VIII.51 г.	Л. Филипов.
4.	Проучване чрез Отдел XI всички лица засечени до сега като връзки на генерал МАРИНОВ, а така също и занапред който ще бъдат засичани с цел подбор и вербовка на на агентура.....	при гарантирана секретност. Поважните обекти да се проучват лесно чрез агентурата на отдела	Л. Филипов.

СЪГЛАСЕН
Гл. Инспектор Отдел I-ви:
/ В. Дончев /
София____VIII.1951 год.

СЪСТАВИЛ
Инспектор Отд."ФОБХ":
/ Л. Филипов,

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително!

Наблюдателно дело

УТВЪРЖДАВАМ:
Н-К ОТДЕЛ I-III У-НИЕ ДС
-майор /Д. Златанов/
София, 2.II 1954 г.

М. В. Р. — VIII отдел — Д. Е.
Зарегистрирано съгласно заповед на МВР № 276 от 10 октомври 1953 год.
Присвоен № 9399
19 VI 1954 год.
Подпис
Фамилия

П О С Т А Н О В Л Е Н И Е

За вземане на НД о.з. ген. Иван Кръстев Маринов, като се изключи от гр. центр. р/ка "Тумановци"

О.з. ген. ИВАН КРЪСТЕВ МАРИНОВ, роден на 6.I.1896 г. в София, българин, български гражданин, неосъждан, образование висше военно, женен, жив. на ул. "26 безименна" №7-Бояна.

МАРИНОВ произхожда от богато буржуазно семейство. Син на о.з. ген. Кръстю Маринов. Личен адютант на Фердинанд.

О.з. ген. Маринов е женен за дъщерята на Кирков, брат на Георги Кирков - Зина Киркова, разведен с нея от 1948 г. Същата се намира в Париж и Маринов подържа връзки с нея, чрез френската легация.

Маринов завършил военно училище с 36 випуск. Отначало е пехотен офицер, а от 1916 г. авиатор. През 1927 г. следва военна академия, а през 1929 г. авиация в Италия.

Участва в превратата 1923 г. с ловки маневри, за да бъде застрахован на две места, като се стреми да спечели доверието и едновременно става член на "Военния съюз". Взема участие и в превратата през 1934 г. Докато деветнайсетмайци са на власт Маринов ги подържа, но едновременно е и агент на двореца. За кратко време спечелва доверие на двореца и през есента на 1935 г. е наз начен началник на разузнавателния отдел при М-во на войната.

Маринов, като началник на РО през времето на ген. Христ Луков слага началото на борбата срещу прогресивните идеи във войската. По негова инициатива във всяка дивизионна област се съставят досиета на комунистите и земеделците. Лично той води разузнаването срещу СССР.

За тия му заслуги през 1936 г. бива назначен за военно

145 ~~256~~

аташе във Франция и Англия. През 1939 г. се връща от Париж и бива назначен в Дирекция на гражданската мобилизация-началник на стопанския отдел. Като такъв проявява активност за изпращане стоки в Германия и организиране борбата срещу комунистите. Събирал е сведения за комунисти и ги е предавал на полковник Пантев-тогава директор на полицията в двореца.

През 1941 г. Маринов е командир на VI пехотна дивизия в гр.Враца, която бива изпратена в състава на корпуса-Скопие.Маринов в качеството си на командир на дивизия е водил безпощадна борба с партизаните, давал е заповеди да се разстрелват, ~~сам е разстрелвал,~~ награждавал е убийци. Заповядвал е да бъдат изгаряни села. Организатор на голями акции за ликвидиране на партизаните през 1943 г. "Кавадарската акция" и "майската" през 1944 г. Лично е заповядал да бъде запален Неготин.

През 1942-44 г. е бил във връзка с македонстващите и със съгласието на германците е снабдявал михайловистите с боеприпаси и оръжие.

На 8.IX.44 г. през нощта, обмисля планове за съпротива, но се убеждава, че е безсмислено такава и се съгласява с ген. Тошев,като бърже се сприятелява с ген. Лекарски, Дамян Белчев, Асен Лекарски, Трендафилов и др. Започва да прави специални доклади за хода на войната пред регентите с цел да ги убеди, и трябва да остане на същия пост и занапред.

Докато се е водела Отечествената война Маринов подържал прека връзка с английската и американска мисии, на които е давал приеми в домът си.По същото време подържа най-тесни връзки с френската легация, като лично, многократно формен, а по някога и цивилен я посещавал. По същото време сестра му се омъжва за секретара на френската легация Колом, с който Маринов е бил в постоянна връзка, а след неговото преместване от България подържа връзка с помощник ръководителя на френския институт - Деблер, който в България до 1948 г. е изпълнявал функцията - френски кореспондент на няколко вестника, а не официална функция-работа с агентурата.

След уволнението му през 1946 г. по ходатайството на Дамян Белчев и Петко Стайнов бива назначен за помощ. министър в Париж, където е спъвал работата в легацията и взема за помощник аташе по печата лицето Елия-работил през цялата война в Информбюрото на английското военно командване в Египет, а по много данни и в английското военно разузнаване. Трябвало е да се водят

Из архивите на ДС

 146 ~~288~~

дълги борби, за да бъдат уволнени неговите протежета - Дяко Сотиров-агент на ген. Андерс, Наследник-в-на американците, Силянов на II-то френско бюро, Ешая - на англичаните, а Константинов просто мошеник.

След като Маринов бива отзован от Париж се развежда с първата си жена. Идва в България и се оженва за Елена Николова Антонова, която също е била във Франция и по сведения се е занимавала с тъмни сделки. В настоящия момент много често при нея идват непознати жени под предлог за клиенти. Същата посещава много често персонала на френската легация, под предлог, че е шивачка модистка и обслужва същия. Смята се, че жената му е посветена в нелегалните връзки на Маринов с френската легация. Същата е членка на БКП. Маринов сега е преподавател във Военната академия. Чуствал се обиден, че е подценен и не му е даден подходящ пост. Дружи с ген. Цоню Ганев, Кецкаров и Попов. Разпространява вражески слухове за предстояща война. Голям интерес проявява кои офицери са изселени, къде и търсил адресите им.

Понастоящем Маринов е тежко болен от бъбреци.

По р/ка "Трумановци" о.з. ген. Маринов бе засечен като ръководител и организатор на нелегална контрареволюционна организация, която замисли непосредствено след 9.IX.44 г. Впоследствие същата започва своето разширяване. Разделят страната на 6 зони, с цел въоръжена борба през време на войната съвместно с нахлуващите армии. През мирния период само организиране и проучване, като се вербоват само най-сигурните.

По донесение от аг."Слънчо"Никола Калчев препоръчал о.з. ген. Маринов, като човек, който е ползван от английското разузнаване и сега можел да се ползва.

По о.з. ген. Маринов работят агентите "Дъб", "Руднев", "Милев", "Вишнев", "К-10", "Бившия" и др., но донасят само за вражеските му изказвания и недоволство от неговото подценяване.

При реализиране на няколко обекта от р/ка "Трумановци", не се потвърдиха първоначалните данни.

Предвид горното,

П О С Т А Н О В И Х:

Да се вземе на НД о.з.ген. Иван Кръстев Маринов под псевдоним "Дипломат" по линия на "уволнени офицери", като се про-

О. З. генерал

ведът следните

М Е Р О П Р И Я Т И Я :

1. Да се издири всичката агентура работила по обекта и се насочи наново с подходящи задачи.

2. Да се разпита о.з. поручик Иван Драганов Куцаров за деяниета на обекта в корпуса 1941-44 г.

3. Да се влезе във връзка с V управление ДС и се съгласува работата.

4. Да се проведе мероприятие "12" с цел установяване най-новите връзки на обекта.

София, _____ 1954 г.

ПРЕДЛАГА:
- ст.р_ч /Ив.Натов/

СЪГЛАСЕН:
ЗАМ Н-К ОТДЕЛЕНИЕ "ФОБХ"
- капитан /Ив.Пенчев/
София, 1 VI 1954 г.

1 екз.
ЛА

Строго-секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

26
207

УТВЪРЖДАВАМ
Н-К ОТДЕЛ I У-НИЕ III ДС
майор:
София 14/V 1960 год.

З А К Л Ю Ч Е Н И Е

За закриване на ОНД заведено на
О.з.генерал ИВАН КРЪСТЕВ МАРИНОВ.

ОНД заведено на о.з.генерал ИВАН КРЪСТЕВ МАРИНОВ е открито през 1954 година,за това че е бивш офицер и вражески настроен спрямо Народната власт.

МАРИНОВ е роден на 6.I.1896 година в София,българин, български гражданин,неосъждан,образование висше военно,женен, понастоящем пенсионер,живущ ул."26 Безименна" № 7,Бояна,София.

Произхожда от богато буржоазно семейство.Завършил е Генералщабна академия.През 1936 година е бил военно аташе във Франция,а след това е заемал редица отговорни постове в армията. В кабинето на Муравиев е бил министър на войната,а по време на Отечествената война е бил главнокомандващ Българската войска. През 1946 година отново е бил във Франция като пълномощен министър,след това преподавател във Военната академия.Понастоящем е пенсионер.

От няколко години МАРИНОВ непрекъснато е депутат в Кирковски РНС.Няма данни да развива вражеска дейност.

Имайки предвид общественото положение на същия и обстоятелството,че не развива вражеска дейност,

З А К Л Ю Ч А В А М

ОНД заведено на о.з.генерал ИВАН КРЪСТЕВ МАРИНОВ да бъде закрито и материалите се предадат в отдел VIII ДС.

8.IX.1960 год.
София

ЗАМ.Н-К ОТДЕЛЕНИЕ I:
кап.:

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Лично - поверително. 16

Т у к - г.Министър-председателя - КИМОН ГЕОРГИЕВ

КОПИЕ: Т у к - Подпредседателя на Министерския съвет - г.ТРАЙЧО КОСТОВ - Министър на електрификацията

Т у к - Подпредседателя на Министерския съвет - г.АЛЕКСАНДЪР ОБОВ- Министър на земеделието.

Д О К Л А Д

относно поставянето на разположение на Р.О. при Щаба на войската на генерал-лейтенантите Кирил СТАНЧЕВ и Никола ГЕНЧЕВ, в връзка с следствието по разкритата конспирация на В.С.

Преди около два месеца, след системна и упорита работа, органите на Р.О. успяха да разкрият в някои гарнизони и напълно да установят конспиративна дейност на В.С., целяща насилствено сваляне на установената след дълги борби Народна власт.

Проведеното следствие можа да разкрие голяма част от членуващите в В.С. офицери, както и управителното тяло на същия в Софийския гарнизон. От дадените показания на уличените и задържани офицери, се установява по безспорен начин участието в централното ръководство на В.С. на висши офицери, заемащи отговорни постове във войската, едни от най-изтъкнатите между които са генерал-лейтенантите Кирил Станчев и Никола Генчев.

Участието на генерал-лейтенант Кирил Станчев в ръководството на В.С. датира още от м. август 1945 г., когато по инициативата на други, той дава инструкции да се започне организирането на ръководството на Софийската гарнизонна група на В.С.

Впоследствие когато се оформява ръководството на Софийската гарнизонна група, ген. Станчев дава инструкции за изработването на устав, инструкция за членовете и декларация на В.С., като в общи линии дава и идеите, които трябва да се прокарат в тях. След изработването на устава, инструкцията и декларацията, те му се представят, като на член от централното ръководство на В.С., за удобрение, които той с малки корекции удо-

./.

Из архивите на ДС

17

брява и дава нареждания за начина по който трябва да бъдат напечатани и довеждани до знанието на членовете на В.С.

Той дава указания и за написването на осведомителните бюлетини, а преди разпространението им ги удобрява.

От името на централното ръководство на В.С., в зависимост от политическия момент, той дава и директиви за работа. Поради голямата бдителност на разузнавателните органи, за да не се оставят писмени документи, дава нареждане, след научаване наизуст на написаното, документа да се унищожава. Дава и упътване да се съветват офицерите, които искат да се уволняват да останат още в войската, защото "бягането от войската е абдикация от дълга и скоро, за предстоящи действия, ще има нужда от тях".

Изобщо, в новоразкритата конспирация в войската ген. Станчев заема важно място. С своя авторитет и с действията си той е вдъхновителя и ръководителя на по-младите офицери, замесени в конспирацията, голяма част от която са станали членове на В.С., осланяйки се на авторитета и влиянието, които са имали ген.Станчев и други висши офицери от ръководството на съюза.

Същият от около един месец е задържан, но органите на Р.О. водящи следствието по тази конспирация, не могат да разполагат с него и неговите показания, тъй ценни за разясняване на някои не напълно осветлени въпроси. Затова моля, същият да бъде поставен на разположение на Р.О., за да може следствието по-скоро да завърши, с което ще се успокоят и офицерите в войската.

Генерал-лейтенант Генчев е също в централното ръководство на съюза. По решение на централното ръководство на В.С. той става Началник на Кавцеларията, където неговото влияние започва да се чувствува осезателно в войската. Той е в постоянен контакт с ген. Станчев и организатора на Софийската гарнизонна група полковник Марко Иванов. Веднага след като поема Канцеларията той започва да прилага на дяло една от задачите на В.С.- да се уволняват масово офицерите от Н.О... войски и пом.командирите, като на последните всячески се стреми да намали правата в войската,а инструктира и членове на В.С.с всички средства да саботират дейността им и да подровят авторитета им пред войсковите чинове.

По решение на централното ръководство на В.С.започва да привлича в София офицери,на които В.С. би могъл да разчита при провеждане на своята програма, а на отговорните постове в

провинцията поставя удобни на В.С. офицери. От друга страна той спира уволнението на провинените в груба фашистка дейност офицери, защото, както се е изразил пред офицери-членове на В.С.,"скоро ще ни потрябват такива хора".

Той също дава напътствия на членове на В.С., да бъдат тактични в разговорите си, за да не попаднат под наблюдението на Р.О.

Впоследствие, когато една част от дейността на Марко Иванов се разкрива, той смята, че отделни лица могат да бъдат пожертвувани, но да се спаси СЪЮЗА.

От тази дейност и изказване на ген.Генчев проличава ясно, че той, като член на централното ръководство на В.С. мисли и работи за общото дяло и целите, които си е поставил В.С., като в критичните за съюза моменти е готов да се жертвуват отделните лица и групи, с мисълта да се запази голямото- общото дяло на В.С.

Като се има предвид горното и събраните други данни от следствието, които уличават по безспорен начин ген.Генчев, като един от водачите на В.С., моля, същият да бъде поставен на разположение на следствието при Р.О.- Щаба на войската, което е напълно в интереса на войската и сигурността на държавата.

6.9.1946.

ГЕНЕРАЛ-МАЙОР- НАЧАЛНИК Р.О. при Щ.В.
/В р а н ч е в/

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

/
XIII
/

5815
2 VIII 52

УТВЪРЖДАВАМ:
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ 13-ТИ.
/ Майор-В.Димов. /
..7.....1952 год.
Гр.СОФИЯ.

П О С Т А Н О В Л Е Н И Е

За откриване на еднолична активна р-ка на пол. престъпник о.з.генерал КИРИЛ НИКОЛОВ СТАНЧЕВ по линия на бивши офицери -под псевдоним "КАТИ
От разузнавача мл.лейтинант-Кръстьо Спасов,-пр
ДС.-Плевен.

Другарю Началник,

В Плевенския затвор излежава присъдата си политическия пр-
стъпник о.з.генерал КИРИЛ НИКОЛОВ СТАНЧЕВ, осъден за контра-рев-
люциона дейнос на 20 год.строг тъмничен затвор.

Същия, още като подпоручик през 1919 год.е член на "Воената лига"-конспиративна военна организация, която извърши двата военни превратa 9.Юни 1923 год.и 19-ти Май 1934 год.-По активно е бил участието му в превратa през 1934 год.като бива извикан от провинцията 10 дни преди извършването на превратa и му била възложена задачата да обезвреди началника на военото училище.След превратa го правят ротен командир на военото училище.

През 1935 год.той бива задържан в връзка с опит да извършат военен преврат с ДАМЯН ВЕЛЧЕВ и биват осъдени с още 10 човека, като той и ДАМЯН ВЕЛЧЕВ биват осъдени на смърт.Помилван е на два пъти първия от Цар БОРИС на доживотна присъда, а втория път го освобождават през 1940 год.

Още като млад Станчев са е проявил кат върл враг на комунистическата партия и като такъва е бил известен между офицерите.В него е намерен план за действие против воиницитe комунисти и други леви елементи, в района на 12-ти граничен участък, на кой то той е бил началник.

Станчев, не е вземал никакво участие в народо съпротивите-

2

лното движение,-подържал е бизска връзска с НИКОЛА ПЕТКОВ. Имал е отрицателна борбе към въоръжената борба, която водеше нашия народ срещу немския окупатор и българската фашистка агентура. След установяването на народодемократичната влас в страната ни той бива назначен за командир на II-ра армия и получава производството от чин майор в чин гинерал. Отношението му към Отечествената война изобщо към втората фаза на войната е било отрицателно. Това той е изразявал в мудни действия на неговата армия, в неговите заповеди и речи пред войниците. Прекривал е наличноста на фашистките елементи между офицерския кадър в неговата армия, при остраняване на същите той се противопоставял. И вследствие разложителната дейнос на същите се получавало разложение и смутове всред армията. Отношението му към преставителите на Червената армия е било също отрицателно.

След завръщането му от фронта, той затормозява армията-постоянно тормозил помошник-командирския състав и добрите отечественофронтовски офицери. Защитявал е реакционите офицери. Пречил за предаването на Н.С. на офицери обвинени в издевателства.

През 1945 год. той става председател на създадената нелегална фашистка офицерска организация "Военен Съюз", -подържал връзска с НИКОЛА ПЕТКОВ и подгатвал извършването на преврата. За тъзи му дейнос той бива предаден на съдебните власти и осъден на 20 год. строг тъмничен затвор. През време на водене на следствието му не е направил никави самопризнания за враженската си дейнос. По настоящем също се отчертава като врах на комунистическата партия и власта, не коментира с затворниците на политически въпроси. За същия аз,

ПОСТАНОВЯВАМ:

Въз основа на горе изложеното и съгласно заповедта № 5531 от 30.III.951 год. на другаря Министър, да открия на о.з. гинерал КИРИЛ СТАНЧЕВ едно-лична а-на р-ка "КАТИЛ"-която ще се води по линия на бивши офицери. С цел установяване на вражеската му дейнос вън от затвора и вътре в затвора.

За успешно водене на разработката прадлагам следния

П Л А Н

В 3.

1. Да се издири от наличната агентура в затвора Плевен подходящ агент и се насочи срещу обекта, с предварително изготвен план, с цел правене наблюдение на същия.

Срок 25.III.1952 год.
Отг. ОР.-Мл.лейт.-К.Спасов.

2. Да се проучат и установят връзките на обекта в Плевенския затвор, с цел ориентиране към кандидат за вербовка.

Срок 30.III.952 год.
Отг. ОР.-Мл.лейт.-К.Спасов.

3. Да се проверява целята кореспонденция на обекта, която получава от вън и тая която изпраща той за вън, с цел установяване на връзките му вън от затвора.

Отговорник ОР.-Мл.лейт.-К.Спасов.

10.III.1952 год. гр.Плевен.

ПРЕДЛАГА ОР:
/ Мл.Лейт.-К.Спасов./

Съгласен:
Н-к отделение I-во:
капит. /Б.Солаков/

ДО ДРУГАРЯ НАЧАЛНИК
НА ОКРЪЖЕН ЗАТВОР
гр.Пазарджик.

Р А П О Р Т

От СТОЯН СТОЯНОВ СПАСОВ-Секретар при повереният Ви затвор.

Др.НАЧАЛНИК,

На 17.II.1959год.присъствах на свиждането на затворника КИРИЛ НИКОЛОВ СТАНЧЕВ-уединен,който прави свиждане с съпругатаси ИЛИОНА ИВАНОВА СТАНЧЕВА живуща в гр.София.

При воденият разговор с нея-СТАНЧЕВ я предупреди,че до сега е редовен в кореспонденцията си,но при евентуален случай-ако не получат писмо от него,тя да го потърси чрез главния прокурор на Н.Р.Б. че всичко се случвало.Също така и каза направо да го търсят тук в затвора.Съпругатаму го запита защо да постъпят така,а той и отговори че всичко е възможно и можело да се получи така както през 1951год.

Горното Ви донасям за сведение.

17.II.1959год.
Пазарджик.

СЕКРЕТАР:
Ст.Спасов.

28V/60

Строго секретно!

182

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Приемната му е вчетвирена с решение на ПБ №: 166/4.8.960 год.

С П Р А В К А

За о.з. генерал КИРИЛ
НИКОЛОВ СТАНЧЕВ

О.з. генерал КИРИЛ НИКОЛОВ СТАНЧЕВ е роден на 14.XII. 1895 г. в гр. Кюстендил, българин, български гражданин, женен с две деца, образование военно, понастоящем не работи нищо, живее на ул. "Трапа" 27 - София.

Завършил военното училище през 1913/15 г.

В миналото като офицер е членувал във "Военния съюз" от 1919 до 1935 година. В ръководството на съюза не е участвувал. От ръководителите на Военния съюз е бил в по-близки връзки с генерал Христо Данчев (починал 1935 г.) и Дамян Велчев.

Във връзка с преврата на 19.V.1934 г. СТАНЧЕВ е бил извикан от провинцията няколко дни по-рано и му е поставена задача да обезвреди началника на Военното училище и съдействува за поставяне на разположение юнкерите от училището, която задача той изпълнил успешно. След преврата е назначен за ротен командир в училището.

През 1935 г. във връзка с подготвяния от Д.Велчев преврат е арестуван и КИРИЛ СТАНЧЕВ и осъден на смърт. Присъдата му е била заменена на доживотен затвор и след 5 години освободен.

До 9.IX.1944 година е подържал връзка с бивши офицери от Военния съюз, видни земеделци между които Никола Петков и др.

Из архивите на ДС

Взел е участие по установяване на народната власт на 9.IX.1944 г. след което е произведен в генералски чин и назначен за командир на II армия в Пловдив. Като такъв е участвувал в двете фази на Отечествената война. Като командир на Втора армия е покровителствувал офицерите имащи фашистки прояви, противопоставял се когато е трябвало някой от неговите офицери да бъде привлечен да отговаря пред Народния съд за издевателства.

През 1947 година о.з. генерал КИРИЛ СТАНЧЕВ е осъден като ръководител на нелегалната организация "Военен съюз".

От материалите по следственото дело НОХД № 628/1947 г. е видно, че през м. август 1945 г. полковник МАРКО ИВАНОВ с цел да се осведоми по-добре за политическото положение на страната, се е срещнал с ГРИГОР ЧЕШМЕДЖИЕВ, който му съобщил, че те с Никола Петков очакват да ги повикат да съставят кабинет и го е запитал какво е настроението на войската и могат ли да разчитат на нея. През същия месец М. ИВАНОВ е посетил Никола Петков в домът му където се е запознал с него. Разговаряли относно евентуалната правителствена промяна и последиците от нея в случай, че бъде съставено такова правителство при което Комунистическата партия ще бъде оставена на втори план или съвсем ще бъде елиминирана от управлението.

Непосредствено след тия срещи полковник МАРКО ИВАНОВ е отпочнал размяна на мисли с полковник БОРИС ГЕРГОВ относно образуването на една военна конспиративна организация. За да се вдъхне вяра в колебаещия се полковник Борис ГЕРГОВ, то двамата с полковник М.ИВАНОВ, отишли при Н. Петков, който ги приел веднага. След тая среща двамата насърчени от разговора с Н. Петков, отпочнали формирането на конспиративна организация под името "Военен съюз". Наскоро след това политическото положение се е оправило и ГЕРГОВ чувствувайки риска се отказал от по-нататъшна дейност.

Полковник МАРКО ИВАНОВ дошъл до убеждение, че организацията трябва да бъде поставена на здрави начала. Начело на същата трябвало да застане ръководство съставено от лица дълбоко убедени от необходимостта на такава организация. Същата трябвало да се оглави от авторитетен и опитен човек и за такъв се спряли на генерал КИРИЛ СТАНЧЕВ.

3.- 184/1

През IX. и X.1945 г. полковник М. ИВАНОВ е имал две срещи с генерал К. СТАНЧЕВ при които го уведомил за направеното от него и полковник БОРИС ГЕРГОВ и за колебанията у последния .

СТАНЧЕВ изразил симпатиите си към отцепническите опозиционни групи и тяхната външна ориентация, казал, че офицерството трябва да бъде организирано, за да може при подходяща политическа обстановка да се наложи със сила и препоръчал да се подържа връзка с опозицията.

По същото време полковник МАРКО ИВАНОВ се срещнал с полковник СТОЯН ЗЛАТЕВ и го включил в ръководството на организацията. Поканили и майор АТАНАС Г.х.АТАНАСОВ. Тримата се разбрали, председател на организацията да бъде генерал КИРИЛ СТАНЧЕВ, секретар полковник МАРКО ИВАНОВ и членове полковник СТОЯН ЗЛАТЕВ и майор АТАНАС х.АТАНАСОВ.

Полковник МАРКО ИВАНОВ изготвил устав, инструкция и декларация на организацията. Всички изготвени документи са били одобрявани от генерал КИРИЛ СТАНЧЕВ.

По време на изборите СТАНЧЕВ наредил да не се агитира между войниците, тъй като те и без това щяли да се повлияят от опозиционната преса и агитация за бойкот на същите. На офицерите да се предава от ухо на ухо да гласуват с бяла бюлетина.

Ръководството на организацията е обмислило начин за завземане военното министерство, снабдяване с оръжие и чрез канцеларията на министерството е разместувало свои членове с оглед да овладеят командните постове във войската. Генерал КИРИЛ СТАНЧЕВ е наредил отвреме навреме да се изясняват някои въпроси чрез печата, за да се подготвя по този начин общественото мнение. Излезли са няколко статии от такъв характер.

Участието на генерал КИРИЛ СТАНЧЕВ като ръководител на нелегалната организация "Военния съюз" се потвърждава от показанията на полковник МАРКО ИВАНОВ, полковник ТОДОР ДЖОНЕВ и косвено от други показания. В показанията си пред съда генерал КИРИЛ СТАНЧЕВ е заявил, че признава участието си във "Военния съюз" така както е обвинен. Същия бил научил, че Никола Петков го е лансирал за министър на Вътрешните работи в своя кабинет.

4.- 185

За тези му деяния генерал КИРИЛ СТАНЧЕВ е осъден с присъда 637/47 г. на Софийския областен съд по НОХД-628 на "доживотен затвор". Генерал КИРИЛ СТАНЧЕВ признава участието си във "Военния съюз" единствено пред съда.

Пред следствените власти преди съда, а също и при разпити след осъждането му, напълно отрича участието си във "Военния съюз".

С решение № 40/29.XII.1951 г. на Президиума на Народното събрание, присъдата "доживотен затвор" му е заменена с 20 години "лишаване от свобода". На 4.IX.1959 г. същия е освободен от затвора, а с указ № 543 от 5.XII.1959 г. на Президиума на Народното събрание е помилван с остатъка от наказанието му "лишаване от права" по чл. 28 от НК.

След излизането му от затвора не са констатирани лоши изказвания и прояви. Вниманието му е насочено повече към уреждане въпроса за получаване на пенсия. Материалното му положение е лошо. Няма никакви доходи.

ЗАМ.МИНИСТЪР НА ВЪТР.РАБОТИ -
Ген.лейтенант:

София, 28. 5. 1960 г.

32
137

МИНИСТЕРСТВО НА ВОЙНАТА
ЩАБ НА ВОЙСКАТА
ПОДЕЛЕНИЕ 50200
№.....
.....194....г.
СОФИЯ

Разговора на министъра на войната, с генерал ЛЕКАРСКИ и генерал ТОШЕВ.

Генерал ВЕЛЧЕВ - Вранчев изпълни ли заповедта ми?

Генерал Лекарски - Не я е изпълнил, генерал Вранчев счита, че нема право да спре следствието без писмена заповед.

Генерал Велчев - Ще дам и писмена заповед, но Вранчев да не счита, че немам възможност да наложа да се изпълняват заповедите. /Тук надълго говори за значението на точното изпълнение на заповедите в войската - Обвини генерал Вранчев, че е неискрен и, че преувеличава виновноста на офицерите, с което е допринесъл за да се изострят отношенията между него и комунистическата партия/.

Генерал Лекарски - и генерал Тошев недвусмислено подчертаха, че за да се дойде до днешното положение в войската най-много е виновно командуването.

Генерал Велчев - не е честно да бъда само аз винен; още много лица и среди са виновни.

Генерал Лекарски и генерал Тошев - Ясно и категорично казаха, че комунистическата партия има право и дълг да се осигури срещу надигащето се противокомунистическо настроение в войската, и че при известни конкретни действия от страна на министъра и толерирането на некои хора посочвани за опасни, права е партията да се опасява от министъра. Увериха министъра, че войската е разложена духовно и е необходимо час по бързо да бъде изкомандвана от лице, което има доверието на комунистическата партия.

Дамян Велчев - И да умра аз ще остана верен на външната политика - искрено приятелство към СССР./Търси силни думи за да увери, че никога не е бил срещу комунистите/.

Генерал Лекарски и генерал Тошев дадоха на министъра да разбере, че той не може вече да командува войската.

Дамян Велчев - въпроса за мене не е личен въпрос, той е свързан с други въпроси. Ето и в Париж са казали - "Поетата борба срещу Мин. на войната е тендециозна борба, целеща да се отиде решително на лево; това пречи на нашите интереси. Аз не съм против комунистите, против Русия, но искам да си изпълна докрай дълга към армията.

Кому беше необходимо да се монтирват обвинения, че съм виновен за формиране на организацията "Цар Крум". Какви беха тези чудовищни обвинения че съм бил в връзка с Дража Михайлович. Аз знам кой е "Гиновски" коя е "Златарева".

Генерал Лекарски - Аз считам, че в случая нема место за търсене логичен отговор и изясняване на обстановката. Вие не можете да не чувствувате, че имате вина за трагизма на офицерите и на армията изобщо. Войската очаква некой да я изкомандва и ако този "некой" нема подкрепата на комунистическата партия, по добре да не се опитва да я командва, защото офицерите след урока който получиха, нема да се подчиняват, или най-малко нема да се успокоят.

Генерал Вранчев аз не мога да го вина. Когато отидох в събота при министър-председателя, аз изрично му подчертах, че обстановката е много тешка и че генерал Вранчев не смее сам да реши, да остави свободен подполковник Златев. Помолих министър председателя да прецени какво е психологическото състояние на офицерите, обезпокоени

33
1 38

още повече от отсътствието на министъра на войната.

Казах му че намирам че се налага да се възползува от новия закон и при отсътствието на министъра, той да даде ясни заповеди.

Министър председателя ми каза "да внуша на Вранчева, да не арестува Златева".

Помолих министър председателя да разбере, че с внушения армията не се командува.

Генерал Дамян Белчев - Министър председателя ме замества когато отсътствувам и аз не зная защо той не е категорично заповед дал.

При разделата с министъра на войната Генерал Тошев му каз за още веднаж, че в това положение армията не може да остане и че той е длъжен още днес да поиска среща с др. Георги Димитров за да се изясни обстановката.

Генерал Дамян Велчев каза че той никога не е отбегвал срещ ща с Георги Димитров, а обратно той е търсел тази среща, но подчер та че срещите ставали много трудно и помоли двама ни да помогнем ако е възможно за тази среща.

Из архивите на ДС

10

Генерал-лейтенант Крум Г.ЛЕКАРСКИ

Роден е на 5.5.1898 год. в гр.Кюстендил. Завършил е Военното училище, 39.випуск и Г.Щ.Академия,1932 г.

Участвувал е в първата световна война като поручик. Взел е участие и в двата превратa- на 9.VI.1923 год. и 19.V.1934 год. Участвувал е в подготовката за превратa, проектиран да бъде извършен през м.октомврий 1935 год. Тази подготовка бе разкрита и той бе уволнен на 8.10.935 като майор. За него може да се пише почти същото, което се писа за генерал Тошев, тъй като двамата бяха неразделни на новото си политическо поприще. И той, като член в новото ръководство на възстановения Военен съюз, преоценява миналото си като погрешно,обктивно в обслуга на монархизма и фашизма; и той се убеждава в верността на максимата, че всяка акция без народа е срещу народа. Застанали/ и самия той/ на новото за тях разбиране, че могат да бъдат полезни за прогресивното развитие на нашата Родина, само в близки връзки и тесно сътрудничество с Р.П./к/, те/ и той/ реализират тези връзки през лятото на 1936 год. И неговите връзки с Р.П./к/ стават все по тесни и по дълбоки, защото и той се идейно ориентира към комунизма. През годините на втората световна война, той, заедно с Тошев поддържали най-близки връзки с Военния център при партията, и по късно с Главния щаб на Н.О.В.В. Все активно и ръководно участие в удара на 9.IX. 1944 година.

В тежките борби, които вече втора година се водят срещу прикритите и открити реакционни попълзновения в Военно министерство, той е на ясни позиции; в пълно съгласие с партията, той твърдо се бори срещу тях и болезнено преживява поражения от тези попълзновения.

В средата на бившите военно съюзни членове, и сега и в миналото той си е завоювал престиж и авторитет на пръв човек.

Липсва му още здраво комунистическо убеждение и мироглед, но той е привързан към партията, отнася се с респект към нея и е готов да служи на нейното дяло.

Известна опасност за него представлява старото му обществено обкръжение. Той твърде малко се е отдалечил и освободил от него. Но той воюва с това обкръжение, темпераментно и твърдо.

Проявява също така известно завличане по линията на роднинските си връзки, под форма на ходатайства и др.

Член е на партията от 9.септ.1944 год.

31.X.1944г.

ЗАБЕЛЕЖКА:

Поради малкото време,което ми бе дадено да напиша горната атестация-характеристика, възможно е някои думи и изрази да не са удачно подбрани.

-73-

Строго-поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

УТВЪРЖДАВАМ!
Министър на МВР
/Г.Панков/
29 IV 1951 год.
София

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

За арест на о.з.генерал КРУМ ГЕОРГИЕВ ЛЕКАРСКИ, бивш помощник министър на войната.

О.з.генерал КРУМ ГЕОРГИЕВ ЛЕКАРСКИ е роден на 5.VI1898 г. в гр.Кюстендил.Живее в София на ул."Буда-Пеща" № 18.Баща му е бил офицер и чиновник.ЛЕКАРСКИ е женен за богатата еврейка ДИТА АЛКАЛАЙ чийто баща ЗАХАРИ АЛКАЛАЙ е бил върховен председател на еврейските масонски ложи в България - "Бене Берит". Двама от братята му са цанковисти.Единият от тях е убит при атентата през 1925 година, като частен секретар на Ал.Цанков.Третият му брат АСЕН ЛЕКАРСКИ, о.з.полковник,е бил началник на РО при щаба на III-та армия,непосредствено преди 9.IX.944 година.

Като млад офицер ЛЕКАРСКИ е членувал във военната лига,а през 1932 година става член на "Военен съюз".

През 1935 година е уволнен от войската и същата година става член на ръководството на "Военен съюз".

Непосредствено до 9.IX.944 година се занимава с търговия. Бил е акционер в А.Д."Ком" - за търговия и представителство и същевременно е притежавал еднолична търговска фирма.

На 9.IX.944 година е произведен в чин генерал за участието му във въстанието и става пом.министър на войната.Тогава става и член на БКП.

От края на 1947 година е уволнен и понастоящем е на работа в НССТ - председател на комитета за конен спорт.

За вражеската и престъпна дейност на о.з.генерал КРУМ ЛЕКАРСКИ,следствието разполага със следните материали:

I. УЧАСТИЕТО НА ЛЕКАРСКИ В НЕЛЕГАЛНОТО РЪКОВОДСТВО НА "ВОЕНЕН СЪЮЗ" СЛЕД 9.IX.944 г.

В изпълнение директивата на английското разузнаване от

Из архивите на ДС

1943 година за овладяване на ключовите позиции във войската при победа на ОФ,непосредствено след 9.IX.944 година ръководството на "Военен съюз" - ЛЕКАРСКИ,ТОШЕВ и ТРЕНДАФИЛОВ -по инициатива на ЛЕКАРСКИ се събира и решава тази задача да бъде предоставена на ЛЕКАРСКИ,тъй като той не бил натоварен с бойни задачи и оставал в София, като пом.министър на войната.Наскоро след това ЛЕКАРСКИ с помощта на началник канцеларията,военно съюзния член о.з.генерал ИВАН НЕДЯЛКОВ, назначава на всички армейски,дивизионни и по-важни полкови длъжности военно съюзни членове.

432

В края на ноември 1944 година ръководството на "ВС" се събира отново по инициатива на ЛЕКАРСКИ,за да обсъди положението на "ВС" и бъдещата линия,която той трябва да следва.Решава се,че главната задача на ръководството в момента е запазването на кадрите на съюза,с оглед на бъдещи действия за свалянето на БКП от власт и ориентиране страната към англоамериканския блок.Официално съюза се обявява за разтурен.Истинските намерения на ръководството се съобщават само на по-видни военносъюзни членове.Лично ЛЕКАРСКИ е говорил за бъдещата политическа линия на съюза на о.з.генералите НИКОЛА ГЕНЧЕВ и ХРИСТО СТОЙКОВ.

През втората половина на 1945 година ЛЕКАРСКИ казал на ТОШЕВ, че контакта между "ВС" от една страна и "Пладне" и "Звено"от друга отново бил установен с цел борба срещу БКП.Връзката с тези партии подържал ЛЕКАРСКИ.

/Горното се доказва с показанията на ТОДОР ТОШЕВ/.

II. УЧАСТИЕ НА ЛЕКАРСКИ В ЗАГОВОРНИЧЕСКАТА ГРУПА НА ТРАЙЧО КОСТОВ.

1. В показанията си от 26.X.1950 година ТОДОР ТОШЕВ казва,че ЛЕКАРСКИ е участвувал в заговорническата група на ТРАЙЧО КОСТОВ.

> "...След първата среща,която имах с Трайчо Костов,при която аз бех включен в антиправителствената организация,аз се срещнах с ЛЕКАРСКИ и Трендафилов в кабинета на първия в МНО.На тази среща аз им разясних,че по указания на д-р Г.М.Димитров аз съм се свързал с Трайчо Костов,който също е агент на английското разузнаване и който ръководи една антиправителствена организация,за съществуването характерът и целите на която съм вече посветен ..."

От архивите на ДС

В показанията си от 10.XII.1950 година ТОШЕВ казва,че е поста вял задачи на ЛЕКАРСКИ във връзка с готвения преврат от организация та на Трайчо Костов.

В началото на 1947 година по решение на ръководството на "ВС" в съществуването на заговорническата група на Трайчо Костов ЛЕКАРСКИ посветил двамата видни членове на "ВС" о.з.генералите ХРИСТО СТОЙКОВ и МАРКО АТАНАСОВ.

2. В показанията си от 20.IX.1950 година ЛЕВ ГЛАВИНЧЕВ казва:

> "...В една среща станала между мен и Тодор Тошев през месец септември 1948 година стана разговор и за снемането на ЛЕКАРСКИ от МНО. По тоя въпрос Тошев се изказа,че ЛЕКАРСКИ, който е дал най-много за войската,неоснователно е уволнен и че неговото място във войската още било празно.При завземане на власта от Трайчо Костов,ЛЕКАРСКИ щял да се възвърне във войската.Каза ми също,че ЛЕКАРСКИ е включен в организацията на Трайчо Костов и работи в нея..."

III. ВРЪЗКИ С АНГЛИЙСКОТО РАЗУЗНАВАНЕ.

1. През 1936 година Тошев и ЛЕКАРСКИ,като членове на ръководството на "ВС" влизат във връзка с Гемето,от когото получават месечно по 50,000,а по-късно и по 100,000 лева за организиране на преврат,който ще доведе на власт политическата комбинация "Пладне"-"Звено"-"ВС" и ще ориентира страната към англофранцузкия блок.

След бягството на Гемето от България през 1941 година Тошев и ЛЕКАРСКИ са правили опит чрез Пецо Трайков да влезат във връзка с Гемето.Връзката с Гемето била установена и Пецо Трайков успял да се сдобие с шифър от Гемето,за подържане връзка.Шифъра неможал да бъде използуван,тъй като жената на П.Трайков го изгорила при ареста на мъжа си.

/Доказва се с показанията на Т.Тошев/.

2. През 1939-1940 година ЛЕКАРСКИ се запознал и сприятелил със секретара на английската легация в ездовата школа "Орел".През 1941 година секретаря на английската легация поискал от ЛЕКАРСКИ да го свърже с лице,което да се ангажира да проведе вредителства срещу германски транспорти в България.ЛЕКАРСКИ го свързал с Пецо Трайков,който се съгласил с това.По-късно англичанина предал на

Из архивите на ДС

ЛЕКАРСКИ една адска машина,която да предаде на Пецо Трайков.Тошев чувал от ЛЕКАРСКИ да казва,че приятелството му със секретаря на английската легация го ползвало много.От него бил получавал ценни политически информации,които му служели за агитация сред военно съюзните членове.

/Доказва се с показанията на Тодор Тошев/.

3. В един доклад намиращ се в досието на КРУМ ЛЕКАРСКИ /Доклад № 37 - серия IV/,се казва,че полковник Куцаров,бивш директор на полицията,е правил изказване,какво имало материали,че ЛЕКАРСКИ е предимно американски агент.

Пак в същия доклад е видно,че мнението на германската разузнавателна служба е било,какво ЛЕКАРСКИ е от групата на "политическите проститутки" - хора,които са готови срещу пари да служат на всекиго.

Германското полицейско аташе Хофман е заявил за Лекарски и неговите най-близки приятели,че били много скъпи,пък за това което искат не могат да дадат съответна работа.

IV.ФАШИСТКИ ПРОЯВИ НА ЛЕКАРСКИ ПРЕДИ 9.IX.1944 г.

1. При деветоюнския преврат ЛЕКАРСКИ е взел участие като взводен командир от гвардейския полк в блокадата на София.

/Доказва се с показанията на Тошев/.

По същото време ЛЕКАРСКИ е бил в Кюстендил,където е взел участие в задържането и изтезаването на земеделци-единофронтовци. /Доказва се с показанията на един от потърпевшите-Петър Василев/.

2. КРУМ ЛЕКАРСКИ е участвал и по време на Септемврийското въстание в редовете на цанковите "шпиц-команди"/Доказва се с показанията на Лазар Поповски,бивш член на БЗНС/.

3.Озлобен от убийството на брат му през м.април 1925 година при атентата в черквата "Св.Неделя",ЛЕКАРСКИ е взел участие заедно с прочутите главорези:Порков,Радев и др. в избиването на офицери от действащата армия,уличени в съучастничество с атентаторите. /Доказва се в показанията на Лазар Поповски/.

По сведение,дадено от пом.областния директор в гр.Враца ЛЕКАРСКИ е взел участие в гонидбата и престрелката,завързала се между полицията и ФРИДМАН,един от атентаторите при Св.Неделя.

По същото време ЛЕКАРСКИ е взимал шанцов инструмент от склада на взвода,товарил го е вечер на камион,в който имало задържани хора охранявани от полицаи и заедно с тях е заминавал по посока на Подуене.Сутрин ЛЕКАРСКИ връщал инструмента окървавен./Доказва

се с показанията на Илия Николов Малчев от София,който тогава е бил ключар от взводния склад,от който ЛЕКАРСКИ е вземал инструмента/.

V.ВРАЖЕСКИ ПРОЯВИ И ИЗКАЗВАНИЯ НА ЛЕКАРСКИ.

1. След 9.IX.1944 година ЛЕКАРСКИ е критикувал отношението на Партията към старите офицери и е казвал,че то е неискрено и нечестно./Донесение от 11.XI.1948 година - агент "Катюша"/.

2. Непосредствено след 9.IX.944 година ЛЕКАРСКИ е искал да противопостави парашутната дружина срещу органите на милицията,с оглед да не позволи арестуването на военни съдии - фашисти с антинародни прояви./Сведение-доклад от Любомир Ан.Пентиев,главен инспектор при ДС от 15.XII.1947 година.Същият е бил свидетел на случката/.

3. В разговор между КРУМ ЛЕКАРСКИ и о.з.полковник Таджер, ЛЕКАРСКИ е казал,че е изплашен много от една промена на събитията, каквато се очаквала да настъпи в България,комунизма щял да си отиде.Той никога не бил се чувствал комунист,но поради личните си амбиции парадирал много.Единственото спасение за него било да напусне България и да не се връща вече./Донесение,София,21.V.1946 г./

4. След резолюцията на Информбюро,ЛЕКАРСКИ е казал,че положението в Югославия се дължело не на някакви идеологически различия между Москва и Белград,а изключително на лична почва и егоистични замисли.Тито бил озлобен от нашите ръководни фактори,защото те имали лошо отношение към него/Донесение от 27.X.1948 година - агент "Изтребител"./

5. ЛЕКАРСКИ е говорил пред шофьора си,че полковниците Марко Иванов и Гергов,осъдени по военната заговорническа организация "Възстановен военен съюз" не заслужавали да живеят,защото били издали Никола Петков./Донесение от 14.IX.1947 година/.

6. В началото на 1945 година на КРУМ ЛЕКАРСКИ било доложено от полковник Заимов,че брат му Асен Лекарски е участвал непосредствено преди 9.IX.1944 г. в организирането на бойни легионерски групи и че в първите дни на м.септември е изгорил архивите на РО при щаба на III-та армия.ЛЕКАРСКИ казал,че той знаел това,но не било удобно и целесъобразно да безпокоят полковника /Асен Лекарски/,тъй като му предстоело да замине като военен аташе в Цариград.По този начин ЛЕКАРСКИ не позволил брат му да бъде подведен под отговорност и съден от Народен съд.

/Доклад за участието на Асен Лекарски в организиране на бойни групи в Сталин в навечерието на 9.IX.44 г.от поделение 78200 ГЩ/.

Из архивите на ДС

435

7. ЛЕКАРСКИ е съветвал през 1944/45 година адютанта си Гроздан Димитров Грозданов,о.з.майор,сега затворник,да стане член на БКП,с оглед да работи против нея от вътре.Същият Грозданов от разговори,които имал с адютанта на Дамян Велчев,полковник Златев научил,че "ВС" след 9.IX.44 година бил възстановен и че в централното управление влизал и КРУМ ЛЕКАРСКИ.

/Доказва се с показанията на о.з.майор Грозданов/.

От провеждане следствие на о.з.генерал КРУМ ГЕОРГИЕВ ЛЕКАРСКИ ще се установи следното:

1. Целостната вражеска дейност на същия по линия на англииското разузнаване и трайчокостовата група.

2. Ще се изясни и документира цялостната вражеска дейност на о.з.генерал Тодор Стефанов Тошев.

3. Ще се изясни нелегалното съществуване на "ВС" след 9.IX. 1944 година и връзките му с опозиционните партии и офицерски конспиративни организации.

4. Ще се изясни въпроса за участието в заговора на другите лица засечени в показанията на Тодор Тошев и Лев Главинчев.

Предвид гореизложеното

П Р Е Д Л А Г А М Е:

Да бъде задържан о.з.генерал КРУМ ГЕОРГИЕВ ЛЕКАРСКИ,живущ ул."Буда Пеща" № 18-София,за да му бъде проведено следствие.

София,5.IV.1951 г.

ПРЕДЛАГАТ: 1.СЛЕДОВАТЕЛ: /Г.Георгиев/

2.Гл.ИНСПЕКТОР: /В.Видинов/

СЪГЛАСЕН,
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ VII: /Н.Дворянов/

ОДОБРЯВА,
ПОМОЩНИК МИНИСТЪР: /Г.Кумбилиев/

УТВЪРЖДАВАМ:
..... /Б. Думков/.
Н-к Отдел I-ви Д. С.
.12-IV- 1951 год.
С о ф и я.

Строго-поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П О С Т А Н О В Л Е Н И Е

За откриване на едилична активна разработка на с.з. ген. Крум Георгиев ЛЕКАРСКИ – "К о м и к", по линия на увелиени ефицери.

След като прегледах наличните материяли на обекта с.з. ген. Крум Георгиев ЛЕКАРСКИ констатирах следнете:

Роден е на 5-V-1898 год. в гр. Кюстендил, женен е две деца, пенсионер, живее на ул. Буда-Пеща № 18 – София. Произхожда от средно градеке офицерско семейство. Понастоящем не работи никъде, а се издържа от пенсията си.

Средното си образувание завършва в родният си град, след което постъпва в В. училище и го завършва с 39-ти випуск.

В гимназията е бил член на младежката фашиска организация "К у б р а т". Като юнкер е участвувал в потушаването на Владайското въстание. Взел е активно участие в 9-те юнският преврат и Септемврийските събития през 1923 год. Тогава се оформява като предан член на "Военият съюз".

Из архивите на ДС

Пом. обл. директор на гр. Враца след 9-IX-1944 год. пише: " ..... през пролетта на 1925 год. при престрелката между полицията и Фридман на пл. "АЛЕКСАНДЪР НЕВСКИ" - София, Лекарски излиза от Нар. Събрание и взема участие в гонитбата ,като стреля по него".

Взел е активно участие в преврата на 19-ти май 1934 год.поради което бива уволнен от войската през 1935 год. По това време се запознава и сгодява за еврейка - дъщеря на богат индустриалец, които му завещава над 20 милионе зестра и обекта започва търговия в съдружие с с.з. генералите Тошев, Трендафилов, Ганчо Енчев и Станчев, като образуват А.Д. "К о м" за внос и износ на тютюн. Търгувалиса предимно с английски фирми. През периода 1941-1944 год. са работели изключително с германски търговски фирми.

През това време е пътувал на два пъти нелегално за Турция където е закупувал големе количество злато за нуждите на дядо му Александър. Там се е запознал с швейцарското аташе, което е било в услуга на англо-американското разузнаване.

Жената на Лекарски Дита е завършила гимназия в град Париж и по късно е била студентка в Лондон. Там се запознава с подполковник Бейли английски разузнавач, който след завръщането си в България на няколко пъти е получавала поздрави от Бейли, чрез с.з. пол. А. Лекарски -бивш военен аташе в Турция.

Лекарски и съпругата му са имали тесни връзки с турекият аташе по печата в България - Чечем, известен международен агент. Дита е ходела често при него под предлог да изпраша някои работи за с.з. пол. А. Лекарски, които е бил в турция.

След 9-IX-1944 год. с.з. ген. К. Лекарски бива повишен в чин генерал от Д. Велчев и назначен за пом. м-р на М.Н.О. но през 1947-48 год. е уволнен от войската по преместване на друга служба.

3

През пролета на 1946 год. когато се е отдавала възможната на Лекарски да замини за пълномощен м-р в Париж, съпругата му е заявила пред агента "К о к и ч е" че е още рано за сега да напуснат България, защото тук е имало още много работа да се върши.

По време на изборите за В.Н.С. обекта се е срещал с английският политически представител Безуел и ген. Окслей.

От донесенията на агента "К о к и ч е" се вижда, че до съществуването на съюзната контролна комисия, Лекарски заедно с жена си е посещавал редовно английската мисия.

Обекта подържа връзки с следните о.з. ген. Владимир Стойчев, Христо Стойков, Георги Иванов, Атанасов, Стоян Трендафилов, И. Бояджиев, В. Кецкаров, Боян Урумов, Иван Маринов, о.з. пол. Трендафилов и др., взели най активно участие в преврата на 19-ти май 1934 год.

Предвид горе изложеното, постановявам да открия активна агентурна разработка на обекта о.з. ген. К. Лекарски под псевдоним "К о н н и к".

За сега около обекта работет следните сътрудници:

Агента "К о к и ч е"- вербована на идейна база 27-X-1950 г от VII-ми отдел. Има голяма възможност за работа около обекта. Ползва се с доверие и авторитет. Занапред ще бъде изолзвана като и се дават подробни инструкции за заякчаване връзките си с обекта на разработката.

Агента "ЧЕРНЕВА" ползваща се с доверие. Донася за вражеската дейност на обекта. Ръководи се от втори отдел, чрез който ще се поставя конкретни задачи за изпълнение.

Информатора "ВАПЦАРОВ" вербован на 28.XI.1950 год. живее в една кооперация. Има възможност да донася кой лица го посещават по месноживеене в която насока ще се инструктира.

Разработката ще се води в направление установяване вражеската шпионска дейност на обекта.

За постигане на горната цел предлагам следният:

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

4

П Л А Н

За проверка на агентурно-оперативните мероприятия по активна агентурна разработка "К о н н и к".

№ по ред.	М е р о п р и я т и я	С р о к	Отговорник
	А.НАСОЧВАНЕ НА НАЛИЧНА АГЕНТУРА.		
1.	Ще бъде поставена задача на агента"Кокичо"когато посети домът на обекта да се представи пред него, че стана вече близо един месец не е добре с кракът които я боли и да иска съвети от него къде да се прегледа. След това ще премине за нейния минал живот с о.з. ген. с когото е била в любовни връзки, е цел обекта да започне да говори за миналата им вражеска дейност.	18-IV-1951	О.р.Колев.
	Б.ПРИДОБИВАНЕ НА НОВА АГЕНТУРА.		
1.	Вербовка на агент - о.з. пол. , които е в близки отношения с него, ползва се с доверие и авторитет и има възможност да донася конкретно за дейноста на обекта.	18-IV-1951	-"-

- 3 -

В. ПРОСЛЕДЯВАНЕ И ПРОУЧВАНЕ.

1. Ще бъде дадена задача за /10/ петнадесет дневно проследяване, с цел да се установи с кои лица лица се среща, кои места посещава с цел подбор и вербовка на агент от близките му среди. 14-IV-1951 О.р.Колев.

не!

Г. ОБЩИ МЕРОПЛИЯТИЯ.

1. Ще бъде изготвено мероприятието "Панега" от /6/ шест месеца по отношение на обекта. Предвид на това, че той има близки зад границата Париж, Лондон и Израел. 26-IV-1951 -"-

ОДОБРЯВАМ:
[signature]../Ст. Караджов/.
Н-к Отд."Фаш.Орг.и Б.Хора"
12 -IV- 1951 год.
С о ф и я.

О.р. [signature]
/Ст. Колев/.

13 т. 141

Строго поверително.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М:
МИНИСТЪР МВР.

/Ген.лейтенант Г.ЦАНКОВ/.

_____1952г.

ОБВИНИТЕЛНО ЗАКЛЮЧЕНИЕ.

по следствието на о.з.генерал КРУМ ГЕОРГИЕВ ЛЕКАРСКИ
протичащ по сл.дело "Военен съюз"под № 29/23.VI.1951г.

Следствието на о.з.генерал КРУМ ГЕОРГИЕВ ЛЕКАРСКИ възникна на 2 май 1951г.,на която дата той бе задържан,въз основа на данни изобличаващи го в провеждане на вражеска дейност като член от ръководството на ВС.

По следствието протича:

О.з.генерал КРУМ ГЕОРГИЕВ ЛЕКАРСКИ,бивш пом.министър на МНО,роден на 5.VII.1898г.в гр.Кюстендил.Произхожда от семейство на военнослужащ и чиновник.Взел е участие в превратa на 9.VI.1923г.Участие в превратa на 19 май 1934г.не е взел,поради отсъствие от страната.Член е на ВС от 1932г.,а член от ръководството на новообособилия се ВС от края на 1935г.Член на БКП от 9.IX.1944г

Опита на 19-то майското правителство,дошло на власт чрез преврат без участието на народа,да откъсне страната от немското влияние и я преориентира към англо-френско такова,остават неосъществени следствие действията на монарха в раздвоението на превратаджийските сили.По-голямата част от военно съюзните членове преминават намонархически позиции,а другата част-оформила се с тенденция за буржуазна република е била преследвана и с процеса-ДАМЯН ВЕЛЧЕВ е понесла сериозен удар.

По това време/края на 1935г./КРУМ ГЕОРГИЕВ ЛЕКАРСКИ,ТОДОР СТЕФАНОВ ТОШЕВ и СТОЯН КОНСТАНТИНОВ ТРЕНДАФИЛОВ се самоизбират за ръководство на нов ВС с републиканска идеология.

В тази връзка обвиняемия КРУМ ЛЕКАРСКИ в показанията си казва:

"...Към средата на м.ноември 1935г.в разговор с ТОШЕВ, който също беше уволнен и дошел в София дойдохме до решение,че трябва бързо да предприемеме дейност,за да провериме с кои от уволнените офицери ще можем да турнем началото на нов ВС с открита републиканска идеология, за да прехвърлиме тази работа по-късно и във войската. ТОШЕВ беше вече говорил по въпроса с ТРЕНДАФИЛОВ и при първата среща която имахме бяхме напълно единни за нуждата да се отпочне антидинастическа пропаганда...На тази среща решихме да ръководим работата на новия ВС..".

Новообособилото се ръководство на ВС продължава да следва външнополитическата линия на старото ръководство-насочване страната към англо-френския блок и кралска Югославия.ВС продължава да бъде инструмент за идване на власт на онези буржуазни политически групировки,които се явяват радетели на същата външна политическа ориентировка.Безспорно най-значителна от тях е "Пладне" оглавявана от известния английски агент ГЕМЕТО.

През лятото на 1937г.ръководството на ВС в лицето на ЛЕКАРСКИ и ТОШЕВ установява контакт с ГЕМЕТО,като си осигурява парична субсидия от последния, без която по-нататъшното съществуване на ВС е немислимо.Срещу получаваните пари от ГЕМЕТО ръководството на ВС се заангажира в провеждане на преврат, който ще доведе на власт политическата комбинация "Пладне"-"Звено"-ВМРО-ВС.

Във връзка с получаваните пари обвиняемия ЛЕКАРСКИ казва:

"...По времето когато установихме контакт с ГЕМЕТО,ВС имаше нужда от парични средства,за да осигури съществуването на арестуваните републиканци-офицери,за подпомагане на самите тях и за покриване разходите във връзка с организационната работа и за това,когато ГЕМЕТО предложи,ВС прие тази финансова помощ.След като почнахме да получаваме помоща,на едно от събранията аз попитах ГЕМЕТО чии са средствата,които той дава на нас.Той отговори,че това са средства на "Пладне".По-късно в частен разговор с ТОШЕВ и двамата изказахме съмнение дали тези пари нямат югославянски произход.Повод за това съмнение ни даваха подчертаните симпатии на ГЕМЕТО към Югославия,който на съвместните ни събрания не изпускаше случай да посочва за пример в някои отношения Югославия,че тя била външно политически по-добре ориентирана от нас-към англо-френския блок".

По тоя въпрос обвиняемия ТОШЕВ показва:

"...През 1936г.ВС е получил 150,000 лв.,през 1937г.от

443

От архивите на ДС

Из архивите на ДС

В. 142

ГЕМЕТО са получени около 400.000 лв.,през 1938г.-около 500.000 лв.,през 1939г.-около 400.000 лв.,през 1940г.-около 600.000 лв.Всичко ВС е получил през гореказаните години около 2.000.000 лв.".

"...Връзката между ВС и "Пладне"се основаваше на общите идейни позиции,които имаха двете групировки,а именно: установяването на буржуазно-демократична република и ориентиране към западния блок".

Въпреки,че през 1939г.обвиняемия КРУМ ЛЕКАРСКИ,като член от ръководството на ВС установява контакт с Партията в лицето на ПЕТЪР ВРАНЧЕВ чрез ТОДОР ТОШЕВ,който е имал такъв от по-рано,то за подготвяния преврат през 1940г.под ръководството на ГЕМЕТО с участието на югославянска военно-въздушна част,то те не уведомяват Партията за това.

Във връзка с превратa обвиняемия ЛЕКАРСКИ казва:

"...До 1941г.не се предвиждаше власт с комунистите,а само с участието на "Пладне","Звено",като ние помогнем с военен преврат да се вземе властa,като "Пладне-предвиждаше и помощ на югославянска военно-въздушна част".

"...За превратa през 1940г.ние натоварихме най-активните уволнени запасни офицери да направят проверка до колко действащите офицери,с които са във връзка са готови да сътрудничат за провеждане на един преврат.ГЕМЕТО предложи сътрудничество на югославянска въздушна част, като предварително попита имаме ли възможност до осигурим едно летище за целта".

След 1941г.връзките на ръководството на ВС с РП/к/се задълбочават,доверява се на ЛЕКАРСКИ и ТОШЕВ отпочналото съпротивително движение и въпреки това зад гърба на Партията ръководството на ВС решава да търси връзка с ГЕМЕТО,който на процеса през 1941г.е разобличен официално като агент на английското разузнаване.

По търсената връзка обвиняемия ЛЕКАРСКИ казва:

"...След като ГЕМЕТО избяга през 1941г.и след моето завръщане от мобилизация,в края на 1941г.или в началото на 1942г.ръководството на ВС взе решение да се помъчи да възстанови връзка с ГЕМЕТО,от една страна с цел да ни установи връзка с човек от "Пладне"на когото да можеме да имаме пълно доверие,който да е бил в течение на общата работа,която сме вършили,за да има приемственост,а от друга да ни свърже и с англо-американците,за да се ориентираме върху тяхните намерения за действие към Балкана и при възможност да създадем условия за обща работа за борба срещу Германия".

444

4. 143

По същия въпрос обвиняемият ТОДОР ТОШЕВ показва, че е получен шифър за свързване с ГЕМЕТО, който е бил не само показван, но и даван на ЛЕКАРСКИ. Шифъра не е бил използван. ЛЕКАРСКИ отрича да е знаел за получаването на шифър.

Освен с английския агент ГЕМЕТО, ЛЕКАРСКИ е подържал лична връзка и с кадровия разведчик от английското разузнаване на английската легация, през годините 1938/40г.

За тази връзка обвиняемият ЛЕКАРСКИ казва следното:

"...Нашите връзки с почиваха на базата на еднаквите ни разбирания за борба срещу Германия. Услугите, които му извършвах при срещи бяха, че му давах информации за политическите партии и водачите им...".

"...Освен горепосочените сведения, които съм давал на към края на 1940г. аз получих от две адски машини и няколко пистолета, които той лично донесе в къщата ми... Оръжието не можа да бъде използвано, тъй като нямаше условия за това. По-късно уплашени от опасността да бъде открито оръжието и чрез него установени връзките ни с английската легация, решихме оръжието да бъде заровено в земята...".

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 04.11.2014г. Секретар:

За връзките на ЛЕКАРСКИ с МАК ДЪРМОТ в общи линии е знаел само ТОШЕВ от ръководството на ВС, който в показанията си казва:

"...Аз зная, че освен с ГЕМЕТО, ЛЕКАРСКИ беше свързан през течение на втората половина на 1939г., 1940 и началото на 1941г. със секретаря на английската легация, чието име не зная".

На 9.IX.1944г. за участие в съпротивата ЛЕКАРСКИ е произведен в чин ГЕНЕРАЛ и назначен на поста пом. министър на МНО, благодарение обстоятелството, че старателно е замаскирал своите връзки с ГЕМЕТО и , въпреки че е приет в Партията, то в началото и след това същият е укривал тези свои връзки.

По тоя въпрос обвиняемият ЛЕКАРСКИ казва:

"...След 9.IX.1944г. аз бях длъжен в най-големи подробности и искрено да разкрия тия мои връзки пред Партията, но подбуден от желанието да влеза в Партията, където считах че ще мога да бъда най-полезен със своята лична дейност, военна и обществена, аз премълчах тази минала дейност, страхувайки се, че в новата светлина, в която видях да се проявява английската политика и водената такава от ГЕМЕТО може да попречи на доверието, което ми даваше Партията".

Из архивите на ДС
445

Из архивите на ДС

5.144

И след 9.IX.1944г.ЛЕКАРСКИ не прекъсва връзките си с "Пладне".За това свидетелстват срещите му с ИВАН КОСТОВ и ГЕМЕТО.

За срещата си с ИВАН КОСТОВ обвиняемият ЛЕКАРСКИ казва:

"...ИВАН КОСТОВ дойде при мене в края на 1944г.в кабинета ми в МНО с цел да провери в какво състояние е ВС и може ли да разчита на мене като член от бившето ръководство на ВС за политическите намерения на "Пладне"...ИВАН КОСТОВ не конкретизира политическите намерения на "Пладне",но ясно беше че "Пладне"разчиташе на политическа промяна в страната и за тази промяна се мъчат да намерят подкрепа в лицето на ВС".

За срещата му с ГЕМЕТО станала през пролетта на 1945г.наблизо преди неговото бягство,ЛЕКАРСКИ посочва:

"...Срещата ми с ГЕМЕТО стана в къщи през пролетта на 1945г.По него време аз бях болен на легло и той сам дойде..,От начало ГЕМЕТО даде вид,че е дошел да ми види,тъй като научил че съм болен.След обикновения разговор обаче,мина на политическа тема.Направи преглед на политическото положение вътрешно и външно на страната,като го очерта много тежко,тъй като в нашата стр на цялата власт била в комунистите и демократичните свободи били потъпкани и заяви,че Англий и Америка нямало да допуснат това положение да продължи дълго... ГЕМЕТО обаче каза,че англичаните и американците са готови дори със сила да променят политическото положени в България...Каза,че не съм познавал военната мощ на Америка и че когато те предприемат нещо по отношение на България войските им ще се движат под чадър от аероплани.Аз го помолих да смени темата на разговор,защото това което разправя е чиста пропаганда,а той ми каза:"Станахте генерали и променихте разбиранията си".

След 9.IX.1944г.ЛЕКАРСКИ не прекъсва връзките си и с англичаните.За това показват срещите му с полковник БЕЙЛИ,генерал ОКСЛЕЙ и др.,които са ставали в ограничена среда.

В началото на 1948г.ЛЕКАРСКИ извършва незаконна сделка с чужда валута с ПОЛ БАБЛЕН-завеждащ отдела за културни връзки към френската легация, чрез посредничеството на ТОДОР ТОШЕВ,за което казва:

"...В началото на 1948г.аз помолих ТОШЕВ да попита БАБЛЕН би ли приел една сума от 350/400 долара и около 60 английски лири срещу една част от които да ми даде лево ве,а другата да препрати на роднини на моята жена

Б. 145

Из архивите на ДС

447

в Париж.Той отговори,че може и аз ги предадох на ТОШЕВ да му ги предаде.Във връзка с тия пари аз съм ходил в дома на БАБЛЕН.".

По същия въпрос обвиняемият ТОШЕВ казва следното:

"...В края на 1947г.след уволнението на КРУМ ЛЕКАРСКИ същият при едно посещение,което направих в дома му ме помоли да предам на моя зет известно число долари и египетски лири на стойност около 1.000.000 лв. .....Аз придадох тази сума на БАБЛЕН,който се съгласи да направи тази услуга на КРУМ ЛЕКАРСКИ.По-късно моя зет ми предаде една сума от около 50-100.000 лв.,които аз предадох на КРУМ ЛЕКАРСКИ за сменени известно число долари...".

§

Като взех предвид гореизложеното,че:

О.з.генерал КРУМ ГЕОРГИЕВ ЛЕКАРСКИ,член от ръководството на ВС до 9.IX.1944г.е взел дейно участие в провеждане линията на ръководството на същия-да служи като инструмент в ръцете на народните предатели от типа на ГЕМЕТО.

Че в периода 1936-1940г.като член от ръководството на ВС,е получавал крупни парични суми от чуждото разузнаване срещу ангажимент чрез преврат да докарат на власт известния английски агент ГЕМЕТО.

Че в периода 1938-1941г.е подържал връзки с английския разведчик МАК ДЪРМОТ,на когото е давал сведения и е получил от него адски машини.

Че през периода 1942-1943г.на най-напрегнатата борба срещу фашистката власт е търсил връзка с английското разузнаване.

Че след 9.IX.1944г.не прекъсва връзките си с ГЕМЕТО,а така също и с лица от английското разузнаване,като полковник БЕЙЛИ,генерал ОКСЛЕЙ и др

Че в началото на 1948г.е извършил незаконна сделка с чужда валута, чрез ТОДОР ТОШЕВ.

И всичко горепосочено е извършил зад гърба на Партията,както преди 9.IX.1944г.,когато е бил в задълбочени връзки с нея,така и след 9.IX.1944г когато става член на ЦК и помощник министър на Мин.на народната отбрана, го е старателно укривал от Партията и народната власт,което го характеризира като опасен за обществения ред и сигурност на страната,

ПОСТАНОВИХ:

1.Да се прекрати следствието на о.з.генерал КРУМ ГЕОРГИЕВ ЛЕКАРСКИ.

Из архивите на ДС

4. 176

2.По оперативни съображения о.з.генерал КРУМ ГЕОРГИЕВ ЛЕКАРСКИ да бъде изпратен в ТВО в срок от 7 год.

13.III.1952г.
София.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ:
/Ст.лейтенант Ст.Стойчев/.

ГЛАВЕН ИНСПЕКТОР ОТД.VII:
/Майор Д.ГЮРОВ/.

СЪГЛАСНИ: _____1952г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ VII:
/Подполковник Н.АНГЕЛОВ/.
15.IV. 1952г.

ОДОБРЯВА,
ПОМ.МИНИСТЪР МВР:
/Ген.майор Г.КУМБИЛИЕВ/.
_____1952г.

Строго-поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ПРЕПИС ИЗВЛЕЧЕНИЕ ОТ ПРОТОКОЛ
№ 6 от 16 IV 1952 година.

КОМИСИЯТА ПРИ МВР Р Е Ш И:

IV.ДА БЪДАТ ВЪВДВОРЕНИ В ТВО"БЪЛЕНЕ"ЗА СРОК ОТ СЕДЕМ ГОДИНИ,СЧИТАНО ОТ 16 IV 1952 ГОДИНА ЛИПАТА:

2.О.З.ГЕНЕРАЛ КРУМ.ГЕОРГИЕВ ЛЕКЪРСКИ - роден на 5 VII 1898 год.в гр.Кюстендил,женен.Произхожда от офицерско семейство.

Взел е участие в превратата на 9 VI 1923 год. Член е на ВС от 1932 год.,а също така член на ръководството но новообособилия се ВС от края на 1935 год.До 9.9'44 год.е взел дейно участие в провеждане линията на ръководството-да служи като инстромент в ръпете на народните предатели от рода на Гемето.Получавал е крупни парични средства от чуждото разузнаване.Подържал е връзска с английското разузнаване.

След 9.9'44 год.продължава да членува във ВС.През 948 г извършил незаконна зделка с чужда валута.

Верно с оргинала.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ"ВИ"ПРИ ДС:
/Ст.Пеловезов/

Строго поверително !

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

За о.з. генерал КРУМ ГЕОРГИЕВ ЛЕКАРСКИ

КРУМ ГЕОРГИЕВ ЛЕКАРСКИ е роден на 5.VII.1898 година в гр. Кюстендил, българин, български гражданин, женен с две деца, неосъждан, образование висше-военно, жив. на ул."Буда-Пеща" № 18 - София, понастоящем началник катедра при ВИФ.

Произхожда от буржоазно семейство. Завършил военно училище на 28.IV.1918 година с 39-ти випуск в чин офицерски кандидат, след което изпратен на служба в I-ви гвардейски конен полк - София. На 1.I.1919 година със заповед № 2 произведен в чин подпоручик и преведен в X-ти конен полк в Коларовград. Служил последователно в IX-ти конен полк - гр.Русе, кавалерийската школа - София, Пловдив и I-ви конен полк.

През 1925 година е бил помощник инструктор в кавалерийската школа, където е взел участие в извършване на убийства над задържани комунисти. От показанията на Илия Николов Малчев е видно, че на 20 април 1925 година били задържани група комунисти и стоварени в амуничника на II-ри ескадрон, където били умъртвени от група офицери, между които били пор. Грозданов, поручик Лекарски, Тошев и др. В показанията си от декември 1947 година подследствения Константин Иванов Златин пише дословно следното:

" Между 20 и 30 април 1925 година към 10-10.30 часа от западната порта на полка бяха стоварени 9-10 човека, които бързо са вкарани в амуничника на II-ри ескадрон. Към вратата на полка по това време са се въртяли поручиците Гроздан Грозданов, Крум Лекарски, Тодор Тошев и др."

По този повод в показанията си от 26.III.54 година о.з. полковник Гроздан Гаврилов Грозданов казва следното:

" Пред едно от страничните южни помещения на закрития манеж забелязах няколко офицери и цивилни лица. От полка там бяха

142

Тошев, Бояджиев, Куцаров и др. цивилни лица. С отиването ми забелязах, че в едно от помещенията се извършваха издевателства от две групи офицери. В едната група бяха Куцаров, Кефсизов, Стилиян Тошев и още няколко други лица, имената на които не мога да си спомня В другата група бяха Тодор Тошев, Лекарски и още няколко офицери, които не си спомням."

Обвиняемият Иван Стефанов Кефсизов в показанията си от 1954 година казва:

" През м. април 1925 година след атентата в "Св.Неделя", отидох в полицейското комендантство, където намерих Крум Лекарски да чака полицейският комендант Кочо Стоянов. В разговор с него разбрах, че той е в крайно възбудено състояние, поради смъртта на брат си и в заключение на нашия разговор той каза:" Кръв ще се лее и ще се отмъщава"... Няколко дни по-късно отидох една вечер при навесите на IV артилерийски полк, където се извършваха екзекуции. Там видях една група офицери, между които и Крум Лекарски".

През 1929 година Лекарски постъпва във Военната академия, където под влиянието на ген. Вълков се оформил като член на "Военния съюз". В Академията под негово ръководство започнали да се провеждат сбирки в частни квартири, където са били разглеждани въпроси по излизащия ежемесечно бюлетин на "Военния съюз" / Видно от показанията на Тодор Денев Семов и Петър Трайков Шамитков/. До 1932 година, по указания на ръководството на "Военния съюз" изградил съюзни групи сред офицерите, на които поставял задачи за вербовка на нови членове.

През 1934 година взел активно участие в превратa, на 18 ~~IX~~ 1935 година със заповед № 67 уволнен от войската. След уволнението му в съдружие с Тодор Тошев, Стоян Трендафилов и др. членове на " Военния съюз" основали дружество" Ком" и се отдали на търговска дейност.

В края на 1935 година Лекарски, Тошев и Трендафилов образуват ново ръководство на " Военния съюз". В тази връзка обвиняемият Крум Лекарски (казва) от ноември 1951 година, казва следното:

Из архивите на ДС

 143

" Към средата на м. ноември 1935 година в разговор с Тодор Тошев дойдохме до решение, че трябва бързо да предприемем дейност за да проверим с кои от уволнените офицери ще можем да турим начало на нов ВС с открита републиканска идеология и да прехвърлим тази работа по-късно във войската. Тошев беше вече говорил по този въпрос с Трендафилов и при първата среща, която имахме решихме да се отпочне антидинастическа пропаганда... На тази среща решихме да ръководим лично работата на ВС."

През лятото на 1937 година ръководството на ВС в лицето на Лекарски и Тошев установява контакт с Гемето, като се осигурява парична субсидия, без която по-нататъшното съществуване на ВС било немислимо. Срещу получаваните пари от Гемето ръководството на ВС се заангажирало в провеждане на преврат; който ще доведе на власт политическата комбинация "Пладне", " Звено", ВМРО и ВС. Във връзка с получаваните пари от Гемето, Крум Лекарски в показанията си от 1951 година казва:

"... По времето, когато установихме контакт с Гемето, ВС имаше нужда от парични средства, за да осигури съществуването на арестуваните републиканци -офицери, за подпомагане на самите тях и семействата им и покриване разходите във връзка с организационната работа. Затова предложената от Гемето помощ се прие като необходима финансова издръжка. На една от срещите попитах Гемето чий са средствата, които той дава на ВС. Той отговори, че това са средства на "Пладне". По-късно аз пък и самият Тошев разбрахме, че това са пари, които имат югославски произход. От Гемето ВС е получавал по различни времена суми, които надхвърлят 2 милиона лева."

Въпреки, че през 1939 година обвиняемият Крум Лекарски като член на ръководството на ВС установил контакт с Партията, той продължил да скрива връзките си с Гемето и провежда по указание на същия ориентация към англо-френския блок. В тази връзка Лекарски признал следното:

" ... До края на 1941 година не се предвиждаше власт с комунистите, а само с участие на " Пладне", " Звено" и с активната помощ на югославиянска-военновъздушна част.

144

През 1940 година ние натоварихме най-активните уволнени запасни офицери да направят проверка доколко действуващите офицери, които са във връзка, са готови да сътрудничат при провеждане на един преврат. Гемето предложи да се осигури летище за югославската въздушна част, която ще се притече на помощ."

След разобличаването на Гемето като агент на английското разузнаване, ВС в лицето на Крум Лекарски потърсил да възстанови връзка с него, като възнамерявали да използуват даденият им от Гемето специален шифър. Връзката не била осъществена.

Освен с Гемето, Лекарски е поддържал лична връзка с английския разузнавач Мак Дърмот - втори секретар на английската легация през 1938/40 години.

За тази връзка Лекарски казва:

" ... Нашите връзки с Мак Дърмот почиваха на базата на еднаквите ни разбирания за борба срещу Германия. Услугите, които му извършвах при срещите бяха, че му давах информация за политическите партии и водачите им... Освен горепосочените сведения в края на 1940 година аз получих от Мак Дърмот две адски машини и няколко пистолета, които той лично донесе в къщата ми... Оръжието не можа да бъде използувано, тъй-като нямаше условия за това. Покъсно уплашени от опасността да бъде открито оръжието и чрез него установени връзките ни с английската легация рещихме оръжието да бъде заровено в земята..."

На 9.IX.44 година за участие в съпротивата Лекарски е произведен в чин генерал и назначен на поста пом. министър на МНО и бил приет за член на Партията, обаче, той скрил връзките си с Гемето и Мак Дърмот. В показанията си по този въпрос, Лекарски признава:

" След 9.IX.44 година аз бях длъжен в най-голями подробности и искрено да разкрия тия мои връзки пред Партията, но не страхувах, че в новата светлина, в която видях да се проявава английската политика, водена от Гемето може да попречи на доверието; което ми даваше Партията."

Въпреки член на Партията, Лекарски не е прекъснал връзките

453

От архивите на ДС

 145

с " Пладне". Затова свидетелстуват срещите му с Иван Костов и Гемето. За срещите си с Иван Костов, Лекарски пише:

" Иван Костов дойде при мене в края на 1944 година в кабинета ми в МНО, с цел да провери в какво състояние е ВС и може ли да се разчита на мене като член на бившето ръководство на ВС за политическите намерения на " Пладне". Той не конкретизира намеренията на " Пладне", но бешеясно, че "Пладне" разчита на политическа промяна в страната и за тази промяна се мъчат да спечелят подкрепата на ВС."

За срещите му с Гемето през 1945 година Лекарски посочва:

" Срещата ми с Гемето стана в къщи през пролетта на 1945 година. В разговора Гемето направи преглед на политическото външно и вътрешно положение, като го очерта като много тежко, тъй като в нашата страна цялата власт била в ръцете на комунистите, че демократичните свободи били потъпкани и заяви, че Англия и Америка няма да допуснат това положение да продължи дълго. Англичаните и американците били готови със сила да променят политическото положение в България."

Връзките на Лекарски с англичаните продължили и след 9.IX. 1944 година. Това се потвърждава от срещите му с полк. Бейли и ген. Окслей. В началото на 1948 година Лекарски извършил незаконна сделка с чужда валута с Пол Баблен - зав. отдела за културни връзки към френската легация, като му дал 300-400 долара и около 60 английски лири. Други път Лекарски получил от Пол Баблен сумата 100,000 лева, които Баблен изпратил чрез своя зет Тодор Тошев.

За горната дейност Крум Лекарски е бил въдворен в ТВО за срок от 7 години, от където е освободен през август 1953 година.

22.V.54 година
София

Н-К ОТДЕЛЕНИЕ "СОК" -
- КАПИТАН:
/ Ив.Пенчев/

ДС 2 екз.
изпълн. Р.Ламбов

-18

ПРЕПИС ОТ КАМЕРНО ДОНЕСЕНИЕ ЗА КРУМ ЛЕКАРСКИ.

.....Когато Велчев издаде 4-тото постановление при мене дойде ЛЕКАРСКИ,който ми каза че армията е готова да направи преврат и установи ново правителство начело с КИМОН като за целта се нуждаели от нашатапомощ и че сигнал за превратa ще бъде митинга на който ДАМЯН ВЕЛЧЕВ ще изтъкне заслугите на българските офицери пред народа и веднага след това още през нощa превратa щял да започне.ЛЕКАРСКИ ми каза че трябва да предупредим нашата партия а тя със своя авторитет колкото има пред народа да го призове с призиви който трябваше да се отпечата ии пусне през нощa след митинга из народа за да го прочете.Аз го попитах какво е мнението и становището на КИМОН тъй като същия тогава мълчеше.ЛЕКАРСКИ ми каза че това е по негово нареждане и на останалите офицери които били подготвили армията.Обаче комунистите разбраха това и взеха много сериозни мерки и ДАМЯН ВЕЛЧЕВ вместо да говори на митинга за заслугите на българските офицери такак както се беше приготвил който се беше обкръжил с офицери и отиде пеша до трибуната придружен от офицерита в знак на протест.Трябваше да каже следните думи:"Щом нашия народ желае отменението на постановлението ще бъде веднага изпълнено.Това е КИМОН човека когото днес най-много .....и на когото предписват големи заслуги само и само да го коткат както си искат.....

191

ДО ДРУГАРИТЕ
М. Вълков
В. Ковачев
В. Червенков

И З Л О Ж Е Н И Е

от генерал Петър Ат.Врачев
бивш началник на РО при МНО.

Другари,

През 1948 г.бе завършено,в голяма степен,започнатото още в началото на 1945 г.подривно и разлагащо дяло срещу моята личност и свързаните с нея разузнавателни служби. Дълго време се мъчах да намеря обяснения на тия кампании с лоши лични настроения в Държавна сигурност и другаде,възникващи на почвата на погрешно и пакостно провеждани и разбирани съревнования.И доколкото,и докогато се мамех с такива тълкувания,аз схващах моя въпрос и свързаните с тая дейности,като личен въпрос.Макар да съществуваха цяла редица от факти и обстоятелства,които документално установяваха систематично провежданата вражеска дейност/сега е възможно така да бъде квалифицирана/срещу военните разузнавателни служби и тяхните ръководители,аз не можех да отида по-далеч от обясняването на тези феномени с настроения и кампании срещу личности.Редица нови факти и обстоятелства,обаче,появили се през последните месеци,твърде релефно разкриват подълбокият,вече партийно-държавен характер на казаните вражески кампании.В тая нова светлина,вече,аз следва да мисля, че "моят въпрос" престава да бъде личен и че мой комунистически и обществен дълг е,да направя отново опит,да предявикам разглеждане на серпите от обстоятелства и факти,свързани с тази антидържавна и антипартийна дейност.Аз мисля, че са налице сериозни обстоятелства,които позволяват да се предполага и твърди,че подриването на военното разузнаване и разгромяването на неговото ръководство е замислено и проведено в интерес на нездрави и съмнителни среди в нашето общество.В настоящето изложение,аз не се опитам да дам някой от основанията си за горните твърдения.Тяхното категорично установяване,обаче,може да бъде реализирано по пътя на едно обективно,преданно и последователно разследване.

Преди всичко, намирам за уместно, да дам цитат от доклад изпратен до др. Димитров на 8 април 1948 г. в който очертавам тежката обществено-политическа обстановка, при която аз поех ръководството на военното разузнаване:

"При приемането на разузнавателният отдел-РО, всички мои действия, както по персоналното преустройство на службата, по взаимоотношенията с другите войскови служби и части, така и отправянето на самата разузнавателна служба, трябваше да бъдат съобразени със съществуващите правилници и практика, тъй като начело на Военното министерство стоеше генерал Дамян Велчев, активно подпомаган и подкрепян от почти всички ръководни кадри, както в самото министерство, така и във войсковите части. С големи усилия бяха назначени съвършено нови кадри в РО2-отделението за вътрешно разузнаване в войската...

Офицерският корпус тогава се състоеше изключително от стари офицерски кадри, действуващи и засвоени, замесени кой повече, кой помалко, в престъпления и издевателства срещу народната антифашиска и антигерманска борба.. Незначителен беше броя на тези които нямаха такива престъпления. В средите на офицерството, въпреки временно му замеметяване и обърkване, настъпило след 9 септември, продължаваше да господствува стария манта и ет на антикомунизъм, на умраза и ненавист срещу народа и неговата ОФ власт, на сериозни връзки с буржуазно-монархически среди, на нескривано желание за реставрация и т.н. Тези тяжки настроения и желания бяха подхранвани и подсилвани от ролята на офицерството в нашето политическо развитие след освобождението, от позициите и възможностите тогава на Дамян Велчев, от присъствието и дейноста на англо-американските военни мисии, от леснината с която бяха извършени в миналото известните четири военни преврати...

Очевидно, задачата, която стоеше пред РО във войската беше сериозно тежка. Нея, ние можехме да разреним само ако успеем да задълбаем в средите на противника. От опита на нашите борби и многобройните политически процеси беше съвършенно ясно, че от външно наблюдение резултати не могат да се получат, а трябва на всяка цена да се "свържем" с противника, да установим контакт с него, да проникнем в неговата среда...

По пътя на органите на службата и тяхните възможности, така или иначе, ние не можахме да се "свържем" със съществуващите по това време конспиративни организации и тяхните ръководства. От друга стра-

на, аз направих усилия, като използувах възможностите, които ми даваше служебното положение, да си създам секретни агентурни мрежи всред офицерството из по-големите гарнизони в страната.

На мен беше известно, че най-значите на фашиска организация всред мла ежта, по кадри и влияние, беха организациите на легионерите. От проучванията, които направих се установи, че офицерските кадри набрани за Военното училище и ИЗО от 1932 до 1944 г. в 70-80 %, са изхождали от легионерски среди. Това ми даваше основание да мисля, че каквото и да се подготвяше всред офицерството, то в него непременно ще участвуват и легионери. За това моите усилия се насочиха към създаване на агентурни мрежи и сътрудници и всред легионери".

1/В доклад от 29 април 1946 г. след като изнасям известни данни, относно съществуващите във войската тогава офицерски конспирации, аз моля да се вземат мерки за запазване на секретните ми сътрудници от разкриване и проваляне. На страница 6-та от същия доклад аз донасям:

"На последно място, сериозни грижи трябва да се проявят и да се предприемат някой мерки за запазването на секретните ми сътрудници от разкриване. Имам сериозни основания да се страхувам от проваляното на някои от тях. Така, органите на близка служба/ДС/са си поставили за задача да разкрият някои от сътрудниците ми, като наблюдават жилището ми и подслушват телефона ми. В тази посока те имат вече известни резултати. Злото не би било то кова голямо, ако разкритите сътрудници останеха известни само на ръководните органи на тази служба. За нещастие, /и от тук идва моята тревога/ по положителни данни, които могат да се проверят, за разкритите ми сътрудници говорят-и където нетрябва-инспектори и групови началници от същата служба. Друга слабост на службата ми е, че наблюдаваните от органите й обекти, обикновенно биват узнавани и от другата служба. Това става, или като някой от разузнавачите на службата съобщават там/на ДС/поставените им задачи, или като органи на другата служба, проследявайки мойте органи, разкриват обектите им."

2/В доклад до др. Димитров от 8 април 1948 г. изнасям:

"Мисля, че съществува известна връзка между настоящето ми положение и цялата моя дейност в РО, още от встъпването ми на тая длъжност на 22.XII.1944 г

Всъщност, сегашното ми положение се явява логически завършек на упорито провежданата кампания срещу мен и РО, като самостоятелна в работата си служба при Министерството на войната.

Ще на първите съвместни конференции с ръководните органи на ДС ние говорехме и обсъждахме формите и средствата за пълно сътрудничество, но съдържанието, което се влагаше в това "сътрудничество" беше различно. Аз го схващах като сътрудничество между две сродни и паралелни служби, които запазват своя служебна и разузнавателна самостоятелност, но които чрез ръководствата си работят съгласувано, а чрез партийното ръководство се обединяват напълно. Другарите от ДС говореха също за сътрудничество, но очевидно, особено, в светлината на твърде многото факти и събития през изтеклите три години, влагаха друго съдържание в това сътрудничество. Прочем, на същите конференции те упорито ме убеждаваха, че не могат да съществуват две разузнавателни служби, че това е ненормално че трябва да имаме само една разузнавателна служба, че така било в СССР и т.н. Но те убеждаваха мене, а партията в лицето на моите партийни и служебни ръководители държаха за съществуващето положение. Съвършенно ясно е, че този въпрос можеше да бъде решен само от партията и в никакъв случай от нас-нейни изпълнителни органи.

Ако аз държах на успоредното съществуване на РО при Военното министерство с това на ДС при Министерството на вътрешните работи, то това правех по две съображения: 1. Защото не получих никакви партийни указания или намеци за друго отправление на работата ми, когато докладвах горните разисквания и упорити желания на другарите от ДС и 2-ро, фактическото съществуване, формално и по същество, на двете служби при двете министерства, определяше и характера, съдържанието и работата на тези служби.

Вгледали се човек в характера и важността на разузнавателните служби, неможе да не се съгласи, че данните и наблюденията, които те дават, трябва да бъдат строго обективни. Затова се практикува системата на засичане от две, три и повече места и затова съществуват успоредни независими в работата си една от друга разузнавателни организации във всички държави.

След 5-6 такива конференции през месеците януари и февруари 1945 г. които се свикваха по ини иативата на другарите от ДС, като не се получи желано-

то подчинение на РО,те бяха преустановени.От тук нататък връзката помежду ни имаше най-често лично-служебен характер.

Така проявилата се неизясненост,известна и на ръководни партийни другари,продължаваше да тежи на отношенията ни и да подхранва до голяма степен всички явни и скрити ходове срещу РО и ръководните му органи от страна на някои от ръководните органи на ДС.

Отрицателното отношение на тези другари към РО се проявяваше в следното:подържаше се недоверие и враждебност към службата и ръководните и органи;не се даваха и изпращаха никакви материали и информации до като РО,чувствуващ се задължен по дълг,изпращаше редовно не само месечният си разузнавателен бюлетин,но и всички други материали,които можеха да ползуват ДС;упорито се подържаше убеждението за ненужността на РО и се агитираше,че е предстояще неговото закриване; подчертаваше се,че РО не бил прочистен и че в него било невъзможно запазването на тайна и т.н.а истината по този въпрос е,че личният състав на РО2-службата за вътрешно разузнаване във войската-се състоеше изключително от комунисти и няколко само съчувственици на партията.В отговор на такива твърдения полковник Починков е канил органи на ДС,те да проверят състава на отделението и се убедят лично в неговата политическа здравина.Изказвало се е недоверие към мен, като се е злословило,че незнаели да съм бил комунист.

В така създадената атмосфера те пристъпват към завербоване на органи на службата за сътрудници на ДС,но скрито от мен и полковник Починков.В тази си дейност те реализират успехи.

На преминали на тяхна секретна служба органи на РО,те поставят и такива задачи:да следят за допуснати "пропуски и опущения в службата на двамата началници и ако попаднете на някаква конспирация, или получите някакви задачи за разработване" веднага да ги съобщават на тях,но "за всичко това не бива никои да знае,докато официално РО не мине под наше ръководство"...

На конференциите които станаха през м.февруари или март 1946 г.под ръководството на др.Димитров,на които присъствуваха другарите Антон Югов,Г.Дамянов,Р.Христозов и др.аз изнасяйки доклад за дейността на отдела и наблюдаваните от него по това време 8 военни офицерски конспирации,изнесох и известни оплаквания срещу някои действия на някои другари от ДС към РО.

След тези конференции, вместо да сврат тези нелоялни и разложителни действия, те взеха по-широк размер. Така, вече се пристъпи към завербоване на най-отговорни лица от РО2-беше подложен на няколко седмична обработка инспектора от службата Георги Нешев, началника на секция Б-4 подполковник Косев и др. За тези нови пристъпи аз своевременно оведомявах др. Георги Дамянов, било устно, било като му представях съответни доклади от засегнатите лица.

Смятам за необходимо да отбележа и следното: Вътрешната разузнавателна служба във войската, с личен състав от около 60 души беше сериозно повлияна и отслабена от тази разложителна дейност. Това най-добре се вижда от доклада на нейният началник, които прилагам към Папка-документи.

Разкритите конспирации във войската са резултат преди всичко на агентурната мрежа в нея, които нямаше никакви връзки с РО2.

От м. юли с.г. ние минахме към разкриване и разгромяване на конспирациите. Ударихме по Военният съвз, по Неутрален офицер и по конспирациите в 5 провинциални гарнизона. А това съвпадаше и с провежданата масова чистка във войската, в резултат от която бяха изхвърлени от нея 2067 офицери. Ние потъпахме в работа и органите на службата работеха до пълно изтощение...

За частична илюстрация на изнесеното по-горе прилагам в Папка-документи следните материали:

1. Доклад върху "Организация и дейност на вътрешното разузнаване във войската"-от полковник Починков.

2. Доклад за "Нелоялните действия на Дирекцията на милицията"-от полковник Починков.

3. "Доклад за недобрите отношения на ДС"- от подполковник Косев.

4. "Доклад за враждебната кампания на ДС"- от подполковник Косев.

5. "Доклад от разузнавача П."-с надпис от подполковник Косев.

6. Доклад от инспектора Георги Нешев - за завербоването му от ДС.

7. Доклад от подполковник Косев във връзка с Петър Коев.

8. Доклад от подполковник Косев за отношението на милицията към него.

9. През м.м. април или май 1946 г. получих доклад от подполковник Косев, съдържащ редица обстоя-

телсва относно усилията на органи от ДС да бъде привлечен на тяхна секретна служба. Този доклад своевременно, както и всички други, дадох да др. Георги Дамянов, който обикновенно след прочитането им, ми ги връщаше обратно. Него не прилагам тъй като не го намерих."

ЗАБЕЛЕЖКА:

Папката-документи за която е дума по-горе и която съдържа горните документи в оригинал, ми е изпратена от Никола Павлов, заедно с други още 6 папки. Копие от горните документи, заедно с други такива, прикрепени в друга папка, са изпратени в канцеларията на др. Димитров на 9 април 1948 г.

3/През м. януари 1948 г. ДС пристъпи към арестуване и разгромяване на агентура Х-11. Какво представлява тая агентура? Каква дейност бе зарегистрирала тя и какви разузнавателни възможности притежаваше, може да се види в доклада ми от 8 април 1948 г. Тук аз ще предам само няколко цитати, взети от същия доклад, стр. стр. 7-8:

"Във връзка с поставените задачи на агентура Х-11: Да навлезе в опозиционните и заговорнически среди, да предизвика внимание и доверие в англо-американци и всред емигратските среди в чужбина, нейната дейност е свързана с твърде много "престъпни материали". Някои от тези материали, ако бъдат разгледани изолирано и сами за себе си, могат да бъдат инкриминирани като най-тежки престъпления срещу държавата и народната власт.

Не бива да се забравя, че агентурата симулираше всред вражеските среди, към които се насочваше за разузнаване, че е представител на "конспиративна легионерска организация".

От друга страна намирам за уместно да отбележа, че органите на агентурата, са подчертани бивши водачи на Легиона; поради това към тях лесно биха могли да се насочват и се насочваха запалени легионерски глави, които те вразумяваха да се откажат от всякакви намерения да участвуват в конспирации и да търсят място в намият живот за мирно, стопанска и политическа работа. Прочем, още при първите стъпки на работа с тях се съгласих, те да минават като "ръководство на нелегална организация", където и доколкото е необходимо това за разузнавателната им работа. Общо взетоработата им всред легионери трябваше да има демобилизирващ характер.

НЯКОЙ АРХИВНИ МАТЕРИАЛИ НА АГЕНТУРА Х-11,КОИТО РАЗГЛЕДАНИ ИЗОЛИРАНО МОГАТ ДА ОБОСНОВАТ ОБВИНЕНИЕ СРЕЩУ НЕЯ:1-ВО,ЧЕ ПРЕДСТАВЛЯВА РЪКОВОДСТВО НА КРУПНА КОНСПИРАЦИЯ.2-РО,ЧЕ Е ВЪВ ВРЪЗКА С АМЕРИКАНЦИ И 3-ТО, ЧЕ Е ВЪВ ВРЪЗКА С ЕМИГРАНТСКИТЕ ФАШИСКИ СРЕДИ.

1/Напомняне за политическото положение на страната в навечерието на изборите за ВНС,изпратено до М.Варна.С това изложение се целеше да се обърне внимание и се продължава интерес към агентура Х-11, респ.към ВНП.На страница 4-та от този доклад давам мотивите за този ход.Положението е приложено в Папка-документи в 2 екземпляра - на български и френски език,под №№ 1 и 1-а .

2/"План за действие",част от писмото,изпратено до Христо Статев от Виена,в който план предлагат известна програма за обединение на всички антикомунистически сили,вътре в страната и вън от нея,за борба срещу ОФ България.Приложено е в същата Папка-документи под № 2.

3/Проекто-план за дейност в западна Европа, приложено в Папка-документи под № 3.....
.....

Оригиналите от архивните материали,свързани с дейността на агентура Х-11,се намират при мен,в Папки №№ 13,32,42,43.

ЗАБЕЛЕЖКА:Горните папки са също между взетите от Никола Павлов.

4/Във връзка със същата агентура,аз посетих др. Югов през май 1948 г.Изнесох пред него всички обстоятелства, свързани с нея и изложени във въпросния доклад.Др.Югов изтъкна един единствен категоричен и респектиращ аргумент за пре тъпността и виновността на агентурата,именно:"ТЯ БИЛА СЪЗДАЛА АСЕНОВГРАДСКАТА КОНСПИРАЦИЯ И СВЪРЗАНИТЕ С НЕЯ ВЪОРЪЖЕНИ БАНДИ,В СТЪЛКНОВЕНИЯ С КОИТО МИЛИЦИЯТА ДАДЕ ЖЕРТВИ."Същият аргумент ми беше посочен от др.Димитров на 24 май с.г.

Какви се указахарбаче,по-късно фактите?

Асеновградската конспирация е замислена на местна почва още през лятото на 1945 г.,подготвена е през 1946 г и през лятото на 1947 г.е била създадена,едновременно с въоръжените банди.Едва през м.декември същата година водача на конспиращата сообщава на Илия Станев,член на агентура Х-11 за съществуването й,без последният да взема каквото и да било участие в живота й.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

464

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :04.11.2014г. Секретар :

ТАЗИ ИЗМИСЛИЦА, ОБАЧЕ, ПОСЛУЖИ КАТО ГЕНЕРАЛЕН АРГУМЕНТ ДА БЪДАТ УБЕДЕНИ ДР. ДИМИТРОВ И ДРУГИ, ЧЕ АГЕНТУРА Х-11, Е В СЪЩНОСТ РЪКОВОДСТВО НА КОНСПИРАЦИЯ И ВОРЪЖЕНИ БАНДИ. На тази основа стана разгромяването й, което улесни понататъшните ходове срещу мен.

Второ заблуждение, в което бяха въведени др. Димитров и други, е че, агентурата е съобщавала разузнавателните си действия срещу "ЦАР КРУМ", "ВОЕННИЯТ СЪЮЗ", "НЕУТРАЛЕН ОФИЦЕР" и др. на американци, значи че е била едновременно и американска агентура и че това се правело с оглед на "особени съображения", както пред мен се изрази др. Бгов. Тази неверна информация бе изнесена на 7 юни 1948 г. от Никола Павлов, като докладчик пред една част от Политбюро. Какво се указа, обаче, по-късно? - На почвата на решението на това заседание тогава - да ми се дадат да прочета показанията на членовете на агентурата, взети от ДС при следствието срещу нея - в незначителната възможност, която ми се даде, да хвърля поглед върху тези показания, аз прочетох на няколко места категорични признания, че те нищо подобно не са съобщавали на американци. Когато посочих тези показания на Никола Павлов, той не направи никакъв опит да оспори тяхната категоричност. По този повод аз пиша в писмотото си до Политбюро от 11 октомври 1948 г. следното:

> "...Пред Политбюро се получи общо впечатление, че аз пак минавам в защита на Петров и другарите му /агентура Х-11/, когато изказах очудването си - че не мога да си обясня, че се прекъвам, в следното обстоятелство: как е възможно американци да допуснат тяхна агентура да разкрие такива конспирации-гиганти, също тяхни оръдия, каквито бяха "Цар Крум", "Нетрален офицер" и особено "Военният съюз", които имат зад себе си сериозна история и се ръководят от такива големи конспиратори, като Данян Велчев, Кирил Станчев и други. Същото нещо и по същият повод аз съм се изказвал по-рано и пред др. Бгов."

Фактически, действията на агентура Х-11 срещу конспирациите в страната, представляваха тежки удари върху англо-американските агентури и интереси в България. Как да се обясни тогава горната дезинформация?

За да се реализира моето опозоряване и разгромяване и за да се ликвидират до край разузнавателната ми дейност и възможности, ПРИВЯГНА СЕ ПРЕЗ АВГУСТ ДО ПОДЪЛ ШАНТАЖ. Така, на 4 август 1948 г. Никола Павлов подлага при изключителни обстоятелства на разпит ,участник в аген-

турата.Изключителното е в това,че на тези дни привличаме съдебното дирене срещу голямата агентура.На другият ден те бяха присъдени със смъртни присъди.

Тези шантажни показания послужиха като мотив на решението на Политбюро,взето на заседанието му на 30 септември 1948 г.за изключването ми от партията.

С писмо до Политбюро от 11 октомври 1948 г.предадено лично на Трайчо Костов,аз разкривам този шантаж,като привеждам цитати от показания на същият Петър Петров по същият въпрос,дадени през първите седмици от арестуването му,м.м. януари и февруари с.г.по диаметрално противоположни на изтърганите такива на 4 август с.г.

На мен бе обещано от Трайчо Костов,че Политбюро ще се заеме с въпроса в мое присъствие.Това не стана.

5/Още от 1945 г.редица обстоятелства ми налагаха известна разузнавателна дейност срещу официалните югославски мисии в България,както и крайно съмнителните,колкото антибългарски и антикомунистически действия на официалните власти особено в Македония.Резултатите от тази дейност и нейното отразяване в рапорти,доклади,документи и лични наблюдения изпращах и канцеларията на др.Димитров и донасях до знание на др.Георги Дамянов.За същите разузнавателни данни държах в течение военните аташета на СССР в София - полковник Середа,а по-късно и генерал Павлов.Тая моя дейност,станала известна на официалните югославянски предатавители в София, неизвестно по какви пътища,предизвика тяхната видима реакция срещу мен и още повече засили водената срещу мен и РО кампания.

Успоредно с нагнетеното разпадане на РО,на сигнала ми от дейност,мина се на арест на личният ми разузнавач Кузман Гъзнов,един от най-добрите органи по антититовска линия.В течение на повече от месец,той е бил разпитван за антититовската си разузнавателна дейност;какви задачи съм му поставял,как ги е разрешавал,защо именно нему съм ги възлагал, защо нему съм имал доверие и т.н.

Много симптоматичен следва да се счита факта, че К.Гъзнов бива държан в следствената служба на "Специалния отдел" при МВР 7-8 месеци след оповестяването на резолюцията на Информбюро за положението в ВКП.К.Г.бе освободен едва през м.януари 1949 г.

За подривната антибългарска и антисъветска дейност на Титовци,за тяхната настойчива дейност в редица ресори на нашият обществен живот,при мен има набрани наблюдения и материали.Когато ми стана възможно,аз запознах др.В.Коларов

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

466

със същите.

Дължа да отбележа, че непосредствено след резолюцията на Информбюро за положението в БКП, обработих част от въпросните материали в статия за нея за печата с разобличителна цел. Същата статия бе връчена на др. Владимир Поптомов. Първоначално той нареди дадената му статия да бъде разположена чрез бюлетина на Дирекцията на печата, но допълнително др. Поптомов отмени първото си нареждане. Статията не излезе в нашия печат.

6/През февруари 1947 г. ми бе съобщено, че военното противоразузнаване - РОв се ликвидира, като разузнавателното му имущество се сдава на отдел "В" при ДС. До това време този въпрос бе разисква на няколко конференции няколко пъти, на които присъствувах и аз. Основният аргумент с който си служеха др.др. Югов, Христозов и други пред др. Димитров, бешe твърдението, че в СССР има само една контраразузнавателна служба. Аз всякога изказвах съмнение относно тия техни твърдения. В сегашно време обаче, тези мои съмнения прераснаха в най-тежки подозрения, затуй защото твърде ценното разузнавателно имущество, в това число 7,000 - 8,000 досиета бяха предадени на Никола Задгорски.

По същото време бе взето от РО и вътрешното разузнаване - РО2, като бе обособено в Специален отдел при МНО. Тук представлява интерес обстоятелството, изтъкнато пред мен от генерал Кинов, че както той, така и министра на войната, не са били питани относно назначаването на полковник Кирил Игнатов за началник на новия отдел.

7/Необходимо е да отбележа още и следните факти:

а/През декември 1947 г. или през първите дни на март 1948 г. изпълних на доклад от Рим полковник Заимов във връзка с негово писмо от поранена дата в което съобщаваше, че Павел Павлов, бивш началник на "Обществената безопасност" изявил готовност да разкрие пълен списък на ръководни комунисти, като секретни органи на неговата служба до 9.IX.1944 г. Полк. Заимов пристигна и направи устен доклад в горния смисъл.

Поради деликатността и сериозността на така поставения въпрос, полк. Заимов предложи да поискаме друго лице, притежаващо здрави позиции в партията, което да среднe П.П. Аз възприех направеното предложение и се обърнах към ръководните другари в партията за разрешаването на така важната според мен задача. Срещнах Трайчо Костов в Министерския съвет и го запознах с донесението на полк. Заимов. Последва

По задача от ръководството на СКК, отговорих на поста-
а/ вени въпроси в приложените бележки. За службе се яв-
и при Т. Костов. Не ме изслушал. Казал:, К. Г...

може!

среща между двамата, като Запрянов е докладвал лично на Тр.К. за горното. Възможностите, обаче, не бяха използувани.

б/През 1945 г. възникна въпрос за лицето Кимо Кънев, в който се вмесиха и органи на ДС, респ. Стефан Богданов. В РОв се намери досието на това лице, разкриващо като чужд орган. В същото досие, във вътрешните страници бяха написани имената на няколко видни комунисти. Това досие, бе изискано от ДС.

в/През 1945 г. с помощта на широка студентска агентурна мрежа бе разкрита троцкистка група в редакцията или печатницата на "Работническо дело". Бяха донесени и печатни материали, издавани и разпространявани от същата група. Доставените материали и събраните данни предадох на др. Гочо Гроздев. В близките дни след това ми стана известно, че горната агентура е била разстроена, смутена, разпиляна и почти ликвидирана от груповият началник на РО2 - Никола Трифонов Данаилов. Задоволих се само с увеличението му. Последва нещо много повишаване той бе назначен веднага за инспектор в ДС.

г/През май 1946 г. предадох на Георги Ганев от ДС картотека и всички агентурни материали, свързани с дейността на една легионерска агентура - крило Иван Дочев. Тази агентура притежаваше огромни потенциални разузнавателни възможности, тъй като зад граница се намират повече от 5,000 души легионери - крило Ив. Дочев. Две седмици по-късно ДС пристъпи към арестуване и разгромяване на тази агентура.

д/На заседанието на част от Политбюро на 7 май 1948 г. се реши да ми бъдат дадени показанията на участниците в агентура Х-11, задържани и обвинени от ДС като ръководство на конспирация и във връзка с чужденци. За прочитането на тия показания не ми бе осигурено време. Обвинението Никола Павлов към когото се отнасях след залавянето на Дино Дичев, ми отказване под благовидният предлог, че не са при него.

е/Избраната на същото заседание комисия за обследване на моят въпросите един път не ме извика за нуждите на това "обследване". Политбюро или част от него-това не ми е известно - взема решение спрямо мен въз основа на доклад на тази "комисия" пак в мое отсъствие. И то не какво да е решение, а изключване от партията, от тази партия на която принадлежа от 30 години, на която съм член от 1918 г. Очевидно, само така е било възможно, по пътя на тази езуитска процедура, осъществяването на поставени от по-рано задачи.

ж/месец и половина преди това решение на Политбюро, ръководен орган на ДС - Стефан Богданов бе дал предварителна формулировка на казаното решение. Богданов бе заявил: "Врачев ще бъде изключен от партията за излъгване и подвеждане и ще бъде пратен да продава книги, което той разбира".

Из архивите на ДС

468

з/Също така два месеци и половина преди решението на Политбюро за уволняването ми от войската и изключването ми от партията,което стана в заседание на 30 септември 1948 г.,аз бях уволнен от войската с поверителна заповед № 43 от 16 юли 1948 г.,като "от 16 юли т.г.същия да се изключи от списъците на офицерите..."

и/Единствено възможен начин за да дам обяснения и да реагирам срещу това неуставно решение,беше писмото ми до Политбюро,което предадох лично на Тр.Костов.

к/Месеци наред правих сериозни усилия да известя др.Димитров за серия обстоятелства от държавен и партиен характер,а така също и за машинациите по моето изключване. Бях възпрепятствуван да сторя това.През януари т.г.изпратих писмо по член от Политбюро до др.Димитров за същата цел.Десет дни по късно, това мое писмо ми бе показано от др. Г.Чанков с думите:"Какво да правим с това писмо?"

л/След приключването на процеса срещу Никола Петков през септември 1947 г.,по време на вечерята,дадена от министер Юнов в Чам Кория,др.Антон Недялков в удобен момент ми прошепна:"Братче,добре че завърши сполучливо процеса срещу Никола Петков,иначе лошо ти се готвяше".

м/По време на приема,даден в чест на генерал-полковник Енвер Ходжа,към края на м.декември 1947 г.,бях извикан от др.Димитров за да му бъда представен.По този повод полковник Никола Георгиев,помощник командир на 1.армия, казал:"Генерал Вранчев и Димитров неможе да го спаси,партията няма да му прости..."

н/По същото време полковник Иван Бъчваров,помощник-началник на политическото управление при МНО,в присъствието на няколко души виши офицери,ми заяви:"Не си прави илюзии,генерал Вранчев,срещу тебе говорят открито генерал Кончев,генерал Българанов,полковник Ненов..."и т.н.

о/При едно от посещенията ми при Никола Павлов, за да получа показанията на агентура Х-11,той ми изве 7 папки,съдържащи агентурни материали и документи на службата

п/При мене и сега е запазена картотека на изтъкнатите легионери по места и организации.С картотекираните лица агентура Х-11 можеше да влиза при нужда във връзка и евентуално да ги използува за разузнавателните си ходове. Друга подобна картотека,на студентите-легионери от Университета и Политехниката в София,приготвена пак със същата цел,изчезна от бюрото в кабинета ми в МНО през първите месеци на 1948 г.

р/При ликвидирането на РОЗ,премина към отдел"Б" при ДС,под ръководството на Задгорски,инспектора Сарафов, специалист срещу английското и турско разузнаване.Според

сведения, които минаха през мен и които препратих на друго място, следите на Сарафов се губят от есента на 1947 г.

с/Аналогичен е случаят и със секретният сътрудник на РО-Попов, който пръв донесе, че важно лице от Вътрешното министерство, "някой си Загорски" е на английска служба. Това донесение бе изпратено в ДС. Последва арестуването му от РО и предаването му на ДС.

с'/Рит за отвличането ми...

т/Двукратно, още през есента на 1946 г., в мое присъствие и това на съветски генерали, др. Димитров предложи на министра на войната, да бъда награден за резултатите от разузнавателната ми дейност. Предложението на др. Димитров бе осуетено.

у/Съществуването на агентура Х-11 е известно на другарите Димитров и Югов, а органите на ДС я разкриха още в началото на 1946 г. Със съгласието на др. др. Димитров и Югов, двама члена на агентурата бяха изпратени зад граница на 28 октомври 1946 г., като министер Югов ги снабди с фалшиви паспорти.

ф/Военното разузнаване разгроми не само основните военно-фашистки конспирации, но по пътя на тяхното разкриване то набра достатъчно много обвинителни материали срещу тяхната "легална" база, буржоазно-реставраторската и англо-американска опозиция в нас, възглавявана от Никола Петков. Само така стана възможно съдането и осъждането на Петър Коев и Никола Петков, окончателното демаскиране и разгромяване на водената от тях предателска опозиция.

8/ От нахвърлените до тук бележки се вижда, че:

а/Подривната и разложителна работа срещу РО и неговото ръководство не е възможно да бъде обяснена само с личната неприязън на отделни личности, а положително тя има по дълбоки корени и е предизвикана от чужди интереси.

б/Метода на дезинформиране на др. Димитров и други, очевидно, е само част от престъпна дейност, която тепърва следва да бъде разкрита и разобличена.

В заключение, аз моля, да се пристъпи към компетентно следствие.

София, 2 юни 1949 г.

/ Генерал Петър Ат. Вранчев /

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

за режима на последственния ПЕТЪР АТАНАСОВ ВРАНЧЕВ

1. ПРИ СЛЕДСТВИЕТО :

Тактиката на следователя ще бъде:
Сериозно държание с последственния, подчертаване тяхеста на следователя. Въздействуване върху чувствата за партийна и човешка чест у последственния-бивш комунист. Не се говори за семейството му, който той особенно много обича. Да се набляга на това, че ако някога иска да ги види, трябва да разкрие престъпната си дейност. Не трябва да му се дава възможност да говори за заслугите си и да отклонява отговори по зададени му въпроси. При отклонение от въпроса за престъпната му дейност да се прекъсва-това особенно много го дразни. При провокация от негова страна да се наказва да стои прав с лице към стената или към вратата-това особенно много го дразни, до болезненост и припадък.

В последствие в зависимост от държанието му за по силно въздействие и психологическо сломяване отношението към него може да стане грубо. Да се нарича провокатор, заговорник, престъпник, враг на партията и на народа.

Разпита му да се води предимно нощно време, това му въздействува болезнено-страхува се от нощен разпит.

2. В МИЛИЯТА :

Да не се оставя да спи повече от 6 часа. Да не се подменят полицейските му дрехи, които му действуват особенно потискащо. Да се остави на специална храна, на каквато е и досега. Да не се приема храна от домошните му, защото всяка връзка с тях го ободрява и окуражава.

Да постоянните му оплаквания, че се чувствувалзле и на разни те му капризи и желания следователя да не обръща внимание, пред него. След всеки задоволен каприз-той изявява друг.

При дълъг и напрегнат разпит да се имат предвид препоръките на медицинската комисия отразени в протоколи.

31 август 1950 година.

Следовател : /Р.Бонев/

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго-поверително!

114

С П Р А В К А

по следствието на ПЕТЪР АТАНАСОВ ВРАНЧЕВ
бивш началник на разузнавателния отдел
при щаба на войската.

Петър Врънчев е затворен на 6.X.1949 г. въз основа на следните материали:

1.Показанията на Иван Стефанов /понастоящем осъден/, че той бил узнал от Трайчо Костов, че между неговите хора във войската е и Петър Врънчев.

2.Показания на Никола Начев /понастоящем осъден/, който бил узнал от Трайчо Костов, че в организацията бил привлечен и Петър Врънчев.

3.Показания на Кирил Славов /починал/, че по военна линия Трайчо Костов е бил свързан с Петър Врънчев.

4.Доклада на полковник Игнатов, бивш началник на РС при щаба на войската, с който се обвинява в агент-провокаторство и антипартийна кадрова политика като началник на РО при щаба на войската.

В процеса на следствието Врънчев отрече да е имал участие в заговора на Трайчо Костов.Като ново, макар и косвено доказателство за участието на Петър Врънчев в заговора се явиха показанията на бившия зам.директор на ДС - Георги Гънев, който твърди, че узнал от Трайчо Костов за участието на Врънчев в заговора.

През време на следствието също така постъпи рапорт от началника отделение при ДДС - Веселин Райков и показания от бившия инспектор при ДДС - Георги Пенчотов, от които се видва, че при разпита на легионерския водач Илия Станев той бил признал, че и Врънчев е свързан с чуждото разузнаване.Постъпиха също така сведения от полковник Радонов и майор Семерджиев, че Врънчев не е прочистил РО от фашисти. От показанията на Атанас Иванов Гюнов, бивш инспектор при РО се установи, че Врънчев е толерирал служителите при РО да си търсят стопански приходи, което е довеждало до корупция. Установи се също така,

Из архивите на ДС

че Вранчев е вършил разузнавателна дейност в народодемократичните страни Ромъния и Унгария. При разпита Петър Вранчев първоначално отрицаше да е вършил разузнавателна дейност в тези страни, а по-късно призна, че е имал такава дейност, но това ставало, защото по онова време в тях властта била в ръцете на реакционни сили.

Макар и да липсват пряни доказателства за участието на Петър Вранчев в заговорническата организация, ние сме убедени в неговата вражеска дейност.

За пълното изясняване на същата е необходимо да бъдат проведени следните мероприятия:

1.Щателно да бъдат преразпитани осъдените Иван Стефанов и Никола Начев, които да конкретизират показанията си по отношение на Петър Вранчев.

2.Също така щателно да бъде преразпитан Георги Ганев от когото може да се очаква, че при един по-упорит разпит ще може да посочи и доказателства за участието на Петър Вранчев в заговорническата организация.

3.Следствието на о.з.генерал Тодор Тошев ще трябва да се насочи към установяване, дали тогава, когато Тошев е поискал от Вранчев съдействие за възстановяването на военния съюз, той му е доверил вражеските си цели.

Във връзка с вършеното разузнаване срещу народно-демократическите страни, ще трябва да се проведат допълнително следните мероприятия:

а/Да се провери, дали вършеното разузнаване в тези страни е ставало със знанието на съветските другари;

б/да се разпита о.з.полковник Борис Тонев Янакиев, кога и въз основа на какво са били изготвени въпросниците за разузнаване на народно-демократичните страни и каква дейност е вършена в тях.

в/да се разпита бившия служител от РОз Б.С.Маринов, каква агентура е имало в Ромъния, какви задачи им са били поставяни, какви материали са получавали от агентурата в Ромъния и къде се намират понастоящем тези материали.

г/да се установят лицата, които са били използувани кат агенти в Ромъния и да им се проведе разпит.

д/да се издирят и проучат всички агентурни материали за Ромъния из архивите на бившите разузнавателни гранични служби.

3.- 46

Наред с това ще следва да продължи упорит разпит на Врачев и при всяка възможност той ще следва да бъде разобличаван с очни ставки или получените при горепосочените мероприятия материали.

Едва след провеждането на гореизброените мероприятия ще може да се даде една окончателна оценка за положението на Петър Врачев.

Ето защо се налага следствието на Петър Врачев да продължи.

31.VIII.950 г.
София

ПОМОЩНИК МИНИСТЪР ЗА ДДС:
/Ив.Райков/

НАЧАЛНИК СЛЕДСТВЕН ОТДЕЛ:
/Н.Дворянов/

УТВЪРЖДАВАМ:
. . . . . .
/ В.Червенков/
_____1950 год.
С о ф и я

СТРОГО-ПОВЕРИТЕЛНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

ОТНОСНО: вземане наактивна агентурна разработка лицето Петър Атанасов Врачев-бивш генерал майор и началник на РО при г.щ.на войската.

ДРУГАРЮ ЧЕРВЕНКОВ,

Лицето Петър Атанасов Врачев бе задържано на 6.X. 1949 година въз основа на следните материали:

1.Показанията на Иван Стефанов/понастоящем осъден/, че от Трайчо Костов,какво между неговите хора във войската е и Петър Врачев.

2.Показанията на Никола Начев/понастоящем осъден/, който също разбрал от Трайчо Костов,че в организацията им бил привлечен и Петър Врачев.

3.Показанията на Кирил Славов/починал/,че по военна линия Трайчо Костов бил свързан с Врачев.

4.Доклад на полковник Игнатов-бивш началник на РО при щаба на войската,с който Врачев се обвинява в агентпровокаторство и антипартийна кадрова политика като началник на РО при щаба на войската.

В процеса на следствието Врачев упорито отричаше своята агентпровокаторска дейност,връзките си с троцкистския център и въобще всякаква вражеска дейност.Направил е единствено признание в духа на уличаващата го от следствието дейност,но чрез физическо насилие,а и показанията,които е дал не са никак убедителни.Отпосле той се отрекъл от тях и твърдо е подържал тази линия до край.

Вследствие и на това,че на следствието преки доказателства за престъпната дейност на Бранчев не можаха да се добият, същия бе освободен на . . . IX.1950 година.

Обаче,в процеса на следствието,се набраха данни,които представляват сериозни улики за наличие на престъпна вражеска дейност от страна на Петър Атанасов Бранчев.Отнася се до следните материали:

1.Показанията на бившия заместник директор на ДДС Георги Ганев /по настоящем задържан/,който твърди,че узнал от Трайчо Костов за участието на Бранчев в заговора.

2.Показанията на Крум Василев Тодоров/осъден по делото на генерал Томов за вредителство във военната индустрия/,в които говори,че в разговор с полковник Николов последния го посветил в това,че Бранчев знаел за тяхната вредителска дейност във военната индустрия и ги закрилял.

3.Показания на о.з.генерал Тошев /по настоящем задържан, който говори за връзките си с Бранчев по линия на вражеската си дейност/.От тях,обаче,в последствие се отказа.

4.Показанията на полковник Радонов и Игнатов,майор Семерджиев,капитан Симеон Иванов Бонев,Пиперков от ДС и други, в които се говори,че Бранчев в своята кадрова политика като началник на РО е покровителствувал и подържал фашистките офицери,не ги е подменял с издигнати наши преданни другари, под предлог,че не са подготвени,противопоставял се на уволнението им и назначението на наши хора.Отпосле някои от тези офицери,с които се е заобикалял,са се оказали участници във военните конспирации. При разкриване военните конспирации е нанесъл удар по периферията,а ядрото на вражеските офицери-Лекарски,Христо Стойков,Трендафилов,Тошев и др.са останали непокътнати.Пример за покровителстване и издигане на старите офицери са майор Божинов,поручик Батоев/легионер,участвал в убийства на партизани/, подполковник Кръстев/ръководител на "Цар Крум"/,Борис Спиридонов,полковник Вълков,полковник Чалъков,Боян Боянов,Димитров,Хаджи Иванов,Кожухаров,неговия адютант/участник в конспирациите/ и др.

5.Показанията на Анци Наумов Гьоков/бивш инспектор в РО/,от които се вижда,че чиновете в РОз са участвали в разни сделки,чрез които се обезпечавали извънредни приходи,какъвто е случая с полковник Заимов,Никола Георгиев,Георги Стойков,Радой Вълков,Георги Калинов,Анци Наумов и др.Съществувала е безотговор-

Из архивите на ДС

475

Из архивите на ДС

476

ност по съхранение на изземите при обиски,като часовници и др., което е дало възможност да се върнат призвоявания.Сумите от тайните фондове на службата са изразходвани безразборно.

6.Показанията на бившите легионерски водачи - Илия Станев,Илия поп Николов,Петър Петров,разкрити и осъдени от Държавна сигурност по легионерския център,от които се вижда,че Врачев ги е използвал като своя агентура "Х-11" при което е допуснал груби извращения на всички основни принципи в нашата агентурно оперативна работа,по отношение подбора,изучението, вербовката,ръководството и възпитанието на агентурата.Така например,той ги е вербовал без да ги проучва въобще и то без да се насочи към тях,а те са му се самопредложили .Допуснал е те да се знаят един друг,даже те са си вербовали сътрудници,приемал ги е в дома си,давал им е редовни месечни голями заплати, не им е правил никакви проверки,съобщавал им е служебни тайни, както за РО така и за ДС /даже имената на наши и негови сътрудници/,давал им е да четат съвършенно поверителни материали на службата.Всичко това е станало причина в тяхното лице към РО да се внедри предварително завербоване и подхвърлена агентура на англоамериканското разузнаване.Не би следвало това да се преписва само на неговата наивност,прекомерна доверчивост и липса на бдителност,защото е работил в тесен контакт със съветските другари,от които непрекъснато се е учил.

7.Рапортите на началник отделение Веселин Райков, и бившия инспектор Георги Панайотов при ДДС,от които се вижда, че при следствието на Илия Станев в Пловдив,последния е признал, че Врачев е свързан с чуждото разузнаване,но веднага се отказал от това си признание.

8.Показанията на бившия групов началник към РОз Борис Савов Маринов и капитан Симеон Иванов Бонев-началници на подделенията на РОз в Лом и Русе,от които е видно,че в Народната република Ромъния РОз е вършило разузнаване на военното и, икономическо и политическо състояние до 1948 година по нареждане на щаба чрез секцията,като за целта е вербована и прехвърлена агентура.

9.Непроверени данни от агентурната разработка на жена му Тинка Врачева,по-специално изказванията на лицата Дафинка Григорова/казала,че през 1945 г.Врачев е получил от американците 10 милиона лева и че тя знае от кого ги е получил/ и на Надежда Георгиева Филипова,живуща в същата кооперация с Врачев /изказала се,че лица от турската легация посещавали домът

му/.Данни,че домът на Врачев,след задържането му се е посещавал от лицата:о.з.генерал Христо Стойков,Петър Илиев,подполковник Веселинов,Трайчо Доброславски,генерал Тошев,д-р Янко Антонов, полковник Починков,семейство Райков,семейство Александър Григоров,семейство Симеон Божинов и др.

10.Врачев е проявявал неприязнени отношения към ДС и е пречел на всякакво сработване с нея,видно особено от показанията на легионерите.

11.В процеса на следствието нито преко,нито косвено не можа да бъде доказана агентпровокаторска дейност на Врачев, въпреки разпита на редица свидетели.Но остана неуяснено за нас:

а/как е станал провала на д-р Йосиф Йосифов-инструктор при военния център на ЦК,с когото Врачев е бил свързан.

б/защо не е задържан и съден Врачев,след като с него е работил провокатора Милков,който в един от полицейските си доклади сочи,че Врачев е или член на ЦК или на военно подривния център.Значи полицията е знаела за дейноста на Врачев.

в/защо не е задържан и след провала на Любен Карталев-връзката на военния център с Пиротския отряд,който пред полицията е направил пълни признания,без всякакъв бой,видно от показанията на бивши полицаи,а Врачев е бил свързан с него.

г/как е могло при задържането на Врачев в дирекцията на полицията да го питат за незначителни неща,когато има всички изгледи полицията да е знаела добре за неговата дейност/от това задържане показанията му липсват,а след това/по изказване на Врачев/ бил освободен чрез подкуп на един от чиновниците/ликвидиран на 9 септември/.

Излагайки Ви горното ,др.Червенков,за Петър Атанасов Врачев,считаме,че същия е извършил антипартийна,престъпна и вражеска дейност,която е необходимо напълно да се докаже и документира,поради което

П Р Е Д Л А Г А М Е :

Лицето Петър Атанасов Врачев да бъде взет на еднолича активна агентурна разработка.

Същата ще се води под псевдоним "Враг"и ще мине в оперативния отчет под украска "Троцкисти".

. . .IX.1950 год.
София

ПРЕДЛАГАТ:

ПОМОЩНИК МИНИСТЪР: /Ив.Райков/ МИНИСТЪР: /Р.Христозов/

Из архивите на ДС

477

47

Генерал- лейтенант Тодор Ат.ТОШЕВ.

Роден е на 24.3.1899 год. в гр.Хасково. Завършил е Военното у-ще с 41 випуск и Г.Щ.Академия в 1932 год. Син е на прославен генерал.

Участвувал е в първата световна война към края й, като млад подпоручик. Взел е участие и в двата преврата. Участвувал е в подготовката за преврата през 1936 год., която бе разкрита и преврата усуетен от монархизма и неговото правителство. Зад това той бе уволнен от войската на 13.10.1936 год. в чин капитан. Един от първите, който разбира, че преврата на 19.V.1934 год. е антинародно дяло, че всички преврати, извършени до това време от войската и без народа, независимо от добрите намерения на някои от участниците в тях, са срещу народа, обслужват и укрепяват на дяло монархизма и монархо-фашистката власт. От лятото на 1936 год. той, заедно и начело на новото ръководство на възстановен Военен съюз, влиза в контакт и все по близки връзки с Р.П./к/. Връзките му с Р.П./к/ стават все по дълбоки, поради растящото му идейно ориентиране към комунизма. Затова съвсем естествено беше близкото му сътрудничество първоначално с Военния център при Ц.К. на Р.П./к/ през годините на втората световна война и привличането му като член на Главния щаб на Н.О.В.В. по късно, през пролетта на 1944 година. През това време той е бил в най-тесни връзки с партията. Само формално той не е нейн член, а става такъв след 9.септ.1944 год.

Един от първите, ако не е първия, ръководител на удара на 9.септ и септемврийското въстание.

Участвува в първата фаза на Отечествената война като командир на 1.Соф.дивизия, а в втората- като командир на 3.корпус от първа българска армия.

Може да му липсва още здраво комунистическо убеждение, но той е твърд и установен характер, крепко свързан с партията, предан на нейното дяло и с готовност за всички жертви, които то изисква.

Малко говори, но твърдо и убедително. Всички знаят- и враговете в това число- че той не пилее думи за ефект, а съществува единство и последователност между казаното и делата му.

Известни грижи по отношение на него може да представлява средата в която все още, от време на време се движи. Това е среда, с която той има унаследени връзки, която е, по сдържано или по открито, антинародна и антикомунистическа.

ЗАБЕЛЕЖКА: Поради малкото време което ми бе дадено да напиша горната атестация-характеристика, възможно е някои думи и изрази да не са удачно подбрани.

31.V.1944г.

5

СЪВЕТИ НА СЪВЕТНИЧЕСКИЯ АПАРАТ И СТАРШИ СЪВЕТНИКА ПРИ МВР ПО ДЕЛОТО НА "ВОЕНЕН СЪЮЗ"-ТОШЕВ,ЛЕКАРСКИ,ТРЕНДАФИЛОВ И ДР.

От данните по делото на "ВС" е видно,че през 1943 г.при бързия ход на развиващите се събития в Европа,неудържимото напредване на Червената армия и сигурния разгром на Хитлер,"ВС" по указания на английското разузнаване влиза в тесен контакт с БКП с цел при бъдеща победа на последната да заеме важно място в управлението на страната,респективно да вземе армията в ръцете си.Наскоро след 9.IX. 1944 г."ВС" подновява тесния контакт с ръководството на "Пладне" и реакционната върхушка на "Звено",заедно с които по указания на английското разузнаване уговорят започването на борба за сваляне от власт БКП.През 1946 г."ВС" влиза във връзка с трайчокостовата антиправителствена троцкистка организация и заработва за подготовката на въоръжен преврат имащ за цел сваляне правителството на ОФ, откъсване България от СССР и народните демокрации и присъединяването й към лагера на империалистите.

За по нататъшния и успешен ход на следствието по делото на "ВС" съветническият апарат и старши съветника при МВР дават следните съвети:

1.Следствената група работеща по делото на "ВС" да се комплектува от опитни и политически грамотни следователи.Ръководството на следствието да се поеме от началник отделение VII-мо при отдел ДС -Хасково Гюров.

2.Имайки предвид наличните материали по делото следствието да се съсредоточи към най-важните участници във "ВС" от осъдените през 1947 г.и арестуваните през април т.г./КИРИЛ СТАНЧЕВ,МАРКО ИВАНОВ, ТОДОР МИХ.ДЖОНЕВ,ТОДОР ТОШЕВ,КЛИМ ЛЕКАРСКИ,СТОЯН ТРЕНДАФИЛОВ и др./.

3.В процеса на следствието да се използват показанията на ТОДОР ТОШЕВ,активно да се разпитват въз основа на тях ЛЕКАРСКИ, ТРЕНДАФИЛОВ и др.за съществуването на нелегалния център на "ВС" и за неговите членове провеждали вражеска дейност в армията и страната.

4.Взимайки предвид показанията на ТОШЕВ за участието на "ВС" с политическите групировки "Звено" и "Пладне" в организирането на преврат в страната за вземането на властта в ръцете си,съветническия апарат дава следните съвети:

а/да се конкретизират и уточнят показанията на ТОДОР ТОШЕВ затова,че през 1945 год.ЛЕКАРСКИ по задание на английския агент проф.ДОЛАПЧИЕВ установява връзка от името на "ВС" с лидерите на "Звено" и "Пладне"/о.з.генерал ХРИСТО ЛИЛКОВ и проф.ПЕТКО СТАЙНОВ / бивш министър на външните работи/;

б/активно да се разпитва по този въпрос ЛЕКАРСКИ и при необходимост да му се проведе очна ставка с ТОДОР ТОШЕВ;

в/да се разпита СТОЯН ТРЕНДАФИЛОВ и другите участници във "ВС" за съвместната им дейност със "Звено" и "Пладне" по подготовката на преврата;

г/да се разпитат за връзки с "ВС" и съвместната им вражеска дейност с него арестуваните деятели на "Звено"-ГЕОРГИ СТОИМЕНОВ, СТАМБОЛОВ и ХРИСТО МАЛИНОВ.

д/след изясняване ролята на лидерите на "Звено" и "Пладне" ХРИСТО ЛИЛКОВ и ПЕТКО СТАЙНОВ и след събирането за тях и други материали да се докладва на др.ЧЕРВЕНКОВ;

е/да се разпита о.з.генерал ТОДОР ЛАЗОВ КРЪСТЕВ,който е дал показания за връзки с БУМБАРОВ и по нареждане на когото той е свързал ГЕМЕТО с ДАМЯН ВЕЛЧЕВ;

ж/да се разпитат ТОДОР ТОШЕВ,КРУМ ЛЕКАРСКИ,СТОЯН ТРЕНДАФИЛОВ, а също така и ТОДОР ЛАЗОВ КРЪСТЕВ за вражеската дейност на БУМБАРОВ.

5.Съветническия апарат дава съвет при разпита на подследствените да се разкрива подривната практическа дейност на англо-американското разузнаване в организирането от него на реакционните сили в страната/"ВС","Пладне","Звено" и троцкистите/за откъсването на България от СССР и стреите с нар.демокрация и присъединяването й към англо-американския блок.За тази цел:

а/активно да се разпитват ТОДОР ТОШЕВ,КРУМ ЛЕКАРСКИ,СТОЯН ТРЕНДАФИЛОВ и др.,които се явяват като англо-американски агенти и са б

свързани с ГЕМЕТО,ДОЛАПЧИЕВ и БУМБАРОВ,чрез които английската разведка им е поставяла задачи;

б/активно да се разпитва БУМБАРОВ,чрез когото английското разузнаване е поставяло задачи на "ВС","Звено","Пладне" и др.

6.По време на следствието да се обърне особено внимание на съвместната престъпна деятелност на участниците на "ВС","Звено" и "Пладне" с антиправителствената троцкистка организация на Тр.Костов.

За тази цел:

а/щателно да се разпитат НИКОЛА ПАВЛОВ и ИВАН СТЕФАНОВ,които в показанията си говорят за участието на членовете на "ВС" в трайчокостовата организация;

б/щателно да се разпита по този въпрос ПЕТЪО КУНИН,който говори,че му е известно за участието в трайчокостовата организация на ТОШЕВ и др.;

в/да се разпита ЛЕВ ГЛАВИНЧЕВ,който казва,че знае ТОШЕВ и други членове от "ВС",като участници в трайчокостовата организация, поради съвместната им дейност в същата;

г/при разпита на ТОШЕВ за връзките на "ВС" с антиправителствената троцкистка организация да се обърне внимание на конкретизацията и документацията на показанията му.Да се изобличи ТОШЕВ с показанията на НИКОЛА ПАВЛОВ,ЛЕВ ГЛАВИНЧЕВ и др.

д/тъй като ЛЕКАРСКИ и ТЕНДАФИЛОВ до днес не са разпитвани по въпроса за престъпната им дейност в антиправителствената троцкистка организация на Тр.Костов,то същите да се разпитват активно по този въпрос,като се прибегне при необходимост към данни от следствието на ТОШЕВ,СТЕФАНОВ,ПАВЛОВ и др.по тези въпроси;

е/във връзка с това,че ТОШЕВ,НИКОЛА ПАВЛОВ,ГЛАВИНЧЕВ и др.в показанията си говорят за връзките на "ВС" не само с Тр.Костов,но и с участници в антиправителствената троцкистка организация намиращи се в армията,то подробно да се разпитат по тези въпроси,като се обръща внимание за установяването лицата на троцкистката организация в армията,с които те са били свързани по съвместна вражеска дейно

ж/

Из архивите на ДС

ж/тъй като ТОШЕВ,КУНИН,ГЛАВИНЧЕВ дават показания за съвместна престъпна дейност на "ВС" с антиправителствената троцкистка организация в армията посочвайки като нейни членове няколко члена на ЦК на БКП/ДОЗВИ ТЕРПЕШЕВ,БОРИС КОПЧЕВ и др./,то да се информира за това Политбюро и да се иска разрешение за разпита на обвиняемите за тези лица.

7.Да се посъветва ръководството на МВР да контролира следствената група по това дело,да се помогне в разгръщането на делото и изясняването на поставените въпроси до край при едновременно щателно проверяване и документиране показанията и материалите по делото.

Държавна сигурност и офицерите от БНА
I33

Из архивите на ДС

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М:
ПОМ.МИНИСТЪР В.Р.
.....
/Ив.Райков /

П Л А Н

за арест и следствие на Генерал ТОДОР СТЕФАНОВ ТОШЕВ
жив.във Вилите - Княжево.

I.

ОПЕРАЦИЯ.

1.Ареста да се извърши днес, на 25.XI.1949 год. от:
Отговорник: Стефан Митев - нач.отделение в отдел I.
Участвуват: 1.Йордан Костов - инспектор отдел IV
2.Георги Михайлов - гр.нач. отдел IV
3.Рачо Ковачев - О.Р. IV отдел
4.Димитър Манолов - секретар отдел IV.

2.Обекта да бъде предварително установен от:
1.Георги Михайлов
2.Рачо Ковачев.

3.Предвид опасността обекта да окаже въоръжена съпротива да се извърши и задържи на улицата, като се вдигне с кола.

4.Обиска да се извърши от Йордан Костов и Георги Михайлов /в дома му/.

5.Да се постави предварително камерник в килия № .. в ареста на Д.С., в която килия арестанта да бъде вкаран след довеждането му.

Из архивите на ДС

СЛЕДСТВИЕТО.

1.Следствието да се води в стая № .. следствена сграда.

2.Следствието да се води от:

1.Стефан Митев

2.Йордан Костов и 2 О.Р. от курсистите по избор на Стефан Митев.

484

ЗАБЕЛЕЖКА:

Настоящия план да се разработи конкретно и се проведе под непосредственото ръководство на Стефан Митев.

Последния да проинструктира предварително участниците в ареста и обиска да подбере и постави камерник, и да докладва след извършване на ареста.

ПРЕДЛАГА:

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ IV :

/В.Чанков/

СЪГЛАСЕН:

ЗАМ. ДИРЕКТОР :

/Хр.Боев/

116.

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е.

Отнася се до инструктиране на камерната агентура на Т.ТОШЕВ.

Предвид на високото самочувствие на последствения, предлагам, за понижаване духа и намаляване волята му за съпротива,камерната агентура да бъде инструктирана в смисъл:

С държанието си да не му дават възможност той да се чувства "Генерал". Да имат към него отношение като към обикновен престъпник. Като имат предвид,че същият няма никаква маркс-ленинска подготовка, умело да поставят на разглеждане между тях на подобни въпроси,за да го карат да чувства безсилието си.

Да избягват да разговарят с него на военни теми,където той е вещ,за да не му позволяват да се утвърждава пред тях като авторитет.

При удобни случаи могат и леко да го подиграят,като изходят примерно от ниският му ръст.

Поне единият от агентите трябва да дава съвети в смисъл,че той се е държал достатъчно твърд и че е време вече да прави признания.

Съпротивата би му донесла само погубване на здравето му.ДС са всесилни и ще получат рано или късно признания.

Внимателно да му внушават ,че е отслабнал,че е бляд,че нощно време говори някои несвързани неща,вероятно в резултат на изтощените му вече нерви и пр.

В килията да се старят да го държат в напрегнато състояние когато реши да отпочива,като умело го заангажират в разни разговори.

Следовател: Зеленков
/М.Зеленков/

29.V.1950 год.
София.

СТРОГО-ПОВЕРИТЕЛНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО ДР. ВЪЛКО ЧЕРВЕНКОВ

Т У К

С П Е Ц И А Л Н О С Ъ О Б Щ Е Н И Е

ОТНОСНО: вражеската дейност на антиправителствената, левосектантско-троцкистка организация във войската.

В резултат на водения разпит на подследствените участници в антиправителствената левосектантска троцкистка организация следствието има данни, че същата е имала за цел завземането на властта с въоръжена сила. За осъществяването на тази си цел антиправителствената организация се е насочила към войската, без която тя е смятала невъзможно извършването на превратa. Поради това антиправителствената организация е пристъпила към изграждане на вражеска формация във войската.

Като участници в антиправителствената левосектантско троцкистка организация, които са развили вражеска дейност по воен на линия са арестувани:

ТОДОР СТЕФАНОВ ТОШЕВ – о.з. генерал, 50 годишен, роден в гр. Хасково, живущ в София-Княжево, бивш командир на I-ва армия.

ЛЕВ НИКОЛОВ ГЛАВИНЧЕВ – о.з. полковник, роден в гр. Охрид през 1902 година, живущ в София, ул. "Цар Крум" № 5, бивш заместник командир Гранични войски.

От показанията на горните двама и от показанията на други подследствени, за работата на антиправителствената левосектантска троцкистка организация във войската, на следствието са известни следните данни:

Из архивите на ДС

В началото на 1946 година о.з.генерал Тодор Тошев бил привлечен в антиправителствената организация от Трайчо Костов. Последния,след като му разкрил за съществуването на организацията,поискал от Тошев като член на ръководството на Военния Съюз да осигури подкрепата на същият.Костов му казал,че ще трябва да се привлекат някой членове на Военния съюз в антиправителствената организация,за което щял да му даде допълнително нареждане.

Тошев посветил ръководството на Военния съюз в лицето на о.з.генерал Крум Лекарски и о.з.генерал Стоян Трендафилов,за съществуването на антиправителствената организация.

Преди включването на Тодор Тошев в антиправителствената организация,Военния съюз е развивал вражеска дейност.По директива на Гемето,проведена от Крум Лекарски и Тодор Тошев,след 9-ти септември Военния съюз успял да заеме ключовите позиции в армията.За да предпази членовете си от удар от страна на Партията, Военния съюз привидно прекратил всякаква организационна дейност. Ръководството на Военния съюз-Тошев,Лекарски и Трендафилов решило членовете на Съюза да навлизат в Комунистическата Партия за прикритие.Ръководството във Военния съюз взело също така решение да установи контакт с "Пладне" и "Звено" с цел да се образува блок,който да се противопостави на Комунистическата Партия. Тоя контакт бил установен от Лекарски към средата на 1945 година, чрез професор Петко Стайнов за "Звено" и Борис Бумбаров за "Пладне".Установен бил контакт също така със социалдемократите.

Горните три политически групировки са готвели предизвикване правителствена криза,като министрите им начело с Кимон Георгиев е трябвало да подадат оставка.Кимон Георгиев трябвало да състави правителство пак с участието на партиите влизащи в Отечествения фронт,като Министерството на Вътрешните работи се повери на "безпартиен"за какъвто бил определен о.з.генерал Кирил Станчев.При това положение трите горни партии щяли да спечелят изборите без Комунистическата Партия.

Включването на Военния съюз в антиправителствената организация чрез Тодор Тошев,създало по-добри възможности и при по-малко рискове за осъществяване целите на Военния съюз-да

завземе властта при политическа комбинация с"Пладне","Звено" и социалдемократите.

След привличането на Военния съюз в антиправителствената организация в края на 1946 година,ръководството на същият предвид чистката в Партията при която били засегнати много негови членове и засилилото се влияние на Комунистическата Партия, взело решение да се уведомят "Пладне","Звено" и социалдемократите за съществуването на антиправителствената организация,оглавявана от Трайчо Костов.Това направил Лекарски като впоследствие съобщил на Тошев,че горните три политически партии са влезли в контакт с антиправителствената организация.

По линия на антиправителствената организация във войската се работило в три сектора-военния съюз,офицерите включени в политическото управление и офицери,членове на Партията.

След резолюцията на Коминформбюро се преминало към единна военна организация за вражеска дейност с ръководство във състав:генералите Кинов и Българанов.Включването на Лекарски в ръководството също било предстояще.След централното ръководство във войската следвали гарнизонните ръководства,каквито е трябвало да се сформират в по-важните гарнизони.Във всеки гарнизон следвало да се образуват групи във войсковите части начело с отговорници.

Горните данни са добити от показанията на о.з.генерал Тодор Тошев и подлежат на проверка и оточняване.Участието на Военния съюз в антиправителствената организация се потвърждава от показанията на подследствения о.з.полковник Лев Николов Главинчев.

Следствието смята за доказано,че участници в антиправителствената левосектантска троцкистка организация по линия на войската са:

ТОДОР СТЕФАНОВ ТОШЕВ,о.з.генерал,който прави самопризнания в това отношение,които се потвърждават от показанията на подследствения Лев Николов Главинчев,който е подържал пряка връзка с Тошев и от показанията на подследствения Петко Кунин.

КРУМ ЛЕКАРСКИ,о.з. генерал,който е подържал пряка вражеска връзка с подследствения Тодор Тошев.Това се потвърждава от показанията на подследствения Лев Главинчев.

ЛЕВ НИКОЛОВ ГЛАВИНЧЕВ,о.з. полковник,който прави самопризнания в това отношение. Признанията му се потвърждават от подследствения Тодор Тошев,с когото Главинчев е подържал лична вражеска връзка.

ПЕЦО ТРАЙКОВ,полковник от трудови войски, който е подържал лична вражеска връзка с подследствения Лев Главинчев.Участието му в организацията се потвърждава и от показанията на подследствения Тодор Тошев.

Според данни по следствието,добити чрез пряки показания от подследствените по настоящето дело,които показания подлежат на проверка,участници в антиправителствената организация са още:генералите Петър Илиев и Цоню Ганев,о.з. генерал Стоян Трендафилов,полковник Ангел Цанев от трудовата повинност и о.з. полковник Марко Чиков Дилов.

Следствието разполага с косвени показания на няколко подследствени за участието в антиправителствената организация на о.з. генералите Иван Кинов,Боян Българанов и Петър Врачев Горните показания подлежат на проверка.

От косвени показания по на един подследствен по настоящето дело,които подлежат на проверка,в антиправителствената организация са участвували:генералите Борис Кончев,Славчо Трънски,Дико Диков;полковниците Атанас Филев,Здравко Георгиев,Иван Ненов,Никола Цветковски и Иван Бъчваров и о.з. полковник Кирил Игнатов.

Военната антиправителствена организация е имала и своя група в Черноморския флот,членовете на която са провели вредителства,като са направили негодни за плуване катери от Черноморския флот.

Според показанията на Тодор Тошев,военната антиправителствена организация е трябвало да бъде използувана за извършване на преврат при следния план:по време на партийния конгрес войскови части на организацията е трябвало да нанесат удар,а след това да овладеят властта в цялата страна. Това щяло да се постигне,като групите във войсковите части

Из архивите на ДС

овладеят командването, след което пристъпят към заемането на важните партийни държавни и обществени учреждения в София-Министерския съвет, МНО, МВР, пощите, железниците, ДДС, Военното и милиционерско комендантства, ж.п. гари в София, радио "София" и др. Едновременно с това е трябвало да бъдат арестувани ръководните партийни и правителствени лица начело с Димитров, Коларов, Червенков и др. Върху всички изходни пътища и летища в София е трябвало да се установи контрол. По същото време е трябвало да се допуснат по посока на Драгоман и Сливница войскови части на Югославия, които да се притекат на помощ на заговорническите войски. Същия ден щяло да се обяви ново правителство начело с Трайчо Костов и се прокламира федерация с Югославия.

Горните данни се потвърждават частично от показанията на Лев Главинчев, който пише, че е получил от Тодор Тошев конкретни задачи във връзка с подготовката на превратa.

Че действително антиправителствената организация е възприела курс на подготовка за насилствено вземане на властта се установява от показанията на подследствените Петко Кунин и Иван Масларов. Кунин е взел участие в съвещанието на Центъра, на което е било взето решение за подготовка за насилствено вземане на властта. Масларов научил за това съвещание на Центъра от Георги Чанков. Показанията на Кунин се потвърждават и от донесенията на камерната агентура, пред която той е говорил, че действително антиправителствената организация се е готвила за превратa.

След разобличаването на Трайчо Костов, Военната антиправителствена организация преустановила дейността си.

София, 4 декември 1950 година

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:
/Р. Христозов/

26

Строго-поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

УТВЪРЖДАВАМ!
ПОМ.МИНИСТЪР-МВР
Генерал-майор

/Г.Кумбилиев /
_____1951 год.
С о ф и я

П Л А Н

Относно: следствието на членовете на "Военен съюз".

Още през 1943 година в разгара на развиващите се събития в Европа,в резултат на бързият и неудържим устрем на Червената армия и сигурният разгром на Хитлер "Военен съюз" по указание на английското разузнаване влиза в тесен контакт с БКП с цел при бъдещата победа на същата да заеме видно място в управлението на страната,респективно да вземе армията в ръцете си.Наскоро след 9.IX.944 година "Военен съюз" подновява връзките си с ръководството на "Плодне" и реакционната върхушка на "Звено",заедно с които по указание на английското разузнаване уговарят започването на борба за сваляне от власт БКП.През 1946 година "Военен съюз" влиза пак по указание на английското разузнаване във връзка с антиправителствената левосектантско-троцкистка организация на Трайчо Костов и заработва с нея за подготовка на въоръжен преврат имащ за цел сваляне правителството на ОФ,откъсване на България от СССР и народните демокрации и присъединяването й към лагера на капиталистическите страни.

Във връзка с горната дейност на "Военен съюз" са задържани следните членове на същия:

1. Тодор Стефанов Тошев,о.з.генерал,бивш началник Софийски гарнизон и командир I-ва армия. Роден в Хасково на 28.XII.1899 година,член на "Военен съюз" от 1928 година,член на БКП от 1942 година задържан на 25.XI.1949 година.

2. Крум Георгиев Лекарски о.з.генерал,бивш пом.министър на Войната,роден в гр.Кюстендил през 1898 година член на "Военен съюз",член на БКП,задържан на 2 май 1951 година.

3. Стоян Константинов Трендафилов о.з.генерал,бивш командир на танковата бригада,роден в гр.Пещера роден през 1896 година член на "Военен съюз" задържан на 29 април 1951 година.

4. Ганчо Манчев Иванов о.з.генерал,бивш командир на въздушни войски,роден в гр.Дряново през 1897 година ,член на "Военен съюз",задържан на 29 април 1951 година.

5. Асен Стоилов Стоичков о.з.полковник бивш командир на 7 дивизия,роден в с.Калище-Радомирско през 1896 година,член на ""Военен съюз" задържан на 29 април 1951 година.

Към следствието на горните лица са привлечени и осъдените през 1947 година по процеса на "Възстановен Военен съюз" следните негови членове:

6. Кирил Николов Станчев о.з.генерал бивш командир на II армия роден в гр.Кюстендил през 1895 година член на "Военен съюз".

7. Марко Василев Иванов о.з.полковник роден в с.Ябланица-Тетевенско през 1919 година,член на "Военен съюз".

8. Тодор Михайлов Дионев о.з.полковник роден в с.Злокон-Кюстендилско.

При следствието на горните лица ще бъде комплектувана следствена група в състав:

1. Добри Жеков Гюров - началник следствено отделение при отдел ДС-Хасково.Същия ръководи следствената група и се отчита пред главен инспектор отдел VII-ми Вл.Виденов.Води следствието на Крум Георгиев Лекарски.

2. Георги Василев Георгиев - инспектор към отдел VII-ми . Същия води следствието на Тодор Стефанов Тошев и се отчита пред началник следствено отделение Гюров.

3. Дилко Цветков Дилков - следовател при II-ро отделение на VII-ми отдел.Същия води следствие на Кирил Николов Станчев и се отчита на началник следствено отделение Гюров.

4. Найден Пенев - старши следовател към VII-ми отдел.Същия води следствие на Стоян Константинов Трендафилов и се отчита на началник отделение Гюров.

5. Тодор Христов Пенчаров-инспектор.Същия води следствието на Ганчо Иванчев Иванов и се отчита на началник следствено отделение-Гюров.

6. Тодор Николов Кордanов-инспектор.Същия води следствието на Марко Василев Иванов и Тодор Михайлов Дюнев и се отчита на началник следствено отделение -Гюров.

Георги Ст.Георгиев-ст.разузнавач. Същия води следствието на Асен Стоилов Стоичков и се отчита на началник следствено отделение-Гюров.

За правилното и навременно извършване надокументацията по следствието на членовете на "Военен съюз" към следствената група се предава оперативна група състав:

1. Любен Филипов-инспектор I-ви отдел към отделение бивши хора и фашистки организации. Същия ръководи групата без да бъде изтеглен от отделението си. Отчита се пред началник следствено отделение-Гюров.

2..... Същия извършва действията по документацията на данните получени при следствието на задържаните лица. Отчита се и се ръководи от инспектор Филипов.

I. ВЪПРОСИ ЗА РАЗПИТ НА ПОДСЛЕДСТВЕНИТЕ.

А. Дейност на подследствените по линия на "Военен съюз".

1. От кога всеки един от подследствените е станал член на "Военен съюз"

2. Какво място е заемал всеки един от подследствените във "ВС" до преврата 19 май 1934 год. и каква дейност е развил през този период.

3. Какво участие е вземал всеки един от подследствените в преврата на 19 май 1934 год.

4. Какво място е заемал всеки един от подследствените от 1934 година до 1944 година във "ВС". Каква дейност е развита през всеки един от тях през този период.

5. Идеологична и външна ориентация на съюза до 9.IX.944 год. Непосредствените цели и задачи,които са стояли пред съюза през този период.

493

Из архивите на ДС

6. Участие на съюза във народното въстание на 9.IX.944 год

7. Възстановяване на съюза след 9.IX.944 година.Съвещания на ръководството на "ВС",взети решения определяне тактиката на "ВС при новосъздадената обстановка в страната.

8. Вражеска дейност в армията: отношения и връзки с нелегалните офицерски организации "Цар Крум","Неутрален офицер" и "Възстановен военен съюз"; вредителства във военната промишленост /ген. Томов и др./.Отношение към Дамян Велчев и връзки с него; вражеска дейност на подследствени във Висшия военен съвет.

Б. Връзки на "Военен съюз" с други партии и организации.

1. Връзки с "Пладне".От кога съществуват тези връзки и на каква база са създадени.Кой създава тези връзки.Каква помощ дава "Пладне" на "ВС".Какво е давал "ВС" на "Пладне" срещу получаваната от него помощ.

2. Кои лица от "ВС" и "Пладне" са осъществявали връзката между двете организации.Кои членове на "ВС" са поддържали непосредствена връзка с Гемето и Иван Костов.

3. Връзки на "ВС" с Гемето в периода 1941-44 година.

4. Връзки на "ВС" с "Пладне" след 9.IX.944 година кой е осъществявал тези връзки и каква вражеска дейност е извършена от двете организации в този период в борбата им срещу БКП.

5. Връзки на "ВС" със "Звено" преди и след 9.IX.944 год. Кои лица са осъществявали тези връзки.

6. Връзки на "ВС" с ВМРО-Протогеров.Връзки на Лекарски с Пецо Трайков и Лев Главинчев.Връзки на Тошев с Главинчев.Връзки на Кирил Станчев с Лев Главинчев.

7. Връзки на "ВС" с партиите влизащи в ОФ; на каква база са били тези връзки и кой ги е осъществявал.

8. Връзки на "ВС" с БКП преди и след 9.IX.944 година.По чии указания "ВС" установява тези връзки.Каква вражеска деятелност са извършили подследствените спрямо БКП.С кои лица от БКП са поддържали връзки и на каква база са били създадени и поддържани тези връзки.

9. По чие нареждане Лекарски и Тошев се свързват със съветската легация.

В. Връзки с капиталистически разузнавания.

1. Да се разпита по отделно всеки един подследствен кога е вербуван за агент на капиталистическите разузнавания.Точно на кое разузнаване всеки един е служил и от кого е вербован.

2. Каква дейност са развили подследствените като агенти на капиталистическите разузнавания.

3. Кои лица подследствените са използували в своята дейност,като агенти на чуждото разузнаване и кои други лица познават като такива.

4. Връзки на Лекарски и Тошев с Пецо Трайков по линия на английското разузнаване.

5. Връзки на Тошев с "Черна ръка".

Г. Връзки на "ВС" с антиправителствената левосектантско-троцкистка организация на Трайчо Костов.

1. Кога ,с кого ,кой и по какъв начин свързва "ВС" с антиправителствената левосектантско-троцкистка организация на Трайчо Костов.

2. По чии указания става свързването на "ВС" със същата организация.

3. Кои членове на "ВС" участвуват в антиправителствената левосектантско-троцкистка организация на Трайчо Костов.

4. По каква линия на антиправителствената организация на Трайчо Костов е участвувал "ВС".Каква дейност е развил съюза по тази линия.Каква е връзката на "ВС" с другите политически партии по линията на трайчокостовата организация по-специално опозиционните групировки и "Звено".

II. МЕРОПРИЯТИЯ

А. Разпит на подследствените.

1. Разпита на подследствените ще се проведе активно по 10 ч.на денонощието,като за всеки разпит ще се снема протокол. Всеки разпит ще се проведе въз основа на предварително наработен план,който ще бъде съобразен с общия план на следствието и протоколите за разпит получени от предния ден.Всеки следовател ще си изготвя ежедневен личен план,с който ще се явява на доклад при началника на отделението.

Из архивите на ДС

Б. Разпит на други подследствени и осъдени.

1. Разпит на осъдените Никола Павлов Колев, Иван Стефанов х.Матеев и Петко Кунин за установяване участието на "ВС" в антиправителствената левосектантско-троцкистка организация на Трайчо Костов. За целта да се изготвят предложения до др.министър с надлежно подработени въпросници.

Отг.н-к отделение Д.Гюров

2. Разпит на подследствения Лев Николов Главинчев за участието на "ВС" в антиправителствената левосектантско-троцкистка организация на Трайчо Костов. За целта да се изготви предложение до др.министър с надлежно подработен въпросник.

Отг.н-к отделение Д.Гюров

3. Разпит на осъдения Петко Кунин и подследствения Лев Гл Главинчев за участието на Добри Терпешев и Борис Копчев в съвместната дейтелност на "ВС" с антиправителствената левосектантско-троцкистка организация на Трайчо Костов по линия на армията. За целта да се изготвят предложения за разрешаване разпита на горните лица както и въпросници по които да се извърши разпита.

Отг.н-к отделение Д.Гюров.

4. Разпит на подследствените Георги, Стоименов, Стамболов и Христо Малинов за изясняване на съвместната вражеска дейност на "ВС" със "Звено". За целта да се изготвят предложения до н-к отдел VII-ми е приложен въпросник.

Отг.н-к отделение Д.Гюров
срок 25.VI.1951 година

5. Разпит на подследствените Иван Костов и Никола Генчев за изясняване връзките на "ВС" с "Пладне" и английското разузнаване. За целта да се изготви предложение до началник отдел VII-ми с приложен въпросник.

Отг.н-к отделение Д.Гюров
срок 25.VI.1951 година

6. Разпит на Борис Бумбаров за установяване задачите, които английското разузнаване е поставило чрез него на "ВС", "Звено" и "Пладне". За целта да се изготви предложение до началник отдел VII-ми с приложен въпросник.

Отг.н- отделение Д.Гюров
Срок 25.VI.1951 година

7.- 32

В. Разпит на свидетели.

1. Разпит на агентите на РО Бакърджиев и о.з.поручик Константин Николов за връзките на Тодор Тошев и Крум Лекарски с Куцаров. За целта да се изготви въпросник с предложение до началник отдел VII-ми.

Отг.н-к отделение Д.Гюров и
инспектор Г.Георгиев,
срок 25.VII.1951 год.

2. Разпит на Цветана Мирчева за документиране срещите между Тодор Тошев и Гемето през 1937/38 година. За целта се изготви предложение до началник отдел VII-ми ,съгласувано с отдел II-ри и въпросник.

Отговорник Г.Георгиев
Срок 26.VI.1951 год.

3. Разпит на бившия кмет на с.Тополово - Иван Гавраилов мо тираната радиостанция в къщата му преди 9.IX.[illegible] година. За целта се изготвя предложение до началник отдел VII-ми с въпросник.

Отг.Г.Георгиев
Срок 26.VI.1951 година.

4. Разпит на бившата чистачка на Тодор Тошев - Катя Георгиева Ботева за установяване връзките на Тошев с зет му Пол Баблен За целта да се изготви въпросник и предложение до н-к отдел VII-ми

Отговорник Г.Георгиев
Срок 1.VII.1951 година.

5. Разпит на Лазар Поповски за установяване връзките му с [illegible]ите Лекарски и Кирил Станчев.

Отговорник н-к отделение Д.Гюров
и следовател Д.Дилков
Срок 28.VI.1951 година.

6. Разпит на Петър Коев за връзките му с Кирил Станчев. Да се изготви предложение и въпросник за разпит.

Отг.следовател Д.Дилков
Срок 30.VI.1951 година

7. Разпит на осъдения по процеса на гестаповците Христо Пеев за установяване връзките на Кирил Станчев с японския търговски аташе Ришу Имеда. За целта да се изготви предложение до начал-

 35

ник отдел VII-ми и въпросник за разпит.

Отг.следовател Д.Дилков,
Срок 2.VII.1951 година

III. ПРИВЛИЧАНЕ НА НОВИ ПОДСЛЕДСТВЕНИ

1. Да се изиска от окръг ДС-Стара-Загора подследствения о.з.генерал Васил Миленов Любенов,на когото ще се отпочне следствие като член на "ВС".За целта да се изготви предложение до началник отдел VII-ми.

Отг.н-к отделение Д.Гюров
Срок 23.VI.1951 година.

2. Да се задържи о.з.генерал Тодор Лазов Кръстев,за да му се проведе следствие във връзка с вражеската дейност на Бумбаров и свързването на "ВС" с "Пладне".За целта да се направи предложение до др.министър за арест на Кръстев.

Отг.Н-к отделение Д.Гюров
Срок 30.VI.1951 година

3. Да се изиска от III-то управление осъдения Борис Иванов Гергов,за отпочване на активно следствие за дейноста му като член на "ВС".Да се изготви предложение до др.пом.министър.

Отг.следовател Д.Дилков

4. След довеждането на полковник Велев от ДС-Враца същият да се вземе на следствие към следствието на членовете на "ВС".

IV. АГЕНТУРНИ МЕРОПРИЯТИЯ

1. Да се влезе във връзка с I-ви отдел и да се поставят под наблюдение семействата на задържаните.

Отг.н-к отделение Д.Гюров
Срок 23.VI.1951 година

2. Да се поставят задачи чрез I-ви отдел на наличната

9.- 36

агентура използувана при разработката на обектите, за да се продължи разработката на жените на Лекарски и Трендафилов.

3. Да се подготвят камерни агенти за подследствените.

София, 21.VI.1951 год.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ:
/Д.Гюров/

ПРЕДЛАГАТ:
ГЛАВЕН ИНСПЕКТОР ОТДЕЛ VII:
Майор,
/Вл.Виденов/

ОДОБРЯВА,
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ VII:
Полковник,
/Н.Дюрянов/

КК/

Из архивите на ДС

УТВЪРЖДАВАМ:
Н-К ОТДЕЛ 1-ВИ/Б.Дуйков
София, 21.12 1950 г.

Строго поверително!

83 84

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Да се вземат данни и об задержи

С П Р А В К А

ОТНАСНО: О.Н.Д. "МАЛКИЯ", заведено на обекта о.з.ген. ХРИСТО СТАМУЛОВ МАРХОЛЕВ, бивш звенар

О.Н.Д. на о.з.генерел МАРХОЛЕВ е заведено през м.XII 947 г. въз основа на постъпили материали за същия, че преди 9 септ., като офицер се е проявявал, като враг на прогресивното движение и след 9 септ., като лидер на бившия Нар.съюз "ЗВЕНО".

О.з.генерал ХРИСТО СТАМУЛОВ МАРХОЛЕВ е роден на 14 юли 1888 г. в гр.Калофер, живущ в София, ул. Ив.Вазов № 33, ет.I, тел.7-85-64, българин, български гражданин, образование-висше военно, пенсионер, женен, разведен, материално състояние добре, ходи с чужди жени, бивш член на Ц.К. и И.К. на бившия Нар.съюз, понастоящем секретар на Н.С. на О.Ф. и Нар.представител.

В резултат на агентурно-оперативните мероприятие и от постъпилите материали за обекта е установено следното:

МАРХОЛЕВ произхожда от богато семейство. Родителите му са били близки с ХРИСТО КАЛФОВ, известен фашист, ликвидиран от Народната власт след 9 септ. 1944 год

Още от малък той постъпва във Военното училище. Като кадет се е проявил, като голям ездач и декламатор, поради което често е бил викан в двореца да декламира предимно на принц Кирил. Това сближава и свързва МАРХОЛЕВ с двореца.

През време на Владайските събития е взел дейно участие за спасяване на короната, като офицер.

През време на 9-то юнския преврат и Септемврийските събития 1923 г. тоже като офицер той е указал активна помощ на превратаджиите. Тогава е бил Командир на гвардейския полк в София. Лично е наредил на бъдат избите 20 прогресивни войници, от полка след което, пак по негово нареждание, са били вдигнати на камион и закарани край с.Дървеница, където са били закопани.

По късно МАРХОЛЕВ се сближава с Д.Велчев и взема активно участие в провеждането на 19-то майския преврат. Тогава той е би

84

назначен за поддиректор на униформената полиция, но поради спречк
вайки с Директора на полицията той бива уволнен. По него време
МАРХОЛЕВ е бил толкова близък с Д.Велчев, че само него е считал
за водач на "ЗВЕНО", но не и К.Георгиев.

След 9.IX 1944 г. МАРХОЛЕВ е бил произведен в чин генерал и назначен за адютант на Регенството.

Според рапорт от О.Р-ци 19812 и 24611, като адютант на Регенството е късал няколко пъти портретите на Г.Димитров, заявявайки, че не е дошло още времето да се поставя тоя портрет по тия/дворцовите/ стени.

Също по това време в двореца Враня е бил отпочнат строеж на гробница-паметник във вид на черква над гроба на цар Борис. Със стоежа на тая гробница са се били наели царицата, и адютантите: генерал МАРХОЛЕВ, подполк. СТЕФАНОВ и подполк. МАЛЧЕВ Същите са форсирали строежа на гробницата, като са казвали, че за това строеж знаят правителството, милицията/Ст.Богданов, тогава н-к отделение/ и дори Г.Димитров. Самия МАРХОЛЕВ е твърдял, че за строежа е искано разрешение лично от Г.Димитров. В двора на двореца Враня не е можел да влезне никой без разрашението на първият адютант МАРХОЛЕВ.

Още с образуването на Партията "ЗВЕНО" след 9 септ. 944 г. МАРХОЛЕВ бива избран за член на Ц.К. и И.К. на същата, а като такъв бива избран за член на Н.К. на О.Ф. тогава. Ръководните си постове в "ЗВЕНО" е запазил до деня на ликвидирането на същата, а също така и в ръководството на С.Ф. Така понастоящем същият е секретар на Н.С. на О.Ф. След 9 септ. той непрекъснато е нар. предс тавител, какъвто е и понастоящем.

При един спор между ПЕТЪР ПОПЗЛАТЕВ и МАРХОЛЕВ, първият е казал на последния: Ако комунистите те знаеха къде си бил пре: време на атентата "Св. Неделя" и след 9 юни, какви щуротии си вършил, не ще ти дадат да черниш хора като мен, няма да ти вярват ами ще те разстрелят". МАРХОЛЕВ ядосано запитал ПОПЗЛАТЕВ: "Ами ти къде си бил" и се разделил с него.

В "ЗВЕНО" първоначално е минавал за прогресивен обясняйки това си поведение, че се е карал с ПОПЗЛАТЕВ, но по късно се скарва с ДОБРОСЛАВСКИ-ТРИФОНОВ-М.СТОЙНОВ, под претекст за министерско място и минава на страната на "центъра" в "ЗВЕНО" оглавяван от Г.КУЛИШЕВ. През цялото време е държал поведение в полза на О.Ф., но същевременно е бил във връзка с Д.ВЕЛЧЕВ и ос таналите водачи на реакционната десница в "ЗВЕНО", даже е бил в течение на готвения от Д.Велчев мятеж.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

502

Според информация от Д.С.-Пловдив в през 1925 г.в Пловдив е бил арестуван майор МИНКОВ/комунист/.Същият когато бил отведен при МАРХОЛЕВ,последният го нарекъл предател.МИНКОВ от своя страна отвърнал:"Ти си предател".Тогава МАРХОЛЕВ извадил пистолет и го разстрелял.Случая бил известен на К.КЛИСУРСКИ,земеделец,бивш м-р,който бил казал,че ще направи това достояние на Н.К.на ОФ.

На 15.XII 1947 г.МАРХОЛЕВ е направил достояние пред бивши звенари,че предстой да се проведе национализация на индустрията преди та да стане.

В изказвания същият е твърдял,че 19-то майския фашистки преврат е бил прогресивен преврат и че англофили,като М.МАДЖАРО и врагове на СССР,като Д.ВЕЛЧЕВ-били прогресивни и русофили.

Според донесение на агент "СТРАЖ"/непроверено/МАРХОЛЕВ е бил командирован в Сталински окръг във връзка с събиране държавните зърнодоставки.По селата той събирал кулаците и им казвал:"Вас ви извиках понеже вие сте най честните и почтени граждани на селото ви и като пълномощник на правителството и ЦК на БКП,се обръщам към вас по въпроса за държаните зърнодоставки Това отношение и поведение на МАРХОЛЕВ е предизвикало надоволство всред прогресивните селяни.

Понастоящем подържа връзки с Г.КУЛИШЕВ,о.з.ген.АТАНАС ДРАГИЕВ,К.ГЕОРГИЕВ и други бивши звенари,обекти на службата.

С цел изясняване.разширяване и документация вражеската дейност и прояви на обекта,мабелязвам за изпълнение следните агентурно-оперативни мероприятия:

№ по ред	МЕРОПРИЯТИЯ	СРОК	ОТГОВОРНИК
	По използуване наличната агентура:		
1.	Ще бъде поставена задача на агент"ВЕХРОВ да задълбочи познанството си и политически връзки с обекта,с цел навлизане в неговата среда и разкриване настроенията,замислите и връзките на обекта,с оглед подбиране подходящо лице за посочване канд.агент от последните.	20.12 950 г.	В.Иванов.
2.	Също такава задача ще се постави и на агент "ЖАР"със същата цел като се използуват за посочване тяхните политически връзки	28.12 950 г.	Ив.Вачев.
	Придобиване нова агентура:		
1.	Ще бъдат проучени лично Теодора и Екатерина Стефадеви и Стефана Илкова Ганева, живущи в апартамента на обекта с когото са в добри отношения,с оглед подбор подходяща		

86

№ по ред	МЕРОПРИЯТИЯ	СРОК	ОТГОВОРНИК
	от същите за вербовка информатор по местоживеене, която да домаси за проявите на по месторабоне, както и за лицата, които го посещават.	5.I 950 г.	В.Иванов
2.	Със същата цел, чрез отдел XI-ти ще бъдат проучени: бившата съпруга на обекта, с която продължава връзките си, Цветана Маржолева, братовчедка на обекта, която често посещава и Олга Дим.Журкова, любовница на обекта.	15.I 950 г.	В.Иванов
3.	Ще бъдат проучени Бачева и Стойкова, живуци в къщата в която живее обекта и характера на връзките им с обекта, с цел подбор подходящ канд.информатор по местоживеене. Проучването ще се извърши от отдел XI-ви.	25.I 950 г.	В.Иванов
	Проучвания, документации и пр.:		
1.	От Д.С.Пловдив ще да дадат сведения по какъв път са придобили данни, че Кирил Клисурски, брата и синът на Асен Агов знаели, че обекта е убил Минков от Пловдив през 1925 г.	25.12950 г.	В.Иванов
2.	Ще бъде разпитан Борис Попов, чл.на БКП, инструктор при НС на ОФ, по донесението на агент "Страж" с цел проверка същото, установяване как е работил обекта в Сталински окръг, като пратеник на НС по събиране храните и ако действително се е облягал на кулаците-документация.	10.I 950 г.	В.Иванов
3	Ще бъде издирен, проучен и разпитан Милан Житев, които се изказвал, че обекта бил в течение заговорническите замисли на Д.Велчев.	25.I 951 г.	В.Иванов
4.	Ще бъде разпитан К.Клисурски с цел проверка и документация, ако действително обекта е убил Минков от Пловдив през 1925 г.	30.I 951 г.	В.Иванов
5.	Чрез отдел XI ще се открият лицата, които са дали сведения:		
	а/че обекта се карал с попзлатев и послендия го предупредил, че ако научат комунистите неговото минало ще го разстрелят.		
	б/че е наредил през 1923 г. да бъдат убити 20 прогресивни войници от Гвардейския полк, чийто командир е бил тогава и		
	в/че като генерал-адютант на царицата е взел участие в строежа на гробница-паметник в двореца Врана на гроба на цар Борис.		
	Целта е издирване свидетели и документация тая вражеска дейност на обекта.		
	Срок за изпълнението.....	20.II 951 г.	В.Иванов

503

Из архивите на ДС

София, 21.XII 1950 г.

ОДОБРЯВАМ:
Н-к ОТД. "КРОБП"/Ст. Василев/

Съставил н-к гр. /В. Иванов/

21 Дек. 1950 година

~~143~~
Строго секретно.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
142

С П Р А В К А

За о.з.ген. Христо Стамулов Мархолев
жив.в София, ул."Ив.Вазов" № 33
обект на НД"Мухльо" по линия на
"Звено".

НД "Мухльо" е открито през декември 1947 год. като член на ЦК на ИК на "Звено".

Мархолев е роден на 27.X.1888 год. в Калофер, българин, български гражданин, разведен, в миналото офицер, понастоящем член на НС на ОФ и народен представител.

Произхожда от буржоазно семейство. Баща му преди освобождението е бил деец по черковните въпроси в Цариград.

След завършване основното си образование, Мархолев е продължил във Военната гимназия и Военното училище /1901-1908 г./ като стипендиант. Като кадет често е ходил да декламира в двореца, което го сближава с хората от същия.

През 1908/1909 год. завършил кавалерийска школа. Участвувал е във войните 1912-1913 г. като взводен командир и 1915/18 ескадронен командир в 4-ти конен полк.

Член е на "Военния съюз" от създаването до неговото закриване. От там същия се сближил с Д.Велчев, К.Георгиев и др. от звенарските и военни среди.

От донесение на аг."Вихров" от 10.I.1950 год. е видно, че о.з.полк. В.Кодуков в разговор е заявил, че Мархолев бил през 1923 год. в най-дяснатa среда на"Военния съюз", много приближен на Цанков. Тази десничарска среда се наричала"Ескадрона" и в нея влизали освен Мархолев още Порков, Карагьозов и други фашистки настроени офицери, предимно от конницата. Тези среди подържали близки връзки с масонските среди чрез Петър Мидилев- о.з.офицер и м-р на вътрешните работи, главен ръководител на масонската ложа в България.

През с.г. е служил в гр.Брезник, където по негово нареждане и с негово непосредствено участие били избити доста комунисти и земеделци и за тези му "заслуги" е бил преместен в София командир на 1 конен полк./Последния факт обаче до сега не можа да се потвърди/.

Иванка Агова в показанията си от 13.X.1954 год. казва, че от съпругата на майор Миланов разбрала, че авиатора Мончо Монев който през 1925 год. бил на служба в Обществената безопасност и бил казал, че Мархонев при разпита на майор Миланов му скъсал пагоните.

От проучването направено през 1948 год. е видно, че е взел участие в потушаване Владайского въстание. Участвувал активно в 9-то юнския преврат и потушаването на септемврийского въстание. Като командир на гвардейския полк е наредил да бъдат избити 20 души прогресивни войници и заровени около с.Дървеница. За събитията от 1923 год. говори и аг."Вихров" в донесението си от 1950 година.

От 1931 год. е уволнен от армията като неподходящ.

През 1934 год. взема активно участие в 19-то майския преврат, след което е назначен за поддиректор на полицията и началник на униформената полиция. През януари 1935 год. е уволнен в интерес на службата./Видно от указите за назначения и уволнения.

Трифон Трифонов в показанията си от 1951 год. говори, че Мархонев непосредствено преди 9.9.44 год. е имал добро държание. Той е подписал някои от документите на ОФ, като възванието към българския народ.

През 1938 год. за няколко месеца е бил интерниран от София.

След 9.9.44 год. бива назначен в армията в чин генерал и изпратен като флигел-адютант от свитата в двореца./Видно от личното му сведение 1945 год./

Мархонев е съдействувал за построяването на гробница на царя в двореца Враня. По това време в двореца Враня не е могъл да влезе никой без разрешение на него.

Аг."Дунав" в донесението си от 1950 год. казва, че когато Мархонев е бил в двореца, говори се, че е имал любовни отношения с Царицата. При заминаването на царского семейство, той е бил назначен и ги е съпроводил с кораба до Египет - Кайро.

Мархонев влизал в ИК на "Звено", където има добро държание и е бил полезен на страната на левицата.

При отстраняването на Д.Велчев от Военното министерство Мархонев е взел правилно становище, одобрявайки това. Същия е живял с мисълта и амбицията да стане министър. Засегнат от това, че не е станал министър се откъсва от левицата в"Звено", подкрепяйки редица предложения на центъра, начело с Кулишев./Показания на Трифон Трифонов от 1951 година/.

144 з.- 178

Според донес.на аг."Стефанов" от 1947 год. Марков предварително разпространил решението за национализацията, а също така искал до ИК на "Звено" да излъчи комисия, която да поддържа контакт с БКП по този въпрос.

От донес.на аг."Рубин"- 1948 год. е видно, че Марков е влезъл в ИК на "Звено" по настояване на К.Георгиев. Там се държал добре. Борел се решително срещу П.Стайнов и Юруков.Подържал близки връзки с Кулишев.

Като член на НС на ОФ е бил изпращан в Сталински окръг по прибирането на реколтата и е допуснал груби политически грешки в изказванията си, а също така и в подхода към хората. Викал е кулаци, към които се обръщал:"Вас Ви извикаx, понеже вие сте най-честните и почтени граждани на селото и като пълномощник на правителството и ЦК на БКП се обръщам към Вас по въпроса за държавните зърнодоставки./Дон.на аг."Страж" и аг."Саздо"-1950 год./

От дон.на аг."Рубин" от ноември 1950 год. е видно, че Марков е казал:"Ние старите си отиваме. Ние имаме големи грешки от миналото, които не можаме да изкупим поради такива консервативни и налудничави хора, като Д.Велчев и В.Юруков. Ние не улеснихме комунистите като им дадем данни за нашите първи хора след разгурянето на Партията, въпреки, че съм настоявал за това пред Кимон Георгиев и Георги Кулишев няколко пъти вече, сега е може би късно да се прави това..."

В последно време Марков прави изключително положителни изказвания, но както той, така и другите звенари от НС на ОФ смятат, че ще стане промяна в правителството, като Кимон Георгиев стане зам.министър председател и се даде по-предно място на безпартийните и получат и някои постове навън./Донесение на аг."Вихров" от ноември 1955 год./

Понастоящем същия подържа връзки с Георги Кулишев, Петър Попзлатев,о.з.ген.Атанас Драгиев, Манол Стойнов и др.

По обекта работи аг."Вихров", който се ползва с доверие, но няма постоянен контакт.

Регистрационен номер 2720.

27.XII.955 г.
София

ИЗГОТВИЛ:
ст.раз.

СЪГЛАСЕН
НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ I
капитан:
30.XII.55

2 екз.
ИМ

II-I-аг.

149 II

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Утвърждавам:
Н-к ~~отдел~~ I, У-ние III ДС
/~~Под~~полковник/
София, 11.6.1959 год.

З А К Л Ю Ч Е Н И Е

За закриване ОНД "МУХЛЬО" заведено на
о.з.ген.ХРИСТО СТАМУЛОВ МАРХОЛЕВ

ОНД "Мухльо" е открито през XII.1947 г. като член на ЦК и ИК на НС "Звено"

О.з.ген.ХРИСТО СТАМУЛОВ МАРХОЛЕВ е роден на 27.X.1888 г. в Калофер, българин, български гражданин, разведен, пенсионер, член на НС на ОФ и народен представител, жив. ул. "Ив. Вазов" № 33 София.

Пройзхожда от буржоазно семейство. Завършил военно училище и служил в различни гарнизони на страната като кавалерийски офицер. Член е на "Воения съюз" от основаването му. В миналото участвувал в гонението и преследването на комунисти. Извършил е убийство на прогресивни дейци. Участвувал активно в 19-то майския преврат през 1934 година след което бил назначен за поддиректор на полицията. След падането на звенарския режим Мархолев се отдава на търговия. Непосредствено преди 9.9.44 година той е имал добро отношение към О.Ф. и е подписал някои документи издадени от името на О.Ф.

След 9.9.44 година е пройзведен в чин генерал и назначен за флигел адютант от свитата на двореца. Съпроводил е царското семейство при напускането му на нашата страна.

Като член на ЦК и ИК на НС "Звено" е стоял на страната на левицата. При отстраняването на Д. Велчев от Военото министерство е взел правилно отношение като е одобрил снемането му. Почувствал се пренебрегнат в някои отношения той постепенно минава на страната на центъра в "Звено". Като представител на НС на ОФ е изпращан във Варненски окръг по прибирането на реколтата и изпълнение на държавните доставки. Там е допуснал груби политически грешки в изказванията си и в подхода спрямо хората като се е свързал повече с кулашки среди.

Марколев прави изключително положителни изказвания сега по отношение народната власт.

На 22.XII.1957 г. Същия е избран за народен представител III народно събрание, а на първата му извънредна сесия е избран за член на законодателната комисия.

На основание изнесените данни

П Р Е Д Л А Г А М

ОНД "МУХЛЬО" заведено на о.з.ген.ХРИСТО СТАМУЛОВ МАРХОЛЕВ да се закрие а материалите се предадът за съхранение на отдел VIII ДС.

София,10.VI.1959 год. Предлага:
/капитан/

11.6.59 год

Генерал-лейтенант Христо СТОЙКОВ

Роден е на 13.3.1897 год. в с. Каменар, ок.Разградска. Завършил е гимназия в Разград, Военно училище с 38 випуск и г.щ. академия през 1930 год.

Участвувал е в първата световна война като млад офицер и получава орден за храброст. Завършил е Търговия и стопанство при Свободния университет през 1924 год; завършил е дипломация при същия университет през 1936 год.

Взел е активно участие в превратана 19.май 1934 год. За участие в подготовка на нов преврат, подготвян за м.октомври на 1935 год.,след разкриване на тази подготовка, бива уволнен, на 15.XI.1935 год.

През 1936 год. започва да издава сп.Бразда, което продължава да излиза и сега. Още в близките месеци след превратa на 19.май той разбира, че е извършено антинародно дяло, че обективно с преврата е обслужен монархизма и близката му фашизирана камарила. Той, също така,разбира, че може да се служи на българския народ и неговото развитие само в близки връзки и взаимодействие с Н.П./к/. Той реализирва такива връзки с дейни членове на партията от това време. В издаването списание той прави сериозен опит да проведе прогресивен демократичен дух, но не успява напълно, тъй като търпи за сътрудници и довчерашни глашатаи на авторитаризъма. По такъв начин списанието не успява да стане напълно трибуна на новото прегресивно, демократично и прокомунистическо наклонение в средите на уволнените офицери. Но то не се харесва и на органите на царските фашистки правителства. Списанието служи като основна причина за полицейските преследвания, на които е подхвърлен неговия редактор. Той е интерниран пет-шест пъти от уволнението му до 9.септември.

Участвувал е в комитета за закрила на политически пострадалите през 1937 год. Бил е сътрудник на Помощната организация по линията на продажба на помощни марки. Участвувал е като член на Н.К. на О.Ф. от есента на 1943 год. до 9.септември, като пълномощник на Кимон Георгиев.

Бил е в услуга на съветското разузнаване през м.декември 1941 год. Връзката му с член от Съв.легация в София, под името инж.Давид, се бързо прекъсва, поради заминаването на същия на друго място.

През лятото на 1944 год. се активизира твърде много по линията на политическа работа всред нему познати действуващи

./.

Из архивите на ДС

511

офицери, държейки близък контакт с Главния щаб на Н.О.В.В., а също така и с ръководството на Военния съюз.

След 9.септември той продължаваше да поддържа много близки връзки с членове на партията, като си замазваше такива и с Дамян Велчев. Последния продължаваше да има твърде голямо доверие на Хр.Стойков. Това обстоятелство се много често използуваше от нашите среди за провеждане на мероприятия чрез него, които Дамян Велчев, в противен случай, обикновено отхвърляше или забавяше изпълнението им. При напегнатата атмосфера в Военното министерство към края на 1944 год. и началото на 1945 год. чрез него се устроиха среща- вечери между другарите Трайчо Костов и Георги Дамянов от една страна и Кимон Георгиев и Дамян Велчев от друга. През първата половина на 1946 год., в познатата атмосфера на опозиционни и реакционни проявления вред офицерството, на засилена наша борба срещу Дамян Велчев и Дамянвелчевщината в войската, той сериозно е обслужвал тази наша борба и някои по специални наши нужди.

Има широка обща култура; отличава се с голяма работоспособност и упоритост в работата. Добър публицист и председател на съответното дружество. Изучава марксизъма и обширната комунистическа книжнина с старание и вещина. Твърде много индивидуалист, с болезнено честолюбие и чувствителност. Това го държи на разстояние от масите и тяхните организации. Въпреки съзнанието и желанието, му много трудно му се одава да се доближи до тях, да ги опознае, да ги учи и да се учи от тях. Това го затруднява и в сработването му с най-близките му помощници.

Въпреки тези му недостатъци, резултат на миналото възпитание и живот, той е предан член на партията и не продължава да служи на нейното дело. Член е от началото на 1945 година.

София, 9.III.1947 год.

ГЕНЕРАЛ-МАЙОР:

Писано в 3. екземпляра.
Даден..1..екз. в. [illegible]

2060
30 I 53
~~1691~~
Строго секретно
166

ДО ОТДЕЛ-К А Д Р И - ~~при~~
ЦЕНТРАЛНИЯТ КОМИТЕТ НА
БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ
Т У К.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

28.I.1953

29.I.53

И З Л О Ж Е Н И Е

От ВАСИЛ ГЮРОВ ОКСАНОВИЧ-член на Б.К.П.и референт при отдел-К А Д Р И И-
при министерство на ТРУДА И СОЦИАЛНИ ГРИЖИ. /135-първична орг.I-ви Район

ДРУГАРИ,

При провеждането кампанията по чистката в нашата партия преди повече от три месеци се натъкнах на следният характерен случай на членство в нашата партия:

При даването ми връзка от I-ви район за проучване,ми беше дадено лицето пенсионер ХРИСТО СТОЙКОВ.За голяма за мен изненада когато влязох в връзка с същото лице видях,че е БИВШИЯТ ГЕНЕРАЛ И НАЧАЛНИК НА ВОЕННОТО НАРОДНО УЧИЛИЩЕ-В.ЛЕВСКИ- ХРИСТО СТОЙКОВ,за когото разбрах след като се заинтересувах,че е член на Б.К.П.

Като член на Б.К.П. аз моля К О Н Т Р О Л Н А Т А комисия при Б.К.П. да се занимае с въпроса как е могъл да стане член на Б.К.П.по кои пътища и пътеки като се има изпредвид и под внимание следното:

Известно е за неговото поведение в Н.В.У.-В.Левски-след 9.9.44.год. когато бяха изпратени на курс партизани а именно въпросната 5 рота, как Хр.Стойков услужи на тогавашният военен министр с нашето изгонване, неговото провокаторско държане и вадене на пистолет срещу нас,дейната услуга не ами като агент на Д.Велчев след 9.9.44.год.в Военното училище до и след нашето изгонване.Всичко това е известно на Ц.К. на партията и аз смятам такъв изпечен ~~xxxxxx~~ бивш военен стоенето му в партията е е ядка за свиване на змийско гнездо на врагове.Могат да бъдат разпитан всички ония които са били тогава в въпросната 5 рота които са сега нанс в армията. 4.II.950 год. С ДРЕГАРСКИ ПРИВЕТ:

Строго - поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

110 ч
141

УТВЪРЖДАВАМ
/Началник Отдел I - ви[illegible]
/ В. Думков /
София 19 VI.1951 год.

Акт р-к 242
21/VI-51.

П О С Т А Н О В Л Е Н И Е

за откриване активна разработка на о.з.генерал ХРИСТО СТОЙКОВ ХРИСТОВ - "СМОК" по линия на уволнени офицери.

След като прегледах наличните матрияли за обекта о.з.генерал ХРИСТО СТОЙКОВ ХРИСТОВ констатирах следното:

Роден на 13.III.1897 год. в с. Каменар - Радомирско. Женен с две деца. Живущ на ул. Св. Иван Рилски № 16 - София. Произхожда от средно селско семейство. Образование више военно. Пенсионер.

Завършил военото училище 1918 год. и като офицерски кандидат - пионер взел участие в войната 1915/1918 год. През 1920/1927 год. на военна служба в Коларовград и Пловдив, а есента на 1927 год. постъпва в воената академия - генерал щабния отдел, която завършва през 1936 год. В войската той е един от най-активните членове на "Воения съюз" и участва в ръководството на тази организация. При подготовката на превратa 19-и май 1934 год. един от ръководните фактори. Взима активно участие при изготвяне плана за превратa и при провеждането на който влиза в щаба на ръководството.

След превратa 19-ти май 1934 год. той е един от офицерите които са се обявили за привърженици от крилото на ДОМЯН ВЕЛЧЕВ. Негови най - близки съмишленици са: о.з.генералите ЛЕКАРСКИ, ТОМЕВ, ТРЕНДАФИЛОВ, МАРКОВ, ИВАНОВ и генерал СТОЙЧЕВ.

През 1935 год. уволнен от войската за участието му в превратa 19-ти май 1934 год. Постъпва редактор на списание "ВРЕЗДА" и е един от най-верните изразители на идеологията на "звенарите". По късно отваря печатница която му дава добри доходи. В постоянно дружество с уволнени офицери всички членове на "Воения съюз".

Из архивите на ДС

111

На 9-ти септември 1944 год. по искане на ДАМЯН ВЕЛЧЕВ произведен в чин генерал и назначен за началник на военото училище "ВАСИЛ ЛЕВСКИ". Като такъв през времето от 1944/1947 год. най-верен и предан съмишленик на ДАМЯН ВЕЛЧЕВ. По доклад на същия беха изгонени от училището всички младежи - партизани, който беха постъпили като курсисти - юнкери. След уволнението му от войската продължава да бъде верен на "звенарите" и един от най-близките хора около в. "ИЗГРЕВ". Понастоящем се занимава с журналистика. Очертава се като един много умело прикрит враг на власта. В много близка връзка е с о.з.генерал ВРАНЧЕВ, когото често посещава в домът му. Също така в постояна връзка е с генерал СТОЙЧЕВ, о.з.генерал ИВАНОВ, о.з.генерал УРУМОВ, о.з.генерал МАРИНОВ, о.з.генерал КЕЦКАРОВ и други видни 19-то майци.

514

За сега около обекта не разполагаме с агентура.

Въз основа на гореизложеното:

П О С Т А Н О В Я В А М

да се открие активна разработка на обекта о.з.генерал ХРИСТО СТОЙКОВ ХРИСТОВ под псевдоним "СМОК".

Разработката ще се води в направление разкриване неговата вражеска дейност и евентуално шпионска дейност.

За правилното водене на разработката и нейното успешно довеждане до край предлагам план с следните агентурно-оперативни мероприятия

№ по ред	М е р о п р и я т и я	С р о к	Отговорник
	А. НАСОЧВАНЕ НАЛИЧНА АГЕНТУРА		
1.	Ще бъде насочен агента "ЛОЗОВ" към обекта с когото са добри приятели от дълго време и работят понастоящем заедно. Първоначално да го покани на гости в домът си с цел по тесно сближаване. Да заговори за задържането на техните приятели: о.з.генерал ЛЕКАРСКИ, о.з.генерал ТРЕНДАФИЛОВ с цел обекта да се отпусне и говори за техната минала съвмесна дейност. След това да поведе за събитията в Корея с цел да разбере неговото мнение като журналист.....	20.VI.951 г.	Ив. Вачев

112145

№ по ред	Мероприятия	Срок	Отговорник
2.	С излизането на агента "ВИШНЕВ" от ТВО, което е престоящо ще бъде насочен към обекта с който са добри приятели и допълнително му се дадът подробни инструкций и линия на поведение.....		Л.Филипов.
	Б. ПРИДОБИВАНЕ НА АГЕНТУРА.		
1.	Посочване, проучване и вербовка на информатор - квартирник с цел да ни осведомява от кой лица се посещава обекта и характера им.....	10.VII.51	Л. Филипов.
2.	Посочване, проучване и вербовка на агент из близките идейни среди на обекта с цел установяване конкретната вражеска дейност която развива.....	30.VII.51	Л. Филипов.
	В. ПРОСЛЕДЯВАНЕ И ПРОУЧВАНЕ.		
1.	Ще бъде дадена задача за 10 дневно външно наблюдение на обекта за да се установи с кой лица се среща, кой места посещава с цел подбор и вербовка на агент из близките среди на обекта.....	20.VI. 51	Л. Филипов.
	Г. ОБЩИ МЕРОПРИЯТИЯ.		
1.V	Поставяне техническите мероприятия "ПАНЕГА" и "ТОПОЛНИЦА" в срок от 3 месеца за установяване връзките на обекта, който своевремено ще бъдат проучени.....	30.VI. 51	Л. Филипов.
2.	Изготвяне предложение да се проведе подробен разпит на о.з.генерал ТОДОР СТЕФАНОВ ТОШЕВ задържан за целата им минала съвмесна дейност, като членове на "Воения съюз".....	5.VII.51	Л. Филипов.

От архивите на ДС
515

113 А44

№ по ред	М е р о п р и я т и я	С р о к	Отговорник
3.	Да се разпита бившия гр. Н-к в полицията - ИВАН ЯКИМОВ понастоящем задържан в ареста на Казичане за, неговите връзки в миналото с обекта, ул ичавайки се в сътрудничество на полицията.....	25.VI.951	Л. Филипов.

Из архивите на ДС

СЪГЛАСЕН
Началник Отд. "ФОБХ": / Ст. Караджов /

СЪСТАВИЛ
Инспектор Отд."ФОБХ": / Л. Филипов /

София 18 VI.1951 год.

СПИСЪК НА ПО-ВАЖНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АР – Активна разработка;

БЗО – Бивша земеделска опозиция;

БЦО – Бивши царски офицери;

ВВС – Военновъздушни сили;

ВКР – Военно контраразузнаване;

ВООФ – Войскова организация на отечествения фронт;

ГАР – Групова активна разработка;

ГПР – Групова предварителна разработка;

ДНА – Дом на народната армия;

ДОСО – Доброволна организация за съдействие на отбраната;

ИР - Изменник на родината;

КОНД – Контролно отчетно наблюдателно досие;

ЛАР – Лична активна разработка;

ЛПР – Лична предварителна разработка;

НД – Наблюдателно дело;

Н. О. В. В. – Народноосвободителни въстанически войски;

Н. О. В. А. – Народноосвободителна въстаническа армия;

ОНД – Отчетно наблюдателно дело;

ОР – Оперативен работник;

ПВО – Противовъздушна отбрана;

ПР – Предварителна разработка;

СД – Справочна дейност – фонд от оперативния архив на МВР;

ДКВ – До края на войната.

СПИСЪК НА ФОНДОВЕТЕ И АРХИВНИТЕ ЕДИНИЦИ

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а.е. 30, 33, 39, 147, 325, 327, 347, 362, 752, 787, 1260, 2221, 2305;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 5, а.е. 13;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 1, а.е. 529;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 3, а.е. 11, 13, 18, 19, т. 1, 2, 40, 43, 67, 112, 115, 128, 158, 198, 209, 212, 242, 390

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1, а.е. 45;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а.е. 97, 101, 910, 1090, 1174, 1260, 1333, 1481, 1674;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 18, оп. 1, а.е. 68, 69;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А16, а.е. 2, т. 1, 3;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А16, а.е. 3, т. 1, 3, 4;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А16, а.е. 4, т. 2, 3;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А16, а.е. 7, т. 3;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф 10 (ТК), оп. А16, а.е. 8, т. 2, 3, 5, 6;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф 10 (ТК), оп. А16, а.е. 9, т. 2;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф 10 (ТК), оп. А20, а.е. 3, т. 3;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф 10 (ТК), оп. А25, а.е. 1, т. 1, 4, 6, 7;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф 10 (ТК), оп. А25, а.е. 1а, т. 2, 4;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф 10 (ТК), оп. А25, а.е. 2, т. 1, 3, 4, 6;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а.е. 2а, т. 3;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а.е. 3, т. 3, 6;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а.е. 3а, т. 4;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. А25, а.е. 4, т. 2;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10 (ТК), оп. Б, а.е. 18, т. 19;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, II сл. 1490;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, III раз. 16738;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, VO-60126, т. 1;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI - Л, а.е. 693, т. 1, 2, 5, 6;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ, ф.3, оп. 1, а.е. 60 /Тщ/;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ, ф. 3, оп. 1, а.е. 246, 247;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ, ф. 3, оп. 2, а.е. 272, 273, 274, 293, 463, 516, 544, 563, 937, 938, 942, 1179, 1181, 1182;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ, ф.3, оп. 3, а.е. 75, 161, 162, Д 2, 373;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ, ф.5, оп. 2, а.е. 1086, 1087, 1621;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ, ф.5, оп. 3, а.е. 1356, 1729;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ИФ, ф.5, оп. 4, а. е. 30, 32, 33, 44;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, СД 10011;

Благоевград

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а.е. 213;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 2, а.е. 55, т. 1, 63, т. 1;

Бургас

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а.е. 587, 588, 593;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 1, а.е. 141;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 19, оп. 1, а.е. 27;

Видин

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 7, оп. 1, а.е. 497, 498;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 9, оп. 1, а.е. 176;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10, оп. 1, а.е. 119;

Враца

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а.е. 1001;

Кърджали

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2, а.е. 2, т. 5;

Кюстендил

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а.е. 15, т. 5;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 1в, а.е. 10;

Монтана

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 1а, а.е. 14;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 8, оп. 1а, а.е. 10, 11, 47, 63;

Пазарджик

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 5, оп. 1, а.е. 11;

Плевен

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а.е. 29;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 1, а.е. 155-156;

Пловдив

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 16, а.е. 66, т. 2, 101, 142;

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 17, а.е. 94, 96;

Сливен

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 2, а.е. 5;

Стара Загора

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а.е. 826, 828, 831, 834, 835;

АКРДОПБГДСРСБНА - Р, ф. 2, а.е. 7747;

ЦДА, ф. 1Б, оп. 6, а.е. 752.

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И ОФИЦЕРИТЕ ОТ БНА (1944-1960)

Документален сборник

Първо издание

Формат 60x90/8
Печатни коли 65
Тираж 500

Печат "БИК - Българска издателска компания" АД

ISBN 978-954-2986-59-1